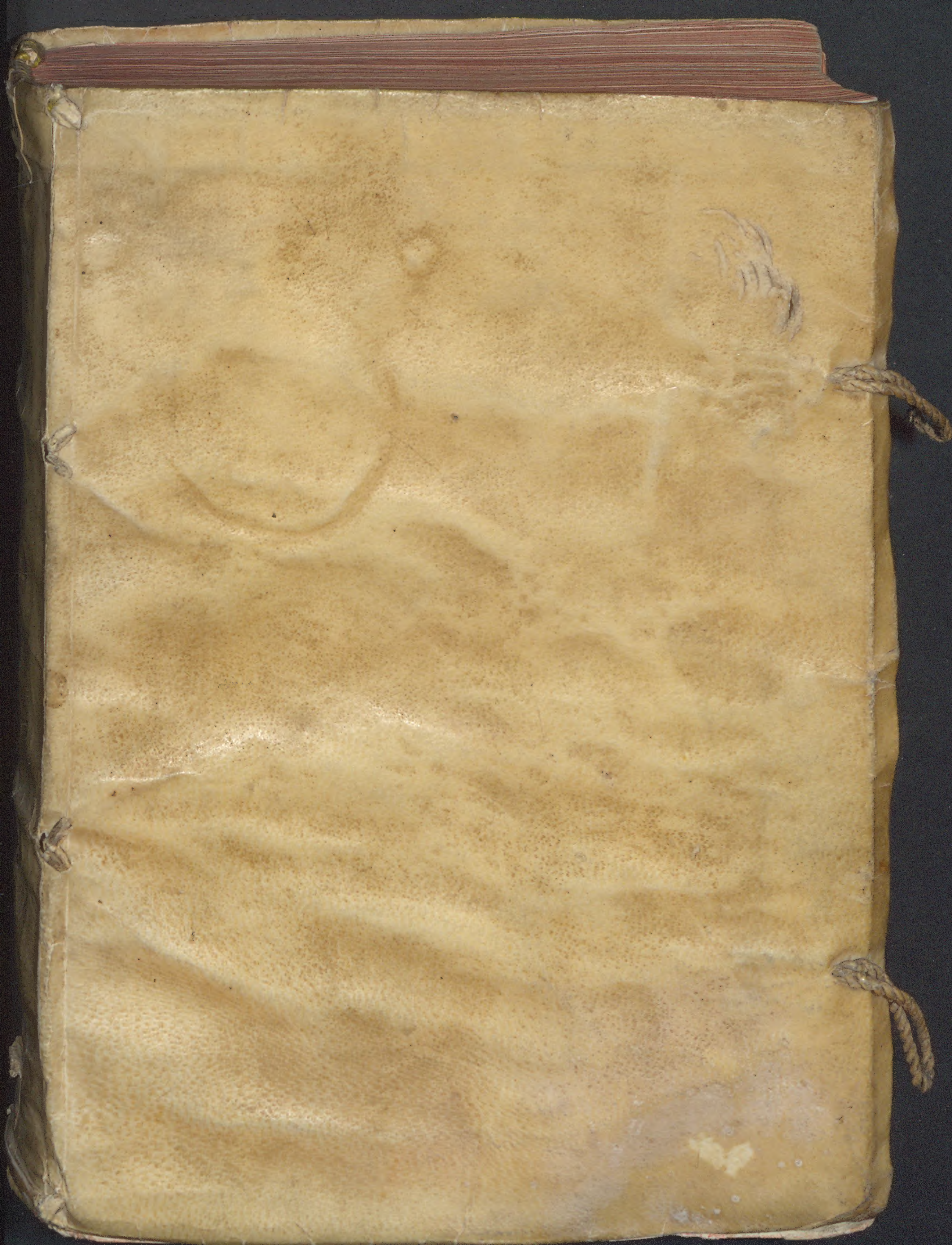
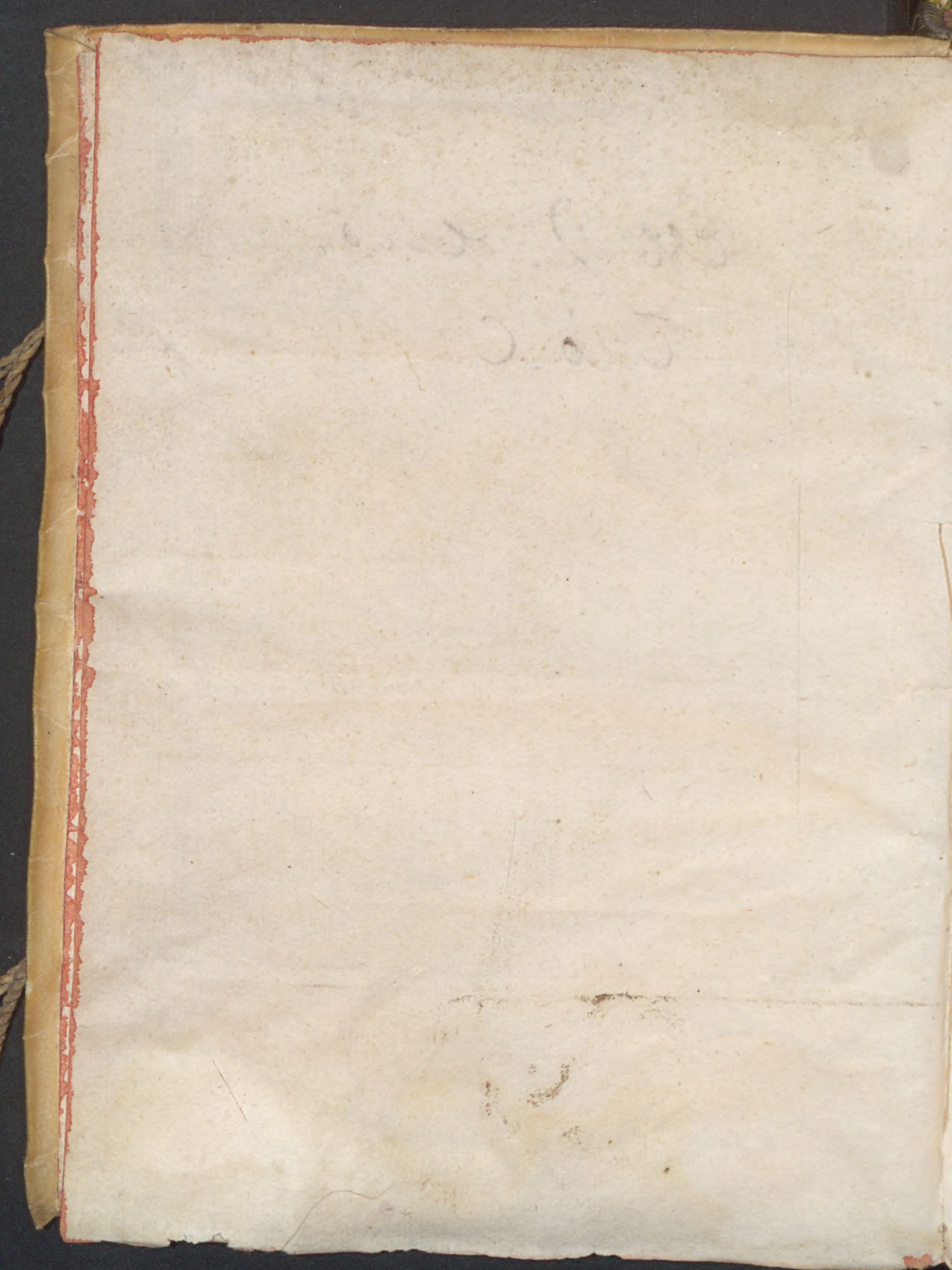

Nimis suis ardes
causas scrutare

M.S. en 2.º pergamino en buen estado con 233 hoj.

De Assumptione humanae naturae in Deum. auctore Nicolas Martinez. anno 1650.

Rotulata.

Martinez de Yncarnat. et Trinitate.

P
NÆ
VNI
HE
...mino
1or F
RE
SV
AT
E

Flores & Leon D. Pelayi M. Collega
Cordubae Anno Dñi 1650

3

DE ASSVMP TIONE HVMANÆ NATVRÆ IN DEVM, SIVE DE VNI ONE NATVRÆ DIVINÆ & HV manæ in vna Diuina Persona Christo Domino

CONTRORSIÆ 4or.

AVCTHORE

Rº. Pe. NICOLAO MARTINEZ

HISPALENSI

SOCIETATIS IESV

Theologo Vespertinæ lectionis Mag.º

SCRIBEBAT

D. ANTONIVS DE

Flores & Leon D. Pelayi M. Collega

Cordubæ Anno Dñi 1650

3

9º versia Prima.

Deutine Incarnationis Xpti Domini.

Innumera pene sunt, quæ Doctores ex varijs Theologiæ scholasticæ locis erradunt, ut in ista de Incarnatione importune nimis intrudant, quo, et tractatus hic nimis prolixior solito, et debito impeditior evadit. Nos huiusmodi, invitj deserendo duximus, ne difficultates præcipuas fugisse calumnient, et prudentiam nostram timori vertant recentiores, qui enim ... in ... Ad rem ergo.

Disputatio 1ª

An Malitia peccati sit simpliciter infinita?

Sectio 1ª

discernitur ... peccati a ratione offensæ.

Suppono peccatum lethale (de quo est quæstio) esse malum in genere moris, esse transgressionem divinæ Legis, et subiectio ... pacto aliquam ... explicare, ... est ... Opinor peccatum formaliter, sive culpam est transgressio Legis quam conscientia proponit, sive oppositus actus qua ... Legi, quam dictamen rationis ... hinc est quod si conscientia proponat Legem ... oppositi sui dictamini, ut est prætereæ dictamen ... Philosophicam, si vero conscientia proponat Legem ut ... divinæ ... huic Legi ut divinæ formaliter ... Theologica ... Philosophica, quæ de malitia tractat ... spectat. 2º vero ... Legi ut divinæ dicit Theologica, quia illius gravitatem decernere Theologi negotium est.

Opinor præterea dici adhuc in peccato Theologico rationem peccati, seu culpæ a ratione offensæ Divinæ, ... theologi ... formaliter per ... oppositionem actus ... Legem ... opposita ... conscientiæ a ratione offensæ

offensionem prius consistit in eo, quod actus moralis fiat cum advertentia, et cognitione displicentiae Dei de tali actu. Id probo: potest homo Hispanus offendere Regem Galliae: ergo ratio offensionis non includit transgressionem legis latae ab offenso. Et consequentia patet, quia Rex Galliae nequeat condere legem obstringentem Hispanos, inferunt evidenter, quod homo Hispanus offendens Galliae Regem non transgreditur legem illius, et consequenter transgressionem legis ab offenso latae. Praeterea homo privatus, qui nequit leges statuere, potest offendi: ergo ratio offensionis formaliter non dicit transgressionem legis ab offenso statutae. Unde concludo, licet Deus sit legislator, et quandocumque homo Deum offendit, transgrediatur legem ipsius, adhuc ratio legislatoris in Deo, est omnino per accidens ad rationem formalissimam offensionis.

Hinc probant, quod in ratione formali offensionis Dei non includitur formalissima ratio peccati Theologici, nam offensa formaliter ut talis, non est contra Deum ut legem ferentem, cum excludat oppositionem ad legem Dei sit ratio formalissima peccati. Addo, quod nec in formalissima ratione peccati includit ratio offensionis Dei. Et probo facile, quia peccatum Theologicum est formaliter transgressio legis Dei, sed in transgressione legis Dei non includitur formaliter actus displicens Deo: ergo in transgressione legis, sive in peccato Theologico formaliter non includitur offensa Dei. Probatur minor, quia condere legem, non est velle legem observari, immo stare potest, quod qui condit legem, velit, et absolute desideret transgressionem legis: ergo ex parte subditi, non est formaliter legem transgredi, et efficere repugnantiam legem ferenti: ergo non est formaliter idem hoc transgredi legem Dei, et Deum offendere.

Praeterea ulterius opinor, quod peccatum, ut peccatum est, formaliter inducit obligationem ad subeundam poenam, at peccatum ut prius est offensa Dei, non inducit obligationem ad poenam, sed obligationem satisfaciendi. Id probo facile, nam amicus offendens amicum, tantum obligat satisfactionem, qualis sunt obsequia illi tribuere, non vero acquirit jus aliquod amicus offensus ad sumendam de offendente poenam: ergo licet in peccato Theologico reperiatur transgressio Dei legis, et offensa personae Dei, adhuc peccatum ex ratione formalissima offensae non inducit poenam, sed tantum satisfactionem, quatenus autem culpa est, trahet secum obligationem

subeundi

subeundi poenas.

Ulterius materia explanatur in nulli ratione offensae ipso hoc, quod praebeat alteri motivum ad rationabilem aversionem, nam qui occidit alterum mihi ignotum, mihi praebet motivum prudens aversionis ab illo, nec tamen me offendit. Ratio a priori est, quia sicut bonum alterius est motivum sufficiens ad illius amorem, ita etiam turpes, et inhonestae illius actiones sunt motivum sufficiens ut ab illo me rationabiliter avertam. Ideo ultimo opinabar, quod si quis peccaret contra conscientiam dictantem non esse parandum, quamvis invincibiliter putaret aut non esse Deum, aut non ratum illud grave factum non displicere, praebet Deum rationabile motivum aversionis, nec tamen offenditur. Haec breviter indicasse sufficiat pro explicatione rei, quae valde implexa et obscura legitur apud Doctores.

Sectio 2ª

Secundum Philosophiam malitia peccati non est simpliciter infinita.

Certum est peccati malitiam, nec numero esse infinitam, nec extensione locali. Certum est praeterea aliquando malitiam peccati esse duntaxat infinitam. 3º denique est certum non esse infinitum peccatum in substantiali perfectione. Haec certa, quia inter mala culpae alia sunt magis mala quam alia, et inter offensas alia est maior alia, alapa inflicta Regi, maior offensa est, quam inflicta plebeio suo. Ideo inquirimus an offensa gravis contra Deum sit plus offensa, quam quaevis alia, ut illud plus sit absolute infinitum, quae infinitudo videri potest infinitum intensive esse.

Praeterea Philosophi quaestionem a Theologica diversitate vellent. Ideo ex Philosophia censendum est, non censeri tamen esse infinite factam aut infinite intensam, eo quod superet infinite in infinitis perfectionibus, sive in perfectione, sive in intensione. Ad sic inferentem suppono scilicet offensas contra Deum excedere infinitas alias minores, non solum quae stant contra personas minores condignitate, sed etiam quae stant contra ipsum Deum, nam hoc peccatum superabit infinita alia peccata quae contra Deum fierent; quin ex hoc capite infinitas, aliter offensa etiam contra Deum esse infinita intensive, quia superaret alias infinitas minores.

Dices: offensa maior offensa gravi utrumque, est intensive plus offensa, quam gravis utrumque, offensa intensive maior quam offensa ut octo, est gravior quam ut octo: ergo offensa gravior intensive infinitis, est intensive infinita.

Resp.

Red, Accedendo ans, et aliquando etiam offas graviter intensive infinitas,
quae procederent ex illa proportione unius, duorum etc. esset intensive infinita
accedendo, quae procederet decrescendo per minores, et minores in infinitum
esset intensive infinita in contrarium.

Pro solutione nota, quod si fiat processus qualitatum huiusmodi
intensiorum ut unum, ut duo, ut tria etc. in infinitum, et supponatur qualitas
superans omnes illas intensiones, huius intensio esset maior quolibet finito
intensive: ergo qualitas illa esset intensive infinita, ut evidenter constat, nam
illa qualitas nec esset solum intensiva ut unum, nec solum ut centum, et deinde
in nullo gradu finito intensionis esset: ergo esset infinita. Et tunc accedimus
pote: quia namus qualitas infinite intensa, et creatura infinite perfecta, solum
accedimus quamlibet qualitatem finitam, v.g. qualitas ut unum, habere sub se
alias minores decrescentes sine termino, ex quo non infertur intensionem ut
unum excedere quemlibet gradum finitum intensionis, alias inter illas minores
intensiones, quae numerantur infra intensionem ut unum, esset intensio ut duo
ut tres etc. quod est aperta implicatio.

Si ergo Philosophice decidenda foret quaestio, ex
iis, quae dixi in 2o de generatione non esse possibilem qualitatem infinite intensam, probari
facile hic posset non esse possibilem qualitatem, quae habeat simpliciter infinite inten-
sam maliam: ibi enim dixi intensionem simpliciter infinitam esse illam qualitatem
quae est intensa in omni genere possibili: ergo nulla est intensio absolute, et simpliciter
infinita. Idque astruxi argumento de intensione possibili. minor facile probatur. nulla
est qualitas, quae sit intensa in omni gradu possibili. Antecedens probatur ex perfectione crea-
turarum: nulla est creatura, qua non possit Deus producere aliam perfectiorem:
ergo nulla est qualitas, qua non possit produci alia quoad intensionem maior.

Maiori similiter suppono ex dictis in loco citato, ubi
docui 1o gradum, per quem descendit ad intensionem necessario inaequalem. 2o
gradum minorem non augere intensionem maioris, sed illo carere. 3o omnes
gradus finitos posse subiectos in subiecto non constituere intensionem simpliciter in-
finitam. 4o intensionem infinitam esse illam, quae non limitatur, limitatur autem
intensio per remissionem admixtam: sicut infinita perfectio, quae non limitatur,
limitatur autem per perfectionem imperfectionem admixtam. Ex quibus tandem

concludo

Ocludo, q.d sicut ois perfectio substantialis extra Dei limitat, et qualibet caret perfectione alterius perfectioris &c., qui carias perfectionis dicit imperfectio, et sic limitat, et taxans perfectionis talis, ita ois qualitas habet allas intensive maiores &c., atq adeo habet defectum illius intensionis, qui reperit in superiori, iste defectus e remissio, atq adeo e causa quo limitat, taxat q intensio inferioris. Sed quia haec pure philica sunt, argutis nris institutis propriis iam efficacius aggrediamur.

Sectio 3.

Argutis Theologicis pugnat pro statuta conclusione.

Arguitur 1o: quod infinite tantum distat a finito, infinitum e, sed peccatum mortale in ratione offensae Theologicae contra Deum, infinite tantum distat a finito: ergo in ratione offensae contra Deum infinitum e. Maior evidenter liquet: minor probatur: peccatum mortale in ratione offensae contra Deum, infinite tantum distat a veniali: veniale finitum e: ergo mortale a finito tantum finite distat. Maior probatur: peccatum mortale tantum excedit veniale offensam, quo idque quo specialiter differunt, probatur haec propositio: nam per id, per quod mortale specialiter convenit cum veniali, nequit illud excedere: sed id, per quod specialiter differt mortale peccatum a veniali, non e infinitum, sed finitum: ergo peccatum mortale, finite tantum excedit veniale. Minor probatur: mortale peccatum differt a veniali, prout secundum hoc, quod veniale e parum contra legem, aut voluntatem Dei, mortale vero e multum, sed hoc multum, quo potius opponit mortali, non e quid in se infinitum, nec infinite distans, et superans, idque minus aut parum opponit: ergo &c. Maior probatur: nam si ponat lex praescribens non esse furandum, et quidam furetur unum obolum, aureum alter furetur, non opponit potius infinite cum illa regula, qui furatus e aureum, quam qui furatus e obolum, ut patet ex ipsis terminis.

Arguitur 2o: perfectio infinita personae, qui laedit offensam non refundit gravitatem, et malitiam simpliciter infinitam: ergo peccatum non habet malitiam infinitam. Consequentia patet, antecedens probo: quia si refunderet, unum peccatum mortale esset infinite maius alio. Probo: si quis peccet contra Deum invincibiliter ignorans Deum esse infinite liberalem erga se, et alter peccet cum notitia clara infinitae liberalitatis Dei, iste 2us infinite plus graviter peccabit,

quam

quasi 19, peccatum enim 2i Soiis reddit gravius ex infinita Dei libertate, quam peccatum 1i Soiis non liberat, nam rei ignorantis Deum esse liberalem. Unde scilicet D. liberalitatem, ac si in Deo non esset; ergo liberalitas infinita Dei concurrit ad illud augmentum malitie repertum in 2o pecco: Sed liberalitas D. e infinite digna, quam non lædit: quod illud augmentum gravatis repertum in 2o pecco, finaliter e infinitum; distabit ergo plus infinite unum peccatum ab altio, quod dum nullo concedit, nullus contra concedere debet excellentiam infinitam Dei esse offensi, refundere in peccatum gravatum simpliciter infinitam.

Argutor 3o: sicut additum finito non constituit formaliter infinitum, hoc est, ex duabus perfectionibus, quarum neutra e infinita perfectio, nequit componi formaliter perfectio infinita, idem dico de intens. gravatis moralis: at peccatum mortale constituit in ratione sua gravatis formaliter ex duplici prato, quorum neutrum e infinites grave moraliter: ergo tota gravatas pecci mortalis non e infinita. Minorem probo, peccatum mortale in ratione gravis offensæ contra Deum constituit formaliter per hæc duo prata, alterum, quod sit contra Deum, alterum, quod sit circa materiam gravem esse, neutrum gratum ex his seorsim ab altio sumptum e infinite grave, et infinite estimationis moralis, non enim, alias peccatum + contra rem factum cum invincibili ignorantia Dei, esset infinitum: ergo neutrum ex istis pratis seorsim e infinitum in morali estimatione.

veniale, quod e contra Deum esset infinitum, non enim, alias peccatum contra Deum. +

Argutor 4o: observatio suæ legis non amat Deum infinita apreciatione ex parte rei, hoc est, observatio legis non e bonum infinita trahens infinite ex parte sui D. voluntatem ad sui amorem: ergo non observatio D. legis, seu eiusdem transgressio non e malitia trahens infinite ex parte sua divinam voluntatem ad sui detestationem: patet consequentia, nam tantum detestatur, saltem apreciative volunt malum, quantum amat apreciative bonum oppositum, sic Dexter tantum horret occidi, quantum apreciative amat vitam (loquor, et comparo bonum, et malum oppositum in ordine ad sui amorem, seu detestationem apreciativam non vero in ordine ad proximum, seu punitionem) ergo offensa Dei, sive transgressio legis debet habere esse equalem vim movendi Deum ad sui detestationem, ac habet non offensa ad sui amorem apreciativum, si quod non offensa, non habet, nec trahit infinite ad sui amorem apreciativum, nec offensa trahet infinite ad sui detestationem apreciativam: unde ergo e malitia offensæ infinitam simpliciter?

Sectio 4ª.

Ref. Hurtado, et Vernal pugnantibus pro infinitate peccati.

Obiit 1º Hurtado hic disp. 9 sect. 3 subsect. 1. § 17: omnis digna ad poenam simpliciter infinitam, est consuncta cum gravitate mortali simpliciter infinita in genere demeriti, sed in peccato mortali est digna ad poenam simpliciter infinitam: ergo et gravitas mortalis in genere demeriti est simpliciter infinita. Maior, si ipse asserat, et P. Vasquez 1. 2. q. 87 nº 22, non posse negari, adhuc probatur: omnis causa aequata activa continet totam rationem sui effectus, ita ut illi nihil habeat maius, aut gravius quam ipse causa aequata, sed peccatum in quantum mortale est causa activa poenae, ergo continet quod poenam et contentam infinitatem.

An homo dum est causa moralis et infinitus, sed auxilium alteri peccandi, est infinite gravis homo, quia est causa moralis activa effectus infiniti? An voluntas naturalis est infinita simpliciter, quia est causa activa moralis effectus infiniti? Infra non maiorem, ad probationem distinguo maiorem, continet eminenter in suo genere, tamquam virtus potens in suo genere causare totam rationem effectus; concedo maiorem, continet formaliter totam rationem effectus, non maiorem, et similiter causam in eodem sensu quo scilicet peccatum continet eminenter infinitatem illam, quae cumque sit in poena, de quo modo non disputo. quamvis v. g. est virtus mortalis in genere suo potens mereri poenam infinite durantem.

Obiit 2º: peccatum mortale est aequale poenae iustae, quam meretur, sed poena est infinita: ergo peccatum est infinitum. nam poena iusta aequatur, et commensuratur cum culpa. An fortasse peccatum actuale debet durare infinite, ut evadat aequale poenae apud inferos infinite duranti? Dices, non debere adaequari in duratione, sed in gravitate. Contra manifeste: tota gravitas poenae, quae a te dicitur infinita, nihil aliud est, quam duratio infinita, sed culpa debet aequari poenae, ut gravi, debet ergo aequari poenae, ut duranti, cur ergo infertur unum, et non aliud? In frasco. peccatum est aequale poenae aequalitate arithmetica non maiorem, aequalitate proportionis et assignatis requisitis inter demeritum, et supplicium: non maiorem. concedo +

Dices inter finitum, et infinitum nequit dari proportio, inter culpam, et poenam debet dari proportio: ergo nequit culpa esse omnino finita, et

poena

pena simplr infita. In his ollb; argutis omitto; q. assumit, scilicet poenas ee infitas simplr, ne olas truculent, adhuc illo dato existimo nil proxim ꝯvinci. Nomaiori. si quis ꝯmittente Deo promitteret alteri suas operas ꝯ ꝑtam substituto onerozo, hec ꝯmisio, n' esset infite obligatia, et tn obligabat ad serviendum infito tempore: go int ꝑtium et infitum dari poet hec equalas, qui e tamen iusta ꝓportio int' eos, et solutionem. Ꝑfecta cum int' meritum et p̄mium ꝯdignum requirat ꝓportio, rogo hi Authes, an int' meritum hollis puri, et p̄mium ꝑtium Beatudis het ꝓportio?

Obiit 3°; et quidem a psiori: gravas offe crescit ex ꝯlletos offendentis, et offensi statute, s. vilitas ꝯcr, si Deo ꝯparet, e maxa, l. aut infita Maiestas Dei offensi: go offas ꝯa Deum ab hoc ꝯmissa crescit in infinitum. Maxim credo audaciam post tot suis argut manifestam Instantiam. Fortassis visio Dei est infita, quia tn ulus ꝯ visionis perfectio crescit ex dbte grali. Etiam peccm veniale est infite malle, siquidem elitas int' creaturas Deum offendentis venialit, et ꝑsam Deum offensum e infitas. Hec retorsio antiquissa e. Ait Hurtado § 64. pecco veniali nullam inee infinitatem malle, aut offe, si enim e levis iniuria, q° pacto e infita iniurias. Pulchra quidem solutio, ac si n' ꝯtenderet argutio, q. peccm solis ꝑta ꝯa Deum infitum, sit peccm leve, siquidem ex dictalissa exmitorum hoïs, et Dei sumenda sit gravitas offe, l. illo ꝑsas. -

Resurgo in ꝑtas, disquendo maiorem; crescit cum limitatie, si heat unde limitet, ꝯcedo maiorem; crescit sine limitatie nō maiorem, l. aliter crescit ad eundem grum gravatis, in quo e dignas offas. nomaiorem, crescit ceteris paribus ad maiorem gradum gravatis ex dignate ꝑsae offe, ꝯcedo maiorem: offa go, que fit ab hoe limitatur ex cognos, ꝓponente Deum, nam offa eo minore, quo ꝓponit obscurius dignas ꝑsae offe. Addo, q. offas n' ꝯmensurat cum Deo secundum se p̄cisse spectato, s. cum Deo, ut ꝯ cognem proposito, atqui finaliter ut proposito, reduplando sup° ꝑs ipsum n' e Deus infitus: go n' het peccm morle unde sumere posit rōem offe infite. Limitatur 2° ex mas piut p̄cisse spectata secundum dictamen rectiroris p̄scribentis mum vlteris nalis, nam sicut

mas

ma levis, etiam si iungatur cum infinitudine personae offensae, numquam extrahit ad peccatum non leve constituendum; ergo, obiecto, malitia infinita ad illud dictamen rationis, si coniungatur cum infinitudine personae offensae, extrahet ad constituendum peccatum infinitum.

Obiicit hic Bernal disp. 4. sect. 3. §. 2. n° 82: compositum intrinsece includens gratiam simpliciter infinitam, est simpliciter infinitum: ostendo Deo gratia includit simpliciter infinitam; ergo est simpliciter infinita. Maiorem inquit, patere. Interim tamen, dum nobis non patet, namdum arbitramur. Illud totum, quod includit partem infinitam realiter distinctam ab alia, eo ipso non est infinitum formaliter, ad summum erit infinitum denominativa parte, hoc est, secundum quid, ideoque compositum ex Deo, et creatura, non est formaliter totum infinitum, sed finitum. Id mihi evidentissime patet, quia simpliciter infinitas perfectio, caret omni imperfectione: totum resultans ex Deo, et creatura, non caret omni imperfectione, immo habet imperfectionem compositionis, caret simpliciter, indiget productivo, a quo pendet per physicam essentiam: ergo totum illud non est formaliter totum infinitum, quamvis includat infinitum. Unde arbitror infinitum in perfectione tale esse, ut per additionem alicuius imperfectionis, diminuatur infinite. Ratio a priori est: quia si infinito in perfectione, addatur aliqua imperfectio; aliqua distincta erit concreta ex imperfectione: ergo habebit totum, et limitationem perfectionis.

Praeterea non minori predicti arguti, Deus non est gratia constituens suam offensam, hic enim solum agimus de illa gratia extrinseca, quae Deus denominatur laesus. Hanc gratiam non constituit Deus ipse, alias denominatio offensionis peccati in Deo, non esset pure extrinseca, si tamen agat ille denominatione sacra Deus offensus, si includat Deum, non tamen ut gratiam, sed ut subiectum loquimur. Sive secundum dici. In praesenti agimus de offensa, ut est actio voluntaria, et libera facta cum cognitione Dei displicentis de tali actione, et illam prohibentis. In hac autem non includit ut gratiam Deus ipse; sed tamen afficit ut terminus illius transitus, quo peccatoris cognitio refertur in Deum, quem proponit. Instatur: opera Christi Domini, et gratia ipse, quia tamen coniungunt cum Persona Domini Verbi, quae est gratia dignificans eiusdem operationem, sunt opera infinita, seu infinite aestimabilia: ergo sufficit gratia infinita, ut compositum sit infinitum. Videt deinde, qui illorum instituendam infra suo loco.

Obiicit 2°, eo est offensa gravior, quo offensae persona maior est offendenti: sed persona per peccatum offensa est infinite maior offendente: ergo peccatum

morale

morte e infinita offa. Nanda e absolute malor. Illud coes et vero loquij ita intelligendy, q. si Iparemq duas offas inter se, dy cetera paria sint, illa erit gravior altera, que fuerit 9a Persaj nobiliorj. Ceterj q. nario assurgat offa adey gry gravatis, quy het exalta Persa offj n' video unde probet, sicut nec, q offa semp adequet summay illam distiony, que e' inter Persos offensay, et offendentes. Probabilis dicit q. actus vitalis perfectio physica crescit exp obji, ita ut Iparatie facta inter duos actus in reliquis oio pares, ille sit pfectior, qui attingat objy pfectius, nullus tn dicit acty aliquy vitaly attingere illius pfectionis gray, qui e in obto substantialiter: idgo, q. textus e in hoc pro, n' favet adversis id, q. ipsi pro sibilto adducunt, non probat.

Instari poe: Creaty amory D. dicit infinite amata: go pra infinita offeat denoem infinitay, si offa solis ea Dey denoat gravis ab ea dista infinita holis a Deo: go denoat offas infinite gravis. Ptet disguendo ans, dicit creas infinite amata, si dy infinite appellet formaliter, ide, immate applet infinitay amori, Icedo ans, si apellet maliter, aut cadat supra totay denoationy, ut Iplecte subty, et fray: no ans: Et siliter disguo cony: Iffert denoationy infinitay roe gre Iccdo cony, denoatio, que aquate sumpta sit infinita: no cony.

Obiit 3o: Vilitas Persone offendentis e infinita, go a pra infinita denoat gravis offa. Anspt, quia hec vilas e distantia holis a Deo, hec dista e infinita, go et vilas crec e infinita. Maior pt, q a dista holis a Deo, nil e aliud, quy ipsa entas crec, que se ipsa distat ab infinita Dei pfectie. Gaudeo occasiony nobis offerri ad explandy quid sit dista hec int Deuy, et Sominy. Dista ppalie sumpta e recessus int duo, quoad spatiy locale, traducit tn ad explandy excessy pfectionis inter duo entia, quanty enim alia alliay superat, tanty dicit ab illa recedere, seu distare.

Dista localis dupliter sumit, 1o pro spatio int iecto int duo extrema, unde quanty fuerit spatiy intiecty, tanty dicit uny extrmy ab allio distare. 2o dista accipit pro respectu ipsa distantis, quavny extrmy refferat, ut distans ad aliud, q q sit relatio rdi tuius rsay. Dista auy in pfectie n' vocat mediy int iacens int duos entates, qua Deus infinite distat a crea, et tn nil infinity in pfectie

mediat

mediat inter utrumque. Nihilominus cum dicta imperfectio sit ideo, ac excessus. Excessus dupliciter accipitur. 1o pro relatione illa relativa, quam unum dicitur relative ad aliud illud excedere. 2o pro proportione illa perfectionis, qua unum superat aliud, sicut excessus ulnae ad semiulnam, est proportio illa, qua superat ulna integra virgam semiulnarum.

Nunc ego adde: si loquamur in hoc 2o sensu excessum perfectionis, quo Deus creaturas superat, est infinitus, quia proportio illa perfectionis, quae in Deo est supra totam creaturam perfectionem, est infinita perfectio, et in hoc sensu dicta, quae est ille est hic excessus, est quid extra creaturas. Si loquamur in priori sensu, relatio excedentis et excessi fundatur in aliquo infinito. Et talio ex rro sito, fundatur scilicet in Dei perfectione, quae est infinita. Et in caritas illius excessus, qui in Deo est, quae caria est increata. Caritas autem perfectionis infinita non est infinita praesertim apud me, qui iudico eiusdem caritas esse intantum novam creaturam.

Disp. 2a

An naria fuerit Personae D. Incarnatio ad satisfaciendum Deo condigne pro peccato lethali?

Aliis talis instituit quaestio. An purus homo, qui Deus non sit, possit ad aequalitatem Deo satisfacere pro peccato lethali? Unde si Authorum omnium placita et rationes, quibus se mutuo Doctores impugnant evolvere velimus, integrum annum insumet disputatio. Propter rationes alliorum, aut breviter, aut oto non examinabimus. Nostrum placitum conabimur statuere, et ab doctis confirmare.

Sectio 1a

Sententia Patris Vasquez

P. Vasquez hic disp. 2. cap. 5 num. 52 supponit ex doctrina Caelestini, Prosperi, Fulgentii, atque S. Bernardi, per peccatum primi Parentis, omnes nos perdidisse omnem sanctitatem originalem, et contraxisse debitum quoddam perpetuo illa carendi, imo idem debitum non contraxisse affirmat propter peccata actualia sive personalia. Ex quo principio supposito sic rationatur: Num. 53. Illa satisfactio, quae non compensat omnes partes debiti, sed solum

exhibet

exhibet pro parte, ex in aliquod debiti condonet gratis, n̄ e͡s facta: Su-
iusmodi aut͡ e satisfactio n̄ra pro pecco n̄ro, sive originali, sive actuali;
nã ex ad satisfaciendũ utrumque p̄ q actu contritionis, eẽ, donar nobis de-
beat auxiliũ g̃re, quod meritũ utriusque pecci perdidimus; nequimus faccẽ
satisfacere pro pecco prout includit totũ debitũ. Quo circa, si contritione
posset homo ex propriis viribus habere sine auxilio g̃re, n̄ra satisfactio p̄-
fecta foret.

Et cap. 6. num.o 56 satis explat. quo pacto s͡ facta, et
quo imperfecta satisfactio contineat in contritiõe: Dicimus, inquit, hominũ suf-
ficientem satisfactionem esse pro toto debito pecci, n̄ tñ pro delenda macula, que
superest concesso semel auxilio g̃re; quare si contritio ex p̄te efficientis prece-
deret infusionem g̃re, n̄ solũ satisfaceret p macula pecci condigne, s͡ etiã
mereret condigne g̃ram habitualis infusionem: at vero ex ostendimus in ordine
efficientis prior esse g̃ram habitualis infusionem, deinde motũ contritionis, et contra
p̄ contritionem n̄ mereri nos infusionem g̃re, ideo in n̄ra sa difficilius videt
explicare, quo pacto p̄ contritionem actu satisfaciamus. Hec Vasquez. Unde no
quasi immerito P. Arriaga disp. 4. sect. 2 num. 17 impugnans Vas-
quez dicat: Patet Vasquez docere, q.d g̃ra habitualis cadit sub meritum
contritionis.

Quo ola ex adiectivis, ut appareat, quam inermis ꝯ a
Vasquez prestimeant Recentiores. Impugnat Lugo, quia carere
auxilio g̃re, e pena debita pecco: g͡o gratis dato auxilio, sive condonato + isto
debito carendi auxilio, adhuc manet tota culpa, que consistit in roe offẽ, et
macule: g͡o n̄ contritio e satisfactio pro toto illo, q.d remanet ablato g̃ra-
tis auxilio, a quo satisfacit p culpa. Magnũ profecto absurdum, ac n̄ ipse
Vasquez expresse n̄ doceat contritionem esse satisfactionem in g̃ra p tota macula,
et roe offẽ, et n̄ sit satisfactio a quata, e s͡ facta p toto debito, q.d s͡
culpas ꝯ aximus.

Ego aut͡ in verba Vasquez exaũ attentius, illius
mentem me assequutum existimo. Enimvero, debitum carendi auxilio, q͡ p̄ culpam
contraximus, n̄ e͡ s inter penas, et supplicia reputandum, inde liquet, quia
homo privatus nequit punire illum, a quo passus e͡ offensas, et tñ in hoĩe
privato, qui offendit, resultat quoddam rõabile meritũ ad denegandum

offensi

+ condonato.

offendenti beneficia specialia, et id est manifestum, quia sicut ex offensa manet probabiliter aversio, ita manet conjuncto probabiliter ad aversionem etiam negativam, quae consistit in eo, quod non offeratur illi bonum, ut bonum illius est, nam velle alicui bonum, ut bonum illius est omnino gratis, est quaedam benevolentia, ergo minus intentionis, quasi inchoata amicitia, et conversio voluntatis in eum, cui beneficium accipit, unde sicut offensa parit aversionem probabilem, quae est actus pravus, ita a fortiori parit negationem omnis conversionis, et voluntatis interpretativae amicitiae erga offensorem.

Unde infero, quod quamvis Deus non esset legislator, nec posset homines punire ex publica gubernatoris potestate, adhuc homo contraheret debitum carendi auxilio eo modo a Deo collato, ut dicat interpretative per peccatorem hominis amicitiam. Praeterea infero, quod et si Deus remitteret hoc totum debitum supplicii, et poenae, non remissa culpa, adhuc Deus haberet ius ad denegandum beneficium auxilii supernalis, quia hoc durat dum duraverit motivum ad probabilem aversionem. Demum praeterea infero, quod licet demus Deum ut gubernatorem punire hominem privatione auxilii, adeo privationem habebit Deus duplex ius, scilicet gubernatoris, et ius offensi, unde et si in illo casu Deus remitteret ut gubernator debitum poenae, adhuc maneret debitum carendi auxilio, nec ex 1o iure, cum Deus asserat, ut supponit, sed ex 2o iure, quod competit offenso, quod offensor non delet.

Hinc testor aperte impugnari discursum praecedentem sive Vasquez sit, sive cuiusque alterius, probo enim posse praestita offensa hominis condigne satisfacere. Non semper contritio supponit remissum debitum carendi auxilio inclusum in offensa: quo dari potest contritio, quae sit satisfactio pro toto debito offensae etiam includendo carentiam auxilii. Antecedens probo, quia licet offerre solum auxilium quia bonum hominis est, et velut in intuitu ipsius, sit aliqualis conversio in eos et remissio iuris ad aversionem: at offerre sibi auxilium ex complacentia in bonitate alterius, scilicet et intuitu meritorum alterius, non est interpretativa conversio in peccatorem offendentem: quo illa contritio satisfacere pro toto debito offensae etiam includendo debitum carendi auxilio.

Sectio 2a

Aliorum Placita

Propterea excogitarunt alii infinitatem in peccato

roe

roē cuius nequit adequari p(er) ullu obsequiu pure crē, q. semp(er) esse
compensari, nam esset infinito equalis ee oio requirit. In a hanc roem dē, q.
pecc(atu)m n(on) est infinitu(m), ut integra disp. q. obdiximus. Cardinalis de Lugo disp.
5. de Incarnatione nº 55 recte, inquit, posse hanc in compensatione convenientiae
ex magnitudine off(ens)ae, quae l(ice)t sit finita, tanti tn ponderis ē, ut pariat sane
impossibilitatem satisfaciendi, nam sicut culpa finita parit penam infinitam induratos,
eo q. illa pena naturalis sit secundum rectas gubernationes ad arcendum homines
a tanta culpa, sic etiam offensa l(ice)t finita, postulat tm condigne n(on) absolvi
p(er) satisfactionem finitam, alioqui si scirent homines Deum designe(?) solo
cari(?) posse p(er) nras obseq. facilius auderent Deum offendere.
Haec ratio petit manifeste p(rinci)p(iu)m: nam l(ice)t aliqua
satisfactio pure crē ē equalis off(ens)ae Dei, l(ice)t n(on)? si sit illa ratio admittet
in compensationem, nec ex eo, q. admittat vilesceret offa, l(ice)t tanti estimabitur,
quantum reipsa valet, q. si nulla ē equalis, id probandum aliunde, quam
ex hoc, q. offa Dei vilescat, si ad eam admittat satisfactio, nam si
offa in Regem compensari posset p(er) obsequia equalia in morali estimatione,
n(on) vilesceret offa in Regem, nec posset Rex eludi satisfactionem oblatam
recipere, implicat enim, q. ex compensatione equali offae dignitas minuat; q.
si qualibet satisfactio puri hois admissa, vilesceret Dei offa, n(on) ideo vi-
lesceret, quia vilesceret, q. ideo vilesceret, quia minor ē satisfactio quelibet
puri crē. Hoc probandum, q. quelibet crea ponit satisfactionem viliorem.
Nec urget, q. hic Author addit, nam l(ice)t magni intersit pecc(atu)m vi-
tari, et reddi satisfactionem oio difficile sit, n(on) inferr(tur), q. peccm ex se habeat
reddere impossibilem omnem satisfactionem exhibitam a pura creat(ur)a. Cum predic-
tus author num. 59. docet tantum ee gravitatem offae, ut oporteat hoies
illam apprehendere etiam ex quo vires sibi in compensationem: dicat q. Dei
remedium pecci ee impossibile, q. si apprehendant homines remedium q.
pecco ee possibile, aliquibus modis redderet illis facilis offa Dei.
Nec tm felicius alii, inter quos Doctissimi sudarunt
desudarunt, quem sequit(ur) postcaeteros ad sanctitatem impugnationis, no-
vissimus Arriaga hic disp. 4ª, sectione 4ª. Supponit offam crescere
ex dignitate personae offensae et vilitate offendentis, satisfactionem vero ex iis
dyctis(?) capitibus minui: Unde confidunt arguere: peccm ē offa infinita Perso-
a

a vilissa, satisfactio exhibet a vilissa persona dignisse: ergo satisfactio pure creata nequit attingere gravitatem illius, in quo est offensa Dei. Confirmatur: quia licet peccatum sit finitum, adhuc semper manet in superiori ordine ratione cuiuscumque satisfactionis, quae a pura creatura exhibeatur.

Secundo manifeste supponit probandum: peccatum esse in superiori ordine ratione satisfactionis cuiusque creaturae, id est finaliter excedere omnem satisfactionem possibilem: ergo dum probat excedere, quia est in superiori ordine, finaliter probat excedere, quia excedit, et contra idem per idem. Pietas in priori discursu omnia concedit praeter ultimam consequentiam. Ante in inter Reges aequales, nulla offensa potest aequari satisfactione delata; nunc etiam Regi Caelesti homo potest adequatam satisfacere pro offensa, et tunc satisfactio decresceret ex iisdem capitibus, ex quibus augetur offensa, scilicet ex dignitate Regia et plebeii hominis vilitate, potest solvi, quia ea gravitate proveniens offensae ex dignitate Regia potest compensari obsequiorum magnitudine.

Sectio 3a.

Nullam puram creaturam posse Deo satisfacere pro peccato, facile ratione convincitur.

Suppono quaestionem non esse de satisfactione proxime Deo oblata quoad iustitiam; infra enim discutiemus an peccatum sit proprie iniustitia contra Deum; proinde loquimur de satisfactione pro offensa, et licet offensa non consistat in formali aversione, nihilominus omnis offensa formalis, est motivum offensae formalis aversionem despiciendam: ideo hic loquimur de satisfactione pro offensa, quae vere dicitur satisfactio, ratio ita urgens in offensi obsequium et honorem, ut prudenter existimetur aequivalens offensae, et contentum illam compensare. Ubi notandum, quod satisfactionem aequam obligat offensum placari, et deponere aversionem, non tamen obligat recipere offendentem in suam amicitiam. Rogamus quod an aliquod obsequium purae creaturae tale sit, ut deleat formalem rationabilis aversionis, quam contraxit homo per peccatum, esto non inducat amicitiam Dei quoad peccatorem.

Suppono praeterea, quod satisfactio in eo distinguitur a merito, quod qui meretur, velut celebrat contractum venditionis cum praemiante; ille enim offert opus bonum pro praemio, tamquam pro pretio, et praemiare

velut

velut emit obsequium, pro quo premium tribuit. Unde ut bonum opus pariat ius in actu 2° merendi adversus premiantem, necesse est, quod intercedat pactum, et voluntas in premiante dandi premium, et mercedem pro opere et iudicium, tum pactum non requirit, ut opus sit dignum premio, v.g. equus exsequente ostium contractum valet mille aureos. At satisfactio est solutio debiti, unde talis esse debet, si perfecta sit, ut independenter a voluntate offensi extinguat debitum, et tollat ab ipso ius ad aversionem rationabilem.

Nunc probo nullam puram creaturam posse perfecte pro suo peccato satisfacere. Satisfactio perfecta talis esse debet, ut ex apposita contrarietate extinguat offensam, et in offenso ius ad rationabilem aversionem, ita ut si ulterius velit indignari, irrationabilis censeatur: nullum obsequium purae creaturae potest eo modo delere offensam: ergo nullum obsequium purae creaturae potest esse perfecta satisfactio. Minor probatur: quia omne obsequium purae creaturae est solutio alterius debiti, nempe ex gratitudine pro beneficio auxilij ad tale obsequium efficiendum, imo ipsum opus est beneficium Dei gratis acceptum a summa illius bonitate: ergo quodcumque obsequium creaturae talis est, ut adhuc eo posito, possit Deus aversionem non deponere, idque omnino rationabiliter. Patet consequentia, quia nullum obsequium, quod sit solutio alterius debiti, v.g. debiti gratitudinis, obligat Deum acceptare in solutionem pro offensa. Quod autem omne obsequium debitum sit ex gratitudine, probatur, quia omissa longissima aliorum beneficiorum recensione omne obsequium efficitur ab auxilio gratiae, quod est Dei speciale beneficium, quod obligat hominem ad consentiendum Deo vocanti: ergo dum consentit, solvit obligationem impositam ex lege gratitudinis propter auxilij acceptum beneficium.

Hec eadem ratio probat, nec posse puram creaturam pro peccato veniali satisfacere perfecte, et ex illa explicatur quorundam difficultas, a qua se nimis aegre recentiores expediunt, ea est: de facto non satisfacimus pro peccato veniali: ergo nullum opus sollicitius, quamvis ferventissimum. At charitatis actus est sufficiens, et perfecta satisfactio pro peccato veniali. Consequentiam probo: quia si aliquod opus esset perfecta satisfactio, non posset non delere actualiter offensam venialis, quae propter bene intensum non delet de facto, nec compensat: ergo non est sufficiens compensatio. Antecedens probo, quia sancti Patres et Concilia unanimiter docent omnia peccata tam mortalia, quam venialia nobis remitti, non ex satisfactione nostra propria, sed ex satisfactione Christi Domini: ergo pro nullo peccato

sive

sive veniali, satisfacimus de facto condigne seclusis meritis, et satisfac-
tionibus Christi. Patet 3°: nam illud peccatum, sive mortale, sive veniale pro
quo exhibeamus obsequium esse satisfactorium condigne, delet[ur] per nostrum sa- delexet +
tisfactorium independenter ab applicatione meritorum, et satisfactionum Christi Domini.

Nunc autem rogo, cur actus charitatis non compensat, et delet
formaliter offensam venialem? an quia infinita est? an quia est in superiori ordine? an
quia exigit, ne vilescat apud homines, satisfactorium maiorem omni exhibita per
puras creaturas? An quia inducit obligationem carendi omni auxilio? nulla profecto ex
his rationibus militat in peccato veniali, et tamen est incompensabile per nostra obsequia ex gratia
facta: quae alia ratio quaerenda est praeter illas omnes enumeratas, est quam rationem, quam
nos protulimus. Ex quo probanda quod explet quo pacto obsequia nostra non modo
non compensent de facto, sed nec compensare possint per modum satisfactionis per-
fectae offensam venialem.

Ioannes Martinez de Ripalda tomo 2 de ente supernaturali
docet actum charitatis elicitum ab homine iusto esse satisfactorium de condigno pro
culpa levi, postmodum defendit de facto per actus charitatis non satisfacere iustum
pro culpa levi cuius rationem reddit lib. 4 disp. 97 sect. 3. [concl.] 2. n° 45
quia totus valor condignus obsequiorum iusti, de facto acceptatur a Deo in re-
munerationem praemii, et exhaurit totus augmento gratiae, et gloriae: quo nullus
relinquitur valor in opere solius iusti ad extinguendas offensas veniales.

3a est: quia ea est natura satisfactionis, quae exhibet
a debitore in solutionem, ut nequeat non acceptari in solutionem: quod si iustus
eliciat actum contritionis intendens, quod ille cedat in solutionem pro offensa veniali,
nequibit Deus retinere offensam, et aliud praemium reddere pro obsequio. Antecedens:
nam si homo plebeius offerat obsequia numero, et gravitate condigna ad
placandum nobilis offensam; non est ius in eius domino ad non acceptanda obsequia
in effectum solvendi. Quod si velit, retenta offensa, obsequia plebei praemio alio
remunerare, verbi gratia torque aureo, irrationabiliter ageret; quia ea est natura
solutionis, ut nequeat non acceptari, si perfecta sit: quod si iusti offerunt debito so-
lutionis offensae levis, quam commiserat, actum charitatis, si iste sit ex se per-
fecta, et integra satisfactio, implicat, quod Deus illum non acceptet in satis-
factionem pro offensa, quamvis vellet illum praemio alio remunerare.

Sectio 4a.

Xpus Dominus satisfecit pro hominum peccatis ad aequalitatem.

Xptus autem Dominus assertor noster perfecte et abunde satisfecit, quia potuit offerre obsequium, quod non cederet in solutionem debiti gratitudinis; id, quod alicui videri posset difficile, sed mihi omnino clarum ex duplici capite. 1o quia licet sanctissima Xpti humanitas prout consideratur ante unionem hypostaticam, non exigat ut sibi debita auxilia supernaturalia gratiae, at si consideretur sub unione hypostatica humanitas prout unita, sive Deus ille homo, sunt debita auxilia, et insuper omnino honesta: ergo humanitati, prout unitae hypostatice Verbo, non conferuntur liberaliter, sed ex debito auxilia gratiae: ergo humanitas quatenus unita non obligatur ex gratitudine beneficium auxilii collatum, nam ubi liberalitas non est, nec beneficium censetur, ubi autem beneficium non est, cessat omnino debitum gratitudinis, debet ergo humanitas illa gratitudinem, tum propter unionem gratis sibi datam, et etiam propter auxilia, quae saltem in radice, scilicet in unione hypostatica, gratis et liberaliter conferuntur, at homo ille prout subsistens in Verbo, sive Deus ille satisfaciens, non debet ex gratitudine compensationem pro auxiliis, imo auxilia illi ex debito connaturalis debentur: potest ergo prout sic satisfacere.

2o, et clarius id ipsum explico: esto absolute et simpliciter Xpto sint liberaliter collata omnia gratiae auxilia, at primum Xpti opus, non solum est infinite meritorium, et infinite satisfactorium, sed etiam infinite compensatorium pro debito gratitudinis: ergo primum opus Xpti Domini compensavit abunde omne debitum gratitudinis, a quo non esset propter quodcumque beneficium, ut evidenter constat: ergo 2um opus Xpti D. non cedit in solutionem debiti pro auxilio 2o, ut constat: quia per 1um Xpti opus solvit abunde gratitudo debita etiam pro 2o auxilio, et pro 3o: ergo secundum opus, et 3um factum ex 2o et 3o auxilio, nequit Deus illud vendicare in solutionem debiti alicuius ex gratitudine profecti, nullum enim debitum solutum aequatum et extinctum manet post 1um opus Xpti Domini.

Dices: ergo per 1um illud opus nequit Xptus Dominus

satisfacere

satisfacere pro culpis alienis. Nego maiorem, quia licet illud opus cedat in solutionem pro debito gratitudinis, cum tamen habeat in suo genere valorem infinitum, extinguit debitum gratitudinis, quo Christus humanitas destringit Deo propter illud auxilium, et omnia debita hominum ex culpa contracta.

Dices: nec Christi satisfactionem fuisse perfectam. Probatur: quia non est perfecta satisfactio illa quae potest non acceptari, sed Christi satisfactio potest non acceptari: ergo perfecta non est. Minor probatur: quia Christus non est ipsa persona, quae Deum offendit: ergo Deus potest non acceptare satisfactionem a Christo exhibitam. Negatur ex infra dicendis, concessa maiori, nando minorem. Ad probationem illius minoris distinguo, Christus non est persona quae Deum offendit, nec caput illius morale: nego antecedens: non est physice persona ipsa, quae Deum offendit: concedo antecedens. Christus itaque ... est caput omnium morale, habet ... voluntates ... moralis ad effectus morales, itaut quod Christus ut caput horum reddidit, et solvit, ab illis factum reputetur.

Istat quod ex dictis nariam fuisse ... incarnationem, ... satis valorem ... ut Deo offerret pro offensa satisfactio aliqua ita plena, ita aequalis iure Deo competenti adversus hominem ex offensa, ut Deus adversus ... ex nullo capite excipere posset, sed teneret ad versalis deponendam, differente ... offensa ... Hic desiderari videtur ad perfectam huius resolutionis notitiam examen valoris infiniti in Christi operibus, de quo suo loco aget.

Sectio 5.a
de difficultatibus satisfact.

Obicies 1.o contra dicta: opus hominis iusti, quamvis cedat in solutionem debiti ex gratitudine, adhuc est meritorium, et parit ius contra Deum ad praemium gratiae, et gloriae: ergo licet opus bonum hominis iusti cedat in solutionem debiti gratitudinis, adhuc potest ponere in homine ius adversus Deum, ut deponat aversionem, et ... offensam. Nego consequentiam distinguendo consequens, potest in homine ponere ius adversus Deum ... meritum de condigno, omitto consequens, ... satisfactionis, et solutionis perfectae, se ipsa ... delentis offensam: nego consequens. Ratio est, quia meritum, ut meritum est, parit ius in merente ex promisso, et pacto remunerantis gratuito: si Deus promisit praemium gratiae et gloriae iusto

Cuicunq. bene operanti, debet quidq premiu gr.e, et gloriæ iusto
etiā solvendi debitū gratitudinis, hic enim dū eiusdē debitū solvit, be-
ne operat.

Exemplū in re sit. Si Rex cuicunq exercen-
ti actum iustitiæ ḡmuttuo ḡmitteret libras auri, hac promissiōe suppo-
sita servus Regi inserviret recte, satisfaceret debito sui servitij, illud
q. extingueret, et tn ius acquireret ius adversus Regem accipiendi
ab ipso libras auri, hec enim illi debet ex promissione, et ḡditionali positā
ḡditione. Sic ergo Deus ad promovenda virtutis opera, est cuicunq
ex virtute operanti, et hanc, et etiam ḡditiones, quas ḡmerito, tum
de ḡgruo, tū de ḡdigno requirunt Theologi, promisit gratiam, et gloriam.
Hac promissione suppa quicunq operat ex motivo iustitiæ, gratiæ, ac-
quiret ius a Deum ius ad premium promissum, q. n acquireret, deficiente
pacto, et ḡditione, nā totum opus insumeret in aquatione debiti gratitud.

Obiecio 2°: opus bonum hominis iusti, quamvis cedat
in solutionem pro debito gratitudinis, adhuc est satisfactorium pro pœna, et
cedit in solutionem alterius debiti, scilicet pœnæ pro peccato: ergo quamvis
cedat in solutionem pro debito gratitudinis, potest succedere in solutionem
pro offa. Resp. distinguendo ans, adhuc cedit in solutionem perfectam, et
n admixtam gratuitæ ḡdonationi: nego ans: in solutionem imperfectam, ut pote
admixtam liberali ḡdonationi: ḡcedo ans. Cum Deus admittit o-
pus bonum cæteri in satisfactionem pro pœna debita, remittit etiam ius
q. habebat ad exigendam pœnas, quas ipse decreverit, ḡmittitq. ḡ, quod
ipsi satisfiat pœnam quancunq ḡvoluntariam, cuius electio ḡmittit
cæteri. Remittit insuper ius, q. Deus habet ad ḡputanda eiusdē opa
solum in solutionem gratitudinis. Unde satisfactio illa, n est rigorosa, et
exacta ad omnes satisfactionis leges, siquidē includit gram offi, alioquin
seclusa eiusdē gra, posset ille n acceptare.

Obiecio 3°: omnia opera creaturæ sunt debita Deo ex titulo
Domini, nec tn iste titulus est sufficiens, ut Deus recipiat satisfactionem
a pura crea exhibitam pro offa: ergo Et omnia opera cæteri sint debita ex
titulo gratitudinis, titulus iste debiti n sufficiet, ut Deus recipere
possit satisfactionem pure creaturæ, et adversus illam exercere. Resp. negando
ans. Et Deus titulo supremi Domini habeat ius ad exigendum operum

Cuiusq.

cuius concurse, dylu illas n. exigit, n. est debitum gratitudine, sed liberaliter con-
ferunt, quantum e. ex parte sue. Ex hoc titulo, quia si Deus exigeret a Sole tamquam
a servo titulo Domini actum charitatis, cum illum n. posset extinguere debitum
officij: quia per obsequia alias debita, ut infra dicemus, n. extinguit
omnis per fecte officium debitum: gratitudo autem posito beneficio, semper obligat
quamvis benefactor compensationem n. exigat, ut patet manifeste; imo ipso
n. petente. Ergo exeo crescit gratitudinis debitum ex accremento beneficij
accepti.

Obiicies 4o: peccatum ex se n. exigit satisfactionem infinitam
quia peccatum ex se exigit satisfactionem finitam compensari: at satisfactio finita n. e.
que exhibetur a persona infinita: ergo peccatum ex se n. exigit compensari a persona
infinita. Respondetur concedo antecedens distinguendo consequens ex se exigit satisfactionem
infinitam compensari, si sit aliqua alias indebita titulo gratitudinis, concedo,
si omittitur consequens: si n. sit, nego consequens. Peccatum ergo ex se n. exigit satisfactionem
finitam, nec infinitam, sed satisfactionem equalem; quia obsequia alias titulo grati-
tudinis indebita, quod autem nulla sint eius obsequia, que titulo gratitudinis
Deo n. debeantur a creatura, e. per accidens ex peccati, ideo conditione et sim-
pliciter compensari n. potest, nisi per satisfactionem superabundantem.

Obiicies 5o: collatio auxilij potest aliquando n. inducere
debitum gratitudinis in creatura, cui confertur auxilium. Probas: collatio auxilij potest
aliquando n. habere rationem beneficij: ergo nequit inducere gratitudinis debitum. Antecedens
probatur: quia si conferatur Petro auxilium in titulo meritorum Pauli, n. erit beneficium
Petri eiusdem auxilij immissum, quia confertur ex alterius meritis. Confirmatur,
quia nos supra docuimus posse conferri auxilium homini, quin illa collatio au-
xilij sit specialis amor, et benevolentia, aut conversio voluntatis Dei erga hominem:
ergo potest etiam conferri auxilium homini, quin ea collatio auxilij habeat rationem bene-
ficij quia ipsum.

Respondetur negando antecedens. Ad probationem, iterum nego
antecedens, ad cuius probationem simpliciter negandum e. antecedens. Si conferatur ex me-
ritis ipsius Christi, adhuc esset beneficium Dei, pro quo gratias referre co-
geret. De facto Beati gloriam ex meritis Christi accepiunt, nihilominus
gloria illis beneficium e. Ad confirmationem: concedo antecedens, nego consequens. Amicitia
e. velle bonum aut bonum velle, ita ut ipse sit motus amoris: at beneficentia

n.

n includit amorem hostis, nec ex illo movet. Sufficit enim moveri liberalitis.

Sectio 6.ª

Refutantur, qui contendunt pro pecco veniali posse puram cream satisfacere.

Obiiciunt quidam recentiores: puram cream posse satisfacere pro pecco etiam mortali, secundum id, quod pecc. mortale habet iniuriae ratio. Praeterea pecc. veniale non continet rationem iniuriae personalis. His suppositis ulterius pergit: ex hac dupli praemissa infert manifeste posse satisfacere puram cream de condigno et aequali pro suo pecco veniali, quantum ad rationem iniuriae strictam; quandoquidem talis ratio in illo veniali non reperit; quis enim dicat inter amicos posse manere iniurias ex oppositione talis; aut quod personalis clamant pro satisfactione? Nemo unquam. Cum inter, proh dolor, operari amicos quotidie videamus; qui ob leves amicorum defectus iracundiae irascunt, et inexorabiles se ostendunt.

Sed hic discursus nihil continet. Quid verum, quid est falsum, et quid non intelligo. Verum pro iniuria reali, si datur in pecco veniali, sicut mortali, posse satisfieri a pura crea. Falsum est in pecco veniali non reperiri rationem iniuriae personalis, sive offensae verae, et proprie; hic enim non agit de iniuria Deo iustitiae. Quid tandem, scilicet puram cream posse satisfacere quantum ad rationem iniuriae personalis, quam veniale non habet, plane non intelligo; mirabile enim esset offerre satisfactionem pro offensa, quae non fuit; ubi enim debitum non praecessit solutio debiti, nec dari, nec accipi potest: ergo oscitanter dicunt puram cream posse satisfacere pro veniali, quantum ad maliciam, quam non habet.

Ea vero, quae in confirmationem sui dicti afferunt ad probandum non reperiri in pecco veniali rationem offensae strictam, leve nullius sunt momenti. Ad primum dicendum, quod quicunque cordatus dicet, et merito, afferre iniuria levi Principis, qui leviter errat voluntate avertendo se ab illius voluntate rationabili; nam sicut etiam in minimis subsequi voluntatem Principis, gratum illi est, ita et in levi modo efficere rem illi ingratam et odiosam levis offensa est. Ad secundum dic etiam inter amicos inter excellere iniurias leves,

qui

quam amicitiam non diximunt, expostulant tamen satisfactionem competentem.
Insuper operari amicos, qui sati exarcent, et inexorabiles se ostendunt
non dubito, quia iracundia nimia rescindit amicitiam contra Tog.º, i. satis
excedit malitiam off. levis, cum hoc tamen stat, quod offensa levi sit sufficien-
rabile ad denegandum amico specialia beneficia. et maiora benevolentiae
signa.

In hunc ego modum veniale peccatum est levis offensa Dei: siquidem
est actio voluntaria libera facta cum cognitione displicentiae D. Atque ita nec amicitiam
rescindit, nec Deum absolute avertit ab homine avers.e inimicitiae i. odij, pa-
rit tamen in Deo iram, et rabile motivum, prudentissimum quod ad denegandum
homini specialia beneficia, et eximia benevolentiae dona. Unde concludo.
Vaticinii tenet Ascentior hic, Divina fide dictante Deum adhuc non rescissa
amicitia, propter culpam venialem, acerbissimo igne amicum torquere: cui
quod non colligit, non rescissa amicitia Deum acquirere ius ad satisfactionem
pro culpa veniali, quod si hoc ius semel concedit, quorsum aliqui clamores, cul-
pa venialis pro satisfactione requirit

Obiicies 2º: actus charitatis detestans effectum venialia, est
sufficiens, et condigna satisfactio pro venialibus, tum, quia excedit omnem malitiam
venialis peccati, tum quia etiam is actus est sufficiens constituere hominem actualiter
formaliter amicum Dei. Praetermittendo ans. et propterea omitto, quod actus
charitatis habeat maiorem bonitatem, quam est malitia, quae reperitur in veniali. etiam
omitto, quod actus charitatis sit forma constituens formaliter amicum Dei.

Nego tamen post haec, esse perfectam satisfactionem pro peccato ve-
niali, quia et si habeat maiorem bonitatem, quam sit venialis malitia, at quanto
quanta est in ipso bonitas est Deo debita ratione accepta beneficia. Unde sine
favore Dei, nequit delere ius, quod Deus habet ad conservandam rationabilem querellam
propter se peccata. Adde, quod quamvis actus charitatis esset forma physice sanctifi-
cans, et emundans animam a peccato mortali, adhuc non esset perfecta satisfactio,
pro peccato mortali, quia tolleret peccatum ut forma physice contraria, et incompatibilis physice
cum peccato, non vero ut solutio debiti per peccatum contracti, et leges solutionis perfectae.

Disp.º 3.ª

An necessaria fuerit Divini Verbi Incarnatio ad promerendum hominibus remissionem peccatorum?

Sectio 1a

Premonitiones Aliquæ de natura Meriti.

Alijs tutis proponi posset difficultas, an scilicet purus homo, possit, 1. sibi, 2. alteri mereri remissionem peccatorum, si enim statuat potuisse, certe necessaria non fuit ad hunc effectum D. Verbi Incarnatio, seu assumptio realis naturæ ab aliqua Persona D. Sed ut resolvatur questio de natura, constat fuisse necessariam incarnationem ad remissionem pecc. condigne promerendam. 2o Suppono precipue 2o verti an possit homo alteri mereri remissionem pecci mortalis, obiter tamen indicabimus an sibi etiam possit pecci proprii mortalis mereri condonationem, et sic, quid de remissione venialis sentiendum sit, aperiemus.

Premoneo tamen 1o meritum dupliciter accipi. 1o pro materiali merito, sive pro opere meritorio. 2o pro formali merito, sive pro formalitate illa a qua opus est meritorium. In hoc posteriori sensu, sic definitur: est bonitas operis, ut inductiva alterius, ad illud munere aliquo compensandum. Et quidem non approbo, quod Martinez de Ripalda 2o tomo disp. 71 docet, omne scilicet meritum debere obsequium cedere in utilitatem, aut honorem valentis illud compensare. quia enim bene operatur ex pulchritudine actionis honesti, potest inducere alium ad munus tribuendum, quamvis actus ille virtutis, nec in honorem cedat, nec in utilitatem munerantis, v.g. qui in umbratili pugna strenue dimicavit, potest spectatores allicere ad munus aliquod impertiendum, quamvis pugna dimicantis et reportata victoria nec sit obsequium spectatoris, nec cedat in utilitatem ipsius. Ratio est, quia aut creaturam alliciat ad premium offerendum strenue operanti, sufficit ipsius virtutis honestas, seclusa omni utilitate.

Premoneo 2o: meritum (cuiuscumque operis meritum pacti meritoria) non eo ipso quod meritum sit, sortiri premium infallibiliter, ut evidens est. Preterea potest aliquando parere premium, non tamen ius ad premium, ut in casu posito, spectator ille liberaliter offerebat premium vincenti in bello pro lusorio: qui vincens non habebat ius ad exigendum premium. Insuper ut meritum pariat ius ad exigendum premium, necessarium est, quod intercedat pactum aut promissio ex parte remunerantis, qua spondeat offerre premium pro victoria dimicanti. Ea autem promissione supposita si impleat conditionem ex parte dimicantis, iste habebit ius, ut premium promissum recipiat. Unde

ulterius

Vt textus ait, q^d absute in potestate e remunerantis, hoc, s. illud munus eligere, quo meritu compenset. In merito aut nostro operu intercedit pactu Dei, quo pollicitu e, dare augmentu gr̃e, et gloriæ iusto bene, et secundu virtute operanti.

Præmoneo 3°, q^d licet in potestate remunerantis, sit absolute elligere præmium, at vero, q^d præmiu sit æquale operi, sive sit condignu adequalitate ad meritu, n̄ e in potestate remunerantis, s^d ante rad pactu considerari in præmio æqualitatis inæqualitas, quapropter, si ex arte dimicanti in casu proposito, offerret Dominus Coelis hoc præmium esset improportionatu per excessu, si offerret obolu, esset præmium improportionatu per defectum: debet ergo esse, et ante omnia voluntatem præmiantis esse opus præmio æquale, ita vt moralis prudenty trutina, si librent opus, et præmiu, æqualiter ponderent. Ea vero æqualitas dicitur dignitas.

Hæc tn̄ æqualitas, n̄ e Aritmethica, quæ consistit in indiuisibili, ita ut careant res ita æquales inter se comparatæ omni excessu, s^d e proportionis moralis, q^d ex plo manifeste, nam in præmio iusto, et æquali, dat latitudo, aliud enim e supremu, aliud mediu, aliud infimu, sicut stipendio iusto pro opera alicuius mercenarij, s. etiam mercatu pretio etiam intra gradus stipendij, et præmij iusti habent latitudinem, aliud enim e stipendiu, et pretium supremu, aliud infimu, aliud, q^d inter vtrumq intermediat, et tn̄ omia dicunt et estimant iusta, q^d si iusta, et æqualia: ergo æqualitas hæc n̄ debet esse Aritmethica, implicat enim Aritmethicè loquendo, q^d res inter se æquales in æquent vni 3°: ergo cu dicit præmium condignu esse illud q^d æquatur merito, n̄ debet id intelligi de merito omnino æquali Aritmethicè, s^d æquali proportionali.

Vnde explare possumus meritu de condigno, et meritu de congruo. De condigno meret opus præmiu illud, q^d e intra latitudinem præmij iusti, et æqualis, vt explatu e. De congruo meret præmiu illud, q^d e supra latitudinem præmij æqualis, cu simpliciter tn̄, quantaxare institutu rei n̄ e. In hoc dum frequenter decipi posset, imo decepti aliqui recentiores, q^d videlicet n̄ attendant præmiu adhuc æquale merito, posse excedere aliud æquale eidem merito. Vltimo tandem præmoneo, nullum opus nrm esse meritorium, nisi fiat ab hoie existente in gratia, et per illam adoptato in filium Dei, quod ex materia de merito supponendu e.

Sectio 2a.

Sententiae Vasquez, et Cardinalis De Lugo.

Universim P. Vasquez denegat puram creaturam Iustam posse premium alteri promerendum. Ita arguta hic disp. 4. cap. 5 gratia habitualis non potest esse premium dignificans opera ad promerendum remissionem peccati alterius hominis a merente: ergo nequit purus homo alteri mereri remissionem mortalis. Ant. probabat, quia gratia esset eiusdem rationis, cum ea, quam modo Iusti habent, sed de facto nullus Iustus alteri meretur suam gratiam, aut remissionem peccati: ergo nec illa gratia esset prium dignificans opus unius hominis ad promerendum alteri remissionem peccati.

Sed facile: gratiam illam fore eiusdem rationis, inquit non immoramur, nam ut nostra gratia de facto non dignificet opera hominis Iusti ad promerendum alijs remissionem peccati. Aliud est, dignum esse opus remissione peccati alterius, aliud est de facto illi tribui in premium a munerante remissionem peccati alterius. De facto opus hominis Iusti, dignum est, cui conferatur, ut premium remissio peccati alterius, de facto tamen non munerat ea remissione, sed alio premio equali scilicet augmento gratiae, et gloriae: nam ut supra diximus, in potestate remunerantis est, premium eligere, uno autem premio equali posito, preserum si supremum sit non obligat ponere aliud, cum quo hereret opus sibi condignatum.

Landis sane ex parte sequitur, sed ex dictis movetur Cardinalis de Lugo hic disp. 5. sectione 8a, docet enim tunc posse Iustum alijs premium promereri, quando ipse habeat ex se plenitudinem gratiae. Ita discurrit nº 47, quando quidem meriti in sumere Iustus in merendo alijs, deficeret sibi, et esset cum detrimento propriae sanctitatis: ergo non potest mereri alijs. Probatur consequentia, quia non bene remuneraretur Iustus per gratiam alienam cum iactura propriae, et si ipse eximprudentia sua, applicaret sua merita alijs. Deus tamen ex legibus boni remuneratoris, non debet applicationem huiusmodi acceptare, quia revera non maneret homo Iuste remuneratus, cum malum longe bonum eius sit augmentum gratiae propriae quam incrementum alienum.

His omissis solum noto in presenti discursu non omnino illa non maneret, homo condigne remuneratus, cum malum bonum illius sit augmentum sue

gratiae

grã, quãß Incrementum alterius. Rogo an augmentum grã alterius, sit bonum illius ann. quod sit: an sit minus bonum, quam augmentum grã propriae. Si augmentum grã alterius sit bonum tui merentis: quo aliud augmentum grã alterius, potest praemium dignum hominis Iusti operantis. Constat, quia potest crescere augmentum grã alterius, et potest minui bona operis meritorii, ita ut adaequent. Si vero non sit bonum merentis, augmentum grã alterius, Credo libenter, quod non poterit tribui, ut praemium merenti, sed nec poterit tribui in praemium, casu quo merens ipse habeat plenitudinem grã; quia de natura praemii est, quod sit aliquod bonum, et commodum merenti: quo si augmentum grã alterius esse non est bonum merenti, numquam erit praemium tui merentis.

Nec valet si dicas: augmentum grã alterius cum iactura propriae non est bonum mihi, et quod talis iactura contingere venit, quando in me nondum est grã plenitudo: unde tunc non est mihi bonum augmentum grã collatum alteri; at quando in me reperiatur grã plenitudo, nulla in me cedit iactura grã propriae, ideo quod dicis, quod tunc si conferatur alteri meo intuitu grã augmentum, erit mihi bonum. Quod est, quia quod ex meo beneplacito, et in mei favore, si idexpeto, conferatur alteri grã, sequitur non esse favorem, et grã mihi factam, imo pluris estimat iure prudentes favorem alteri collatum a Rege meo intuitu, et in mei grã, quam si mihimet conferat, tunc enim videtur grã Regia ex me etiam in alios redundare: quo nam inequit quod si prenti plenitudine grã, est favor, et grã Dei meis votis annuere, et meo intuitu aliis remunerare, erit etiam favor, et praemium tui mei alteri benefacere meorum intuitu votorum, casu quo in me non sit grã plenitudo.

Praetereo omitto, quod numquam probabile, quod Deus ipse aut aliis eximiae sanctitate viri, imprudenter faciunt, si a Deo poscant, quod ex gradibus suae sanctitatis, et grã aliquod auferat, quos in pluribus reprobos, et in piis perfusis effundat, ut sic Deus ab eis laudes ... ego certe sicut celestis rasis, non imprudenter ardens, sed igne charitatis ordinatissimo, quis dubitet? Omitto insuper, quod Deus ex officio Gubernatoris, non tenetur conferre praemium, quod prudenter eligeret a merente, sed potest merentis arbitrio praemium conferendum relinquere: quo dummodo praemium non sit supra aequale, nec inhonestum, et turpe, sed potius honestum, licet non sit prudentissime electum praelatum alteri, poterit prudenter et iuste a Deo conferri. Praeterea potest Deus relinquere sine praemio opus hominis Iusti: quo a fortiori poterit illud praemiare

aliquo

aliquo premio, quod augeat eiusdem Hominis Iusti Sanctitatem. Ultimo denique in predicto discursu ... desiderio, qua probet, non posse Deum remunerare opus meritorium, nisi premio, quod sit maius bonum ipsius merentis.

Sectio 3a.

Proponitur 1a conclusio, et via paratur 2ae.

Duplex excogitari potest difficultas in genere meriti remissionis peccati, quae fiat alteri a merente. 1° ex difficultate communi merendi pro alio, cuius remunerationis utilitas alterius sit. 2° ex difficultate speciali meriti, quod habeat equalitatem, tamquam cum condigno premio cum remissione peccati mortalis. Plerique enim censent, tanti estimari remittere Deum offensam sibi illatam ut huius remissionis valor superet omnem valorem operum meritoriorum.

Propterea dico 1°: posse iustum mereri premium alteri conferendum. Probatur a priori ex natura meriti: Premium, ut premium meriti solum exigit, quod sit res merenti grata, et ex qua ipse voluptatem capiet; sed gloria aeterna supernalis, aut gratia sanctificans conferatur parenti, fratri, aut amico charissimo hominis iusti, est illi res grata, ex qua rationalem et prudentissimam voluptatem capiet: ergo eiusdem dona collata parentibus, fratribus, aut amico, possunt cedere in compensationem, et premium iusti bene operantis. Ubi observo, quod licet materialiter ea dona tribuantur parenti, aut fratri operantis, formaliter tamen solum tribuuntur ipsi operanti; nam in illis ... tribuunt, quapropter ipse non destituitur premio, imo potius ipse accipit, quam substituta persona.

Ubi animadvertas, non requiri absolute, quod ipse operans sua merita alteri applicet, sed independenter ab ea operantis applicatione possunt munerari a Deo per dona, quae aliis conferunt. 1° si talis coniunctio sit inter personas operantis et premiandam, ut moraliter censeatur eadem persona, et quod quod uni confert in alterius utilitatem cedit; propter hanc coniunctionem existimo independenter ab applicatione operis, potuisse Deum munerare illius Dei hominis opera, per dona hominibus collata, ea enim censent tributa capiti, quae membris conferunt, et quotidie in iure videmus merita patris abunde compensari beneficiis, quae filiis conferunt. 2° si

talis

talis affectus intercedat, inter utramque Personam, ut ipse operans censeat magni si-
tuique dona alteri illata.

Dicetur: gratiam sanctificantem solum dignificat opera justi ad illud premium, cum quo ipsa connexionem habet, scilicet solum habet connexionem cum premio conferendo ipsi merenti, et non alteri: ergo solum potest dignificare opera ad premium conferendum ipsi justo merenti, et non alteri. Contra primo: non maiorem dignitatem confert gratia operationi justi ad merendum secundam gratiam, quam ad merendum gratiam, et tamen 2a gratia cum quibus non habet connexionem, nam 1a gratia sanctificantis potest reperiri in alio sine 2a gratia, et gloria. Praeterea omissa maiori: nego minorem: nam cum maior causa moralis dignificantis, et veluti fecundantis opera ad producendum premium, habet connexionem, satis habet rationem transeundi ad quodcumque premium bonum, ubi sit et gratia operantis aequalis operi intra latitudinem justi premii.

Pro 3o subiicienda in praesenti, abstrahendum est ab ea quaestione an remissio peccati, et infusio gratiae peccatori, sint duo modi distincti, an non. Sed sit idem formaliter remitti peccatum, et infundi gratiam peccatori; Vel ultra infusionem gratiae requiratur aliquis divinus favor, ut homini peccatori remittatur offensa Dei: Utrumque sit iste favor, esto requiratur realiter, possit realiter separari ab infusione gratiae, ita ut possit contingere de potentia absoluta homini infundi gratiam, nec remitti peccatum. Haec omittenda in praesenti ut pote aliena ab instituto nostro: solum inquirimus an Deus possit justo tribuere remissionem peccati alterius hominis, ut premium condignum operis ipsius justi, quod quaestio sit in quo consistat formaliter ipsum beneficium remissionis. Ubi iam animadverto, male aliquos probare partem affirmativam in hunc modum: potest homo pro altero mereri gratiam sanctificantem, illa est ex se aequata forma expulsiva peccati: ergo potest mereri alteri remissionem ipsam peccati.

Argumentum hoc debile probatur est, quia gratiam sanctificans infusa Beatae Virgini, non fuit actu expellens peccatum: ergo actu expellere peccatum, non est solum infundere gratiam, esto gratia ex se et modo formali sit aequata forma expulsiva peccati, nam ad expulsionem actualem, requiritur quod praecesserit peccatum, iam ergo apparet solutio, quia et infusio gratiae facta homini peccatori possit cadere sub meritum, male infertur, quod infusio gratiae facta homini peccatori, in quo casu habet annexum beneficium remissionis peccati,

possit

possit cadere sub merity. Nam infundere donum gratiae, quod etiam eius dicit infusionem expellit, et remittit peccatum, donum est estimabilius, quam infundere gratiam in peccatori, in quo casu gratia nullum expellit peccatum. In his, descendimus maiori, et minori. Non conseq.

Nec magis probo arguit, quo ita alia via Ripalda 2o tomo disp. 96. num. 52. exfulcit a priori, ut ipse vocat, scilicet beneficium remissionis peccati, necessario maius, nec aliud quam reducere hominem in pristinam indemnitatem, quam habebat ante peccatum: at pristina indemnitas ante peccatum, non est tanti estimationis, et bonitatis, quanti malitia, et vilitatis est peccatum, imo pristina indemnitas potest cadere sub merito hominis iusti: quod et reductio in pristinam indemnitatem potest cadere sub meritum iusti.

Non enim, quod licet beneficium remissionis malitiam sit, sit acquisitura immunitas a peccato, at estimabilior est haec indemnitas collata Deo peccatori, ac si offerret homini, qui numquam peccavit. Providerunt, si panem porrigo homini, qui te numquam offendit, et alteri homini, a quo passus es iniurias, passus eundem panem praestes, atque adeo idem beneficium materialiter. Imo si donum spectetur praecise secundum utilitatem, quam affert accipienti, eandem utilitatem affert panis 1o, ac 2o homini, suppono enim equaliter utrumque indigere. Nihilominus pluris estimari debet, qui te offenderat, panem praestitum, quam alteri, qui te non offendit, maiorem gratiam tibi referre debet, quod si per preces, ac merita alterius amici, utrumque illis hominibus fame liberasti, maior vis impetratoria et meritoria, haeret futura in amico ad extorquendum a te panem pro offendente, quam pro altero, a quo numquam fueras offensus.

Sectio 4a.

Proponitur, et Probatur 2a conclusio.

Sit 2a conclusio: potest iustus mereri alteri remissionem peccati mortalis de condigno, sive ad equalitatem, equalitate proportionis moralis, in his enim moralibus estimationibus, alia equalitas Arithmetica quaerenda non est.

Probatur conclusio: si remissio peccati excedit omne meritum creatum, considerata utilitate, quam affert accipienti, si considerata sua malitia,

quam

quam desumit, ex eo quod Deus cedat iuri acquisito ex offensa ad vindictam aversionis: ex neutro capite excedit: ergo absolute remissio peccati et eius premii non excedit meritum cuiuscumque creaturae. Maior est certa, minor probatur imprimis quoad priorem partem, quia utilitas, quam affert remissio peccati, est carere tanto malo, scilicet peccato et omni reatu illius: at utilitas, quae consistit in hac carentia, non est supra omne meritum, ut probo: nam maior utilitas est esse incapacem habendi malum tale quam actu non habere: at esse incapacem talis mali, est utilitas, quae potest cadere sub merito de condigno hominis iusti: ergo et utilitas, quae praecise consistit in carentia talis mali potest cadere sub meritum hominis iusti. Maior mihi est certa et minor probatur: quia status Beatificus cadit sub meritum condignum hominis iusti, in quo includitur incapacitas peccandi, nam in statu Beatae Visionis Dei consistit homines incapaces tanti mali: ergo si praecise spectetur utilitas proveniens homini ex remissione peccati, scilicet carere peccato, non est cur illa excedat merita condigna creaturae.

Dices: homini extreme indigenti dare panem, est maius beneficium, quam non indigenti: ergo dare bonum carenti peccato non habenti tale bonum, est maius beneficium, quam dare habenti. Respondeo panem esse utilis homini, non rationes praecise sui, sed ratione vitae, quam conservat, unde panis erit magis utilis hic, et nunc collatus fame morienti, quam non morienti, quia dum fame pereunti offertur panis, offertur vita ipsa. At si loquamur de vita ipsa in quocumque casu offeratur ea, ratione utilitatis praecise spectatae, aequale donum erit in quocumque casu. Unde dare vitam homini, antea habenti aequale beneficium est, ac dare illam antea non habenti, nisi forte quod dat non habenti, vincenda sit lex aliqua naturae, ut contingeret, si semel mortuum revocaret ad vitam. Nunc autem praecise loquimur de aestimabilitate beneficii spectata praecise utilitate ipsius accipientis.

Probanda restat minor prioris syllogismi, quoad 2am partem, quod scilicet aestimabilitas, quae accrescit in remissione peccati ex eo, quod vincat ius illud Dei adversus peccatorem, non est tanta, ut excedat omnem vim meritoriam operum puri hominis. Probatur: aestimabilitas haec oritur ex eo, quod ius Dei contra peccatorem deponat et vincat: ergo non potest esse id plus aestimabile, quam vincat, aut sicut ius illud movet ad aversionem, non possit dari in homine meritis motivum prudens aequaliter movens ad deponendam aversionem. Maior est certa quia aestimabilitas illa oritur ex eo quod resistente peccato ex parte subiecti, contra

veritatem

dectetur illius offerat subito donum remissionis, quod aliis e ex hoc titulo estimabile, quatenus superat pecci ipsius resistentiam, (?) bus i Dei.

Quod autem inde nequeat desumi estimabilitatem illam collocatam in superiori ordine supra omne meritum purae creat. probo: quia vincia (?) Deo resistentiam illam moralem passi, quae resistentia e pecci ipsius moralis in fratrio subito, eatenus esset estimabilis, quatenus reportatur victoria de tali resistentia passi, atqui victoria eatenus e estimabilis, quatenus difficilis: ergo si victoria de resistentia pecci cedentis subito, non e supra omnem difficilis, non e unde illocet ex hoc titulo in superiori ordine estimationem illius: Quod autem ea victoria, quae superat resistentiam passi, non sit summe difficilis, patet, quia Deus tenacit illi sui non adhaeret, nec Deo e utilis (?) servus infurie, tamen totum pondere bonatis et munificentiae quae illam inclinat, et simpliciter, ut ita loquar, ad eandem deponendam: ergo vincere talem resistentiam, non e admodum difficile meritori: non poterit ergo haec victoria ex hoc praecise titulo augere in superiorem illius gradum estimabilitatem remissionis.

utilis +.

Dices: quod Deus moveatur a propria misericordia ad remissionem pecci condendam, e prorsus extra rationem meriti, immo meritum debet movere Deum se, et ex suis bonatis: ergo si Deus movet a sua misericordia, non movet a merito: ergo meritum non e sufficiens, sed musica moralis efficere remissionem. Resp. 1o, quod Dei misericordia, et bonitas sua propensa in sui concessionem, reddunt talem victoriam resistentiae, de qua dictum e. Posita autem ea facilitate remissionis, minor vis requisit in opere meritorio ad movendum efficaciter Deum, ut resistentiam vincat, quia minor virtus requirit ad vincendum se fali quam ad difficilem. Probavimus autem in opere hominis iusti posse dari vim sufficientem ad vincendam resistentiam pecci, quia illam vincere e facile. Quis enim prudentium non concedit, dum praemium exponit, an sit difficile esse praemium, si potius summe facile? Imo apud Regem aequalis desequi opus meremur homines, quod maiora praemia facillora sit maiori principi.

Ulterius respondeo 2o, non requiri ad meritum, quod meriti valor intrinsecus moveat praecise, secluso quovis alio motivo ad praemium conferendum.

Deus

Deus dum confert iustis gloriam in praemium, non movetur praecise ex valore meritorum, et innata illorum bonitate, ut certum est, movetur a propria liberalitate appensus suis bonis in sui dilectionem, et desiderio gloriae suae, quo flagrat vehementissime. Et quod si ad meritum requiritur Dei promissio, illud motivum, quod influit in remissionem praemii, movet Deum ad reddendum, et quod ad promittendum praemium movet Deum ipsius bonitas, liberalitas, et quod ad conferendum praemium movent Deum eadem Dei bonitas, munificentia etc.

Sectio 5a.

Difficultatibus occurritur, et dubia explanantur.

Prima difficultas est, quod si posset homo mereri de condigno remissionem peccati, etiam posset de condigno satisfacere. Addit, quod Patres dum docent nullum hominem purum posse alterum liberare a peccato per satisfactionem aequalem, etiam negant posse hominem purum alterum liberare a peccato per condignum meritum. Enimvero Patres dum negant posse hominem ab alio redimi a servitute peccati, ut hinc quantum sit meritum Christi nostri qui solum redemptor extiterint et commendaverint, at si posset homo redimi ab alio aliquo pacto elevaturi illud debitum, quo tenemur Deo propter beneficium Incarnationis Verbi, par enim esset, quod liberemur per satisfactionem aequalem, seu per condignum meritum, si revera liberati, et redimi pretio iusto possumus per alium hominem, qui tamen Deus non sit. debitum +

Valet maxime discrimen inter meritum proprium, et perfectam satisfactionem, nam quando meritum tribuit Deo rationabile motivum, ut deponat aversionem, satisfactio vero tollit a Deo motivum omne prudentem ad aversionem, quibus non videatur minus requiri, ut sit sufficiens et prudens motivum deponendi offensam, quam ad tollendum omne motivum prudens conservandi aliquam offensam, et plus quam videtur, quod autem perfecta satisfactio tendat ad tollendum omne rationabile fundamentum aversionis, patet, quia perfecta satisfactio est illa, quae seipsa tollit offensam etiam ex parte violati offensi, et adversus quam nulla restat exceptio offenso; exceptio autem est rationabilis causa ad non deponendam aversionem.

2o: quia satisfactio perfecta tollit offensam independenter a gratia, et favore offensi, immo habet virtutem contra illius voluntatem, meritum vero

praeponit

oponit cum liberalitate beneficentia; et propensio premiantis in suis officiis
quibus autem non videat maiorem vim requiri in opere, ut extinguat tum offi-
gratiosa voluntas, neque ut extinguat idem ius sublatum ipsius officii voluntate,
et cum his affectionibus, quas enumeravimus, esse Deum impellentibus ad
conferendam remissionem peccati. Ita alia attributa naturaliter concurrere ad
premium conferendum simul cum merito, sine quibus motus Deus premium
promissit. Ac denique merito non obest, quod opus sit ex gratitudine Deo
debitum, et gratia a Deo acceptum, sive Dei favor, et gratia inducens grati-
tudinem, propterquam non sit satisfactum. Satisfactioni autem id obest, nam etiam
in humanis quod obsequia titulo urbanitatis debita, nequit homo pro
offensa alteri satisfacere, ut experientia docet, et prudentes sententiam
iudicant.

Adde, quod addit ex Patribus, Deo parcere solum
contendere non non potuisse quod hominis genus redimi redemptione facta, in qua
nulla gratia, et favor admisceretur. Alia tamen perspicua redemptione nostra, de
meliorem autem redemptionem quam melius condignum illa condignitate per actiones
morales, nihil patres egerunt, in hac enim redemptione non solum involvitur
gratia acceptandi opera, que potuisset Deus non acceptare ad premium, nam
omnia propria opera [illegible] Christi Domini liberaliter acceptantur ad premium, po-
tuissent enim immunerata relinqui, sed ultra hunc favorem ad-
misceret aliquid quod ut illorum operum hominis iusti valor supperet etiam
bonitatem Dei, misericordiam, et propensionem in suis misericordiae appli-
catione, in quantum quibus premium redderet facile, et propitiatum.

+ [illegible]

Dices: quod ad merendum hominibus remissionem peccati de
condigno, necessaria non fuit incarnatio. Respondeo: distinguendo consequens, non fuit
simpliciter necessaria concedo consequens, non fuit necessaria ad melius esse, nego consequens.
Secundo: non fuit necessaria ad reddendum condignum meriti pretium, quod esset e-
quale independenter a Dei misericordia, et aliis attributis, que ex-
faciunt Deum propendere in remissionem peccati, nego consequens; non fuit necessaria
ad reddendum condignum meriti pretium, utcumque equale: concedo consequens.

2a difficultas: remissio peccati est tantum bonum, quantum
malum est peccatum: nequit dari meritum, quod bonum, ac malum est peccatum. Ergo

nequit

nequit dari meritum aequè bonum, ac remissio pecci. Maior probat, quia tantum bonum est, carentia mali quantum malum est ipsum malum.

Resp. quae multis videbitur mirabilis. Omissa mai., et minori: non conseq. Loquor enim de equalitate proportionis moralis, quod si dicas, quae sunt equalia inter, sunt pariter equalia uni tertio. Resp. loquendo de hac equalitate proportionis, nandoans, sicut etiam nandum est prium aliud, quae sunt equalia uni tertio, sunt equalia inter se, nam cum illa equalitas sit proportio moralis, ex vi sui non infert ea proportiata esse inter se equalia moraliter, quae sunt equalia et proportiata uni tertio. In Physicis est solutio, duplex auditus est proportiatus eidem sono, non tamen ideo auditus est proportiatus auditui, duplex sonus est proportiatus eidem per auditum, non est tamen proportiatus inter se, ita ut sonus sonum possit percipere, vel auris aurem audire.

In moralibus 4or, et quinque numeri sunt equales moraliter in estimatione prudentum cum eadem merce, At autem et 5e nummi non sunt equales etiam moraliter inter se: Unde fallit argumentum in hanc formam, Libra cere equat valori sex nummorum: valori item septem nummorum equat eidem librae cerae: ergo valor sex nummorum equat valori septem. Hoc dixerim ut etiam ex vi sui non convincere istud argumentum: malitia pecci equat bonitati remissionis, nullum opus bonum equat malitiae pecci: ergo nullum opus equat bonitati remissionis, licet enim haec equalitas sit proportio, stare potest, quod nullum opus habeat vim moralem ad tollendam immatem malitiam pecci per modum satisfactionis, habeat tamen ad inducendam remissionem pecci per modum meriti. Unde si comparet opus bonum cum malitia pecci, non habebit proportionem, habebit tamen proportionem cum remissione pecci, esto bonum remissionis equae estimabilis sit, ac malitia pecci.

Argumentum ergo ex vi sui fallax, non est cur vocet Ripalda ölim efficacissimum. Tomus. 68. disp. 86. Resp. 2o distinguendo maiorem remissio pecci est tantum bonum, quantum malum est peccatum in ordine ad amorem et odium, hoc est, tantum desiderat absentiam pecci, quantum horret praesentiam illius, concedo maiorem, in ordine ad estimationem et apportionem premii, et poene: nego maiorem, tantum amat liberari à dolore, quantum horret ipse dolor, nihilominus non est tantum premium dari huic carentiam doloris, quanta poena

esset

esset acervus dolor. Si liter tantum appetit homo esse Regem, quantum odit non esse Regem, si enim regnum desideret, equaliter amabit Regnum, ac oderit nationem Regni, atque in ordine ad estimationem damnare holo... debelum in nationem Regni, nulla erit poena. Si fere nulla, illum aut donare premio & supremum praemium: quo in ordine ad estimationem Regni summum praemium. Et pariter currentes tum merito, tum demerito, non tantum estimat praxis alboni, ut bona, quanta natio illius boni, ut mala; nec econtra.

Dubitabis 1o: an homo possit mereri alteri de condigno remissionem peccati venialis? Resp. ex dictis affirmative. Dubitabis 2o: an possit homo mereri sibi remissionem mortalis? Resp. ex. traxem fore eiusdi 9o versia in praesenti dirimere. Si enim loquimur de peccato iam commisso, ut aut dicidat an peccati commissi a se ipso, possit quasi mereri remissionem, nasiy e examinare an prius merito cadat sub merito, qui difficultas gravissima est in materia de merito: si loquimur de peccato futuro, et non dum commisso, an, in quantum illius remissionem possit homo mereri, et haec etiam est specialis difficultas quam nunc admas de peccatis, quam non nisi summam violentiam praedicti difficultates hic extraherent. Dubitabis 3o: an possit homo sibi mereri remissionem venialis? Resp. affirmative: quia potest pro altero remissionem venialis mereri, nec datur aliqua difficultas specialis, propter quam sibi mereri nequeat remissionem eandem: quod etc.

Disp.o 4a

An fuerit necessaria Divini Verbi Incarnatio ad satisfaciendum Deo pro Iniuria stricta contra Iustitiam, quae sit in peccato?

Sectio 1a

Referuntur sententiae

Lis tota eo spectat an in peccato sit specialis iniuria contra Deum. Hucusque egimus de difficultate, ut e mens consideremus ad

reabilem

xoabilis aversione, q.d quidem modum n. semper includit Lessam Iustitiam sive strictam Iniustam, sicenim amico postulanti pecuniam mutuam denegens sine causa, amicum offenderis, n. tamen laeseris Ius iustitiae proprium, q.d ille haberet ad accipiendam a te pecuniam mutuam. Q.d xo ... includat in ol peccato Theologico certum est, expresse tenet ... de Legis et Iuris D. spectantis ad virtutem Iustitiae, anim... quam, o. speciem sit contra eiusdem D. Ius, et contra sit censendum iniustum proprie dictam?

Praeterea notandum est, ex multiplici titulo posse considerari hominem obligari Deo de Iustitia, 1. ratione servitiis, 2. ratione contractus, 3. ratione laesionis oblationis, Dominus enim qua Deus in homines habet Ius ad omnes actiones sui mancipii; hoc est ad exigendam a mancipio, quam voluerit ipsius operam, aliquam si neget peccat contra Iustitiam, laedit enim Ius; q.d habet Dominus. Ad hunc ergo modum tamen examen hucaddisimus ar Deo exigente actum amoris a creatura, si hunc illam deneget, peccet contra Iustitiam.? 2o ex contractu obligat alter alteri inter homines, v.g. ex contractu venditionis vendens obligatur ex Iustitia merces tradere, emptor pretium; ang. potuit Deus celebrare pactum cum homine, ratione cuius teneat homo ex Iustitia stare contractui, et remin pactum deductam exequi. 3o praeterea Deus possidet bonam famam apud Petrum, si ego de Deo detraherem, Petrus, quia ex mea detractione, quam bonam de Deo conceperat existimationem amisisset, Deus minime habebit in bonis, quam antea habebat, an illa detractio fuit proprie Iniustitia contra Deum.

In praesenti ... verbum de obligatione, qua ex propria Iustitia homo sit obnoxius Deo, in proxime sequenti disp. agendum exit de reciproca obligatione, qua Deus ex Iustitia homini devinctus sit. Omnem Iustitiam ... ad Deum negavit P. Vasquez ... in locis tomo 1.o in 1a parte disp.e 85 n.o 24. Omnem Iustitiam asseruit Suarez tomo 1. in 3am partem disp. 4a sect. 5. contra scilicet Decisit veram et strictam Iniustitiam posse committi ab homine contra Deum, negavit tamen veram, et propriam Iustitiam ab homine exerceri posse erga Dei, quia cum Ius Domini sit Infinitum, nequit ... aliquod opus aequari a creatura, in qua aequali consistit Iustitia stricta, potest tamen illi ... detrahere, nandoid, adquod Deus habet Ius, in qua ablatione consistit Iniustitia stricta. Ita P. ... acute

posito

potius, quam verè. 1a p. q. 21. art. 1 dubito 6o.

4a Sa Concedit veram Iustitiæ obligationem nostri ad Deum ... de facto ... in aliqua actione nostra, quia ... voluntatem Dei non peccare ... Iustitiam, quia licet illa actio sit ... voluntatem Dei, non tamen ... voluntatem Domini, ... Si quidem Deus de facto exigens opera aliqua à creaturis, in eis exigendis non utitur titulo Dominii, sed tantum titulo Legislatoris, et Principis. Ita Lugo tom. 1 in 3am p. disp. 3o sectione 3o. Et Hurtado de Incarnatione disp. 10 sect. 8o.

5a Sa novissimè tenet Ilgalda 2o tomo de ente Supernali, Lib. 4o disp. 84 Sectio 5a. Docet de facto dari Iniustitiam contra Deum, quia omnes actiones ... intrinsecè inhonestas contra præcepta naturalia Deus prohibuit utroque titulo, et Iurisdictionis, et Dominii: ergo homo eiusdi actiones exercens peccat contra Iustitiam, omissionem vero talium actionum exigit Deus titulo Dominii: ergo omittens, verè adimplet Ius Divinum et contra operat intrinsecas proprias Iustitiæ. Idem docet de actionibus præceptis Iure naturali, eas scilicet sibi Deum vendicasse titulo Dominii, et prohibuisse earum omissionem eodem titulo, actiones verò prohibitas aut præceptas Iure Summo, docet, nec à Deo exigi, nec prohiberi titulo Dominii, quare peccans contra eiusdi præcepta non esset contra hunc Authorem propriè Iniustitia contra Deum. Si ... Tribuisset expendere, quæ in prædictis ... reperio, reflecti digna, ... pro anno esset ... omittimus, ut quæ nostrum placitum apertius elucidint.

Sectio 2a

Quid sit nobis sentiendum.

Existimo nullam Iustitiam strictè talem, nullam etiam Iniustitiam nostri contra Deum reperiri posse. Id probo. Omnes actiones ... essaliter, et plenè Liberas, sive quæ ... fiant dependentes ab eius Libertate, tam physicâ, quam morali, et ... prorsus fictitium sit de Ius Dei ad actiones ... esset ad actiones ... Deo essaliter ... essaliter ... dependentes ab eius Libertate tum physicâ, tum morali: ergo ius ... Dei proprium Iustitiæ ad actiones aliquas ... esset prorsus fictitium et chimericum. Maiorem probo: quia Ius Dominii ne fiant actiones

à

4. à Servo, quę nisi de consensu plane Liberi Domini fieri non possent scilicet, et ut fiant aliæ, quæ non possent non fieri, dum ipse Dominus velit Liberè, è ... chiricæ, implicat enim, quod detur Iusin Domino, ne fiant actiones à Servo de consensu Domini; consensu, inquam, Libero ab omni necessitate, et coactione, sicut è implicatio, quod sit Iniustitia aliqua à Servo facta de consensu Domini saltem permissivo, dummodo sit consensus absolute Liber, ut ex his se videre.

Et ut planius, et finalis pateat Iniustitiam omnis esse ... nario in actione Servi, si illi coniungatur consensus Domini, non ut consensus est prius, ut exercitii Libertatis Domini, sic argumentor: Si dissensus Domini liber, quo vellet servus suus non currere, natura excitaret cursus Servi libertas, ita ut Domino dissentiente naturaliter sit Servus Liberè currere. Libere dissentiente Domino, et exigente à Servo, ne curreret, non operaret contra Iustitiam Servus, etiam si curreret Liberè, quia tunc cursus Liber Servi, si fieret dissentiente Domino, fieret vel Libere à Domino Libertate physica, et morali, loco Libertatis moralis immunis ab omni coactione, vi, et metu iniuste incusso actionum, quæ sit Libera Libertate prædicta ab ipso Domino, quamvis sub fiat à Servo, non posse esse Iniustitiam contra Dominum. quoniam tot Iusiustitia adversus alios homines: Si actiones Servi sint actiones sub Libera utraque Libertate ipsius Domini, idque à fortiori dicendum esset, si dissensus Liber Domini esset cooperatio ad cursum Servi, tunc enim sicut Liber esset ad dissensum Domini, eadem Libertate esset Liber cursus, et contra implicatio manifesta, quod cursus Domino Liber utraque Libertate, foret Iniustitia contra Dominum.

Nunc probo minorem primi syllogismi, quia omnis actio creata Libera est Deo, et exercitium actualis Libertatis Dei. Ita ut Liberum Deo sit peccare in hoc instanti, sicut etiam est Liberum Deo, quod Petrus amet Deum ipsum, quod enim utraque Libertas Dei, et hominis concurrant ad eandem actionem, non tollit quominus creata sit turpis, et inde ... Deo vero laudabilis, quod quidem aliud longe diversum à præsenti negotio est. Certum est quod ex quocumque capite ... Scholasticorum ... salvetur Dei impeccabilitas cum concursu immediato, tum etiam ... missione peccati, certum, inquam, est omnes actiones creatas etiam ut liberas creatas esse actiones Dei proprias, et ab ipso proprias actiones scilicet, quæ immediate ... sint à Deo ut agente Liberè, implicat enim quod ad actiones creatas concedat ut agens naturale, et naturaliter, quod si actiones hominis possent esse Deo Libere

Liberi, eadem proxime ratione est de omissionibus.

Ut maiori explicatione, velim animadvertas quod quantum ad praesens institutum attinet, impertinens proxime est consideratio voluntatis divinae circa peccatum, an Deus omissionem voluntate, an conditionata an absoluta decernat. Velle auditorem meum nunc missum facere divinae voluntatis, et omnes illius actus, illis enim ablatis ... adhuc superest unde rationem praedictam fulciamus, si consideremus ... divinam omnipotentiam immediate liberam in quolibet actu externo, quae producit ex parte, ut enim supposito ex parte voluntatis, non praecedit in Deo actus efficax decretum potentiae operaturae ad extra, statim nobis contingit, quod ipsa divina omnipotentia nullo actu efficaci praecedente ex parte voluntatis a quo decernat, immediate se decernat libere operando, potius quam non operando, seu omittendo potius quam operando.

Dicis + Confirmo, et explico rationem conditionis statutae: ad actiones liberas immediate meae voluntatis non habeo ius iustitiae: ergo ad omnes actiones, quae non possunt non esse sublimiae actiones, ut prodiscunt a mea avitate immediate, non possum habere ius iustitiae, sed omnes actiones, cum sint sublimi Dei actiones laudabiles, quatenus a se facta Dei libertate immediate prodiscunt: ergo nequeunt esse materia iuris proprii iustitiae. Confirmo praeterea: actiones dependentes a meo consensu libero non possunt esse iniustitia contra meum ius: ergo quae immediate oriuntur ex mea libertate nequeunt esse iniustitia. Antecedens constat: quia si actiones dependentes a meo consensu non sit iniustitia, quia in illis sum liber libertate ... mata, actio enim alterius dependens a meo consensu, eatenus potest dici mihi libera, quatenus dependet a consensu et consensus a libertate: ergo a fortiori actio alterius, si immediate dependeat a mea libertate, non poterit esse iniustitia adversus me.

Dices: Ius iustitiae adversus alterum, solum requirit, quod det aliam voluntatem, aut possit prohibere usus rei, sed vere cum habet aliam voluntatem, et libertatem distinctam a Deo, aut possit prohibere usus alterius rei: ergo vere dat quod quod requirit ad verum, et + fundandum strictum fundum iustitiae ius. Haec difficultas viam aperit ad nostram sententiam

+ fundandum

confirmandam

offirmandam: quia ius iustitiae non requirit solum voluntatem dictam, sed voluntatem independentem in suis actionibus a voluntate Dei. si enim voluntas alterius hominis tam in operando quam in omittendo coniungeretur necessario cum mea libertate ita ut omnis alterius actio, et omissio foret mihi libera; et voluntaria dubio procul ius talis voluntatis esset fictitium ac iustitiae ius, quia immediate ad verum eiusdem voluntatis mihi subditum fingeret. Nec propterea concedendum, sed dicendum ullo modo existimo peccatum fieri ex consensu Dei, consensus enim dicit voluntatem approbantem peccatum fieri, quamvis consensum commissivum non abiiceret. Deus autem nullatenus habet voluntatem quomodo affectum amplectentis malitiam peccati, sufficit nobis, quod peccatum habeat dependentiam a Deo, tamquam ab agente libero, ut a Deo dicit iniustitiam tollat.

Sectio 3ª

Difficultates aliquae explanantur ad sinem proponuntur.

1ª difficultas ex his desumitur, quae tradidit Pater Hurtado disp. 12 § 102: Deus cogit leges arbitrii humani ad parandum concursum indifferentem ad bonum, et ad malum: ergo concursus ille coactus est: ergo non tollit rationem iniustitiae ab actione coacti. Et confirmatur quia si usurpes mea bona ex meo consensu, quem coactum, et violentum extorsisti, iniuria mihi erit, nec consensus praestitus excusabit te ab iniustitia.

Si rogaret Hurtado extra hanc quaestionem an Deus coactionem patiatur, et violentiam a legibus summi arbitrii; responderet audacter, Deum cogi non posse, nec ullam Dei actionem ad extra involuntariam censeri: ergo ad iustitiam Dei defendendam concedit plane leges humani arbitrii Deum violenter cogere, quia si propter praedictam coactionem, quam fingit actiones hominis mali non sunt Deo voluntariae, etiam bonae Deo voluntariae non essent, quia a legibus humani arbitrii non quae cogit Deum ad parandum concursum indifferentem pro bonis, et malis actionibus, imo a legibus summi arbitrii indifferentis quoad actus supernaturales, etiam cogeret Deum immittere auxilia supernaturalia ex quo fieret tandem, quod immissio inspirationum, et illustrationum, non esset Deo voluntaria. Nam idem est de utrisque ratio plenissima. Rogo enim quam difficultatem experiretur Deus, si hominem libertate privaret?

2ª

2ª differ: actio hominis etiam concurrente Deo, facta est contra gratitudinem, et contra obedientiam: ergo etiam esse poterit contra iustitiam. Patet conseq: quia non apparet ratio propter quam concursus Dei tollat ab actione malitiam iniustitiae, potius quam malitiam inobedientiae et gratitudinis. Confirmat: quia in actibus propriis non potest inveniri ingratitudo; et tamen in actibus liberis invenit ingratitudo contra Deum: ergo actiones hominis non ideo quod propriae Dei sint, ut eximantur a malitia ingratitudinis: ergo nec quia propriae Dei sunt eximentur a malitia iniustitiae stricte sumendo.

Huic difficultati nimium deferunt authores aliqui immerito sane, certum enim est omne peccatum, esto sit contra legem Dei, esto displiceat Dei voluntati, esse Deo absolute liberum, et ponat in regno naturae libertatis immuni ab omni coactione iniusta, imo etiam iusta ab omni quoque metu externo, et violentia, quamquam est contra legem Dei voluntate admissum ab homine absolute, et simpliciter inobedientia; nam concursus Dei cum homine ad furtum ex. gr. nec abrogat, nec dispensat legem de non furando, quia peccatum est actio voluntaria cum Deo displicere facta a creatura advertente displicentiam Dei. est Dei offensa, et si fiat cum memoria beneficiorum Dei praesenti, est plena, et formalis ingratitudo, quia quod sal sint absolute Deo liberae eiusdi actiones hominis, nihil derogat rationi formali inobedientiae, offensae et ingratitudinis, at vero quod eiusdi actiones sint Deo liberae, impedit omnino, quod sint iniustae, quia iniustitia est actio Deo involuntaria, quam invitus patitur, ex conceptu suo formali, ut probatum est: ergo nulla creata actio possit esse Deo involuntaria, nec possit esse in regno naturae Deo invito absolute nulla contra habet rationem formalem iniustitiae.

Id explico: Princeps volente furtum committi a subdito, dummodo non abroget legem, nec in illa dispenset, subditus si furetur committit inobedientiam. Patet: quia difformis legi vigenti, et indispensatae: ergo committit inobedientiam. Conseq. liquet: quia inobedientia est difformitas a voluntate superioris, ut ferentis legem, nec dicitur esse impossibile furtum fieri quod velit, et quod sal statuat legem de non furando, quia evidentissimum est esse duo diversa velle furtum, et obligationem non furandi: ergo potest velle obligationem ad non furtum, qui non velit

nõ

n' fuisty ipsius. Quod etiā patet in vovente Deo pauperta͂ᵗ, in eo instanti in quo vovet poe velle obligōem pecuniary, seu contra, et in eodem instanti et 9dit legem sibi; et volarie transgreditur legem a se positā: go g. actio sit volarie Principi, seu legislatori, nō tollit, quominus si lex adhuc viget, actio subditi 9a legem sit vere, et stricte inobedias. usurpationis +

Praeterea. quis etiā dubitet, q. 9sensus volarius benefactoris, circa eius actiones, nō tollit roem ingratitudinis si ea mea actio cedat in damnū benefactoris, cū tn certū sit, q. eiusdi 9sensus seclusodolo fraude, metu, et violentia, tollit omnē roem iniustiae, quia gratitudo, cū dictet bonū rependere benefactori, ita sul docet malū et avertendū: go si 9sensus illius nō tollit, quominus mea actio sit illi damno futura, ita etiā 9sensus nō tollet quominus ea actio 9a dictamen gratitudinis sit. Propter adarguēt in fra 9cedoary, et nō loca discrimen iā dedimus.

3a diffas: Deus ē Dns creaturarū: go hēt ius dominii, hoc ius ē q. privū iuris dbti: go in Deo dat ius. Ñet 9cessoantē, n'ando loca dominiū, et q. gradat [illegible] nō ostitit in iure exigendi operas a servo, s. ē titulū unde orit predictū ius. In Deo go dat titulū unde oritur tale ius, si Deus esset illius capax, sē aūt incapax, quia nil poe accidere Deo invito Dnō, et repugnanti.

Disp. 5a

An necessaria fuerit Incarnatio ut Deus obligaret ex iustia ad offerendū hoīb remissionē peccatorum?

Sectio 1a

explicatur questio.

Praesens quaestio tota in eo versatur in investigando an Deus posit ex virtute stricti iustitiae obligari hoī, scilicet circum 9d crea roali ad aliquid offerendū in illius gra, aut illi donandū. Et eo ob obligō iustit in 9ersas roali oriat, ex iure alterius, id ē inquirere an Deus posit crea obligari ex iustiā. Et rogare an crea posit

here

habere iustitiae proprie adversus Deum, cui sicut Deo non satis fiat, ita evadat iniustus. Insuper animadvertendum est Deum ante omne suae voluntatis decretum non posse obligari ex iustitia cum solum procedit dictis potestatum divinae voluntatis liberae, vel post promissionem, contractum, aut aliud quodcumque pactum.

Adhaec videndum an homo habeat dominium aliquarum rerum, dominium autem non est aliud nisi ius, scilicet titulus saltem cum possessione ut ostendit Molina tomo 1. de Iustitia et Iure tract. 2. disp. 3. ex titulo nascitur ius, in iure autem duo includuntur, dicitur ius ad utendum pallio vel contra omnem alterius iniuriam. Sufficiat nunc haec omnis explanatio iuris, scilicet ius ad prohibendum alicui cuicumque ne sine consensu domini utatur pallio, vel de isto quomodocumque disponat, nihilominus dominium humanum, et ius quod ex illo resultat solum extendit ad prohibendum alteri homini usum eiusdem rei, non vero est ius adversus Deum, unde quamvis Petrus sit dominus sui pallii, nequit ex eiusdem iure prohibere Deum ne pallium destruat, aut de illo prohibito disponat. Rogamus quod, an sicut Petrus de facto habet contra Paulum ius, ne pallio utatur, possit Deus ita donare pallium eidem Petro, ut habeat ius contra Deum, ne pallio utatur sine consensu Petri.

Praeterea duplex est ius, et consequenter duplex actio, alia sequitur rem, alia ipsi devincit, vel Petrus habens pallium, dum illud dominium habet, habet etiam ius ad illud vendicandum a quacumque persona, ad quam pallium sine legitimo titulo transeat, et haec actio quae sequitur pallium quocumque pertineat vocatur vendicatio, aliud est ius non in rem ipsam, scilicet in personam, vel ex contractu Paulus debitor est Petro, Petrus non habet ius vendicandi pecunias, sed ius cogendi personam Pauli ad solutionem, haec actio vocatur condictio. De utroque genere actionis, et iuris instituitur quaestio, an homo possit habere actionem vendicativam rei contra Deum? 2° an coactivam, ita ut possit cogere Deum, ut sibi debitum solvat, vel gloriam conferat propter merita.

coactio

Sectio 2a

Quid alij senserint?

P. Suarez hic disp. 4ª sect. 5ª et 6ª concedit Deo eandem strictam obligationem iustitiæ, quia obligare se Deum alteri, et alteri non arguit imperfectionem dominij, imo quatenus ipse, quo Deus se obligat, est creatura dominij ipsius, sequitur ergo talis obligatio diminuere perfectionem dominij. P. Vasquez 1. p. disp. 85 negat Deum stricta iustitia creaturæ alicui obligari posse, quia eiusdem obligationem impossibilem esse ait, cum perfecto dominio Dei supra res creatas, et creabiles. Ad sententiam extremam, audienda est media.

Hanc defendit Alpalda tomo 2º de ente supernaturali lib. 4º disp. 83 sect. 3ª. Et continet duas partes, 1ª est Deum non posse obligari ex stricta iustitia sua potestate morali convenienti bono excellentis. 2ª est posse obligari potestate morali ordinaria respectu creaturæ, et convenienti bono creato, seu privato quasi, itaque distinguit in Deo duplex potentia productiva physica, alteram naturalem, et ordinariam, quæ agit secundum exigentias cuiusque rei creatæ, aliam omnino absolutam, quæ agit supra, et aliquando contra exigentias cuiusque rei creatæ. Sic dominio Dei, potest distingui, quæ est potestas quædam moralis utendi, et disponendi de re creata pro libito, in singulas; dominio potest distingui duplex potestas moralis, alia quæ secundum exigentias morales et iura creaturæ operatur, aliam potestatem moralem absolutam, quæ eiusdem exigentijs, et iuribus non attendit, 1ª est ordinaria, 2ª suprema, 1º Deo potest obligari ex iustitia primo, non vero 2ª, hæc enim semper manet libera ab omni obligatione, potens disponere de quavis re creata.

Explicat vero distinctionem duplicis potestatis prædictæ, 1º ex fine, nam potestas moralis absoluta dominij, respicit bonum excellentiæ Dei. ordinaria vero respicit bonum ipsarum creaturarum. 2º ex sphera, nam absoluta comprehendit omnes res creatas, et ipsarum iura, ordinaria vero solum respicit eo quæ in bonum creaturæ conducunt. 3º ex radice. nam absoluta, et suprema fundatur in excellentia divinæ summitate, potestas vero ordinaria convenit Deo titulo creatoris, et gubernatoris universi. 4º: nam dominium absolutum, est inabdicabile, ut potestas dominaria; dominium vero ordinarium ut potestas accidentaria, abdicari potest.

Ut

Ut clarius hujus q. ab hoc usq. mo incipiam, q. nul-
li dubito, q. excellam D. prius ostiat Dei dominium universorum, l. sit
titulus fundans dominium, nam excellam hoc q. effectus illi sui adrevera, et
honorem illi exhibendum, n. tn ad servitium imponendam, ideo excellam hois supra
elementa n. facit hominem elementorum dominum, nec excella Angeli
supra hominem, facit Angelum hois dnm. Praeterea a. q. illud discrimen
n. reperio, cur ut dominium fundatum in excella D. n. sit abdicabile, sit
vero abdicabile dominium, q. fundat in titulo creoris, nam titulus creoris
etiam fundat in excellam D. praeterea, quia supposita creatione hois, n. e. ab-
dicabilis titulus creoris: g. nec dominium, q. in tali titulo fundat, q.
si navem is creaturam, et dixeris posse abdicari dominium natum ex titulo cre-
oris, quin deleat titulum ipse creoris: g. titulus excellae D. poterit se
tenere, quamvis abdicet dominium fundatum in tali excella.

Denique urgeo hanc sam, quia velit, nolit, debet
concedere obligari posse potestatem supremam et absolutam Dei, quia aquisi-
to semel per creatam jure adversus Deum ad gloriam, nequit Deus negare
gloriam creae prius pro bono, et arbitrio alterius creae, tamen enim potest negare
gloriam pro bono excelli D. ostentando, contra secluso jure creae acquisito
posset Deus independenter a bono suae excellae solum pro bono, et arbitrio alterius
creae, omittere collationem gloriae, aut illam semel donatam destruere: g.
post aquisitum creae jus, aliquis usus gloriae erit injustus, nec ad illum fiet
potestas moralis absoluta Dei, non per potestatem absolutam satis discutitur de
supremo Dei dominio. Probatur: nam dominium q. perfectum debet con-
servare liberum ab injustitia omnem usum rei absolute pos. Sed esto maneat
ad in Deo potestas illa dominii absoluti, n. manet liber ab injustitia ois
usus absolute pos gloriae: g. potestas illa absoluta, n. manet integra,
et perfectum dominium Dei. Ex quibus hujus authoris. Sylogismi totum e.
ad hominem. Maiorem late probat ipse a num.o 26, minorem ipse docet
a num.o 27 prope finem.

Dices Respublica potest alienare fundum, et q. consequenter
transferre dominium illius in personam privatam: scilicet Petrum. Tunc autem
Respub. obligat potestam ordinariam, et moralem, n. tn obligat, nec obli-
gare.

obligare pos. Dominium illud alteri, q. in Republ. residet ad utendum bonis privatis civium, quandocumque id fuerit necessarium ad servandum bonum com. Ideo explicuit aptissime ad probandum dominium Dei manere imperfectum hunc Authorem, qui usum Dei ad utendum, & Dominio semper usurpat, neque ut in Republ. maneat Dominium illud alteri in fundum, verum post Iactum abdicat dominium illius a se, quoad plura iura, et utilitates fundi, qui post Iactum erant omnino inclusi; unde non manebit Reipub. tantum factum Dominium, ac ante Iactum. Antea poterat uti fundo in innumeris usibus in quibus non reluceret bonum com. & qui omnes inclusi, et inclusi ideo erunt post Iactum, nec ad istum habet aliquod ius Respub. beneficio Dominii attentum; hoc est, solum est potestas ad utendum fundo, sicut et reliquis civium bonis in casu necessitatis extremae, quando aliter damno publico occurri nequit: ergo similiter beneficio potestatis supremae illius, quae Deo inest, non manet Deus post fecisse Dominium quod promisisse, siquidem quamvis possit negare, non tamen potest, quatenus id conducat ad excellentiam Dei ostendendam. Sed de his videri potest Sectione 7a.

Sectio 3a.

An possit dari Dominium eiusdem rei penes duos in solidum, et an hoc admisso possit in creatura admitti ius adversus Deum?

Subsectio 1a.

Quid de veritate illius Doctrinae?

Hurtado de Mendoza existimat posse dari eiusdem rei penes duos in solidum Dominium etiam in creatis, quod probat in donante, nam donans pallium instanti donationis creditur pallium. Et assumptum probat, quia tunc disponit per donationem, eius dispositio est causa eventurum a Dominio morali, quod in instanti, in quo disponit, Dominus est, nam prius in eodem instanti servavit causa effectus, imo in prolat. tamen per eius effectum destruitur in eodem instanti in quo creatur, cum quod Dominium sit prius morale dependet de pallio donationis; infertur manifeste in eodem instanti concurrere Dominium cum donatione tamquam prius morale cum suo effectu. Similiter et donatarius habet Dominium pallii, quia in illo instanti accipit Dominium a donante

quod

go habet Dominium in illo instanti.

Hoc est imbecillis fundamentum mihi diu habuit suasum, quod probo omittendo claritatis gratia nomen donationis, et usurpando nomen spoliationis dominii, sic arguitur, privare se dominio, est actus dominii, et tamen non occurrit in eodem instanti cum dominio ergo etc. donare est actus dominii, non infertur occurrere donatarium pallij cum dominio eiusdem in eodem instanti. Quod scilicet spoliare se pallii dominio, non est actus dominii; quia est: nam disponere cum donatario, lege quia actus, lege quemadmodum et alijs legitimis modis transferendi dominium de pallio est actus dominij, scilicet omnis translatio dominij in alterum perfecta, includit spoliare se ipsum dominio, nam aliud est collocare dominium alteri, aliud transferre in alterum, ut notissimum est, collocare enim est facere utrumque conditionem, transferre autem est illud deponere, et tamen donatarium conferre.

Praeterea in praedicto argumento video supponi donatarium in illo instanti non accipere dominium, quod non video unde probet, nam si dicas, tunc accipit pallium: ergo accipit dominium, posset reddi, tunc accipere pallium ad illud donandum pro instanti sequenti, non vero ad dominandum, pro illo instanti. Ceterum scilicet dominium nihil est aliud, quam titulus physicus dominij, nempe consensus mutuus utriusque voluntatis donantis, et accipientis, utrumque in illo instanti occurrere, et contra in illo instanti dari titulum physicum in donatario, et sub dominium, fateor dominium esse titulum tantum physicum, scilicet doctores, cum quibus disputamus id non concedunt, scilicet dominium appellant iusorium ex tali facto, unde quamvis concederem dari factum in instanti A, negat nasci concedere ius utendi vel abutendi, quod ipsi vocant dominium in instanti A, scilicet tamen in instanti B.

dominandum +

Sed adhuc tamen impugno, quia titulus physicus ponendi dominium in Paulo donatario, est titulus physicus ponendi + dominium in Petro: ergo si ille dat dominium in Paulo, quia datur titulus physicus dominij, etiam dabit carentiam dominij in Petro, quia dat titulum physicum eiusdem carentiae. Antecedens probo, quia post instans facti in humanis non manet Petrus verus dominus pallij, et tamen carentia dominij nullum alium titulum physicum dat, quam contractum ipsum, et pactum quod existit sua-

+ destruendum

het

her transfferre Dominiu ab uno subiecto in aliud: quod titulus idem physicus ponendi Dominiu in Paulo, est titulus destruendi Dominiu Petri.

Ut ergo quid tenendum in exemplo praedicto, quod reputo moraliter impossibile, ex mente propria aperiam. Suppono, ideo a me vocari moraliter impossibile in hoc exemplo, quod scilicet concurrant in eodem 1.o instanti, volitas dantis, et accipientis mutuo alteri hoc modo nota. Ceterum quod quod attinet de casu ipso, assero donationem esse, actum illum, qui gnar est transferre dominii, atque adeo dico Paulum Donatarium esse Dominium in instanti actus. 2.o assero Petrum in illo instanti manere absque Dominio, quia actus ille non solum est titulus physicus quoad effectum moralem ponendi Dominium in Paulo, sed quoad naturam destruendi etiam Dominium in Petro, quia est communiter potestas translationis illius Dominatus de subiecto in subiectum, non pro communiter coexistens. Praeterea, quia tamdiu durat Dominium in Petro, quamdiu non retractat titulum physicum, ex quo Dominium acquisivit, et ipso, quod sponte abdicat a se Dominium per actum celebrationis, retractat priorem volitatem, quod factum est contra se praesentialiter, et contra destruit in se Dominium. 3.o praeterea assero quod Dominium pallii non est ad exercendum se in illo instanti, sed in sequentibus: Probo: quia si posset exercere se pro illo instanti, posset Petrus cogere in illo instanti ad non donandum: esset ergo Petrus iniustus, quia donabat pallium Paulo, cum ab ea donatione ius omne in Paulo resultaverit, quod est manifesta implicatio.

Dices contra: in instanti, quo Petrus donat pallium incipit titulus in actu 1.o proximo cum Dominio, et potestate morali ad donandum, et non donandum: ergo ipsam donationem non destruet Dominium, et potestatem moralem, quae incipit ex parte actus 1.i. Probatur consequentia: nam implicat per actum 2.um destrui actum 1.um. Antecedens probo: quia Dominium illud est potestas moralis ad omnem actum 2.um, sive ad omnes exercitus Dominii, vel ad vestiendum se pallio, ad accomodandum, et alio etc.: ergo etiam se habet ut existens in illo instanti, et praecedens communiter actum 1.i ad donationem, quae quidem est unus ex praecipuis actibus, in quibus exercet Dominii potestas.

Resp.: nam donare: 1. distinguendo, nam incipit cum Dominio ut existenti in illo instanti, nego antecedens: cum Dominio existenti

in

In instanti anti n impedito ab extro ad operandum in hoc instanti secundarum: Ad probationem non arguitur: Ad 4tam actus supponit dominium, ut exercitum in illo instanti, ad actum vero donandi, et cuiusque alienationis dominii impletam, quod supponat dominium, ut exercitum in illo Instanti. R. Solum ut sufficiens operari tale alienatum pro illo Instanti, ut autem sufficiat illam alienationem operari, sufficit, quod in instanti anti praecesserit, ut ab extro non sit tale dominium ablatum, aut impeditum. Hic enim est actus 1us moralis sufficiens ut possit ipse Petrus alienare quancunque celebrare, n enim potest supponi ad alienandum dominium actum primi, n alienatio modum, in quantum actus primi et consequentiae cum suo actu 2o: ergo nec potest supponi ad alienationem exercitum dominii, quae includit n esse dominium alienatum: at advertendum ... potest supponi in eodem instanti totum dominium, ut patet.

Subsectio 2a.

An ea doctrina de dominio duorum in solidum removeat Iustitiam Dei homini obligatam.

Verum ea doctrina admissa de dominio duorum in solidum in eandem rem in humanis, quamvis solum in spirituali, videamus an ex illa probetur Deum homini ex stricta Iustitia obligari posse, in primis ea non probat Deum obligatum ex Iustitia efficere gloriam homini, aliud enim est Deum suam et hominem obtinere dominium in solidum gloriae a Deo donatae, atque adeo hominem, postquam Deus donavit, habere Ius ad gloriam, aliud est hominem habere Ius adversus Deum ad cogendum ipsum, ut efficeret gloriam; 1um enim Ius in gloriam, etiam si sit ... dominii, n arguat imperfectionem in Deo; at 2um cum habeat Ius personale adversus Deum, n potest n in Deo, imperfectionem arguere. Sicut in humanis, Ius reale, quod habet Titius in proximus pallium, in de ... nobilitatem Marchionis, aut Ducis, qui dominus pallii n est, at Ius adversus personam Ducis, et potestatem, et Ius illum cogendi ad aliquid efficiendum, minuit nobilitatem, et excellentiam Ducis. Non enim subiicit sibi Principis pallium; at 2o Iure personali subiicit ipsam Ducis Personam.

R.

Sed nec probat posse Deum donare gloriam homini, ita ut tale
Dominium maneat integrum penes Deum, et hominis sit; quod ita probo. Totum
hunc discursum sibi effinxerunt praedicti DD., ut ponerent Deum ita donare
ut non abdicet a se Dominium rei donatae, quod sibi putant sufficere
ad ultimum esse divini Dominii perfectioni: nunc infero: ergo si Deus abdi-
caret a se Dominium gloriae, Dominium Dei ergo gloriae, etiam ante abdi-
cationem esset imperfectum. Postea subinfero: ergo aliquis actus, in quo
exercet Dominium, arguit imperfectionem in Domino ita se exercente.
Et evidenter certum, siquidem abdicatio Dominii est actus Dominii: ergo si
donare suum homini in gloriam adversum Deum, sit actus, in quo exercet Do-
minium Dei, adhuc non infert, quod Dominium per istum actum se exercens
caret imperfectione: sed non potest stare et quod actus aliquis sit exercitium
Dominii, et quod arguat imperfectionem in Domino ipso: ergo male fuerunt
D. Dominici affectarum sit Doctores, dum asserunt non posse esse imper-
fectum Dominium, illud quod collocaret extra, quia talis collocatio Dominii esset
exercitium, quo reduceret ad actum 2um potestatem moralis, in qua Dominium consistit.

Praeterea 2o: exercitium Dominii per actum liberum
Dominii disponentis de re sua, non potest imperfectum arguere Dominium, si
enim Deus abdicaret a se Dominium gloriae, sea abdicatio argue-
ret imperfectum Dei dominium, sed illa collocatio Dominii facta extra
non potest non esse abdicativa actio saltem partialis Dominii, scilicet usus Do-
minii pro iure utendi, arguo enim contra Doctores, qui ita in suis
operibus supponunt, ergo esto libera sit Deo eiusdem collocatio, imo esto
actus Dominii sit, supponit imperfectum. [illegible]: quia ante col-
cationem Dominii habebat Deus ius ad expeditum ad impediendum hominem
a fruitione gloriae citra iniuriam hominis; post collocationem Dominii, si
Deus impediat homini eiusdem fruitionem, facit homini iniuriam: ergo abdicavit
a se Deus ius illud per collocationem Dominii homini factam, si ergo abdica-
tio [illegible] iuris etiam voluntaria est imperfectio Dominii, ea
collocatio Dominii, quae includit alicuius iuris abdicationem, imper-
fectionem afferret Dominii.

Ad ipsum a pertinentia demonstro in terminis: eo ipso gloria-
sissime, quod Paulus intelligat novit fieri ius inter [illegible], ut sive

Pro

Prius repugnet, sive repugnet, perinde erit Justa pallij usus Paulo, itaut nec nequitia Petri faciat Injustum usum Paulo, nec ipsius Petri consensus nullomodo conducat ad reddendum Justum, et Licitum usum illius, intelligit Deus non esse perfectum Dominus, quod quod stat an Deus repugnare possit; Sed non, ex constantia voluntatis semel habita post donationem conferendo sed in divinis collato semel Dominio ita intelligit Deus here suum in gloriam, ut sive Deus neget, sive non repugnet perinde se habeat, nam Deo repugnante non propterea erit Injusta fruitio gloriae, sicut nec Deus consentiens voluntate eius faceret ut fiat Justa ista fruitio gloriae. Sicut nec Deus quod intelligit in Deo defuisse perfectum Dominium gloriae.

Prefertur 3º: Dominium perfectum, et plenum cum iure pleno eorum, exhibit naturâ Justum simpliciter quemlibet usum; et dispositionem rei, que à tali Domino fingatur: quod bene valet hec conseq: datur tale Dominium: quod hic usus, et potestas à Domino, Sed illa dispositio, Justa erit: quod à 3º dicto contrario bene valebit ad 3º dictorum antis, scilicet hec: Sed illa dispositio de tali re à Domino facta, Justa non erit: quod ille non est perfecte, et integre Dominus, sive non habet plenum ius ad disponendum de tali re. Nunc sic: post collationem Dominij facta hoi in suam gloriam, verum est ans hoc, scilicet, destruere gloriam est dispositio Injusta, Sed que à Deo non fiet Juste: quod post collationem Dominij non manet in Deo plenum Jus ad disponendum de gloria pro libito citra Injuriam hominis.

Ubi nota usum sequi de usu Justo, itaque aliquis usus rei sit Justus Domino, non vero de usu Licito, non enim eo ipso, quod quis sit Dominus rei alicuius, potest Licite in quorumlibet usum rem suam vertere, sicut si destrueret pallium, esset actus Justus, non vero Licitus, utpote perfectum, et vitio prodigalitatis.

Sectio 4ª

Statuitur Deum naturâ Immunem esse ab omni obligatione Justitiae

Numquam in mentem venit dubitare de libertate Dei ab omni obligatione Justitiae, qua hoi teneatur. A posteriori imprimis probo

probo: nequit Deus violare se subiicere Iurisdictioni solius, sive nequit Deus conferre homini iurisdictionem erga Deum ipsum, ita ut praecipienti homini teneat Deus obedire, et aliter faciens incurrat vitium inobedientiae: ergo nequit Deus se subiicere iuri alterius, sive conferre homini ius, cui Deus teneat se conformare, ita ut si differret, incurrat vitium iniustitiae. Ant. nemo arte prudens in dubium vertere audebit, quis enim dicat posse Deum eligere aliquem in Principem terrae vealis Reipub. cum ea dignitate, ut sibi subditum Deum ipsum agnoscat, et ipso gerente praeceptum, quo iubeat miraculum a Deo edi, teneat Deus ne peccet inobedientia, mittat miraculum edere, et in aliis ad nutum legislatoris repentini se opponere; qui hoc admitteret, etiam Deum Deum posse deponere facile admitteret. Cons. video manifestam, non enim apparet maior ignobilitas, si subiicit Deus homini, ut legislatori, quam si subiiciat homini, ut domino suorum bonorum, siquidem in neutro casu subiiceret ante suam libertatem violatam, scilicet in altero postquam ipse Deus iurisdictionem, in altero postquam ius violare concessit.

A posteriori iterum probo: nam dum durat potestas Regia, et suprema in Proreg., omnis dispensatio legis humanae politicae facta a Prorege erit valida: suppono potestatem Regiam nulli subditam: ergo dum durat in Deo supremum dominium, omnis dispensatio de gloria erit licita et consequenter non iniusta. Cons. evidenter arguo, quia dispensatio valida desinit, si fiat ab habente potestatem, dum durat potestas illa suprema Regia manet potestas ad dispensandum: ergo implicat manente potestate Regia suprema poni dispensationem legis quae non sit valida. Cons. [illegible] probo: quia dispensatio iusta desinit per hoc, quod fiat a domino plene, et integre tali, cui nulla prorsus perfectio dominii deficit, aut deficere potest, sed dum Deus durat, durat supremum dominium inabdicabile, cui perfectio nulla dominii deficit, aut deficere potest: ergo implicat, dum Deus durat nec abdicat a se Deitatem, fieri a Deo dispensationem de ente creato, quae sit iniusta, hoc enim perinde sonat, ac si diceres rem non posse fieri ab habente potestatem ad illam efficiendum.

Rationem a priori non admodum difficile reddere possumus: sumendo ex natura, quod creatura teneat se conformare voluntati divinae, ea quae obligatio, utpote talis, et nata ex natura ipsa virtutis confecta nequit

a Deo

a Deo abrogari: explo hanc Legem naturalem, et naturam, q. ut volas D. praecedat, teneat se humanae conformare. Deo nequit ergo Deus tollere huius Legis obligationem: quia ordo, et natura rei postulat, q. volas humana teneat Divinam consequi. Nunc sic: non nequit Deus efficere, q. D. volas teneat se humanae conformare, et illam subsequi. Ergo evidenter constat: nequit esse reciproca obligatio in hoc conformandi scilicet D. volare etiam Deo se humanae conformandi, nam ut homo se conformet D. volati, debet volas D. cognitione prius ut existens, et humana subsequi: ut Deus se conformet humanae volati, loquor de conformitate intenta per se, debet esse volati ordo inverti, ita ut humana sit, veluti Divinae Regula, illa praecedat, haec subsequatur, implicat utramque praecedere, et utramque subsequi: implicat dari mutuam obligationem, et ius in Deo, ut cogat hominem ad illam volatem Divinam, et in hoc ius reciprocum ad cogendum Deum, ut Divinam humanae similiter conformet.

Hinc infero: implicat, q. in creaturis detur ius, ius adversus Deum: probo hanc conclusionem: ius iustitiae obligat quemcumque alium ad non disponendum de re ante consensum Domini talis iuris: ergo si ius iustitiae esset in homine adversus Deum, obligare posset hominem Deum ad non disponendum de gratia ante consensum ipsius hominis: ergo in homine daretur potestas, quae se fueret contra volatem Divinam praecedentem, homo illam efficeret illicitam, in Deo autem non daretur potestas moralis, qua cogere posset creaturam ad non dispensandum de gloria, nisi spectato Dei consensu.

Confirmatur, et explicatur: quia daretur bellum iniustum ex utraque parte, quod est absurdum ingentissimum, nam si Deus uteret gratia non spectato consensu gloriae, haberet se iure Divinitatis, quod totum est aequatus, et sufficiens titulus honestandi omnem independentiam D. volatis a consensu adversus creaturam, et subiiciendi illam sibi. Si praecedat, at creatura ageret contra Deum iure aquisito ad impediendum Deum ne utatur gratia citra consensum eius: ergo utrique iure adversus alium ageret, daretur ergo secluso errore, et falsitate alicuius opinionis probabilis bellum ex utraque contingentium parte iustum, et probabile.

Et huic rationi aliam insuper addimus: quia independentia a volate creata adversus quamcumque creaturam, est perfectio, quae Deo

convenit

5 Ivenit ante usus sue libertatis: ergo post nullum usum D. libertatis manere potest ex obligatione a creatura dependere, ab illius consensu. Consequentiam probo: quia perfectio Deo competens ante exercitium omne D. voluntatis, est perfectio naturalis, at ex perfectionibus simpliciter naturalis, nulla potest ex defectu consensu. et approbatione destitui, id est per Deum abdicari. 2° etiam id metaphysice probo: quia si per consensum voluntatis D. liberum, tolleret talis perfectio, non esset in Deo ante et ad omne exercitium D. voluntatis et libertatis. Siquidem ad suum exercitium dependeret a natura libera talis consensum abdicantis, id autem, quod ad sui exercitium dependet a necessitate libera actus non est independens ab omni exercitio libero voluntatis, et libertatis. Antecedens probatur: quia ea independentia adversus quaecunque creaturam est perfectio simpliciter simplex: ergo Deo convenit ante omne exercitium D. voluntatis.

Sectio 5.a

Discrimen inter obligationem ortam ex fidelitate, et illam, quae ex Iustitia oriret.

Argumentum contra praesentem doctrinam, statim pulsat audientium mentes: potest Deus ex sua fidelitate obligari ad observandam divinam voluntatem humanam, vel ad non destruendam gloriam D. Petri in expectato eius D. Petri consensu: ergo potest ex Iustitia obligari ad non dispendendum de gloria absque consensu D. Petri. Probatur, id est data illa obligatione fidelitatis, tenet creatura efficere suam voluntatem divinam, id est non? Si non teneat: ergo conveniens non est asserere creaturam immunem ab ea obligatione naturali efficiendi suam voluntatem divinam, non est ergo ea obligatio omnino naturalis, si vero dicas adhuc teneri creaturam efficere propriam voluntatem divinam: ergo datur mutua obligatio eiusdem reciproce efficitatis: non est ergo impossibilis mutua obligatio creaturae erga Deum, et Dei erga creaturam, si ergo obligatio haec fidelitatis omnia componit, cur obligatio Iustitiae eadem in convenientia quae putant non facile componet?

Dico non esse hanc convenientiam. 2° Deus suam voluntatem efficit voluntati creatae, ita ut Deo permittat electionem alicuius rei, non ostensa illi prius voluntate divina; et post electionem Petri, Deus illam approbet, licentiam, et de facto contingit. Plerumque enim operantur homines sine praesente notitia divinae voluntatis; et experientia satis constat; unde rursus non est inconveniens, quod Deus permittat Petro scilicet, permissum electionem inter plura extrema non

ostensa

n ostensa prius voluntate Divina complacentiae, et approbationis; et sibi respondeat voluntatem suam, et complacentiam adnectere electioni humanae Christi.

Haec omnia clara sunt, nihilominus assero, non posse Deum creaturam liberare ab obligatione conformandi suam voluntatem Divinae, si Divina prius illi ostendatur, imo nec ius aliquod illi conferre ad repugnandum Divinae voluntati semel ostensae, nam implicat, quod ostensa Divina voluntate absoluta de aliquo efficiendo non teneatur creatura illi se subiicere, vel habeat ius aliquod, aut potestatem moralem, aut dominium ad illi quoquomodo repugnandum.

Hinc liquido apparet discrimen inter obligationem ex fidelitate ortam, et illam, quae oritur ex iure hominis adversus Deum acquisito, nam obligatio ex fidelitate est vinculum, quo Deus sibi tantum obligatur; at vinculum iustitiae obligat Deum homini. Ex quo subnascitur, quod obligatio Dei ex fidelitate, non resultat in homine aliqua potestas moralis adversus Deum ad illi aliquod prohibendum vel ad dissentiendum, at obligatio Dei ex iustitia, ius acquisitum homini confert illi potestatem moralem ad dissentiendum Divinae voluntati, casu quo Divina voluntas ante spectatum consensum eius vellet de re illa disponere.

Ulterius si Deus obligaret ex fidelitate ad non disponendum de Pallio v.g. nisi spectato visu Christi, verum quidem est, quod non posset Deus disponere, nisi post consensum Christi, ceterum si per impossibile inconstanter Deus effectiter intenderet de tali re disponere, et re ipsa disponeret de tali re citra consensum creaturae, teneretur haec Divinae dispositioni se submittere nec haberet potestatem ad repugnandum dissentiendum ve, vel invalidandum eiusdem dispositionem, quapropter maneret in suo vigore praeceptum illud naturale, quod diximus esse dictamen rationis naturalis fundatum in Deitate ipsa, obligans creaturam ad sequendum dictamen Divinae voluntatis, quandocumque praeostendatur, quod si Deus non prius ostendat voluntatem suam per actum hic, et nunc non tenebitur creatura ad eam conformitatem, quia nequit se conformare libere, et voluntarie regulae non apparenti; ceterum semper manet creatura veluti conditionate obligata ad consequendam Divinam voluntatem, quandocumque praeostendatur.

At vero si creatura realiter haberet dominium suae adversus Deum, etiam si praeostendatur Divina voluntas efficaciter disponens de re, creatura esset rationabiliter invita, et haberet potestatem moralem ad dissentiendum, et repugnandum, imo ad invalidandum quamcumque dispositionem a Deo factam, haec quae

potestas

potestatem moralem circa adversa præostensam Divinæ voluntatis, asserimus esse prorsus contra perfectionem Divinæ naturæ, quæ exigit subiicere sibi voluntatem creatam, omnia illius bona, et iura, sive est independentia a voluntate creata adversus quodcumque illius ius quæsita titulo Divinitatis, quia si, ex. gr. fidelitate posset Deus spectare consensum creaturæ, adhuc tamen est independens adversus creaturam, quatenus creatura nullum habet ius adversus Deum, ad impediendum illum quod efficaciter velit.

Unde ulterius confirmatur ista doctrina sectionis præsentis: nequit Deus abdicare a se eam perfectionem, ratione cuius talis est, ut si ipse præostendat suam voluntatem absolutam, non teneatur creatura illi se conformare, ita ut voluntas, qua Deus statueret in homine: volo, quod ostensa voluntate complacentiæ meæ de aliquo dato non teneatur voluntas humana se illi conformare; sit voluntas in conformatione propter excellentiam Dei: quod etiam Dominium Dei quo omnia creata impediet, quominus possit Deus eam perfectionem a se abdicare ratione cuius talis est, ut adversus voluntatem suam disponentem efficaciter de re aliqua nulla creata voluntas habeat moralem potestatem resistendi, contradicendi, aut invalidandi dispositionem Divinam ante omnem consensum creaturæ.

Ad argumentum in contrarium respondeo: concesso antecedente, negando consequentiam, discrimen assignatum, non obligato Deo ex fidelitate, non lædit ius Divinum naturæ, scilicet, quod si præostendat Divina voluntas, illi ductu naturæ sequi debeat humana, hoc ius Divinum lædit, huic excellentiæ derogat, si obliget Deus ex iustitia. Ad confirmationem respondeo: data illa obligatione fidelitatis in Deo, deinde disponendo de aliqua re, nisi post consensum creaturæ maneret in Deo obligatio conditionata, quæ est de iure naturali, et a Deo indispensabili, scilicet conformandi se, et impossibilitas omnimoda moralis resignandi Divinæ voluntati, si præostendat, non tamen obligatio absoluta conformandi se Divinæ voluntati hic et nunc, supposito quod hic et nunc non præostendit, sed potius latet Divina voluntas, quæ sit veluti regula, ad quam se debeat humana voluntas conformare.

Dico vero: ius iustitiæ non est ad impediendum quamcumque obligationem conformandi se alterius voluntate circa dispositionem rei; quæ eiusdem iuri subiicit, v. g. non Religiosus voto Obedientiæ potest obligari ad non disponendum de re, cuius vere et integre Dominus est, irrespectivo Superioris consensu: or si creatura haberet ius verum, et integrum, etiam adversus Deum, Deus posset ad hoc

obligaret

obligaret ad n̄ dispensandū de pallio sine consensu Dei, et a fortiori ad n̄ dispensandū de pallio dissentiente Deo.

Dict: posita doctrina dictionis praecedentis stare, nam effrax dispositio de pallio Religiosi, si supponatur ipse habere verum, et integrum dominium illius, facta a superiore ante consensum Religiosi, nulla e[st] existente iure Religiosi, hoc quo asserimus esse contra perfectionem Divinam inabdicabilem, quod effrax dispositio ante omnem consensum creaturae, esset a suo effectu ob potestatem moralem creaturae ad illi resistendum. Praeterea si Religiosus disponat contra voluntatem superioris, ea actio n̄ e[st] iniusta: quo ad illam haberet potestatem moralem saltem ex hoc titulo iustam, quamvis n̄ undiquaque expeditam, hoc etiam asserimus inveniri, quod contra voluntatem Dei det in hoc potestatem aliquam moralem, quae secluso alio praecepto, faceret iustam actionem creaturae contra voluntatem Dei, nam sicut implet Deo praecipiente, creaturam esse immunem ab obligatione obediendi, nec eius immunitas possit cogere creaturam ob aliquam actionem violatam factam a Deo sine iurisdictionis, ita assero esse implicationem intrinsecam quod Deo disponente effrax de re aliqua, vigeat in creatura aliquod ius rescindendi dispositionem Divinam.

Sectio 6a.

Nonnullis argutis pro Iustitia Dei creaturis obligata retur.

1o obiicit Recentior quidam. A summa magine exemplum pacti. Genesis 17 a Deo initi cum Abrahamo: Ambula coram me, et esto perfectus &c, ponamque foedus meum inter me, et te, daboque semini tuo omnem terram Canaan in possessionem aeternam. Hic contractus e[st] de genere onerosi, et in ordine ad translationem Dominij moralis, et velis in posterum Abrahami, cur ergo n̄ obligabit Deus ex rigore Iustitiae. Confirmatur 1o: Deus potest tribuere Abrahamo potestatem titulum Dominij in terram illam promissam, ratione cuius iuste illam, tamquam suam dominiant, et possint de illa more humano, et morali facere cum alijs hominibus: ergo potest obligari ex Iustitia Deus, et contra potest abdicare a se Dominium morale et humanum terrae Chananeorum. Et Deus titulum, et dominium physicum, quo

illam

illam produxit, numquam abdicare possit.

Confirmatur 2°: creatura ex pacto inito obligatur ex iustitia: ergo Deus etiam ex pacto similiter obligabit. Confirmatur 3°: si Deus ostendat homini thesaurum in agro, iure naturali eiusdem thesauri ad invenientem pertinet. Similiter si Deus producat fructum in arbore, morale, et humanum dominium pertinet ad dominum arboris: ergo non obligabit Deus ex iustitia ad istud dominium transferendum, et tribuendum homini. Confirmatur 4°: dominium morale, et humanum actionis liberae, nequit sibi Deus abrogare, sicut nec tradere Paulo fructum natum in agro Petri: ergo si decernat tradere Abrahamo terram Canaam sub conditione onerosa, posita conditione obligabit Deus ex iustitia pactum implere.

Haec feruntur contra praesentis difficultatis scopum, Vasquez enim nam hic non inquirit, an homo possit habere dominium plurium bonorum, sive illud acquirat ex donatione Dei, sive ex contractu humano, alio ve quocumque titulo, posse enim habere eiusdem dominium, evidens est, et longissime abest a praesenti controversia in qua solum rogatur an homini possit competere ius aliquod iustitiae adversus Deum ipsum, quod homo sit dominus sui pallii, non arguit ius in hoc adversus Deum. habet quidem homo ius adversus quemcumque alium hominem ne disponat de pallio, vel illo utatur, non tamen habet ius ad prohibendum Deo quandocumque disponentem de pallio, alias non solum ex donatione Dei, sed etiam ex donatione alterius hominis, haberet proprium adversus Deum. Probatur: quia in dominio pallii humano, et hunc authorem includit ius adversus Deum, sed ex dono alterius hominis acquirit proprium dominium humanum pallii: ergo acquirit ius adversus Deum.

Ulterius: si dominium morale, et humanum, quod inter homines communiter reperitur, includit ius adversus Deum, inffero: ergo si Deus destrueret ea bona, vel illa aufferret, esset iniustus homini, iste quoque posset iure suo adversus Deum agere, quod certum est absurdum. Propterea in figura recibi non intercessisse pactum; hic enim includit mutuam obligationem iustitiae, Deum autem obligare non potest ex iustitia, tamen intercessit promissio, qua Deus obligatur ex fidelitate. quod addit, scilicet finem pacti fuisse ad transferendum dominium, si proprie, et stricte sumatur, est penitus falsum,

nam

nam translatio e mutatio Dominij de subiecto in subiectum; Dei autem subiectum Do-
minij non mutabit, semper enim in Deo remanet: quod non fuit commissio Deo-
de transferendo Dominio terrae illius a Deo primitivo Domino in commissarium, sed
solum de donando Dominium vulgare illi, quod homo habent in alios homines, nul-
lum vero Dominium terrae illius adversus Deum.

Ad 2am confirmationem: concesso antecedente, nego consequentiam. Ad 2am confirma-
tionem similiter concesso antecedente, nego consequentiam propter dicta. Ad 3am concedo id quod
affertur de Thesauro abscondito in agro, et de fructu producto in arbore, quod
tum ex illis colligatur pro iure hominis adversus Deum, penitus non percipio, ut
iam notavi, nisi forte qui reperit Thesaurum, posset Deum prohibere ex iustitia,
ne sibi illum adimat, quod existimo nemo dicet.

Ad 4am confirmationem videtur repetit confundi Dominium
morale, quod est potestas moralis, et ius exigendi operas a servo, cum
Dominio libertatis physicae. Omitto, quod in actiones liberas hominis, Deus non
habeat Dominium libertatis, ut plures considerant esse ab homine, non tamen quod
non habeat verum ius Dominij moralis ad illas exigendas, sed etiam ad
prohibendas homini, tamquam servo nalli servitute. Enimvero in humanis
emptor mancipij vere est Dominus operarum servi, et non habeat Dominium in
illarum libertatis actiones mancipij non sunt liberae physice Domino, ut te evidens, quod
si actio hominis prout a homine non est libera Deo, ut contendit hic Recentior ex
Caramuele, et Ubadingo, a fortiori actio mancipij non erit libera suo
hero, nec tamen propterea excusant ab obligatione servitutis actiones man-
cipij, et quod illas habet Dominij emptor actiorum.

Obijcit 2o: si nullum ius morale solitarium, et in soli-
dum in actiones suas obtinerent creaturae, ratio evaderent licita omnia
commercia, et pacta humani iure expresso consensu Dei, hoc est absurdum:
quod etc. Ultimo tandem sic discurrit, concesso autem creaturae, quod ius physicum
in suas actiones obtineat eaque in illis habeat, ut fundet denique, quae
Deo tribui nequit, vg. quia ultimo determinet, quod libere producat, quod
demereat, et mereatur etc., facile intelligit, quomodo Deus obligetur
ex iustitia, quoniam pactum est Dominus cum Abrahamo sub conditione

que

qui in potestate Abrahami erat, et ad ipsum spectabat speciali titulo, et denominat proprietatis, quam denominationem ad Deum non extendebat, et sic semper deperit a Deo: ergo si Abrahamus possuit praedictum specialem titulum, et dominium obligat Deum ex iustitia. Hucusque ille.

Retur: non dominatorum: sufficit consensus tacitus, et praesumptus, praesumptus; esto requirat consensum Dei, non requirit consensum specialis ad quemlibet actum in particulari, sufficit consensus generalis a Deo praestitus, ut homo disponat de re sua cum speciali dominii iure initio, quod sit suum competens homini adversus quemcunque alium hominem, non vero adversus Deum, nec erit difficile hunc concursum expressum in Sacris Literis invenire. Addit quod addit omitto, quod homo sit liber in suis actionibus moralibus, quod se ditet, quod mereat, et demereat, quorsum ista? non ideo ista actione libere posita ab Abrahamo, resultet ius contra Deum in hoc ad terram promissam vendicandam, nam si resultaret ius illud, esset ad rem comparandam, etiam si Deus illam nasset, et contradiceret suum ad aliquid contra voluntatem Dei obtinendum, quod est impossibile.

Notare tamen non omittam, nec per umbram ab eo probari Deum non esse Dominum istarum actionis creaturae, ut liberae cum, nam in actionem liberam prout sic servi cadere potest dominium summum: ergo a fortiori dominium. Non enim potest ex potestate Domini praecipere servo actum humanum dicere. Et Deus eodem titulo potest exigere ab homine actum moralem, et summum electionis: ergo habet suum in actiones liberas ut liberas, nam ut liberae sint, cedunt in honorem Domini. Praeterea, male probat Deum non esse Dominum actionis liberae prout liberae, quia tales denominationes non tribuunt Deo. Miror: An Dominium non fuit cadere nisi supra actionem denominantem ipsum Dominum? ergo vita actualis solis non est subiecta Dominio Dei, siquidem vita solis non denominat Deum viventem, nec vita animalis bruti existimat Dominium summum, quia vita bobis vero non denominat viventem hominem: ergo quamvis actio libera humana, ut libera hominis non denominet Deum libere operantem, eatenus libertate quanta est, et denominatio ex illa proveniens, erit subiecta Dominio Dei plene, et integre.

Sectio 7a.

Retur

Refutantur Authoribus contendentibus potentiam Dei ordinariam obligari posse; secus supernaturalem.

Obiicit 1.o exemplum Reipublicae propositum hactenus a Sche 2 § vltimo, Cui obiectioni promisi respondere in hac Sche. Imprimis Resp. Si Respub. posset post venditionem tollere a me agrum venditum, quandocunque ipsi libuerit, solum ut ostendat supremum Excellens Dominium in mea bona; certe quod non putarem me Dominum agri empti, nec ullus prudens existimaret agrum mihi esse venditum, ob venditionem propriam, quae est contractus translativus Dominij; enimvero, si dominus usus agri, sit deinceps iuste Respub. solum quia ipsa vult, quid, quaeso, mihi Ius saltem estimabile adversus Rempub. extat? ergo si Deus post donationem terrae Canaan promissae posset quandocunque voluerit, ut terram illam distrahere, destruere, et disponere, quae omnes actiones ideo solum sint licitae et iustae, quia ostendunt excellens Dominium Domini immunis ab omni obligatione, qua teneat ex iustitia, quid, quaeso, Dominij restat?

Praeterea Respub. potest considerari, ut Persona privata, et ut Persona publica, ut Persona privata potest habere Ius in fundum distinctum ab illo Iure, quod ipsi competit, ut Personae publicae, quod est Ius altum in omnia civium bona, illudque Ius potest transferre in civem privatum, at Deus nunquam potest considerari ut habens Ius in creaturam distinctum ab illo, quod sibi competit ut Deus est: ergo non habet Ius, quod possit abdicare a se, et transferre in privatam Personam. nam sicut Ius, quod competit Respub. ut Persona publica non potest illa transferre in Personam privatam, nam illud Ius est alligatum Supremo Principi, ita Ius omne Dominij, quod in Deo est, alligatur Deo, ut Deus est, nam ipsi competit ex titulo Creationis, et excellentiae, ergo illud Ius transferre nequit in Personam, quae Deus non est. Rursus Respub. inquantum Persona publica, et habens Dominium publicum, nequit obligari: ergo Deus inquantum Deus, nequit obligari, at potestas illa ordinaria etiam competit Deo, ut Deus est: ergo nequit obligari.

Obiicies 2.o potest vendens alteri fundum non abdicare

à

ā se Ius utendi, et excerpendi fructus, quando ipse in extremam necessitatem devenerit, et tn vere transfert dominium fundi adhuc retento Iure illo utendi pro casu extreme egestatis: ergo Deus potest obligari ex Iustitia transferens dominium rei, quamvis retineat Ius ad disponendum de illa casu, quo ostendere velit excellentiam sui dominij. Resp: concesso ant. negando cons. Et applanda ē solutio argumento presenti exhibita, non enim prorsus permovet doctus Hispalae presenti obiectione quam explico de illo Iure, quod perstat in Reipublica post venditionem, utendi fundo casu extreme necessitatis Reipublicae.

Obit 3° numero 57: Deus potest tribuere homini gloriam, quia sua gloria hominis ē Iure proprietatis: ergo potest Deo competere actus stricte Iustitiae. Ans falsum ē, quando Deus vidit gloriam homini, nam illam tribuit, quia hominis ē, ad summum posset esse verum ans in hoc sensu, scilicet Deum tribuere homini gloriam, quia habet Ius ad illam ob merita supernalia quaesita. Si assumat in hoc sensu ans, resumo creaturam habere Ius late, et improprie, quatenus decorum, et nasci ē ex fidelitate, et immutabilitate decorum Dei, quod homini Iusto merenti conferat gloriam post promissionem divinam, non tn habere Ius proprium Iustitiae.

Obit 4°: Deus potest servare gloriam, quia sua hominis ē: potest exercere actus Iustitiae servando gloriam, quia recipere Ius alterius non nisi ad Iustitiam pertinet. Resp: distinguendo ant., quia sua hominis ē cum subordinatione adversus Deum nego ant., Iure usufructus, fidei, et dominij adversus alium quemcunque praeter Deum, omitto ant. Cum neges in illa subordinatione includi Ius Iustitiae prohibens Deo de gloria disponere, caetera facile diluuntur, nempe gloriam esse hominis, quia per ipse illa fruit, Si etiam, quia dominatur saltem ex Iure acquisito spoliandi quemcunque alium praeter Deum.

Obit 5°: potestas ex suo munere et officio destinata ad consulendum bono alterius obligari ex Iustitia ad illi consulendum, non ē imperfectio talis potestatis; Si potestas Dei ordinaria destinata ē suapte officio, et munere ad consulendum bono creaturae, aliunde creatura petit stricte Ius in gloriam: ergo non erit imperfectio ulla Dei hanc potestatem ordinariam obligari Iure creaturae. Imprimis nego maiorem, nam liberalitas Dei ē vi sua destinata ad bonum creaturae, et tn illam obligari Iure creaturae ē impossibile imperfectio. 2°: in minori supponit, quod probandum erat, nempe in creatura dari Ius strictum

Iustitiae

Iustitiae ad gloriam; certum enim est, quod si exceat haec sua stricta Iustitia ad obtinendam gloriam a Deo, Deus erit obligatus ex Iustitia ad illam conferendam, propterea manda est minor quoad 2am partem.

Disp.o 6a

An Xpti Domini satisfactio habuerit ceteras conditiones, ut sunt ex rigorosa Iustitia?

Plures conditiones requiruntur ad satisfactionem ex rigore Iustitiae. 1a quod sit ad alterum; 2a quod sit a Persona ipsa offendente. 3a quod non sit ex acceptis a Creditore. 4a quod sit ex alijs Creditori Indebitis. 5a quod non sit ex bonis Creditoris. 6a quod sit equalis offensae. 7a quae non possit non acceptari. De quo suo ordine agendum est, excepta 6a; supponendum est in praesenti satisfactionem Xpti Domini non solum equalem fuisse, sed superabundantem, quod probamus Disp.ne 3a.

Sectio 1a

An Xpti Domini satisfactio fuerit ad alterum?

Hoc est, an in satisfactione Xpti reperiatur vere, quod satisfaciens sit distinctus ab offenso, cui exhibetur satisfactio. Certum est Deum esse offensum et cui fit satisfactio. 2o est certum Personam satisfacientem esse Xptum Dominum. 3o est certum Personam Xpti appellari formaliter non esse Personam aliam a Persona Verbi. Explico doctrinam Summulistarum: terminus ille alia, applicatus termino Persona, potest appellari formaliter appellando suum significatum, nempe distinctionem Personae quae Personaliter est; in hoc sensu certum est Personam Xpti non esse aliam Personam a Persona Verbi. 2o potest appellare materialiter de re aliquorum, de quo modo non disputo, plura dicturi sectione 3a. Idem potest appellari suum significatum illi rei, quae affertur pro materia in termino Persona, nempe naturam. In hoc sensu dici potest Personam Xpti materialiter, vel naturam esse aliam a Persona Verbi, quamvis absolute dici non possit illa propositio ita conjuncta ex relatione: Persona Xpti est alia Persona a Persona Verbi, quia absolute dicta, ly alia appellat formaliter supra persolitatem, in quo sensu falsa est propositio.

Hinc

Hinc constat Personam satisfacientem de Xpto satisfacit et aliam rōe rei Sumatae, et tandem rōe Persōnalitatis Divinae. Haec sit de re. Unde in praesenti inquirendum restat an Xpti satisfactio, quatenus exhibetur Verbo sit ad alterum: constat enim catholica fide in quo sit sit ad alterum, et in quo non sit, sed rogandum est an distinctio illa Sumatae a Verbo, sit sufficiens, ut rōe illius sit vere ad alterum satisfactio eo modo, quem exigit rigorosa Iustitia; quamvis Sumata illa sit eadem Persōnalitate Verbi, cui fit satisfactio, non est Persona Verbi sola prout praecisa rōe nra, sed etiam ulterior a na Divina.

Coeterum docet, et vere earum distinctionem naturarum sufficere. Pbatur 1° a posteriori: quia Xptus oravit, meruit, obedivit etc.: ergo vere satisfecit. Pbatur consequentia: quia non magis requirit pro satisfactione quod sit ad aliud, quam pro oratione; nemo enim a se orat, nec a se impetrat, nemo apud se meret, nemo sibi obedit; sed Xptus per propriam distinctionem humanae naturae a Verbo dicitur orare Verbum, illi obedire, apud illum mereri: ergo et illi satisfacere. Ubi notandum est, quod non est speciale satisfactioni ex Iustitia, exigere, quod sit ad alium; nam etiam satisfactio, quae non sit ex rigore Iustitiae exhibita petit exhiberi alteri; nemo enim potest sibi ipsi satisfacere, ut inferius dicenda haec eadem sect.

Pbatur a priori est: quia ubi est pluralitas liberarum distinctarum volitionum discordantium potest dari dissensus unius voluntatis ab alia quantum est praecise ex talium prius: ergo potest dari offensa. Pbatur evidenter consequentia: quia offensa est ratio dissensus a rationali voluntate altera: at ubi dari potest offensa, dari potest satisfactio, nam satisfactio erit consensus cum voluntate illius: ergo ubi datur supponitur sufficienter distinctio rōe ni utriusque, datur etiam sufficienter distinctio rōe rei, ut illi exhibeatur satisfactio pro offensa: at in Xpto D. dantur duae voluntates, quae ex se sunt capaces discordantium volitionum, ex eo humana ab eius dissona sit impedita unione, ut ergo versia 3a videbimus: datur ergo supponitur sufficienter aliud rōe, ut offensus sit: et sufficienter aliud, ut acceptet satisfactionem exhibitam.

De his enim mihi nullum dubium occurrerat, ita mens in possessione veritatis quieverat, donec eius pacem eam turbat quidam doctus Theoricus Placentinus, praecise sufficit ad rōem Iustitiae quaecunque distinctio diversi Iuris, et Domini; nec requirit discordiam volitionum, aut naturarum, nam idem homo de facto propter diversos titulos exercet Iustitiam quasi seipsum, sine diversis

volitionum

Volitionis. Exempla plura rem ostendunt: tutor et curator alienorum bonorum potest sibi ex Iustitia solvere, quod illius minoris et pupilli ipsi debuerint. Sicut Curator Fisci Regij potest solvere alijs Regia debita, ita et sibi. 2° asserit Christum D. habuisse actus physicos et Ius distinctum a Verbo, ex quo cuique potuit satisfacere Verbo, diversitatem Iuris et Dominij probat: quia detractio liberae voluntatis Christi humanae, non conveniebat a Verbo ut liberae.

Non possum non mirari propositum fuisse ab hoc Neotherico probare sine diversitate voluntatum dari caput aliquod ex quo Christi satisfactio sit ad alterum, hoc autem caput esse diversitatem Iuris, et hoc diversum Ius esse detractionem liberae voluntatis Christi humanae, quia ut sic non est detractio liberae voluntatis Verbi. Interrogo: quomodo probes ex diversitate libertatis diversum Ius: illud intendebas probare, sine recursu ad distinctionem libertatis, seu volitionum liberarum repeteris posse caput aliud Christo distinguens satisfactionem ab acceptante.

2° noto: diversitatem Iuris non sufficere, ut quivis possit contra seipsum Iustitiam exercere, nec id probat adductis exemplis; nam qui habuit pallium ex duplici titulo donationis verbi gratia et testamenti, non ideo potest exercere Iustitiam a genito titulo Donationis contra seipsum, ut legatarium, esset enim actio ridicula. Exempla illa tantum probant posse aliquem contra seipsum exercere actus Iustitiae, si diversas physice Personas sustinet et repraesentat: sic homo ut pupilli tutor repraesentat illius Personam, ideo pupilli nomine potest sibi solvere, acceptabit enim non ut tutor, nec nomine pupilli, sed ut Privatus verbi gratia. Idem dico de Curatore Fisci Regij.

Noto praeterea, quod et in pecuniarum restitutione, vel aliorum bonorum externorum, optime intelligatur, quod quis de bonis alterius vel illius sibi restituat quod sibi debitum est, non tamen satisfactione pro offensa id satis percipi nequit; quod scilicet nomine alterius Privus seipsum contra obsequia tutura offerret; si enim id fieret posse: quod Deus sine tanti Incarnati Verbi ministerio, potuit sibi ipsi satisfacere operans scilicet nomine hominis offendentis; quod est contra communem omnium Theologorum et Patrum sententiam asserentium ad satisfactionem condignam Deo exhibendam Incarnationem requiri alicuius ministerii Divinarum Personarum. Sequelam probo: quia

Deus

Deus sine sua assumpta homis. Sed physice manens in sola sua Dei potuit moraliter induere Personam hominis peccatoris, et illius nomine operari: potuit ergo satisfacere pro hoc offensore Deo offenso, Deus ipse solus, quod quidem mihi videtur durum, et difficile.

Ad discriminis a priori: nam Iustitia Intrinsecae pecuniae intendit mittere, quod habeat iniuriam passus, et quam nummorum quantitatem, extra, quae ablata fuerat. Hoc significat dum habitator ex bonis pupilli accepit quantum sibi debebat. habitor +
ibi ergo facile percipit eam restitutionem ex Iustitia fuisse: at in satisfactione pro offenso requirit, quod offensio per obsequia ipsius honorem cedentia offerat, et tu tuum sufferre et digna placatione. Implet autem intelligere actionem liberam hominis cedere in reverentiam, et cultum suiipsius: ergo implet, quod non alterius quis reddat, sed alme condignam satisfactionem.

Unde infero contra hunc recentiorem Pro Cardinali de Lugo: Christum Dominum non satisfecisse sibi prout Personam parlari offensi nomine persecutorum ipsius Christi. Non est: quia seipsum revereri, et colere nequit: ergo nequit se revereri nomine aliorum, licet superius dicta, nec hoc est inventum, nam Christus non satis fecit pro Personis privatis iniuria affectis a Tyrannis, et persecutoribus, sicut ergo non satisfecit nomine Herodis Ioanni Baptistae, nec Divo Laurentio nomine Diocletiani, ita nec sibi nomine Caiphae, et Pilati etc.

Sectio 2a

An Christi satisfactio exhibita fuerit a Persona offendente?

Plures existimarunt satisfactionem Christi Domini defecisse a rigore Iustitiae, quia Christus Dominus satisfaciens non erat Persona, quae scilicet + offenderat, postulat autem Iustitiae rigor ut Persona ipsa, quae offendit, satis faciat; ideoque quamvis alter ab offendente altioris dignitatis, innumera Deo cumulet expla, adhuc poterit Deus illa olere vespuere, et suam indignationem rotabiliter retinere; donec a Persona offendente placet.

Nihilominus omissis, quae alii excogitarunt, assero ex hoc capite non defecisse Christi satisfactionem ab eo rigore quem exigit

offensa

perfecta Iustitia. Pbo c': quia in humanis, suppo quod quis constituatur procurator alterius per ordinem agere vice offensoris ex toto rigore Iustitiae, satisfacit officio, nec officium per illius obsequia respuere, et alias condigna sint, quia rigor Iustitiae, non exigit quod fiat satisfactio physice per Personam offendentem sed per Personam, quae sit ipsa moralit, illam substinere, et reparare, nec illius agere, sed suppo pacto exigentem aliquem in procuratorem offensoris, eiusdem procurator, e moraliter Persona offendentis: ergo satisfactio ab illo exhibita, ut procurator offensoris, vere ex toto rigore Iustitiae admitti debet.

Adhuc tamen in humanis satisfactio exhibita per procuratorem absolute, et simpliciter non est ex rigore Iustitiae, quia quod officium promittat prius vel exigi in procuratorem offendentis, ut sibi satisfaciat, esset gratia, et remissio debiti, haec enim lex, ut acceptet eiusdem procuratorem constitui ad effectum sibi satisfaciendi, ex quibus probo intentum scilicet ex defectu huius conditionis non deficere satisfactionem Christi a Iustitia perfecta, quia postquam Christus est caput morale hominis, per nomen illorum moraliter operari, non per non Christi satisfactionem Deus non acceptare propter necesse gratiam aliquam quod Deus acceptet Christum in caput morale hominum; ergo satisfactio a Christo Domino exhibita ex perfectissimo rigore Iustitiae quoad praesens institutum.

Obiicit contra hunc discursum Cardinalis de Lugo disp. 4o sect. 2 num. 2. Et Christus fuerit caput olim hominis ad influendum in ipsos, et merendum illis, non fuit tamen caput, sicut Adam, per obligationem nostram voluntatem in voluntate Christi Domini. ita ut opera Christi censeantur opera nostra, quare et peccante Adamo, nos omnes debitores sumus, et iure peccatores, non tamen sumus bene operantes, et satisfacientes, Christo Domino satisfaciente, alioqui non diceremus remitti nobis gratis peccata, et gratis conferri dona Iustificationis, quod sicut ex peccato Adami, quod vere fuit nostrum, dicimur digni poena aeterna, et haec non confertur nobis gratis, sed ex merito, ita ex merito Christi operantis per modum capitis, diceremur nos digni praemio ex Iustitia, et non diceremur salvari gratis, sed ex merito, quae omnia sunt absurda: ergo opera Christi nullo modo fuit nostra, sed pro nobis.

Fatetur, Christum Dominum fuisse caput morale hominum

9

Quae obligationis nostrae voluntariae moralem ~~individ~~ voluntate Christi, differentiis haec ab illa obligatione Adamica, quod illa fuerit voluntaria, et per pactum, haec non fuit per pactum superadditum Personae Christi; nam eo ipso quod sit homo Deus, est caput nostrum, et pro nobis ita potens operari, ut moraliter censeant nostra opera, quae ab ipso eliciuntur. Praeterea differt, quod independenter ab aliqua actione nostra, quoad effectum et maculam peccati contrahendam, peccato Adami infirmamur: at per satisfactionem Christi quoad effectum non satisfacimus adulti, nisi dependenter ab aliqua actione nostra libera.

Praeterea nescio quo differat hae locutiones: Christus satisfecit pro me, satisfactio Christi mea est: nam operationes capitis ut talis sunt operationes membrorum: quocirca Concilia, Ecclesia, et Patres inclamant Christum fuisse caput nostrum, atque clare satis insinuant operationes Christi et satisfactiones nostras fuisse. id, quod addit de Iustificatione nostra gratuita, certe non multum urget, nam sive ~~sit~~ nostra sive non ~~nostra~~ satisfactio illa pro nobis fuit exhibita, et accepta a Deo, fuit quidem non modo aequalis culpae, sed superabundans: ergo non remittitur gratis peccatum.

Patet cons.: nam remittit accepto pretio superabundanti: non ergo gratis: ea quidem doctrina, quae ponat offerri superabundans pretium pro nostro peccato, et tamen gratis remitti nobis, ponat etiam eam satisfactionem ~~Dei~~ nostram, et tamen nos gratis a peccato mundari: est ergo gratis collata remissio peccati, quia seclusa omni satisfactione nostra Personali, quod si includat satisfactio capitis nostri, certum est remissionem eam non dari gratis, propterea dat gratis, quia motus liberi arbitrii, qui praecedunt ut quo ad effectum, applicet nobis satisfactio Christi, gratis donantur a Deo, propterea etiam gratis nobis datur Iustificatio, quia tota Persona Christi gratis concessa fuit.

Obiit 2o: satisfactio Christi includit sanctitatem Personalem: haec nequit esse nostra: ergo nec opus Christi, ut satisfactorium, potest esse nostrum. Minor patet: quia per gratiam alienam nemo potest denominari sanctus. Propterea reddendum est Sanctitatem Christi non denominare nos sanctos personaliter, sed in capite, quod sufficit, ut dicamur satisfacere non solum personaliter, sed satisfactione capitis, pro quo facit, quod sicut Iustitia Christi non dignificet opera Personalia caeterorum hominum, eatenus dignificat ad maius praemium, quam haberent, si fierent ab hoc Iusto, cuius caput Christus non esset, ut

Coiter

ut colter dicit in ma de Iustificat. n. q. adeo novy. q. Iustia Xpti nra sit, pro quo explando veniunt aptissa huic Instato Verba D. thome 3. p. q. 48 art. 1. ubi docet ita se here opera Xpti capitis, tq ad se, q ad sua membra, sicut se hent altery holis ingra Iustia ad seipsum; et 2o articulo ad 1y, docet caput, et membra ee quasi unq Personaq Mysticaq, et ideo satisfactiong Xpti ad omnes fideles ptinere, sicut ad sua membra.

Obiesu ultimo: dare Xptum Redemptorq holibq fuit gra: go admittere Xpti satisfactiong absute e gra. Probat coa: q erigere Pry in Procuratory Pauli offendentis, ut pro ipso satisfaciat, e gra, quq absute reddit gratuitaq, et non ex Iustia remissiong offa: go. pducere Xpty, e tertias gra, que reddat gratuitaq remissiong pecci factaq intuitu satisfactionis Xpti D. Probat, quia pducere Xpty fuit exigere caput morale, q posset pro holibq satisfacere. Ret: nando coaq discrimen e, nay gra, que intercedit in dando holibq Xpty, e omnino p accidery ad satisfactiong, nulla enim gra fit ipsi Petro, e suppa ipsiq exa, nay si Xptus a se pduceret, et a tribunali quay a Deo penderet in sua exa, posset satisfacere, nec requireret Divina acceptatio: at erectio Pri in procuratorum Pauli ad finem satisfaciendi, e gra facta etiam post exam Petri, qui in procuratorem erigit, et ita depend a b acceptatne gratuita ipsiq offensi, ut non censeat offus teneri ad remissiong prestandaq.

Sectio 3a.

An Xpti satisfactio fuerit ex acceptis a creditore?

Plures ex additionibq, que hic petunt ad satisfactionem pro offa depromunt ad satisfactiong p iniuria in bonis pecuniary, forturi et. S. immerito inagindi satisfactiong pro offa, et restitutiong pro furto, int cedant innumera discrimina: e q. certy satisfactiong Xpti ee ex acceptis a creditore, scilicet Deo. Cnaq summq Xpti accipit oia sua opera satisfactoria a Deo, ut constat

ex

ex mala digras, proinde conabimur demonstrare ita esse accepta a Creditore, opera Xpti satisfactoria, ut id non obstet, quominus pro illa satisfaciat Deo ex rigore Iustitiae, si forte nulla alia conditio obsistit.

In restitutione pecuniaria vero, etiam si fiat ex acceptatione a Creditore, qui dent liberaliter, et sine iure ad solutionem, ut debeo tibi centum, si dederis mihi liberaliter centum, et sine illo iure ad solutionem postmodum a me faciendam, potero deinde ea centum tibi restituere, et illis extinguere ex iustitia debitum. Quis hic neget? quia eorum ea centum mea sunt, et cum illa tibi transfero, vere tibi do aliquod tuum, non est equale debito? quia ex iustitia restituo, addo, quod si ea dederis in eum finem, ut ego tibi eadem adhuc si restituo, ex iustitia restituere hoc solum obesset restitutioni ex perfecta iustitia ex bonis a te Creditore meo acceptis, quod ea dederis cum pacto, et sub lege, ut illa tibi restituam in solutionem mei debiti: quia tunc non inde, ac si mihi nil dedisses pecuniarum, sed tantum gratis debitum remisisses sine compensatione equali; immo etiam hoc pacto intercedente posset defendi ex toto rigore Iustitiae restitutio.

Nihilominus hec eo ad satisfaciendum pro offensa, impertinentissime trahunt, nam satisfactio pro offensa non exigit, quod ponat denuo aliquod in Dominio Creditoris, quod antea non erat, sicut nimirum aliquando intervenit, ex ipso accidere: sed solum exigit, quod offendens exhibeat voluntarie, et libere ea obsequia, quibus offensus honoratur tantum, quantum dehonoratus est, scilicet qui ita cedant in illius utilitatem, ut censeat tantum placere quantum averterat offensa: at sive opera Xpti accepta sint a Deo, sive non, evidentius est, quod sunt obsequia libera summa, quibus honoratur infinite plus quam per offensam fuerat dehonoratus, immo sunt obsequia ita cedentia in Dei complacentiam, ut infinities plus trahant Deum in amplexum, quam per peccatum inductus fuerat in indignationem: quod licet sint accepta Deo illa obsequia, id tamen non obstat quominus pro illa ex iustitia vere satisfaciat.

Ex hac doctrina aliquibus difficultatibus, quas negotium alijs facessere solent, remedium. 1° sit: Summus Xpti indiget auxilio Dei externo, ut efficiat opera satisfactoria, et eludi auxilium, dicit Deum donare Xpto illa opera, et Xptum illa a Deo accipere: sunt ergo accepta a Creditore.

Deo

Resp.: omittendo totum discursum. Nego Christi humanitatis opera non esse satisfactoria ex rigorosa iustitia, si vere sit voluntarie, et libera sanctitate humana, et cedentia in Dei honorem, et complacentiam.

2° diffas: quia Christi humanitas collata fuit hypostatica unio cum Verbo, ut Deo satisfaceret: ergo totus ille valor operum, quibus satisfecit, acceptus fuit a Deo, ut satisfaceret: ergo non satisfacit ex iustitia. Resp. imprimis, si dicatur incarnationem fuisse decretam propter se, nec in finem abolendi peccati, corruit argumentum. 2°: nego consequentiam: quia, quod pecunia detur a creditore intendente, quod illi pro illa satisfiat, non est satis ad solutionem ex iustitia, dummodo cum debitore non paciscatur de solutione facienda: at Christi humanitas non accepit unionem obligatam pacto, ad satisfaciendum enim non dato fuit unio sub eo onere. 3° praeterea etc.; nisi impediret eiusdem pactum, etiam si intercessisset, neque etiam post illum pactum, opera Christi Domini erant voluntaria et libera, quibus Deus honorabatur.

3° diffas: totus valor operum Christi est a personalitate sanctificante, vel saltem dignificante opera Christi Domini. In personalitas impressit infinitum: ergo opera illa ut satisfactoria, et ut habent valorem, accipiunt a Deo. Resp.: distinguendo antecedens: provenit a personalitate tamquam a causa, concedo antecedens; provenit tamquam a principio elicienti operum: nego antecedens, et similiter distinguo consequens: ille valor accipit a Deo in genere causae formalis, concedo consequentiam; in genere principii elicitivi operis: nego consequentiam. Colligitur, quod Deus sit causa formalis, ratione personalitatis Domini, reddens opus infinite satisfactorium, non impedit, quominus opus illud sit ex iustitia satisfactorium: sicut valor monetae publicae provenit contingenter, causa formalis a voluntate Regis, et tamen offerens monetam Regi, quam ipse dignavit, extinguit ex iustitia debitum. Sufficit offerri ab humanitate opus infinite Deum omnino placans, ita libere, ut non potuisset, et libere physica humanitas fuerit privare Deum obsequio illo infinite valente ad placandum.

Sectio 4a.

An Christi Domini satisfactio fuerit ex aliis indebitis creditori?

Inter obstruiae ex Iustitia frequenter exigit, q. satisfactio
fiat ex indebitis aliq; aggredimur in presenti hoc examinare: q mihi constat posse
aliquo satisfactorii et ex iustitia quamvis fiat propter opera alio titulo debita,
dummodo titulus diversus, et obligationis, et debiti non exigat diversa opera. Et manifeste
nam si eripere tibi manifeste ablata obligor ad ipsam restituendam, et rursus tibi
paciscar de solvenda re ablata, quod restituens eandem utrique debito ex iustitia sa-
tis a me factum est, et debito proveniente ex pacto, et debito proveniente ex furto, quia
uterque titulus exigit rem eandem, secus si postrem furto ablatam promittam tibi li-
beraliter donare centum, non satisfaciam utrique debito, donando centum, quia 1us
titulus, scilicet promissio obligat ad dandam rem non debitam ex iustitia. 2us
vero est ad dandam rem ex iustitia debitam. Implicat quod eadem res, sit et
debita et non debita ex iustitia: ergo uterque ille titulus exigit solutionem
rerum diversarum: implicat ergo quod per eandem rem solutorum, utrique illi debito fiat satis.

Dicendum quod in Christi satisfactione non defuisse conditio-
nem hanc, quod scilicet fuerit ex aliis indebitis prout requiritur ad perfectionem
iustitiae. Quod sic probo: quia titulus Dominii non reddit debita omnia opera et
obsequia servi, donec a Domino titulo Dominii exigantur, hinc est quod servus
cum possit liberaliter et gratis in Dominum efferre, nam licet ea omnia vendicare
sibi potuerit titulo Dominii, ac dum illa non exigit, debita non sunt, dum autem non
debent, servus illa reddendo, liberaliter donat, et non ex debito. Sed Deus
non exegerat ab humanitate illa opera titulo Dominii, quae Christus exhibuit in sa-
tisfactionem: ergo etsi fuerint debita Deo, ex titulo Dominii, sunt liberaliter
a Christo oblata. Rursus nullum aliud apparet caput ex quo ea opera
fuerint debita impediente iustitiam: fuerunt ergo ex indebitis, ut requiritur:
quod in solvendis difficultatibus sequentibus manifestum fiet.

Dices 1o: fuerunt debita titulo gratitudinis
ergo non fuerunt absolute indebita. In hac difficultate in superioribus solutum est, quia
licet Christi opus abunde satisfactum est Deo pro omnibus beneficiis humanitati col-
latis, et conferendis, restabant ergo alia operationes indebita. 2o quia debitum
gratitudinis non est infinitum: ergo opera Christi habent infinitum amplius valorem quod
illorum extinguit debitum gratitudinis et debitum peccati alieni, nec in 1o debito aequale

extinguendo

extinguendo in summi poe. 3°, quia si loquamur de gratitudinis debito consurgenti ex auxiliis collatis Sanctissimae humanitati, hoc debitum, inquam, pluribus auxiliis non est distinctum a debito consurgenti ex accepta unione hypostatica, nam supposita unione illa auxilia debita erant; ideo debitum gratitudinis pro auxiliis immissis non est distinctum a debito gratitudinis pro unione concessa; quare illud opus, quo Christus Dominus gratificatus est, unionem etiam gratificatus est illa auxilia debita unioni hypostaticae: manent ergo ea opera indebita.

Dices 2°: fuisse debita ex rigore Religionis, haec enim dictat operationes ita eliciendas esse ut cedant in Dei honorem, nam excellentia Dei talis est, ut vindicet cultum sibi omnem possibilem, etiam infinitum. Sed Religionem dictare tamquam ex obligatione faciendum aliquod opus religiosum cedens in Dei honorem, quo etiam protestetur Dei excellentiam, non tamen dictat esse obligationem eliciendi omnia opera possibilia protestantia Dei excellentiam, praeter ergo illud opus, quo Christi humanitas Deum reveritur ex obligatione Religionis, innumera alia superaddidit, quae liberaliter Christus exhibuit, et sine ulla obligatione: addo etiam notandum religionem solum exponere opus cedens in Dei honorem: quia redemptio generis humani, est opus cedens in Dei honorem, Religio non exposcit dictum opus, ac exposcit offensae satisfactio, propterea ideo opus istiusmodi debitum dicere, nam Christus ergo si prosequi posset satisfacere per ipsum opus satisfactorium, et extingueret offensam, et impleret obligationem Religionis.

Respondebis tamen: ergo debito gratitudinis, et debito offensae potest simul per idem opus satisfieri: male ergo supra docuimus hominem purum non posse pro culpa propria satisfacere, quia operationes hominis iusti debet ex gratitudine propter auxilium praeveniens. Respondeo negando totum: quia gratitudo exposcit opus liberale, et gratuito factum, non vero, ut alio praemio compensandum, ut supra diximus; Religio vero non exposcit opus gratuitum, nullatenus exhibitum intuitu alicuius boni accipiendi, ideo, si opus cedat in Dei cultum, quamvis aliunde sit ex iustitia debitum, vere est praeceptum ex virtute Religionis.

Dices 3°: opera Christi Domini fuisse debita ex iustitia, quia ex pacto inito cum Deo propter acceptam gratiam unionis, se Deo obstrinxit Sanctissima humanitas ad placandum Deum condignae offensae, et infensum

hominibus

hoiem. Pleo 1°: nando Iustiam, et illa obligationes humanas ad Deum. Pler 2°: nando tale pactum. Pler 3°: omittendo pactum, omittendo dn sup ex Atrologacti satis opera Xpti debita ex Iustia, non tu vadbesse fecti satisfactioni ex Iustia, quia pactum illud fuit de satis faciendo pro debito offi: go satis faciendo, satisfacit debito offi, et debito orto ex pacto. pre videntiam, quia si n satis fecisset pro debito offi, nec satis faceret pro debito, quod oriret ex pacto, siquidem pactum obligat ad satis faciendum, et exanguendum debitum offi, sicut qui Deo vovit solvere suo Creditori, implat, q. satis faciat oblig. voti, quin sub satis faciat Creditori, ut evidens e..

Sectio 5a.

An Xpti satisfactio fuerit ex bonis Creditoris?

Satisfactiones exhibitas ex bonis ipsius Creditoris non esse ex Iustia passim docent Doctores Theol., et Phi morales, addo, nec esse satisfactionem, Credam eam Iationem in restitte bonorum fortune, et pecuniarum locum appsime here, an aut, et quomodo locum heat in satis factione pro offa, hic disquirendum e.

Proquo scire oportet, q bona hec, q que fit Ipensatio in Iustie non sint bona q manentia, s. actiones obsequij voluntarie, et libere satis facientis, dupliciter poesn illi pi esse sub dominio Creditoris, dominio, inquam, dispois moralis, non p dominio libertatis, de quo in orent, sermo n e. 1° quia semel posito, illud opus inxe, et ctatum a debitore, nato transit in dominium Creditoris, potuit tu debitor sine ulla iniustia opus nelliceze, quod hoc pacto fiat solutio ex bonis Creditoris, non obest q fecti Iustie, siquidem ille, qui sine ulla oblig. elicit opera nato futura Creditoris, an et illa liberalitr donare Creditori, poes go extinguere q eius di opera debitum facti ex offa.

Idipsum probo, et Ifd. 9° in solutiones pecunie debito idem Ittingexet, Pon Petrum debere Paulo centum aureos. Si posset pro libito Petrus producere aureos S. non pducere, nato Paulus esset Dominus orum nummorum ex supp. quod pducti sint. vere posset Petrus pducendo centum aureos extinguere debitum ex Iustia, nam sic pducendo sine ulla oblig. pducere illi, illos Iastrueba in dominio Pauli, ac si ex donationem

illos

illos tradidisset: ergo à fortiori idem dicendum est in satisfactione Christi, quae fit per obsequia voluntaria, ideoque licet opera hominis, statim ac eliciuntur subiaceant Dei dominio, si tamen illa homo eliceret sine ulla obligatione eliciendi saltem ex iustitia essent satisfactoria.

2° potest intelligi, quod opera obsequia sint ipsius Creditoris non per ius in rem, sed per ius ad rem, quamvis habeat ius ad illa exigenda titulo Dominii in debitorem, hoc tamen ius ad exigenda opera non inducit debitum ex iustitia illa exhibendi. Si ergo sectione 4ª defendimus satisfactionem Christi fuisse ex bonis non debitis, ita nunc defendendum est, non fuisse ex bonis Creditoris, quia in hoc 2° sensu illa obsequia esse Creditoris, nihil aliud est, quam esse illi debita, ut demonstratum est, coincidit ergo haec conditio in hoc 2° sensu explicata cum 4ª conditione, scilicet, quod fiant ex indebitis, quare nihil addendum circa illam occurrit.

Sectio 6ª.

An Christi satisfactio potuerit à Creditore non acceptari?

P. Suarez disp. 4. sect. 5 docet duplicem esse satisfactionem, seu dupliciter satisfactionem considerari, 1° in potentia proxima, 2° ut est actualis satisfactio, priori modo satisfactio est opus habens valorem ad compensandam iniuriam, tamen nec ex relatione aeterna, nec ex promissione aliqua destinatum est, ut sit debiti satisfactio. Posteriori modo satisfactio actualis est illud opus, prout de facto solvit pro iniuria, et extinguit actualiter debitum. Primam docet satisfactionem prout prius consideratur in potentia non exigit, quod debeat ab offenso acceptari, satisfactionem vero ut actualis est, id omnino petere, quod obliget offensum ad illam acceptandam. Denique Suarez ex his ergo, docet ex Christi satisfactione obligatum fuisse Deum ad remittendum peccatum, obligatum, inquam, praesupposito decreto et Dei promissione, non obligari Deum non poterat absolute, et simpliciter, nisi supposita propria et liberali sponsione.

Assendum est nihilominus satisfactionem dio(?) perfectam independenter à quavis conventione anti, aut acceptione Creditoris omnino extinguere debitum, ex quo fit omnino necessario, quod in persistente offensa, si sit oblatum

reppuere, aut aliquid exigere. Et quidem meo iudicio ita efficacit, ut qui dissentiat, solo nomine dissensum existimem. Satisfactio enim perfecta aequalis cum iure, quod offenso natum est, adversus offensorem ex iniuria illata; hoc est, reddit omne id, et cum omnibus circumstantiis ad quae habet ius: ergo extinguit debitum, etiamsi offensus nolit. Et tandem: quia si adhuc maneret ius in offenso ad aliquam aliam satisfactionem: ergo non aequat oblata satisfactio cum iure offensi: ergo est contra suppositionem; statuebamus enim fuisse satisfactionem aequatam iuri. Confirmatur: quia offensus solum habet ius ad satisfactionem perfectam: ergo posita satisfactione perfecta non manet cum alio iure.

2º asserendum est Christi satisfactionem eiusdem fuisse, ut eo ipso quod sit sine ulla nova gratia independenter a pacto cum Christo inito, imo etiam si per impossibile fingamus renuente Deo, extinguat debitum peccati, quo tenebantur Deo homines; debitum, inquam, quod inducit peccatum ut prius est offensa Dei in quo debitum est ad congruè, et perfecte satisfaciendum, hoc est, quia ea satisfactio secundum suum valorem est perfecta, condigna, aequalis imo et superabundans. Rursus habet omnes conditiones perfectae satisfactionis, ut explicatum est: ergo est perfecta satisfactio, et continet habet vim extinguendi debitum culpae eo ipso, quod ponatur, etiam si per impossibile fingamus Deum renuere satisfactionem eiusdem.

Pro hoc explanando, pro oculis habendum est in eo tantum sensu nos asserere Deum teneri ad acceptandum oblationem, non quatenus Deus teneatur elicere actum, quo complaceat in exhibita satisfactione; haec enim obligatio, si forte in Deo datur, non inducit a satisfactione ex acceptatione prius satisfactionis, nam satisfactio, ut prius satisfactione, solum habet extinguere titulum rationabilis aversionis, qui erat ex iniuria accepta offenso adversus offendentem, eoque titulo deleto, si ulterius pergat ulterius indignari offensus, sine titulo indignabitur rationali. Ideo ergo dicimus teneri offensum ad acceptandam satisfactionem aequalem, quamvis non maneat cum iure ad rationabilem aversionem, et consequenter nec cum iure ad exigendam ulteriorem satisfactionem, ita ergo dicimus de Deo, quod posita satisfactione Christi, manet sine ullo titulo rationali ad avertendum se ab hoc, sicut maneret, casu quo homo ipse personaliter obtulisset condignam, et perfectam satisfactionem. satisfactio +

Obiicies cum P. Suarez citato sectione 5. nec quicquam: potest quis offerre pecuniam, [illegible] rem sufficientis valoris ad emendum aliquid quamvis venditor non teneatur vendere, atque adeo non teneatur acceptare eiusdem pecuniam sibi oblatam in pretium mercis. Nam acceptat pretium, et pro illo reddat

merces

merces, exercet actum Iustitiae: ergo quamvis Deus non teneatur acceptare opera Christi D. in satisfactionem, sive in effectum pro peccatis solum, sed illa spontanea acceptet, et sine ulla acceptandi obligatione, adhuc exercere potest actum effectum Iustitiae.

Ex solutione obiectionis palam fit quod P. Suarez cum Vasquez sit dividendus; et imprimis opportunum est exemplum de contractu venditionis, opportunius adduceret restitutio pecuniae pro pecunia ablata, quia cum sermo esset in primis de Christi merito, substantialiter posset exemplum a venditione petitum, nam meritum comparatur merci, pro qua praemium, tamquam pretium offertur. Unde liberum est Principi praemiare, sicut liberum est vendenti, aut ementi vendere, vel emere. Creditor vero restitutione aequali oblata, nequit non acceptare illam, cui fit restitutio: ergo satisfactio sit proprie, quae restitutio, si illa semel offeratur aequalis, et condigna, nequit non admitti. Praeterea, quod nequeat non admitti satisfactio non inde provenit, quod satisfactio sit actus Iustitiae, ut sic. Evincit enim P. Suarez exemplo allato posse fieri actum Iustitiae ad quem non obligetur celebrans pactum: ergo provenit ex hoc satisfactionis perfectio, quia ex hoc sua natura delet iniuriam offensionis.

Ideo ad argumentum, concedo antecedens, et nolo tamen, propter rationem dictam, discrimen est, nam ipsa contractus, et solutionis. Liberum est domino vendenti, contrahere et contra obligare se ad reddendum pretium pro merce, creditori admittere, vel acceptare solutionem rei sibi debitae, liberum non est creditori, quod a fortiori locum habet in satisfactione. Addo pro maiori explicatione exempli adducti, quod actus, quo liber ab obligatione quo celebratur a vendente venditio, non est actus Iustitiae, actus vero, quo vult post contractum celebratum reddere merces pro pretio, est vere, et proprie actus Iustitiae, nam illa redditio post contractum venditionis perfectum, non est gratuita, et liberalis: sed proficiscitur ab obligatione Iustitiae inducta per contractum ante venditionem. enim contractus est, qui ante traditionem perficitur, donatio autem, quae incipit a traditione rei, non est actus Iustitiae, sed liberalis. Haec obiter.

Obiicies praeterea: Post satisfactionem Christi capitis exigit Deus ab homine adulto aliam satisfactionem, scilicet actum contritionis: ergo non acceptatur Christi D. satisfactio. Patet, quod actio Christi D. nisi ab ipso offeratur in pretium pro peccato, satisfactio non est, cum ergo loquimur de satisfactione Christi, includimus opus Christi D. ut ab ipso oblatum in satisfactionem; hinc est, quod potuit offerri in satisfactionem efficaciter applicatam iis, qui habuerint actum

contritionis

9titionis, reliqui vero in satisfactione sufficiunt, ita de facto obtulit. 2º
ipsa Xpti opera talia sunt, ut potuerint offerri in satisfactionem pro oibus peccatis
nulla spectata dispositione ex parte peccatoris poena, qq sit extraordinarie requirat an ex n.ª rei+
ut satisfactio capitis applicet efficaciter membris, quod persona, cui applicat,
n. habeat actualiter affectum ad peccatum, sive, q.º actualiter n. peccet. Propterea dispositio
ans: exigit in ratione Xpti offerentis suam satisfactionem, concedo ans, independenter
ab caritate Xpti, nego ans.

Sectio 7ª

Concluditur an Xptus D. satisfecerit ex motivo Iustitiae.

Duplex, eaque diversa difficultas sub titulo huius dubii principium
involvit. 1ª est an satisfactio Xpti D. fuerit materia verae Iustitiae, et in ea ex-
hibenda, conditiones omnes servatae fuerint, quas praescribit Iustitia. 2º
é an ex motivo Iustitiae satisfecerit, ita ut actus imperans satisfactionis ex
motivo servandi aequalitatem inter Deum et homines eliciuerit. Utique dubio sendyé
sicut aliud é: Primum dy solvit pecuniam suo creditori ex materia Iustitiae,
aliud é operari in eiusmodi solutione ex motivo Iustitiae, quod é servare aequa-
litatem cum iure alterius.

Pro 1º dubio expediendo, dupliciter intelligi potest satis-
factionem illam Xpti fuisse ex Iustitia 1º, quatenus deserviret ad extinguendum
debitum offensae, quo homines tenerentur Deo ex Iustitia illata, cum vero supra- Iustitiae+
dictum fuerit per peccatum hominis, nullum ius Divinum laedi, quod ius sit proprie Iustitiae
titulo, addidimus etiam, si homo teneatur Deo satisfacere et procurare
ipsius amicitiam, hanc tamen obligationem ex Iustitia n. esse, quia vinaliter documentum
nullum Iustitiae ius adversus hominem Deo competere.

2º potest intelligi satisfecisse Xptum ex Iustitia,
quamvis obligaverit Deum ad donandum hominibus peccatorum remissionem ex Ius-
titia, in hoc etiam sensu xº prius dicta Xptus Dnus n. satisfecit ex Iustitia,
Deus enim incapax est propter summam excellentiam ut se obliget Iustitiae alteri
9ditionat; verum é Xptum D. satisfaciendo extinxisse titulum aversio-
nis, et inimicitiae rationem erga homines, atque adeo spoliasse Deum illo titulo mo-
rali, sed n. propterea invexit in hoiem aliquod ius, quo possit a Deo
repetere veniam, unde si Deus adhuc indignaretur, esset crudelis et irroalis
n.

n̄ trs iniusta, sicut si homo Deū n̄ offendisset, n̄ haberet homo ius iustitie ꝯa Deum, ne sibi indignaretur, quamvis si Deus nulla ꝯ̄ veniente hoī indignaretur, esset atrox, et irrationalis n̄ trs iniusta.

nulla culpa +

3º dicendum ē, si peccatum esset stricta iniuria ꝯ Deum in ratione iustitie, Xp̄us D. pro tali iniuria satisfecerat ex stricto rigore iustitie: Pt 3º ex dictis, quia exhibuit satisfactionem equalem, immo maiorem dignitate iniuria, et servavit ceteras conditiones iustitie: ergo fuisset satisfactio ex perfectissimo prescripto iustitie.

Dices: Xp̄us D. n̄ obligat ex iustitia satisfacere homines, quamvis homines peccando in Deum iniurii fuissent, et iustitiam lesissent: ergo quamvis peccatum foret iniuria stricta, et illa nasceretur hoībus debitum ex iustitia satisfaciendi, adhuc Xp̄us D. n̄ satisfecisset ex iustitia.

Rt aliud ee satisfacere ex iustitia, aliud ex obligatione iustitie, actus ee per virtutem iustitie, ubi nulla obligatio iustitie intercesserit. Ita P. Suarez disp. 4. sectione 5 § 2º dissas, sicut si aliquis ex motivo statuendi equalitatem, solvat pro alio debitum creditori, vere exercet actum iustitie formalit. ergo solutio illa ē ma virtus iustitie. Pt evidenter ċōa, quia opus illud, in quo formalit relucet bonum, quod per se spectat ā iustitia, ē ma iustitie, s. solutio pro alio: ē opus, in quo relucet bonitas illa per se spectata ā virtute iustitie: ergo solutio illa ma propria iustitie, et trs fit sine ulla obligatione: ergo n̄ oīs actio iustitie includit obligationem ex iustitia inoperante, quodamque solvens pro alio debitum, exercet actum iustitie formalit, pt: quia actus hic ex motivo formali non habere equalitatem inter solutionem et debitum, sive servare illud ipsum ius proprium iustitie, nequit n̄ ee actus formalit iustitie.

Dices tandem, quamvis Deus esset capax obligari ex iustitia, adhuc n̄ obligaretur ad remittendum peccatum hominum ex iustitia, nam Deus remisit peccata fidelium, qui Xp̄i Salvatoris adventum precesserant, nullum autem obligat ex iustitia ad condonandum offensam, donec ipsi reipsa exhibeat satisfactio. Rt: non n̄ docuisse obligatum iri Deum ad remittendum iniurias ante exhibitam satisfactionem Xp̄i, sed ex ipso exhibita necessario teneri Deum ad remittendas iniurias. Unde posita satisfactione Xp̄i statim Deus inciperet obligari remittere peccatum Adami.

et

et aliorum veterum fidelium, quod si Deus ante Christi adventum remisisset hominibus peccata propter Christi satisfactionem non dum exhibitam, sed exhibendam in ea anticipatae remissionis exercuit gratiam.

Sectio 8a.

Ex qua virtute Christus Dominus satisfecerit?

Non est aliquid inquirere, per quos actus Christus satisfecerit sive quinam actus fuerint in Christo D. satisfactorii. Scio aliquos iuniores docuisse quod Christus non satisfecit per eos actus, quibus se Deo subiiciebat, cum enim haec subiectio infinitae Dei excellentiae debeatur, nihil indebitum offert Deo per eiusdem actus, quod possit cedere in nostris compensationem. Voluit ergo praedictus recentior tantum satisfecisse Christum per eas actiones, in quibus se hominibus subiecit, a quibus flagellis, alapis, ac tandem probrosissima cruce affectus est. Haec tamen opinio augusta nimis de Christi operibus censuit, et praeter omnium theologorum opinionem, qui docent quodlibet opus Christi D. fuisse sufficientis extra valoris pro mundi reparatione, licet de facto non omnia asserunt in satisfactionem … quia Christus ipse non obtulit, sed tantum mortem quam libere subiit.

Nec ratio illa de operibus debitis D. excellentiae quidquam urget, nam licet Deo debeat aliquis actus, licet etiam aliquid quo eius omnes illius testentur excellentiam; nihilominus non debent ex hoc titulo omnes actiones possibiles: manent ergo plures absolute indebitae liberaliter exhibendae. Solum rogamus cuiusnam virtutis fuerit actus ille quo Christus D. voluit pro hominibus satisfacere, sive actus ille in voluntate Christi imperans satisfactionem ex cuius virtutis motivo formali profectus fuerit. Ita ceterum ponit hanc difficultatem ut videre est apud Suarez disp. 4. sect. 5 a § sed difficultas, ubi varios opinandi modos refert atque refellit, sed quidem si praesens dubium solum eam difficultatem involveret, quam titulus praefert, facile esset dicere Christum D. satisfecisse ex motivo formali omnium illarum virtutum, quarum formalis bonitas resplendet in satisfaciendo Deo pro peccato, in hoc enim quod est Christum satisfacere pro homine lapso, quia Dei iustitia [illegible] resplendet charitas erga Deum et etiam erga homines, obedientia siquidem praeceptum accepit satisfaciendi pro hominibus.

Propterea dubium praesens aliis terminis proponendum est, scilicet an hoc quod est satisfacere Deo pro offensa includat bonitatem aliquam quae respiciat ut obiectum formale a virtute aliqua distinctam ab omnibus aliis, quae

eiusdi

eiusdem boni compensatio non respiciat, huic dubio affine est, quod agitari solet cir-
ca de pœnitentia, an scilicet pœnitentia sit specialis virtus. Sive an detur aliqua
virtus, cuius proprium munus sit pœnitere de commisso crimine, habens pro obiecto speciali
bonum, quod specialiter consistat in delendo peccato, et pro illo satisfaciendo. Huic
dubio respondet P. Suarez hic disp. 4. sect. 5 § Utraque, dari in hominibus specialem
virtutem iustitiae ad Deum, cuius proprium munus est divinum ius illaesum servare, et
laesum reparare, propterea docet hanc virtutem in Christo fuisse, et ab illa Christi sa-
tisfactionem processisse.

Contra tamen est: quia eadem bonum, quod est specialiter conservare
illaesum ius divinum, relucet specialiter in tollenda offensione iuris: ergo ea virtus,
quam ponit P. Suarez, respicit bonum satisfactionis [illegible] specialiter, non re-
spicit bonum satisfactionis praecise, et specialiter, ut est bonum satisfactionis, sed ut est
ius Dei sine laesione, sed hoc bonum etiam datur sine satisfactione, quando scilicet
ius Dei laesum non est: ergo virtus illa etiam se exercet sine satisfactione ullo.
Explico rationem: cur non dicit P. Suarez virtutem illam esse charitatem: quae Dei, si quid-
em illa habet pro obiecto speciali bonum Dei: et consequenter tollere debet malum Dei: ergo
intendit satisfactionem, per quam tollit peccatum, quod est malum Dei. Dicet, cha-
ritatem non respicere satisfactionem ut satisfactio est, sed sub ratione motiva bonitatis
Dei. Idem quod dicendum iudico circa virtutem illam iustitiae, illam scilicet ama-
re conservationem iuris Dei, quae constituta est sine satisfactione, quod si intendit
quod post laesum ius divinum ei satisfiat, hanc satisfactionem specialem non
respicit secundum rationem specialem satisfactionis, sed sub motivo iuris Dei
illaesi, quod motivum duo inducit, primum non laedere, secundum resarcire, si laesum
fuerit.

Dicendum ergo est, non esse specialem aliquam virtutem, quae in-
tendat satisfactionem secundum rationem propriam satisfactionis. Probatur, quia nullum
bonum est in satisfaciendo Deo offenso, quod non sit specialiter in non offendendo Deum
ergo virtus ipsa, quae intendat specialiter bonum satisfaciendi, intendit bonum
quod reperitur in non offendendo Deum, ergo non est specialiter circa bonum satisfactio-
nis. Probatur antecedens: quia satisfactio eatenus bona est, quatenus tollit malum offensae:
ergo eatenus bona est, quatenus tollit malitiam offensae; sed omne bonum, quod est specialiter
in tollendo offensam, est specialiter in non offendendo Deum: ergo de primo ad ul-
timum omne bonum specialiter repertum in satisfactione, reperitur in non offenden-
do Deum, saltem si non offendere sit per actum positivum. Confirmari hoc posset dis-

currendo

discurrendo per omnes bonitates, quae excogitari possunt in satisfactione.

Confirmatur ulterius: non opponit virtus specialis, quae intendat restitutionem rei ablatae per furtum, quia bonum, quod relucet in restituendo rem furto ablatam, relucet in non furando, sive in voluntate servandi cuilibet, quod suum est, in restitutio, ut restitutio est, nihil intendit aliud, quam dominum restituere in illo statu in quo erat ante furtum: ergo nec ponenda est virtus specialis, quae intendat satisfactionem pro offensa, si quidem satisfactio tendit ut ponat offensum in eo statu quem habebat ante offensam. Unde concludo, nullas esse virtutes, quae non eliciant actum penitentiae. Virtutes, quae respiciunt particularem motivum, eliciunt penitentiam de peccatis oppositis tali motivo speciali, virtutes vero habentes motivum generale eliciunt penitentiam de omnibus peccatis, prout illa opposita sunt tali motivo. Unde virtus, quae intendit pacem cum Deo, seu amicitiam Dei, eliciet penitentiam de omni peccato, nam peccatum omne destruit pacem, et amicitiam Dei. Concludo Christum Dominum satisfecisse ex motivo omnium illarum virtutum, quae resplendent in satisfactione, ut supra explicatum est.

Disputatio 7a

De motivo, quod de facto Induxit Incarnationem.

Sectio 1a

Quidnam Deum moverit ad Incarnationem amandam?

Subsectio 1a

Supponuntur aliqua.

Non loquimur de possibili, sed quodnam motivum de facto Deum moverit ad Incarnationem praefiniendam, et in tempore exequendam, an propter se, an illius finis a Deo praeintenti consecutionem fuerit praefinita, et cum rei haec in facto sita sit ex propriis metaphysicis constare non potest, sed tantum ex Dei revelatione, probanda est quaecumque conclusio in hac parte stabiliatur ex Sacra Scriptura, et Conciliis, et Patribus. 2o supponendo

2o suppono motivum non esse idem ac finem, licet enim omnis finis praeintentus sit motivum, non tamen omne motivum est finis: qui amat sanitatem amici, seu in illa complacet, habet motivum sui amoris bonitatem, scilicet sanitatis ut utilis amico, illa tamen bonitas non est adhuc finis: nam finis intentus

ultra

vltra rõem movendi vdlatem, dicit ordinē alicuiq medij ad ipsū ɔsequendū in re goq[illegible], non sōlū finem Incarnōis, siquis fuit, sed motivū, inquirim̃q; si enim decreta fuit eterno Dei ɔsilio propt se, excellã ipsiq erit motivū, i non tn̄ finis rōne ipsiq, erit tn̄ finis, si forte aliqua ordinent ad media ad incarnoẽ ipsã exequendã.

3° Suppõ oĩa ad extra Deū velle propt seipsū. vnde Incarnationẽ voluisse propt se ipsum omnes supponunt. De hoc g° generali motivo Dei operantis, nulla ẽ quẽstio, s. de alijs pret illud generale, nã sī oĩa creata eligant, vt media ad Dei gloriã, tamquã ad finē. Rursq n̄ oĩa sīt prēsse, et sōlum media ad illū finem, hent etiã se aliqua media ad alia media, quamvis g° Incarnatio sit mediū ad gloriam Dei ɔparandã, alia tn̄ potuerunt amari media ad ipsã Incarnatiõẽ et Incarnatio potuit amari vt mediū optimū ad redemptionẽ humanã quamvis redemptio vlteriq amet. vt mediū ɔducens ad Dei gloriã, vnde redemptio erit finis n̄ vltimq, erit finis Incarnois, quia ad redemptionẽ eligit, vt mediū, Incarnatio erit non vltimq, quia ipsa redemptio rursq ordinat ad aliū finem, scilicet ad Dei gloriã. Pro presenti g° à memoria disputantiū deleñdū illud generale motivū, scilicet gloria Dei. Cetera vocat in examen disputatio.

4° Suppõ rem valde probabiliũ, et pdicendiũ notandã, aliud eẽ finem, aliud eẽ cãã finalem. Finis prēsse non dicit, cãlitã in media, cãã vero finalis ratiõ dicit genq aliquod cãlitã intentionalis rū mediorū, quẽ proprie dicunt à fine cãri. Finis prēsse et formalit dicit ordinē vniq ad aliud, quod vdt volãs amat vnū eẽ vt aliud sit, v.g. volo Incarnoẽ, vt redemptio hõis sit. In hoc actu redemptio hõis est finis Incarnois, quia ẽ id, ad quod p illum amorem ordinat Incarnõ. Cetrum per istū actū, redemptio n̄ ẽ cãã finalis Incarnois. Cetrum p illū actū redemptio non ẽ cãã finalis, si tn̄ Deq pre intenderet redemptionẽ hõiū, vt ex illa intentione deltrahet ad eligendum mediū illiq obtinendi, scilicet Incarnoẽm D. Verbi, tunc p[illegible] redemptio esset cãã finalis, quia priq intenta, sive existẽs in intentione Divina Inclinando rōale agens in suo genere, cãã erat electionẽ, et executiõ

medij. Hec dicta viam dicendis facilem aperient. Subsectio 2a. Probatur motivum Incarnationis, quantum ex Scriptura et Patribus constat.

Subsectio 2a

Probatur motivum Incarnationis, quantum ex Scriptura et Patribus constat.

1a conclusio: Redemptio nostra fuit finis Incarnationis, sive ad redemptionem et salutem nostram, tamquam ad ordinata fuit Divini Verbi Incarnatio. Probatur conclusio: Joannis 3o non enim misit Deus Filium suum, ut iudicet mundum, sed ut salvet mundus per ipsum, ut qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam aeternam. 1o ad Corinthios. 2o de sapientia abscondita in carne sic loquitur Paulus, quem praedestinavit Deus in gloriam nostram. Alia innumerabilia sunt Scripturae testimonia, a quibus abstinemus quia obvia sunt. Notetur id Joannis 3o, sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret: ergo voluntas dandi Christum fuit specialis hominis dilectio: ergo voluit Deus Filium amittere in bonum hominis, et liberatione ipsius. Probatur consequentia quia non aliud voluntatem mittendi Filium, potuit esse specialis charitas, sive amicitia erga hominem, nisi amando missionem Filij in bonum hominis. Math. 18, venit Filius hominis quaerere, et salvum facere, quod perierat. 1o ad Thimoteum 1o, quia Christus Jesus venit in mundum peccatores salvos facere.

2o probatur ex Patribus quos videre poteris apud Vasquez eruditissime citatos, scilicet Tertullianum, Athanasium, Nazianzenum, Damascenum, Chrisostomum, Theodoretum, Epiphanium, Nissenum, Theophilactum. Denique nil clarius frequentius a Patribus traditum, et a Concilijs inclamatum. Propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu S. et homo factus est, quotidie canit in Symbolo quod ex Niceno Concilio deprompsit Ecclesia.

2a conclusio: excellentia ipsius Mysterij fuit motivum amandi Deum hominem, illius et amandi summum honorem, et gloriam: unde Christus D. sive Deus homo est finis cui amatur a Deo gloria et honor Trinitatis. Iste autem honor Christi D. est finis qui, et reliqua gratia amantur a Deo omnia quae de facto in Christi laudem, et gloriam cedunt.

Haec conclusio probatur Joannis 12. venit hora, scilicet

passionis

passionis Xpi D. et redemptionis nrae, ut glorifet illg Soiis. Ad Ephes. 1o predestinavit nos in ipsum Xpum, et in ipsum, idest per ipsum, tamquam in causam meritoriam nrae iustificois in ipso, tamquam in finem cui accessit summa gla ex iustificoe nra. Clarius ad hebreos: dicebatur, scilicet Xpum propter quem oia. Mitto plura ut Concilij Tridentini expendam sess. 6. cap. 6. docens causam finalem nrae iustificois esse gloriam Dei, et Xpi: ubi causa finalis late accipit pro fine in quem dirigitur et ordinat a Deo iustificatio nra.

Unde iam arguitur: oia presertim, quae pertinent ad supernalem ordinem, facta sunt propter Xpum: ergo Xpus D. dilectus fuit propter suas excellas. Patet minor: quia illa ordinare, quae alij ordinantur ad aliud, id est alteri illud aliud, id est illa persona, cui e contra, qui non propter aliud, sed propter se diligit, id est saltem propter illius excellam, ut ad aliud tamquam ultimo destinat: ergo cum oia amant propter Xpum, idest Xpo in gloriam ipsius: id est Xpus amat ultimo propter se, id est saltem propter illius excellam, illam ordinando ad finem ultimum, et generalem oium operum divinorum, nempe Dei glam. Haec, quae in presenti statuta sunt, satis clare ex scriptura sacra constant: his ergo innititur debet Theologi discursus, ut ceteras suis disputationis solvat difficultates.

Sectio 2a

V. Adamo non peccante, Verbum Divinum carnem assumeret ex vi presentis decreti?

Subsectio 1a

Statuitur prima 9ço.

Ut optime notant Doctores, non inquirimus Divinorum consiliorum scrutatores curiosi, quid Deus faceret Adamo non peccante, sed an decretum presens habeat vim exequendi, id est saltem inferendi Divini V. incarnationem independenter a pecco Adami, et casu quo iste a pecco abstinuisset. Unde consideratio nra non est prius circa rem conditionatam futuram, sed circa rem presentem, non enim immorat inquirere quid Deus ageret, sed an decretum presens, quod de facto dat, consideratione intendentes rogamus, an predictum decretum predefiniat incarnationem dependenter a pecco, necne? Ubi duplicit potest intelligi decretum presens velle incarnationem dependenter a pecco. Primo finalit,

quatenus

quaty decri ipsiq exa dependet a pecco, si enim volas ipsa intenderet, in car
noem dependeret a pecco, utiq deficiente pecco, volas illa n' daret, et contra
nec Incarno. 2°, obiectivè, quatq volas Incarnois Intendit, n' quidem
Incarnoe solu secundu se, s' intendit intentione ee dependentq a pecco. — Incarno.

Igitur sa e' D. Thome Verbu non fore carnu assump-
turu, ex vi praentis decti, Adamo n' peccante, putat enim decru fuisse dependtas
gralem, non obitivam solum a pecco, hoc e, prius a Deo previsu ee Adami peccu
exens, et post pecci previsionem absuta intentam fuisse Incarnoe in remediu pecci.
Unde decri ipsiq exa dependet a pecco, ut absute exente in divina previsione
absuta. 2a sa e' Scoti asserentis Verbu D. fore carnu assumpturu ex vi
praentis decri, etiam Adamo n' peccante: nat enim Scotq omnu dependentias tam
gralem, quam obitivam incarnois, quatq docet ante adami previsu pecci in-
tentam fuisse Incarnoem, Subitam Incarnois propter ipsiq Xpi excellam; et credi-
tur, quod previsio absute pecco, decretu fuerit Xpum venire in carne passibili
impassibilem futuru, si Adamq n' peccasset. Sanctu Thomam sequit' P. Vas-
quez hic disp. 10 cap. 4. Scotu P. Suarez disp. 5 sectione 5a.

Addit Suarez motiva Incarnois, n' fuisse unicu, s'
plura, nec sistentia uniq in grq, s' plura totalia. Horu motivoru 1u
fuit, excellentia ipsius Xpi, et ei scilicet hois, in quo Mysterio eximie commen-
dant hoibq 4r divina attributa. 2u motivu fuit amandi Incarnoe
remediu pecci. 2° docet motivu excell' Xpi omni ee prius positivè alio motivo.
3° docet in 1° illo motivo considerato in 1° Instanti roie ante secundu, inter-
disse Deum Incarnoe optimo mo exequendas. 4° asserit, q' si Deq
previderit scias Scditate, ut ponit, Adamu n' ee peccaturu, adhuc ex
vi illiq decri, quo Deq voluit Incarnatq propter se, Verbu D. carnem
assumeret, quia tunc etiam Xpus n' foret Redemptor hominis, tu ex
occurrentq circunstas ille mus Incarnandi sine gloria Redemptoris
esset optimq, at si previderat p' scias Sditatq Adamu peccaturu, ex vi illiq
decreti, tenetur Deq p' mittere peccu Adami. et mittere Xpum Redempto-
rem, quia ille modq mittendi scilicet Xpum cum gla Redemptoris hois
e' optimq in illis circunsts; scilicet previso Adamo peccaturo

Dicendu nobis e' 1°, Xpum D. n' venturu ex vi
praentis decri deficiente pecco Adami. In hac ocie solu ostendo n' reperire
vim

vim inpræntis decreti ad exequendum incarnationem, dependenter peccato Adami, an autem vis huius decreti extendatur ad ponendam nationem incarnationis dependenter peccato, dicam conclusione sequenti.

Conclusio solum probari potest authoritate Patrum; si enim verè Deus potuisset decernere incarnationem, sive independenter, sive dependenter pro libera dictatione suæ voluntatis, an de facto habuerit & determinaverit ad prædestinandum Christum dependenter à peccato, rationibus metaphysicis suaderi nequit; sed solum ex revelatione Ecclesiæ, quæ Doctorum & illorum interpres est. Augustinus clarissime in epistola 3a de Ioanne. Si tu o homo non dimisisses Deum, non fieret propter te Deus homo, et sermone 8 de verbis Apostoli: Si homo non perisset, filius hominis non venisset.

Consonat Athanasius contra Arrianos serm. 3. quando causa sublata, scilicet peccati, carnem non induisset. Ireneus lib. 5. cap. 14. Si enim haberet caro salvari, nequaquam Verbum Dei caro factum esset, et si non haberet sanguis iustorum inquiri, nequaquam sanguinem habuisset Deus. S. Leo Papa serm. 3o in festo pentecost. Si homo enim ad suam perfectionem in qua creatus est, permansisset, nec Creator hominis creatura fieret, nec æternus temporalitati subiret. Alia innumera congeri possent testimonia Patrum, quæ brevitatis causa omittenda duximus.

Sectio 3a

Statuitur secunda conclusio.

Dico 2o: ex vi præsentis decreti, si Adamus non peccasset Verbum Divinum carnem non assumeret. Distinxi duplicem sensum propositionis illo ex vi præsentis decreti, alludere, quod non veniret ex vi præsentis decreti, alludere, quod ex vi præsentis decreti non veniret, 1us sensus intendi conclusione præsenti, 2us in sequenti, cum autem esse diversum omnino liquet, 1us enim tantum solum adstruit in decreto præsenti non dari vim ad mittendum Christum dependenter peccato Adami: 2us autem adstruit ulterius vim esse in præsenti decreto ad negandam incarnationem, sive ad inferendum nationem incarnationis pro illo casu, et hypotesi, quod Adamus non peccasset; ut decretum meæ voluntatis eundem Adamum italiter, ut non habeat vim ad currendum in foro, unde est vera propositio hæc, non curram in foro ex vi præsentis decreti, falsa tamen est hæc: ex vi illius decreti, non curram, quia decretum illud non habet vim determinandi ad

nationem

nationis cursus, quamvis non habeat vim determinandi ad cursum. Assero ergo decretum praesens circa Incarnationem habere vim determinandi Deum ad nationem Incarnationis, casu quo Adamus non peccasset.

Certum probo ex Patribus, qui docent inhesitanter Christum non venturum Adamo non peccante; ergo decretum praesens, vel male, vel immediate fallit, vel virtualiter vult Christum non venire, casu quo Adamus non peccet. Et nihil contra: quia aliud est asserere Christum non venturum ex vi huius decreti, casu quo compatibile est Christum venturum, et aliud est asserere absurde Christum non venturum; sicut aliud est asserere Petrum non currere in facto, aliud, Petrum non currere. Patres docent Christum non venturum, idque colligunt ex natura praesentis decreti: ergo natura praesentis decreti habet vim inferendi nationem Christi venturi in ista hypothesi.

Confirmo: quando Patres docent Adamo non peccante, hominem fore immortalem, id colligunt ex vi praesentis decreti: ergo quando dicunt Adamo non peccante, Christum non venturum, idem colligunt ex vi praesentis decreti: ergo sicut decretum praesens habet vim creandi homines immortales, vel saltem inferendi illos non morituros in casu, in quo non peccaret Adamus, ita habebit vim inferendi Christum non venturum in ista hypothesi. Confirmo ulterius: natio Incarnationis, quae fieret Adamo non peccante, non cognita a Patribus in se ipsa, vel in medio, quod tunc foret, prius; ergo cognita in medio, quod nunc est, hoc medium nullum aliud est quod decretum praesens: ergo hoc habet vim inferendi Incarnationis nationem Adamo non peccante.

Obiicies: etiam in sanctis Patribus reperitur Verbum fore carnem assumpturum, et si Adamus non peccaret: ergo debile fundamentum, quod ex Patribus assumitur. Antecedens probatur ex Ruperto, qui citat Augustinum: absurdum esset dicere, libro 14 de Civitate Dei cap. 23. Ita docet, cui favet Augustinus, absurdum esse dicere Adamo non peccante genus hominum non fuisse futurum, cum si propter homines, ut nascerentur, peccatum fuisset necessarium, quod dicit eo cap.; et sic ergo omnium electorum Angelorum, et hominum sententiam, nisi quod de ipso omnium maxime necessarium non habuerit peccatum, ut homo fieret. Et hoc sub[illegible] charitatis [illegible] Situng.

Resp. et dum Augustinus docet peccatum non fuisse necessarium, ut Deus homo fieret, oppono Ecclesiae auctoritatem ita clamantis: O certe necessarium Adae peccatum, quod Christi morte deletum est. Ecce Ecclesia dicit necessarium peccatum, quod

ecclesia

ecclesia dicit eē necriū, et August. docet n̄ necriū. V.rung. ꝯ facile ꝯpono. Ecclesia dicit eē necriū eē suppē divini decri intendentis Incarnōē in remediū pecci, et n̄ alit̄ exequendam. Augustinus docet, absoluté n̄ fuisse necriū, q͞ in eximio sua gra. hoīs charitate Deus haberet sufficientissimū motiuū, si vellet decernendi Incarnationē omnimodo independentiā a pecco Adami.

2º obiicit. Rō ea, quę nos superius diximus Deus in decernenda Incarnōe, illā amavit, tū in remedium pecci, tū propt̄ illius excellam, go deficiente pecco Adami, solū deficeret unū motiuū, sive unus ille finis, inquem decreta ē Incarnō; n̄ vero deficeret motiuū hoc, q̄ numeravi 2º loco, scilicet eximia excella ipsius Mysterii, summa Divinorū attributorū Dicatio, & unionis hypostaticę: hoc motiuū n̄ deficeret, et erat sufficiens ē ad Incarnōē amandam, et exequendam: go ex vi illius amaret Incarnōē etsi Adamus n̄ fuerit peccaturus.

Propt̄ hoc P. Suares docet volatē nram posse moveri a duplici fine, et motiuo totali, quod totale sit in actu 2º. Idem docet de volate D. Ulterius asserit de facto predestinatam fuisse Incarnōē D. V. ex dupli fine totali, prius quidem, ex motiuo intrō ipsā Incarnōī: 2º ex summa ipsius excella, et ꝯvenias cū gloria Dei, posterius ex motiuo medendi hoī se ipso, unde tandē ꝯcludit cessante 2º motiuo ex supra, ut potē aequali in actu 2º: et independenter a motione alterius moventis Divinā volatē ad Incarnōē amandam, illā fore exequendam. Sed Vasquez ꝯtendit volatem n̄ posse moveri dupli motiuo totali in actu 2º, q͞ scilicet ut totale se exerceat in actu 2º movendi ad eandē rem amandam ex quo capite censet evertendū totū Suares discursum.

Subsectio 3ª.

Occasione precentis Argumenti discutitur an volās possit moveri ex duplici fine totali in actu 2º.

Ego certe, nec P. oia Patris Suarez, nec in solo Patris Vasquez in oilbus veram auscultā existimo. Imprimis 2º. P. Vasquez de posse volatē ex duobus motiuis in actu 2º aequaliter rem amare, q͞ quidem in volatem & duos actus reales dictū, si ꝯtingat, facile erit explanare, difficultas esset an sub uno actu possit volūtas ex dupli motiuo, quorū quodlibet sit aequalē motiuū in actu 2º rem intendere: assero tū absoluté id posse

fieri

fieri: et de facto ita contingere. 2°. cum ea explicatur quas subiicio. Cum actus internus feratur ad obiectum finale, de hoc enim in actu loquimur, implicat quod unus actus tendens in duplex motivum finale, unumquodque eorum sit adaequatum motivum seorsim. Cum enim adaequatum, et totale motivum illud sit, quod sine alio deberet voluntatem ad actum amoris, implicat quod hic amor, qui intrinsece respicit duplex motivum eliciatur ex dexteritate alterius partis: quo implicat quod unus huius actus unum motivum ita sit sufficiens, ut ex vi illius solius, poneretur hic actus.

Simile quid diximus in Physicis agentes de influxu duplicis causae essentialis adaequatae in eundem effectum, docuimus quod diversas actiones facile intelligi, et explicari posse duplicem causam totalem influere, per se et tamen unicam actionem indivisibilem denotare duplicem causam substantialiter influentem, in quo casu diximus illas causas esse partiales huius actionis, in actu illo indivisibili, essentialiter dependere ab utraque sicut causa, nec posset ab altera tantum, alia seclusa, procedere: fore tamen adaequatas singulas causas eius effectus, quia quaelibet reducit ad actum 2um actionem illam, essentialiter posteriorem virtute sufficienti conservare effectum, cessante altera similis: si aequalis virtus posterioris actum non impenderet.

Imprimis autem sic explico eundem actum internum, et essentialiter respicientem duplex motivum affici, moveri quod voluntatem adaequate ex quolibet illorum 1°. si affusi sic voluntatis sic explicet propter bonum satisfactionis pro peccato, et propter bonum charitatis volo eleemosynam, illam amplexurus quolibet ex eis motivum differente, dum aliud quod severet. Ecce quam facile explicatur illa motiva esse totalia ad eleemosynam, nam haec amat ponendam dependenter ab altero illorum, non ab utroque, amat enim per cam illo, quo alterum deficeret per affusi ille ita ducit ex utroque motivo ad eleemosynam ponendam, ut si ita esse ex affusi ex deficiente altero motivo ponere ex vi solius alterius eleemosynam: In hoc ergo casu asserimus esse adaequatum motivum quodlibet illorum suae eleemosynae imponendae.

Confirmo, et explico: habita illa volitione quam explicui, et cessante altero motivo, si standum est decretis a voluntate illa, debet ponere eleemosynam: quod differt illa volitio explicata ab alia quae moveret partialiter a quolibet motivo. Et adaequate ab utroque sicut nam ex vi huius 2i affectus, non teneret voluntas ex consequentia in semel decretis, cessante 2° motivo dare eleemosynam: at hic a priori volitione ex constantia in semel decretis, teneretur et

dare

dare eleemosinam, cessante 1° motivo, quoniam complexum danda eleemosina dependet vel independenter a 1° motivo et 2° sub, differt 1° volitio a 2°, nam si cessante 1° motivo, non vellet volitio dare eleemosinam, retractaret affectum priorem et volitio non dandi, cessante 1° motivo, eleemosinam, esset contraria precedenti volitioni: at si aequaliter ab utroque sub motivo motus fuisset, quamvis cessante 1°, nollet eleemosinam elargiri, in hac nolitione non retractaret priorem volitionem, nec illa voluntas esset priori volitioni repugnans.

Unde satis clare potest explicari, quo pacto volitio, quae de facto supponit respiciens essaliter utrumque motivum, deficeret nario, altero motivo deficiente, nihilominus tamen haberet vim ponendi eleemosinam, nam ipsa, esto deficeret sub complexitate constanti, haberet vim ponendi eleemosinam, vim quidem in creaturis fallibilem, in Deo vero infallibilem, praeterquam illud descriam complexum quivis duplici simplici, quorum quodlibet respiciat proprium motivum aequaliter, alterum, quod respiciat bonum satisfactionis, alterum, quod respiciat bonum satisfactionis, alterum, quod respiciat bonum charitatis, unde etiam si deficeret prior affectus respiciens totaliter utrumque motivum altero deficiente nario tamen subsisteret alter simplex, et constantia volitionis, et cum hic sub aderet in loco prioris, contineret quidquid in priori, dicitur prior perseverare ut aliter, et ex vi illius eleemosinam poni, quapropter audiendus non est Arriaga disp. 14. n° 12 docens, illud facere, sin esset talis, vel talis motivi, non esse actum volitionis, sed intentionem.

Nec solum contendo, quod ex vi actus praedicti, scilicet amo eleemosinam ex satisfactione et ex charitate daturum, quolibet ex his motivis deficiente, de altero perseveret, relinquam solum contendo semel accepto hoc actu, si deficiat alterum motivum volitionem derivandam ad eleemosinam ex vi alterius motivi constantis. Sed ulterius contendo, quod si in hoc casu in quo positum fuit utrumque motivum vigere, propositum fuisset alterum tantum, illud amasset volitio, et ex vi illius solius dedisset eleemosinam, talis complexus illius ex vi, et affectus huius actus, itaque, et tunc non daret hoc actu, quidem facto datur tamen ex vi illius complexum volitionem et alium actum simpliciter, vel saltem circa unum tantum motivum amaturam fuisse efficaciter eleemosinam, ubi advertendum est me non docere quod ex vi illius affectus praesentis volitio derivaret tunc adhibendum

alium

aliy acty circa elemosinaz. Enimvero, si actq hic in illo casu nec praesens erat nec praecesserat, certe elevari n poterat volaz, solq asserq: itte amor divitiaz, et mq quo de facto afficit volq ad elemosinaz, nobis arguit e. Ex quo colligimq, quod sub de facto mota fuit a duplici motivo, quia utrumque propositq fuit, similiter moveret ab altero tantq, si alterq tantq propositq fuisset.

Id probo: quia quicunque ex motivo, quo afficitur volq ad aliquod obtq opptq aliqua circunstantia colligimq ogttme volatzamari raz idem, proposita caa illq circunst. amatus; in quaz alij actq v.g. optat quis adire Romaz; in hunc finem vult equum ex t albq, quia optimq e itineri conficiendo; si propositq esset idem equus cq eadq proportione, et hobilitate ad iter intentq, certo n ipererisset, illq elegisset: quod de facto n fuit electq ex speciali complacentia ex albedine. quod si electq fuisset specialiter quia albq e, diceremq quidq. diceremq quidq in affectu praesenti n reperiri fundamentum ad asserendum eligendum fore hunc equum, si propositq fuisset niger, propter qui eligit medium sub circunstantijs reddentibq illis electivum, dicit here affectum eiusdem, ut ex illo possimq colligere electivum illud medium, si conditiones retardantes defuissent, et vicissim aliae invitantes, et ex se allicientes volatz proponerent; v.g. qui amat voluptatz propositaz ut cuius offensam illa ret illa rdo offensa divini proponat, ut praecise mala sine ulla roe boni allicientis, haec dicit, quod amaret voluptatz, casu quo proponeret sine ulla condicione ex se retardante, ut praecise retardantq l.

Ad hunc ergo mq in praesenti discurrimq, scilicet stante illo actu efficaci conditionali, si alterq ex hq motivis deficiat, volo similiter elemosinaz dari nobis fuerit ut colligamq volatz, quia amat efficaciter elemosinaz propositaz sub ea cogne, n differret alterq motivq, propter caa alterius motivi praesenti amatiuaz efficaciter ab sui te elemosinador.

Itice lq mq explandi, quomodo volq velit eligere rem ex duplici motivo cq unum actq ratione endiq, quorq quodlibet motivq aequaz, alterius idipsum explandi, si scilicet affectus hic, qui tendit ad elemosynaz ex utroque motivo, equivocat dupliciter ratione dicti affectui, quorq quilibet ex diverso motivo aequaliter velit eandz elemosynaz, et

id

id explo. si quis q eundem actum taliter vellet elemosynam ex motivo Charitatis, et castigationis carnis in penitentiam pro pecc., hic actus equivaleret du-plici, quorum alter esset solum charitatis, alter solum penitentiæ, unde si illi pro-hiberet castigatio carnis, cessaret ab illo actu indivisi taliter, et ex vi illius, quem semel ceperat, et ex constantia voluntatis haberet alium simplicem, qui esset amor elemosinæ ex charitate, quod si hunc simplicem non haberet, cen-seret inconstans, utpote qui retractavit voluntatem elemosinæ semel acceptam sine fundamento aliquo, nam ratio prudens retractandi priorem actum indivisum, ut erat cas-tigatio carnis, scilicet prohibitio, non fuit ratio prudens retractandi eundem actum ut erat elemosina quam pauperis ex charitate.

Sic ergo considero duplicem actum in voluntate nostra, alterum qui indivisiter, tamquam ex uno aggregato motivo velit elemosinam eandem ex charitate et penitentia, alterum qui eandem elemosinam velit, tamquam ex duplici motivo adequato ex charitate, et penitentia: si priori homini prohiberet a Deo operari ex motivo penit., teneret retractare illum actum, non tamen teneret ex con-stantia voluntatis elicere actum simplicem quo velit elemosinam ex motivo charitatis, at vero 2us homo, posita eadem prohibitione, teneret adhuc elemosynam velle ex motivo solius charitatis, alias esset inconstans, quia sine prudenti ratione de-sistebat a priori actu charitatis. Ratio est: nam in priori voluntate non include-batur virtualiter voluntas dandi elemosynam ex solo motivo charitatis, quando aliud motivum defficeret. Unde si hunc actum non haberet, non retractabat priorem voluntatem: at posteriori hominis voluntas includebat virtualiter simpliciter affirmare elemosynæ ex precisso motivo charitatis, quando aliud deficeret, ideoque si illud omitteret, sine ulla ratione omitteret et inconstantiæ nota.

Subsectio 4a.

Respondetur Argumento prefato.

Reliquum ergo arguendo, quod ergo posuimus subsectione 2a q.d. et non implicet Deum ex duplici motivo adequato eandem rem velle, nihilo-minus de facto non habuit decretum circa Incarnationem ex motivo excellentiæ ipsius, et ex motivo medendi pecc. tamquam ex duplici motivo totali, q.d. ex utroque motivo unum integrum et adequatum constatum quit, itaut unum

n

7.

n̄ moveret volat D. indepentr ab alio, sed omnino depentr, unde alteroi stori deficienti, scilicet remedio pecci, q.d nario deficere Adamo n̄ peccante, d. in fieri Incarnoe fore, hoc au dissentio P. Suarez, sicut enim quamvis Deus potuerit moveri ab excella Incarnois solu, et sicut solum a remedio pecci Adami, nihilominus de facto docet, fuisse de facto in utrumque finem decretam Incarnoem, quia ita Patres, ita Ecclesia clamant: q. o sicut Deus potuit a duplici motivo, tamquam a duplici totali moveri, et potuit a duplici tamquam ab unico, dicendus e Deus de facto a duobus tamquam a duplici motivo fuisse promotus, quia ita Patres ita Ecclesia clamant: non abhorrere pecco veri, sine quibus numquam fore tanto digna filio. Sed liber rem hanc totium expendere. Video Scotistas arguere, ex motivo excellentie ipsius Incarnois decretam fuit Incarnoem; ergo stanti illo motivo, ut vere perstaret Adamo n̄ peccante, fieret Incarnatio. Vidi e regione Thomistas eadem fere utrarque, diverso tamen antecesso: Incarnoem decretam e in remedium pecci: ergo n̄ stante hoc motivo, ut vere n̄ staret Adamo n̄ peccante, ex vi huius decreti n̄ fieret Incarnatio. Ita utriusque scholae Authores discurrunt.

Iudico ex roe fallantes assumpti, et Scotistas et Thomistas non bene arguere, 1°, quia n̄ infertur, manente eodem motivo, fine, mansurum semper eundem affum finis. Et mihi hec doctra: ex fine et ex motivo volantis captandi poes quis in villam egredi, tamen non proponit egressum prohibitum: at si existimaret iustificationem esse a Deo prohibitam, n̄ vellet iustificare, quamvis perseveraret idem motivum, scilicet voluptas in iustifice captanda: q.o n̄ infertur manente eodem fine, mansurum eundem affum finis in quibus circumstantiis: q.o sicut, et de facto decreta fuerit Incarno pro summam gloriam, et excellam ipsius Mysterii, adhuc Deus potuit non intendere hunc finem gloriae Xpi, et excellam Incarnois, donec videret medendo pecco pecco Adami, opportunam esse Incarnoem, et omnino depentr ab hac circunstantia velle gloriam Xpi.

Pritrea in Deo non dantur actus intendentes vage et in statu abstractionis rem aliquam, v.g. intendit Deus pducere hominem abstrahendo a Petro, Paulo, et singularibus, sed intendit hunc hominem

go Deus n intendit gloriam suam ut sic, s. hanc num. gloriam: s. gloriam qua convenit Deo, & Xpto Redemptore hominum e distans num. & specie ab ea qua Deo accrescit impassibili, et immortali Redemptori hominum: go non fuit intenta a Deo gloria abstrahens a gloria conveniente e Xpto Redemptore, et non Redemptore, sed aliqua harum determinata: at n fuit intenta gloria accrescens Deo ex Xpto Redemptore, et impassibili: go intenta fuit gloria conveniens ex Xpto Redemptore, et passibili: go si gloria Dei, et excellentia Mysterij fuerit motivum decernendi Incarnationem, adhuc potuit decerni Xptus ut Redemptor, et passibilis, et connexus cum dependentia a peccato Adami.

Dices: si decretus fuit Xptus D. ut Redemptor: go ex alio motivo, quam ex gloria Dei, et excellentia Mysterij decretus fuit, nempe ex motivo Redimendi hominem, et in medelam peccati. Resp. distinguendo consequens: ex alio motivo, quam ex tali gloria Dei, et tali excellentia Mysterij, quae consistit in Xpto Redemptore: nego consequentiam, ex alio motivo, quam ex gloria Dei abstrahente ab hac, et illa gloria: concedo consequentiam, hominum autem remedium, et medela peccati, non supponunt, quod foret aliud motivum, quam gloria Dei hec numero, quae consistit in reparando misericorditer hominem: quod si hec reparatio de facto fuit distinctum motivum a gloria Dei, ideo quia de facto non fuit intenta reparatio peccati, prius, ut cedens in bonum Dei extrinsecum, sed ut cedens in bonum hominis ex dilectione Dei speciali, ideoque de facto homo e finis cui Incarnationis: at si decerneret medela hominis per Xptum, ut prius per rationem gloriae Dei; homo n esset finis cui, s. Deus prius.

Thomistae similiter existimo ex vi antis assumpti, scilicet Incarnatio decreta e in remedium peccati non recte arguere: go deficiente hoc motivo, n veniret, tum quia potuit ex duplici motivo aequali decerni Incarnatio, scilicet ex motivo charitatis in homines, et eorum remedium, et simul ex motivo dicandi se Deum ad extra eximie per unionem hypostaticam. Quod si unumquodque ex his motivis foret aequale, deficiente priori, n adhuc deficeret Incarnatio; tum quia potuit decerni Conditionate ante omnem praevisam culpam absolute, potuit inquam, decerni Xptus impassibilis, si Adamus non peccaret, passibilis, et Redemptor, si peccet, quo decreto conditionali posito, et

conditione

conditione purificata, potuit post praevisum absolutum peccatum, decretum illud transire in absolutum, et inducere aliud absolutum. Ecce quomodo si decretum absolutum de Incarnatione fuisset in remedium peccati, adhuc Incarnatio fieret deficiente peccato. Sed quonam pacto decreta ista se habuerint, sectione 3ª discutiam.

Subsectio 5ª.

An propter peccata actualia venisset Christus Dominus, vel propter solum originale?

Christum Dominum venisse, ut nos redimeret a peccatis tam actualibus, quam originali, certum est. Ita constat ex Scriptura et Patribus. Ex Paulo ad Titum 2º. 14. qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Huic consonat Concilium Toletanum: ubi dicitur: Ex his tribus personis solum Filium fatemur ad redemptionem humani generis propter culparum debita, quae per inobedientiam Adae originaliter, et nostro libero arbitrio contraximus, resolvenda a secreto Patris arcano prodisse.

Certum est praeterea Deum velle Incarnationem dependenter ab utroque peccato tam originali, quam actuali, ita ut non venisset, altero existente, deficiente utroque, cui per Incarnationem medendum foret. Sed et etiam potuisse velle Incarnationem dependenter ab altero tantum, etiam altero deficiente, mihi certum est. Quonam ex motivis his fuerit decreta, mihi non constat, nam rationes quae naturales discursus metaphysici, aut convenientiae moralis, nihil in hoc suadent. Authoritates etiam Patrum nobis favorem non proferunt, nam si omnes agnoscant propter peccatum Adae Christum venisse, ut tamen non dant venturum propter sola actualia. Praeterea divinare numquam solitus auditoribus meis quantumcumque intelligendis obtinebo.

Probat P. Suarez disp. 5 sectione 6. Christum venturum propter solum originale, quia remedium originalis fuit primum motivum volendi, et praefiniendi redemptionem propter Christum faciendam. Dico multipliciter. 1º negando antecedens: 2º distinguendo antecedens. Fuit primum motivum solum cum remedio actualis: concedo antecedens; solum sine remedio actualis: nego antecedens. 3º: omisso antecedente nego consequentiam: quia si illud remedium originalis fuerit verum motivum, potuit dependere a providentia, quam Deus reputavit per scientiam mediam in Incarnatione Verbi ad remedium

medium

remedij actualis, quae tales sciat posse talibus in talibus circumstantiis, certo Deus praenovisset eventura.

2° probatur: stante decreto Redemptionis ab originali propter Christum faciendae, potuit Deus velle tantam gratiam dare solibus, ut nullus unquam committeret peccatum actuale: quod in hoc casu clare ostendit commissionem actualis peccati fuisse posteriorem illo decreto praedestinante Christum, ut Redemptorem originalis; cumque staret sub decreto non committendi hominibus peccatum actuale, atque adeo ex ratione talis decreti intendentis remedium originalis, non infertur natum committendum esse hominibus peccatum actuale. Quod de hoc dubitet non inquisimus, an potuerit unum ab alio discerni, sed an de facto decretum fuerit unum independenter ab alio. Dico etiam, quod licet commissio actualis sit post Christum decretum Redemptorem hominis ab originali, de quo modo non disputo, non infertur potuisse dari decretum sine hac commisse actualis.

Sectio 3a.

V. sit ordo in decretis Divinis Christum praedestinantibus.

Subsectio 1a.

explicatur decretum Dei circa Incarnationem

Imprimis judico Deum habere decretum conditionale de his omnibus, quae Adamo non peccante fierent, scilicet de creandis hominibus in gratia originali, de non mittendo Verbo etc. Id probo: Patres omnes docent Deum dedisse gratiam Adamo, ut ipsam ejus posteris conservaret, si per eum amitteret; quo in eodem fine data est Adamo gratia, tanquam capiti hominum, scilicet ut eam primogenitam posteris transfunderet: id quod Deus voluit, non absolute: quod conditionaliter, nempe si Adamus non peccaret. Praeterea Christum non esse venturum Adamo non peccante, docent Patres: atqui id non tradidit, ut probissent cognitum a Deo, sed praecipue ut res de facta aeterno Dei decreto: quod voluit Deus conditionaliter Christum non venire, si peccatum Adami non esset.

Circa ea vero, quae de facto absolute posita sunt, ita dicendum est. Praecedit in Deo scientia simplicis intelligentiae, praeterea conditionalis libera, quae media nuncupatur de eventibus subordinatis conditionalibus. Hac scientia posita, do decretum Dei esse tale, quod Deus praedestinat

Sed quod de facto ponit, et in eum finem, in quem ex consilio divino decrevit, et subiectis causis, sub quibus ponit, itaut in illo ex Dei potestate suprema deficiens decretum, nisi prius sit decretum unum, quam aliud, sed solum sit, quod decrevit Deus Christum passibilem, in ipsius Christi gloriam, in manifestationem attributorum Dei, in hominum redemptionem, decrevit dare homines in gloriam Christi, permittere peccatum ad eius Christi gloriam, et in eum omnem finem salutis supernalis, in quem de facto utile fuit, salutem illorum occasio, decrevit redimere homines in bonum hominum; decrevit omnia auxilia gratiae, quae de facto hominibus collata sunt ex Christi meritis, eaque decrevit dare hominibus in premium meritorum Christi; ac denique omnia, quae intima sunt, et eo modo et ordine quo in re sunt, decreta esse ea praedefinitione etc.

Nec propterea nego illud decretum partiri posse mente in qualitates varias, idest unum nego, ea qualitas habere ordinem causalitatis inter se prioris, et posterioris. Acceto posse praescindi decretum illud ut intenderet Christi gloriam a decreto ipso, ut est intentio boni hominis. Non decretum illud esse prius, ut intenderet Christi gloriam, a decreto ipso ut intenderet bonum hominis: quia illis qualitatibus nullam causalitatem habet, et tantum mente nostra distinguitur, in quo quid displicet P. Suarez, qui adstruit decretum circa Incarnationem ex motivo excellentiae ipsius ut potius prius, quam decretum de Incarnatione in remedium hominis lapsi, idest, in quo ipsi displicet, quia cum priora ipsa constituat ingenere aliquo causalitatis, nec est causa amoris excellentiae Christi eiusdem, sit causa amandi hominem reparationem, ut bonum hominis.

Improbo praeterea illorum doctrinam, qui voluntatem finis in Deo dicunt esse priorem voluntate circa media. Ex quo colligunt, prius Deum velle remedium hominis lapsi, quam Incarnationem, si fuerit praecedentia, ad Incarnationem est medium peccati, quia hoc actu Incarnatio est medium, et reparatio est finis. E contra vero, qui dicunt iustificationem hominis a peccato decretam fuisse propter Christum, sive in ipsius gloriam, dicunt Christum esse finem, cum prius esse de finity et tandem ratio Dei decreto, quam hominum iustificatio et mundatio a peccato, et reparatio ab originali; improbo, inquam, quia distinguunt operari ex fine per intentionem, et operari eligendo remedium intentionis; si Deus ex intentione finis procederet ad electionem, cum intentio esset electionis causa, daret quod in utrumque actum prioritas. Sed Deus non amat finem, et ab amore finis cogit, impellitque ad media

f.

s. indibili actu media vult, et sub dirigendo media ad finem.

Exemplum sit: si Rex filium sibi charissimum ad provinciam mittat functurum munere Regis, movere potest ad munus illud iniungendum filio, et bonum filii, et sub provinciae bonum, itaut diligere filium in Proregem, sit amicitia vera in filium, et amicitia vera in provinciam; nam intendere poterat et decus provinciae, cui tantum Prorex parabat, et nomen filii, cui demandabat tantum munus, unde velle poterat eodem actu et provinciam filio, et filium provinciae. Quid? bonum propositum quod intus potest amari, s. eodem actu mentis potest proponere esse bonum filio provinciam regere, et esse bonum provinciae Regi et filio: ergo potest velle moveri sub ab utraque convenientia proposita, et sub amare provinciam filio, et filium provinciae.

regi +

Meditabar ego propterea proposita quae sunt media summa convenientia Incarnationis, tum erat filii, tum generis humani; nam filio scilicet Christo esse caput hominum bonum est quod sit Christus tale caput, et Redemptorem here optimum erat proposita inquam, haec gloria filii, et hominum. Utrumque sub Deus voluisse, quia prius intenderat gloriam Christi quam hominis nec hominum remedium, prius gloriam Christum mittendo amavit. Praeterea non oritur voluit peccatum quod mittere, quam Incarnari, s. utrumque sub, quod missio peccati destinata fuit in Christi gloriam, et sub Christo in reparationem peccati permissi.

Subsectio 2a

Ulterior explicatio nostrae sententiae.

Improbo praeterea, quod non nulli insinuant, scilicet id quod exit inter prius non [illegible] alio, intendi prius a Deo, quia licet causa physica sit in re prior non effectu, potest sub intendi causa, et effectus, imo saltem a voluntate creata potest prius effectus quam causa, potest enim amari substantia, ut calor sit, et potest amari calor, ut ignem teneat: ergo si bona est substantia accidenti, et accidens substantiae, eodem actu utraque convenientia reciproca amari potest. Praeterea qui conducit operarios pro vinea colenda, prius amat operas quam mercedem, et ipse operarius econtra, prius amat mercedem quam vineam colere et in vinea excubare, opus est causa mercedis.

calor sit +

Hinc colligo: unico actu posse amari a Deo ante

praevisum

prævissi a brute pecc. Adami, alii ante prævissi scia[m] conditionali, posse, inquam,
amari a Deo Xpum Redemptorem hois, inquo cahe et amat Xpus et
amat remissio pecci, et amat operatio ipsa q Xpum faciendo, et hæc
oia amant in gloriam Xpi, et bonum hois, nam culpa loro dicit felicitas
hois in eo sub quatenus fuit holibus occasio, ut tanto Dei sang redimerentur.
Similiter etiam ubi coache potuit amari Xpus, et de facto amatur fuit iustificator
et glorificator Angelorum, in quo casu sine illo ordine gloriæ aut posteri-
oris intentionis amat Xpus, Angeli amant merita Xpi inducentia
Iustificationem, et glorificationem, Vaedemque iustificatio ipsa et glorificatio
Angelorum perseveret, quare non dubito quin Xpus sit Angelorum oium, et hoium
caput, et quod in 1° illo decreto hoc fuerit definitum.

Colligo Insuper eodem etiam actu Xpum, et omnes qui
salutem æternam reipsa consequuntur, fuisse electos in Beatitudine, primo hanc
electionem non fuisse ortam e Xpi meritis, quamvis prædestinatio ipsa passiva, quæ
est coordinatio mediorum oium, quibus infallibiliter ita electi, liberè tamen in beatitudinem
deducantur, fuerit ex Xpi meritis, non Xpi merita a brute prævisa, sunt
moventia Deum ad ita eligendum [illegible] Deus, at vero in illa electione eligit
Deus S. Petrum, complacendo in Xpo, disponendo [illegible] ad gloriam Xpi, et præ-
finiendo ordinare [illegible] Petro media [illegible] ex meritis Xpi, or-
dinare, inquam, et tandem in Beatitudine æternam [illegible] vehere.

Cujus autem Xpus dicit primus Prædestinatorum, consecundum
e vocari prima prioritate excellentiæ, et dignitatis, non vero prioritate causalitatis, si vero
Loquamur de prædestinatione, ut est electio hois ad gloriam. Sed quia hæc acceptio
prædestinationis pro electione est impropria, nam in sensu S. Thomæ prædestinatio
est coordinatio mediorum omnium suavit, et fortiter hominem assumentium in
gloriam, ideo etiam hoc ordine causalitatis dicit [illegible] propterea Xpus primus inter
omnes prædestinatos, id est, causa meritoria omnium mediorum, quibus hoies in
fine, hoc est in Beatitudine trahuntur, quæ media scilicet auxilia, vocationes
etc dicunt prædestinatio passiva, et cum hujus sit causa meritoria Xpus, me-
rito dicitur primus et caput omnium prædestinatorum. Sive etiam prædestinatis ut esset
primus inter omnes electos ad gloriam, quandoquidem ipse influit in media
omnia, quibus ad gloriam perveniunt.

Colligo rursus quod si forte gratia collata Adamo

ante

ante peccat., sive prius tempore, quam peccaret, fuit ex meritis Xpi, etiam in hoc decreto comprehensum fuit, et proinde, dare gratiam Adamo ante peccatum ex Xpi meritis: an autem constata fuerit de facto eiusmodi gratia ex Xpi meritis, non est huius loci: existimamus probabilius datam fuisse propter Xpum, et ex illius meritis.

Ultimo tandem colligo, non solum peccatum, etiam scientiam permissoriam non antecessisse decretum de mittendo Xpo &c. Sed necesse sciam absolutam peccati fuisse priorem eiusdem decreto, quod si dicas non applicari remedium, nisi previdear infirmitatem, ideo facile remedium non poni in re, nisi previso morbo, etc. tamen posse decerni ante morbum previsum, quod applicet medicina morbo. Exemplum sit in mercatore, qui numquam tradidit merces, nisi oblato pretio, nihilominus antequam offerat pretium, habet decretum dandi merces pro pretio, et ideo docent ceteri Theologi, decrevisse Deum ante previsionem meritorum absolutam dare gloriam pro meritis, quamvis gloriam non conferret in re nisi ex meritis previsis. Discrimen Dei a Mercatore est, quod mercator non potest ponere pretium ex vi sui decreti, nam offerre pretium est actio pendens a voluntate emptoris: Deus autem decernens dare gloriam pro meritis, potest utrumque ponere, et merita liberis, et gloriam pro illis meritis.

Subsectio 3a

Probatur Incarnationem fuisse prefinitam ante absolutam previsionem peccati.

Plura diximus in subsect. 1a, et 2a, quae ad sortem sententiarum spectant, sed quae necessario visa sunt, et quae illis opposita sunt facile dignoscantur. Nunc ergo solum inquirendum est, an Incarnatio predestinata fuerit ante previsum absolutum peccatum, quae sola est huius nostrae annotationis difficultas. Ad quod affirmative nobis tenendum, scilicet decretum de Incarnatione Divini Verbi in carne passibili, imo et passura, cum gloria Redemptoris, precessisse previsionem absolutam peccati Adae, et cuiuscunque alterius: Obiicias nota quid in praesenti admittatur actum Divinae voluntatis praecedere actum scientiae visionis, more generali loquendi, aliquando Deo dante conabor demonstrare nullam perfectionem Divinam esse priorem alia, quia nulla potest esse prioris etiam mente probet

nostra

nras, nisi ubi sit ratio causalitatis. s. S.d de hoc suo loco.

Tamen ergo assero: decretum Incarnationis esse prius praescientia ab-
soluta peccati, solum contendo fuisse prius. saltem naturae, quatenus fuit omnino independens
a praevisione peccati originalis, et assero esse prius, quatenus scilicet decretum de
Incarnatione non fuit decretum sub ratione permissionis, natura enim est, quod Deus dum vult
aliqua sub ratione componente ordinem dirigant, illa ergo sub ratione quae Deus dirigit ad amorem,
dicitur esse praecedere in suo actu amoris, occasione desumpta ex Summis, nam
apud nos composito ordine causalitas praecedit actum volentis, haec in directio, quod volens
ab omni dirigit, optime explanari potest in Deo quantum assequor. sine ulla ca-
usalitate agnoscit ... Divinae Voluntatis: nam causae nec olas inculcent
cum omnibus loquor, et omitto quod actu dirigens sit prior actu voluntatis qui dirigit.

Probo ergo decretum Incarnationis fuisse independens prorsus
a praevisione absoluta peccati; hoc est, praevisionem peccati nullatenus direxisse Deum ad
Incarnationem praedefiniendam. Itaque, inquam, probo: decretum permittentis peccatum Adae
includit decretum Incarnationis: decretum permissionis peccati Adae antecedit praevisionem ab-
solutam peccati: ergo decretum Incarnationis antecedit praevisionem absolutam peccati. Consequentia liquet,
antecedentia, similiter Maior: decretum permissionis peccati includit personam Incarnationis, in decretum +
eodem instanti rationis, erit utrumque. Sed: quoniam decretum permissivum peccati, non pendet a
priori a praevisione absoluta peccati, nec decretum Incarnationis pendebit. Sed scilicet, ut
aliquid arguo. Minor etiam est certa, quod scilicet permissio peccati antecedat prae-
visionem absolutam peccati, quia praevisio peccati est post peccatum, peccatum post permissionem:
ergo praevisio peccati, est post permissionem peccati.

Maior ergo solum nobis restat probanda, quod permissio
peccati includat decretum Incarnationis. Illa ita probo: quod permissio peccati ordi-
nata et amata fuit in gloriam Christi Redemptoris: ergo includit decretum
de Christo Redemptore. Ita ... mihi haec causa, quia si non esset amari, quod res a-
liqua cedat in gloriam Christi Redemptoris, quin eodem actu amet gloriam Redemp-
toris, et Redemptorem ipsum: ergo in illo actu includit decretum illius, Deus, culpa
...nda est. Antecedens probo: quia de facto peccatum, ut occasio cessit in summam
Christi gloriam; hoc autem non fuit fortuito, et casu, nec ex accidentali temeraria ...
...gentia in Deo, sed ex altissimo consilio, et providentia: ergo ...
Divinae et altissimae providentiae, quae peccatum permisit illamque ordinavit, et per-

missionem

q missionem ordinavit in summam Xpti gloriam, et summum bonum hominis ipsius.

Confirmatur quia quid Deus vult et quod mittit in gratiam suam vult et quod mittit: ergo decretum quo mittens peccatum Adae, illud ordinavit in Dei gloriam, ut supra probavi: Deus enim amat finem indistincte in statu abstractionis, nempe gloriam, ut sic, et determinate specifice et in individuo hanc numero gloriam: ergo ad hanc numero gloriam ordinavit quo missionem peccati scilicet non ad aliam, nisi ad eam, quae resultat Deo ex Xpto Redemptore hominis: ergo decretum quo mittens peccatum, quo missionem eius dirigit in eundem numero finem, et ad eandem numero gloriam, ad quam re ipsa obtinendam, occasio fuit scilicet ad gloriam summam, quae Deo accrevit ex manifestatione suorum attributorum media Dei Verbi Incarnatione et hominis reparatione.

Confirmatur praeterea: permissio peccati hominis praedestinati, ut communiter docent Theologi, ordinatur a Deo in majus eius bonum: ergo missio peccati Adae, ordinatur in reparationem ad majorem gratiam ipsius Adae et familiae: nunc sic: non ad reparationem ut sic: ergo ad reparationem hanc quae de facto obtenta fuit del reparatione quae constitit in satisfactione superabundanti oblata a Deo homine. Tertio: quia quando Deus cognovit peccatum Adae, praecognovit scientia naturali simplicis intelligentiae illud peccatum esse occasionem congruentissimam ut Deus infinitae reparationis quo Verbi Incarnationis, summum exprimeret numinis sui Justitiam Misericordiam etc. ergo amavit peccatum ut occasionem reparationis quo Xpto faciendae et gloriae quo Incarnatione comparandae, quis dubitet.

Obiicies: qua nam scientia dirigit decretum Incarnationis?

Respondeo: scientia simplicis intelligentiae, qua Deus cognovit comprehensive essentiam hominis, peccata, reparationis, Incarnationis auxiliorum quae conferri possent hominibus puris hominibus, tum humanae Xpti, vel praeterea scientia media scilicet conditionata
9dihe + qua Deus cognovit, quid posito qualicumque conditione contingenti, vellet homo puri hominis cuiuscumque, tum et Xpti Domini, libere efficeret, haec enim scientia posita potest Deus ordinare absolute antequam videat hominem peccasse reparare parare hominem a peccato, sicut eadem scientia posita potest Deus praedefinire absolute, antequam videat Petrum absolute mereri, dare gloriam Petro pro meritis.

Subiicio

Subsectio 4ª

Difficultates in hanc doctrinam enodantur.

1ª diffas: unico actu voluit Deus sub universi creationem, et Xpti incarnationem, utrumque ordinem gratiae habitualis, et unionis hypostaticae: ergo si musca non fuisset producta, nec Xptus venisset ex vi praesentis decreti. Pt cons: quia deficiente musca defecerit mundus, deficiente mundo deficeret decretum, quo Deus voluit mundum, et consequenter decretum, quo voluit incarnationem, nam decretum de incarnatione est idem indivisibile cum decreto condendi mundum.

Inefficax plane argumentum: non enim numquam diximus decretum illud esse indivisibile mentem, scilicet obiective divid. in varias [illegible] qualitates, ordine tamen priores, et posteriores in illis praefinitionibus partialibus namque [illegible] qualitates illas, quae cadunt [illegible] mundum, et priores [illegible] illa, quae [illegible] Incarnationem, nec e contra. 2ª diffas: decretum illud efficax, et absolutum tollit [illegible] libertatem, est enim absolutum, et efficax, ex quo infertur infallibiliter a priori: scilicet [illegible] habitum [illegible], decessatum in gratia Adami [illegible] peccatum, et genitum peccatum admissum deletum etc. Haec diffas [illegible] praefinitionibus absolutis. [illegible] opera libera [illegible], examinat late in materia de praedestinatione, et [illegible]: uno verbo complectar, quod quia ad defendendam decretum absolutum [illegible] efficaciam, adstruant, narium est, scilicet nullum privum extra, et [illegible] credo [illegible] libertatis, dum [illegible] intra voluntatis, et [illegible] ipsa [illegible] esse indifferentem [illegible] electionem [illegible] nationem.

Sicut enim decretum de [illegible] immediate in conversionem [illegible], scilicet solum immittit auxilia, illustrationes, [illegible] decretum staret, nec ullum medium immitteret ad extinguendum [illegible] conversionis [illegible] non converteret, [illegible] non efficit conversionem [illegible] non detrahit indifferentiam [illegible] ad conversionem et non conversionem, indifferentiam [illegible], quae est intra voluntatem: eatenus quod [illegible], quatenus immittit auxilia, vocationes, et alia media, quibus infallibiliter voluntas libere [illegible] acquiescit: ergo si haec auxilia [illegible] vocationes [illegible], quae libertatem non evertunt, imo potius in sua [illegible] libertatem vocationis includunt, sed haec auxilia [illegible] servant libertatem indemnem, etiam decretum servabit. conversio + voluntatis +

3ª diffas: Deus vellet peccatum, et esset illius author

9[illegible]

pt: quia Xpum esse Redemptorem hois, a pecco essaliter pendet: ergo qui serio vult Xpum esse Redemptorem hois a pecco: ex vi vult peccatum. Confirmatur quia peccatum tolli, et destrui includit essaliter peccatum fuisse: ergo qui intendit peccatum tolli, et destrui, intendit essaliter, quidquid haec denominatio includit: haec denominatio includit peccatum essaliter fuisse: ergo Deus intendens per Xpi mortem et merita, peccatum tolli, intendit peccatum esse in aliquo instanti. Haec argumentatio omnium sententias impugnat, nam procedunt de ratione incarnationis ante praevisum, supposita praevisione peccati, ut Thomistae, et Scotistae consentiunt de decreto fuisse passionis Xpi, ut esset Redemptor: ergo amavit Deus hoc quod est Xpum esse destructorem peccati: ergo amavit Deus utrumque, et peccatum fuisse aliquando, et per Xpi merita aliquando deleri: haec denominatio includit peccatum esse: ergo Deus complacet in peccato.

Ad obiectionem respondeo, Deum intendentem merita Xpi, passionem et mortem intendisse, et amasse actiones istas, quae essaliter dependebant a pecco, nam actiones illae offerebantur a Xpo praevidente cognitione clara peccata commissa, et committenda, atque adeo actiones illae, ut morales et ut afficientes oblationem illam, et praevisione in Xpo essaliter praesupponunt peccatum; ea autem Dei voluntas, si intendat eiusmodi actiones Xpi essaliter dependentes a pecco, non est voluntas essaliter intendens peccatum, ut patet, nec est insuper voluntas interpretative intendens peccatum, propter duo: primo: quia voluntas essaliter amans obligationem meritorum Xpi pro peccati sublatione, utpote divina, est incapax amandi essaliter peccatum: ergo nequit interpretative amare peccatum.

Secundo: quia Deus intendens oblationem meritorum essaliter dependentem a pecco, solum dictat ad habendam eam voluntatem, quod peccatum sit infallibiliter: at sine voluntate approbativa, sed tantum narrativa et permissiva exit infallibiliter peccatum: ergo Deus intendens oblationem praedictam Xpi, quae essaliter dependet a pecco, non cogitur amare approbative peccatum, sed solum permittere: voluntas ergo intendens, volens, in qua illa Dei intendens oblationem meritorum Xpi in satisfactionem pro culpis, includit voluntatem permittentem peccatum, in genere nullum est inconveniens. Enimvero, si permittere peccatum Deum non dedecet, voluntas quae coniungit narratio cum permissione peccati, cur dedecebit?

Confirmatio

contratio, saltem quoad peccatum urgebit. Resp. Deum nec intendere, nec complacere in illa denominatione adaequate sumpta Christi ut abolentis peccatum, nam peccatum destrui, ut in objecto tangit, includit illa duo, quorum alterum Deus amare nequit: Sed solum amare actum illum Christi offerentis mortem, et passionem suam pro destruendo peccato, quod videtur commissum: at evidentissimum est, quod in hac denominatione Christus videns peccatum et pro illo compensando offerens suam passionem, et mortem, non includit peccatum ipsum: ergo intendere eam denominationem, non intendit peccatum.

Quod si instes: ergo Deus non amat destructionem peccati. Resp. distinguendo consequens: non amat actum exsultantem supponentem peccatum fuisse, et illud destruentem: nego consequentiam, non amat destructionem, quatenus haec est denominatio includens peccatum fuisse, iterum subdistinguo: non amat istam denominationem secundum id, quod dicit peccatum aliquando esse, concedo consequentiam, secundum quod dicit aliquid aliud: nego consequentiam. Itaque destructio peccati est nomen aequivocum: primo usurpatur pro actu compensationis, qua abunde compensat peccatum, et offert ipso peccato praeviso, ut existente: haec destructio prout adaequate amatur a Deo. Secundo usurpatur destructio peccati pro formalitate illa, qua denotat peccatum modo non existens, existens tamen in instanti antecedenti, unde quidem denominatio, ut vides, includit peccatum fuisse: haec denominatio, quoad hanc 2am partem bona non est, imo est peccatum ipsum, et contextus quoad tertiam partem implicat, quod a Deo ametur destructio peccati.

Dices 4to: qui ordinate vult, prius amat finem, et postea media ad finem, propterea inter ipsa media prius amat propinquiora ad finem, quam remotiora a fine: sed Deus est ordinatissimum agens: ergo prius amabit finem, nempe suam gloriam, postmodum suum medium sive Incarnationem. Facile nobis distinguendo maiorem, qui ordinate vult, ordinate, inquam, ex parte actus intentionis, et electionis, prius amat finem, et postea media ad finem: concedo maiorem, qui ordinate vult ex parte objecti, ordinandi scilicet unum ad aliquid, vult prius finem etc. nego maiorem. Deus autem non est ordinatissimum agens ordine actuum ipsorum, quibus vult, sed in dupli sensu est ordinatissimum agens: primo quia semper vult iuxta praescriptum rationis et prudentiae normam. Secundo quia rem unamquamque quam vult, illam ordinando, et destinando in suum finem, illeque autem ordo actuum, qui datur in

Creis

in creatis, postq nascet. ex imp. fiche cognis, et plerumq. ex ignora. n enim unico indivisibili actu h. et sibi opposita, et finis bonit. et omniu mediorv. q venias cu sine.

Instabis: finis amat propt se, et medium propt finem: ergo finis movet ad amorem medij: amat ergo finis prius quam amet medium. Concedo cum entymema, et nego consequentiam subsumptam: quia sicut finis movet ad sui amorem, quin illa motio sit aliquis actus volitatis, ans ipsum amorem finis: sic ergo est moveri ad amorem medij, quin ea motio sit aliquis actus voluntatis ans ipsum amorem medij, nam indivisibilit. movet ad sui, et medij amorem.

Controversia 2ª.

De Substantia Incarnationis.

1ª Pars controversiæ

de ratione Unionis hypostaticæ ex parte naturæ assumptæ.

Disputatio 1ª.

Quid addat suppositum supra naturam creatam?

Sectio 1ª.

Solum addere negationem.

De fide constat assumptam fuisse naturam humanam, non vero personam humanam, hoc est, naturam humanam assumptam a Verbo, spoliatam fuisse ratione personæ humanæ, ipsa assumptione. Ut vero exorit difficultas, quid addat ipsa humana persona supra humanitatem, varias authorum sententias numerantur in metaphysica, hic eas tantum solum compendio inibi dicto repetimus, et maiori luce illustrabimus.

Igitur natura Scoti est: natura humana solum dicit compositum ex partibus substantialibus inter se unitis physice, suppositum vero humanum, sive homo, sive hypostasis, persona, ac, addit negationem unionis intrinsecæ ad aliud ex mente substantiale absolutum, quod non est positivus tantum natura &c.

ea

eaque in hac 2° versa inculcabimus. Itaque Sub.as considerat: prout entis substantialis, que in Prob. 1 ea sequisita spectato, ad hunc considerat, ut supposi. persona, L. hypostasis, s. considerat ut nat. si autem considerat ut separata a quocumque alio substantiali absoluto, tunc quidem considerat ut persona, et ut suppositum: affert ergo suppositum naturae substantiali integrae substantialitatem cum naturae indicis intrinseca, qua progrediatur ad aliud ex totius substantiae absolutae, et in hac natura consistit, quod non solo dicatur per se existens, et per se stans.

Hanc definitionem probabimus 1° ex definitione Boethij: Persona est rationalis naturae individua substantia: at individuum est indivisum in se, et divisum a quolibet alio: ergo persona ultra entitatem positivam, quae rationalis naturae est, et per quam constituitur indivisa in se, solum addit separationem, et divisionem ipsius a quocumque alio: haec separatio non est formalis entitas positiva de facto, quidquid sit; an ea natio convenire possit ab aliqua formali positiva de facto, s. est natio unionis. ergo persona in ratione personae afferet formaliter solum de notato, et in obliquo nationem unionis explicatam. Confirmatur: quod unio est quid positivum: ergo non esse unitum formaliter solum dicit per se aliquid nativum scilicet nationem unionis; sed esse unitum alteri, et esse separatum supponit exadversum, est idem formaliter: ergo separatum est natio formalis: at esse separatum constituit rationalis naturam in ratione personae: ergo in ratione personae dicit formaliter nationem.

Dicunt aliqui: accidens differentiam positivum, quo existit in alio, l. in esse in subiecto: ergo in substantia debet dari differentia positiva ipsius s. existere per se. Respondeo negando consequentiam. Sufficit quod substantia dicatur existere aliquid positivum cum natura formaliter petit existere in aliquo subiecto; tunc enim existit formaliter in se per nationem dicitur l. natura, non vero positive. Contra: quia ratione natura debet probare, naturam esse existere per se positive. Respondeo praeterea: quia deberent ponere caecitatem positivam, mortem positivam, tenebras positivas, accedentes nulla prorsus denotatio nativa ponenda est, quod quidem est invertere totam philosophiam.

2° probavi: quia positiva substantia inventa est ad declarandum Incarnationis Mysterium: ergo melius declaret Incarnationem sine substantia positiva, illa admittenda non erit: at melius declarat, ut probo: quia si substantia humana sit natio collationis s. intrinseci, facilius explicatur,

ouo

quo pacto q. unionem ad Verbum D.i ista natura assumpta non mansit Persona humana, quam habebat subsistentiam et omnem propriam, natio enim unionis aperte patet quod non mansit sub ea unione, non autem quod evidens est sub ea unione non mansisse subsistentiam propriam, imo plures docent potuisse etiam post unionem manere subsistentiam propriam: ad quod circa Mysterium Incarnationis fides docet, scilicet non mansisse rationem Personae humanae in illa humanitate assumpta, falsum, et clarum expolat in sua ratione quod est.

Dicunt Personalitates Divinas esse quidem proprias: quoniam Personalitas creata [illegible] ans supponunt nec probant. Probatur 1°. quod nullo clare supponit ans, ut fide sanctum. Oppositum docet Molina 1. p. q. 25. articulo 2. disp. 9. Ex his constat de fide esse dari in Deo tres Personas proprias, propriet. vero Personam cuiuslibet Personae esse subsistentiam propriam, de fide non est, est enim valde probabile quod Divinitatis externae et proprie personalitas est quiddam quod denotat subsistentiam et Deitatem communicationem communicationis..

Probatur 2°. Necessario ante [illegible] quia in natura creata non datur aliquid proprium, quod seipsa reddat impossibilem omnem communicationem [illegible] attamen in natura D. datur aliquid proprium, scilicet in Deo Paternitas, quae reddit impossibilem omnem communicationem [illegible] nam Divinitas externa, et Paternitate nulli est communicabilis: quoniam [illegible] aliquid quod reddat impossibilem omnem communicationem intra, id autem non est nisi ut distincta a Paternitate: quoniam Paternitas: quoniam illa erit Personalitas: natura creata, quae seipsa reddit impossibilem communicationem, seipsa est propria contra excludens communicationem. Natura autem humana non datur aliquid proprium, quod seipso reddat imodum communicationem, nam quod est in natura humana de facto communicatur: ideo [illegible] rationem. Hic facit doctrina quam docuimus in metaphysica, rationem scilicet nostram, quae non dicunt [illegible] esse aliquid proprium rationem vero rei [illegible] esse aliquid rationis. Communicari natura humana est contingens: quoniam non communicari est ratio physica, communicari autem intra Divinitatem externam D. et Paternitate, est impossibile, ideo enim communicari illud Divinitatis est ratio logica, quae consistit in aliquo proprio, nec propterea deffinitio Paternitatis sub conceptu talis esse Personalitas, est enim sub conceptu subsistentiae.

Rogabis.

Rogabis, qua ratione excludat a natura destituta Persona? Resp. excludi rationem intra, qua non vocatur se alteri substantiae, et qua opponatur unum ab se, qd. sit subsistens, ideoque nata Humana in Xpto a unione hypostatica spoliatur ultro Persona quia ab istas vocat intra a se humanitate p. uniri Personali Verbi ut se, mate tu Deitati, qua destituit unytory, quoda Personalitate Verbi denotat Persona Dei, vel Xpus Dei. Non vero excludit dicto concernas alicui ipse substantiali, que sit subsistentia propria, et aqua accipiat eiusdem generis denotationem ut habitu in se, ac de facto accipit a natura.

Sectio 2.a

Fleatur argumentis.

P. Arriaga Sit disp. 25. Longissimus est ejus dedit subsistentiae ab Humanitate inclusum, gravissime invehit in Ubadingus, qui defendit subsistentias solum addere nationem. Ego quidem pro te hanc [illegible]: Subsistentia addit nationem, vix aliud aliud in Ubadingum probo. Cetera immerdoo, que ingerit, tam in explanda, tam in probanda sed. Nec mihi placent, quae contra illum moliter Arriaga certe ab duas sectiones, nisi prorsus contra nostras, ut a nobis explicata est, afferet refutatione, imo nec solutione dignum.

1.o obiit: Sancti Patres contra Nestorium docent post unionem Humanam ad Verbum, non mansisse propriam Personam Humanam in sanctissima Humanitate: quo censent rationem Persona non esse nationem unionis, alioquin definirent post unionem mansisse unitam Humanitati. Resp: Nestorium concessisse unionem eiusdem, que non tolleret ab Humanitate rationem Persona, nam unio externa impropria. Et tu affirm. Ergo providas specialem et tollit, quoniam ista Humanitas sit unita, nisi a illas physice, et tollit unitas, maneat vere, et tollit Persona. Hanc solam unionem moralem asserebat Nestorius. Patres igitur contendunt talem esse unionem, que relinquat Humanitas spoliatam propria subsistentia, et Personalitate.

2.o obiit Arriaga: Decisionem Cohaerentiam Anatematismo 9.

Singulis

Siquis in uno Xpto post unionem dividit subsistentias, anathema sit. Resp. 2°.
Hunc canonem dirigi contra Nestorianos asserentes duas in Xpto post unionem
subsistentias, cum vero nos unam tantum fateamur, imo post istam unionem realiter
destrui personam creatam doceamus, quorsum 2° nos cum Sophistis inflammat? Di-
cunt, 2°. esset ridicula et nugatoria definitio Concilij, nam perinde esset hoc proponi
post unionem non mansit humanitas separata, quod per se est inepta utpote idem dicere.
Resp. explicite: si Nestorij concedebant unionem, qua stante adhuc maneret
humanitas simpliciter separata; non fuit indignum a Concilio definiri post unionem
non mansisse separatam humanitatem. Addo non esse nativum, quod antiquissime ceciderunt et
obscura, quæcunque a Concilijs definiuntur, nec ut versior textus ille qui
inducitur ab eodem Authore ex Anathematismo 1° eiusdem Ephesini. Habet enim
eandem explanationem, imo non eget explanatione, ut constat; his enim definitionibus non
ostendit esse falsam definitionem Conciliorum, sed esse nimium claram.

3° obijcit: Concilia post definitam semel unionem phy-
cam, definiunt, non manere in Xpto humanitatem rationem personæ creatæ: ergo convenit rationem
personæ creatæ non consistere in ratione unionis. Quam importuna consequentia. Resp.
Nestorianos asseruisse et Xpti humanitatem non fuisse assumptam physice, et
retinuisse propriam rationem subsistentiæ creatæ. Utrumque expresse damnant Con-
cilia, talibus verbis et expressionibus, quod sit ambo physice uniri, et destrui per-
sonalitatem creatam, de qua metaphorice quamvis Concilia non curabant, necessitate conve-
niens, si dicatur eandem veram subsistentiam his ipsis a Concilio definiri, ne hæretici
relinquerent sibi latebras, quibus prolatis definitionem Conciliorum eludissent.
Sic in Tridentino Canone 4. 5. et 6° definitur libertas liberi arbitrii, damnando
eos, qui dixerunt libertatem esse rem de solo titulo, esse figmentum, esse nullam
sine re, cum tamen idem penitus sit esse exstinctum arbitrium, ac esse rem de solo titulo,
et merum figmentum.

4° obijcit: In sua sententia est ridicula definitio personæ
scilicet rationalis rei individua substantia, sive incommunicabilis existentia, hæc autem in
communicabilitas est ratio unionis: ergo facit definitio hunc sensum: est natura rationalis, quæ de
hec ratione unionis, in vim compositionis illius non potest uniri. Certe nego
in Corpore: Persona est rationalis rei individua, quæ se exercet, hæc autem personalitas
addit rationem communicabilis alteri substantiæ, cum qua extrinsece componat totum.

q°

q^d. hoc clarius? deffio go Persone, ut afferit Illmo incoicabilitas re, seu in coicem, esto supponat quidam incoicabilitas nalis, hoc é, Q nalis exigentia separis, et exp. esse: que quidem expona ut simul Illmo Personam nam hec etiam ducat in Xpi humanitate, é Q ipsa entas pova individue substantie roalis.

q^o obst: caeteri Theogi docent Verbi Persolitz supplevisse aliqd in Xpi humanitate, q^d innuat Personam n apte explari poe. Resp Theologos, qui agnoscunt Persolitz povam ralit sup additam humane, docere cohenter deffectum huius Persolitatis povae suppleri á Persolitate Verbi, et hanc in illius locum ad prestandum officium formalem subsistentiis persolit in humne succedisse: at qui nant eam formam povam, n dicunt illius effectum formalem á Persolitate suppleri. 2° resp. Persolitatem modum illumare, quo formaliter exit perse, id aut heri poe, l. p. formam nativam, l. per podam: ablata forma nativa propria, et connati humanitas: forma pova divina effectum formalem prestitit subsistendi p se in alio, ex inferius dicenda, q^d q^d sit an hoc sit supplere, l. n.

Ultimo instat: Persona creata, et D. equivoce dici; siquidem creata affert nationem; Dna vº entatem povam. Hoc absurdum magnopere exagerat Arriaga. Imprimis concedo sequelam non absurdam cum Dtinere. Patrum ex humis é denoato extra, relatio secundum dici, et rey rois ex probabilissima sa, quam in logica deffendi. Cum Dnis é relo vera, et phyca essalis Patri, dicitur equivoce, q. mirum, q^d Persona dicat equivoce. 2° et melius resp. negando sequelam: ab ente povo, et nativo abstrahi poe vera ro conveniendi univoca natioem caloris raliter convenit cum frigore in opposito cum calore.

Disp^o 2^a

An vera na humana fuerit á Verbo assumpta.

Non deerat qui heretici disputare a quibus stultissime circa Incarnationem Verbi erratum é. Nestorius asseruit solum unionem affectivam inter Verbum, et humanitatem Xpi, negavit coherenter Deum esse hominem, et é D^a hoie esse Deum. Negavit insuper Beatissimam Virginem esse teotocon, idem

marem

mater Dei, solum debuit vocanda esse Xptotocos, hoc e, mater Xpti.

Sextetiam duas nas in Xpto sunt, et in se mixtas navit, i. quia fluxit Divinitas in Humanitatem, et vice versa, quasi hac enim diversitate adstructa, Divinitas nasto dicenda e destrusse, et Humanitas consensisse diversas, i. quia Unionem immatam utriusque in se docuerit, i. quia utraque natura Divina, et humana, ita utrique e commiscere invicem 3am, sicut elementa dicuntur manere in mixto.

Verum catholica his erroribus contra ita docet 1º Unionem fuisse physicam, et talem in Verbum, et Humanitatem, ut eius Verbum caro factum e, hoc e, homo. 2º Xptum esse verum Deum, et hominem verum. 3º quoad nam humanam esse proxime eiusdem speciei cum ceteris hominibus, quorum carni cohaesit, et sanguini, nec habuisse corpus aereum, fantasticum, i. caeleste sed factum ex purissimo sanguine Beatissimae Virginis. 4º: Deum esse hominem, et hominem esse Deum, unde Beatissima Virgo dicenda e Theotocos, sive mater Dei. 5º Divinitatem non fuisse in carnem versam. 6º manere in Xpto duas nas omnino impermixtas, i. et talem Deitatem et talem Humanitatem. Cyrillus Patriarcha strenue contra Nestorium pugnavit, et cuius erroribus debellandis Ephesina Synodus, quam hic tomo 1º Conciliorum folio mihi 599, congregata e. Synodus Calcedonensis, quam reperies tomo 2º Conciliorum a folio 1º.

Dispº 3ª

An Verbum potuerit nam irroalem hypostatice assumere?

Sectio 1ª.

Statuit nra 9cº, et stabilitur aliquarum obiectionum solutione.

Unica nra 9cº sit, potuisse. Est cois. Probe: quia nulla, i. levis difficultas, i. levis occurrit contradictionis umbra, in eo quod nam irroalem assumeret: potuit ergo assumere.

Obiicit Scotus quidam: non minus e impossibile, het

het corpus completum insensibile, v.g. lapis ad roinandum, quam ad subsis-
tendum cum subsistentia Divini Verbi: sed nec divinitus potuit poni corpus
insensibile in ea dividitate partium in proportione sub qua est: ergo nec unitum poni
ad Personalitatem Verbi. Confirmatur: eodem argumento usi heretici sunt ad probandam
impossibilitatem Incarnationis, sed si minor in proportione hic corpus completum rationale ad
vivendum vitam Angelicam, quam ad subsistendum subsistentia D. Verbi, sed
nec divinitus potuit vivere vita Angelica: ergo nec subsistere subsistentia
D. Verbi. Neganda est propter maiorem: quia corpus completum insensibile non est prius
rationis, imo quamvis uniretur actu intellectui adhuc non ratiocinaretur, aut discurreret
at vero est in aliquo toto subsistentia, non est naturalis quod sit potentia subsistendi re
Verbi, sed quod illam recipiat ab agente extrinseco, ipso lapide passive solum
se habente.

Antequam alia dissolvenda difficultatem, statuo novam conclusionem
scilicet potius praesentis explicationis. Assero: natura illa irrationalis denominaretur
in aliquo Persona. Hanc conclusionem in nemine vidi, sed est post explicationem theoriae
satis mihi nota: In alio Persona est, quae intrinsece constituit ut pars totum
quoddam per se quod denominat indivisibiliter Personam, sed illa natura irrationalis scilicet
Deitatem, scilicet cum proprietate ipsa Personali Verbi constituit totum cum se, quod est in-
dividuum una Persona: ergo esset ut in alio hoc est in alio toto, Persona. Ad-
nonne, quia totum illud quod denominat a Personalitate subsistere, non esset quod
rationale, sed abinde rationale, si autem consideraret natura illa irrationalis secundum
se, et ut in toto, tunc nec denominaret Personam nec suppositum. ergo natura illa
secundum se et non ut in toto considerata, tunc caret alterum toti, tamquam
parti: ergo secundum se considerata nec accipit denominationem Personae nec suppositi.

Obiicies 2o: natura quae non est rationalis, nequit subsistere
subsistentia Personali, sed Personalitas Verbi est subsistentia Personalis: ergo
natura quae non est rationalis nequit subsistere subsistentia D. Verbi. Respondetur 1o
ex doctrina praecedentis conclusionis naturam irrationalem prout consideratur in aliquo toto rationali
subsistere personaliter. Respondetur 2o ex communi opinione, quae docet naturam illam
denominari a Personalitate Verbi subsistentem in se, et mere suppositum. Dicetur
inquam, negando maiorem: aliud est, quod natura irrationalis nequeat denominari Per-
sona, aliud quod nequeat subsistere cum subsistentia, quae ex se personalis

est

ē rūs propriē : 1ᵃ Ↄcedo, 2ᵃ nō; poės ɡonaturralis subsistere ꝯ subsistās; quꝫ exercere, aliq propria ē, personalis ē; ń inde noibat̄ Persā; sicut ma denoat albūm, quꝫ inf̄atio ē materialicarꝫ, et ń infflarꝫ. Praeterea rogo an possit ꝯ unicaꝫ substāta subsistere Pauli, et equus; si negetur Ↄqᵈ ē f. quia evidenꝫ ē posse dari fⁿaꝫ eandꝫ indivisiꝫ subbis, quibꝫ praebeat denoationꝫ diversaꝫ. Ↄda a priori ē: qᵒ ń solum fⁿas, sed etiaꝫ subbꝫ ē de essa denoationis.

Instat: Persōlitaꝫ Verbi tribuit subsistere nl̃ rroali ꝯ sui met fⁿalem exhibitionꝫ: ɡo tribuit illi, qᵈ inse het fⁿaliter; s. inse het fⁿaliter ꝯ subsistaꝫ nl̃ roalis: ɡo hoc illi tribuit. Argumentum probat, qᵈ substā quando recipit accidenꝫ ē accidenꝫ. Ρr̃batur: naꝫ accienꝫ seipsum exhibendo denoat substāꝫ; ɡo seipsum accidens ē, idipsum tribuit substantiae. Resp. ɡo fⁿaꝫ seipsaꝫ tribuere ꝯ unionꝫ subbo, atqꝫ adeo tribuere subbo, qᵈ heat ꝯ unionꝫ olaprata fⁿe; ń vero ꝯ idimꝫ, ideo maꝫ recipit inse fⁿaꝫ esse generaꝫ, quīn propta ipsa genalis evadat. Praeterea urgeo efficaciꝫ solutionꝫ praedictaꝫ. Cadaver Christi D. fuit unitꝫ hypostatice Verbo: ɡo naꝫ ń roalis, et insensilis poės uniri hypostatice Verbo: rogo nunc: an lanaꝫ cadaveris reddat fⁿaliter Persaꝫ per unionꝫ cum Persōlite Verbi, annō: si 1ᵃ: ɡo naꝫ insensilis poės reddi Persaꝫ: nullꝫ ē ɡo inↃveniens, qᵈ lapis unitꝫ Verbo reddat Persaꝫ, siquidꝫ de facto naꝫ insensilis personata fuit fⁿaliter: si 2ᵃ: ɡo poės uniri Persōlitaꝫ Verbi nl̃, quaꝫ ń Ↄstituat fⁿaliter Personaꝫ.

Sectio 2ᵃ.

Respondetur a Horum argumentis.

Obit 3ᵒ P. Hurtado: accienꝫ nequit uniri hypostatice Verbo: ɡo nec substā irroalis. Resp. Ↄcesso ant., nandoqꝫ Ↄsaꝫ, quia uniri hypostatice ē uniri ad Ↄstituendꝫ suppūm; accienꝫ ē incapax Ↄstituendi suppūm; naꝫ suppūm ē naꝫ substālis ratalis in se: ńgo ē poėns acciens uniri hypostatice, qᵈ si Ↄcederemꝫ, ut aliqui Ↄcedere ń renuunt, acciens separatꝫ a substā subsistere ꝯ proprie, nandꝫ esset arrꝫ, sicut in

illo

illa sa acciens unita Personalitati Verbi, vere q. illi redderet subsistere, q. si dicas accidens nequit uniri Verbo: contra substantia realis, nanda e atq. lux accidens nequit uniri Verbo, dum Verbum extrinsece tantum terminet unionem accidentis, nec illum in se excipiat.

Dices forte: Verbum unitum accidenti, nullam praeberet denominationem accidenti: ergo uniri nequit, q. si dicat accidens denominaturum Personam Verbi, etiam hoc absurdum censendum e, aliter Persona Verbi esset alba, frigida etc. Resp. 1o: omisso ant. nanda e cons., n. videtur esse de conceptu unionis, q. ex illa resultet denominatio. Resp. 2o: nandam esse denominaret accidens hinc sibi collocatum Verbo: quod si de facto n. Scamus vocem impositam, qua ea denominatio nuncupet, ideo accidens e, nam denominatio physica n. constituitur nomen; s. in re signata per nomen: loquor de denominatione secundum esse doctrinae, et quantitate, quod hic in esse rei, n. immemor plerasque denominationes in re esse tantum constitui per comparationem mentalem, q. si dicas Verbum n. e physice forma accidentis: q. accidens nequit denominari a Verbo: omisso ant. nanda e cons., etiam ratione forma physica humanitatis, n. enim humanitas recipit physice Personalitatem Verbi, et tamen ab ea denominat.

Ad 2am partem objectionis, etiam nandum e esse absurdum quod Verbum denominet ab accidenti, nec propterea Verbum esset frigidum, et calidum, nam hae voces impositae sunt ad significandam denominationem intrinsece frigidi, et calidi, quae collocat subiecto per participationem intrinsecam eiusdem formae. Denominaret Verbum collocatum accidenti, seu divinitatem accidenti sessam, et similiter accidens denominaret divinitatem, et Deum participare: nec e inconveniens, q. duo se invicem denominent, nam subsistentia reddit naturam realem subsistentem, et realitas ipsa necessitat subsistentiam in re esse in re Personalitatis, nam subsistentia eo formalis personalitas e, quam natura, quam tract. sit realis, similiter actus intentionalis denominat obiectum cognitum, et similiter obiectum denominat actum intus verum.

Dicès tu: implicat, quod duo se habeant ad invicem, et reciproce ut forma, et subiectum: ergo implicat, quod duo se invicem denominent. Resp. distinguendo ant.: implicat, quod duo se habeant ad invicem ut forma, et subiectum secundum esse, et dependentiam, secundum dici: nego ant. Propterea in loquendo docui ad denominationem secundum dici, n. requiri, q. forma denominationis sit physice informans subiectum: patet evidenter exemplis pluribus,

quam

quam numerare queam. Sicut ergo denotat actum verum, nec tamen ergo recipit inadequationem; sic Personalitas Divina denotat naturam subsistentem, nec tamen recipit ut forma phisica in natura humana, imo nec in Divina, quia denotat, sic relationes denotant respectivos, quin propterea ratio sit forma physice recepta in respectiva. Solum ergo requirit ad denominationem secundum dici, sive in explari aliud explet ut subiectum, et aliud ut forma, sive quod aliud explet terminum per se stantis, alterius terminum alteri adiacentis.

Obies 4°: nulla est finis prudenter intendendus in eo, quod Deus hypostatice musca fiat. Sed negando, quia unio illo Verbi ad naturam irrationalem posset amari a Deo propter se, sicut hodie mundum amat propter ipsius perfectionem, omnes tamen ut amando referendo in se ipsum.

Obies 5°: Si equus posset assumi a Verbo hypostatice posset denotari prout equus filius Dei naturalis. Sed in forma a nobis discutiendum an Christus prout homo sit filius naturalis Dei an solum per communicationem idiomatum, nihilominus assero cum eadem sententia, quae asserit naturam assumptam uniri Personalitati ut per illam subsistat in se, adhuc equum non denotandum filium naturalem Dei, tum quia ad filiationem naturalem Personae Patris, requiritur similitudo in natura saltem secundum gradum rationalis, quae equo prout equo in eo casu deficeret, tum quia filiatio naturalis Christi fortassis fundatur in titulo physico, et naturali ad hereditatem Patris, qui titulus non sit extraneus, sed connaturalis, et debitum illius Personae: at equus nequit habere ius ad hereditatem Patris, quae est visio clara Dei: ergo esto assumeretur a Verbo, non ideo equus prout equus evaderet filius naturalis Dei.

Obiici potest denique: Indecens est, quod Deus sit musca, mus, etc.: quod fieri nequit. Sed: peccatum solum Deum dedecere; quodcumque convenit muscae, peccatum non est: non ergo dedecet uniri muscae. Praeterea rogo an dedeceat per communicationem idiomatum Deum dormire, timere, pati, mori, nutriri etc., non puto, dices supposito fide Incarnationis, dedecere: cur ergo dedecebit per communicationem idiomatum esse aliquid irrationale. Dico 4°: Natura humana retenta propria Personalitate creata potuerit a Persona Divina assumi.

Dico

Disp.° 4.ª

U. na Humana retenta propria Personalitate creata, potuerit a Persona D. assumi?

Sectio 1.ª

vere sententie tres qq.es priores damus.

Diximus propriam subsistentiam ne humane esse nationis collicationis alteri subordinationem absolutum, sive alteri traduc; et hanc quae sit videbat dicendum consequenter, nec divinitatem posse naturam humanam retenta propria personalitate divinam Verbi terminari. Nihilominus assero 1.°: posse naturam humanam retenta propria personalitate nativa assumi a divini Verbi personalitate. Probatur: quia dum natura humana intrinsece maneat in se terminata, manebit cum personalitate propria nativa; sed potest manere intrinsece in se terminata, quamvis uniatur Verbo: ergo potest uniri Verbo retenta propria personalitate creata nativa. Minorem probo: quia potest uniri extrinsece Verbo per unionem physicam, in cuius unionis ipsa humana se habeat ut principium extrinsecum, non vero ut subiectum illam recipiens: patet mihi haec propositio: nam sicut Verbum physice de facto unit humanitatem per unionem, quam in se intrinsece non recipit, aut materialiter substentat, sed principium, quatenus est eius unionis, tum non poterit humana physice uniri Verbo, quin denotet intrinsece unita, et quin intrinsece recipiat unionem, aut ab illa afficiatur.

Probo nunc maiorem 1.i syllogismi, quod scilicet dum illa humana intrinsece non colicet alteri, maneat intrinsece in se terminata, quia natura illa in se subsistens intrinsece, quae intrinsece considerata non progreditur ad constituendum unum totum cum alia natura: at humana illa in se, et intrinsece considerata non progreditur ad constituendum unum cum alia natura: ergo. Maior est certa, et minor patet: quia natura illa in se considerata est natura secundum omnia intrinseca quae habet, tam essentiale, quam accidentale: patet: nam si consideret secundum aliquid extrinsecum, non considerabitur in se, sed extra se: ergo ut consideret prius se in se, debet considerari secundum omnia intrinseca sive essentiale sit, sive

accidentale

accidentale: ergo natura, quae secundum desinentiam ipsius desiderata non progreditur ad alias naturas absolutas, vere est in se terminata: ergo manet vere Persona; atqui natura illa, destructus unionis, vere secundum desinentiam talium desiderata non progrederetur intra ad alias naturas absolutas: ergo vere in se terminata foret, et maneret vere Persona.

Confirmo: collocari alteri extra, non tollit, quominus natura illa ita collocata sit Persona, nam lapis collocatus lapidi ad constituendum acervum, quia tunc illa unio lapidis ad lapidem extra est, uterque manet suppositum subsistens: ergo quamvis natura humana uniretur physice Verbo modo dicto, maneret in se vere suppositum subsistens, et contra Persas quod non minus extra uniretur tunc. Scilicet collocaretur humana natura Verbo, quam lapis lapidi. Iterum confirmo: collocatio obstat rationi Personae, quae efficiat naturam esse partem physice loquendo, et non rigorose totum: at collocari extra alteri, non tollit quod natura ita collocata sit physice totum, quod nec reddit illam physice partem: ergo collocari extra alteri non tollit rationem Personae.

Assertio 2a: natura sic assumpta per unionem sibi extrinsecam a Verbo, non redderet formaliter Personam per Personalitatem Verbi. Probatur. Personalitas continet formam positivam eatenus potest constituere naturam in ratione Personae, quatenus excludit ab illa collocationem alteri: sed Personalitas Divina excluderet a natura humana collocationem eiusdem: ergo illam non constitueret Personam. Maior mihi est certa: nam personalitas est forma reddens naturam terminatam in se, et non progredientem ad alias substantias absolutas, cum qua constituat unum per se. Unde si naturam reddit non collocatam, necessarium est, quod ipsa Personalitas sit incompatibilis cum collocatione eiusdem, nam quam excludit. Minor probatur: quia ut excludat, necessarium est, quod habeat in se, scilicet per se, scilicet per aliud, tamquam formam, naturam incompatibilem duplicis formae positivae et respectivae in ordine ad subiectum: atqui natura humana illa nullam formam incompatibilem cum collocatione sui, non enim habet unionem, nec Personalitatem, quae essent formae eiusmodi talis naturae: ergo non est unde esset ratio aliqua formalis ab eiusdem natura excluderet collocatio praedicta.

Dices: de facto Personalitas Divini Verbi non est forma unitiva humanae, et tamen excludit collocationem illius: ergo ut excludat

collocatio

Coicatio ab illa nae non e necessaria, q. personalitas se habeat ut fras. Neo 1°: conseq. assa maiori; nando minorem, tum quia inferius dicenda coicatio personalitatis Divini Verbi, e illa coicatio, que excludi debet a nae, ut sit persa absoluti, et simpliciter inferius dicenda, et non naliis, q. e adeo diminuere. Neo 2° pro prenti instituto men exigere, q. personalitas sit fras, q. excludat saltem persui unionem, que sit ftas nae coicationem, nam cum coicatio excludat a nae fralit, et fralis exclusio sit ex includs subti, quod de alterá fra insstat, aliam sibi incopatibilem excludit, hinc e hauris ponere in humanite fram aliquam, que ingeneret cam fralis excludat ab illa nae coicationem supradictam, eadem fras excludens coicationem, e unionem personalite Verbi, quam pro prenti instituto omitto tradere nam humanam, quod falsum e apud me.

Asserto 3°: nae tradat nativè propriam, et materialem subsistentiam, nequit assumi a Verbo unione intrin de qua modo loquemur. Iclo° facile probat: ea natio e ex Neo oppa unioni intrin ad Verbum: ergo ea retenta natio nequit nae intre uniri Verbo. Ans probo, quia natio, que e personalitas realis, e natio ois unionis intr. rno ea nae hec sit cum alia ad complendum aliquod tertium substale transeat: at unio cum Verbo talis e, ut ro illius nae humana ad complendam unicam personam, que e Xpus D., transeat: ergo natio, que e personalitas propriae humanae excludit ex ore unionem cum Verbo, minorem probo: nam licet unio hypostica immate non uniat nam humanam re Divine, q. an verum sit discutio; et utramque tre immate, s. cum se unit, unde nae humana roe unionis se participes e re Divine, propter personam illam que e Xpus Dns, non e solum homo, nec solum Deus, s. Deus homo: ergo roe unionis, quamvis illa immate tret ad solam personalitatem, a quo in prenti abstineo, utraque tre nae Divina et humana confluit ad constituendum unicum suppositum.

Sectio 2ª

Duplex alia sco pro vera sententia statuit.

Dixi

Utra possenat humana q. gratia pota trahi, sicut enim
q. nationem constituit n. creata alterius, ita et per gratiam potam exclusivam
eiusdem creationis, potest sibi constitui n. communicata, nam sicut q. nationem
lucis potest aer constitui obscurus, ita per gratiam potam incompatibilem metaphysice cum
luce, a fortiori constituet obscurus. Probo: quia ad verificandum aerem n. esse lu-
cidum, sufficit quecumque forma metaphysice exclusiva lucis, at n. illumi-
natio potest excludere lucem, sed etiam gratia pota cum luce incompatibilis:
go n. sola natio, sed et gratia pota potest aerem denotare obscurum, quod oportet.

Sit 4a conclusio: nat humana pote trahita et subsistens,
nequit assumi a personalitate Verbi: Conclusio probatur ex conclusione 3a precedenti:
effectus formalis potentie personalitatis est incompatibilis cum unione ad Verbum: go nequit
retenta pota personalitate uniri nat humana Verbo. Inquam conclusio, ut iam
monui, loquor de unione intra humanam, loquor praeterea de unione illius
quam retinet potam personalitatem, de unione, inquam, qua uniatur immediate sola
nat Verbo, n. vero nat sub, et personalitatem creatam quam retinet. Ans probo:
nam effectus formalis potentie personalitatis creatae idem est ac effectus, qui prestatur a pota
personalitate. Sed effectus formalis, qui prestatur a nativa personalitate est incompatibilis
cum unione ad Verbum: go et effectus formalis illius potentie personalitatis est incompatibilis
cum unione ad Verbum. prestat enim adhuc, q. unio ad Verbi personalitatem talis
est, ut ratione illius nat constituatur sub cum divina eadem persona; sed
quaevis personalitas creata, sive nativa sit, sive pota excludit eam reconceptionem,
qua sub cum alia constituat aliquod compositum substantiale per se: go etc.

Sit 5a conclusio: nat humana pote trahita potest plures
trahi subsistentias plures proprias, et subsistentias plures alienas, et creatas sub-
sistentias. Probo: quia effectus formalis unius formae n. est incompatibilis cum alia forma
eiusdem rationis, sic subiectum, q. album est per albedinem sane, potest subiectum esse album
per plures albedines inter se n. unitas, effusa quatenus producta per unicam actionem

trahi + A potest subiectum produci per plures actiones: go potest nat trahita per plures etiam potas
substantiales. Quod mihi apparet facilius, q. in ea multiplicatae forma prae-
bentem eundem effectum formalem, nulla est incompatibilitas, aut contradictio: go etc.

Unde

Unde sideme omnes nas creatos gaudere sub-
sistas povas concedo posse nam humam retenta propria subsistas trahi
a subsistas lapidis sub eo equi, numquam tn retenta propria subsistas
poterit divine personalis unixi. Discrimen e. quia nas humas unita
equine subsistent, nullatenus unit ry equine: at nas humas unita Verbo,
esto uniat immate re divine, a quo in praesenti sup sedendy e ipsa ter-
tiit mate re divine uniat ad sponendy cum nas divina n ipsa accidere
s. perse unicy suppty, et persay. Personalitas aut creata e 1a frais, qua
nas manet in se exens, ut n sit pars cum aliana sponens unitas persay:
Unde recte infero nas tratas propria subsistas creata posse sub a aliena
creatas terminari, n vero a divinas.

Infero pretas nas humas nulla propria subsis-
tas retenta povas posse trahi a plures alienos creatos subsistas, q. ex dic-
tis evidenter infert. Addo tn, q. nas humas, sic trata a alienas creatas
subsistas, ut q a subsistas equi, n posset a divinas trahi. Id e manifesto
quia ipsa subsistas equi eundes effectum formalem heret nas humas, ac heret a propias
subsistas, s. effectum formalis, que heret propias subsistas e incompatibilis
cum unione ad Verbum intra, de hac enim loquimur: quo effus formalis, quem
heret a subsistas equina esset incompatibilis cum unione ad Verby. Discursus
toty liquet, nam subsistere, ni laudo, quam subsistere esse toty quoddam
nullatenus cum aliana nas sponere unionem 3m a se subitalle, unde a quocunque
heat nas subsistere, hebit n sponere actu cum alia nas unionem toty a se.

Rogabis: an nas humas retenta propria subsistas
possit secundum nas, et subsistas aliqua unixi, et trahi a alienas subsistas,
ita ut sup addita subsistas n soly uniat re humane, s. re sub; et
subsistentia humane, et quidem ita unixi subsistentia divine ex dictis e impossibile.
Restat quod an possit ita alteri trahi a subsistas creatas. Suppono tn sub-
sistas propria re hume esse povas, ut narry e supper via dandy quaestioni
locy. Nat Arriaga disp 27 sect 2, nulla frais, inquit, in eo genere
in quo e. ultimus complementum, potest aliam frais accipere complementum, sicut ubi co-

neguit

nequit per aliam ubicationem ubicari, nec durô durare per aliam: ergo cum subsistentia sit ultimum complementum, nequit per aliam subsistentiam compleri.

Oppositum censeo ex oppositio fundamento: nulla est repugnantia ut ubicatum ubicetur per aliam ubicationem, et duratio per aliam durationem: ergo nec repugnantia erit, quod subsistentia per aliam fiet ex cogitatione fundo. quo ducitur author ille. Praeterea ducitur ex eo quod subsistentia Verbi et

Iudico + humana uniatur alteri subsistentiae, non inferri, quod subsistentia denominet subsistentem ab alia, cui unitur, nam sicut calor unitur calori per unionem continuationis extensive, et intensive, quin propterea calor denominetur calidus a calore, cui unitur, cur subsistentia non unitur alteri, quin ab illa denominetur subsistens.
Ultimo Iudico, quod quantumcumque subsistentia uniatur alteri, non reddet ab illa subsistentem. Ratio est, quia denominatio subsistentis petit naturam denominandam quod sit naturae substantialis: at substantia non est natura, sed terminus: ergo etsi uniatur subsistentia, nequibit denominari subsistentem. Maior probatur ex definitione personae seu suppositi rationalis: est rationalis naturae individua substantia.

Sectio 3.a

Respondetur aliquibus obiectis:

Obiicitur 1.o: Divus Thomas, et alii non repugnare humanam substantiam duabus divinis subsistentiis: ergo nec repugnabit trahi propriam suam, et divinam subsistentiam. Consequentia nam divina trahitur tribus divinis personalitatibus: ergo ex conceptu subsistentiae non repugnat eandem naturam duplici subsistentia terminari: ergo etiam si humanitas fiet propria subsistentia, poterit sua, et divina terminari.

Respondetur: argumentum valde torquere Thomistas quos saepe conatos satisfacere vidi, numquam plane, et plene satisfacientes, in ratione autem sua denominationem subsistentis fallimeret: Concedo antecedens et nego consequentiam. Ratio est, quia subsistentia creata naturae humanae quaecumque illa sit, sive nova, sive nativa, sive propria, sive aliena, consulit illam completam naturam, hoc est, nec materialiter, nec formaliter intrinsece componentium cum

alia

alia nã S. cy alia subsista absuta; hinc xugnat nãj ee sub-
sistenij subsista creata, et unixi Divine, nãj unio immata cum
subsista Divina, et mata unio cy nã Divina; et immata cy
pprete Perxoni, quy é subsista abta: ostende go aux subsista cre
ata excludat unionj cy Divina: at una Divina subsista non
excludit aliaj abeacj Sumate, nãj unio Sumatj cum subsista D.
Patris vg. Unitnaj Sumanaj saltj mate & scdm cum nã Divina;
go n̄ excludit omnj coicationj matam, et perse cy nã Divina: go ex
hoc cap̄ n̄ excludit unionj cy subsista Filij, ex hac eadē roe
soluta é Gfratio, cui Gcedo 1ȳ entymema, et nõ eaj subsumptaj.

Instare tn̄ poteris Gª hanc soluhonj: subsista
Divina n̄ Gsuit naj incoicataj mate alterine, et tn̄ reddit nãj Sumaj
subsistentj: go n̄ é de Gcptu subsisty reddere nãj incoicataj mate alteri
ne: poterit go dari propria subsista nã Sumē, quy reddat iSSaj sub-
sistentj, quin iSSaj reddat incoicataj mate Divine ne: iSSa go subsis-
ta poterit reAnexi sul ā nã Sumã, dy statur Divina.

Rlet: disquendo maiorj; reddit iSSaj subsis-
tentj in se: nõ maiorj, subsistentj in alio: Gcedo maiorj, S. aliter:
reddit iSSaj sub, et indiliter cy nã Divina subsistentj: Gcedo ma-
iorj: reddit iSSaj seorsim ā nã Divina subsistentj: nõ minorj: De-
noatio itag. S subsistentis in Xpto D. appellat supra nãj Sumaj
seorsim sumptaj ā Divina; nãj ee nãj subsistentj in se, é ee
quoddaj totj n̄ Gponerj intrē, ut pars aliq^d. 3us phicē: atqui nã Su-
mana assumpta ā Verbo n̄ manet totj n̄ Gponerj intrē, ut pars,
siquidj intrē Gponit cum nã Divina, et cum propriete Personali
unj totj, q^d. é Persa Xpti D. n̄ go e, nec denoat Persã Sumanitaj
assumpta ā Verbo: nã vero Sumã sub et indil. Ir sumpta cy nã D.
denoat subsistere, quia é quoddaj totj n̄ Gponens ut pars, hanc aut doc
traj dessumo ex nã rei, ty ex doctra Patry assereñty nãj Sumaj non
mansisse Personaj exse, quia mansit alteri coicata, ut pars alicuiy
totius.

Obitz.º Arriaga: q^d. nã humaã sit G. propriaj
subsistaj

subastā̄ sistens in se, ē quid gratis dictū, sictū, et nil declarare, quid enim ē naā sistere in se, an n̄ uniri alteri subsistī? 1o: quia subsistā Patris n̄ reddit naā Divinā subsistentē in se, siquidē naā Divina cōicatur sub subsistentiā Filij: An sistere in se, ē hēre cōplementū, quia n̄ ideo n̄ potuit naā cōpleri? An sistere in se ē nōn cōicari alteri subsistī? 2a: id gratis asserit. An sistere in se, ē quod naā stat in ipsam et naā? 3o: Ꝯ unione cum subsistā transit naā ad secundā subsistā: ergo n̄ sistit in seipsa quando hēt subsistā: Ꝯ fiat: demq naā Summā prius tempore fuisse sine ulla subsistā. Ergo āntunc subsistebat in seipsa? minime dices, alias sine subsistā hēret effectum formalē subsistentiæ: ergo antequā hēret subsistā, n̄ sistebat in seipsa, postea vero accedente subsistā, sistit in seipsa: explet ergo quomodo antequā cōicaret subsistī n̄ sistebat naā in seipsa, postea vero unita subsistī realiter distī, sistat in seipsa, certe, cōcludit, id explari n̄ poterit, nisi nugari velimus.

Hæc oīa cōtra communem modū explandi subsistā, quo Patres utunt in penitēt ūmdobtinent, nulla, penitq cōtra nos, qui subsistentiā quandā damq, quā dari evidens ē, et quā rōe naāli probat independenter ā Mysterio Incarnōis, et cum ea cōstet independenter ā Mysterio Incarnōis, illud liquidissime declarat. Evidens ē lapidē ēē quoddā totū substale, quod n̄ ē pars integrā alicuius totiq substalis, cuiusq ē mihi certū, hoc quod ē lapidē ēē totū et n̄ partū, ēē aliquid distū ā lapide, siquidē poē deficere, lapide cōservante. 3o ē mihi certū illud distū ēē naāliū. 4o ē mihi certū, et valde probabile illum eundē effectum formalem dari posse cōtra formam novā, illud ergo, quod ē lapidē ēē totū substale nullomodo cōponens integrā cōmodū partis, voco subsistā lapidis, et voco lapidē sistere in se. Quid clarius?

Unde rēo sistere naā in se, n̄ ēē, quod naā non cōicet alteri subsistī, imo pluries sistit in se, si semel, et iterū uniat pluribq subsistentijs, naā cū ā subsistā hiat sistere in se, quo pluries repetat subsistā, pluries sistit in se, nec sistere in se ē cōicari alicui subsistī, nec sistere in se sufficienter explat cōtra hoc, quod naā heat cōplementū, nisi explet quid sit cōplementū hoc, quod ā nullis abunde

explatū

9. explatum l, non enim asserimus naturam esse completam, esse here complementum, sed asserimus naturam lapidis, aut equi vel esse completam, quod est totum quoddam substantiale non componens intrinsece ut pars cum alia substantia absoluta. Hoc enim de facto asserimus here per naturam formaliter, posse autem id here per formam positivam superadditam, nec obstat, quominus natura sistat in se, quod communicet subsistentiam, nam communicat subsistentiam, tamquam formam, a qua terminatur per punctum modale, aut communicat, non ut continuet, sed ut terminet.

Ad confirmationem reo esse implationem sine ulla subsistentia dum constituit separata a quacumque alia substantia, tunc enim non exit pars componens cum alia substantia, et consequenter habebit nativam subsistentiam. Id quod addit nullius est ponderis, scilicet naturam non posse sistere in se, si communicet subsistentiam positivam, tunc enim videtur transire ad aliquid extra se, quod est subsistentia. Hec enim obiectio est fraudulatorum equivocatio, nam sistere in se non tollit per formam ipsam a qua formaliter accipit sistere in se, non quod subsistentia tribuitur nulli formaliter incommunicatam esse, sed tribuit nulli alteri subsistentiam, quam se habeat per modum esse communicatam componere autem cum ipsamet ratione formalis terminandi, non tollit ratione ipsam formaliter terminandi. Exemplum evidentissimum est in linea, si ultima illius pars cum alia parte absoluta uniretur ad constituendum continuum non haret: at si uniatur cum puncto modali, quod ex sua ratione formali est nativum per illud punctum formaliter terminatur.

Dices forte: natura humana potest terminari per subsistentiam equinam, et tunc uniret materiam equinam: quod unio materiae unius cum alia non tollit quominus materia unita habeat subsistentiam. Alii nonnulli probant: quia natura humana uniret subsistentiam equinam: ipsa subsistentia equina uniret materiam equinam: quod salvis materia natura humana uniret equinam.

Respondeo: concessa maiori distinguendo minorem: natura sumpta intrinsece uniret materiam equinam: nego minorem: extrinsece, omitto minorem. Dico tunc naturam sumptam extrinsece uniendam materiam equinam: quia sit aequata unio cum subsistentia illa equina esset intrinsece tamen vero quod illa

unio

unio sit unio mata, cum nas equina non e dexoe unionis. Sed quidex-
-tum ipsi, et contenire humane, quod aut illa unio extre sit matala de
nas equinas, est: nam unio illa re cum subsistas deatingesset mata
cum nas equina, quatenus subsistas illa unit ne equine. Sed se unioni
ne humane cum subsistas equina accidere, et extrinseca equina quod subsis-
-tas illa unitas sit equine ne: go et. Ideo semper consulto dixi nam
subsistent excludere omne unionem per se, sive matam, sive immatam
cum alia nas in subsistas absutas. Humatis unio hypostatica cum
Verbo, sed immate unit humatam ne divine, sed quamvis mate solum
uniat humatam ne divine, ut tunc tn unit per se. Addeque unitur
immate humae propriet. Personali Verbi.

Itery insurges: ut compositum nale constarum
mas, et fras unitis, sit quoddam totum, non requirit natio, nec
id evenire posse a fras poba superaddita, quae sit totalitas, ut nos
ipsi docuimus in Phia impugnantes totalitatem contra Scoto tribuitam.
Sed pernego compositum illud esse subsistens formalit, e esse totum: go esse sub-
-sistens nec e formalit a natione, nec a fras pova sup addito.

Respondetur: aliquod esse totum, duplicit posse considerari,
1° per comparatione ad partes ipsas, quas continet, 2° per comparatione
ad aliud. Sic mas 1° e totum quoddam continuum suis partibus, quibus intre
continuatis componit, non e tu totum comparatiue ad aliud quodcumque
e enim pars intra rem compositam alis. In priori consideratione, res e totum
per se ipsam independenter a natione. In 2° consideratione, e totum quoddam
per natione sup additam, quando ipsa ex se e indifferens, ut intre sit
pars alterius. Sic ergo asserimus, quod humana e totum tota rum suarum partium
sine ulla natione, cetera ut sit totum etiam comparatiue ad aliud, scilicet
excludendo rationem partis, requirit natio, quae natio ab humate
auferri potest, sicut de facto ablata fuit ab humanitate Christi D.
per unione hypostaticam. Dispo 5° utrum tres Personae divinae assumere
potuerint eandem nam humanam? Sic hos et vera sit componit.

Dispo

Disp. 5.

V. tres simul Personæ Divinæ assumere potuerint eandem naturam humanam?

Sectio 1.

Vera sententia proponit.

Id posse fieri accedit D. Thomas 1. p. q. 3 articulo 6. negat Scotus in 3 y distinctione 3º q. 2 § ad quæstionem quam. D. Thomam sequitur Suarez, et Vasquez. Scotum Cardinalis de Lugo, et problematice Alderete hic tomo 1º disp. 43 sectione 1ª. Noto tamen quod quæstio est de unione immediata ad proprietates personales uniuscuiusque Personæ.

Probat Scotus naturam suam: si una natura naturalis esset in tribus Personalitatibus distinctis, esset infinita, quia ut natura D. conveniret pluribus Personis, requirit, quod infinita sit. Resp. negando sequelam; natura D. ut conveniret per identitatem tribus Divinis Personis distinctis, requirit infinitatem: at natura ista non conveniret pluribus Personis per identitatem, sed per unionem: non ergo requirit infinitatem, sicut de facto conveniat substantia pluribus accidentibus per unionem, non eget infinitate.

Probat Alderete: subsistentia quælibet reddit naturam incommunicabilem cuicumque subsistentiæ extraneæ rationi talis naturæ: sed Personalitas Verbi est subsistentia extranea naturæ humanæ: ergo si subsistat natura humana per subsistentiam Patris ab illa redditur incommunicabilis subsistentiæ Verbi. Resp. negando maiorem: nam ut supra docui, natura humana retenta propria subsistentia quamvis posset fieret, posset communicari subsistentiæ alterius personæ, et ab illa denominari subsistentem; cum tamen subsistentia alterius sit extranea naturæ humanæ rationi.

Opinio ergo D. Thomæ tenenda est, quæ docet eandem naturam posse simul assumi a tribus Personalitatibus Divinis. Ratio est, quia in eo nulla apparet repugnantia. Dices: repugnat quod natura humana subsistens per subsistentiam propriam, iterum subsistat simul per

subsistentiam

subsistam Divinam: quo etiam repugnat; quod subsistens et subsistam Patris, subsistat etiam sub et subsistam Verbi. Et etiam Decessoanh, nando coram. Rō discriminis est ex suprà dicto; quod propriam subsistentiam non subsistente in se, dicam autem colcat Divinitatem, subsistit in alio, ut quod subsistam Patris non denotat subsistentem in se, sed in Patre; sicut quod subsistam Verbi non denotat subsistens in se, sed in Verbo. Hinc orit 1° non repugnare, quod sub subsistat in Patre eadem natura, et sub in Verbo. Hinc orit 2°, non repugnare, quod sub subsistat in se, et subsistat in Patre, quia subsistere in se est subsistere ex supplus dicta, et modum totius, quod nullatenus colcat alteri substantiam absolutam, subsistere autem in Patre, est colcari alteri ad sub cum isto subsistendi. Orit 3°: repugnare, quod retenta propria personalitate assumatur ad subsistendum in Divina natura.

Subsistit +

Sectio 2ª.

V. si natura humana à pluribus Personis assumeret, resultaret unicus Homo, an plures? an una Persona an Plures?

Subsectio 1ª

Premittuntur nonnulla circa multiplicitatem Decretorum.

Suppono 1°: Decretum essaliter deponi ex duplici sensit Decretum secundum rem, quarum altera est realis forma, vel saltem ut forma signatur, et altera est subjectum reale, vel ut tale signatur. Quod plura sint Decreta saltem secundum dici, in quibus id, quod gerit vicem formae non sit realiter forma recepta in subjecto, probatur exemplis: sic actus dicitur verus ab objecto, cum in objecto non sit forma actus illius physicè in ... ; aliaque his similes respectiles denominationes, quas vocabis semper denominationes secundum dici, quia ut, etc signant aliquid ad modum

alteri

alteri adiacentis, et illud denoantis

Suppono 2°: has denoationes concretas alias dici concretas denoativè, alias concretas quidditivè. Quidditivum concretum est illud, cuius omnes partes significant in recto, v.g. deitas, humanitas etc. Concretum denoativum est quod cuius altera pars significat in recto, et altera in obliquo. Iam vero ab initio meae Philosophiae notavi a parte rei nullam forma[m] [illegible] in recto, nullam in obliquo, afferri tum in obliquo, tum in recto esse extrinsecas denoationes convenientes rei, a modo, quo voces significant. Exemplum concreti denoativi est albus, dulce etc. Unde inepte non nulli voluere concretum denoativum non afferre essaliter partem illam, quam in obliquo importat, sed solum, ut ipsi dicunt de connotato; nam si in obliquo significet vere concretum, ex illa parte essaliter coalescit, ut mihi evidens est.

Suppono 3°: alia esse concreta substantiva, alia adiectiva substantiva, quae componunt ex partibus substantialibus, ut homo, persona. adiectiva vero sunt, quae afferunt formas accidentales, ut albus, dulce. Haec explicatio placet. Addo tamen sed idem concretum realiter, et obiectivè substantiale significari posse adiectivè, et substantivè, adiectivè quidem, quando significat suppositum ut habens formam, substantivè vero, si econtra significet formam in recto, ut existens in supposito. Sic in divina Trinitate, nomen aeternitas potest sumi adiectivè, et substantivè, adiectivè supponit pro supposito habente aeternitatem, et in hoc sensu dantur tres personae aeternae. Substantivè supponit pro aeternitate substantiali existente in supposito, in quo sensu non dantur tres aeterni, sed unus aeternus, qua doctrina conciliantur duo loca ex simbolo Athanasii deprompta, in quorum 1° dicit, non tres aeterni, sed unus aeternus. 2° vero: tres Personae coaeternae sibi sunt.

Suppono 4° intrinsece, et obiectivè loquendo, multiplicata qualibet parte, multiplicari concretum. Et loquor universaliter de omni concreto. Probatur mihi haec suppositio, quia multiplicata forma concreti ex hoc subiecto et forma A, non est idem realiter ac concretum constans ex eodem subiecto, et forma B: ergo multiplicatur concretum. Probatur consequentia quia ubi est distinctio sunt plura: ergo ubi est hoc concretum non esse aliud, datur pluralitas obiectiva obiectivè loquendo. concretorum + Unde, ut arbitror, tota rei praesentis difficultas non est de re ipsa, sed de suppositione

vocum

vocis signantis eiusdem recta, nam ex diversa supp.e vocis, quamvis idem signet, oritur diversitas in praedicatione, et contra etiam in veritate ppis. Unde discursus, quid signet in recto, sive pro quo supponant hae voces: album, dulce, homo, Deus, Persa &c.

Suppono 5°: ex compendio Logicae, non esse idem, voces signare rem, et supponi pro re, haec vox: amor Dei signat Deum, et tamen non supponit pro Deo, haec vox album, signat albedinem, et tamen non supponit pro albedine, saltem quod servat appellationem malis, signat vox id, in cuius notitiam audientem deducit, supponit autem pro re illa, vice cuius substinet praedicatum: Unde in hac ppe, timor peccati est supernalis illud subiectum timor peccati non supponit pro peccato, non enim vice peccati substinet praedicatum, supernalis, sed supponit pro actu timoris, qui tendit per modum fugae ad peccatum.

Suppono 6°; etiam ex eodem compendio, appellationem esse appellationem signati unius termini ad signatum alterius, alia est formalis, alia est malis; formalis est, quando signatum unius termini applicatur formae alterius: ut Petrus est magnus Theologus, malis, quando applicatur subiecto, v.g. Chrisostomus fuit theologus Graecus: ecce Graecus non applicatur Theologiae, sed subiecto ipsius.

Suppono 7°: quod nomina adiectiva signant in recto subiectum, et in obliquo formam, nam album explicatur habens albedinem, et dulce habens dulcedinem. Ex hac suppone colligitur quod inferunt ad veritatem ppis, cuius subiectum est terminus denominativus, attendendum esse ad rectum praedicati, et rectum ipsius subiecti, et illa ppo erit vera, si affirmativa sit, in qua rectum praedicati idem sit cum recto subiecti, quamvis formae importatae in obliquo non idem sint, quod si recta utriusque termini non idem sint, affirmativa ppo est falsa, negativa vera. Ideo haec ppo album est dulce, est vera, quia subiectum albedinis idem fit cum subiecto dulcedinis, quod subiectum in recto importatur per utrumque terminum, quamvis albedo, et dulcedo non idem sint; si autem eadem albedo poneretur in Petro, et in Paulo, esset falsa haec ppo, hoc album est illud album, quia rectum termini, album non idem fit cum recto praedicati, hoc enim subiectum albedinis, nempe Petrus, non idem fit, nec est illud subiectum albedinis, nempe Paulus.

Admitto, quod quandocumque recta praedicati idem sint

cum

cũ recto subti, ppõ erit vera, salt appellõ mali, nõ tñ quod in omni sis Lõpo id semp̃ requirat; nã si præt appellet fr̃alit, poterit ẽẽ vera ppõ, quamvis recty præti n'idemtificent cum recto subti, s̃d stẽ altat in obliquo, fortassis tunc fr̃a afferat in recto. De homine Itaco, qui Salmanticæ Theologiã didicit, verisẽ hæc ppõ: Hic theologꝰ ẽ Salmanticꝰ. Ecce Salmanticæ ortꝰ n' ẽ ipse homo, s̃d theologia illiꝰ hominis: ergo præt Salmanticꝰ, n' cadit supra subty Theologiæ s̃d supra f̃rã. Quando aut̃ noĩa appellant mal̃it, q̃do verò f̃ralit, ex usu potiꝰ capiendũ ẽ, quã ex normã aliqua, s. ex prĩjs generalibꝰ.

Coẽnter qõ in eiusdẽ gñris denoãtivis, quæ important p nõĩa adiectiva, assero, q̃. noĩa numeralia multiplicitẽ signantia possit illis applicari cum veritate, quando subta sint plura, ẽtto f̃rã unica sit, vg. si eadẽ albedo ponat in pluribꝰ subtis, erunt plura alba, et si plures spẽ reperiant in eodẽ sciente, n' erunt plures scientes, s̃d unus sciens, quia hæc noĩa appellant malit ex receptissima vocum usurpõe. Addo tñ, quod quandocunqꝫ etiã appellant f̃ralit, atqꝫ adeo appellõe f̃rali, qui plures artes novit, n' ideo dici põe multiplex artifex, sed quia hæ locutiones n' nisi raro usurpant, ideo hæc noĩa pluralitis applicata noĩbꝰ adiectivis appellare dicunt malit supra subty f̃rẽ, quod in recto p nomen adiectivũ signat.

Subsectio 2a.

Quid afferat in recto nus substantivꝰ naturæ, et Personæ, et quando multiplicent?

Dico 1o: Persona ẽ totum subst̃ale rõale terminatũ in se. Ex hac explanẽ constat nã ipsã, s. subsistentiã quæ trat afferri in recto p nomen Persona, rationẽ verò ipsã, sive rõem f̃ralem trandi afferri in obliquo.

Dico 2o termini substantivi naturæ, ut sunt homo Deus, equus, afferunt etiã in recto nã, et in obliquo subsistentiã, quia s. in se, s. in alio subsistunt, vg. Deꝰ, Deitas subsistens ẽ, et quia

Deitas

Deitas numquam poet subsistere in alio, et superius dicta non est necesse addere: Deus est Deitas subsistens in se, et non in alio; homo est humanitas subsistens in se, et non in alio.

Iam infert 1°: In Trinitate dantur tres Personae. Probatur: quia totum quod trahit per personalitatem, non solum est natura Divina, sed ea gratia etiam quae in qualibet Persona est, et distinguuntur formaliter à Personalitate, sed etiam realiter vel virtualiter et de utriusque opinione, nam Persona Patris non est sola Deitas trahata per personalitatem Patris, sed Deitas, et Paternitas, et generatio activa, quia non est potentia generandi (sed forte haec est distincta a generatione actuali activa quam habet Aureolus) trahata per suam Personalitatem: ergo totum illud, quod denotat trahi in se realiter in Deo multiplicatur: ergo multiplicantur Personae. Addo, quod sive formaliter, sive materialiter appellentur, semper sunt plures Personae, formaliter quidem; quia Personalitas multiplicatur; materialiter etiam, quia id, quod trahit per personalitatem multiplicatur, quamvis non secundum absolutum, quod est Deitas, sed secundum relativum, ut explicui.

Infert 2°: In Trinitate Personarum esse unum Deum, non plures Deos, quia Deus est Deitas subsistens: Deitas subsistens est una: ergo Deus est unus, et non plures.

Dices: nomen Deus affert Deitatem, tamquam formam, sed illam afferat in recto, et Personalitatem in obliquo, ergo sic appellando formaliter hoc, supra Deitatem non sunt plures Dii, appellando tamen materialiter supra Personalitatem erunt plures Dii.

Respondetur: quod neque appellando formaliter, neque materialiter erunt unquam plures Dii; nam si appellet tres plures supra Deitatem, est falsa propositio, si autem appellet supra Personalitatem, non erit sic Deus plures Dii, sed plures Personae, et plures Personalitates, ut probatur; nam forma, si illud subiectum, supra quod appellatur, substinet proprie, v.g. cum Augustinus dicit Theologus Romanus, numquam dicit cum veritate Homo Romanus, quod si appellet materialiter supra subiectum Theologi subiectum illud, nempe Augustinus, non est Romanus. Si autem appellentur formaliter supra Theologiam; tunc quidem non appellatur proprie Romanus, homo,

sed

Sed Theolge, atque adeo numquam evadit verum, quod dentur tres Dei, nam si appelletur supra Deum esse falsa propositio. Si autem appellet materialiter tunc non cadit plus, fatio supra Deum, sed supra nomen formaliter significandi hunc Deum. Unde est vera hec propositio: Deus est multiplex in Personis.

Pro maiori explicatione nota, quod variata appellatione praedicati variatur suppositio subiecti: demus ergo plures albedines esse in eodem subiecto; hec propositio tunc est vera, hoc album est unum, si ly unum appellet materialiter tunc enim ex parte subiecti vox album supponit pro materiali, sive pro subiecto albedinis, cui quidem cum veritate applicatur praedicatum illud scilicet unum, at appellet formaliter non est vera, quia illud album sit multiplex, tunc enim subiectum ponitur, nempe terminus album supponitur pro albedine, quamvis sit in aliquo sensu sit verum, quia album illud est plures albedines, nempe albus ratione formae dealbantis, numquam tamen verum est, quod sit plura subiecta. Ad sic ergo modum, et verum sit, quod sit multiplex in Personis, scilicet multiplex Persona, numquam tamen est verum, quod ratione Deitatis sit multiplex, sed semper manet Deus unus, et plures Persone, sicut in predicto casu est subiectum albedinis unum, et plures albedines.

Infertur 3o: quod tres Persone Divine sunt unus Deus, quia omnes isti tres sunt una Deitas formata: ergo sunt unus Deus.
Infertur 4o in Christo non dari duas Personas. Probatur illatio: quia Persona est totum substantiale rationale, non dantur due nature totales substantiales, et rationales: ergo non dantur due Persone. Minor patet ex dictis, quia natura humana in Christo non est totum quoddam, sed actualiter pars integrans ex parte sua componens unum integrum subsistens, quod est Christus Dominus. Ubi notandum quod natura Divina in Christo simul cum subsistentia Verbi, et proprietatibus Personalibus illius, est Persona, quia est integrum quoddam substantiale rationale subsistens et totum Personalitate Verbi: at natura humana simul cum Personalitate Verbi, non constituit secunda Personam, quia sit subsistat, non in se subsistit, sed in alio, hoc est, collocata intra totum subsistentis, sed de compositione Christi in precedibit sermo.

Infertur 5o: Personam in Christo, scilicet Personam, qui Christus est, esse Personam Divinam, nam a forma ipsa Divina personandi

denoat

denoat Persona Divina; sicut enim a perfectione dicitur natura Persona, ita a Perfectione Divina, dicitur natura illa tota persona Divina; sed in Christo solum est Perfectio Divina: ergo tota illa Persona, vere est Persona Divina.

Infertur 6o: in Christo esse hominem, nam ubi est natura humana, sive in se, sive in alio subsistens, est vere homo. Sed in Christo natura humana est vere subsistens in alio: ergo in Christo vere est homo. Unde claret quam apta sit locutio Patrum dicentium Verbum in assumptione hominis miraculo ... Negocium facessit multis, quomodo dici possit assumptus homo a Verbo. Sed in nostra sententia facilis est explanatio, quia cum homo sit humanitas subsistens in se, vel in alio, quod dicit cum veritate de recto, nempe de humanitate, dicit cum veritate de homine; sed humanitas illa quae subsistit in alio, assumpta fuit: ergo vere homo assumptus fuit, quamvis verum non sit, quod homo assumptus fuerit secundum humanitatem, quam in recto dicit, et perfectionem, quam in obliquo importat. Et hunc pro se sensum excludere conantur Recentiores Theologi, cum docent dicendum esse, quod Verbum non assumpsit hominem.

Infertur 7o: In homine puro cum veritate praedicari: hic homo est haec Persona, et haec Persona est hic homo. Praeterea: Petrus est Persona humana et haec Persona humana est Petrus. Id est explicatis, quia Persona est natura tota, seu totum substantiale rationale subsistens in se, sive in se totum: homo vero est natura humana in se, vel in alio terminata, ergo in homine puro, homo est Persona. Probo consequentiam: quia in homine puro, homo est humanitas, et humanitas est totum quoddam substantiale rationale terminatum in se: ergo humanitas illa et est Persona, et est homo. Probatur consequentia: quia ut sit homo sufficit, quod sit humanitas terminata in se, et ut sit Persona, sufficit etiam, immo requirit, quod terminetur in se; nequit non esse totum substantiale illa natura humana, quae terminatur in se, nec alteri communicatur.

Infertur 8o: hominem, quoad humanitatem importatam in recto univoce dici de Christo, et de quolibet alio puro homine, non vero dici univoce quoad rationem formalem subsistendi allatam in obliquo, nam homo purus affert nationis [?] communicationes ex superius dicta, homo

vero

verò in Xpto, n'e ffaliter Persona in se subsistens, s.º subsistens in Verbo, an aut in aliquo sensu possit in Xpto dici, hic homo é Persona nempe secundum obliquum, quod importat homo in Xpto, q.º quidem é Persona Verbi, in fra suo loco dicendum, nempe 3º § huius q.º verile.

Sectio 3ª

Fletur questioni principali.

His ergo positis, facile erit decidere an casu quo tres Personæ D. assumerent eandem naturam humanam, resultarent plures homines s. unicus, plures Personæ s. unica? Resp.º facile ex dictis, tunc fore unum hominem: Prob.: quia esset una natura humana subsistens in alio: ergo esset unus homo. Consequentia probatur ex prius supraposita. Præterea iste homo n'esset ex se Persona, ita ut in Personæ supra ipsum hominem caderet præcise sumptis à suppositis Divinis, s. sub quolibet, et in quolibet haberet rationem suppositi in alio, ideoque tunc darent tres Personæ. Prob. 2ª conclusionis pars, quia ly qualibet Persona Divina constituit tunc istam naturam integrum suppositum: dantur tunc tres Personæ Divinæ: ergo tunc etiam dantur tria supposita assumentia naturam, s. facientia in se ipsis subsistere, darent etiam tria tota substantialia, in quibus continetur natura, ut patet.

Obies 1º: in eo casu rectus esset hic syllogismus: hic homo é Pater: Filius é hic homo: ergo Filius é Pater, quis n'videat hoc absurdum, alias erit Pater sui ipsius. Major falsa. Prob.: quia nunc verificatur, quod homo é Filius, eo quod subsit humanitas D. Verbi personalitati, s. tunc subsisteret humanitas D. Patris personalitati: ergo vera esset hæc prop.: hic homo é Pater, q.º aut tunc verificaret minor illius syllogismi, scilicet Filius é hic homo. Etiam probatur: nunc verificatur hæc prop. per assumptionem humanitatis à Verbo, s. etiam assumptio tunc daretur: ergo maneret vera hæc prop.: Filius Divinus é hic homo. Consequentia aut é evidentissima, ut patet quia deducat ex præmissis similaribus collocatis in 1ª figura, quæ efficiunt syllogismum demonstrativum, quod sine pessimo consequentia relabitur in absurdum.

Resp.

Deo: arguunt ex sanse, et in primis ostendo etiam in Xpto, ut de facto assumpta est humanitas a solo Verbo, et solvendum: Sic enim arguitur: de facto, hic homo est hic Deus: hic Deus est Pater: ergo de facto hic homo est Pater. Mala consequentia, ut omnes noverunt.

2º demonstro a priori. Et rationem do, cur ille syllogismus non concludat, quia praemissae sunt verae per communicationem idiomatum, quae communicatio idiomatum fundatur in unione, ex eo autem, quod duo extrema uniantur uni tertio, non infertur uniri inter se, ut est evidens. Hinc, si explicentur sensus earum propositionum, in quo illae verae sunt, apparebit fallacia syllogismi: Hic homo subsistit in Patre, Filius assumit hunc hominem ad subsistendum in ipso Filio: ergo Filius identificatur cum Patre: ecce quam inepte consequens infertur.

3º praeterea demonstro fallaciam illius syllogismi: quia Filius hic homo qui est medium affert in obliquo plures subsistentias, scilicet distinctas, videlicet hic homo est hec humanitas subsistens hac, vel illa subsistentia, quod autem hic homo sit in ea hypostasi Patris, non verificatur appellative realiter, sed materialiter, secundum id, quod affert in obliquo solum. Unde aequivalent praemissae particularibus, non singularibus, et explicari debent in hunc modum: Hic homo secundum aliquid, quod importat in obliquo, est Pater Filius est hic homo, secundum aliquid, quod affert in obliquo: ergo Filius est Pater. Ecce absurdam consequentiam, sicut esset hec: aliquod animal est hic homo: hic equus est aliquod animal: ergo hic equus est hic homo: nam praemissae illius syllogismi clarius propositae sunt hae: Aliquid, quod affert in obliquo homo, est Pater: Filius est aliquid, quod affert in obliquo homo: ergo Filius est Pater.

Ideo in forma ad argumentum dupliciter respondeo, 1º: hic homo est Pater per communicationem idiomatum: concedo maiorem: per identitatem identitatis hominis cum Patre: nego maiorem. Eadem distinctione distinguo minorem, et nego consequentiam, quidquid autem sit communicatio idiomatum in utroque extremo huius 3º verae dicimus. 2º distinguo maiorem: secundum aliquod, quod in obliquo importat, est Pater: concedo maiorem, secundum rectum: nego maiorem, et minorem similiter similiter: Filius est hic homo secundum aliquid, quod affert in obliquo concedo minorem secundum rectum vel secundum omne, quod affert in

recto

recto: nego minorem: et nō cōam.

Obiec. 2°: Si nā humana staret pluribus Subsistentijs creatis, n'essent plures Personæ: ergo etiam si staret pluribus divinis, n'essent plures Personæ. Ans. nant omnes, qui 9c. nram præsentem probant, s. in meis pxijs, ocedendum e' ans. et nanda e' cōa.

Rō e': quia Persa, s. suppum e' totum substale q. in se stat: s. tunc daret unicum tamtum totum in se stans: ergo daret unicum suppum. Minorem probo: quia quod stat e' illud, q. afficitur substa, à qua denoat substituì in se: s. tunc una sola daret nā, quæ afficeret substisto plures, et à quibus denoaret stens in se: ergo ex illis oibus subsistentijs afficientibus eandem nam humanam, unum tamtum esset suppum et una Persona: quando autem nā eadem humana assumeret à tribus Persolitibus, dantur tres Persæ: quia tunc nā humana n' staret in se, s. potius subsistit in alio: unde suppum tunc e' totum ex Patre, et nā Divina et humana, quod pr modum totius denoat in se subsistere, et Persona à Persolite Patris, et solite in Filio, et in Spiritu Sancto.

Sectio 3ª

An potuerit eadem Persona Divina assumere plures sui humanitates?

9c. affirmativa e': quia nulla involvit repugnantiam eiusdi assumptiōe. Restat difficultas, an tunc plures homines vel unicus, plures Persæ, vel unica resultaret, quod diligenter discutio.

Subsectio 1ª

In ea hypotesi essent plures homines.

9c. titulo præfixa probat ex dictis: homo e' humanitas in se. s. in alio subsistens: dant tunc plures humanitates in alio subsistentes: ergo dant plures homines. Præterea in illo casu esset

vera

vera hec pp°: hic homo n̄ e ille homo: q° dant plures homines. Probo conam; quia ubi e distio raxoe: I. secundi eam suppocm̄ nory secundi quod verificat distio, verifat pluraliter: S. in concreto sunt verifat hic homo n̄ e ille: q° hic homo, et ille dist. homo, essent plures hoies. Pyan probo: quia hec humas subsistens in Patre, e n̄ esset illa humanitas subsistens in Filio: q° hic homo n̄ esset ille homo. Probo conam: quia sst equivalentes inter se tu isti homo, et humas in sr. Finalito.

Ad hanc ocs e Arriaga hic disp 27 sect 3° numero 22, quod n̄ alla roe probat, nisi quia homo supp̄t pro suppo, tunc suppm esset unicus: q° et homo esset unicus. Imprimis falsa e maior: nam si homo supponit pro suppo, etiam Deus supponit pro suppo Deitis, et contra; sicut dant tria suppa Deitis, dabunt tres Dij; et etiam spirator supp̄t pro suppo spirante: unde quia dant duo suppa spirantia active, dabunt duo spiratores. 2° minor e falsa, sc. scilicet tunc daret unum suppm: nam suppm non e pluralitas, n̄ q. legitime infert tunc fore unus suppus, ex eo quod pluralitas esset una.

Obiicit Aldrete disp 44 in 3a parte numero 4 et Lugo disp 13 sectio 3°: si Verbo unito tribus humanibus, resultarent tres homines: q° unito Verbo alalibus tribus, resultarent alalia tria: q° ex unica pluralite, et duabus naturis viventibus, resultarent duo viventia: q° de facto sst in Xpto duo viventes, q. admitti n̄ poes.

Pleurumque nomen vivens e equivocum: quandoque sonat concretum accidentale resultans ex subto et vita actuali. In hoc sensu vivens e concretum denoativum afferens in recto subtum, et in obliquo formam accidentalem, scilicet vitam actualem. In hoc sensu n̄ poes dici dari in Xpto duo viventia absute; quia subtum, quod abte denoat viveus vita actuali accidentali, scilicet cognens, volens, discurrens etc. e suppm: actiones enim absute dicit tribuunt suppo, et cum in Xpto unum det suppm, unus solus dat vivens vita actuali accidentali.

2°

2° accipit vivens pro vivente in actu 1°, seu pro vita substantiali, et hinc præcipue sic accepit, dum assert in ratione neutra in qua reperit ut nomen substantivum. In hoc ergo sensu plane concedo dari in Christo duo viventia in eodem supposito subsistentia, quia vivens acceptum ut substantivum in ratione neutra, et significans vitam substantialem, ita explicat naturam substantialis vivens subsistens per se, seu in alio, sicut homo explicat humanitatem subsistentem in se, seu in alio, in hoc enim sensu, nomen vivens est nomen naturæ, sicut homo, Deus, animal etc.

Instat idem Author: in eo casu ea Persona esset plures homines masculine: ergo esset plures viventes masculine: ergo de facto Christus est plures viventes masculine: probatur consequentia: quia hæc illa Persona diceretur plures viventes masculine, quin propterea denotaret pluralitatem suppositi, esset enim tunc una Persona, quod tamen denotaret pluralitatem naturarum: ergo de facto Christus potest dici duo viventes masculine, quin denotet talis eiusmodi locutionis pluralitatem suppositorum, sed solum pluralitatem naturarum; quod tamen Christus nequeat dici duo viventes masculine, probatur ex Concilio Ephesino tomo 1° cap. 7 ubi dicit: quod in Christo non est alius, et alius, sed aliud, et aliud, sicut in Sacro Triadis Mysterio contrarium reperitur, ibi enim est alius, et alius, non tamen aliud, et aliud. Hæc Concilium Ephesinum.

Respondeo 1° concedendo in illo casu fore tres viventes masculine, quia darentur tres Personæ: nego, quod de facto in Christo dentur duo viventes masculine: quia de facto non dantur duæ Personæ in Christo Domino. Respondeo 2°: omittendo, quod esset una Persona, et tres plures, quod videtur supponere iste Author et subsequenter argumenti reprobo: concedo antecedens, et nego consequentiam: essent plures homines viventes, non tamen essent plures viventes. Ratio est: quia dum addit nomen substantivum, et illi adiacet nomen adiectivum, vivens in masculina terminatione supponit pro homine, et contextu hoc multiplicato, verum est homines vivos, et viventes multiplicari, at dum ponit nomen adiectivum vivens in

ratione

tratione masculina, sine substivo, cui adhereat, supponitur pro suppo, et contexi n̄ multiplato suppo, nequit viventes mas-culine multiplicari.

Sicut ex eo loco Ephesino constat, quod in Trinitate datur alius, et alius, et tn non datur alius Deus, et alius Deus: go addito tro Deus, supra terminu alius, ē fal-sa ppo, quæ vera ē, et Catholica, si maneat trus alius in mas-culina tratione sine aliquo alio substivo. Ro ē: quam nuper tetigi, quod scilicet nomen adiectivu alius, positu sine adiuncto supponit pro suppo, et adiuncto tro Deus, n̄ suppit pro suppo, sed pro Deo. Hinc infero evidenter: go quamvis concedat, q. in isto casu essent plures viventes homines, n̄ tenemr concedere quod essent plures viventes: nam viventes in masculina terminoe sine addito substivo, suppit pro suppo, h. quidē tunc, ut supponitur omitto, n̄ multiplaretur: at dum afficit sibi cum substivo hoies, n̄ suppit pro suppo, s. pro hoiibus, qui quidē sēt in eo casu plures.

Subsectio 2ª.

In ea hypotesi essent plures Persæ.

Certum ē, quod tres Divinæ Personæ, tunc etiam tres forent, id ē extra Verbum. Quæstio tota ē: an ex assumptione plurium humanitatum ab eadem Verbi Personalite, et ex Personalite Verbi, et humanitatibus assumptis resultarent tres Personæ? 2º etiam mihi cer-tum ē, quod Verbum tum intrinsecè, et independenter ab humanitatibus assumptis, esset una Persona, quod demonstro 1º a priori: quia de facto, etsi Verbum assumpserit humanitatem, tn intrinsecè, et independenter ab humanitate assumpta ē Persona una, et integra: go quamvis assumeret plures humanitates, non ideo ex se, et intrinsecè spoliaretur roe Personæ; nam quod Verbum sit Persona ē independens a quovis extrinseco. 2º: quia, quod Persona ē ex se, et essaliter, p nullam denominationem extrinsecam potest spoliari roe Personæ: s. Verbum ē ex se essaliter

Persona

Persona: quod nullam denominationem extrinsecam poeset spoliari ratione Personae: at assumere humanitatem unam, vel plures, est denominatio extrinseca: ergo quamvis plures assumpsisset, adhuc Persona Verbi intrinsece esset una Persona.

Sit 1a conclusio: quaelibet istarum humanitatum assumeretur in unitatem Personae cum Divino Verbo. Probatur conclusio: quia tunc quaelibet humanitas se haberet ad Verbum, sicut de facto humanitas Christi se habet ad Verbum: sed de facto humanitas cum Verbo constituit unam Personam: ergo quaelibet humanitas tunc cum Verbo constitueret unam Personam. Maior est certa, nam humanitas A quae tunc assumeretur spoliata omni Personalitate, qua sit subsistens in se, et per unionem hypostaticam traduceretur ad constituendum unum suppositum cum Divino. Probo etiam a priori, quia tunc humanitas A collocaret in se ex parte sua, vel mediate, vel immediate in Divinis, immediate vero filiationi Verbi: ergo ratio subsistendi in se non caderet supra humanitatem, implicat enim quod humanitas collocata modo dicto sit simul subsistens in se: ergo caderet supra humanitatem ut coniunctam Deitati, et filiationi: ergo humanitas, et Deitas componerent unum suppositum.

2a conclusio sit: ex tribus illis humanitatibus assumptis a Verbo, resultarent tres Personae. Conclusio probatur: quia Persona, vel suppositum est totum substantiale, quod a subsistentia fit formaliter terminatum in se, et quod denominat existens in se: tunc darent tria tota substantialia, quae a subsistentia Divini Verbi denominarent per se existentia, et in se tota: ergo darent tres Personae. Minor probatur: quia ex humanitate A, et Personalitate Verbi, resultat quoddam totum per se existens, et nulli collocatum. Praeterea ex humanitate B, et perfectione Verbi, resultat aliud totum, quod per se existit, et nulli collocatum: praeterea istud totum non est pars inclusa in alio: ergo resultat absolute, et simpliciter aliud suppositum, et Persona. Idem arguitur conficio de humanitate C, quae restat: dantur ergo tria supposita in se tota, nam totum illud dicitur in se totum, quod non collocatur alteri subsistenti, ut explicatum est.

Maiorem primi syllogismi probo: quia Persona in recto affert, et supplet pro toto substantiali, quod accipit a subsistentia denominationem in se, non vero pro subsistentia ipsa. Ita probo: quia, si supponeret pro subsistentia

subsistentia

subsistam, esset falsa hec propositio: Christus est Persona humana. Et similiter: hic homo est Persona. Respondeo: quia tamen homo supponit in recto pro Persona humana: postquam Persona supponit in recto pro subsistentia, erit falsa propositio, in qua de homine predicatur Persona, nam equivalebit huic: natura humana terminata per subsistentiam, est subsistentia, seu ratio formalis subsistendi; que propositio ut cuilibet constat falsa est, cum ergo vera sit hec predicatio in creatis: hic homo est Persona; sit, quod nomen Persona, non supponit in recto pro subsistentia, sed pro substantia totali, que per subsistentiam formaliter terminatur, et quo[d] subsistit; nam ex vera illa propositione, que unusquisque terminus in recto afferat, apprime colligitur.

Obies: Humana natura A assumit in unitatem suppositi cum uno Verbo, etiam humana natura B assumit ad unitatem suppositi cum eodem Verbo divino: ergo semper manet in Verbo unitas suppositi: concedo unum tantum suppositum. Respondeo: concesso consequente enthymematis, negando consequentiam, quia Verbum intrinsece semper manet unicum suppositum, at cum qualibet harum humanarum constituit suppositum quoddam, quod est distinctum distinctione rationis ab eo supposito, quod cum alio constituit.

Dicastro: suppositum huius humanitatis est Verbum: suppositum alterius humanitatis est Verbum: ergo huius, et illius humanitatis suppositum idem, et unicum. Respondeo distinguendo antecedens: suppositum, cui unitur hec humanitas, est Verbum: concedo antecedens, suppositum quod constituit hec humanitas est Verbum, subdistinguo antecedens, est adequate Verbum: nego antecedens: inadequate est Verbum concedo antecedens. Et similiter distinguo consequens: suppositum, cui unitur hec et illa humanitas idem et unicum concedo consequentiam, suppositum, quod constituit cum Verbo hec, et illa humanitas: est unicum nego consequentiam.

Necessitas: ergo dum humanitas A unitur Verbo, datur in hac priori assumptione unius humanitatis, duplex suppositum, aliud, cui unitur humanitas, aliud, quod constituit humanitas: datur ergo duplex suppositum modo in Christo Domino: aliud cui unitur humanitas, aliud, quod componit humanitas.

Respondeo: negando consequentiam, quod scilicet detur duplex suppositum. Concedo quidem Verbum esse intrinsece manere suppositum. Ulterius concedo suppositum resultans ex Verbi proprietate, et humanitate assumpta esse suppositum inclu-

dens

includens humat, quam non includit Verbum, non tamen inde inferri duplex suppositum. Probe, quia pars cum toto, in qua includit non efficit numerum, sicut anima rationalis, et homo est rationalis, non tamen dant in hoc duo opera rationalia, sicut anima est corporea et homo est corporeus, non tamen dant in humana natura duo corporea, sed neque pars cum toto componat, sed cum parte, ideo nequit efficere numerum, cum vero suppositum, quod constituit natura humana includat, includit suppositum illud, cui unitur, non resultant duo supposita sed unicum, quod autem pars cum toto suo non constituat numerum, probatur: alias cum dant duo lapides, darent tres entitates, scilicet lapis unus, lapis alius, et binarius lapidum, quod ridiculum est, quamvis collectio lapidum sit entitas inaequaliter distincta à singulis lapidibus.

Haec autem doctrina non gratis conficta est, sed locutionibus Patrum, et Conciliorum deffinitionibus, tamquam firmissimis columnis substentatur. Enimvero Concilia docent Personam 2.am Trinitatis, assumpsisse humanitatem. Docentque, id quod assumpsit mansisse in se Personam eandem, quae antea erat. Plures numquam docent humanitatem assumptam fuisse ut à Verbi personalitate subsistat in se, sed assumptam, ut in Verbo subsistat, quae locutio aperte denotat non convenire humanitati secundum se ~~[illegible]~~ consideratam, hoc quod est subsistere in se à personalitate Verbi, tamquam à forma, sed humanitati, ut in Verbo existente ~~secundum se consideratam~~, et contra coniuncta ex humanitate, et perfectione propria Verbi subsistere, unde humanitas dicitur homo, subsistit per Verbi personalitatem, ac si per suam nationem subsisteret, nam per nationem subsisteret humana separata, atque Verbi personalitate subsistit ut efficiens quoddam totum cum perfectione propria Verbi, ut saepe inculcavimus.

2.a Pars Controversiae

De termino Unionis hypostaticae ex Parte Personae assumentis.

Disputatio 6.a

An unio intrinsece recipiat, seu aliquomodo intra sit Personae assumentis?

Sectio 1.a

Petitur

Fletur argumentis Stendentib9 Verbum intrē vniri humanitati assumptæ.

Audiendus ē Arriaga disp 21 numero 12: n̄ solum humaq vnit Verbo, sed Verbū vnit humāti, et quidē per se: go Verbum denoat intrē vnitū. Coaq probat, quia denoatt vnitū ē ⸗aliter eē vnitū, quod verò taq humq sit vnita Verbo, quia econtra, inde Istat, quod rep̄net rem aliquam eē vnitaq alteri, quin econtra hec etiaq sit illi vnita, vti repugnat me eē viciniū alteri, nisi alter sit mihi vicinq.

Certè argum̄tum nullū ē roboris. Nulli Cathōlici negat Verbū humāti vniri: quotus go dū assumit probandū Verbū intrē vniri, totū ē Author in probando illo ant̄, nec de coā curat, quasi semel admisso quod Verbū vniat, reliqua Iffecta sit, I. sit mani festū, et evidens n̄ posse vniri, quin intrē vniantur. Desideramus go probāem huiq coā, quod scilicet Verbum ex intraq denoatione vniat. Abundantiorē solutionē huiq argūti do inter solvendū argum̄tum Hurtadi, quod iaq subiicio.

Sic argutat Hurtado disp 21 § 4. Vnio intrā humāis, ē indivissio phica, quæ fundat carīaq divissionis inter humāis à Verbo: go int humāq et Verbū, ē caria divissionis intrē: go eadē ē inter Verbum, et humāq, quod taq per se notū ē, quamint Cordubaq et Hispalim eē viginti leucaq, et int Hispalim, et Cordubaq eē easdē viginti; nn̄e ridiculus esset, quia assereret inter Cordubaq, et Hispalim eē 20 leucaq, et inter Hispalim, et Cordubaq eē solum decē: vt go humāq ē intrē Iiuncta Verbo, ita et Verbū humāti, quia eē Iiuncta, et n̄ eē intrē separata, seu divissa est prorsū idē; sed quando vnū ex mxū ē ralteri et intrē indivissū ab alio, aliud n̄ ē ab eo ralitē, et intrē divissū. Ex quib9 tamdē Icludit.

Circā mōq huius argūti Iluraposst discuti. 1ū ē an Verbum vniat humāti? Suppono vt certum vniri, quia Divina revelatio, quæ nobis dictat humāq vnitaq Verbo, eadē docet sal Verbum eē factum hominē, et conter docet Verbū vniri humāti. 2ū an

infferat

insfferat Verbum uniri ex eo, quod Sumas uniat Verbo? Dices posset aliquis, n insfferri, 1° q probari posset ex 9ceptu formalissimo unionis ut sic, nam unio q affum denoat subiectum unitum tº amoris, quin vicissim terminum denoet unitum, go ex 9ceptu unionis non petitur, quod vicissim, et mutuo utrung exmium unitum denoet. Dices: unionem q affum esse unionem improprias et metaphoricas. Sed reiiposset: Stio esse unionem improprias: at sed Arriaga arguat ab unione proximitatis, quae impropriior unio e, cur mihi n licebit arguere ab unione q affum, quae propinquius accedit ad nam unionis propriae. Praeterea exemplo unionis affectivae 9vincit n esse de 9ceptu unionis, ut sic terminum denoare vicissim unitum, unde go probabit esse de 9ceptu unionis physicae.

Hanc opinandi viam n ingredior. Ageiam dem, denoationem uniti esse natio reciprocam, n ideo insffert, quod si Sumas intrē denoat unita, et verbum intrē unitum denoet, sic denoatio filij e reciproca relatio, nec ideo sicut filius intrē denoat genitus, Pater in creatis denoat generans, sed tamen extrē: sic creas e denoatio mutua, nequit enim haec entitas denoari creata, quin aliud denoet creator, illa tn q denoationem intrias e creas, Deus vero extrē creator cum tn q eandem actionem creativam utraq denoatio prestet.

Male go insfferunt ex dicti Authores hac formas arguendi: ab eadem unione denoat Sumas unita Verbo, et Verbum Sumati: go sicut humas intrē unitur, ita Verbum. Praeterea si loquamur de relationes distantis, et propinqui in sa 9stuente Relationem praementalem in accidenti susp addo, Prus intrē respicit Paulum, ut a se distantem, s. sibi propinquum, quin p eam denoationem intrias Prus, denoet Paulus distans a Pro intrē, et in mea sa 9tingentia intrias nationis 9stuit intrē nationem pdem, et exmium Prum extrē pdle: quae go difficultas erit in apprehendendo unionem receptam in humate denoare illas intrē unitas, et Verbum extrē?

In forma reo arguto, 9cesso 1° entimate, disp dº Secundum cons. Inter verbum, et humatam e carlas divisionis intrē in9patibilis cum omni unione etiam extria, nego cons: e carlas divisionis

quae

quæ sit divisio incompatibilis cum unione extra, et solum incompatibilis cum unione intra: concedo cons. Nos enim non concedimus Verbo divino divisionem intrinsecam quæ neget absolute omnem unionem etiam extrinsecam cum humanitate, sed divisionem intrinsecam quæ neget solum unionem intrinsecam. Enimvero si Verbum per se intrinsece esset absolute separatum, et divisum ab humanitate, nequiret aliquo modo esse unitum; caret ergo Verbum divisione intra, quæ sit incompatibilis cum omni unione etiam extra, solum gaudet divisione intrinseca excludente omnem unionem intrinsecam; hæc autem carere est ipsum Verbum, non tamen illa est unio cum humanitate, nam etiam Paternitas caret eadem divisione intra ab humanitate, nec propterea est intrinsece humanitati unita.

Sectio 2ª.

Alia argumenta breviter percurruntur.

Obies ex Hurtado disp. 22 § 23: Verbum constituit unum per se cum humanitate: ergo intrinsece unit. Antecedens probat ex fide Catholica definiente contra Nestorianos unionem esse factam secundum hypostasim, quod convenire nequit unioni per accidens. Consequentiam probat, quia quod unit extrinsece, non unitur ad efficiendum unum per se, sed unum per accidens.

Respondetur concesso antecedente, negando consequentiam. Ad probationem: nego antecedens. Ut resultaret unum per se, sufficit, quod unio sit physica, et realis secundum substantiam, et hypostasim. Quod adest, scilicet rem extrinsece unitam non manere simpliciter unitam, sed absolute divisam, et separatam; à veritate alienum est, quia unio physica et rigorosa, cuius ratio realis sit necessario vicissim utrumque extremum, non relinquit ipsum absolute disunitum; sed proprie, physice, et realiter, et non metaphorice unitum.

Hæc quidem doctrina, Suarezianorum, non erit fide sanctum quod Christus Dominus sit ens per se, nam ijs Conciliorum verbis, definitur esse ens per se, quibus definitur unionem esse realem secundum substantiam et hypostasim: at evidens non est nulli lumine unionem physicam naturalem intrinsecam esse omni extremo unito: ergo nisi sufficiat ad constituendum ens per se unio realis et physica secundum substantiam, et hypostasim: de fide non erit Christum Dominum esse unum per se.

Obies iterum: unio constituit extrema unita intra, id est

ɔponunt: unio extra n' ɔstuit ex mrȝ extrȝ intra id, quod ɔponit, sed potiꝰ extra id: ḡo unio Verbi, si extra Verbo sit, illud ɔstuit extra Sumanitatȝ. Male infert hoc coēns, naȝ Sumās n' ē id, quod Verbȝ ɔponit, sed Persona Xpti, unde ex illis pmissis inferendȝ erat Verbum eē extra Xptum. Præterea ɔcedo maiorȝ, et nō minorȝ; imo unio extras, et impropria, qualis ē aggregatio non ɔstuit unumquemqȝ lapidem intra acervȝ, si lȝ intra appellet denoationȝ intraȝ, et est saltem aggregato ipsi, nullatȝ verò intraȝ lapidibȝ aggregatis: ḡo a fortiori unio phica, et rigorosa ɔstuit Verbȝ intȝ Personȝ Xpti, quaȝ ɔpit.

Dices: saltȝ manere Verbȝ extrum Sumati, erit qȝ Verbum homo, ꝗ extraȝ denoem, imo eodem mō Verbȝ erit Somo, sicut Somo ꝗ extraȝ verbȝ adiacentiaȝ, dicit vestitȝ. Retorquendo coaȝ, quod scilicet Verbum sit extrum Sumati, naȝ lt Verbo sit extȝ eē in humate, Sumati verò extȝ n' ē, hære in se persolitȝ Verbi: naȝ hære Verbȝ, ē unixi Verbo, si ḡo Sumati ē intȝ unixi Verbo, nequit eē illi extrum hære Verbum in se. Quod addit, scilicet Verbum eē hominȝ ꝗ extraȝ denoationȝ, sicut agens ꝗ extraȝ denoationȝ, et sicut homo ē vestitȝ. ɔcedo siliter silitudinȝ utriusqȝ denoationis, quoad hoc precisse, quod ē eē agerȝ, et eē vestitȝ, et Verbȝ eē hominȝ, sint denoationes extȝ suppō denoato, nō tn in reliquis silitudinȝ, naȝ vestis nullā tali, et phyca unione adiacet corpori, sicut Sumaȝ taliter proprie, et phyce unitur Verbo.

Instas iterȝ: Verbum n' ē intrē divisum ab Sumate: ḡo intrē, ē indivisȝ: ḡo intrē unitȝ, quia unitȝ, et indivisȝ sstidȝ. Retur, quod Pater, et Verbum, quoad divisionȝ intraȝ ab Sumate equaliter se hent. Unde sicut ex eo, quod Pater n' habeat divisionȝ intraȝ, n' infert eē unitȝ intrē Sumati, nec inferre licebit Verbȝ eē intrē unitȝ Sumati, eo, quod intrē n' sit divisȝ. In forma disquo anȝ: n' ē intrē divisȝ ab Sumate divisē excludente omnȝ unionȝ, extraȝ etiaȝ; ɔcedo anȝ: n' ē intrē divisum divisione excludente omnȝ unionȝ intraȝ: nō anȝ, et nō coaȝ, quia carere divisiōe intra excludente unionȝ extraȝ, n' ē habere unionȝ, s. divisionȝ intraȝ.

Sectio 3ª

Proponit sȧ adstruens vnionē extraē Verbo.

Opposa docens Vnionē hypostica, solum here pro trō extrō Divinum Verbū, et cōnter denoatiorē Vniti, trantis, s. Substantiē naē humanaē ee denoatiorē extraē advenientē Verbo, deffendit à D. Thoma expresse in 3ū disne 1. articul. 2 ad 1ū: godicendū, quod in relativis
„ contingit aliquando aliquid relative dici, n̄ quia ipsū referat, s. quia alterū
„ refferit ad ipsum, sicut scibile relative dicit ad sciaē, et in talib. aliquid
„ incipit dici de novo, quod prius n̄ dicebat, nulla mutatione facta circa ipsū, sed circa
„ alterū, nulla enim mutatione facta circa scibile incipit ee ȧ me scitū p
„ mei mutatiorē, et ideo Deus dicitur rōnē vnioni, non p mutatiorē sui, s. eius, cui
„ vnitur. Ecce rōem assignataē à Doctore Angelico, cur Verbū n̄ mutet, sicut res scita n̄ mutat, quando denuo scitur, s. cognit, quia scire ē pura denoatio extrā proveniens scibili à scia, s. cogne, quae circa ipsū versat. Ita Verbū n̄ mutat, quia vnioni ē denoatio extraē p venienē Verbo ab vnione, quae quidē intrē in humanē residet, et ad Verbū extrē trahitur.

Vlterius, qd. magni existimo, hanc saē tenet Leonardū Lessius de perfectionib. Divinis libro 12. numero 52 his verbis: n̄ enim denoatiē intraē dicit Verbū substentans naē humaē, s. extrā. Est pro eadē Vasquez disp. 64 cap. 4°. Idem docet Albertinus tomo 2° in 1° Corelario praementi subiti. Philippus Faber in 3ū dictes 1° disp. 1° n° 44. favet cū Scoto P. Suarez disp. 8 sect. 4°. Pr hęc mihi sȧ duplici medio: 1°, quia si denoatio vniti esset intraē Verbo, Verbū erit subiectū receptivū phycè, et reale vnionis: 2°, quia quamvis denoatio illa intra Verbo p impole n̄ reciperet in Verbo, tamquaē in subiecto phycè recipienti, mutaret intrē Verbū p eiusdē denoatiorē denuo intrē aquitaē.

1ū probo: ex duob. extremis sibi invicē intrē vnitis illud ē subiectū, quod presupponit prignaē alio; sed Verbum ē extremū intrē vnitū, et presupponit prius naē ad vnionē: go ē subiectum phycè, et intrē receptivū vnionis. Maiorē probavi in physicis ex rōi sti Phorū; naē formaē, et receptio ē actū subiecti, ideo formaē substantialis ē actus materię, et

Vnio

et unio est actus, ut quo, sive ro formalis, qua forma actuat: at actus, ut talis presupponit potentias illas cuius actus est: ergo formas presupponit materias, quibus actus est. Sed instauro argumentum. Ubi datur ro formalis ultimo distinctiva subsistentiae, non ibi invenitur subsistentia: at in Verbo reperitur ro formalis distinctivas subsistentiae, nempe unio intrinseca alteri formae complexorate ne ad istas: ergo est vere subsistentia.

Probo praeterea ad hominem Pa Arriaga: omnes concedimus subsistentiam, et formas esse terminos unionis, et ex illis coalescere unum per se. Rogatur autem Arriaga, cur unum extremum recipiat aliud, infert, cum utrumque aequaliter ab unione respiciatur? Et in Philosophia illud extremum esse recipiens, quod ignobiliora partiata afferet in illud compositum, quod resultat, illud vero dici informans, quod nobiliora secum defferet. In praesenti autem semper, quod Verbum, et Sumptum intrinsece conveniunt ad constituendum compositum quoddam ens per se, conveniunt, inquam, per unionem realem intrinsece respicientem aequaliter utrumque, sive Verbum, et sive Sumptum: meminerit ergo sui ipsius doctrinae, dicatque consequenter, scilicet Verbum esse formam sumatis phisicam, et realem, scilicet esse subsistentiam phisicam liuedi sumatis, siquidem evidens est, quod Verbum Divinum, nobiliora secum affert partiata, scilicet minus nobilia quam Sumptum ad componendum hoc ens per se.

Sectio 4a

Si Verbum intrinsece unitur in tempore, intrinsece mutatur.

Probo assumptum: illud mutatur intrinsece, quod aliter se habet quoad intrinsecum, ac antea se habebat: sed per unionem Verbum aliter se habet, quoad intrinsecum Verbi, ac antea erat: ergo intrinsece mutatur. Minor mihi invenit Logica via per se nota ponenda est, quae clarior, ut pateat. Si modo Verbum unitum deponeret, maneret invariatum quoad omnia intrinseca annon? Si dicas non manere: habeo intentum: ergo cum transit de unito intrinsece ad non unitum intrinsece: non manet invariatum intrinsece: ergo intrinsece mutatur. Si dicas mansurum invariatum Verbum, quoad omnia intrinseca: infero: ergo omnia intrinseca Verbo manent, sine ulla variatione, sicut antea erat: at Verbum non erat unitum: ergo esse unitum non computabatur inter intrinseca Verbo.

Explico

Explo preterea idipsum. Et 2o sic independenter prescinds abeo, quod verbum resolveat instar subti physici unionem; compositum, quod denuo denoet, intrinsece fore Verbum mutandum; si vera foret sententia Colliter Caietano tributa, actum liberum identificatum cum Deo perire posse quoad entitatem et perfectionem ipsius, nihil mutaret Deus heri in tempore actum liberum, quem antea habebat quoad entitatem et perfectionem ipsius, evidens fore Deum intrinsece mutandum, sicut si per impossibile Deus destrueret in se suam visibilitatem, mutaret intrinsece, quis hoc negare audeat; et tamen id quod deperdit, et id quod aquirit, neque subtum est, neque forma: ergo ad recipiendum rem aliquam mutari, necessarium non est, quod recipiat per modum subti recipientis formam, aut illam semel habitam amittentis, sufficit si recipiat aliter se habere, quoad aliquid intrinsecum, ac antea se habebat.

Urgeo: si anima rationalis D. Petri modo informaret materiam, quam antea non informabat, apud omnes Philosophos mutaret: ergo ut aliquid mutari intrinsece dicatur, non est necessarium quod sit subtum recipiens formam. Dices: reciperet unionem, et per unionem intrinsece mutaret. Contra est: in omnium sententia constans est dogma, quod mutaret anima informando intrinsece cum antea non informasset, non est tamen in omnium sententia verum, quod anima recipiat unionem. Probabilissima sententia est animam rationalem recipi in unione, et media unione, tamquam ratione formali recipiendi, et informandi, recipi in materia. Praeterea etiam est probabilissima sententia quod se habet forma per modum termini denominati ab unione, et non per modum subti, et tamen apud omnes, ut indubitatum supponitur mutandam intrinsece animam, si modo informet intrinsece, quam antea non informasset: ergo omnium Philosophorum mens est mutationem independenter abeo, quod res mutanda sit subtum; per hoc possibilissime explicari, quod maneat intrinsece aliter, ac antea se habebat.

Dices: nostram doctrinam esse contra Philosophum qui definivit motum, esse actum entis in potentia, prout in potentia: ergo ad mutationem requiritur subtum recipiens formam, quam antea non habebat. Nego, quod nomine actus intelligit denominatio quaelibet actualis. Unde postea concludo intentum mihi propositum: mutatur res, quemodo habet denominationem intrinsecam actualem.

ad

ad quam hendam antea erat in poa. Verbum modo fiet denom. Intrinseca actualis, ad quam hendam antea erat in poa, quod ex mente Phi. Verbum mutat intrinsece. Minor probatur: nam esse in poa aliquid, est esse illud here, et actu non here: Verbum antequam uniat physice, poterat sortiri hanc denoationem uniti intrinsecam, nec habebat: quod erat in poa ad hendam denoationem uniti: Convenit ergo Verbo deffinitio motus a Philosopho tradditi, siquidem modo fiet actualis denoationem, ad quam hendam antea erat in poa.

Confirmo ulterius doctrinam: denoatio intrinseca in tempore Deo adveniens, nec secum affert mutationem, nec ratione subiecti, nec aliunde, sed minimam imperfectionem Deo indignam: quod concedi poterit aliquam innumeram denoationem intrinsece Verbo, denuo in tempore Deo advenientem sine ullo in eo motu: aut quod non dicunt Deum per intrinsecam denoationem esse creatorem mundi, conservatorem, et gubernatorem: dicunt creationem, conservationem etc. non convenire Deo. Dico: de hoc est quaestio, si enim eiusdem actionem posset uniri intrinsece Deo, et illum denoare intrinsece creantem, conservantem etc. sine ulla Dei imperfectione, cur id non concedunt? Aut tamquam rem evidentem supponunt eiusdem denoationem esse extrinsecam Deo.

Tandem confirmo: quia si denoatio intrinseca denuo adveniret in tempore per aliquid creatum Deo in illo [struck] posset sub concedi sine ulla imperfectione Dei eiusdem denoationem hentis, non erit evidens lumine naturali Deum esse omnino simplicem et expertem quod compositionis accidentalis, poterit enim defendi Deum intrinsece componi sine ulla imperfectione suo accidenti, quia nec Deus recipit accidens, nec substat nationem, sed solum erat intrinsece unionem cum accidenti, quod quidem accidens sit recipiat intrinsece creata tamquam in subiecto eductionis, sed producat per creationem extra subiectum, quae quidem productio non dicitur accidentis essentiam, cum de facto accidentia sint in Eucharistia sine subiecto substantiae, de cuius poa educantur.

Sectio 5a

Fallatia rationum detegitur, quibus aliqui ostendunt Verbum intrinsece unitum non mutari.

Non

Non ē abs rē nobis Eᵐᵒ Cardinalis de Lugo disp 12 nº 84. fatet coiter intra vocari denos uniti, qui ē intentiore tñ Verbo, et hanc locutionem se usurpare, ut loquat cū pluribꝰ, tn nº 79 docet Verbū n̄ affici, nec subiectare unionem, quia affici, et recipere dicitur n̄ nisi ā cepto formali ꝯpleri, et integrari ꝑ adventum alicuius complementi sibi additi; nam eo ipso, quod recipiat aliquid in se, videtur supponi tum aliqꝰ vacuitatem. Sed hec, ut ꝑ dixi sept; sunt mera nomina. Vacuitas qui supplet in subiecto recipiente formā; non ē inanitas aliqꝰ, quam occupet forma, sed pōa sunt denos intra, quā poss inrehere. Sigo Verbum presuppōnit, sine denos uniti, quā pōe habere intrē, presupponit ante unionem sufficientem vacuitatem, quam replet, sepossit denoatio extra denuo intrē advenientem.

Præterea displicet, quod docet idē Author nº 75 unionem physicam deffinierem, scilicet ē, id rōe cuiꝰ aliqua extrema dista alligant mutuo in ordine ad inseparalitatem, et ad hoc ut ex utroq; resultet aliquod verē, et proprie unū. Pᵃ ē: nam si duo corpora penetrarent, id formalis, quia penetrant, illa ligabit in ordᵉ ad inseparalitatem; nam illa rōe persistante exunt inseparalia, nec tn eo penetratio ē unio. Pᵃ ē 2º: actio transiens, qua corpꝰ in corpore sibi penetrato produceret calorem v.g., ligamen esset, quo calor productꝰ esset inseparalis ab agente; suppono enim agens ex nā suo ee tenuis adeo virtutis, ut nisi in penetrato sibi passo, nil producat. Pᵃ ē 3º: quia accidentia eucharistica n̄ sunt in quocunq; loco, a quo in quo reperit Xpti Corpꝰ, et tn uniunt: ergo mutua inseparalitas extremorum, non ē effꝰ nasio resultatꝰ ex unione physica.

Hurtado disp 22 intendit Verbum non mutari, quia solū se habet ut term intrē unionis, non ut subiectum, aut forma unionis; deffinit autem term intrū § 52 ee habitudinem alicuius rei ad aliam, que illi non ē denoatio extra, nec realiter illam exercet ullum genus causæ intrē. Pᵃ: quia probavi impliare, quod sit purꝰ term unionis extremum illud quod intrē unit alteri, et presupponit illo prius. Pᵇ ē 2º: quia quivis

motꝰ

motus, ut deffluit ab Axe. Exigat roem subti inxe, qui dicit moveri, q.o nandu e. adhuc immutabilitas, qui e p fectio Dei, et qui ex suo dcep-tu excludit a Deo omne vicissitudinis umbram, n solu excludit motu, qui sit ipsa intre recepta in Deo, tamqua in subto, ad qua hendas transierit ex priore statu, sed excludit aliquod prater intiu modo de Deo dici, et modo idem nasci.

Aldrete disp 3 1. sect 5, conat duo nobis p su-adere, su nil creatu posse intre uniri, qui intre mutet p ficiat, aut de-terioret simplit, aui q rõ e, quia omne creatu, quod intre unit, cplet simplit, aut secundu quid, aut quasi cplet. 2u: Verbu divinu non mutari, quamvis intre unitu, quia p unione hypostica, nec p ficit, nec deteriorat simplit, cuius roem reddit, quia Verbu sit infinite p fectu, nulla p fectione creata indiget.

Hec evassio quarit locu, rem n invenit. q e 1o: quia poe aliquid creatu intre uniri alicui, a qua nec p ficiat, nec deterioret simplit, quod accipit quottiescunq subtu recipit forma neutra, hoc e, nec pfectam intre, nec illi repugnant: v.g. quando aer recepit lucem, calore, et frigiditatem. q a 2o: si ideo Verbu n p ficit quia infinitu e: go ideo n p ficit, quia q addat Verbo, eminen-ter antea p continebat in Verbo. go du substa recipit accidens, non dicit p fici, quia tota accidentis p fectio eminenter continet in subs-tantia. Scio Verbu ee Verbu infinitu, et substam here p fectione finitam, s. sed scio roem formale, propter quam res in finite p fecta nequit ulterius p fici, hanc ee, q. scilicet, q o illi supponat, continetur illi eminenter inerat, quod ro etiam militat in substa, et accidentibus.

Quidam recentior suppit: quod mutatio e actus por inclinois qd eius entis ad sua p fectione, proinde ubi ens non p pendet in sua p fectione, proinde ubi ens non propendet in suam p fectione, nequit subire mutatione intra. Unde concludit Verbum n mutari p unione, quia n propendet in unione. Hec assertio con-net absurda pretensis, et alia: nec summa propendet in unione

hypostica

hypostaticam: quia propensio, s. appetitus, et inclinatio naturalis, et ingenita, s. acquisita: neutrum congrue dici potest, ut suppono ex omnibus quae docent ad formas supernaturales non dari appetitum ingenitum in natura: appetitus elicitus est hic prorsus impertinens, et tamen humanitas mutatur per unionem hypostaticam, anima per gratiam, et visionem Beatificam, voluntas per actus spei, et charitatis supernaturales. Praeterea aer mutatur cum recipit calorem, frigiditatem, s. lucem, nec tamen dicitur aer inclinare, et propendere in lucem tamquam in sui perfectionem: ergo non omnis mutatio est actus entis inclinationis per se et entis ad suam perfectionem.

Sectio 6.

Concluditur Disputatio.

Pro coronide restant aliqua explananda. Primo noto absolute non esse vocandam hanc unionem inter Verbum, et humanitatem unionem extrinsecam sine addito, nam unio extrinseca absolute dicta stat pro unione metaphorica, impropria, s. intentionali, qualis est aggregatio plurium secundum locum; s. moralis per concursum plurium in eadem familia sub eodem capite, s. per affectum; qualis est inter amicos. Ob hanc dicendi occasionem vitetur etiam in modo loquendi, quamquam haeretici existimentur ipsorum erroribus aliquando tamen in Ecclesia faveri, non est absolute dicendo unio extrinseca, sed unio physica extrinseca Verbo.

2um: Interrogationi satisfaciendum duxi. Rogabis fortasse: per physicam unionem competit induisse carnem: ergo haec denominatio est intrinseca: nam denominatio intrinseca est, quae rei competit per puram, et physicam unionem cum forma, s. quasi forma denominante. Haec obiectio diluitur, si explices, quid sit denominationem esse intrinsecam: assero ergo denominationem esse intrinsecam rei, quae rei competit per receptionem unionis cum Verbo, aut informationem physicam: sic humanitas intrinsece assumpta est: quia id competit humanitati per physicam receptionem unionis cum Verbo. Loquor de denominationibus non essentialibus, sed physicis provenientibus a forma distincta, nam essentiales, s. provenientes solum a forma quae est idem cum re, veri denominationes non sunt, ut saepe monui, sed solum secundum dici. Unde in forma rei du-

bitandi

dubitandi, rec̃o deceroant, nandotra. Adg batioy: ndans.

Disp.º 7.º

V. si unio tretur ad Persolitats Verbi, quà Personalitas, assumeret nã humana In unats suppi.?

Sectio 1.º

Referetur ex fide, quid coiter Doctores doceant.

Suppono 1.º: Unionem n̄ trahi aquatè ad aliquid absolutũ, l. tbũ Trinitatis, de: an inaquatè? In hac discutio: trahitur q. Unio ad aliquid propriũ verbi. Unprimis difficultas ergo an si formaliter tret ad Persolitã Verbi prisse, ut persolitas ẽ, nec attingat aliquid aliud ẽceptũ, sive propriũ Verbi, sive coẽ Trinitati, assumet na in unatũ suppi?

Suppono 2.º: Persolitã verbi ẽẽ receptum poovij, cuiũ munus sit formalit reddere, l. na divina, l. humanas suas illunctũ exnat. et propriete Persali filij formaliter subsistens, tratum in se, ẽtin coelestẽ: hoc inquã, suppono; non quod existimẽ id omne certũ, reputo probabilissimã Persolitã in divinis ẽẽ nationẽ, ut docet Molina, quem supra citavi disp.º 1.º hui 9.º versie, s. qui a via parar difficulti disputandi, id supposẽ necesse ẽ, ex coi salti sa. Suppono clenique in pñti ãme discussũ non ixi an possit unio trahi ad Persolitã, q.ta prisse Persolitas ẽ; sub ea hypotesi, quod tret, inquiro an humana assumat In unatũ suppi.

Difficultas presentis sub his txis n̄ video, l. à Recentioribus; l. ab antiquis Theologis agitari, nihilominus ex his, que coiter docent in explandã ptũ unionis hypostice ex parte Persone assumentis, videtur complecti affirmativa pars. Probat 1.º: quia de facto, humana assumpta ẽ in unitate suppi à Verbo, et tñ unio trato fuit ad Persolitã verbi formaliter, ut prisse ẽ Persolitas, l. subsista:

qd ut na aliqua assumat a Verbo in unit suppi, suffit quod illa unio suffit, quod tret ad Persalit Verbi, qua prisse Persalit e: Pt minor: quia na Suma unita e Verbo prisse ad subsistendu p Verbu: go unio illu tangit ex parte Verbi Persalit.

Pfrat roes unionis illu colcat Verbu Sumati, id e quod Verbu supplet, quod deest Sumati, s. deest Sumati subsista Sola. et Persalitas: go unio illu colcat Verbo Sumati fralit persalit sub Icepte Persalitis: go unioi Persalitati prisse ut fralit e Persalitas, sufficit ut Suma i assumat in suppi unat. Ita videt argutari Hurtado disp. 33 sect. 4. § 32. Pt 2° a priori: quia Persona n multiplat nisi multiplet Persalitas: in ea hypotesi n multiplat Persalitas: go assumeret na in unat suppi: Minor pt: quia tunc na Suma spoliabat propria subsista, et unibat ad subsistendu Persalitati Verbi; qua prisse e subsista Persalis: go in eo Iposito n daret, nisi una tantu subsista. Hec sit, qua pro parte affiva, hinc inde colligere licuit ex ijs, qua Doctores supponere potiq videntur ut certa, quaq ut Io verso probare.

Sectio 2ª.

Veritas nra dictis oib9 contraria est.

Sit 1ª Ic°: si per pole, l. impole Suma unixet Verbo p unioru, quq solu traret ad persalit, ut prisse, et fraliter Persalitas e, na Suma n spoliaret propria subsista: sed nalo illa retineret cu eiusmodi unione.

Ic° probat: propria subsista ne e ea natio qua na Istuit incolcata subsist absuta, et voco, utiq pr monui, subsista absuta, qu non e prisse tius poug; sive ro fralis trandi atqui in ea hypotesi, sive poli, sive impoli, n destruebat hec natio: go in ea hypotesi n destruebat subsista propria na Sumana. Maior e deffio subsist, qua supp ex supra dictis: Minor p: quia donec ponat Sumana na colcata subst absuta non

destruit

11\. destruit natio, quae est non communicata: at in eo casu non ponitur natura huma communicata subsistentiae absolutae: ergo non destruit ea natio, et consequenter, nec subsistentiam destruit naturae humanae propria. Minor probatur: quia in eo casu communicat solum natura humana, non subsistentiali ut tali, quae est formalis terminandi personae, sive personalitas.

Dices forte, subsistentiam propriam et connaturalem humanae destruit naturam, quia neget omnem communicationem naturae humanae alteri subsistentiae, tunc communicaret personalitati Verbi, quae est subsistentia: ergo destrueret subsistentiam propriam. Quia est: naturam terminat per formam propriam et etiam per formam propriam extrinsecae: ergo utraque forma praestat eundem effectum formalem: at formalis propria terminans naturam, non praestat naturae esse incommunicatam omni subsistentiae, alias si esset incommunicata omni subsistentiae, et ipsi esse communicata propriae humanitati, quae formalis substantialis, quae est aperta contradictio: ergo formalis propria terminans naturam, illi non praestat esse incommunicatam omni subsistentiae, aliter nullam excipiendo, sed tantum ergo praebet incommunicatam esse subsistentiae absolute: ergo naturam dum terminat naturam, non illi praebet esse incommunicatam omni subsistentiae, sed cum limitatione, omni subsistentiae absolute.

Explicatur: natio constituit naturam subsistentem etiam secundum authores oppositos: personalitas divina reddit naturam subsistentem: ergo effectus formalis nationis, et effectus formalis personalitatis divinae non opponuntur, imo conveniunt inter se formaliter: ergo natio non destruit per adventum personalitatis divinae. Exemplo praestatur, quod linea terminet native, non oppositur cum terminatione eiusdem lineae propria, nam natio native est non unitio partis absolutae, quam componit, continuatio propriae, est hic tamen modus, quo iste sistit in se haec pars, ut excludat ab illa continuationem cum alia: ergo similiter terminari substantialiter naturam native, non opponitur cum eo quod fieret propriae. Explicatur denique: quod subiectum sit calidum calore A non impedit, quominus sit calidum calore B: ergo quod fiet native humana, non est effectus formalis incompatibilis cum natione propria eiusdem humanitatis.

Sit 2a conclusio: Admissa ea hypothesi: humana non assumeretur in unitate suppositi cum Verbo. Conclusio est secunda expresse contra 3 ex duplici capite. 1o ut probatum est: eiusdem naturae natio consurgeret

propria

propria Persolit, rursus Verbum esse propria Persolit retine
bat: ergo resultaret duplex Persona: Prob. haec consequentia: quia ubi est
duplex natura, quarum quaelibet terminatur propria personalitate, nequit non esse Persona
duplex. 2°: quia quamvis per impossibile ea natura quae datur in nostro
non esset subsistentia: et consequenter quamvis solum daret Personalitatem Divini
Verbi, adhuc darentur duae Personae. Probatur, quia ubi est duplex natura
terminata in se, quamvis terminet per eandem Personalitatem, datur duplex Persona;
sed tunc daret duplex natura terminata in se, quamvis terminet per eandem Per
sonalitatem: ergo daret duplex natura terminata in se quamvis terminaret per eandem
Personalitatem: ergo daret duplex Persona. Maior probatur ex supra dictis, quia
nomen Persona in recto afferat totum substantiale, quod terminat in se, et
in obliquo subsistentiam, per quam terminat: ergo ubi est duplex natura, quae sit
duplex totum substantiale, quamvis utraque terminet per eandem Personalitatem,
datur Persona duplex.

Dices forte: illa natura non est duplex totum, sed
unicum, et consequenter non est duplex Persona, sed unica. Contra: natura
humana tunc non uniretur Divinae, nec alicui subsistentiae praeter solam Per
sonalitatem: ergo non constitueret unum totum cum essentia Divina. Prob. haec consequentia: quia
ex eo quod uniat alicui Personalitati, non desinit esse totum, immo formaliter
ponet quoddam totum per ipsam personalitatem, nam sicut per unionem sui cum terminis
cum formali ratione sit terminata in se, ita per unionem sui cum per se
sistente fit formaliter ponere quoddam totum substantiale. Enimvero, nam esse
totum, nihil aliud est, quam terminet sive terminatione completiva, sive nega
tiva. Ex quibus, constitutio hinc sequitur, ut intentum demonstretur, supra
positis, quae dicta sunt circa subsistentiam: formaliter uniri termino, perisse ut
termino, est terminari in se, et esse totum: illa natura humana formaliter uniretur
termino solum, et formaliter ut termino: ergo formaliter est totum in se, et non pars.

Hinc colligo: cum de fide sit naturam humanam
de facto assumptam fuisse in unitatem suppositi cum Verbo Divino
nationem dicendum esse de facto unionem hypostaticam terminari solum, et
primo ad Personalitatem ut est formaliter primo Personalitatem. Probatur: nam

unio

Unio de facto exerens non trahat ad faciendam naturam humanam totum substantiale per se, sed potius constituit illam in ea partis alicuius totius, quod per se terminat, et est Persona, sed unio praecise, et solum terminata ad Personalitatem Verbi, terminat ad faciendam naturam humanam quoddam totum substantiale; ergo unio de facto exercens non trahitur ad Personalitatem Verbi, ut praecise Personalitas est: terminatur ergo ad aliud quoddam conceptum substantiale, quem absolutum voco, quia non est praecise huiusmodi, cum quo conceptu substantiali absoluto constat natura humana totum quoddam substantiale, quod totum est aliter, et per se per increatam Personalitatem Verbi subsistit, estque Persona Divina. Et hoc unico vocabulo appellat Christus.

Hinc apparet, cur Sancti Patres constanter illam locutionem usurpent, scilicet Humanitatem assumptam ad subsistendum in Verbo, quod quidem in communi sensu non apte declarat: nam si unio traheret ad Personalitatem praecise, fieret quod humanitas subsisteret per Verbum, non in Verbo, sicut si uniat substantiae equinae, fieret quod humanitas per eiusdem substantiam subsisteret, non in ea, sed in se. Tum ratio autem dicta id optime explicat, quia unio non tendit ad constituendam naturam humanam subsistentem in se per Divini Verbi Personalitatem, sed tendit ad constituendam naturam humanam ut partem additam Verbo, ideoque non subsistit in se, sed ut pars illius totius, et prout inclusa in illo toto, indistincte existens toto.

Sectio 3ª

Solvuntur Argumenta facta pro communi sententia

Facile admodum est argumenta sectionis 1ae proposita oppositione solvere. Ad 1um: Concessa maiori, nego minorem, ad cuius probationem dico duo esse: naturam humanam unitam esse Verbo primo ad subsistendum in se, secundo ad subsistendum intrinsece substantiae ut pars illius: Concedo antecedens. Et simpliciter distinguo consequens: id solum attingit ex parte Verbi, a quo formaliter non redditur subsistens in se, nego; suppositum quod reddatur subsistens in se: a quo formaliter redditur subsistens in alio. Concedo. Ergo

prout reddat subsistens in alio; necessarium est, quod concret<u>um</u> totum, quod sit subsistens necessarium ergo est, quod unio trahat naturam humanam alicui subsistenti absolute ad coincidendum, scilicet divinae naturae, scilicet propriae personae Verbi, cumque componat totum, in quo inclusa subsistat.

Ad 1am confirmationem: non suppono, quod Verbum suppleat, quod deest humanitati. Iam huic argumento supra satisfeci disp. 4. dubio 1o versus sectionem 2am. Ad quod dixi: Invenies in hac difficultate esse naturam cum natione propriam subsistere in se, dum autem dicatur Verbo prout in alio subsistente idem, non habere aliam rationem subsistendi, praeter illam, quam accipit totum, cuius pars est: an hoc sit supplere Verbum humanitatis defectum, est quaestio de voce, improprie diceret supplere, ideo quaestio ista locutio a me absolute negabitur, nam potius ab unione cum Verbo accipit naturam oppositam denominationi illi, quam accipit a propria natura subsistentia, nam a natione, quae est propria personalitas, reddit subsistens in se, ergo est absolute subsistens, cum unione autem ad Verbum, manet subsistens in alio, quod absolute non est subsistere, imo est quaedam oppositae denominationi subsistentis absolute dicti; ideoque nonnisi cum distractione verificatur quod natura subsistit in alio.

Ad 2am confirmationem dico non ideo spoliari humanitatem propria subsistentia, ut uniri possit, sed per ipsam unionem naturam humanam formaliter fieri quid incompletum, et contra formaliter per unionem spoliatur propria subsistentia, nam esse partem alicuius totius substantialis per se, et esse quid incompletum, idem formaliter sunt. Unde damnanda est falsitatis, ... tentatio, quae fingit naturam incompletam cum vacuitate aliqua esse tenendam, scilicet profundam voraginem a Nostris plane replendam, quae quidem a mente Senensis longissime a vero distat.

Ad 3am rationem contrariam sic: Ideo omissa maiori nando minorem: Probavi manere naturam duplicem personalitatem, et propriam naturae humanae, et divinam Verbi assumentis. 2o probando maiorem: Itemque supra demonstravi.

Disp.

Disp.° 8.°

An unio hypostatica de facto tĩet ad aliquid absutum, et commune Trinati?

Sectio 1.ª

Opinionum varietas in hac difficulte.

Celebris admy e in hac q.° versla Durandism qui tradidit ille Author in 3° dictes 15 q. 2 scilicet duplicem in Divina Incarnoe Unionem inter venisse. 1.am, quæ termineretur ad subsista absutam comm. Trinati. 2.am quæ terminetur ad relatoem propriam Verbi. Concedit ergo Durandy terminum aquatum aquatæ Unionis hypostice, n. solum esse aliquid notionale, et propriam Verbi, sed etiam aliquid absolutum tribus Personis coe, quamvis hoc coe dicat esse subsista absuta. Durandy ex parte imitatq e Capreoly, qui dicas sub Dominis dit Unionem 1.am ad hypostasim Verbi, per quam Humanas sic sonet. 2.am ad exam Divinam, quæ e coi cunctib.q Personis et absta pfectio vocat, vocat hic absuta pfectio, quæ relativa n. e, unde si quis humanitatem n. solum subsistere p. Divini Verbi subsista et exere p. exa Dei, propterea uniri debet humanitas et subsistit ut subsistat, et exe, quæ exat +ut vero Dei exa, sit communis tribus Divinis Persis, unio aquata trat saltim tanquam ad tiy aquatam ad aliquid absutum.

Dominicus Soto, et Franciscus Victoria Theologi Dominicani docent humanam. posse considerari, et secundum quod a. Perfectionibus absutis cõibus Trinati, ut Omnipotia, Immensitate, et quæ modificatur relativis, ut Paternitate, Filiatione &c. Unionem vero n. trahi ad nam. in 1.a consideroe accepta, sed in 2.° prout modificatur relatione Verbi. Unde infert 1.°, quod n. fuerit tota Trinas personarum incarnata. 2.°, quod solum Verbum carnem assumpsit. Alia sentia Nominalium e unionem trahi ad tota et inexam personam Verbi, quæ e Deus Verbum, et contentrahi saltim inaquiate ad omnem pfectionem

absutam

absurda, coem Trinati.

Cols hac tempestate sa tenet Uniorem factam fuisse In sola Sypostase Divini Verbi. Pro hac Opinione citat P. Suarez disp. 12 sectione 2, Alensis, Bonaventura, Scotus, Gabriel, Richardo ex Recentioribus. Propugnat Hurtado disp. 15 § 34. Bernal disp. 22 nº 18. Notandum tamen est quod P. Suarez duplicem rem statuit, quam nexum non satis capio. Prima est: Personalitatis per quam Verbum sumatur 1º est se, est propriam relativa. 2ª est: hec unio per se 1º in nullo absoluto facta, sed solum in relativo, in absoluto autem solum quatenus includit in relativo: enim vero; absolutum includit essentialiter relativo, implicat quod Relocemus se tiens 1º, quin absolutum per se 1º fiet in quidem solum et patiens a relativo, nec ut terminum quatenus unionis, sed sub ratione relativo. Probabit ergo ea opinio velit, nolit in alliam, quae docet totam Personam Verbi, ut Splectitur absolutum, et Relativum, terminare Uniorem; quae dicendi modum ex Ocamo, et Gabriele relatum videri facilius Patri Suarez eadem sectione § 9 2ª sa.

Ad huius difficultatis examen supponendae virtualis distinctio miranda. Huius virtutis vehementer extollunt recentiores. Distinctio inquadam ratione, 1. virtute, quam praedicata talis idem re facta in Divinis habent ad verificanda praedicata aliis 2ª dicta, sive in potestate Dirimendi 1º dictiorem in praedicatis ex se sibi 2º dicentibus, quam virtutem verificandi ex eterno vocarunt Recentiores distinctionem virtualem. Ita duo praedicata 1º dicta aliis, verificari possit ab illis qui dicunt virtualiter. Ita duo praedicata Divinae, vel natura, et hypostasis verificare possit per duci, et non duci, sine 1º dictione, quia si distincta non sint realiter, sunt tamen virtute distincta, hoc est, et inde se habent ad ea praedicata verificanda ac si essent distincta realiter. Hispraemittamus supposita ea dictiorem variae.

Sectio 2ª

Vera sa proponitur, et probatur.

Sa

Sed, quam habui semper verissimam, docet unionem
factam fuisse indistincter ad tres Personas, illi, ita ut terminus realiter
indistincter realiter respectu absoluti, scilicet, sit omne id, quod Persona + unione
2a Sanctissimae Trinitatis explicat, tam secundum absolutum, quam secundum
relativum, quod importat; solum ergo excludo ex iis omnibus, quae divina
sunt, proprietates notionales 1ae et 3ae Personae.

Antequam dicta probem, operae pretium erit non inu-
tilis refutare opinionem Durandi, atque Capreoli distinguentes duas uniones
alteram ad absolutum Verbi terminatam, et aliam ad relativum: assumo unionem
physicam illam, quae solum terminetur ad absolutum, et sic arguitur: ex vi huius
unionis, caro assumitur ad unionem cum Deo, ergo ex vi illius unionis
absolute constituit Incarnationem Dei. Patet evidenter consequentia: quia deceat adaequata
Incarnationis consistit in unione physica Dei cum carne, ex vi cuius unionis
Deus unitur physice substantialiter cum carne: Deus ergo realiter Incarnatus
ex vi illius unionis: ergo datur de facto Incarnatio aliqua adaequata in specie
Incarnationis realis, quamvis fuerit Verbum specialiter Incarnatum, scilicet Deus,
seu Deitas prout est communis tribus Personis: hoc autem est mihi sufficienter ab-
surdum, quod scilicet physice, et realiter detur de facto Incarnatio quaedam adaequata tota
in specie Incarnationis, quae quidem sit Incarnatio Dei, et non specialis Verbi.

Illud, inquam, quod satis apud me continet
absurditatis, ut modo omittam, quod ex vi illius Incarnationis tres Personae
fuissent Incarnatae. Patet: quia ista adaequata realis Incarnatio est communis
tribus Personis: ergo Incarnatio est communis tribus Personis. Consequentia: nam Pater
est totus ille Deus, qui carnem assumpsit, sive Pater est terminus illius unionis
adaequatus: quod est terminus illius unionis. Patet antecedens: nam Pater est totus
Deus, sive Deitas tota: atqui Deitas tota est sola terminus adaequatus:
ergo Pater est terminus adaequatus illius unionis: ergo realiter Pater Incarnatus
est. Nec obstat, quia praeter quod non includit relativum oppositum
Patri, est communis Patri, et dicitur de Patre: at Incarnatio, quae consistit
in ista unione, de qua praecise loquimur, non dicit relative oppositum

Patri

Patri: ergo ea Incarnatio realiter dicitur de Patre, et de Spiritu S. quae nullus Ingenium absurdus.

lago unionem verosimiliter quae physice, et realiter solum terminet ad absolutum; Probo mea 2a. Istante assertio Patris in Christo Divinitatem fuisse unitam Divinam, et Humanam: ergo uniunt immediate realiter. Probo hanc primam, quia Christus eodem speciali vinculo fatendus est fuisse Divinitatis in Christo, quo non fuerit Pater, aut Spiritus Sanctus: at quaere per unionem mediatam, hoc est, quatenus aliquid unitum est Humanitati in Christo, quod realiter est Pater, et Spiritus Sanctus: ergo Divinitas non per unionem mediatam cum natura Humana fuit in Christo, sed per immediatam unionem. 2a ante probo ex Damasceno: Totus Deus, et totus Homo est, nisi inter se unitis inconfusè indivisibiliter et inseparabiliter inconfusè quidem, quia quaecunque natura suas proprias differentias retinet, indivisibiliter vero, quia quaecunque inalterabilis est, per mansit non diversa in altera. Licet in Christo naturas inter se unitas plane fatetur Damascenus, et idem citatur ab Euthimio in sua panoplia titulo 15: Sine diversione, inquit, et mutatione mixtione naturae Deus coniunctus sit. Et in eundem sensum loquuntur Patres contra haereticos disputantes.

Dices forte, naturas Divinas unitas esse mediate naturae Humanae. 1a est, quia etiam Pater, et Spiritus Sanctus uniunt mediate, nec tamen ullus Catholicus dicit [illegible] ad haeresim carum. 1a est 2o: esse unitam naturas Divinas mediate, est non esse unitam, sed esse idem realiter cum eo, quod unitum est; sicut Patrem mediate identificari cum Filio, est esse realiter aliquid quod identificatur realiter cum Filio, cum realiter Pater non identificetur, sed distinguatur a Filio. Unde sicut haec propositio est falsa, et haeretica: Pater identificatur Filio, quamvis identificetur naturae Divinae, quae communicatur realiter Filio, quia in Divinis, quod Pater identificetur naturae realiter identificatur cum Filio, a proprietate pertinet distinctione Patris a Filio reali. Ita haec propositio: naturas Divinas unitas naturae Humanae, erit falsa, quamvis identificetur Personalitati, quae realiter unitur, nisi realiter terminet

Unionem

unionem, cum idem sit fari Personalitati unitae (secundum ipsos) optime stet, quin natura Divina uniat realiter.

Confirmo, et explico: Licet natura Divina, et Personalitas Verbi dicunt realiter inordine ad hec praedicata contradictoria, unit, et non unit: Licet non dicunt realiter inordine ad ea praedicata sustinenda? Sed non dicunt realiter, hoc intentum, scilicet, quod de facto unum quam unit humanitati, quia sine distinctione reali nequit de Personalitate verificari, quod uniat, quin id praedicet de natura Divina: Ant. p. go unire praedicatur de Personalitate, et non unire praedicatur de natura Divina: go ut homo mata, quam ipsi dicunt, Licet dicere posset hec natura Divina cum humanitate Christi Domini, non tollit, quominus hec propositio absolute, et simpliciter vera sit: natura Divina non unit humanitati, et contra non tollit, quod sit falsa hec absolute dicta, et sine addito diminuente: natura Divina unitur humanitati, quam passim proclamant Patres.

Probo 2.º Conclusionem statutam: posse est, quod uniat integram Personam, quin Pater uniat humanitati: go ista integra Persona non ipsi unita est. Probo ans: quia praedicatum, quod convenit Personae Filii ut talis Persona est, integre complectens naturam communem, et notionem illius propriam, non est natura, vel communis Patri, aut Spiritui Sancto. Et evidenter Scripturis prius Fidei, natura est Filius, est Verbum, est Persona 2.ª est Constitutiva praedicata, quae dicunt de 2.ª Persona Filii, ut integre constituta ex natura, et notione illius propria: Patrem est prius genitum Filii, constituit secundum probabiliorem sententiam ex ambo, et relativo, scilicet ex esse, et Relatione Patris, nec tamen praedicatum productivum Filii dicit de Filio, Licet de Spiritu Sancto, quamvis constituat ex aliquo communi: go quamvis terminare unionem cum humanitate dicat aequaliter immediate de integra Persona, prout complectente naturam communem, et proprietatem Personalem Filii, non ideo dicit terminare unionem natura Divina prout communis tribus Personis, et consequenter nec Patrem dicit unionem cum humanitate habere, nec incarnatum fuisse.

Deam si Enthymematis probo ex Scriptura praecedenti: Patres unanimi consensu docent unionem factam fuisse ad Personam, et Suppositum Verbi: at nomine Personae, et Suppositi intelligitur totum illud substantiale

quod e in Persa Verbi, et secundu cuius 2 opinionis, sive in recto afferat, sive in obliquo solu, Persona ishuit essalit, et immate ex essa coi, et Persolite: go tantu illud substale, quod essalit Persa Verbi, unitu fuit humati, et carnu induit.

Sectio 3a

Eadem sn Probat ex eo, quod Divina na Verbi Fuerit Incarnata.

Superest aliud n inferioris roboris argum, ad sa nra 2 frandam: Divina Verbi Incarnata e: go tuc summa ng Unionis, e Persona ingra Verbi, ut 2plectit nam, et Persolitu. Ans docet ex fide a Patribus pccle, praesertim a Divo Thoma hic q. 3. articulo 2 corpore, ubi cum instituisset quaestionem, an Deitas 2veniat assumere nam huma, ret: dicendum, q. sicut dictum e in Verbo assumptionis duo signant, scilicet prium actionis, et terminus, ee aute assumptionis proprium 2venit na Divinae secundum se ipsam, hoc e, prout praescissa a Personis, quia vna te assumptio facta e, sed ee terminus assumptionis n 2venit na Divinae secundum se ipsam, sed ro Persne, in qua 2sideratur. Hoc e, na ut praescissa a Personis non e terminus assumptionis, seu Unionis hypostice. Doctrina hanc transcripsit D. Thomas ex Damasceno, quem citat eo articulo in fine corporis: Dicimus, inquit Damascenus, na Dei incarnatam ee, secundum Beatum Athanasium et Cirillum.

Ubi notandum, hanc ppm: na Divina e Incarnata, n admodum certam fuisse, ut dubium omne excluserit, ex omnium Conciliorum, Patrum q 2, simpliciter illam 2cedi posse narrunt, quamvis cdlon cum Divo Thoma sa illam admittat, et e apud recentes frequentissa, ut videre e apud Patrem Suarez hic q. 3 art. 2. at hec ppo: na Verbi e Incarnata, sine ulla 2troversia, aut tergiversatione, semper in ecclesia recepta fuit, quia scilicet in priori ppo afferit na Divina ut praescissa a 3. Cois Trinitatis: at in 2a ppo n afferit na ut praescissa Cois, sed ut 2stituente Persam Verbi: Ita notat

acute

acute Vasquez hic disp.^d 14 cap. 4. ex Damasceno, qui cum cap. 6 di-
xisset, naturam Verbi Incarnatam fuisse, cap. 11 Deducit: at quod Divinitas
homo facta est, aut Incarnata sit, nusquam audivimus; quam propositionem
absurdam renuit concedere, ne omnes Personas dicamus Incarnatas, ut nos
contra Durandum arguebamus; constat ergo hanc propositionem Indubitatam esse
In ecclesia Catholica: Natura Verbi Incarnata est.

Firmatamque veritate sic antis probo nunc facile contra,
quia ex eo quod Divinitas Verbi Incarnata sit deducere fuisse terminum
Unionis formalem, quod Persona Verbi fuerit Incarnata est Sancti
Fidei dogma; solum ergo est dubium an Personae conveniat terminare uni-
onem formaliter ratione suae solius Personalitatis, an ratione integrae Personae constitutae
ex natura Divina, et Personalitate. Probo idem convenire Personae formaliter
a sola personalitate stante probatione; quod denominative dicitur de toto ratione unius partis,
cui formaliter convenit, non dicitur de alia parte: probatur haec propositio; clarumquam
evidenter: quia de homine dicitur esse albus ratione corporis, quod formaliter dealba-
bat, non dicitur de anima, quod albus sit, quia de homine dicitur quod sit
visibilis ratione corporis, non dicitur de anima, quod sit visibilis, et e contra,
quia homo dicitur rationalis denominative, a parte, quae est rationalis anima, non dicitur
alia comparte, scilicet corpus, rationale: ergo si Persona Verbi dicitur Incar-
nata denominative ratione Personalitatis praecise, quae formaliter unitur carni, non potuit cum ve-
ritate dici, Divinitas Incarnata, quia ut evidens est, probatum, quod dicitur de toto
ratione unius partis, implicat, quod de alia parte dicatur.

Probo praeterea eandem conclusionem: si Divinitas diceretur
Incarnata, non alio titulo, nisi quia est idem realiter cum Personalitate, quae
formaliter tamquam terminativum trahit unionem, nullum agnoscerent Patres dis-
crimen inter eas propositiones superius dictas: natura Divina Incarnata est: natura Divina
Verbi Incarnata est: nam si addatur particula illa Verbi, sive detrahatur, sem-
per est idem verum est, quod Divinitas est idem realiter cum Personalitate, quae
trahit formaliter, et intimate, et ratione eius unionem: ergo sive addatur [illegible] Verbi
sive detrahatur, semper in eo sensu verum esset, quod Divinitas fuerit Incarnata;
dubitarunt ergo Patres an dici posset natura Divina esse Incarnata, dum tamen propter

oio certy suppobant Unatj in verbo esse Incarnata, quiquid senis In 2° positione repetitur n goes.

Probo denique 2 tandem 2q, in qua exeo, q°. na Verbi sit Incarnata, desumpto nas pront. Ichienty Talis Persa Verbi fuisse Immate Unitas Sumati, s°. hec ppo na Verbi e In carnata solum verificat In rumati, ut explicat a Doctoribus ad Veris, scilicet, nas quy identificat cum verbo, mate Incarnata e sive Identificat Persolti Incarnat, esset etiam sana & chatholica hec ppo: nas Patris Incarnatae. Probo assumpty: hec ppo na Verbi Incarnatae, reddit hunc sy in quo soly e vera, nas que Identificat cum aliquo, quod Incarnaty e; s°. hec ppo na Pris Incarnatae, reddit eundem sum, nas Patris identificat cum aliquo, q°. Incarnaty e: go Xo oppos Doctory, eundem veratis ri goxem Scholasticy. Danet hec ppo cathollica, na Verbi In carnatae, ac hec: nas Patris Incarnatae, quas nullus Chatholicy, sine aliquo addito sustinebit: go hec ppo: na Verbi Incarnatae, affirmat Incarnoem mataire, s°. Immatam, 2 petentiae sui cum Persolite Verbi, hoce, Ingre Persony Verbi

Sectio 4ª.

Eadem sa Probat ex 2 positione Quaruy natury In Xpto Domino.

opinioni statuts. 2y caput, unde firmat oppositi ex 2cillo, illud e: quod Patres, et Concilia definierint Uniony hypostica 2° luctantes Nestorianos, et scitie Monachos, illas explarunt esse uniony duary nary ad 2stituendas unas hypostassim, sive Persas: unde simplit docuere Xptum esse Personas 2posita ex duabus nis: Concilium Constantinopolitanum canone 6: Patris, ait, 2pus e ex duabus nis, qui canon, et refferet, et suscipit a Synodo Constantin. acte

4°

4°. Lateranense Concilium sub Martino I° consultatione 5°. Canone 6°.
Siquis secundum Sanctos Patres non confitetur proprie, et secundum veritatem ex duabus, et in duabus naturis substantialiter unitis inconfuse, et indivise idem eundem esse Dominum, et Deum Iesum Christum; condemnatus sit.

Ex his sic arguitur: vere, et proprie, ut deffinitur in Lateranensi, duae naturae componunt verum Christum: quae vere, et proprie uniuntur. [illegible]: quia ratio formalis componendi, sive compositio actualis, est unitio duorum actualis: quod implicat, quod uniantur improprie extrema, quae proprie unum componunt: at unisi mate, non est vere, et proprie unisi, imo ut probatum est, unisi mate non est vere, et proprie unisi, sed proprie, et vere est non unisi: ergo utraque natura in Christo non unitur mate, sed immate.

Confirmatur, nam Patres docent unionem factam esse in duabus naturis et compositionem veram fuisse ex duabus naturis consistentibus unum per se: at nisi unio sit immaterialis utriusque partis interse, non erit utraque natura componere unum per se: quod minor patet: quia alias persona equi, quae haberet duplicem naturam, alteram humanam, equinam alteram, quae inter se immate non uniantur, non componunt unum per se, ut satis liquet ex dictis.

Dices naturam humanam fore unienda per accidens utin nostro casu, quamvis natura humana, et divina uniantur mate, unitur tamen per se, quatenus unio petit naturam humanam unisi personalitati Verbi et sola petit, quod haec identificetur cum Deitate. Omitto in praesentiarum, quod semel concesso praedicto discrimine, sufficiens assignatur ratio, cur natura humana, et equina non componant veram personam, componant autem natura Dei et humana. Nihilominus de veritate istius discriminis vehementer dubito, quod apud me inconveniens dicitur, unionem petere per se Deitati solum, quod probo: ideo petit per se sanctitatem, quia petit per se Verbum, et haec esse realiter Deum: atqui eadem ratione probari posset petere unionem per se personam Patris, et Spiritus Sancti, et per eundem discursum, quo ipsi sic fiunt: per se petit unio hanc Deitatem: haec est identificata Patri et Spiritui Sancto: ergo unio petit per se personam Patris, et Spiritus Sancti.

3° denique sarpius incoat horum doctorum: ideo dicunt naturam divinam non unisi immate humanae, quia si immate uniantur naturae, omnis

tris talibus Divinis Personis attributis Personae immediate uniunt, enim vero quatenus necessario narratio colcat tribus, quibus propria natura communis est: Hic discursus illius evidenter premit, sed ego evidenter fallor, ut iam demonstro: nam Deus se componit cum humana, et se unit humanae, quin Pater aut Spiritus Sanctus se componant, aut se uniant naturae humanae: ergo quamvis natura Divina immediate componat, et immediate uniat, non ideo tres Personae immediate uniunt, aut componunt immediate cum humana assumpta. Probatur haec consequentia: Etenim unitio se convenit naturae communi tribus, quin hae uniant se cum, quin sic unitio immediate non potest convenire naturae communi tribus, quin non uniant immediate. Praeterea relinquitur falsum illud principium, quo se tuebant adversarii, quod praedicata quae convenient naturae communi, debeat Personis dicari quibus natura communis est.

Notandum tamen aliquos Theologos negasse Christum esse Personam compositam ex duabus naturis: Durandus asseruit in Christo esse compositionem huius ex his, sed compositionem huius ad hoc. Caietanus monuit non esse concedendam in Christo compositionem duarum naturarum absolute, nam compositio absolute dicta imperfectionem importat, concedendum tamen cum addito, quod imperfectionem repellat, scilicet Christum esse mirabiliter et ineffabiliter compositum. Sed Caietani equidem monitio inutilis prorsus est, nam si compositio ex ratione sua formali imperfectionem importat, ut ipse ait, si 1us: esto addant honorifica epiteta mirabilis, et ineffabilis, dum manet proprie compositio, quam Caietanus docent, semper retinebit essentialem imperfectionem admixtam: si 2us, esto dicatur absolute, et sine addito Christus compositus, non ideo illico compositio illa dicti imperfectionem sonabit.

Modum loquendi Durandi ex parte probo, displicet ex parte. Enimvero cum aperte Lateranensis definitio dicat Christum ex duabus naturis compositum, causa prorsus timoris abest ad admittendam compositionem huius ex his, sive quod componit una Persona ex duabus naturis. Immo, qui illam negat, timere debet ne Concilio repugnet. Admitto ergo quod Christus est Persona composita ex duabus naturis Divina et humana atque adeo dum subiectum propositionis fuerit Christus Dominus admittenda est compositio ex his, quando autem subiectum propositionis sit Persona Verbi, tunc concedi potest esse compositam, non compositionem

huius

huius exhis, nam Verbum non deponit ex duabus nis ipsum constituentibus, scilicet deponitur suis ad hoc, quia scilicet Verbum est Persona, cui aliæ non adhæsit in unione suppositi.

Sectio 5ª

Respondetur obiectis

Obiit 1º Authores Concilij Toletani cap. 1. tomo 3º Conciliorum: "Solum Verbum caro factum est, et habitavit in nobis, et cum tota coo-"
"perata sit Trinitas formationi suppositi solius, quoniam inseparabilia sunt"
"opera Trinitatis, solus tamen accipit hominem in singularitatem personæ, non in unitatem"
"divinæ naturæ, in id quod est proprium Filij, non quod commune Trinitatis; quod unio facta"
"est in natura divina immediate, scilicet solum remote, et mediate, quam facta"
"est in personalitate Verbi, quæ realiter est idem cum deitate".

Resp. Toletanum sermonem esse de termino adæquato unionis, hoc autem non fuisse aliquid commune Trinitati. Non etiam dicendum asserimus. Praeterea Concilium docet non fuisse factam unionem ad id quod commune est Trinitati, ut commune est, sed ad aliquid proprium Verbi, nam esto facta sit ad naturam divinam, non tamen terminatur ad naturam ut communem toti Trinitati, sed ad naturam ut propriam Verbi. Hæc autem explanatio probatur esse germana Concilij mens ex eo, quia Concilium inducit assertionem prius statuta, nam alias tota Trinitas corpus assumpsisset: atque ut evidens est, hæc ratio solum probat unionem non factam fuisse ad commune ut commune prius: quod idem tamen defensum est pro dicta Concilij assertione. Adde quod ea etiam pugnat cum se, declarans coincidente natura per inclusam formaliter in personalitate transisse unionem, si forte nobis cum pugnat.

Obiit 2º: omne prædicatum conveniens absoluto et identitatem non connotans relationem ad operandum in Deo: convenit toti Trinitati: sed terminare naturam humanam, id est unionem hypostaticam, est prædicatum conveniens absoluto, scilicet naturæ divinæ sine connotatione relationis ad operandum intra Deum: ergo convenit toti Trinitati. Maior est prius fidei, omnia enim absoluta sunt toti Trinitati, ea vero sunt peculiaria personæ alicuius, quæ scilicet sunt per se. ergo connotat.

Hoc argumentum evidenter retorquet in suos Authores prædicatum, quod non connotat relationem, nec est relatio operativa in Deo,

est

é praesumabsy, et contra; si Iuenit alicui Relivo, Iuenit absh, s.d. ipsos frate Vniony hypostica; s. ees vnity Humah, é praty, q.d. neq Inotat Reloem operativam, nec é Relo ipsa, et Iuenit Relivo: go. Iuenit etiam absuto: go si Persoliter vnit, absty vnit. Maior é cer ta sicut enim é primum Sidei, quod praty omninó absuty, q.d. Iuenit absuto Iuenit etiam Relivo, Itaé 9m Sidei Dogma quod praty absuty etiam Iueniens Relivo, etiam Iuenit absuto oi. Sigo existimant praty vnity ees absuty, Incoenter dicunt deide Persolite Relivam Verbi, et n De na absuta, si verò existimant ees praty Relivy, inepte 9a n arguunt ex illo prid Sidei dictante oia prata absuta ees tota.

Dicent forte: ees vnity vnione hac n ees praty absuty quia Inotat ad sui verifahony Reloem propriam Verbi, donec enim hec n intelligit fralit in Deo, n intelligit subty sufficienter capax suiq prati, scilicet vniti p vniony hanc, ideoq praty vnity p hanc vniony ees praty Relivy. 9a é, quia et praty vnity Inotet Reloem Verbi, n illam Inotat ad operoem, nam p vniony non operat adintra Dr, nec pducit adintro Verby: n go praty vnity, quamvis Inotet Reloem, n illam Inotat ad operoem. Vnde infero, q.d. illa ppo maior, qui dicit ab obiiciente ees fidei Dogma, falsa é. Infero 2o xendy ees, nando maiory, vt aliqd praty n sit absutum simplit, nec loe, sufficit quod Inotet aliq relivy pprium vnig Persony. Ita sehet praty, de quo loquimr. Item n Roicet re, adhuc tr hec n intelligit subty sufficienter capax illiq prati donec intelligat fralit in na Ordina Relo Verbi propria; nam vnio hypostica hec, é seipsa vltima fralis vniendi Persona integram Verbi Humani Xpti Dni.

Obiit 3o: vt Persona Verbi pducat, sufficit quod aliquid Istiens eiusdi Persam pducat: go vt Persa Patris vniat Humani, sufficit, quod aliquid Istiens Persa Pris vniat, sed p nos aliquid Istiens Persam Pris, vnit, scilicet na Dina: go abte et simpliter Persona Pris vnit. Reo disquendo maiory, sufficit q.d. aliqd Istiens ipsam Persoñam Pris, pducat abte, et secundy se,

+ D. 101. Ccedo

Ocedo maiorem; prout modificat alia proprietate, quæ in Verbi non est, adducat non maiorem, et sic iterum distinguo Consequens, et minorem, quæ subsumit, aliquid constituens Personam Verbi, scilicet naturam unitam secundum se spectatam: non maiorem, prout modificat aliud proprium Verbi, quod non est in Patre: Concedo minorem, et nego consequentiam: quia unio ex ratione sua petit ad Personam Verbi, sit denominatio utilis quia hanc unionem, ex ratione sua petit Personam Verbi, et naturam Divinam non secundum eius statum in quo communis est, sed prout in Verbo. Idque non obstat quominus denominatio indistincte et immediate super utramque cadat, supra naturam et proprietatem Verbi, naturam utraque immediate constituit Personam.

Obiicies 4°: natura Divina Incarnata est: ergo Deus Incarnatus est. Hic et Durandus disputando hoc ultimum Consequens: ergo Deus Pater Incarnatus est, quia Deus. Addit rationem, quia pater secundum specialem notionem Patris: nego consequentiam. Concludit ergo Durandus in sensu sano et Catholico affirmari posse, Pater, quia Deus est, est Incarnatus. Hæc solutio Durandi male quadrat Recentioribus, præsertim Hurtado, qui acriter, quasi parem Durillam insurgens, asserit, nullo sensu sano dici posse Patrem, quia Deus, incarnatum fuisse, quam esse hæreses, qui enim dicat si catholice sentiat, totam Trinitatem, quia Deus, Incarnatam fuisse.

Ego quidem, auditis Hurtado et Durando, æquus arbiter ita censeo: propositiones reduplicativæ dicuntur communiter esse falsæ si prolacentes illarum falsæ sint; vocatur prolacens propositio absoluta, quæ remanet, si a reduplicativa tollatur reduplicatio: ut Deus, quatenus rationalis est discursivus; tolle reduplicationem quatenus rationalis, manet propositio absoluta Deus est discursivus: si hæc placens falsa esset, etiam addita reduplicatione falsa esset. Ratio, inquiunt est, quia reduplicatio explicat rationem conveniendi prædicatum subiecto: ergo si prædicatum non conveniat subiecto, tota propositio evadit falsa; reduplicativa enim duo affirmat, et prædicatum subiecto convenire et simul assignat rationem propter quam convenit, ut in propositione præfata non solum affirmat Deum esse discursivum, sed etiam rationalitatem assignat esse causam propter quam discursivus Deo conveniat, cum ergo illud, quod non est, nulla datur causa; si Deus non esset discursivus, falsa esset ratio propositio, in qua affirmaret

afferret causas propter quas Patri convenit discurrendi potentia

Hec doctrina vera est, quod reduplicatio sonat rationem formalem, et hunc rationem assignata evidens est, at reduplicatio saepe non affert rationem formalem, sed partem repertam in subiecto, quae substantiet formaliter praedicatum, hinc autem verum reduplicative non exposcit absolute veram placentis, nam ut pars aliqua subiecti substantiat praedicatum, non est necesse, quod praedicatum illud de subiecto complectente eius partem, absolute dicatur, sufficit, si secundum quid praedicetur, ut in hac propositione: Aethiops est albus secundum dentes. Unde in nostro casu quamvis vera sit haec propositio: Pater qua Deus, est homo, siquidem qua Deus non reduplicat rationem formalem, propter quam Patri convenire esse hominem, sed partem, ut ita loquar, vim repertam in Persona Patris, scilicet Deitatem, cui convenit formaliter uniri cum Persona humana, quod autem pars eo vitalis uniatur naturae humanae immediate et formaliter, non sufficit, ut Pater absolute dicatur homo, scilicet Incarnatus, sicut Filius, quia in Patre est impedimentum, quod dat ipsi essentiale, et velut repugnans, ut per hanc unionem hypostaticam fiat homo, enim verum, si de Deitate praedicatur, quod unita sit naturae humanae, non praedicatur denudata, ut in Patre, sed ut modificata in Filio.

Quapropter non admodum acriter fero sectatorum illorum Durandi, quoad veritatem doctrinae, idque existimo dicendum independenter a praesenti difficultate, nam sive Deitas uniatur immediate formaliter, sive tantum remote, et radicaliter, haec tamen propositio semper vera est, pro qua militant Catholicorum astra: Deus est homo factus, scilicet Deus est homo: atqui non est alius Deus factus homo, nisi ille idem Deus, qui est Pater: ergo Pater Deus, non qua Pater, sed qua Deus est, hoc est ille Deus, qui Pater est, et non alius, factus est homo, nihilominus tamen, quia viri Theologi est non solum attendere interiorem nucleum doctrinae, sed etiam exteriorem sonum applicare, ideo ne videamur Haereticis consentire asserentibus totam Trinitatem incarnatam, illam propositionem sine sufficienti explicatione sustinendam non esse in hunc modum. Pater qua Deus in sensu formali et reduplicante rationem formalem, id est convenit Patri Incarnari, Incarnatus est, nego consequentiam: In sensu materiali reduplicante partem vitalem subiecti: iterum distinguo: qua Deus in Patre Incarnatus est, scilicet in sensu reduplicante naturam

Divinam

Divina, Incarnatam in Pre: no coa: in sua redundante nia; quae in Pre, est Incarnata: Iccedo coa.

Ubi advertendum e, meito temperasse totam huius disputois doctam, ut omnino abstrahendum dixerim ab eadi ffalte, que ppria e tractatu de Divina Trinate: an scilicet Deitas subsistat, n sol p tres Relativas Persolitates, sed etiam p aliquam subsistam, quae absta sit, et ideo totius Trinatis cois. Ham enim supponit Quarendum, et illo suppas, Deus etiam inconcesso e Iccepto valitas coi tribus Persis D. Hoque diximus circa illius ppis veratem, Pater, quia Deus, e Incarnatus omnino tenenda sit, sive asserat subsistam cois, sive neget, quam sotenanda ex pris sup dictis facile erit deducere.

3a Pars 1o versie.

De Persona Xpti Domini, prout substaliter resultat Iposita ex Dupli na Divina et Humana.

Disp 9o

An in Xpto Domino sit utriusque nae Dicatio?

Sectio 1o

Quid sit Idiomatum Dicatio? et an detur?

Idioma graeca vox e, et ea signat proprietatem linguae, et vocis, In psenti disp apud Theologos signat pratem propriam et peculiarem alterius nae quae in Xpto e, sive sit essalis illius pratum nae, sive accidentalis, sive extra Denoationes illi advenientes. Dicatio autem Idiomatum tunc reperit, quando pratas propria uni nae, alteri tribuunt intra idem supp, v.g. esse immortalem, omnipotentem, et creatorem, sit idioma nae Divinae, esse mortalem, pati, aut mori, sit idioma nae humanae, quando ergo pp concursum utriusque nae in eandem Xpti Domini Personam, de Deo oratur mori, pati, et maxime et c.a de hoie autem esse omnipotentem, omnia creasse et c.a celebrat Theologica

hic

hec Idiomatu Co[mun]icatio; de qua in p[rese]nti disputatio e.

Observandu[m] tu[n]c e, ad perfecta[m] huius Co[mun]icationis notia[m] terminos inseparabiles nunquam afferre n[on] in abstracto; s[ed] in concreto; si enim in abstracto afferantur, pp[ositiones] evadent false; et nunquam verificabit Idiomatum Co[mun]icatio. Hec pp[ositiones] sunt in ex[empl]is: Deitas e humanitas; s[ed] humanitas e Omnipotentia; aut Immensitas e humanitas: [Rati]o a p[r]iori e, quia termini abstracti signant na[tura]m prescindendo ab omni suppo[sito]: g[o] si iungantur cum copula e, que signat Identitatem pr[edic]ati cum subiecto, consurget pp[ositi]o affirmativa Identitatis de ali[i]s realiter disti[n]ctis, inter quos nulla e Identitas, s[ed] realis distinctio: evadit g[o] pp[ositi]o falsa: At q[uia] inter ista abstracta precise omnis Identitas abest, quia ex[p]endi omnino sunt termini concreti, hi enim, ut pote qui suppositum signant, afferre possunt Identitatem aliquam, ro[ne] cuius verificentur pp[ositiones] in quibus una de altera na[tur]a in concreto predicatur.

2.o notandum e: pp[ositiones], in quibus Co[mun]icatio Idiomatum exercetur, n[on] esse sumendas in sensu reduplicativo, s[ed] in specificativo: v[erbi] g[ratia] Deus mortuus: e vera pp[ositi]o: hic homo, in quantum homo e Omnipotens, falsa e: Sanctus adversionem, ita Scotus, cum terminus concretus homo v[erbi] g[ratia] duo importat, et na[tura]m, et suppositum, si reduplicatio fiat supra na[tura]m arbitror, evasuram falsam pp[ositione]m. [Rati]o a priori e: quia hinc reduplicatio sonat na[tura]m humanam, supra quam reduplicat esse principium aut realem formalem, aut partem formalem subiecti, ad recipiendum ill[u]d pr[edic]atum: at si ita esset, non esset Co[mun]icatio Idiomatum, enunciatio talis pr[edic]ati: g[o] implicat, quod de sole dicatur pr[edic]atum cum Co[mun]icatione Idiomatum, et quia na[tur]a huma[n]a sit prius, aut ro[ne] formalis, aut subiectum formale se se [?] substinens pr[edic]atum. [Minor pro]b[atur]: quia Co[mun]icatio Idiomatum fit, q[uan]do applicatur pr[edic]atum in concreto alteri na[tur]e, cuius ipsa nec e prius, nec ro[ne] formalis, aut subiectum formale, na[m] si aliquo ex his modis se haberet na[tur]a q[uan]do concluderetur pr[edic]atum, illud proprio facto esset Idioma talis na[tur]e, et n[on] ab altera na[tur]a derivatum. Et si reduplicatio fiat supra suppositum, nullum e inconveniens, ut ex dicendis patebit.

3.o notandum e: Sane Co[mun]icationem Idiomatum

pp[ositiones] [?]

Hipissa ee, quod praedicata utriusque de altera praedicentur; extendit enim duas unam naturam in Concreto de altera affirmari, ut Deus est homo, et homo est Deus. Hanc Communicationem dari in Mysterio Incarnationis, est inter praecipua Fidei dogma, cui totum nititur Christianismus. Confitemur enim unum Deum factum hominem Joannis 1°: Verbum caro factum est, et habitavit in nobis.

Ecce de Verbo dicitur, quod factus sit Homo, et quod habitaverit apud nos in carne passibili, visibili, et verum Homo. Praeterea Sale prio Incumbunt illa, de Beatam Virginem S. S. Patres, definiunt Dei fuisse Genitricem, si enim homo ille Deus non esset, nec mater illius illius diceretur Mater Dei. Ita sentit Concilium Alexandrinum in epistola ad Nestorium approbata in Concilio Ephesino anathematismo 1°, et Lateranense sub Martino I. Consultatores can. 3°: Si quis secundum Sanctos Patres non confitetur proprie, et secundum veritatem Deiparentem Sanctam, semper que Virginem, et Immaculatam Mariam anathema sit.

Sectio 2a

In quo sensu vera sit haec propositio: Deus est Homo?

Quamvis fixum animo stet nullum ex dicendi modis in quos abierunt Authores ad defendendam hanc veram Catholicam referre, et refutare, tamen Patrem Bernal refellendum duxi hic disp. 45 n° 22, docet nomen Homo significare ex vi impositionis ex natura humanas, et subsistentiam. Caeterum in Mysterio Unice Incarnationis asserit significatum vocis homo omnino mutandum. Recentiores, inquit ipse, difficilem reddunt hanc doctrinam de Collatione Idiomatum, ideoque eo quod volunt Concretum substantivum ut homo, semper eodem pacto significare. Idautem falsum videtur clarum, nam Concretum Homo, etsi frequenter sit praedicatum essentiale, ut quando dicit Petrus est Homo, nihilominus tamen est praedicatum extra essentiam, ut cum de Deo praedicatur esse homo; non enim par, ut eodem modo significet, dum est praedicatum essentiale, ac dum est accidentale; nam dum est accidentale, sequi debet

normam

normas substantivas accidentalis, ut Doctor, artifex. etc. proinde sicut huiusmodi: Petrus est artifex, sensus est, Petrus est substantia artis, ita dum dicitur Deus est homo, sensus homo signat substantiam humanitatis.

Probatur 1o: quia homo numquam signat compositum ex natura, et subsistentia: alias Deus signaret in recto, compositum ex natura Divina. et subsistentia Divina. et sicut dantur tres Personae, quia Persona est coniunctum ex natura Divina. et proprietate Personali, ita dabuntur tres Dii, si Deus sit coniunctum ex natura Divina. et subsistentia. Probatur 2o: quia eadem proprietate sermonis, qua dicitur Christum esse hominem, dicitur Christus homo. non enim accidentaliter de Christo dicitur esse homo: atqui eodem sensu inquo de Christo dicitur esse Deum, et esse hominem, dicitur secundum Patres de Deo, quod sit homo, et de homine, quod sit Deus: ergo servata eadem signatione quam habet vox homo, et suppositione in hac propositione Christus est homo, verificatur etiam in hac: Deus est homo.

Proinde duplex, et quidem non difficilis via nobis ineunda est. Pro quibus suppono ex communi Doctorum in hac materia quotiescunque praedicatur de Deo, quod sit homo, sive de homine quod sit Deus, locutiones esse detractas in hac singulari Persona Christi Domini. alias extra illam, eiusdem propositio sit falsa: iam ergo apparet prima explicatio: Christus

Vera + vere dicitur Deus, et homo: ergo si haec propositio formaliter vera sit. Christus est homo etiam haec erit vera: Christus Deus est homo: ergo etiam haec: Deus est homo, nam ex communi usurpatione inter catholicos, quamvis propositio absolute proferatur: Deus est homo, ex parte subiecti, semper detractatur ad Deum prout in Christo, sive ad Deum illum qui Christus est, et contra sic intelligitur. Unde sicut haec: Christus Deus est homo, sine difficultate vera, et chatholicum est, immo et dialecticis retinet, ita et illa Deus est homo.

Dices 1o nondum relabi in opiniones ex Bernal relatas, et nuper impugnatas: Respondetur: quia in propositione Deus est homo, subiectum Deus usurpatur pro Christo Domino: atqui Christus est integrum suppositum, sive totius substantiae, in quem duae res, Divina, et humana conveniunt: ergo subiectum Deus usurpatur, et supponit pro supposito integro,

Consequenter

Contra quae nostram explicationem stabilivimus, id est alienam refellimus. Dico
aliud esse vocem Deus supponi pro integro supposito intrinsecam pro aliis reliquis
aliis extrinsecam pro Deitate sola, id est pro coniuncto ex Deitate, et subsistentia
supposita, aliud longe diversum: quod hic Deus connotet ex significatione
inter catholicos vox Christus. Ut docuit Bernal, 2 ijnitia explo-
dicimus, nec novum est, quod sub aliqua voce simplici, alia subintellecta
loci usu delitescant: sic enim dicit, Verbum caro factum est, ubi sub nomine
caro, et anima, et corpus, sive integer homo veniunt sub tacite sub-
intellecta.

Dices 2º: Nestorium concessisse Beatam Virginem dicendam
Christotocon, sive matrem Christi, quapropter concessa, non sufficienter Adversarios satisfecisse
proclamant Patres ulterius a Nestorio exigentes, non solum Christi matrem, sed
etiam Dei matrem nominandam: ergo cum dicit Virgo esse Mater Dei, sub
nomine Dei non intelligit Christus, alias dum confitemur Beatam Virginem esse
matrem Dei, nil aliud concederemus, quam esse Matrem Christi. Nego hoc
argumentum etiam urgere omnes illos, qui nomina Deus, et Homo in
his propositionibus supponi dicunt pro supposito, et natura supposita ipsorum, sive
Persona Christi, est Christus ipse: ergo in his propositionibus idem sonat Deus
est homo: ac suppositum, et Persona, sive Christus Deus est, et consequenter
cum Beatissima Virgo dicitur mater Dei, non aliud profecto dicit, quam
esse matrem illius suppositi, et Personae, quae Christus est. Nego ergo Nes-
torius, quamvis concesserit Beatissimam Virginem matrem Christi nomi-
nandam, non ideo concessisse Dei esse matrem, quia scilicet Christum non ag-
noscebat Personam unam, in qua utraque natura per physicam unionem
hypostaticam convenisset.

Urgebo praeterea meam explicationem contra non nullos:
quia praedicatum homo nequit praedicari accidentaliter, sed essentialiter: atqui
nisi afficerat Christus ex parte subiecti, nequit homo praedicari essentialiter: ergo
necessario Christus subintelligendus est ex parte subiecti in praedicta propositione. Minor
probatur: Maior autem probat: quia si praedicaret accidentaliter de Deo esse
homo, sic explicaret propositio: Deus est hens humanum: ergo haec propositio sic etiam
explicaret, videlicet homo est Deus, id est, in qua explicaret: homo est
hens

hens Deitatem, quae quidem propositio nullatenus mihi probanda est: nam licet de Deo dicatur habere hominem, et homo dicatur Incumbens Verbo, at nunquam econtra dicitur, quod homo habeat Deitatem, seu quod Deus Incumbat homini: ergo homo est subiectum, aut quasi subiectum Deitatis, in nullo vero sensu explicari potest: ergo nec haec propositio: Deus est homo explicari potest, ut ab adversariis explicatur; Deus est, quasi subiectum Sumatis, aut habens Sumatum; nec enunciatio haec communicationem Idiomatum retinet eius sensum accidentalem, nam Idiomatum communicatio aequaliter praedicat, et hominem de Deo, et Deum vicissim de homine.

Quarta etiam explicatio harum propositionum, est satis facilis, plerumque praedicatum affirmatur de obliquo, non de directo subiecti, plerumque enim dicimus albus esse praedicatum accidentale, immo accidens Solis, cum tamen rectum albi, non sit accidentale Soli, sed essentiale, et alia similia explicandum dicimus ergo nomina Deus, et homo in Christo Domino afferunt In obliquo Personalitatem, seu suppositum, nam homo in Christo, est humanitas subsistens in alio, illud autem aliud, seu est Verbum, seu etiam est Christus, est enim totum quoddam, In quo humanitas ut pars Intra unitur: quando ergo dicimus Deus est homo, verificatur secundum obliquum, quod Importat homo In Christo, nempe Personalitatem Verbi, et similiter verificatur homo est Deus, appellando ut dicitur non supra formale hominis, quod est humanitas sed supra suppositum quod est Verbum, seu Christus.

Sectio 3ª.

De communicatione Aliorum praedicatorum extra essentiam utriusque naturae.

Diximus. Diximus de communicatione Idiomatum, In qua alta nasillaris quae in Christum conveniunt, de altera parte, restat nunc aliquid breviter de communicatione aliorum praedicatorum, quae non aliter essentialia sunt. Abstrahendum est a Instructo divinae naturae, et ea considerat quod aggregationem illius attributorum; scio enim in illa Ia. nullum reperiri praedicatum Deo intrinsecum, quod essentiale non sit, saltem si sit absolutum. Praeterea sunt, qui existimant

et

et ego aliqd docui etiã in creatis oia prata esse Identificata essentialia, qua propt risivū et admiratiuū, int prata hoīs reputari dẽt essentia. His ergo omnibus omissis, que parū, aut nil ad rem presentē conducunt, omittamq propter institutū esse adientalia.

Prēterea pratorū extra essentialium, quedam sunt, que nā naturā consequunt, seu saltē comitant, alia sunt que decenter illi adveniunt, sic Deo naturā conuenit esse omnipotentē, et immensū et hominī esse risivū, admiratiuū etc. et nec bene tinent ad hoc genus Idiomatū, quiū sunt extra essentiā. Posteriorii generis sunt creare mundū, sanctificare hoīe, que de Deo dicunt, et videre, pati et mori, que de hoe praeant... utriusq generis Idiomata mutuo comunicari textue, ut usitatū Ecclesie, Conciliorū, et Patrū locutionē, ideo dicit verbū habitasse in nobis, et ex Simbolo constat eadē verū, ubi confitemur Filium Dei crucifixū, passū, et sepultū.

Hec certa: illud non verū, an oia prata In utum utriusq cōne soleant, et ab altera in alterā deriuent? Verè omnis Theologorum consensus tulit, non omnia prata nē Divine comunicari hoī, nec omnia, que homini conveniunt, de Deo dici. Ita ut ab hac asserte nullus, quem ego viderim, dissentiat, adeo ut P. Bernal, hanc comunicatiom vocet omnino certā. Cstadis 45 nº 100. Ego aut, quamvis alioqui omnino timidus à coi Theologorum recedere, presertim in re adeo magni momenti. Nihilominus salvo aliorū Iudicio, assero, nullo excepto omnia Idiomata uniusq de altera prati in concreto, et contra post Divinā Incarnatioē darī in Xpto plenā omnis Idiomatū comunicationē.

Ratio me duplex in hoc assertū omnino trahit. 1ª è à priori: quia si unum semel pratū proprium, sive Idiomatē Divine dicit à Verite de homine eadē prorsus roē aequata dicunt: quoda prata peculiaria nē Divine, que vocant Idioma, de homine dicunt. Preterea si alipratū peculiare humane nē de Deo dicit, omnia peculiaria nē hume de Deo dicunt: nulla quo excogitaris è rō, propter quā unum dicat, cetera excludant, atque: omnia ergo dicunt, ut eadē

verate

veritate et proprietate, et contra plena dat omnium idiomatum communicatio. Ultimò si aliqua non dicerent de Deo, quæ nobis propria sunt, illa maximè, quæ Deo, ut Deus est, repugnant essentialiter: atqui illa, quæ Deo, ut Deus est, i. secundum naturam divinam repugnant, frequenter de Deo dicunt, maximè per communicationem idiomatum, ut mori, pati, illacrimari, carnem esse, corporeum &c: ergo omnia prædicata idiomata nostra humana de Deo dicunt.

Ultimò insuper: quia communicatio idiomatum ex suo conceptu affert, quod dicant de Deo prædicata, quæ rei divinæ repugnant, nam communicatio hæc idiomatum consistit in eo, quod prædicata peculiaria[?] sumere, quæ ita illi peculiaria sunt, ut Deitati non conveniant, frequenter de Deo dicant, nam si utrique naturæ communia sunt, non erunt idiomata: ideo, Deus existit, intelligit, vivit &c. non sunt prædicationes, in quibus idiomatum communicatio celebratur, quia prædicata illa existit, vivit, intelligit sunt utrique naturæ communia: ergo communicatio idiomatum ex sua ratione petit, quod de Deo dicantur prædicata, quæ illi secundum Deitatem non conveniunt, sed plerumque repugnant, ut pati, mori, et alia hominis similia, quæ de Deo post incarnationem prædicamus, cum tamen ante incarnationem nonnisi insipienter et summa stultitia de Deo, ut Deus est, dicerent.

Sectio 4ª

De his propositionibus: Deus factus est homo: homo factus est Deus.

Quæ probatio conclusionis, quam in præcedenti sectione stabilimus, erit explicare propositiones aliquas, in quibus communicatio idiomatum aliquibus visa est repugnare. Cujus exemplum sit, hæc propositio Deus factus est homo, est vera: homo autem factus est Deus: est falsa: ergo non communicant omnia idiomata, siquidem aliquod prædicatum est, quod de homine dici nequit. Vehementer miror unde nam Doctores isti interque P. Bernal intulerint non esse in loco omnium naturam communicationem idiomatum: nam communicatio idiomatum est, quando illud prædicatum quod de Deo dicitur secundum Deitatem, et est Deitatis proprium, derivat

in

in homine: ergo sicut de Deo dicit in 1° pp. hoc praedicatum: factus est homo hoc idem praedicatum, hoc idem praedicatum Insipiendum erat, unde hoie praedicet, non autem aliud: factus est Deus; nam hoc praedicatum factus est Deus non est Idioma, sive peculiaris Dei, ut Deus est, proprietas, ut evidens est: ergo quamvis verificet haec: Deus factus est homo, et non haec: homo factus est Deus, nil contra nostras Conclusiones concludebat, nam ingenium erat ostendere aliquod Idioma Dei, non praedicari in concreto de hoie.

Dices: haec ppo verificatur: Deus factus est homo, haec autem non verificatur: homo factus est homo: ergo praedicatum illud, factus est homo dicit de Deo, nec tamen dicit de homine: non ergo datur mutua inter utramque naturam Idiomatum Communicatio, si quidem aliquid uni convenit, a quo secludit altera.

Resp.: hos Authores penitus immemores quid sit Idioma, hoc argumentum, si instans excogitasse. Idioma est praedicatum quod convenit uni rei ex se, et per se, et non aliter ab altero: unde Idiomata rei Divinae est esse aeternum, immensum, immortalem &c., haec autem omnia de homine in concreto dici: at Idiomata rei Divinae non est esse humanatum, esse incarnatum, esse factum hominem &c. quia haec praedicata aliter ab humanitate insunt Deo. Idioma autem est peculiare praedicatum, quod uni rei ex se independenter ab altera convenit, ea vero praedicata, quae conveniunt uni rei ab altera, non est necesse, quod alteri, a quo conveniunt eadem praedicatione communicentur. Sic homo non dicitur in Christo incarnatus assumptus humanatus &c., sed cum haec praedicata non sint rei Dei Idiomata ut clare constat, quamvis non dicantur de hoie, et de Deo dicantur, manet semper illaesa sententia nostra, quod scilicet omnia Idiomata uniusque rei plene alteri communicentur, in quo sensu sit vera haec, homo factus est homo, paulo post edisseto.

Praeterea pro maiori explicatione illius propositionis: Deus factus est homo, haec addenda duxi, nempe praedicatum non esse simplex, sed compositum, et aequivalere duplici praedicato, vel, et Deus praecessit in forma Dei, antequam homo esset, et modo est homo. Et hic

sensus

sus Innumeris alijs ppbq : paries factus e albq, hoc e, se cundu esse precessit dealbatione, et modo e albq. Hic e vulgaris sus huius ppls, quamvis n infitiar posse haec aliud de quo mox : go haec ppo Deus factus e homo, reddit eundu sun : Deus in forma Dei precessit sua sumptione, et modo e homo. In hoc aut diuncto afferit praty, quod e idioma Deo propriu, scilicet pre existisse in forma Dei, afferit etiam idioma propriu hoîs, scilicet esse hominem, illud aut utrumq praty ita resolutu, etiam dicitur de homine, nam precessisse incarnationem, existisse ab eterno etiam dicitur de homine ex comunicatione idiomatum, esse aut hominem dicit fralliter de Deo : habeo go intentu, quod scilicet pars illa praty, que e eterna, et e idioma Dei, dicitur de homine, et 2o pars que e idioma hoîs, dicitur de Deo.

Dices : go haec ppo fralliter e vera : homo factus e homo, Deo haec ppon habere aliquem sensum maxe propriu, et germanu, in quo vera sit, secundu omnes rigorem physicum, scilicet hic homo quando factus e, factus e homo. Sicut de Adamo dicit, factus est homo in aiam viventem, et paries, si sit, et eadem actione producat et dealbat, poterit dici : hic paries factus e albq : Id e, sua affectione ab authore albq productus e : cur go n possit dici : Angelus factus e a Deo sanctus, et sub tempore, Angeli et sua sanctitas creata fuerit? Sic in ecclesia dicit, masculum, et feminam fecit eos. go eadem proprie dici posset, illi facti sunt masculus, et femina, quamvis subiectum nullatenus precesserit. Preterea Deus factus e homo, in tempore nequit de Deo dici, nisi homo factus sit in tempore : go hic homo factus e : at factus e, id quod revera e : go factus e homo.

Unde in eodem sensu haec etiam ppo verificat : homo factus e Deus. Id e, homo iste, cum ipse factus e, factus e Deus. Pr : vera e ista : homo iste processit a Deo : Deus go

factus

factus e Deus. Et coa quia procedere a Deo Dey &c verize Ascc-
tiory, et fieri cum hole Dey, idem e: Ideo: vera e hec: fact.
e quod hic homo sit Deg: ergo hec etiam e vera: hic homo factus
e Deg, quia sunt equivalentes. Accedit ex roe theopica, &c nec sine
exemplo Ptr. Loquimr: August. lib. 1o de Trine cap. 13, talis
enim erat illa susceptio, que Deum hole faceret, et hominy Dey.
Et Nazianzeng oratione 3a de Theopia, atque inferior hic homo
Deus factus e, postquam cu Deo coaluit. Idem, ab eo instanti,
in quo sub Deus, et homo in eod suppositum e: n ergo exclusim
locutiones Patrib familiares, sine usu discrim reprehendam.
Ad illus inest suis eiusdi ppbq, in quibq de subto
predicat quod factum sit tale, s. tale, scilicet, quod denoat, q.d
subti precessisset secundu eas fas, quy signat ex pte subti, antequam
in alty staty evadat. Sic vas antiquy dicit noviter facty ee de
aurato, et annosq pater dicit noviter factus e albq. In hoc
sin quis dubitet ee falsa hanc ppm: homo factus e Deus
et homo factus e homo; et similes, quy quilz sunt
vulgarior e subillo prato factus e, a predictis ppbq cavendy ee
docent recentiores theopi, et ex antiquis aliqui, &c quid
quisso hinc apparet &c nra Dcs: homo precessit incarnationy
et modo e homo, s. homo precessit, antequa Deus esset, et mo
Deus e, sunt falsae ppes, fateor libenter. Sin Ipsexas: ergo dat
plena idiomaty dicatio: nocoa, nam hominy secundu quam hu-
matis precessisse instans incarnonis, nec de Deo dicit, nec de hoe:
go ea ppes falsas ee in 1o su vulgari, quy explicuimq, n obest
quominq omnino idiomata in Divine de hole predicent, et ec.
2u exempty propositu c: de homine dicit
quod incepit ee, de Deo non dicit, quod incepit ee: go n datur
omnis idiomaty dicatio. Negoans, quoad 2am part, enim vero
de Deo dicit finivisse vitam mortaly, expirasse, et mortuy ee.
go etiam incepisse vitam dicendy e. Praeterea Deus dicit factus ee

temporalis

temporalis, hoc est, hens e[st] temporale tempori mensuratur mensuraque temporis, prout ab eternitate distinguit affert utrumque quia nulla est penitus ratio, cur hoc Idioma sic Sumane Deus respuat; Cetera facile admittat, que homini propria sunt, et Deo formaliter convenire repugnat. Denique Ita loquuntur Concilio 6ª Synodi actione 7ª Epist. Sophronij. Incarnatus, qui erat Incarneus, materno ventre gestari monstrat, qui semper Patris in sinu est, et Intemporaneus principium recepit temporale quid clarius?

Dispº 10.

An Xptus Dominus sit Creator, an Creatura?

Paucis res hec expedienda est, nec enim inter Catholicos Indiget eo disputationis ardore, quo importune non nulli excandescunt. 1ª Cº sit: Xptus Dominus est Creator. Cº Pt ex fide: nam Xptus Dominus Deus est: ergo Creator est, nec patitur ergo Xptum Domini reverentia, in hac Cº probanda ulterius immorari.

2ª Cº: Xptus Dominus etiam est creatura. Cº cum hanc assequi nec de vulgo Theologi negarunt. D. Thom. 4º contra gentes Cap. 48. Scotus In 3º d. 11. de qua nemo. q. 1. Capreolus, et alij, quos citatos videre poteris apud Vasquez disp. 65. cap. 1. Sed quoniam Arriani quondam in eo nimis etiam lapsi fuerunt, ut Verbum Dei, et Filium Patris, Creaturam esse dixerunt, ne verba Arrianis here cola viderent chatholici, loquendi modum omni studio adhibito vitare conati sunt, Ideo quod Xptum, qui est eadem Persona cum Verbo, creaturam dicere existimarunt. Sed Cº nram absolute, et toto rigore sermonis veram est, et Arrianismo abolito periculo vacat. eam defendunt P. Vasq. sup. citatus q. 16. Bernal. Hurtado, et Ceteri Patres.

Pt 1º:

Et 1°: quia Xptus D. ē homo: qō ē id, quod essalit includit homo: qō ē crea: et cons. quę probari sub posset a simili, scilicet Deo creatore. quia Deus, et cuiq prati propriy, sive essale, sive attributy intressa ē ees creatoris: qō quia homo ē, creat ē, quia essale prati humanis ē ees creaturas.

2° probo: Xptus D. genitus ē in tempore a Beata Virg: qō creatus ē: cons. creatura est quae accipit procfin ab alio p. dictio distincta. Probat cons.: quia gigni in tempore cophicas generationem, l. etiam generos diversity proprias, cathory essaliter depentj a suppo alteriusne, est produci proprium creę. 3° ad hominy probo: Xpty dicit flagellaty, passus, et mortuus, quia sumo illo passo flagellata, et mortua fuit: qō si humanitas creata ē, ab sumate creata dicitur creari, l. creatura ee.

Et ut scrupulus omnis tollat. eas locutio cońissime usurpat a Patibus. Alios ommitto. Sophronius utranq̃ 9. nra, breviter amplexus ē in epistola, quę refert act. 11. et approbat actio 13°, asserimus hunc ipsum creaty, et increatum ee, et quę aniq 9. duplicis inseparabilit exigunt rex. Nota plena omnis idiomaty locationy, quas nos supra defendimus. Praetereo Hilariy, Ambrosiy, Hyeronimy, Augustiny, et alios, quos refert, et erudite Vasquez expendit, ubi etiam Xptum vissibilē dici, et invisily, creaty, et increaty, eterny, et temporaly, sine ulla 9° dictione.

Infra 9lligo: 1° a fortiori dici posse Xptum ingty homo ee creaty. 2° de Deo vocationem idiomaty etiam predicari Deus ē crea. 3°, quamvis prata poval, quę de altera nar dicunt, de altera etiam predicent affirive, ń tn nari de altera nar, quę prata de altera negant, alias quia de Deo negat caliter ee hois, de homine in Xpto verificatur nativa hęc: homo ń ē homo: l. quia de Deo praticatur: Deus non ē vissibilis, de hoie in Xpto verificaret nativa ppo: scilicet non ee vissibily, quod ē aperta 9° dictio,

quamvis

quamvis idem dicat affirmative Xptus è visibilis, Xptus n'è visibilis. Ad a priori è: quia affirmativa parlarisè proprie, s. saltem ex parte pratis supposit. Ifusse, scilicet è hoc, s. illud invisibile: at negativa negat de subiecto universaliter omne esse visibile.

Ad 2am 9cs opponit Medina demonstrationes 4or; profecto apud Medinam vilissimo pretio demonstrationes constant. 1a: creatura omnis aliquando non fuit, Xptus semper fuit: ergo Xptus non è creatura: 2o omnis creatura incipit esse, Xptus non incipit: ergo n'è creatura: 3o nulli creaturae repugnat natio precentis esse, Xpto repugnat natio precentis esse: ergo non è creatura: 4a: Verbum n'è creatura ergo nec Xptus Dns. Ad 1am resp. Xptum semper fuisse, qua Deus è, non secundum omne quod è, alias quà homo semper fuisset. Ad 2am resp.: Xptum absolute incepisse. Ad 3am resp.: Xptum non repugnare negationem precentis esse humani. Ad 4am respondeam nec Verbum formaliter è corpus completum, et tamen Xptus è corpus completum.

Controversia 3a

De Xpti Domini sanctitate.

Disputatio 1a.

An unio hypostatica ex se incompossibilis sit cum peccabilitate proxima?

Sectio 1a

Questionis titulus explicandus est.

Inquiro an unio hypostatica ex se, sive ex receptitalis, sit incompossibilis cum peccabilitate? Certum est unionem hypostaticam secum deferre visionem beatam, et actum charitatis ferventissimum, qui visionem consequitur, qua quidem visione

Citerum

Coiter existimat, tolli a suppo libertatem omnem ad peccatum, et conter peccabilitatem proxam; quod an certum sit, modo non disputo, falsum id esse in decursu ostendam, et 3° vere instinuabimus. Nunc tamen loquimur de unione independenter a visione, seu amore Beatifico, an scilicet humanitas Christi unita Verbo, quamvis careat visione, per ipsam unionem tollerent potestatem proxam peccabilitatem? 2° loquor de unione hypostatica ex conceptu unionis hypostaticae ut sic, nec enim disputo, possit de hac numero, quae de facto datur, sed de quacumque possibili.

3° praeterea suppono: aliud esse unionem esse incompossibilem cum peccato, aliud longe diversum esse incompossibilem cum peccabilitate proxima; stat enim bene esse repugnantem peccato, et fere[...] bilem vero cum libertate proxime expedita ad peccandum, sive cum peccabilitate proxima, sicut gratia habitualis est incompossibilis cum peccato, cum quo simul coniungi nequit in eodem instanti, est tamen compossibilis cum potentia proxima, et libertate ad peccandum expedita, ideoque Justus etiam dum Justus est, non est impeccabilis, sed absolute peccabilis, quia etiam dum Justus est, retinet eandem libertatem, et eodem modo expeditam ad peccandum quam haberet si Justus non esset, ea enim peccabilitas Justi, non est potentia ad coniungendum peccatum cum gratia, sed ad ponendum peccatum, simul cum destructione gratiae, seu cum negatione illius: non ergo inquisimus an unio hypostatica sit incompossibilis cum peccato actuali, sed an cum unione hypostatica coniungi possit in humanitate potentia ad peccandum destruendo ipsam unionem.

Sectio 2ª

Probatur affirmativa sententia.

Justum inter Theologos sane difficultatem invenit ut ipse refert Gabriel Basquez disp. 61 cap. 7 et ibidem negativam partem amplexus est. Subscribit P. Suarez disp. 33 sectione 2° Cardinalis de Lugo disp. 26 n° 65. Affirmativam tuetur Hurtado

disp.

disp. 60. Arriaga disp. 35. n.º 11. Haec pars affirmativa lo=
cet, quamvis probo. Potest Deus decernere dare humanitati Christi
unionem hypostaticam, si ipse non peccaverit in instanti A: ergo prae-
visso Christo non peccante in eodem instanti dabit unionem hypostaticam:
ergo unio hypostatica compossibilis est cum libertate proxima ad peccandum. Prob.
conseq.: quidquid ex parte actus, si ad omissionem peccati praecesserit, est indif-
ferens ad peccandum, et non peccandum: haec indifferentia in instanti reali est libertas:
ergo in eo instanti datur libertas proxima, et expedita ad peccandum;
atqui simul datur unio hypostatica in eodem instanti reali: ergo in eodem
instanti reali, dantur simul, et unio hypostatica, et libertas ad
peccandum proxima.

Hinc etiam non difficile apparet, quod non solum
in illo instanti durationis realis, quo producitur unio, sed in reliquis, in qui-
bus per totam aeternitatem conservetur, compossibilis esset cum libertate ad peccandum,
quamvis de facto esse impeditam peccato, quod in praesenti omittendum est, quia
in quolibet instanti ita libere conservatur a Deo, ac cum producta fuit.
ergo potest Deus decernere conservare unionem in hoc et illo instanti
si humanitas non peccet, sicut de facto decrevit conservare gratiam sancti-
ficantem, dummodo Petrus non peccet: at in quolibet instanti est libera
humanitati peccare: ergo in quolibet instanti componit libertatem ad pec-
candum cum unione. Prob. maior: quia nihil, sans omissionem peccati,
reperit in potestate tunc cum peccato: ergo est absolute libera humanitas ad peccandum
et omissionem illius: Antecedens prob.: quia unio non antecedit tunc omissi-
onem peccati. Consequentia prob.: quia nequit non esse libera omissio, cuius ac-
tus ... nil includit incompossibile cum peccato, sed ad genus voluntatis
ad omissionem peccati, sive ad peccandum.

Confirmatur, et explicatur: suppositio in qua involvit
usus libertatis non impedit, nec aufert libertatem: at conservatio
unionis in ea hypothesi, de qua disputamus, est suppositio includens
usum libertatis: ergo ea unio conservata non impedit libertatem:
Maior ex terminis patet: minor prob.: quia conservatio unionis pro

quolibet

quolibet Instanti supplet voluntas libere detestatae adre peccandum, ideo enim Deus conservat unionem, quia non peccabit voluntas. Sicut de facto ideo conservat in Christo adoptivo gratiam in hoc Instanti, quia ipse non peccat in hoc Instanti: ergo conservatio unionis non est suppositio ante usum libertatis, imo posterius consequitur, et supplet usum libertatis, est que effectus ipsius: non ergo tollit, aut impedit libertatem.

Iterum confirmo: Si voluntas Summa libere produxisset unionem hypostaticam in propria Summate, ea unio non tolleret libertatem illius Summatis ad peccandum, et carendum unione, sicut dum voluntas producit in se libere odium Dei, eiusmodi odium non tollit libertatem ad amorem, et carentiam odii; actus enim 2us, quo voluntas se detrahat ad unum extremum ex pluribus, non tollit indifferentiam actus 1i; Imo illam supplet, ut legitima proles suum supplet principium: ergo in ea hypotesi conservatio unionis in instanti B, non tolleret libertatem voluntatis ad peccandum, et carendum unione. Et ratio: quia unio conservata in instanti B, est effectus libertatis, sicut enim Infusio gratiae est effectus libertatis Summae se disponentis ad gratiam Iustificantem per actum contritionis, ita conservatio unionis esset tunc effectus libertatis ponentis non peccatum, ut conditionem, cui Deus ex libertate sua alligavit unionem.

Unde claret, ex eo quod aliqua gratia sit in supposito cum peccato, non illico inferendum eam tollere peccabilitatem voluntatis, quam voluntatem informat. Inde que nec visionem Beatam tollere vim pressa visionis immediate peccabilitatem proximam a voluntate Beata, sed sequitur, quod eiusmodi gratia non ponatur in voluntate dependenter ab ipsius voluntatis exercitio libero: Ideo si Deus decernat peccato contritionem elicienti, dare gratiam suam, et gloriam, in eodem Instanti occurret, et contritio libera, et gratia, et visio Beata: ergo visio Beata quae sit dependenter a contritione, tamquam a dispositione libera peccatoris, non tollit, imo supplet libertatem, tolleret autem, stante cederet dilectionem, unde dilectio, quae subsequitur in Beatis visionem, libera non est, promotio autem physica, cum ex natura sua

Et

et essa hcat eescaa actus, inquem voloy exillis detvatis anti trahit, numqua 9polise cum Libarte, cumaut prlum esto anssit, et infferens operorum volatis, si natysit, 9ponat cy Libarte, infra docco.

Sectio 3ª

Difficultes aliquae enodantur.

Opponit P. Vasquez. Illud discrimen est, inter gras Vissionis, et gras adoptionis filialis, quae inest Iustis, quod hec possit intendi actu ipsius Iusti, gra Unionis nequit intendi, hinc e, quod gra filialis subiici poesacti bus Liberis hoiis Iusti, itaut ab illis dependeat in sui 9servoe, gra vero Unionis subiici n possit.

Fateor illud discrimen esse int gras Unionis et gras adoptionis filialis, quod hec augeri, et intendi possit, Illa aut ut indilis, intensive non possit crescere: at hoc ex discrimine non invenio, qui faciat, quod hec subiici, et dependere possit in sui 9servoe a Libero usu volatis nr, illa non. 1º gra filialis etiam non dependet nario a Libero 9sensu subti, sepe infundit infanti, et tn adveniente usu rois 9servat dependenter n pecco hoiis adulti ipsius, imo quamvis Deus decrevisset gradus semel gre indita infanti, nunquam intensive augeri, esto, ille plurima merita addidisset, quae poisent, l. immunerata relinqui, l. premio alio 9pensari. adhuc relinqueret dependens in sui 9servoe a n pecco, gra Unionis e incapax intensivi augmenti, ideo merita nequit augeri, s. Cur gras incapax intensionis, sit sal incapax quae dependeat in sui 9servoe abactu Libo volatis nri, nec video, nec lumen infert P. Vasquez, ut videri possit.

P. Suarez, et alij ex eo deducunt supnas

Unionis

Unionis cum peccabilite, quia unio hypostica naxio antecedit oēs operaem Humanis: ergo tollit Libertatem. de vi huius deinceps indis-putabiliter. Ans. patet: quia unio hypostica constituit suppositum: at suppositum constitutum naturaliter antecedit omnes operationem et exer-citium liberum voluntatis, nam cum exercitium libertatis sit actio debet supponere suppositum constitutum: actiones enim sunt suppositorum: tota hec ratio nititur illo principio: actiones sunt suppositorum, quam quidem perinde gratis, et dignatur donavit inexplorata maiorum Authorum. Nefoandi, adprobationem omissa maiori; minori: Prologus illud ex arte manavit. Axes enim sedis dixit actiones esse singularium; nam res non sunt in statu abstrac-tionis non operantur. Demus dixisse Christum actiones esse suppositorum: expliendum: actiones tribuunt suppositis, et denotant supposita operantia; ubi hic pertinentia naturalia suppositi constituti ad omnes actiones Humanis.

P. Bernal ita discurrit: actio omnis Humanitatis dependet à priori ab actione, qua ipsa humanitas producit et conservat: sed hec actio, qua producit Humanitatem, essentialiter connectit cum unione: ergo ex parte actionis liberae ante omnes actiones libera Humanitatis dat aliquid naturaliter inferens unionem, et consequenter carentia omnis pecca. Maiorem probat: quia illa actio, qua producit Humanitatem, dum est in alieno supposito, est essentialiter distincta ab eo, qua produceret eandem humanitatem in supposito proprio. Alteros: concessa maiori, negando minorem. Adprobationem omisso ante-cedente, quamvis actio conservativa Humanitatis dum est in supposito alieno, sit essentialiter distincta ab ea, que conservaret humanitatem dum est cum propria subsistentia, non ideo actio illa naturaliter connectit cum unione hypostica, sufficit, si illa actio ita valentis virtutis, ut possit vincere connexionem, quam Humanitas exigit propriam subsis-tentiam et consequenter conservare Humanitatem, esto spoliatam propria subsistentia,

in

in quo casu Suma° expeteret.

2° resp.: negando, q. actio illa stessalit diversa, quando Suma conservat cum propria subsistas, l. in alieno suppo. Cuius rous est actiones illas, qua Suma Xpti conservat, et qua Suma se Xpti producit, quamvis in Xpto Suma s. spoliet subsistam naliter debita; . Sicut aqua eadem producit actione, qua habet naliter sibi resistentiam, et eadem recipit repugnans sibi calorem, imo a fortiori eadem attendenda est in humana, nam calor repugnat aque, unio vero, esto sit indebita Sumanae, non repugnat. Preterea probabilissima opinio fert, quod in homine iusto actus omnes moraliter boni sint supernaturales entive, atque adeo prohibet Sumana Xpti voluntas elicere actus bonos morales, nihilominus conservat iusti Sumas eadem actione nali: ergo quamvis prohibita fuerit Xpti Suma a nali subsistentia, et assumpta fuerit per hypostaticam unionem indebita, non egebit actione diversa essa hominis.

Iusti +

Cardinalis de Lugo sic opponit: Per perfectissima sanctitas, non solum excludit a subiecto peccatum, sed potentiam peccandi: unio est perfectissima sanctitas: ergo excludit potentiam peccandi, nec solum contenta est si peccatum excludat.

Respondetur: Esto non omnis unionis hypostaticae essentialiter sanctitas per perfectissima omnium excogitabilium; atque adeo, esto impeccabilitas requirat ex conceptu perfectissimo sanctitatis, non ideo erit de conceptu unionis hypostaticae, sed attribuenda ab unione inseparabile. 2°: de conceptu sanctitatis essentialis subiecto est impeccabilitas, quia cum subiectum essentialiter est sanctum, incompossibilitas sanctitatis cum peccato (quam in presenti omitto) erit incompossibilitas subiecti cum peccato: atque sanctitas incompossibilis cum subiecto requirit ex parte subiecti supponere capacitatem, sed potentiam ad talem sanctitatem: ergo sanctitas per essentiam affert secum impeccabilitatem radicalem a subiecto sancto per essentiam.

Hec

peccaum r̃o, utri? d vincit subty sancty & particeps hene impeccalitati radicali (nam de facto in Xpi humanitate peccalitas radicalis natio admittenda ẽ) ita nec probat impeccalitatem formalem.

Deinde 3ᵒ verum dico conceptum formalissime sanctitatis solum excludere omne peccatum a sui consortio, sive reddere impossibilem coniunctionem peccati sive levis, sive gravis cum ipsa sanctitate. Hinc dico, apparet satis facile 1ᵒ, sanctitatem Dei necessario cum impeccalitate Dei, quia cum essentialiter sit naturalis Deo, reddit essentialiter impossibile Deo omne peccatum. 2ᵒ, sanctitatem participatam creatam subjecti, quamvis formalissima sanctitas sit non a se auferre peccatum impeccabilitatem, quia quod sit impossibilis coniunctio peccati gratiae constituit sanctitatem formalissimam, quod sit impossibilis coniunctio peccati cum gratia, non reddit impossibile peccatum subjecto participanti gratiam: ergo quod constituit sanctitatem formalissimam non reddit impossibile peccatum subjecto participanti gratiam sanctitatem: ergo formalissima sanctitas ex conceptu formalissimo non tollit a subjecto potentiam peccandi, sive peccalitatem; Annon sanctitas opponatur peccato, iam disputo.

Disputatio 2ᵃ

An unio hypostatica ex se, et ex conceptu talis sit incompossibilis cum peccato actuali?

Sectio 1ᵃ

Negativa pars inutili conatu ab aliquibus defenditur.

Communis sententia negat unionem hypostaticam opponi posse sibi incompossibilem subjecto cum peccato actuali. Ita P. Suarez, Molina et Valentia: si humanitas retenta unione peccaret: Verbum peccaret, non solum cum dicationem idiomatum, s. d. ratione sui: & cum peccare non solum impossibile factum e, s. etiam dictu blasphemum: ergo etc. Sequela probatur: quia Verbum unitam sibi habens humanitatem, tenet eam

vigere

regere, ita ut non peccet; quod si relinquat ea peccare, agit contra aliud obligationem naturalem; nam sicut voluntas Christi tenet regere manum, pedem etc. ne aliquid contra dictamen rationis moliantur, ita Verbum tenet regere Humanitatem sibi vinculo physico unitam, ne tam aliquo a recta ratione deficiat.

Haec tamen difficilis est. Tota nititur huic principio: Verbum unitum Humanitati, tenet illam ita regere, ut nulla illius actio inficiatur inhonestate morali. Hoc autem principium gratis omnino assumitur, et debili fundamento probatur. Exemplum de voluntate regente manum, et pedem extraneum est, quia manus et pedes non habent libertatem distinctam a libertate voluntatis, nec movent sine illius imperio: unde eadem obligatio, qua tenetur voluntas Christi non peccare, adstringit, ne peccet manus, vel pes, vel ut proprie loquar, ne peccet manu, vel pede voluntas. Exemplum etiam, quod adduci solet de capite morali familiae, quod tenet regere actiones servorum, et impedire illorum peccata, nihil etiam probat; nam sicut in humanis, Pater adoptans tenet impedire peccata filii adoptivi, Deus autem non tenet filios, quos adoptat, etiam si possit, a peccato arcere, clarissime apparet ex quibus illa, quae assumuntur a creaturis ad probandum in Deo obligationem impediendi, et non permittendi peccata voluntatis creatae nihil omnino convincere.

P. Bernal discursus secundus ita explicat, ut planè alius omnino fingat: Unio extranaturalis rei est physice saltem naturaliter incompossibilis cum peccato: quod etiam dispositionem absolutam requirit disjungi cum unione peccati. Contra probat, quia ut disjungantur ea, quae naturaliter et extranaturaliter sua pugnant, necesse est, quod utrumque illorum conservet actione speciali robustiori, et indebita: quo Deus conservans unionem praesenti peccato, conservaret, ut causa partialis peccati ipsius; nam actio miraculosa peccati conservari extra exigentiam unionis, esset a Deo, tamquam a causa partiali.

Fateor, quod si extranaturaliter pugnarent physice unio et peccatum immediate ratione sui, Deus conservaret peccatum robustiore actione

ut

Ut Caspar Hurtado, qui doctrinam antiquam tuetur: at unionem physice immaterialem peccato pugnare, non ordo, quam continuit totus discursus, si autem aliquomodo pugnat unio, et peccatum, ea pugna est moralis, quatenus indignitas est nata peccato reddatur Deo physice uniri, haec autem incongruitas mille aliis rationibus superari a Deo potest. Necessario decet humanitatem, quae peccaverit, assumi a Deo hypostatice, tamen probabilior opinio docet humanitatem pluribus infectam peccatis posse assumi a Deo per unionem hypostaticam, dummodo in instanti assumptionis illius maculae tergeant. Similiter hoc modo demeriti, qui peccat mortaliter indignus redditur, qui ulterius a Deo per vocationes supernaturales ad poenitentiam excitetur, nihilominus aliter saepe saepius contingit: ergo licet humanitas peccans hoc modo demeriti digna sit, quae privetur statim unione hypostatica, poterit nihilominus Deus non habita ratione demeriti conservare adhuc unionem simul cum peccato.

Dixi, si peccatum, et unio immaterialis, et rationes physice pugnarent, peccatum conservandum specialiori influxu, nam si materialiter unio rationem alicuius personae cuius immaterialiter peccatum sit, pugnaret cum peccato; ut simul conservent peccatum, et unio, non requiritur uberior aliquis circa peccatum quo conservet influxus, usque Deus unionem solum pugnare cum peccato, quatenus inferret secum visionem beatam, quae propter eam dicatur pugnare immaterialiter cum peccato, tunc quidem posset Deus privare humanitatem visione beata, quam secum connaturaliter afferret unio, visione autem de medio sublata sine novo miraculo potest peccatum cum unione simul conservari, quia deest oppositio actualis, qua pugnat unio cum peccato, scilicet visio, unione autem actu suspensa ab exercitio pugnandi contra peccatum, nullum miraculum reperitur, ut peccatum conservet. Et c.

Probat Hurtado ex conceptu filiationis naturalis, quam secum deferret unio hypostatica. Implicare enim videtur, quod filius Dei naturalis sit in peccato, alias daberet sufficiens titulum carendi per iram hereditatem Patris, et titulus ad comparandam hereditatem. Hac

Hec vero detracta Implatiationis privatione Caeteris, non Implat quod dest radicalis titulus ad hereditatem Patris capiendam impeditus, etsi talis Impedimentum eternum sit: si filiationalis est radicalis titulus povus, et naturalis ad hereditatem Patris Dei, non video autem repugnantiam. Immo quod iste titulus impediatur per demerita filii, sicut in humanis filius naturalis per filiationem naturalem habet titulum sufficientem ad hereditatem Patris obeundam, si tamen in Patrem peccet, potest exheredari a Patre. In quo casu non tollit radicalis titulus ad hereditatem qui consistit in filiatione, sed velut compleatur, nam condonata Iniuria, quam a filio Pater acceperit, sine alio titulo denuo super adveniente, adibit hereditatem; quod quidem extraneus, qui offenderet eundem Patrem non haberet, nam adhuc dimissa Iniuria non haberet titulum pro hereditate extranei, ut modo omittam an Christus Dominus in quantum homo sit filius naturalis Dei.

Probant alii idipsum ex conceptu sanctitatis, nam unio constituit subiectum sanctum, et impedit peccum naturaliter repugnantiam cum peccato. Ita P. Vasquez, Lugo, Hurtado, et alii Patres. Non probo 1.° quia omittitur circulus ab his Doctoribus, dum enim probare tentant summam sanctitatem per unionem, id arguunt eo quod per unionem excludatur omne peccatum. Alii autem dum probant excludam, scilicet per unionem formaliter expelli peccatum, id probant ex conceptu, qui in 1.° discursu videat dictum, scilicet roganti cur unio sit sanctum? resp. quia expellit peccatum, rogati vero unde noverint expellere peccatum? resp. quia unio est sanctum, et de conceptu sanctitatis est peccatum expellere.

2.° non probo: quia utcumque ad conceptum sanctitatis requiratur, quod forma sanctificatoria positiva expellat peccatum, adhuc non probat requiri, quod forma ipsa positiva immediate, et per se repugnet formaliter peccato, cur enim ad conceptum formae positivae sanctitatis non sufficet

mediate

mediate saltē pugnare cum pecco? In præsenti autē ni inquirimus de pugna mali, s. de Immata. et phiali.

Sectio 2a.

Quid ex veritate sentiendum aperio.

Existimo unionē hypostaticā ex concepti talis non excludere pecc̄ Immatē, et formaliter ꝯ oppositum phicē cum illo. Ad probandā ꝯcl duplici fundāto nitor. Ipsē: quia inter prata activa unionis atque pecci, nullū prorsus invenio, quod sit fundū incompossibilis oppositi phycē: ergo possibilis ē unio, quæ phicē ñ pugnet cum pecco. Cons. existimo veram, quia quotiēs inter ea separata formaliter sumpta nulla invenit repugnā essentialis, s. fundtalis, separata possit inveniri identificata in aliqua specie s. individuo. Ant. probo: quia unio ex roē unionis hypostice solū hēt unire humanā realiter, et phicē cū Divina: peccū ē offō Dei: at offendere Deum, et uniri phicē offenso Deo, nequaquā phicē pugnant inter se, nam sit elleat offō ēē aversio a Deo, aversio moralis inimicitiæ non oppōt unioni phycē, sicut nec ē ꝯ coniunctio moralis cum Deo ꝯ amicitiā, oppōt separōi phicē; ut enim possit ēē separata phicē, quæ sit unita moralit, cur non possit ēē unita phicē, quæ sit moraliter separata.

Confō: si Deus uniret immatē duas sumentes in eodē subto, ut arbitror posse, tunc quidē posset altera volā alteri dissentire, et contra posset ab illa moralit averti ꝯ verā offam alteri illatā, quis dubitabit? Cū utraq. s. volās retinebit peculiarem sibi libatē: ergo unio phica non pugnat cū aversione morali. Confō ulterius: aversio vitalis ꝯ modū odij fugientis obiti ñ impedit unionē phicā cum tali obto, imo etiam in ea, et aversio componit cū unione phica, cur enim ñ poterit volā mala, cū volā

e, s. etiam selpsam odisse, s. sibi displicere, et tristatusisse sibi
et volens fugiens unitae phice obto, quod vitalit fugit, supposito
enim volunt ab anima disqui. Qvo illa a fortiori arguitur qui se
ipsum odit, a seipso abstrat moralit, s. vitalit, vt magis appel-
lare, et tri identi fat secum valit: go a fortiori unri poe phice ob-
iecto, quod odit: qo pdlee, q. suma unita phice Dr. subristi illa
odesit, et odio offendat, pole, inquam, e seplisse attendat deceptis
offe, et unioni phice.

Dices: Vniony hypostica non expellere istud
odiy: s. etiam ex decepti unionis phice vt sic, s.d ex decepti
Vnionis phice cum extremo infinite sancto. Dr: quia unio phi-
ca cum extremo immortali, et impassibili n. impedit, quo-
minq suma illi unita moriat, et patiat: go unio phica cum
extremo sancto non tollit quominq humey eis unita peccet. Dice
itery mortis non ee inhonesta, et peccy ee quid inhonesty. Dr. 1o.
quia adhuc manet illasum argumy argumenty. Dr. 2o: quia
phice loquendo, tam e participatio immortalitatis unio cy extremo im-
mortali, quam sanctitatis unio phica cum extremo sancto: go
sicut illa non reddit sumam immorty, nec hec sanctam etiam
quoad denoem carendi pecco. Discrimen auty, siqd e, solum
probat inconpruity quandam moraly, caeterum hec phycam
impolity n. inducit, ut innumeris exemplis probari poes.

Qum funty, quo autor ad sr probationy, e,
quia implat naporua qui phila fralit, et immate pugnet cy
pecco, ut peccum e. go unio phica non afferet ex se excludere
peccy fralitr, et immate phice q. Dixi phice, quia moralit
cum pecco pugnare n. dubito, quatenq peccy & mody demerili reddit
indignum subiectum privos unionis, et siliter quaty unio phica
assumery humam ad uniony suppl cum De, petat ad dignam
suam ne subiectum maculam sit sorde pecci, qui quid se ruentem sine

villa

ulla alia probatione se prodit. Etia dixi formalit; quia effective poes quandoq pugnare, decretum enim Dei den. b. mittendo peccat, pugnat effective cum peccato, qualis e prohibitio ualis ad peccatum media. Dixi insuper immediate, quia potis e forma quæ connectat cum eiusdi decreto Dei permittente concursum generalem ad peccatum. Dixi deniq. propter specialem idem peccati propter dicenda.

Iam vero probo anis: pugnare formalit, e pugnare prisse circa subiectum, ut subiectum e, implat, q.d. unio hypostatica pugnet cum peccato, ut peccatum e, circa idem prisse subiectum: go implat, q. pugnet formaliter cum peccato. Maior e certa: quia conceptus formalis pugnantiæ duarum qualitatum inter se consistit, si una forma, informando subiectum impediat ne alia idem subiectum informet, unde totus conceptus pugnantiæ formalis exercet in conceptu formali formæ se exercentis ut talis, qui e informare: atqui totum exercitium informationis e circa subiectum: go pugna formalis circa subiectum id, ut prisse subiectum e, a quocunq. prio qualitates proveniant.

Maiorem syllogismi probo: quia si peccatum conneret in voluntate summa ab alio prio quam ab ipsa voluntate, non pugnaret cum unione, sed simul esse posset cum unione: go unio non pugnat formaliter cum peccato. Ans probo: quia unio solum pugnat cum peccato sumatis uniti: atqui si poneret in voluntate peccatum ab alio prio, quam ab ipsa sumate, non esset peccatum humanitatis unitæ: go possent esse simul. Hinc infero, quod non pugnant formalit, quia pugna formalis essentialiter exercet circa qualitates prout informantes idem subiectum a quocunq. agente in subiecto collocent: s.d. unio non pugnat cum peccato prisse in subiecto ut talis a quocunq. agente proveniat: go non pugnat formaliter.

Sectio 3a

Rationes 2a sectione precenti propositas iterum confirmo.

Dices: peccatum ab alio prio positum in voluntate sumatis

Unitæ

unit; quam ab ipsa volate, non esse pecc., et contra non posse manere pugnam formalem unionis cum eiusmodi effectu: nam unio proprie pugnat cum peccato sub ratione formali pecci. Probatur: quia potius hoc ex parte desumo, et discursu ex adverso: pecc. ut sit pecc., cui quod pugnet unio, debet esse pecc. ab hac volate productum: ergo pugna unionis cum hoc peccato, non exercet attenta proprie identitate subjecti, sed attenta causa efficienti huius qualitatis, quae inficiat subjectum: non est ergo pugna in genere proprie formali; sive pugna formalis, ut in effectu hoc discursu: pugna huius unionis cum peccato est cum peccato, ut peccatum est huius humanitatis: ut peccatum est huius humanitatis includit concursum effectivum ab hac humanitate, et non solum pavum subjecti: ergo pugna huius unionis cum peccato, non est proprie secundum conceptum pavum humanitatis in peccato, sed secundum concursum effectivum: non est ergo pugna formalis.

Confirmatur intentum, et probo non esse pugnam huius unionis cum peccato secundum conceptum pavum: possibile est actio transiens humanitatis Verbi: ergo possibile est pecc., quod consistat in actione transeunte: consequentia patet: quia si mihi prohiberet homicidium, et ego prohibitione cognita, actione externa humanitatis Verbi occiderem hominem, actio illa externa et transiens, pecc. esset, quis dubitet? nunc sic: unio hypostatica pugnaret cum illo peccato: ergo unio pugnat cum peccato proprie ut est actio ab hac humanitate procedens, non autem ut est actio recepta in hac humanitate; hoc enim per accidens est, ut unio exerceat pugnam cum peccato; siquidem posita actione, quae nullatenus in volate hac, velin proposito subjecto recipiatur, adhuc retinet cum ea actione illam pugnam, et oppositionem, quam doctores agnoscunt oppositionem in unione cum peccato: ergo pugna unionis cum peccato formalis non est, sive ratione subjecti, ut proprie dubitum est.

Dices 2°, satis concedendum esse unionem pugnare cum peccato, sive esse cum peccato incommodum, quidquid sit an pugnet formaliter an effective, an alia ignoti nominis pugna. Contra vero dum pugnet cum peccato, ut peccatum est, quatenus sola humanitas unita Verbo, et in

Verbum

In Verbo peccare pugnet; denom.e huius Incompossibilis, n' anxie decertabunt Adversarij.

2a e: quia In bello adeo Implicito p. partes debellare hostem opportet, simul, I cesso, quod unio n' pugnet cum pecco, 100e subiecti receptivi pecci, facile erit ostendere, nec posse pugnare cum pecco Immate, quatenus actio e a suo prid. Coa pt: quia unio nihil tollit Immate ex iis, quae constituunt pot. libam ad peccandum, go n' pugnat Immate cum pecco, ut e actio libere procedens a suo prid. Coa pt: nam ut pugnet cum actione libera ex parte prij liberi, nam e, quod tollat aliquod, quod nario requirit ex parte prij libi ad operem. Atr fate constat ex iis quae diximus de pr. ecenti, ubi probavimus unionem Ipati cum libertate ad peccandum In eodem Instanti: go unio nihil tollit Immate eorum quae constituunt pot. libam, seu libere ad operandum.

Idipsum probo: quia implat, q.d unio sumat Informare, Impedit volut. summatis revniti, ne amet cursus, quem cursus prohibet: cessante aut prohibitione, amorem illum liberum n' impediat: go implat quod unio cum pecco, ut peccat, pugnet Immate. Ans probo: quia q.d amor ille cursus prohibeat, e extra denoatio amori: go implat, q.d unio pugnet cum illo amore prohibito, et cesset pugna, stante ac cessat extra prohibitio. Coa probo: quia prohibitio cursus distantissima e. Si ergo aut qua nulli Peripathici, et adhuc penitus ignota, Ipsum cessat repente unio, et exardescet In bellum iustum, ut peccatum debellet, et pellat amorem cursus.

Dices: cogne proponit prohibitio Ipaens, tum quia cursus Doctores unionis pugnam adstruunt cum pecco materiali, tum quia etiam e extra denoatio amori cursus, quae illum praecedat, Coonio de prohibitione: go implat, quod unio pugnet

Cu

cu amore, quando cognit prohibitio, et oritur a pugna, cum prohibitio ignoratur, si physice pugnare debeant.

Urgeo adhuc: unio pugnat cum pecco ut sic talis, quia si Deus cum insa probabili posset generali lege condonasset, antequam fierent, omnes offensas et renunciasset iuri, quod possit, ad aversionem vocabilem ex hoc pravis actionibus resultare, unio non pugnabit cum pecco. at tunc nil intus deficeret actioni, quae nunc pecca est: ergo modo non pugnat unio cum eiusdem actione, prisse secundum intus, quod habet actio. Patet conseq., quia si modo pugnaret cum illa actione secundum intrinseca illius, quoniam esset una et servatur eadem actio, quoad intus, servabit eadem ratio pugnandi cum unione. Confirmatur: ergo de facto pugnat unio cum illa actione indiliter secundum intus et extra, quod habet: ergo equaliter pugnat cum voluntate Dei retinendo iure ad vocabilem aversionem, ac pugnat cum actione ipsa libera: Patet conseq.: quia unio sumpsit, quod non det pecc: ut non det pecc, sufficit, scilicet quod non det actio, scilicet quod non det voluntas Dei retinendi ius ad aversionem ex tali actione: ergo unio illius petit alterum ex illis disiunctim: scilicet quod non det actio, scilicet quod non det voluntas retinendi ius ad aversionem: ergo sicut opponitur actioni, cum adest Dei voluntas retinendi ius ad aversionem ex actione prava, ita opponitur voluntati Dei de retinenda iniuria, si det actio illa a ratione recta deflectens.

Unde tandem concedendum erit unionem hypostaticam non pugnare potius cum actione ipsa voluntatis, quam cum ipsa prohibitione: unde posita semel actione deviante pugnabit cum prohibitione atque adeo si voluntas humana unita verbo averteret velit, unio impediet voluntatem legislatoris, erit ergo obex determinans liberam superioris ad suspendendam prohibitionem, quodquidem ex se apparet impossibile censendum: quia posito casu, adhuc pugnat cum pecco unio hypostatica: ergo unio destruit prohibitionem cursum, quia ut destruat peccatum, nullum aliud medium excogitabile est posito cursu

nisi

14. nisi Caula prohibitionis: quisauz dicat posita unione hyppostatica et cursu In Sumate Spiritus vg, eo contibilitatem omnis legis sibi volatam necursum prohibeat: videtur quod quam difficile sit intellectu unionem immatam cum peccato pugnare?

Sectio 4a

diffalti petitae ab exemplo gratiae sanctificantis, breviter occurritur.

2a diffas subosit ex gratia sanctificanti, et peccato morti actuali quae quidem formaliter pugnant, et semutuo a subiecto excludunt: quod potius est gratiam, quae pugnat cum peccato, ut peccatum: unde instaurari possit multa quae non debellata putavimus. Enimvero gratia pugnat cum voluntate currendi posita prohibitione et sollicitudine posita, tunc a pugna illico abstinet, dum prohibitio adest sed ignorat. Praeterea si volas illa currendi quando cursus prohibitus est immittat ab extraneo agente collocante illum cursus amoris prohibiti involate iusti, non expellet gratiam sanctificans, expellet autem si a principio interno libero, eiusmodi cursus fieret: quod ponendari gratias quae formaliter pugnet cum qualitate aliqua non praecise attenta identitate subiecti utriusque formae, sed expectato etiam principio effectivo illius qualitatis, cum qua pugna exercenda est, quibus omnibus contraria docuimus.

Ideo obiectiones tangere diffalti de spiritualitate gratiae sanctificantis cum peccato, ad quam eruendam necessarium est naturam gratiae sanctificantis probe cognoscere, hanc autem nolumus in praesenti constituere praesentis esset instituti non meminisse. Probabilissime tunc apertam quid senserim. Dudico, gratiam sanctificantem esse quoddam signaculum amicitiae Dei animae impressum, quo quidem anima formaliter non redditur Dei amica, sed amica indicatur. Suppono enim esse Deo clariactum volatum quo recipit hominem ut Petrum in suam amicitiam, et huius ... amoris

cognita + ...

Velut

veluti pignus aie Indit, quod vocat[ur] poe amicitia pava, quatq
e effus illig amicitia activa, quae in Deo formaliter e, et hec pro mu-
tatione phica, et sub veluti Indicio characteris illy, quo donat ala
et quem vocam[us] gram sanctificantis, e go gra illa, sive qualitas
In anima residens essaliter penderet ab amicitia Dei activa.

Hinc oxit 1°: gra illa pava, sive anime Im-
pressa ee Incompatibilis cum pecco hituali, quia peccy hituale e pre-
teritu actuale nondy sufficienter retractatu ex pte Persone offendentis
nec Idonatu ex parte Persone offi: s. implat, quod det gra
illa Inata quin peccy Idonet a Persona offa: go implat gra
In subito ee cum pecco hituali. Minor pt: qo recipere hominy
In amicitia, e Idonatio Injurie, et renunciatio Juris ad roabily
avexssiony, siquod e: Implat, quod det gra, nisi suppat in Deo
amicia activa, hoc e, actus Intery strictam amicitiam cum hole,
illumq Iadmittery Inter sibi Charos: go Implat quod det
gra In homine, et sub peccy hituale severet: hec aut oppo
gre cum pecco non e Immata formalis, aut roe sui, s. roe prius
presuppositi, quia ipsa non e Idonatio, s. effus Idonois, et
illius Index: ro po destructiva pecci Shitualis, non e gra ipsa
Infusa, sed Idonatio activa offi, quam presupponit.

Hinc oxit 2° quod gra sanctificans e In-
compatibilis cum pecco actuali, sattem ut e offa Dei actualit pariens
Jus ad roabily avexssiony. Pt: quia Amari Deum hexe Jus
ad roabily avexssiony, et renuntiare eiusdi Juri, Implat, ut e
evidens: sed Deus conferens, et conservans gram sanctificantem
Inaia, illa admittit In sua amicitia, et contra deponit om-
ne ab illa avexssiony: go implat, quod sub conserver gra, et
det peccy, ut actualis Dei offa pariens in actu Jus roabily
avexssiony. et Inducery inimicitias hoils cu Deo. Ubi notandu,

q.

quod in peccato possumus considerare interna peccati, ut peccatum est turpitudinis, quae ut talis sufficiens extremum motivum est ad inducendam in Deo irrevocabilem aversionem a peccatore, hac privari potest nulla Dei condonatione. possumus autem considerare, quod actu hanc aversionem pariat, et actualiter inimicitiam inducat, et hoc effectu privari potest per Dei condonationem; quantum est praeter exiuisse sui affectus, assero quod, quod gratia sanctificans praesupponit infusionem activam sui, quae infusio est condonatio omnis offensae; quoimplicat, quod sui offendat Deum actualiter per peccatum actuale.

Dices: ergo posse est quod peccator eliciat actum inhonestum contra Dei scopum et sanctitatem, quin Deus illo offendatur, quod est absurdum. Ideo primo probabilem esse aliquorum sententiam, posse Deum remittere peccatum antecedens, dimittat aliquo casu, peccante peccatore ponente actus turpis contra rectam rationem, scilicet etiam contra legem Dei, et contritionem esse sufficiens, ut si Deus averti vellit a peccatore, nec libere condonasset, irrevocabiliter averteret, nisi hunc peccatorem offensam actualem, scilicet revocabilem aversionem, quia huic iuri Deus cesserat. 2º ex mea doctrina non inferri contra, quod intendit. Solum assero peccatum actuale in ratione offensae theologicae actualis esse incompatibile cum condonatione peccati gratuito a Deo facta; et contra gratiam, quae caractere est infallibilis eiusmodi condonationis esse incompatibilem cum peccato actuali, ut est offensa actualis theologica Dei inducens actu aversionem a Deo, quod si haec actualis theologica ratio offensae est inseparabilis a turpitudine interna peccati, saltem quod fiat cum scientia prohibitionis divinae, sicut condonatio peccati quae includit infusionem activam gratiae, est incompatibilis cum actuali offensa, et aversione, ita erit, et incompatibilis cum interna turpitudine peccati ut est transgressio legis divinae cum scientia propositi.

Haec autem oppositio gratiae cum peccato actuali non est immediata, et ratione sui, nam si qualitatem eam quae vocatur gratia sanctificans, et in ea statale, infunderet Deus impositione ab alio, quia a Deo scilicet posset homo illam acquirere, Deo non illam libere donante, ea qualitas non remitteret peccatum habituale, et compatibilis tunc esset cum actuali, quia

tunc

tunc nulla includeret donationem ex parte personae divinae: pugnat ergo cum infusionis activae, quae est voluntas Dei admittere hominem in suam amicitiam, et contra renunciare iuri omni ad aversionem realem, licet auxilium infusionis activae gratiae, ut pote donatio . . . pugnat cum peccato mortali, sive actuali, sive habituali ex genere pugnae; quo etiam increatum donationis voluntaria cum iure facta ab offenso pugnat cum . . . est: et hoc sufficiat dixisse iure a nostro instituto aliena . . . quae clarissime elucet ad explanandam pugnam unionis hypostaticae, quae de facto datur in Christo Domino, cum peccato.

Sectio 5a

A liquibus discussis statuit unionem hypostaticam ex conceptu talis esse . . . cum peccato habituali.

. . . diffas. quae hic proponunt . . . desumunt ex pugna visionis beatificae cum peccato, ut peccatum est: datur . . . forma nova quae pugnet formaliter et immediate cum peccato, ut peccatum est. . . . Visionem beatificam nec pugnare formaliter cum peccato, nec immediate, et quidem non pugnat immediate, quia solum pugnat inferendo nexu amoris ardentissimi Dei, et dilectionis cum ipso super omnia, qui amor in . . . est cum amore alicuius rei super et contra Deum, nec pugnat formaliter, quia si amor alicuius rei supra Deum immitteret voluntati beati ab extrinseco agente, non pugnaret: ergo non pugnat formaliter visio cum peccato in voluntate beati, quod quidem . . . est, quam in praesenti defendimus.

3a diffas. . . . subnascit: quia amor Dei ardentissimus, et dilectionis cum ipso super omnia, pugnat cum peccato, ut peccatum est formaliter: datur ergo forma nova quae pugnet cum peccato ut peccatum est formaliter et immediate. Ideo ad obiectiones . . . variae . . . opiniones de natura . . . vitalis, et de notationes . . . praecedentibus.

Enim

Enim vero si amor Dei, et amor alicuius contra Deum solum consistat in qualitate producta, non qualitas producit, sed qualitatis inherentiae in potentia vitali, et sed solum passionis, ita ut denominatio amantis, aut odio habentis non includat actionem potentiae vitalis, sed solum passionem, hoc est receptionem amoris involuntariae in potentia: tunc ex hanc sententiam dicendum, assero amorem Dei super omnia, et alius rei supra Deum pugnare physice, et formaliter; ceterum tunc amor ille Dei non pugnat cum peccato, ut peccatum est, nam peccatum ut peccatum est, includit actionem liberam, sub principio vitalis: at amor Dei non opponit tunc amori alius rei supra, seu contra Deum, ut est actio vitalis, sed ut precise est qualitas inherens: quo non opponit peccato, ut peccatum est, nam eque opponeret, quamvis illa qualitas, sive amor alicuius rei supra Deum non esset libera, sed necessaria, seu esset involuntarie a se, et nullatenus producta.

Si autem denominatio amantis Deum, non afferat precise qualitatem productam, sed actionem vitalem, tunc assero, amorem ipsum productum Dei super omnia, et alius rei supra Deum non pugnare ex se; pugnare vero denominationes istas amantis Deum super omnia, et aliam supra Deum. hae autem denominationes non pugnant formaliter, sed ex parte principii effectivi, quatenus principium vitale, nequit simul tendere ad utrumque obiectum, et elicere ipsum ad utrumque actum simul impotentiam, sicut potentia locomotiva nequit sursum deorsum que moveri, non quidem propter repugnantiam formalem eorum motuum, motus enim eiusdem speciei atomae nequeunt esse contrarii formaliter, nam ipsi plurimae nantes habent essentias sibi invicem contrarias; motus autem corporis sursum deorsum quae sunt qualitates speciei eiusdem atomae: nequeunt quo esse contrarii formaliter: nihilominus potentia nequit utrumque simul motum exercere. Ad eum quomodo assero de motibus voluntatis, quod licet nequeat principium vitale simul Deum super omnia diligere, et aliquid supra Deum id provenit ex impotentia, non ex repugnantia formali, seu essentiali oppositionis illorum actuum inter se.

Notandum tamen, quod ex nulla opinione amor ille pugnat cum peccato, ut peccatum est, nam si pugnat cum peccato, ideo opponitur

quatenus

quatenus ille actus essaliter praeferens aliquid creatum Deo, cum amor Dei super omnia sit amor essaliter Deum praeferens creatis omnibus, peccatum ut factum est, non constituit praecise et qualitas illa amoris essaliter habentis esse creaturam Deo praeferre, sed constituit per celsitatem fundantem actualiter Deum offensum et aversum, quae quidem denominatio est extra illum amorem. Praeterea constituit et libertatem sui principii, quae sub eo quae est extra denominatio cum quibus essaliter ut talibus amor Dei super omnia essaliter non pugnat. Haec dixerim contra principias communiter recepta, quae docent in quolibet peccato creaturam Deo praeferri, quodcunque quantum veritatis habeat, in materia de peccatis discutio.

Breviter tamen apperio meum sensum: in quolibet actu amoris Dei efficacis super omnia includitur saltem virtualiter amor efficax coniunctionis cum Deo per modum amicitiae: peccatum autem ut de facto est avertit actualiter hominem a Deo per moralem aversionem, quae consistit in vera hominis inimicitia quam Deus mutuaque Dei erga homines, et aperta pugna illorum duorum actuum, intentio efficax amicitiae est odium inimicitiae efficax, atque adeo est imperium efficax, unde oritur ratio odii efficax omnis illius rei, quae amicitiam rescindit, et inimicitiam infundit, et cum peccatum inimicitiam refundat, et amicitiam rescindat, ideo de primo ad ultimum amor Dei efficax super omnia pugnat cum peccato, quatenus odium efficax omnis illius rei, quae amicitiam rescindit, et amor efficax rei amicitiam rescindentis omnino pugnant: pugnat ergo amor Dei super omnia materialiter cum peccato, non vero formaliter. Odium autem efficax peccati, et amor peccati pugnant ex propriis.

Unde colligo, quod si peccatum per possibile, vel impossibile posset dari, quin actu Deum constituat infensum homini per moralem inimicitiae separationem, non pugnaret amor Dei efficax super omnia cum tali peccato. Dices: non manebit peccatum. Respondeo: in peccato plura considerando primum quod sit actus libere elicitus oppositus recte rationi opposit... praescribenti. Secundum quod sit transgressio liberae legis Divinae prout talis cognitae. Tertium quod eliciat cum advertentia displicentiae Divinae, sive quod opponatur

volati Divine approbative, in qua oppoe 2° versia l. disp. 1 precedentibq diximq consistere totem offe Divine, que quidem oppo consideratti poe ut offas in actu 1°, quanty e modus sufficiens dignitas sibi intra. ut Deus moralit aversatur, et infensus constituatur illi homini 2° ipsiq volatq operanti, si tn Deus p condonationg gratuita vellet eiusdi homini non indignari, nec antiq amicitia rescindere, tunc quidq peccy esset offas in actu 1°, non vero in actu 2°, et cum illa offas assero deponi tunc posse amorz Dei efficacem, que quia alterig instituti est, probandaie presenti non assumo.

Rogabis deniq: an unio ex se copta talis oppor pecco habituali? R. eo non opponi, quia peccy habituale implat prorsq tolli nisi p satisfactiong sufficientz peccoris, l. p offensae Dei condones, e enim titulq realibus aversionis fundatq in offas preterita: natio aut Deus retinebit Deus offy aversiong realibq ab hoc, quandiu ille debito n satisfecerit, aut ipse Deus volarie n condonaverit, ut mihi e evidery: at unio hypostica ut talis, nec e satisfactio personæ offendentis nec condonatio personæ offe: go compatibilis e cum pecco habituali, quatenus si poneret unio hypostica in humanitate, que ante uniong peccasset, adhuc retineret maculam moralis habitualis peccati. dicere aut, q unio peta ex se copta talis non poni in humanitate in qua det peccy habituale, exit gratis essas reey confingere. Dixi ex se copta unionis hypostica, ut possit e unio hypostica, quia odem arbitror uniong hyposticam, que sub sit gra sanctificantq, ut suo loco dicendy e.

Disp.° 3a.

An Xptus Dominq per uniong hyposticam sit impeccabilis?

Sectio 1a.

Affirmativa sa statuit ab authoritate Patrum.

Certy e peccabilit remota, et radicalq perstitisse

in

in Xpto Domino: quia eiusdi peccabilitas e ipsius Sumanae essa, qui quantu e dese capaxe pecci, et actus liberi, quo a prescripto recti rois et Legis Divinae defflectat; hec aut capacitas cum essalis sit Sumanae implat, quod per aliquod donu intus superaddit, quamvis supnale et divinu auffer at: propterea quesit an unio hypostatica ita determinaverit Sumana Xpti volutas ad omne honestu prosequendu, et ad fugam omnis inhonesti, ut impos redidderit Sumana Xpti volutate omnes actus prohibitus, neque vero, ut tergiversat Scotus, difficile admodum e intelligere, quod prius essaliter peccabile, et capax amplectendi turpe quantu e dese, et radicalit, reddat ab aliqua gra superaddita impeccabile, quia eo peccabilitas includat libartu, et indrias prii, sicut eo gras superadditas poe detrari in actu 1° ad unu extremu, ita tolli poe proxa, et expedita peccabilitas, quamvis remota radicalis, et essalis naiis maneat.

Quod, quia Scotus negotiu facessit, breviter explo. ut sit hic, et nunc libera volutas in actu quem exercet, n̄ suffict indifferentia sibi nativa, et essalis roe cuius a se nullatus detriat in actu 1° ad unu extremu 2° dictionis, sed summe e indifferens, ut pro arbitrate seipsa ipsa detret qualiter eo actum 2m eligendo reipsa unu extremu omittendo aliud; hec enim potestas e essalis, et radicalis libertas sed natius e quod ex parte actus 1i antequam ipsa se detriet, non detret nec adigat ad unu; enimvero si a Deo premoveat phice, non operabitur libere, si a Deo neget concursus ad amorem, n̄ omittet amorem libere, quia exercitiu libartis in actu 2° non presuppit solu indriam radicalem, et essalem volutatis, sed etiam carem omnis prii sal ptimmam? detriantis in actu 1°, et adigentis ad unu extremu volutatem, alias ex se, et secluso illo prinpio indifferentem: hoc po prius detrians in actu 1° volutatem ad natione pecci, reddet volutatem impeccabilem.

Sed omnino pro dicendis notatu velim nomine impeccabilitatis, non naiis intelligendu ex prius ex parte actus 1i se habens cum volutate, et illius libertate impediens ad pecci, et non

pecci

peccati. Concedo ergo prium impediens voluntatem ab exercitio libertatis etc. amplius inhonestum fore impeccabilitatis huius summatis; sed dico non est necessarium ut inducat peccabilitatem summatis, quod illud principio tollat, seu impediat exercitium peccandi, enimvero ut summatis dicatur impeccabilis, sufficit si sit prium aliquod internum, quod in potestate illius libertas non sit herere et conservare, atque adeo portat independenter a libertate et consensu summatis, ex quo a priori infferat omnino necessario summatis non peccaturam. Enimvero prium physicum non subditum in sui exercitio libertati voluntatis, et infferens metaphorice necessitate carentiam peccati, dubio procul est impeccabilitas, hoc autem prium est compatibile cum libertate proxima ad peccandum, et cum merito in omissione peccati, disputatione proxime sequenti doceo: quoad conceptum impeccabilitatis non requirit carentia libertatis quae proxime expedita sit ad peccandum.

Dixi primum ex quo infferat carentias peccati ut constituat subiectum impeccabile debere poni ante ad exercitium libertatis summatis, quia afficit, quia quamvis infferat carentiam peccati, si tamen ipsum ponat subiectum libertatis conservet quod dependenter ab omissione libera peccati, non reddet subiectum impeccabile. Ideo gratia sanctificans, quamvis infferat in subiecto carentiam peccati, quia tamen ponitur in anima ante exercitium liberum voluntatis sed omnino post omissionem peccati liberam conservet, ideo non constituit subiectum impeccabile, ampliat enim, quod reddat subiectum impeccabile gratia quae supponit plenum exercitium liberum, quod sit omissio peccati: nam omissio libera peccati constituit in eo libertatem potentiam proximam expeditam ad peccandum. Ubi etiam animadvertendum, quod prium illud constituens subiectum impeccabile, debet infferre a priori carentiam peccati, ideo consummata gratia in iusto non est impeccabilitas, quia licet longe infferat carentiam peccati illam infferat a posteriori, est enim gratia effectus carentiae peccati: at carentia peccati debet esse effectus unionis hypostaticae, si haec sit impeccabilitas.

Denique animadvertendum unionem hypostaticam ex conceptualis non esse prius quam esse, et infferens carentiam peccati, tum quia unionem hypostaticam dari in praemium omissionis peccati, seu dependenter ab omissione peccati, ut a conditione sine qua probavimus, tum quia nullam oppositionem cum peccato habere ex conceptu propriae unionis, etiam docuimus. Ideo sit in Christo Domino unio hypostatica

hypostica e ipsi Humanitatis Impeccabilitas, Ad habet ex conceptu suo addito Unioni, quod in presenti disp. explandum suscepimus.

Licet autem Scotus, Durandus, et alii ex antiquioribus Christi D. impeccabilitatem hanc unionis non vexerint: ea tamen nati nequit propter SS. Patrum consensum in hanc veritatem contestantium, de qua dubitare non gestare debitam Sanctitatem Christi Personae reverentiam, et pietatem. Nazianzenus orat. 36, quae est 4ª Theologie, ita breviter affatur: illig enim unde cum tota Deificata sit, Deo procul dubio non adversatur. Quae sententia recipit, et approbat a 6ª Synodo actione 17 alias 18. et in Synodo 8ª. post sessionem ultimam. Addo Augustinum lib. de Incarnatione Verbi paulo ante finem: Sicut Vas ipsum, quod substantiam continet unguenti, nullum genus aliud recipere potest liquoris, ita anima Christi, velut liquor inerat substantia unguenti, impossibile fuit, ut contrarium reciperet odorem. Haec mihi, et aliis sunt certa, et eorum explationem do.

Sectio 2ª.

Ex quo capite unio hypostica Christum D. constituat Impeccabilem?

Dicendum arbitror unionem hyposticam ideo reddere Impeccabilem Humanitatem Christi D. de facto, quia de facto est gratia sanctificans Humanitati illi collata independenter a libero consensu Humanitatis, et independenter ab eodem in Humanitate conservata.

Plura hic probanda sunt. Primum, quod unio hypostica sit de facto gratia sanctificans. Infra speciali disputatione nepotum hoc agendum est. 2um, quod ea unio collata sit Christo D. independenter in 1º. sui productione, quia in sui conservatione a consensu liberi, facile patet: nam Christo Domino liberum non fuit amittere unionem semel habitam, et illam non habere in 1º. instanti suae conceptionis: ergo illi concessa fuit unio independenter prorsus ab ipsius consensu libero, tam in puncto suae productionis, tam in reliquo tempore suae conservationis. Antecedens probo: quia Christo non fuit liberum esse, et non esse Christum: ergo non fuit illi liberum

habere

habere semel, l. semel habitam amittere unionem hypostaticam. Pt

Cons. quia si fuisset liberi habere unionem hypostaticam, fuisset illi

liberum esse Xpum, siquidem esse Personam Xpi, et ipsam unionem hypostaticam

consult.

Confirmatur 1°: ex consensu Theologorum omnium, qui sup-

ponentes unionem hypostaticam non esse in potestate libera humanitatis Xpi

Domini, quonam pacto cum ipsa unione stare potuerit libertas ad

moriendum, imposito a Patre moriendi praecepto, contendunt inquirunt:

ergo unio hypostatica non fuit de facto in potestate libera Xpi Domini. Ans

probatur: quia si habere, l. non habere unionem hypostaticam, esset in

potestate Xpi Domini libera, nulla prorsus esset difficultas in explanando,

quonam pacto cohaerere possit libertas in appetenda morte cum u-

nione hypostatica; nullius enim laboris ea decisio foret: si enim

liberum esset amittere unionem, eadem libertate expeditissime manere mor-

tem oppetere, l. recusare: ergo omnes soli Doctores supponunt uni-

onem hypostaticam non fuisse in potestate libera humanitatis Xpi Domini.

Confirmatur 2°: P. Vasquez, qui plurimum quaesivit an non sit de potentia Dei

absoluta unionem conservari dependenter a libertate exercita humanitatis, et

in partem negantem inclinavit, qui docet nec de potentia Dei absoluta dari

posse unionem per actum liberum humanitatis amissibilem: ergo omnes supponunt

de facto non ita fuisse concessam, ut amitti possit per actum liberum ipsius humanitatis.

Confirmatur ultimo: Impeccabilitas moralis perfec-

tia: haec omnino concedenda est Sanctissimae Xpi Domini humanitati nec obstet

illius libertati ad merendum requisitae: at cum perfectissima et excellentissima

libertate humanitatis ad merendum, etiam quoad praecepta naturalia, et

iure indispensabilia adimplenda, componitur impeccabilitas haec

ut dicendum proxime futura disputatione: ergo ea impeccabilitas de facto conceden-

da est. Confirmatur denique: Quia non nullis hominibus insigniter iustis

aliquod donum impeccabilitatis concedunt celebres Theologi, nec sine temeritate

negari potest: ergo Xpo Domino omnium Sanctorum Capiti, et exemplari, im=

peccabilitatem

Impeccabilitas haec mandanon est requisita quia petit, quia Christus, et Persona Divina est, hoc est, ratione unionis hypostaticae. Antecedens probatur: In Beatissima Virgine, Ioanne Baptista, Apostolis &c.

Quod autem ea gratia sanctificans, quae in unione realiter competit concessa humanitati, et in ipsa conservata independenter ab omni usu libertatis ipsius constituat humanitatem impeccabilem, facile probo quia Impeccabilitas est gratia, quae dum ponitur ante consensum libertatis, reddit necessario peccatum non esse: sed ea gratia sanctificans, sive unio hypostatica ponitur ante omnem consensum libertatis, reddit necessario peccatum non esse futurum: ergo Impeccabilitas. Maior facile constat: quia ut aliqua gratia sit addita sit Impeccabilitas, certe nihil aliud requiret, nisi quod ponatur ante usum libertatis, et quod ex illius positione inferat metaphysica necessitate peccatum non esse futurum. Minor probatur, et imprimis ea unio, ut supponitur, ponitur ante consensum libertatis humanae Christi Domini. Propterea infert peccatum non esse ponendum, quia illa est penitus incompatibilis cum peccato: ergo ipsa posita, peccatum necessario ponendum non est, eo enim ipso, quod ipsa sit, peccatum non est. Eo autem ipso, quod ipsa sit independenter a consensu libertatis, nullus actus libertatis potest illam destruere, seu avellere a subiecto: ergo ex illo duplici capite, quod ipsa ponatur ante usum libertatis, et quod in ipsis sit cum peccato, reddit necessario, quod peccatum non sit futurum.

Affirmo, et explico: Impeccabilitas est impossibilitas antecedens peccati: ea unio reddit peccatum impossibile ante omnem libertatis usum: ergo ea unio est Impeccabilitas. Maior probatur: nam Impeccabilitas est impotentia peccandi, eo modo quo dixi proxime explico, sicut peccabilitas est potentia peccandi: at non est impotentia consequens usum libertatis, sive impotentia, quam ipsa libertas usu ipso libertatis sibi fecerit, haec enim non est impotentia peccandi, sed absoluta potentia; sicut homo cum libere currit, ex hac suppositione reddit sibi impossibilem sessionem, quam coniungere nequit cum cursu, haec autem est absoluta, et libera potentia sedendi: ergo Impeccabilitas est impossibilitas peccati antecedens libertatem, sive quam ipsa libertas non fecit. Minor probatur: quia ea unio posita ante omnem libertatis usum, infert necessario peccatum non esse: ergo impossibile reddit peccatum

ec

ee: atqui reddit Impossibile peccare esse ante Libertatem: hunc enim infert cum ponit: ergo si ante usum Libertatis ponit, ante usum libertatis infert peccatum non esse: ea illatio et e necessitas non peccandi, et Impossibilitas peccandi: datur ergo Impossibilitas peccandi ante.

Caput 3um

Aliquibus obiectionibus Scotistarum respondetur.

Scotus In 3° distinctione 12 quaestione unica In corpore quaestionis Inquirit an Christus sit Impeccabilis, respondet esse Impeccabilem, quia Beatus est: refundit ergo Impeccabilitatem in beatitudinem Christi, secundum quam ipse dicere ... eodem 3° distinctione 2° quaestione 1 posse esse humanitatem unitam hypostaticè privari Beatitudine, consequenter esse posse humanitatem unitam hypostaticè, et beatitudine privatam, peccare. Pro hac opinione Magistri pugnat ita Scotista ... In 3° distinctione 12 quaestione unica ... naturae humanae In Christo finita est: ergo peccare potest. Et ... quia posse deficere a Superiori regula ... est propterea natura ... finita ... quod finita sit, ... deficere a Superiori ... est peccare: ergo posse peccare convenit naturae humanae in Christo ... etiam post unionem hypostaticam ab intrinseco: ergo Impeccabilitas nequit illi ab intrinseco provenire.

Vocat ... dubio procul ab scopo longissime aberrat. Nullus dubitat, quin humanitas Christi sit ... ut ... secundum se spectata, non repugnet peccatum eligere, nec recipere, et consequenter quod etiam dum unita est, retinet eam potentiam, quam radicalis potentia est, remota ... ad peccandum. Cum ... de qua Inquirit, est an ... hec potentia ad peccandum, quae est humanitatis ... impediatur per unionem, ... alio quovis modo ... sit prius a priori ante usum Libertatis humanae Christi, ex quo Inferatur ... peccatum non esse ponendum: enim ... corpus humanum sit capax videri, potest tamen reddi, et de facto redditur Invisibile In Eucharistia, et similiter quamvis humanitas sit finita ... et ex se sit capax admittendi peccatum potest reddi Im-

peccabilis

Impeccabilis et sedet a Beatitudine, quae initio inhaeret humanae: quod humanas stessalit finita imperfectione, non tollit quominus reddat impeccabilis per unionem hypostaticam sibi intrans. In forma retur arguto: concedo ante: distinguendo consequens: peccare posse absolute, et simpliciter attentis omnibus, quae in Christo de facto sunt, et in suo deposito illorum: nego consequens: peccare posse, quantum est ex parte humanitatis praecise: concedo consequens.

Impugnat 2° idem Author: absurdum est, quod impeccabilitas naturalis, et naturaliter consequatur unionem hypostaticam: ergo liberè illam sequitur. Antecedens probatur: si impeccabilitas naturalis dicatur humanitati, dicatur personalitate Verbi media unione hypostatica, caeterae proprietates divinae, quae naturales, et quae naturaliter dicarent eidem humanitati, scilicet omnipotentia, immensitas, etc. Confirmatur: quia humanitas esset natura divina, probatur: quia id, cui convenit impeccabilitas, eo modo, quo Deo convenit, scilicet naturalis, et naturaliter et sine ulla gratia, Deus est: sed humanitati convenit esse impeccabilis; eo modo, quo Deo convenit, scilicet naturalis, et naturaliter, et sine ulla gratia: ergo humanitas esset Deus. Minor probatur: quia humanitati convenit impeccabilitas, ita naturalis, ut opponatur dicat contradictionem. Praeterea ita naturalis, ut excludat gratiam Dei, nam licet unio fiat ex gratia, tamen facta unione, naturalis infertur impeccabilitas.

Patet facile negando antecedens, in quo modum loquendi, etiam improprium sine castigatione omitto, scilicet quod impeccabilitas consequatur unionem, non enim consequitur, sed est ipsa impeccabilitas. Ad probationem: nego sequelam, quia ista impeccabilitas, quae convenit humanitati per unionem, non est impeccabilitas increata, qua Deus per essentiam impeccabilis est, sed quaedam illius participatio creata, quae consistit in unione hypostatica, quae sola est gratia sanctificans, et antecedat omnem libertatem humanitatis.

Ad confirmationem: nego antecedens: ad cuius probationem omissa maiori: nego minorem: ad illius probationem: nego antecedens: impeccabilitas non convenit absolute naturalis humanitati, sed naturalis supposita impeccabilitate, quae est unio hypostatica,

Sicut

Sicut eo Sancti, et Iusti, non convenit Xpto eo ipso quod [illegible]
finarie supponat Sanctitatem, In quo quidem genere Sanctitatis, et necessitas
Simplicissime a Deo distat, nam Deus ex suppositione quod Deus sit finarie sanctus est, et Impeccabilis, quod autem excludat gratiam Dei, ut Humanitas sancta sit, est manifesta Implicatio: nam cum impeccabilitas sit ipsa unio hypostatica et hec sit gratia, Implicantur sibi, dum dicit Humanitatem cum unione esse impeccabilem, et simul esse impeccabilem seclusa gratia, quae illi stat, ac si unio gratia non esset facta Humanitati.

Disp.o 4.a

An Physica Xpti Impeccabilitas componatur cum libertate circa actus preceptos, etiam precepto naturali Indispensabili.

Sectio 1.a

Preiaciuntur nonnulla pro faciliori difficultatis captu.

Supposita Xpti Impeccabilitate, quae consistit In unione hypostatica quam de facto habuit cum omnibus pretiis gratiae sanctificantis, quae gratia ex conceptu talis Incompossibilis est cum peccato, est enim signaculum amicitiae divinae, Inhabitatio Spiritus Sancti In anima Iusti et diffusio charitatis Dei In cordibus nostris, ut loquitur Paulus, quae omnia sine dubio peccatum simul in anima commorari non patiuntur. Supponimus quod hec gratia collata fuerit Humanitati Xpti cum Insociabilitate divina consensus [illegible] exercitio libero, ex quo duplici capite constituit Humanitatem Impeccabilem: nam ex supradictis impeccabilitas [illegible] libertati, ex quo debite infallibiliter Infert carentiam peccati. Supposita ergo hac impeccabilitate aggredimur illam conciliare cum libertate Humanitatis Xpti Domini in adimplendis preceptis, cuiusque generis illa sint, quae de facto erga Humanitatem vim obligandi exercuerunt.

Potestatem autem libertatis Xpti ex triplici capite periculum

Imminere

Imminere: 1° a prescia infallibili, qua Xpus D. cognebat omnes actus à se producendos. Etenim si à 1° sue Incarnationis Instanti prenovit se osculum Iude daturum, certè non apparet, qui posset accedente Instanti, pro quo previsum est osculum exturum, osculum proditori negare. Si hec dificultas, sit Impexita plebi nepotum facessat Ingens, Mirò certè Theologo indigna est; Sicut enim, qui videt se currere, currit liberè, esto non possit cum visione componere non cursum, ita qui novit se hodie cursurum, liberè currit, quis nequeat componere non cursum cum prescia, quam supponimus fuisse infallibilem, quia scilicet, qui se videt currere, ideo videt cursum, quia ipse currit, non visurus, si sibi non curreret, ita qui prenovit, ideo prenovit se cursurum, quia ipse hodie liberè currit, oppositum previsurus, si ipse, ut potest, hodie non curreret.

Unde etiam, sit obiter, utiliter animadvertendum est pro quaestione illa in materia de spe, an scilicet homo, cui absolutè et infallibiliter fieret de eterna sua damnatione revelatio, an, inquam, sperare posset à Deo optimo Beatudinem? In qua dicendum est, quod si revelatio diceret hominem illum damnandum propter actum desperationis, vel propter omissionem actus spei, ubi et quando preceptum sperandi viget, eum posse atque sperare, teneri quod, ac si nulla revelatio ipsi facta fuisset. Ratio est proxe dicta; nam ea revelatio est veluti actus scientiae visionis de desperatione omittenda, vel de omittenda spe; cum ergo visio de futuro eventu contingenti, contingentiam, et libertatem eiusdem effectus non imminuat, ita nec revelatio illa eandem contingentiam, aut libertatem non imminuet. Sic D. Petro revelatum est, quod foret instante confessionis fidei precepto Dominum negaturus, nec tamen ea revelatio libertatem Apostoli imminuit. Scio dubitationem de repente revelationem fuisse propositam, sed etiam si expexxecta foret, scilicet nihil libertatem actionis vallitura.

2um caput, unde libertati Xpi D. periculum imminere videtur, est visio Beatifica; sed ea facillori negotio cum libertate componitur, si dicatur visionem in Xpo servatam esse post

adimpletis

ad impletionem omnium preceptorum, ita ut in quovis instanti predicta precep-
torum adimpletione, si ... visionem preueniret ... naturaliter ... ad
illa servanda disposuerit. Dico naturaliter, quatenus impedimentum removet-
... et ... visionem, sicut ... in homine iusto dependet
... a ... removente impedimentum ... servandi ... ad-
implendi precepti. 2° ... quia ita ... visione dependet
a merito non ... quia ea posita, non ... liber-
tas, quia ... non antecedit ex parte ... ante actionem voluntatis
nequit illius libertatem impedire.

3 ... caput impeccabilitas physica, quam
... omnes theologi in ... summate defendunt, ... semel
posita ... libertatem defendere non est facilis labor, opere enim ...
oculis ipsa se statim prodit. Impeccabilitas physica est privatio ... omnem
... libertatis ... quod ponere non est in potestate voluntatis summe
... et rursus illo posito, nullius facultatis summe ... studio ...
... cohibere ... naturalia, qua infallibiliter infert mendacium ...
... in instanti precepti ... amandi ... mendacii ...
et ... nulla tamen ... libera voluntate ...

In hac difficultate expedienda ... precipue
doctores laborant, et inter eos ... recentiores facile
antiquiores superant, ut decursu disputationis liquidum erit. ... porro
libera ... definiri ..., qui positis omnibus requisitis ad operandum, potest
operari, et non operari, ... disputat ... naturali et a
causa naturali, hec enim positis requisitis omnibus operatur ... circa hanc definitionem
noto ... exhiberi pro libertate essentiali, et remota ..., non vero pro
... libera et exercente libertate, nam beatus mens positis omnibus
requisitis ad dilectionem Dei, potest non amare ... actu libere Deum
amat: ... definitio non tradidit pro libertate ... 2°
pro libertate essentiali, et radicali necessitate ... qua operari libere ...
... a ... essentiali, et radicali necessitate ..., qua operari

determata ē abintrō, qᵈᵒ caa nalis ē n̄ 9tingens.

2.º noto: illam deffoem, q. olō abolendam, ūlta explanandam, ut sustineri possit, scilicet: Caa liba ē, quæ positis oibus requisitis ad operandum, põt se ab intrō vocabiliter determinare ad operandum, et non operandum. Hec dixerim: quia habitus 9currens cum Dei voluntate ad dilectionem Dei, positis oibus requisitis põt elicere actum amoris, et non elicere, nec tn̄ habitus ē facultas liba non alia roe, nisi, quia se non determinat ab intrō ad operandum, sed potius ab extrō 9sortio voluntatis libere cui deservit, applicatur ad operandum: ergo causa liba non sufficienter explicatur ista esse, quæ positis omnibus requisitis põt operari, et non operari, nisi illa particula põt utrumque ita intelligatur ut ista deligendi unum ē dandus ex se ab intrō potius, itaut sit causa huius exercitii principalis veluti electiva. In quo autem 9sistat, quod voluntas habitus determinet, habitus vero 9currens non debeat voluntatem, sed ab illa determinetur, non ē huius loci. Videatur Esparza tomo 2 de ente supernali tota disp. 125.

Noto præterea aliud esse causam 9tingentem in operando aliud vero esse causam in operando liberam. 9tingentia causæ in operando explicari põt illa deffoe oi, quæ positis requisitis põt operari, et non operari, ita ut illi non repugnet similiter cum operatione, vel cum non operationis, cum oibus iis, quæ requiruntur ad operandum. At vero causa libero dicit vitalitatem, et rationem determinationis ad unum exercitium, itaut causa liba nasto includat causam exercitione operantem, et cognitionem supponat, q. solent comitante determinantem se ad quodlibet exercitium, modo autem n̄ disputo an sit possibilis causa in operando 9tingens, quæ non sit libera. Existimo non solum possibilem esse, sed de facto dari, nam voluntas nostra cum individuorum liberationem ē, 9tingens vero ē; sed hec alius sit instituti.

Rogabis tn̄, quid requirat propria proxime libera, sive quid sit potentia proxime liba hic, et nunc exercere libertatem? Reo, quod huius dubitationis resolutio præsenti disputationi materiæ ē destinata.

Sectio

Sectio 2ª

Referuntur aliquot opinandi modi.

1ª sat docet Christum Dominum fuisse liberum circa preceptorum adimpletionem, quia licet non potuerit vo omittere mortem posito Patris precepto, potuit tamen non mori in sensu diviso a precepto. Non autem tollitur ussus libertatis, quando voluntas nequit non mori in sensu composito cum precepto, sed quando nequit etiam in sensu diviso. Hanc autem doctrinam mirabiliter defendere sibi posse videntur ex Anselmo disputante necessariam antecedentem, et consequentem, impossibilitatem, hancque asserit amicam libertatis, illam oppositam libertati: at impossibilitas consequens, est quae sequitur suppositionem alicuius conditionis: quod impossibilitas mortis in Christo est consequens, siquidem est post suppositionem precepti. 2º suadent exemplo vulgari, et in templo satis importuno, ex gratia sanctificanti, nam licet homo iustus non possit odisse Deum in sensu composito cum gratia, potest tamen in sensu diviso a gratia, id est, quando gratiam non habeat: quod licet Christus Dominus non possit non mori in sensu composito precepti, potest tamen non mori in sensu diviso a precepto, quod quidem sufficiens est pro libertate tuenda.

Verum facile refutatur: potest enim summa voluntas in aliquo actu spoliari a Deo ussu libertatis, ita ut naturaliter, et naturaliter operetur: quod impossibilitas efficiendi, vel ab illa abstinendi in sensu composito tollit exercitium libertatis. Probatur. Anselmus enim evidentissime loquitur autem de amore Dei, ad quem Deus necessitate impelleret, et modo aliquo: voluntas summas hinc naturaliter simpliciter Deum amat, et nihilominus illa habet necessitatem amandi in sensu composito illius qualitatis, qua Deus illam necessitat; nam in sensu diviso ab ea qualitate necessitante, potest habere voluntas ad non amandum: quod necessitas in sensu composito obesse potest libertati. Confirmatur in Beato, qui communiter dicitur Deum amare libere, sed naturaliter, et

tamen

in Beati volu in sui divisso a Vissione poē Dey rlamare: go hec poa ad Ihibendy amore, quando non dat Visio, rl adsuit Libary Inamando, ry hic et nunc Icurrat Visio, ex qua infferta amor.

Pro explatione dbtory nota. Non dicit ab Anselmo necessitay Cōnsilli qui resultat ex quacunq I supp. s. qui nascit ex Iditione, l. supp. Libera volati, Idenim, g. naxio infferat ex supp. Libera volati, dicit naxly volati necessite Coenti, l. Coenti; Sed abti Libery, Cui enim Libery e ponere ary Libery e Coensillaty exanti. Prpterea dicit necesoy Cōens, quia Isequit exercitiy Libartis. In hoc sic naxly e Pro Cuxxenti Slocalit movere, quia ex cursu naxio motus inffert; s. dy Pro Liber e Cursus, eads Sbarte motuy Libe e. Necesas vero ans Ideo ans dicit, quia e necesas, qua ary ipsum naxly e volati, l. Ideo ary dicit, quia hec necesas antecedit omny Libartis vsy, hec auty necesas Libarty evexbit, sorlat a pxlo Immato operoty, quia Cuians Libery non est, nec e Libery, quod Inferat Cōery, et tus nece Liby Coensipsuy, Cui enim Libery rl fuisset sese e tuxsi precipity dare ruina, l. mors Libas non fuisset. Maneat go distecta Illaxuy roy Importuna Caligo, necessas ex supp. Cōens. et ans.

Exempluy gre Sanctificantis non e adrpinay necesas orta ex gra Sanctificante ad Caxendy pecco, e necesas Cōery, n prisse, quia eiusd necesoy oxiar ex aliqua Supp. Superaddita volati, Sed quia oxit ex supp. Libexo; quamvis enim hec sit naxio Cōas: e gra: go non e pecy, quia tu Ees gra e exercity Liberum volatis, Ideo negatio pecci e etia Libexo, Imo non eesse peccy e exercity Libery volatis, a quo dependet Iservatio gre. at hoc arguitur: e unio hypostthica go non e pecy In Sumate, e aliter eiusdem necesatis quoad Islatiory, differt tn, quia ans illud, scilicet exa hypostthice unionis In Sumate, e nary volati Sumane, siquidy unio non Iseavat In Xpti Sumate dependen ab illiuy Isensu Libexo: alia

qd ineunda via e' ad libertatem Xpti adstruendam.

2a opinio docet Xptum meruisse per quandam animi preparationem, qua ex se paratus erat ad actum bonum eliciendum quamvis non preciperet, ut ante preceptum diligendi Deum, nec bat Sunt actus summa Xpti volas, quamvis mihi non preciperet amor Dei amare. Que est 1o. quia ... fingit iste actus expressus: at sitialis actus non est meritorius: 2a e' 2o, quia voluntates actus ideo Xptus elicuit, ut obediret; quos deficiente motivo obedientie non eliceret gratis enim dicet nullum actum elicitum fuisse, tamquam ex unico et adequato motivo ex bono obedientie: quo non tenetur statuit Xptus Dominus actum illum: vel hanc executionem dare, quamvis non preciperet. Ulterius: quia esto daret ille actus, ille non precipit: quo per illum actum non satisfacit precepto: quo adhuc non ostendit actus precepti elicitus libere a Xpto Domino et meritorius.

Sectio 3a.

Sententia concilians libertatem, et impeccabilitatem Xpti per puram omissionem.

Caietanus, quem non sine laude pretermoris citat P. Hurtadus, viam satis facilem adinvenit conciliandi Xpti libertatem cum summa, et physica impeccabilitate. Considerat Xptum Dominum posito precepto moriendi, vel potuisse quidem mori, potuisse etiam pure omittere mortem; povam dato voluntatem respiendi mortem elicere non potuisse. Notandum est, quod duplex e' omissio, alia dicitur prava, alia negativa pure seu pura omissio, prava omittit, quando ut sacrum preceptum non audit aliquis, prava est voluntatis actus amplectens omissionem sacri, qui prava actus imperat sacrum omitti, et nullo imperato dicta omissio fuisse libera, et voluntaria, pure est omittens et sciens, et providens precepti obligantis ad audiendum sacrum, tum voluntate, tum externis potentiis segniter otiatus, ita ut nec externe

sacrum

Sacrũ audias, nec povoacti volũs sibi Imperes oḋij, et cessationẽ à Sacro.

De hac pura omissione duo dubitant Theologi: 1º an sit poss, tenent enim plerique & Impossibile quod homo volũs videns preceptũ, et illius obligationem cognoscens, nullũ prorsus eliciat actũ volũs, quo sibi prescribat, qd agendũ, quidue n̄ agendũ sit, an audiendũ Sacrũ, an non audiendũ? 2º dubitant ij, qui Iudicant possibile esse puram omissionem Liberam, an illa foret meritoria necne? Sunt enim qui arbitrent, si quis proposito precepto prohibente furtũ, Libere pure omittendo abstineat à furto, non mereri premiũ gre et glẽ, quia ad meritũ actionis, s. omissionis, preter libertatem, plures conditiones alie attendi debent, ut pt. ex Tract. de merito. Omnes tn̄ conveniunt, quod si possibilis sit pura omissio, erit Libera. Solus tn̄ Caietanus docet Xpũ posito moriendi precepto, potuisse quidẽ pure omittere mortẽ, n̄ tn̄ potuisse posive renuere precepto, aut elicere actũ posivũ Imperantẽ sibi fugam mortis precepti.

Hinc autẽ duo probat Caietanus facile posse, que alias viderent Impossibilis difficilis. 1ũ, Xpum D. Libere fuisse mortuũ, pt, quia Xpus D. ita mori, ut posset non mori: go Libere morit. pt cõa: quia detractio ab intrĩo volaria, et posalis ad subeundã, et appetendã mortẽ coniuncta cum precepto n̄ moriendi n̄ poe non esse actio, s. detractio Libera: sed Xpus ita se detraxit posaliter, et volarie ab intrĩo, ut potuerit non se detrare: Liber go fuit in detrahendo se ad oppetendã mortẽ. 2ũ, Xpum D. n̄ potuisse peccare, omittendo mortẽ posive. pt: solũ potuit pure omittere mortẽ preceptã, non tn̄ potuit posive omittere: sed pura omissio peccatum non ẽ: go Xpus D. n̄ potuit peccare omittendo mortẽ, cui se Libere illã subiecit. Minor pt: quia peccatũ debet esse actio volaria: pura omissio non ẽ actio volaria: go.

Pro hac opinione Caietanus videt pugnare Hurt.: noster in

+ poã

noster disp. 62 § 57, illius enim Immeritij patrocinij suscepit; potentia Libera est absolute, et simpliciter operativa, et non operativa eius termini ad quem Libera est: sed est operativa et non operativa absolute, et propriè termini positivi, non verò termini privativi: quod est libera ad terminum positivum, et non ad privativum: Confirmatur: effectus Liber est operabilis, et non operabilis: sed pura omissio non est operabilis, et non operabilis: ergo solus terminus positivus est Liber.
Confirmatur praeterea: omnis potentia Libera est voluntariè operativa: ergo tantum illius effectus est Libera, respectu cuius fuerit voluntariè operativa: sed solius est voluntariè operativa termini positivi, quia solus ille est voluntariè operabilis: ergo solus terminus positivus Liber est.

Haec sed Incoenter omnino discurrit. Liber, inquit, Christus est, quia potuit mori, et non mori, atque non moriatur non peccat, quia non mors non est Libera. Consequentia enim est, si non mors Libera non est, nec mors Libera est, ut ipse ... : Christus ... Liber est dum moritur ... ergo Liber est Libertate contradictionis ... contrarietatis non Libertate contrarietatis: ergo est Liber Libertate contradictionis. Quod non sit Liber Libertate contrarietatis patet, nam Libertas contrarietatis est potentia Libera ad diversos actus positivos oppositos, scilicet ad volitionem moriendi, et ... volitionem non moriendi, Christus non habet potentiam Liberam ad fugiendam mortem ... actu volitionis positivo, quod sit nolitio mortis: ergo non est Liber in moriendo Libertate contrarietatis: ergo Liber contradictionis Libertate: at Libertas contradictionis est potentia expedita proxime reddens Liberam contradictoria, scilicet mortem, et non mortem, actum et vacationem ab actu: ergo omissio pura actus Libera est.

Confirmo: implicat omissionem puram non esse Liberam, quia non est actus propriè procedens a potentia Libera tamquam a causa physica, sed solum logica. Consequentia est: omissio est effectus huius potentiae: ergo potest esse Liber huic potentiae, quamvis ab ipsa non procedat physicè, sed solum logicè, ut ... nomine Caietani ret... Antecedens probo: quia ipse explicans Libertatem, docet esse potentiam ad operandum, et non operandum: ergo non solum est potentia respectu termini positivi, sed etiam est aliquo modo potentia respectu termini privativi,

Sive

sive rul omissionis puræ. Præterea omissio illa orta à volate, ē liberrima mihi, nam si I angentia dependet effus potius à volate: ergo potest volas esse In causa ut effectus potius non sit; at quod effectus potius non sit, appellat hoc nomine negatio: ergo volas causa negationis, sive potentia à qua In suo esse quodamodo illud sit Impropriè, et secundum quod, sive purè rem liberè negatio dependet: at Ita dependet negatio, dum ponit à volate, ut expedita omnino fuerit, et habuerit plena libertate ad ponendum actum oppositum: ergo liberè ponit.

Urgeo: quia haec doctrina Caietani, P. Hurtadi supponit, conveniens esset asserere Impedimentum libertatis contradictionis, et contrarietatis quæ illam Includit: nam libertas contrarietatis est geminata libertas contradictionis. Sequelam probo: libertas est potentia ad operandum, et non operandum: implicat potentia ad non operandum: ergo Implicat libertas contradictionis. Minor probatur: Ideo omissio non est libera, quia non est operabilis à potentia: ergo ut potentia sit potentia rul alicuius termini, debet ille esse operabilis: sed terminus natura sua per hos accentuares non est operabilis: ergo implicat potentia ad non operandum: ergo implicat [illegible] ille, qui natura involvit potentiam ad non operandum. P. libertas contradictionis eam Involvit; Implicat ergo libertas contradictionis.

Dicit volatem esse potentiam logicam rul omissionis contradictionis: potentia logica est carere non repugnantia, ut res sit, quæ non repugnantia nihil aliud est, quam rei ipsius essentia, In quo sensu, et homo potest esse homo, et Deus potest esse Deus: at volas non est ipsa omissio: ergo non est potentia logica, ut omissio sit; si potentia realiter distincta ab omissione saltem negativè, P. eo genere distinctionis realis, quo pro cuius contradictionis tacito res potius à negationibus distinguntur, si ergo volas realiter distincta à negatione, negatio realiter ab illa dependet, si autem ab illa dependet tamquam à potentia, Ignoro cur non possit dici dependere liberè. Quod autem dependeat realiter natura à volate, falsum

pt: quia volom ratiter ipsam ad illam negocem, implicat intellige ipsam ad aliud, quod non sit ipsa potentia, quin intelligat genus aliquod causae et dependentiae: hoc est.

Ad rationem oppositam reo nando maiorem: est implicatio manifesta quod potentia sit operativa, et non operativa eiusdem termini. Ignoro quomodo potuerit quod involveri aperte quod dictorum auctoro acutissimo assumi, non solum ut vera, sed ut definitio libertatis. Si vero velimus eam sane interpretari, ita explananda est: potentia libera potest operari, et potest non operari illum terminum, respectu cuius est libera. Sed de quo maiore, si operari sumat proprie, eo modo, quo voluntas dicit esse potentia omissiva: secundo maiorem: implicat quoniam meo iudicio, quod volas dicat omittere, nisi aliquo modo causet rationem qualem, qua dicit omittere. Ulterius reo omittendo totum discursum, quod scilicet omissio non sit libera, nando non esse peccatum, nam libertas actus positivi, id est ad actum positivum, sufficit ut illius omissio sit peccatum. Aliter reo ad legem consequentiam nando maiorem, in qua implicant termini, dum dicit eundem potentia libere esse operabilem, et non operabilem a potentia. Ad 2am consequentiam reo omissionem esse voluntariam, ut supra dixi.

Obiectio ex Hispalensis acuminis a Licentiatore, cui primas semper detuli. Id quod meritis suo provocat numinis iram, et totam meretur indignationem, qua Deus in homines poenas infligat, nequit esse pure nihilum: sed Deus enim nequit iuste tam vehementer irasci propter omnino nihil, nec illi fas est tam acriter punire quod nullius est momenti: sed propter omissionem actus praecepti Deus adeo graviter irascitur homini, qui peccat, ut poenas ei severissimas decernat in aeternum: ergo actus in illum (?) causa, id est omissio libera non est omnino nihil, sed aliquid tale positivum, minime tamen bonum, aut perfectum exerens ut sensibiliter. Ulterius id, quod pure nihilum est physice moraliter tamen maxime hendum possit a Deo puniri poena aeterna, nec omnino omissionem rei praecepti dicendam esse pure nullius esse momenti, sed moraliter

Expendat

expendat, & ingentis ponderis momentum xci spirali aie allatum, vt per se constat: adde, quod esto pura omissio sit pure nihilum, at malitia Suig pure omissionis, non esset pure nihilum.

Sectio 4ª

Duplex sñ explans libertatem Xpti in ellectione altera inter actus equales, altera Inter Inequales.

Opinio fuit Inter celebres Theologis Vasquez, et aliorum, Xptum meruisse adimplendo precepta, quia L, et in substa observationis liber non fuerit, fuit tm In circunstantiis, nempe loci, temporis, modi &, et In hanc sam plurimi inclinant, etiam ij, qui aliter opinant circa preceptum impositum Xpto de subeundo morte, dum loquunt de adimpletione preceptorum naturalium Indispensabilium. Ita docet Hurtado disp. 62 § 154: Xptus, inquit, pura omissione furti expleret preceptum non furandi: at non satis sibi est censuit non furari, sed ex amore In Deum elicuit actum positivum non furandi. ergo Xptus meruit observatione horum preceptorum naturalium negativorum, quod si loquamur de preceptis naturalibus positivis, illa non semper obligant, sed certis temporibus, nec obligant ad certam Intensionem actus, nec ad sola motiva: ergo Xptus Dominus meruit in observatione horum preceptorum, quia plures numero intensiue, ferventiores, motivo excellentiori Interiores elicuit, quam precepto naturali prescribebant. Hæc sententia est Vasquez hic disp. 42, quem secuti multi recentiores, In varios postmodum sam divisi sunt.

Aliqui enim ad meritum requirunt, quod Xptus Dominus eligere potuerit Inter duos actus equales, quorum adimplere posset preceptum. Alij sufficere contendunt ad meritum, si eligere potuerit inter duos actus omnino equales, vt Vrgente precepto charitatis, potuit Deum amare, vel actu Intenso vt vnum, vel vt

duo

duo, merit fuisse Xpti, aliqui putant, quia cum posset minus Intensum Intensiorem actum elicuit. Alii vero dicunt, quod si e duobus actibus charitatis omnino, et solum equalibus, unum pre altero elegit Xptus, promeritum est, quia tum verum manet Xptum ex fundamento libere elicuisse, hoc est, libertatem habuisse, ut potuerit non facere, etiam quoad totam actum substam. Ita Granado hic, et 1o 2e disp. 7. Herice 1. p. III 2. disp. 18. cap. 5.

Hec tamen difficilis solutio displicet, ut omnino etiam viris doctis displicuit. Et Imprimis, ut ab hoc vltimo Incipiam, illud Incredibile est, hominem, cui Imponatur ab tali. et phical necessitatem eliciendi alterum e duobus actibus equalibus, meritum supernale premii, si alterum eligat pre altero. Enimvero ad meritum, et laudationem operantis requirit, quod libere ponat aliquod bonum opus, ita tamen ut prestantius pro sua libertate se gesserit illud ponendo, quam si prestaret omittendo: at ille homo, qui e duobus actibus equalibus unum pre alio eligeret, non se gereret pro sua libertate prestantius, quam gesisset se eliciendo istum actum, quem elicuit, nam si revera omitteret illum actum, omnino necessario poneret alium equalem, quin supposita omissione primi actus, esset in potestate illius, eum etiam suspendere: ergo in electione unius actus pre alio, si actus equales omnino sint, nullum reperit proprie meritum, laudabilitas nulla.

Confirmatur ab exemplo gratitudinis: Simili debeo ex Justitia centum aureos, quamvis possis eligere hos centum, vel illos centum mihi solvendo omnino equalis valoris, et mihi eiusdem utilitatis futuros, nullatenus tibi gratificari debeo, quod hos pre aliis elegeris, quia quamvis ex Justitia non tenearis istos elargiendo, teneris tamen hos, vel alios omnino equales prestare: ergo similiter de premio dicendum est, si obstricto naturali necessitate actum charitatis ut unum eliceret, elicis actum A, omisso actu B equali, quem posses eligere, non tenebit Deus premio aliquo eiusdem electioni gratificari. Confirmatur denique quia naturali necessitate

adstrictus est

e adstrictus int duo pecca solu equalia alterum eligere, quodvis eligat nullatenus peccat, nec poenas meret: q^r qui necessitate e e duobus bonis omnino equalib. alterum eligere, quodvis illorum eligat, nec meret premium, nec laudem. Ratio a priori e, quam tradidit Suarez Disp. 37 Sect. 3: quia indifferentia ad hunc potius numero actum, quam illum, e valde malis nihil adducens ad libertatem studiosam, et meritoriam.

Hinc facile e gradum facere ad impugnandam eam sam, quae docet fuisse Xpum promeritum eligendo int actus inequales acceptantes mortem intensiorem, et motivo nobiliorem, omisso minus intenso, et nobili. Certe ea ellectione libere facta sufficientem libertatem reperiri ad meritum aliquod, mihi manifestum e; nam qui potest Deum diligere ut unum, et diligat dilectione ut centum, prestantius se gexit, quam gessisset omittendo dilectionem ut centum, quamvis si illam omitteret, necessario incurreret diligendi Deum dilectione ut unum, ut patet: 2º quia ea libertas plurimum in genere morali adducit ad libertatem studiosam, et laude dignam. Praeterea denique quod excessus ille bonitatis a 1º gradu ad centessimum non erat ex se adscribendus necessario impositus a libertate: cum ergo ille excessus ita ponit a libertate, ut potuerit non poni, tam in se tali, quam in equivalenti, sit manifestum, excessum illum bonitatis laudi tribuendum esse voluntatem atque adeo premio compensabile. Nihilominus ex his ipsis subvertit impugnatio huius opinionis, quia si Xpus D. solum fuit liber eligendo uno motivum excellentius, quo non meruit nobis per passionem, et mortem 2ª clamores Striphilarii, hoc e, non meruit, quod mortuus e simpliciter. Sed quia tale sibi motivum proposuit, hoc enim solum fuit illi liberum eligere, mortem enim sive actum bonum meritorium non fuit liberum, sed natum, quo subsistat mortis, qui explatur qui explatur hanc dictionem mori, non mori, non fuit meritoria. Sed ellectio huius motivi tantum.

Confirmat ab exemplo gratiudinis: nam si

mihi

mihi deberj octo, et solvas 12 nummos, n' me tibi exponet districtus gratitudo propt duodecim, Sed pt 4r tamen: go secundus excessit illius, in quo superasti debitum, gratitudo tamen te debere opera prescribit: go etiam obligatio qua Respub. Princeps tenet merita bene, et e Respub. operantes munerare, et munere velut fovere, provenit obligatio gratitudinis, et apud me sit saltem ex parte utrimque eadem, est, q. obligatio in Principe realis Reipub. ero munerandi meritum, c' solum secundus excessum illius, quo meritum superat necessitatem phicam, et naliter impositam. Iterat denique, qui damnatus ad mortem nalis, patibulum subit, et vitam ponit, n' dicit libere mori, quamvis acceptet mortem ex motivo satisfaciendi p scelere admisso, quam acceptationem oio libere elicit: go si Xptus D. posito precepto diligendi Deum, et moriendi necessarium erat phice mori, non diceretur libere mori, quamvis sibi obiecerit motivum dignissimum in mortis acceptatione.

Sectio 5a

explicat vera sa.

Loquor de preceptis nalibus oio indispensabilibus, quidquid sit an in omni precepto nali saltem pcivo, Deus dispensare possit, nec enim omnia sunt ad examen vocanda, loquor preterea de omni precepto nali tum pcivo, tum nativo, sed notaverim quod Doctiss. Suarez opinionem quandam insinuat mediam, qui scilicet asserat Xptum D. in observatione preceptorum nalium nativorum nullam exercuisse libertatem, exercuisse autem in observatione preceptorum nalium affirmantium. Rationem disparitatis refert, ut probabilem, quam tandem postmodum refellit, quia preceptum nativum prohibet actionem turpem, cuius Xptus D. n' habuit plenam libertatem. Et quia Deus n' parabat concursum indifferentem Xpto D. ad actionem turpem, quae essaliter talis sit, nam cum sit impossibile Xptum D. elicere actionem turpem, decretum parans Xpto eiusmodi concursum, erit decretum de re impossibili,

et

et Contex impole, hec aut xo n' militat in observantia preceptorum prescribentis actiones honestas: quo discrimen sufficientissime, propter quod Dominus dicatur fuisse liber, quoad precepta positiva, non autem quoad ... offendam nativa.

Precepta nativa ex communi ... omissione adimplentur omittendo, scilicet actus prohibitos, positiva vero actu positivo adimplenda sunt. Unde oritur discrimen in transgressione utriusque generis preceptorum; nam precepta nativa non nisi actu positivo violari possunt. At precepta affirmativa formaliter, et immediate non violantur actu positivo, sed omissione. Scio aliquem docere universaliter omne peccatum esse actionem pure deffectivam formaliter aut privativam, quam doctrinam excogitatam iudico, ut deffendat Deum non esse causam peccati. Ita docet P. Antonius Perez in suis manuscripta de peccatis, quae apud me habeo disp. 3. cap. 1. Hinc oritur, inquit, difficultas, an haec detractio ad peccatum omissionis, sit positiva, seu nativa? Videtur esse privativa, quia formaliter omissio non pura, sed influens actum positivum, et itaque omissio omnis impedimenti ad odium Dei. Fingamus hominem posse odio habere Deum, et amare, et posse reflectere, et ponere in alterutrum, et posse pure omittere post omnia actum, et supponamus quod omnia impedimenta odii esse ablata, si ergo intelligat homo unica indivisibili omissione omittere omnia haec impedimenta, sequeretur talem omissionem odium Dei necessitate infallibili, ubi enim est causa sufficiens ad actum 2um, et intelliguntur omnia impedimenta ablata, non potest actus 2us non exercere, si enim non exerceret, haec ipsa natura exposceret impedimentum existens, et exerceret esse aliquod impedimentum, postquam sunt omnia ablata, quod est evidenter absurdum.

Mihi, Auditores, obscura non sapiunt, ideo haec satis insulsa visa est: non video cur omisso omni impedimento odii, natura inferat odium: enimvero potentia libera expedita omnino ad odium non connectitur cum odio: atqui ut expedita sit requiritur natio omnis impedimenti: ergo natio omnis impedimenti ad odium in libera potentia non infert odium: ergo si auferatur omne impedimentum ad odium, non infert odio sublatum. Dices

forte

forte; negationem odij ee Impedimentum ad odium: quod si aufferat omne Impedimentum, auffert nationem odij, implicat aufferri nationem odij quin ponat odium infallibiliter: quod ablato omni Impedimento odij, infallibiliter ponit odium. Haec solutio fundatur In alia eiusdem Authoris sententia asserentis negationem rei non esse aliud, quam rem nata, ablato in obliquo ente illius Impeditivo.. Ita docet predictus Author In preuitatamas de peccis disp. 2. cap. 8 his verbis. Itaque negatio talis rei In recto dicit rem negatam; In obliquo exam oppi, quare ut omnes creaturae non exerent, sufficeret exere nationem Dei. hoc sui oppam existi creaturarum, nam sident negationes dicti, sequitur Deum sibi non sufficere, et pati necessitatem amandi aliquid extra se etc.

Sed contra est manifeste: tollere Impedimentum odij est tollere negationem odij, et econtra tollere nationem odij est tollere omne Impedimentum odij: quod voluntas libera ad tollendam negationem odij, est libera ad tollendum omne Impedimentum odij.. Et hec libera evidenter. nunc ulterius: quod oppositam sequitur esse aliquod Impedimentum odij tollendum non est liberum, necessario libera ad tollendam negationem, sed voluntas Summa circa aliquod Impedimentum odij tollendum non est libera: quod non est libera ad tollendam negationem odij, et consequenter nec ad ponendum odium. Minor probatur: nam unum ex Impedimentis odij, est terminatio Dei. sive decretum Dei mittendo odium, hoc Impedimentum nequit tollere, id est facere ne sit Immediate et formaliter, voluntas Summa, nam est decretum Dei nequit exercere Immediatam libertatem, supposita enim eius decreta divina esse aequate Deo Intra, ut supponit haec sententia: at actus eius voluntatis nequit esse nihil Immediate liber, ut patet, nam actus voluntatis Immediate solum est liber per Immediato libero elicitivo illius, ut patet.

Unde enim obit Impugnatio sententiam illam, asserentem negationem saltim in obliquo esse impeditivum oppositum, nam quando voluntas liberi Dei non amat nisi proximum quod dat Incompossibile cum actu amoris, supposito enim in re pie existere, nihil, nequit dat

In compossibile

Incompossibile cum actu amoris, pour a me elicit, mihi liby: g° id
q. dat impeditivy amoris Dei, erit solu aliqua terminatio
Dei libera: est enim familiare sue authori ad Deum
semper recurrere, ubi paratum reperit rerum extra Deum rationes finales,
repositum rerum in Deo collocavit extra rebus aeterna, et naria, ut
docet dict. 3 matris praeclari de pecca. cap. 10: at volat suma
non ponit terminationem Dei liberam, non enim ponit decrem ipsum
Dei libery: g° volat suma n' impedit liberè amorem. Ordo eorum
omittere amorem, e' impedire amorem, sive omissio amoris e' im-
pedimentum amoris: impedimentum amoris n' ponit a volate suma:
g° omissio amoris n' ponit a volate suma libe, siven omittere libe
amor quod alio suo officio: neq. amoris c amor, ut impedito: amor
ut impedita non e' liber volati sume, nam ut impedita affert impedimentum,
quod non e liber volati creati immate, et in se: g° natio amoris necesset
libae volati, quomodo g° decesset libertas, et potestas amandi, et n' aman-
di, s. omittendi amorem, quandoquidem negando potem puram omissionem
non esset explicandi facile, difficilius autem concedendo potem

His g° praemissis, et omissis, suppienda e' ra-
tio, ob assignetur praeceptum nativum, non nisi actio pour immate libero
volari, cum volatio vocata a temp. Augustini peccatum omissionis:
praeq. illa, ee. pugnare etiam possit ad hominem g° praecenti doctrina
sicut enim excogitatum e', quod ad opus pravum non praecedit semper deterio-
ratio privativa, quae consistit in omissione impedimentorum, et rur-
sursus insequatur infalliter opus bonum a recta roe devium, ita siliter
ante omne opus bonum pour praeceptum, praecedet detractio privativa con-
sistens in omissione omnium impedimentorum ad opus bonum, quod autem ex
omissione omnium impedimentorum operis boni, inferat infallit opus
bonum, et eodem distruisse: si enim non exiret opus bonum, haec ipsa
negatio exe, esset impedimentum exe, et fieret exire aliquod im-
pedimentum, postquam olas est ablata, quod e' evidenter absurdum.

Ecce

Ecce nullum opus pot. est immate liberum, nec bonum, nec meritorium, nec laudabile, quia omne opus pot. precessit delectatio privativa, quae praevalet et immate est libera, et exigitas tamen nova libertate in effectu infallibiliter opus bonum potum.

Nostra sententia: Unio hypostatica in Xpto non destruit immate potestatis, sed voluntatis idoneis extrinseca, quae sicut ei fuit adnexa, cum autem hec idonatio sit extra humani, et nullatenus compositive occurrens immate relinquit intactam suam libertatem, nec enim nequit laedi nisi per aliquid ipsum immate voluntate occurrens, et effective occursu suo ipsam delectans, ita ut illam secum rapiat, ad eum modum quo ipsa voluntas se trahit, et occursu suo delectat sublimiter ad operandum. Sicut talibus modis prius objective movens, ita ut motioni voluntas sit impotens resistere, quamdiu enim manet actus quo fluit nunc aequaliter immediate obiectum indifferens, delectatio quae erit effective a voluntate ipso, aut re ista effective et physice, ... objective praevaliter impulsum aliquod delectaverit, manet absolute et simpliciter liberum exercitium illud, ad quod se effective voluntas delectavit. In Xpto autem impeccabili, et observante praeceptum, nullum est ortum immediatum operationis effectivum, quod moveat voluntatem, et illam secum trahat ad operandum effective, nullum objectivum cui nequeat resistere: manet ideo absolute et simpliciter libera voluntas humana Xpti in adimplendis praeceptis omnibus positivis. Eadem est ratio de negativis, ut patet.

Sectio 6ª

Explicatur ulterius praestatuta sententia

Duplici solum motione potest exercitium libertatis impediri. 1º si moveat bonum objectum ea motione, cui nequeat voluntas resistere, vel cui resistendo impar sit. Sic summa beatitudo naturaliter elicit amorem Dei, quem existimo esse gaudium de perfectionibus divinis propter se ipsas, est enim gaudium et

opera

Vera qa Dei amicia: Enim vero ea e propensio Volũtis voaliy
In bonu Infini, et ea e vis efficacis q movendi, qua de facto
exercet bonum illud medias sui rõne ut tali; ob q motioni
resistere, nullateny sit in potestẽ Volũtis; ideoq stne libarte
abobto trahit, detrat q & adactu amoris, hoc genere motionis. Evi-
dentissũe Unio q hypostatica non movete Volũtẽ Xpi Dñi adactu
preceptiu: nonq ex hoc capẽ poẽ unio hypostatica tollere
actibg Xpi D. implentibg precepta nullã libartẽ actualẽ. 2°
poẽ moveri Volas phicẽ, et effective ab aliquo prio, quod ipsi non
subdat, sed cui potig subiiciat Volas ipsa, hoc tali pacto
Unio hypostatica non movet Volũtẽ Xpi D. Suma: naq
unio non Dcurrit effective adactu Volũtis illig, quapropter
nullũ apparet caput, ex quo unio tollat actui elicito Volũtis
Xpi Domini libartẽ.

Nec solũ unio hypostatica immatẽ non
tollit rõem liberi predictis actibg, sed nec mediatẽ, quia unio non
infert prium aliud immatũ, rõe cuiũ, l. motione obtiva l.
effectiva ita Volũtas trahat ad operandũ, ut tractioni nequeat
resistere; naq unio solum infert extra amicitiã Dei, extra
verò amicitia Dei ans omnes actus liberos Sumatis Xpi D. solũ
infert extra pvidentiã, qua preparent Sumatẽ Xpi auxia
Dgrua, quoties instet occassio adimplendi precepti, quibus auxia
immatẽ cum Volũtate Dcurrunt adactus preceptos: hec Dgrua
auxia non detrant phicẽ Volũtẽ D Sas cõens Societatis: qo
Unio hypostatica nec matẽ tollit libartẽ. Et hec cõa: me
diatẽ tollere libartẽ, e à priori infferre prius immatũ tollens li-
bertatẽ: at unio hypostatica, ut probavi, non infert priũ immũ
tollens libartẽ: qo unio hypostatica nec matẽ tollit libartẽ.

Unde iã à priori probo mea sã: implat a.
prius prissernatũ operols tollat libartẽ, et indiliã Volũtis, in quo

Dsistit

Iistit Libertas, nisi ptly Immaty illas Impediat: hec pro mihi
e evidens: quia ptly maty vim omnē suam, et efficaciā exercet
n Immate operationem sc. Immate, in ptly prior, et Immaty
opatois illud q Infferendo, sive roe illiq, quod infert, dicit dictare
et opiere volat: qo implat, quod ptly Immaty opatois, relinquat eam
omnī Indifftia Involatae Suma, Inqua Iistit eiq Libertas, et quod
ptly maty dicat tollere Libart roe prij Immate, quod exse Infert:
illa qo prr mai suppo: subsumo minor: ptly Immaty, qd infert
vnio hypostica Infalibily reddens operatoem non tollit Libart: qo
vnio hypostica quamvis sit Impeccabilis non tollit Libart actionis
precepti.

Minor probanda tamen restat: Vnio hypostica, et Impeccabilitas In Xto solum Infferunt, quod Deus petat
qa Xpi sumah provida talj, cumqua Infallibile sit sumatem
n omissura acty precepty: hec pvida non tollit Libart: qo ptly illud
Immaty actus precepti, quod Infert ex vnione hypostatica, non
tollit Libart. Phuas syli Maiorem: quia vnio hypostica, [illegible]ly
Infert ponendū ee acty precepty: qo solv Infert prior Immy; unde
immate Infalliter solat ponendj acty precepty: atq vidae effax Infallibiter Infert ponendj acty precepty: qo ex vi vnionis hypostice solum
infferat vt prius Immaty Infalibilē pvidae effax, quod aut hec pvida
non tollat sumahs Libart, res est certa Inpulis societatis vt
suppo exmas de auxiljs: nam provida illa solj e auxilj Igruy Sumanitati collaty.

Pticq 2o: Amicia D. qa Xpi sumah
n Immutat modū operandi sumahs, vt pt, quia pt [illegible] Intelligat illa
amicia In Deo [illegible] Xpi sumahs omnino otiosa, [illegible] ponirs
In sumate, roe cuiq Inilla redelat Infalibily acty precepty manebit
sumas peccabilis, et amicia illa D. ex parte [illegible] Iunctioni cū pecco sumis:

hec

hec opp.° e ita certa, ut in ea utraq. et Thomistica, et nra Schola conveniant, ut palam facio: decretum Dei praedefiniens conversionem Petri, non reddit seipso Petrum determinatum ad conversionem, immo si decretum esset in Deo et nil omnino operaretur in Petro, maneret eius tale, esse quod, si vellet, illam ne velle omittat conversionem, et ponat non conversionem cum decreto praedefiniente conversionem, pro quo periculo vitando, et ut certitudini praedefinitionis subveniret, utraq. Schola necessario duxit ad inveniendum auxilia efficacia Thomistica ab intrinseco, et physice efficacia, Jesuitarum ab extrinseco efficacia: ergo decretum illud Dei non reddit seipso formaliter voluntatem Petri determinatam, nam si seipso illam determinaret, numquam exponeret frustrationi, quamvis auxilium nullum immitteret voluntati.

Ex hac doctrina infero decretum illud Dei nullam de ipso immaterialiter formaliter necessitatem intrinsecam imponere voluntati sumptae, si adhuc illo posito, nihil intelligat aliud manere voluntatem expeditam ad utrumlibet, ex quo ultra infero, quod si decretum Dei repertur aliqua conversionis necessitas inviolate illa quidem erit, quam decretum attulit auxilium. Quod si ab auxilio allata necessitas, sit tamen necessitas consequens compatibilis cum libertate, decretum manet compossibile cum libertate: ergo ad investigandum an maneat inviolate libertas, curandum non est de decreto, sed de auxilio, quod immaterialiter cooperatur voluntati; ergo cum amicitia Dei, ex qua praefecisset unio hypostatica, sit mere extrinseca prius voluntati sumptae Christi Domini, et mediatum nullatenus de ipso necessitatem inducere opp. libertati, componeretur tale cum libertate simpliciter immaterialiter, quod infert sit solum auxilium necessitate consequente efficax.

Sectio 7.a

Principium ante inferens operationem, componi potest cum libertate.

Non levis est in sacris disputationibus, quod principium ante operationem

operationes, etiam infficiens, quoniam possit cum libertate. Et re quoque emoliendam ... : porte Deum ... apud se decernere ut Petrus vocationi A. ex se indifferenti consentiat, alias non vocabo, sicut consentiat, physica ... premotioni; hoc decretum est sufficiens premissa ex quo colligerem Petrum ... est in Deum ... decreto ... liber ...: ergo ... ante, ex quo ... infficiat operatio ... libertatis. Ante est evidens ... quavis posset ... effugere, sive Deum vocantem recusare. Si enim vocationi indifferenti ... cognoscat, premovebit ... quae ... nequeat ... decreto libertatem ... : ... si donat vocatio A indifferens, et cognatur a Deo ... libertate ..., non alia premotionis necessitantis ... habeo ergo intentum, quod ... indifferens ..., non ... evertit libertatem.

Si ego meditor in Christi humanitate assumpta hypostasi; amicitia illa ..., qua Deus prosequitur humanitatem Christi unitam Verbo Deum obligat ad non ... mittendum ..., ut ... non ... mittat, obligat illum Deum ad ... auxilia ... qua humanitas ... adimplendo praeceptionali, quoties ... occasio ... illud adimplendi, quod si nullum videat auxilium indifferens humanitas ..., pro adimplendo praecepto, tenet privare ... libertate, sive ... cognitionem praecepti, sive immittendo premotionem, sive ... omnino ... ad actum praecepti ... quodlibet ex his modis humanitas peccatum vitabit et satisfiet debito unionis: ergo amicitia illa Dei obligans Deum ad ... erga humanitatem Christi, quanumquam peccet, non obligat Deum, ut libertatem humanitatis ..., nec amicitia illa ... immatae libertatis evertit.

Confirmo ulterius ... a Deum decrevisse non producere Petrum peccatum, cum hoc decreto ... producendi

Petrum

Priy et isty illicandi in circunstis Iqxuly, In quibus scia media cognit. bene operaturu cum auxio Indifferent, et nunquam peccaturu, dicit: nam decry 2y non opponit 1o, ut per se evidens e, nam velle producere Petry non peccatury, et nolle producere Petry peccatury, sunt veraiter qui apprime inter se Cohærent, quis autem dicat Prum non usury plenissima libarte prevent, in illo casu auxio esse Indifferent quod ipse ad opera applat, et quo nullaty detrat sed nullus prefecto nihilominus dat Oterayans hinc exercity libartis, exquo scolastice et Infallibili cum deducit Prum peccatury: go prly, exquo Inferat Pry non peccatury, non semp nario destruit libart Pri In non peccando.

Dices: principiy illud ans, et infferens Pry ne peccaty reddit nasly non pecc. Petr: go illo posito, Impla t auxy manere Indifferentiy i.e. volatem ay auxio, et illo ante presuppo Indifferent relinqui.

Ra e to: quia volas Di dealbandi Pry non reddit fraliter Prum alby, unde si posita volate Dei de Pro dealbando, non poneret in Petro albedo, frustraret decry Dinny et relinqueret Petrus non alby: go volas Iverendi Pry non reddit ipsa fraliter Pry iversy, nec volas D. deducendi Petrum ad Iversiony, fraliter reddit Petry elevaty ad Iversiony: unde si volas illa deducendi Petry ad suay Iversiony, nihil in Pro operet, nec de auxiliis curet Immittendis Petro, volas illa Dina frustrabit: go volas illa Dei non reddit framilit Pry elevaty ad Iversiony; sed nario ponit ea, qui Prum detrent, i.e. quibus ipse se detret, quod si prioris generis auxila ponat, qui Petry detrent, aufferret libarty; si autem ea ponat, quibus ipse se detret libart illy servabit. et quidy, ut monui, si decry illud scips exelit libart volatis illa, q. reddit fraliter elevata ad Iversiony, quodlibet mediy eligat, Isequet Deus Petri Iversiony. quod

e

e videnter falsum. . .

Arguitur 9° 2°. post decretum illud de conversione Petri, interrogo, potuit ne Deus sine ducti scientiae mediae offerre Petro auxilium mere indifferens ad conversionem? minime dices, sive Thomista sis, sive Jesuita, non si Thomista sis dices post decretum absolutum si Deus immittat auxilium indifferens ex se, potuit voluntas auxilium dissentire, et frustrari decretum: si vero noster sis, dices post decretum absolutum non posse Deum sine ductu scientiae mediae immittere auxilium indifferens: quia quantum est ex se exponeret frustrationi decretum suum: quapropter post decretum solum poterit immittere auxilium, quod scientia media ductrice praenovit subiturum Petri conversionem. Infertur evidenter: ergo sive Thomista sis, sive Jesuita, fateri debes decretum illud absolutum et antecedens infrustrabile, adhuc relinquere libertatem et voluntatem liberam, sive ut clarius loquar, necessitatem illam, qua decretum operationem infert, non destruere immutatam indifferentiam illam, qua voluntas potest converti, et non converti, et in qua indifferentia sita est eiusmodi voluntatis libertas.

Sectio 8ª

Non quaevis necessitas operationis opponitur libertati causae proximae.

Ex hoc principio disparebunt penitus tenebrae, quibus haec difficultas involvitur, scilicet non quamlibet necessitatem effectus destruere libertatem causae. Pro quo notandum, quod omnis necessitas opponitur alicui indifferentiae, non tamen quaelibet necessitas destruit quamlibet indifferentiam. Exemplum sit: decretum Antichristi est detrahere futurum, haec autem detractio peccati, non obest libertati Antichristi. Ecce aliquam detractionem effectus compositam cum indifferentia causae. Ratio est a priori, quia detractio peccati Antichristi, quae dicit detrahere futurum, est per se ipsum inde excludendum suum contradictorium, libertas autem Antichristi est ordinata

ad

ad ponendum peccatum, et negationem, prout eligeret; cum autem non pugnent haec duo, quod peccatum exat excludendum negationem, et quod tum voluntate Anti Christi detur potestas, quae exposita ad peccatum, et ipsius negationem sit (?) desiderium detrahendi peccati, qua dicit detrahere flexum non evertere libertatem causae: per consequens peccatum Anti Christi sine ulla contradictione dicitur liberum, et indifferens.

Praeterea idem eventum crastina die futurum potest dici certum, et incertum sine ulla contradictione, nam Angelo potest esse certum peccatum Petri futurum esse cras, quod mihi incertum est. Ratio a priori est, quia certum esse, vel incertum peccatum Petri non est a formalitate intrinseca ipsius negotii, sed extrinseca denominatio a cognoscente; cum autem possit alter cognoscere certum scilicet peccatum, quod alter ignorat, hinc idem peccatum possit esse certum, et incertum sine contradictione ratione diversi cognoscentis, a quo accipit certitudinem extra, et incertitudinem: unde incertitudo peccati aliquam certitudinem excludit, cum alia compatibilis est.

In hunc ergo modum meditandum est, quod actus Christi, qui adimplens praeceptum potest esse sub natura, et liber, infallibilis et attingens, ratione diversi principii, nam hae denominationes conveniunt a diversis causis. Idem Christi actus potest esse naturalis in causa mediata, et remota, sed in unione; attingens vero, et liber in voluntate summa Christi, quae hic, et nunc a nullo proxime trahitur, et applicat ad opus seipsum se sponte, et voluntarie applicat, atque detrahit. Ecce manifeste explico hanc indifferentiam actus, cum hac necessitate non pugnare, nam necessitas haec est illatio infallibilitatis, qua unio infert peccatum non esse ponendum. Libertas autem est potestas voluntatis a nullo prorsus detrahi ad opus, sed seipsam sponte detrahere: at non implicat illationaria unionis cum indifferentia proxima voluntatis: ergo haec conclusio necessitas sub et libertas derivata a diversis principiis inter se non pugnant, et ideo

Scilicet +

contrahent

inhærent, sicut eveniṭ Christo, et [in] certis intrinsecis Sancti, et certis intrinsecis Angeli non repugnat.

Dices: implicat, quod actus præceptus sit necessarius in unione, et sit liber in voluntate: quod enim arguit necessitatis exclusionem. Argumentum probatur, quia ex vi unionis hypostaticæ non potest non poni actus præceptus, et ex vi libertatis potest non poni: quod simul verificari nequeunt. Propositio contradictoria: potest non poni actus præceptus, non potest non poni actus præceptus, quæ quidem propositiones, quamvis de diversis propositionibus nequeunt verificari; alias duo contradictoria veras esse essent, si proveniant ex esse et illius negatione, quæ sunt formæ diverse.

Nego consequentiam, non esse contradictoria in his, in quo versatur, quia 1um negat potentiam ad iungendum peccatum unioni, 2um vero adstruit potentiam ad iungendum peccatum [illegible] immediate, et proxime concurrentibus cum voluntate ad actum præceptum ex vi influxus, quo voluntati cooperant. Quis autem non videat posse dari in voluntate potentiam ad iungendum peccatum cum unione, quæ non [illegible] actum [illegible] proximum actus præcepti, sed remotum. Ex quo [illegible] videntia summam præparans auxilia [illegible]. Proinde nego antecedens, ad cuius probationem dispositi argumentum: non potest non poni effectum [illegible] negationem omnis potentiæ ad negationem effectus: nego antecedens: sed negationem potentiæ ad negationem effectus [illegible] ponenda cum unione: concedo antecedens. Ceterum ut salvetur plena libertas in actu præcepto, necessarium non est, quod voluntas Christi summa sit a potentia ad ponendum non actum præceptum cum unione: sufficit, si habeat potentiam expeditam et a nullo immediate seu efficaciter, seu de [illegible] coactam, qua possit ponere non actum præceptum, sive sufficit, quod eliciat actum præceptum per potentiam realem, quæ ad eliciendum actum seipsa se determinavit, a nullo [illegible] seu coacta elicere: quæ enim immediate illi cooperantur, illam non trahunt, sed potius ab illa trahuntur et adsolant operationi.

Secundo

Sectio 9a

Libertas ad peccandum non destruit veram Xpti Impeccabilitatem.

Aliud omnibus molestum argumentum contra nostram sententiam urgeri potest. Xptus D. urgente precepto diligendi Deum, potuit non diligere, sive transgredi preceptum charitatis: ergo potuit peccare: ergo non erat Impeccabilis. Probatur consequentia. Impeccabile est subiectum, quod non potest peccare: Xptus D. potest peccare: ergo non est Impeccabilis. Et quidem videntur hec duo Implicare contradictionem, quod subiectum possit peccare proxime, et quod subiectum idem sit Impeccabile. Pro decisione omittas locutionem illam: Xptus potest peccare, nam, ut infra dicam, quamvis habeat potentiam proximam ad ponendum aliquod contra legem, illa tamen transgressio non esset peccatum. Unde quamvis sit liber circa transgressionem, non est liber circa transgressionem, que sit peccatum, ut infra explicabo.

Pro solvendo argumento observa nihil aliud congruenter excogitari posse, ut subiectum sit Impeccabile, nisi quod tale sit cui metaphysice repugnet peccatum: sed Xptus est subiectum, cui metaphysice repugnat peccatum: ergo hoc solum desiderari possit, ut dicatur et sit subiectum metaphysice Impeccabile. Minor facile probatur: quia Xptus importat essentialiter unionem hypostaticam: ergo subiectum Xptus, et predicatum peccans, sunt extrema, que distant per infinitum a se invicem in maxime remota, et impossibili: ergo dum hec Impossibilitas servetur, manebit procul dubio subiectum Impeccabile: ergo potentia peccandi, que non destruat Incompossibilitatem horum extremorum Xptus, peccans, non destruit Impeccabilitatem Xpti: at potentia peccandi, que est in voluntate Xpti D. ut sic tenus explicuimus, non destruit Incompossibilitatem horum extremorum Xptus, peccans: ergo ea potentia, sive libertas ad peccandum non destruit Impeccabilitatem Xpti. Discursus liquet.

2°

2° observa: quod peccabilitas Xpi, equivocè nomine, potest sonare 1° potentiam quae in Xpto est, et habet pro termino peccatum: 2° sonare potest potentiam ut Xpus peccet. In 1° sensu fateor quod potest concedi in Xpto peccabilitas, hoc est quod datur in Xpto talis potentia quae est in quolibet actu hominis intra, et radicaliter proxime non determinata ab actio, potentia, inquam, ad peccandum. In sensu 2°, negandum omnino est dari peccabilitatem Xpi, quia nulla est potentia ad coniungendum hoc praedicatum peccatum cum subiecto Xpus, utpote qui importat unionem hypostaticam metaphysice connexam cum amicitia Dei, et consequenter Xpi, et consequenter excludente peccatum a Xpto, eaque peccabilitas sive potentia ad peccandum non est ad peccatum ponendum cum unione, sed ad peccatum in sensu diviso unionis, quae potentia voco liberam, dum nec directe, nec effective trahitur ab aliquo intrinsece cooperante ad vitandum peccatum, sed ipsa se sponte et voluntarie determinat ad observandum praeceptum.

Ad argumentum in forma ergo distinguendo antecedens: potuit Xptus transgredi praeceptum potentia ad transgressionem ponendam in subiecto quod Xpus est, sive cum unione hypostatica: nego antecedens, potentia quae in ipso est ad ponendam transgressionem in sensu diviso unionis: concedo antecedens. Aliter distinguo consequens: potuit peccare potentia ad coniungendum subiectum Xpus, cum praedicato peccatum: nego consequens: potentia ad peccatum ponendum in sensu diviso unionis concedo consequens. Et nego 2am consequentiam quae subsumit, scilicet: ergo non est impeccabilis, si illa in eodem sensu distinguo, non est impeccabilis, id est non caret potentia ut Xpus sit peccans, nego consequens: illud subiectum Xptum non caret potentia ad ponendum peccatum in sensu diviso unionis hypostaticae. Concedo consequens, et cetera quae videntur argumentum in ista exhibita eadem solutione declaranda sunt.

Dices: si Xpus peccaret, coniungeret peccatum cum unione: sed Xptus potest peccare: ergo potest coniungere peccatum cum unione. Aliter: argumentum equivocatione laborare: quapropter opportuna illi solutione

solutione, d. distinctio medendy e'. Aliud e' quod Xptq possit peccare aliud e', quod Xptq possit facere, quod Xptq peccet. 1ᵘ verū e', 2ū e' falsū: nā illa poā ad peccū, quæ e' in Xpto, non e' ad faciendū, q'd. Xptq peccet, cum Xptuū peccare sit prox. Impōle: nulla poā dat poā, quæ faciat pōle Xptū peccare, s. la poā quæ e' in Xpto e' ad peccū ponendū, eo modo, quo peccū e' pōle, h. e. in sēu diviso unionis, ideo q. quamvis la poā sit in Xpto, n' aut poā a quo sit pōle Xptū peccare. In forma, reo: Concessa mai: disting. minorē: Xptus pōe peccare, id e', in Xpto dat poā, ut Xptus peccet, sive qua sit pōle Xptū peccare: nō minorē: in Xpto dat poā ad ponendū peccū in sēu diviso unionis: concedo minorē: et nego conā.

Dicesitery: si daret peccū, destrueret unio hypostatica: poē dari peccū: q. poē destrui unio. Ideo si daret peccū subsequens tempe unionē præexistens tempore, destrueret unio: concedo maiorē; si daret peccū non præsupponens unionē ante tempore: destrueret unio: nō maiorē: nego tn, quod det poā ad ponendū peccū tempe subsequens unionē hypostaticā, s. ad ponendū peccū, ut ipsū e' pōle poni absolute et simplic., sive in sensu diviso ab unione præexistenti.

Sectio 10.

Cū impeccabilite Xpti' conponit indiffrā concursū Divini ad implenda præcepta tum posīva, tum negativa.

Cō impeccabili poē in sūnmū nra. sās. Ut operatio contingē sit libera, debet suppi ex parte poli concursū Dei indiffe l° ad utrāq. partē s° electionis; alioquin si deesit concursū Dei, nōn poē homo operari, et non operari, s. quamvis auxiliū desuper non sit ab intrinseco effax, et predetermina, ad sue. Xpi. sumē n' hēt hīc, et nunc concursum Dei indiffe l° ad mendaciū: q° n' libere omittit mendaciū

mendacij, cum non possit illum non omittere: Maior est clara constant: Minor probatur: quia si esset talis concursus in actu 1°: hic est nunc habet Deus sancte voluntatem: volo concurrere cum sac sumate ad mendacium, si ipse velit mentiri: hoc autem est impossibile: quia nequit Deus cum ea sanctitate velle producere chimeram; non est autem minus chimaericum componere mendacium cum sumate assumpta a verbo, quam producere chimeram: ergo non cum sanctitate habet Deus voluntatem praedictam concurrendi. Ita supra disp. 26. sect. 6. n. 75.

Praevidit hanc impugnationem P. Suarez disp. 37. sect. 3. ubi probabilius putat verbo posse quoad praecepta naturae non subiacere Christum Dominum potestatem physicam ad eliciendos actus contrarios talibus praeceptis, eo quod privata fuerit a Deo concursu ad tales actus efficiendos, sine quo concursu nequit voluntas illos efficere, quamvis enim hic concursus debitus sit humanitati Christi ut dat se consideratam, ut voluntati Deo unitae non est debitus, immo potius debita illi est carentia talis concursus, quia non convenit ad perfectionem eius simpliciter, sed potius tendit ad imperfectionem repugnantem unioni, scilicet ad peccatum, a quo voluntas illa libera esse debuit, quod non minuit, sed perficit eius libertatem, ut docuit Augustinus lib. 4. de praedest. Sanctorum a cap. 15. Deducit Suarez omissionem actus prohibiti non fuisse Christo liberam in sensu naturali. Addit quod in praeceptis affirmativis, quae implentur per actum positivum, non adesse carentiam, quia talis impleant praeceptum affirmativum cum libertate, non enim naturaliter, quod offerat a Deo concursus in actu 2° mali, sed concursus ad actum boni indifferentis.

Non acquiesco huic solutioni, sicut nec ipse Suarez acquiescere visus est eadem sect. 3., quia licet concursus in actu 2° ad actum mali, qui est actio ipsa prava, non sit debitus, sed repugnans unioni hypostaticae, nihilominus non apparet cur potentia illius non sit debita Christo, haec enim duo inter se cohaerent, quod actus ipse malus non debeat Christo nec augeat sanctitatem actualem Christi, potestas vero ad actum mali debita sit,

et

et augeat affectionem quod demonstro ad hominem: omissio actus boni praecepti non est debita, sed imo indebita et repugnans perfectioni ejus, et ... omissionis est ... debita, et multis inducere ad mortale et sanctas actiones. Ideoque ponit a P. Suarez concursus ad actus boni praecepti omnino indifferens, ut scilicet sit possibile actus praecepti boni omittere: ergo quamvis concursus indebitus ad actus inhonestos sit indebitus ..., nil obstat quominus debeatur ... potentia illis proxima.

Certe nullus scribere causam propter quam sit ... possibile peccatum omissionis, non vero peccatum commissionis. Ad argumentum in formarum: ... negando minorem. Ad probationem dic ut Deus praeparet concursus ad actus malos, non est necessarium quod habeat illam voluntatem qualem fingit sibi P. de Lugo: volo concurrere ad mendacium, si ipsa voluntas summa velit mentiri: nam eam voluntatem ... ... est impossibile, ut probavi ad 2um Philosophorum, tum quia infert Deum velle peccatum ... ex supposito quod illud ponatur a voluntate summa, tum quia infert Deum velle dare concursum ad mendacium ... voluntatis ... sub conditione quod voluntas velit, alias expectabit ipsum velle voluntatis ut ipsa concurrat, proindeque prius erit voluntatem velle mentiri quam Deus cum illa concurrere ad volitionem mendacii. Unde si ... praeparatur a Deo concursus ad mendacium ex voluntate conditionali, nec ... voluntas parabit praeparat ergo voluntate producendi voluntatem ... sine ullo impedimento proxime mendacium, et sine ullo determinante proxime ad mendacium. Tamenim summa ... voluntas si ipsa ... nisi aliunde impediatur, detrahere omnipotentiam ... ut ... concurrat ad omnes actus ad quod ipsa ex se radicaliter et substantialiter est libera.

Sectio 11.

Argumenta contra solvuntur.

Objicies 1°:

Obies 1°: Unio hypostatica est immediatum principium omnium operationum in Xpto: ea est incompossibilis cum peccato: ergo immediatum principium omnium operationum in Xpto D. est incompossibile cum peccato: tollit ergo libertatem. Maior probatur: quia suppositum est immediatum principium operationum. Respondetur 1°: negando, ut saepe negavi, antecedens, quia suppositum non influit semper secundum se totum immediate in operationes. Respondeo 2°: quod quamvis esset principium immediate concurrens ad operationem, non tolleret libertatem, nisi etiam immediate se insufficeret sine alio intermedio in falli operationem, si enim ex vi concursus immediati, quem praebet in operationem, illam non inferret, concurret immediate per concursum indifferentem per quem impediat libertatem auferri operationis: solum ergo inferret operationem medio alio, quod medium si solum sit infallibile necessitate consequentiae, servabit integram, et illaesam libertatem.

Obies 2°: Instante praecepto naturali dilectionis Dei, ut dilectio sit libera, necessarium est, quod praecedat auxilium cognitum scientia media habiturum operationem: sed non praecedit in Xpto D. auxilium cognitum per scientiam mediam habens operationem: ergo non est libera dilectio in Xpto D. Maior est certa, et minor probatur, quia quod auxilium A collatum de facto Xpto, habiturum esset operationem, cognitum scientia media simplicis intelligentiae, et non libera: nam haec propositio conditionalis est naturalis: Si Xpus adstrictus praecepto naturali diligendi Deum vocetur vocatione A et non alia, diliget Deum; nam opposita est impossibilis: Si Xpus vocetur vocatione A, ad dilectionem praecepta, non diliget: ergo ea conditionalis activa est naturalis: sed omnis propositio conditionalis naturalis veritatis, pertinet ad scientiam simplicis intelligentiae: ergo quod auxilium A, quod de facto vocat Xpum ad dilectionem praeceptam, sortiatur effectum non cognitum a Deo scientia libera, sed naturali. naxia +

Respondetur 1°: praeterea atque solvendo, sufficienter dici posse actum scientiae mediae, quo disposuit Deus ad praebendum hoc auxilium A Xpto hic, et nunc libere diligenti Deum ex praecepto naturali charitatis, non esse actum conditionalem, qui ex hypothesi afferat auxilium collatum

Xpto

Xpti S. tantum auxilium collatum Sub. Sumatur; quoque actus sit medio divi
gens, quod videat Dei quod Xptum quando non est ille. Si Xpto conferatur hoc auxilium
urgente precepto dilectionis, diliget; hec enim propositio conditionalis, non est sola
medio actus; sed Simplici intellecta est quod hec: Si huic Sumati conferatur
auxilium A ad dilectionem precepto diliget, quia actus liberi; ut patet, in quo
nulla est illatio metaphysica, seu naturalis a conditione ad hypothesi
ad dilectionem, sub conditione affirmata.

Ubi notandum est omnino diligenter quod ista conditionalis
1a, de qua dictum est, ut naturalis sit debet ex conditionis supponere Li-
bertatem in Xpto, scilicet, si Xptus liber sit, instanti precepto dilectionis,
diliget; nam si liber non sit, non infert dilectionem. Probo aperte
si liber non sit ad diligendum, nec liber erit ad non diligendum: quod supponatur
non dilectionem, non peccabit: et evidenter constat, quia non dilectio posita cum
defectu libertatis ad dilectionem, non est peccaminosa: quod ergo impeccabilitas Xpti
non infert ipsum dilectionem, casu quo deficeret libertas circa dilectionem
et non dilectionem; nam ex vi impeccabilitatis solum infert dilectionem, quan-
documque non dilectio foret peccatum. Ecce quam procul est, quod ista condi-
tionalis naturalis evertat libertatem, ut potius libertatem supponat.

Instabis forte: quod Sumatus solum medio prevideat
illa Sumus cum auxilio A diligere Deum, non infert in statu
absoluto posito auxilio A in Sumate Xpti libere Deum diligere: quod
nec ille sit medio non diligit Dei quod videat, qua conferret Xpto
auxilium A. Answer: Ut libertas conditionis previssa conditionate sub
auxilio A transeat in absolutum, natura est, quod in Statu absoluto po-
nantur ea solum omnia, sub quibus in conditionato previssa est libera
dilectio: Sed in Xpto non ponitur dilectio absolute ab his solum prius,
sub quibus previssa est in Statu conditionato: quod ergo. Probatur minor
quia in Statu conditionato previssa est dilectio libera solum sub auxilio A
indifferenti, non sub auxilio A, et unione hypostatica. In Statu

absoluto

absuto dilectoponit sub auxo A, et sub unione hypostatica, re-
ducente impeccabilem, et sub complexione praecepti. Instantiae quod iam in statu
absuto inferunt infallibiliter dilectionem, quod continuo; quod in statu conditi-
ato provideat liberam dilectionem, in statu vero absoluto, evadat necessaria. Ratio
est a priori, quia iste status absolutus, non est ille idem, qui visus est conditionatus.
Huic instantiae ret. Inspiciatur ad probationem
dic in statu absuto debere poni dilectionem liberam, sub his omnino iisdem immota-
tis, et immutate occurrentibus ad operationem, sub quibus provisa est in
statu conditionato. Enim vero sub his omnino, ideo actio dilectionis
liberi, qui provisus est in statu conditionato sub auxilio A, et indy unione
finitione, idem transit in absolutum; quamvis in statu absoluto sit a
Deo praedefinitus, sub quo praedefinitio non est provisus in statu conditionato.
Alius 2° ad principalem probationem 2am. Sane con-
ditionatus assentimus ex conditionis unionis hypostaticae, etiam posse pertinere
ad scientiam mediam, seu liberam, quoties erit ex bonis. Loquor de hac condi-
tionali: si Christo offeratur auxilium A, et non aliud, ad dilectionem praecep-
tam, diliget. In hac propositione duplicem sensum invenio, 1us est; si offeratur
auxilium eo modo, quo possibile est offerri, diliget: hic sensus, est necessarius, nam auxilium
A offerri Christo non est possibile, nisi post scientiam mediam consensus futuri sub
tali auxilio. Unde propositio illa aequivalet huic: Si Christo offeratur auxilium
sub scientia media, qua provideatur cum illo dilectio futura, diliget,
quae sicut necessaria, ita nec spectat ad scientiam mediam. 2us sensus est: si
offeratur hoc auxilium Christo, quomodocumque offeratur, operabitur. Et
hanc propositionem iudico pertinere ad scientiam mediam, quia etiam ad scientiam
mediam spectat cognitio eventus sub conditione impossibili futuri, at-
que adeo ad scientiam mediam pertinet iste actus, quamvis unio non
destrueret subiectum impeccabile: si Christo offeratur auxilium A, operabitur

nam

nam subtilla solutione, quod de la auxilii videtur habituum operose alludenti.

Sectio 12.

Fallatia cuiusdam Paralogismi detegitur.

Obiecies fortasse: praeceptum aliquod est naturale supponere necessario unionem hypostaticam, ut praeceptum naturale Christi obligans ad reddendas Deo gratias pro unione hypostatica accepta. hoc enim praeceptum, et illius obligatio supponit beneficium iam acceptum: supponit ergo unionem. Probo praeceptum hoc non impleri libertate Christo D. C. gratiarum actio pro unione accepta. Immediate oritur in Christo a cognitione certa unionis acceptae: ergo ex parte actus primi proximi ad hunc actum gratitudinis, praecedit cognitio certa, et evidens unionis acceptae: haec cognitio est non sub inspecta cum negatione gratiarum actionis: ergo ex parte actus primi proximi ad hunc actum gratitudinis, relucet aliquid incompossibile cum negatione illius: tollit ergo libertatem ad actum. Quod autem cognitio sit incompossibilis cum negatione actus, probatur; quia connectitur cum unione hypostatica, et cum praecepto, praeceptum autem coniunctum unioni hypostaticae, infert actum praecepti.

Hoc argumentum est paralogismus, quin causa satisfaciter: cognitio illa certa proponere unionem acceptam, et praeceptum reddendi gratias pro illa, ut inferat gratiarum actionem, necessario supponit libertatem proximo ad actum, et negationem actus: ergo non evertit libertatem ad eundem actum. Et evidenter constat, et sanctis ostendo: cognitio certa, et evidenter proponere unionem, et praeceptum gratitudinis, eatenus infert actum, quatenus si omittatur actus, peccabit: ut omissio actus sit peccatum formaliter, est quod praesupponat libertatem in omittente: ergo quod cum illa cognitio proponere unionem, et praeceptum, infert actum necessario ponendum, supponit libertatem in proximo ad omittendum actum, et illum liberum.

Eodem vitio laborat aliud argumentum praecedenti simile

simile; scilicet, si Xpto praecipiat Redemptio generis; id scilicet
orit ex cognitione obligationis impositi pro peccatis: obligatio nasci supponit
unionem: ergo actus redimendi genus humanum in ... supponit ... certam
unionis: tollit ergo libertatem. Sed arguitur esse fallax, facile est, quia
necessitas, quae infert actum esse ponendum libere, non potest non esse necessaria
coerentia; sed necessitas, quae hinc est redimendi genus humanum a peccato, est ne-
cessitas inferens actum ponendum libere: ergo est necessaria coerentia, supponens sci-
licet ipsam libertatem. Minor probatur, quia necessitas illa infert ponendum
esse actum quo genus humanum redimatur: actus, quo redimatur genus
humanum est meritorius, et liber: ergo necessitas hinc orta ex unione, et
ex impeccabilitate, scilicet ex cognitione unionis, et praecepti infert actum
ponendum esse liberum: non ergo tollit libertatem.

Patet ad obiectionem cognitionem illam certam, et
evidentem, qua proponit Xpto unio hypothetica, et praeceptum, non inducere
obligationem; nisi proponat hic, et nunc obligare praeceptum gratitudinis;
obligatio haec nata, et exaltata imposita libertate; implicat enim obligari
praecepto hic, et nunc eum qui hic et nunc liber non est. Unde fit
quod cognitio illa proponens obligare in actu 2°, ut ... libertatis
non ergo evertit libertatem. Respondetur infirma concedo enthymema
et discursum, quod deinde assumit; illa cognitio unionis ac praecepti
et praecepti obligantis et incompatibilis cum omissione gratitudinis in subiecto ha-
bente libertatem: concedo argumentum in subiecto non habente libertatem: nego
argumentum: si subiectum supponatur habere concursum natum ad gratitudinem ostendendam
poterit omissio gratitudinis componi cum impeccabilitate subiecti, quia omis-
sio tunc non est libera, impeccabilitati autem solum repugnat omissio li-
bera gratitudinis praeceptae.

Hinc facile exsolvitur quod pacto illa necessaria
sit coerentia, nam cognitio illa non infert se solum gratitudinem, sed sub-

[illegible]

q volate Xpti collocata inachu 1° prox Libera, ea libertas qui pollis est sub unione, et precepto, libertas, qui pollis est sub unione, et precepto affert necessitate contingenti naria gratuditas, affert enim auxiliu illatu dependenter a scientia media gratuditas que sub tali auxilio gopxly illud inferens gratuditas, scilicet cognitio precepti, et unionis et simul libertas collecta sub auxily affert necessitate contingenti naria gratuditas, qui proinde absolute, et simpliciter libera est. Et eade solutio Xpti potestis pro argumento altio ostendenti preceptu redimendi genus humanum non impediri a Xpto libere, de quo disp. sequenti.

Disp. 5.ª

de modo, quo poterit libertas Xpti, et Impeccabilitas componi cum precepto pro hominibus moriendi.

Sectio 1.ª

Primus modus conciliandi libertatem cum precepto mortis.

Subsectio 1.ª

Imperium effax ans preceptum, conciliat Xpti libertate cum precepto.

In Xpto consideramus amorem, sive complacentiam ardentissima in excellentia, et perfectione virtutis obedie, et ex hac complacentia ortu desiderium effax, et intentionem obediendi in omnibus, qui precipiant, obediendi inquam, quoad executionem, sive exequendi omnia, qui iniuncta fuerint. Post hunc actum videtur Xpto preceptum sibi impositum moriendi, et ex debitate a Xpto illius

effacis

effacis morit. In hoc casu tria probanda sunt. 1um libere Xpum mori. 2um ex obedientia mori. 3um peccare non potuisse. Quae si probavero, demonstrata manebunt Impeccabilitas, Libertas, et obedientia Xpti sub stricto precepto.

1um probo: voluntas illa Interna efficax amplectens externam propensionem mortis, est actus in se Immediate liber, ergo mors est ab ipso libera. Patet evidenter consequentia: quia mors externa eatenus potest dici libera, et moralis, quatenus componit unum actum moralem cum actu Interno, a quo libertatem participat, et effaciter Imperat. Antecedens probo, quia efficax Intentio, et desiderium ex motivo obedientiae habitum exequendi omnia, quae precipiant, est efficax desiderium subeundi mortem si precipiat: ergo utrisque simul spectata conditione, desiderium illud efficacit influit in actum externum tolerantiae, laborum, et missionis in tectoribus (?) necesse est. quia actus externi nascuntur ab illo desiderio obedientiae, tamquam ab Imperio efficaci: ergo constituunt unum actum moralem cum eiusmodi Imperio efficaci voluntatis: at illud Imperium est actus omnino liber, quia actus ille, sive desiderium exequendi omnia quaecumque iniungantur, habitum ex excellentia motivi obedientiae antecedit omne preceptum, et ita elicit, ut cum omnibus, tamen mediate, quam Immediate adiunctis concurrentibus potuerit non haberi.

2um, scilicet ex obedientia Xptum mori, ita ut omnino ex veritate Paulus dixerit: factus obediens usque ad mortem, sic probo: ut actum aliquis externus sit obedientia nihil aliud requirit nisi, quod ex motivo obedientiae Imperetur. Atqui ex comparatione precepti Patris hinc propensio externa mortis proficiscitur ex motivo obedientiae formali, et rursus fit ex dictione precepti cognitione (?): ergo est vere (?) actus obedientiae. Maior mihi constat, ita actus exterior in eadem (?) moralitate existit, motivo formali a voluntate Interna Imperatur. Sic elargitio nummi externa, si fiat ex motivo charitatis, est charitas

si

si procedat ex motivo obedie, e obedia; si vero ex motivo elemosine, hille virtutis effectum participat. Minor etiam facile constat, quia propensio mortis externa imperat efficaciter ab actu interno voluntatis, qui est efficax complacentia in motivo formali obedie, et efficax illius desiderium, praecepto non ponitur, nisi cognito praecepto, et ex dictamine illius: ergo etc.

Ratio; scilicet quia ea libertate sponsi Christi non posse peccare tandem probo, quia libertas tota, qua mortis passio dicitur libera in eo casu, reducitur in eo actu, qui est efficax imperium mortis ex motivo obedie, ideo quia efficaciter imperat mortem subeundam et hoc ex excellentia obedie; at tantum iste actus, quantum est omitti potest sine peccato: ergo libertas, quam tunc mors libera est, non est libertas ad peccandum. Et evidenter constat, quia tota libertas est ad ponendum, et non ponendum, sive omittendum supradictum imperium: libertas ad non ponendum praedictum imperium, non est libertas ad peccandum; nam omissio illius imperii non esset peccatum, praeceptum enim imperans mortem, non imperat illum actum praecedente praecepto, qui complaceat in excellentia obedie et illam efficaciter desideret: ergo actus ille liber est, quin in eiusmodi libertate includatur potestas peccandi.

Probo praeterea, non modo illum actum esse liberum quoad circumstantias, sed etiam quoad substantiam mortis: nam propensio mortis in eo signo, in quo est libera, est, ut in illo possit voluntas Christi omnino omnino voluntate omittere acceptationem, scilicet imperantem mortem: ergo est libera mors quoad substantiam. Consequentia liquet, quia libertas quoad substantiam mortis est libertas ad ponendam omissionem cuiusvis acceptationis mortis. Antecedens: quia in eo signo nullum intelligitur praeceptum sufficienter propositum voluntati Christi, quo praescribatur mors: ergo in eo signo, in quo se dictat voluntas Christi summam desiderii efficaciter admortem subeundam, intelligitur potestas ad omittendum omnino omnino acceptationem mortis: ergo in eo signo liberum, quod absolute et simpliciter est libertas, et indifferentia ad mortem, et negationem mortis.

Subsect.

Subsectio 2a.

Doctrina precedens solutione difficultatis roborat.

1a difficultas est: contra nostras assertiones: ita mortuus est Christus ut posset non mori: ergo non est liber saltem quoad substantiam mortis. Arguitur ostendo, cum omnibus antibus mortis, nequit componi negatio mortis: ergo ita mortuus est Christus, ut potuerit non mori. Antecedens probatur: quia ante mortem cognitum preceptum: cognitio precepti in Christo nequit componi cum negatione mortis: ergo cum omnibus, que mortem antecedunt, nequit componi negatio mortis.

Dicet, quod licet cum omnibus, que antecedunt mortem, ut est actus malitie externus nequeat componi negatio mortis: at si consideret mors, ut virtute inclusa in actu interno obedientie, in quo est actus moralis liber, et meritorius, fallit quod cum electione mortis cum omnibus, que mortem antecedunt, potest componi negatio mortis.

Dices: post preceptum Patris cognitum, datur in Christo alia voluntas absoluta, qua vellit absolute contrari precepto, sive exemi precepta exequi: ergo tu hac etiam voluntate interna componet externa mors unius actus voluntarius: sed illa interna dicitur mortis dicitur habita post preceptum cognitum est necessaria: ergo externa mors est necessaria in illo actu, ex quo virtualiter infertur, quod mors est simpliciter necessaria, solum que dicet libera quatenus fuit sub acceptatione alius actionis supererogationis liberi, habiti ante preceptum, ad quem preceptum non obligabat, sicut in sententia eorum qui dicerent mortem Christo fuisse liberam, quia licet amata fuerit ex motivo obedientie, quod precriptum fuit a Patre imponente preceptum, acceptata tamen fuerit ex alio motivo charitatis, ad quod preceptum Patris non obligabat, quod est recurrere ad meritum, quoad circunstantias liberas.

Deleo: cognito precepto, non est necessarium

dubitare

duplicare volo alia, qua Xpus vellit subire mortem preceptam obpetere, nam volo illa exequendi ola que precipiant, cum sit ex affectu efficax habet vim cognito precepto exequendi mortem preceptam. Ideo enim volo illa quamvis conditionalis, est quoad affectum efficax, habet vim posita conditione determinandi potentiam executivam, sicut volo efficax quoad affectum absoluta, habet eandem potentiam determinandi virtutem executivam independenter a conditione; nec enim approbo illorum assertum, qui universaliter docent omnem volitionem conditionalem esse inefficacem, si loquantur de inefficacia quoad affectum, falso opinantur, nam sicut potest voluntas ardenter prosequi obiectum independenter a quacunque conditione, ita potest ardenter affectu illud prosequi, sub aliqua tamen conditione ponendum. Si loquantur de inefficacia quoad effectum, concedo volitionem conditionalem esse ... supponit omnem potentiam, non natam inferre obiectum intentum; siquidem non nata ponit conditionem, positiva tamen conditione, eadem necessario ponet effectus intentum efficaciter sub conditione, ac si volo intenderet absoluta foret.

2a difficultas est 2um assertum: actus obedientiae formalis nascitur ex affectu satisfaciendi precepto obligandi: quod supponit precepti obligantis. Sed volo illa intrinseca, ... est libera mors, in ... sit precepto obligans: quod non est actus obedientiae ipsa externa mortis perpessio, nec enim requirit esse obedientia formalis, nisi actus interior voluntatis a quo, tamquam ab imperante, procederet, sit obedientia formalis, esto sit materialis obedientia, hoc est, res illa, sive mors, que precipitur.

Dico: actus externus dupliciter dici posse obedientiam formalem, sicut etiam dupliciter dicitur obedientia materialis. Primo si fiat, quod re ipsa precipitur, nullo tamen modo cognito precepto, dicitur obedientia materialis, sicut qui audit sacrum ignorans esse diem festum, obedit materialiter in hoc sensu. A contrario, qui facit rem preceptam, cognoscendo esse preceptam, quamvis illam non faciat ex motivo obedientiae, dicitur obedire

formalit

Ctaliter, quamvis aliquo modo improprie. 2° dicit obedire malitive qui exequitur rem praeceptam, sed non ducitur ex motivo propria obediae. Sic ta 3° dicto sensu, qui exequitur rem praeceptam cognoscendo esse praeceptam, et ex motivo formali obediae, proprie dicit obedire formaliter quia exequitur rem praeceptam ex cognitione praecepti, et ex motivo illius specialis bonitatis, quae relucet in motivo proprio virtutis obediae: ergo talis actus ut moralis, non solum exequitur maliter rem praeceptam Christus Dominus sed cognoscit, et amat bonitatem specialem obediae, et ex tali amore, et cognitione procedit ad executionem rei praecepti. In formiter secundo arguit et nego consequentiam: affus placere in speciali bonitate obediae, non necessarie supplit praeceptum, ut per se patet.

3ª difficultas nostra quae asserit: cognito praecepto, ponit mortem necessario propter Christi impeccabilitatem: ergo Christi impeccabilitas necessario mortem infert: ergo si ponatur non mors, tollit a Christo impeccabilitatem, at Christi impeccabilitatem auferri non posse argui, nisi ex positione peccati: ergo non mors peccatum est; sed Christus Dominus poterat non mori: ergo peccare poterat.

Dico, posito praecepto non poni necessario mortem in casu nostro propter Christi impeccabilitatem, nam in homine puro capaci peccandi, cognito praecepto, poneretur infallibiliter mors, stante cognitione praecepti amasset efficaciter ea omnia exequi, quae iniuncta fuerint: ergo in praedicto casu independenter ab impeccabilitate Christi, infert ponenda esse mors. Unde corroboro libertatem Christi, quia si necessario praecepto tolleret libertatem, tolleret per impeccabilitatem: at impeccabilitas tamen nihil confert ad reddendum actum illum necessarium, nam seclusa impeccabilitate, eodem proroso modo cognito praecepto, foret mors necessaria: ergo sicut in homine capaci peccati mors foret libera, mache libero

Intrino

Interno antecedente cognitionem precepti, ita etiam in Xpto. In forma nego ant. nam mors illa, que tunc ponit vt e actus moralis, et liber, n' ponit pr Xpti impeccabilitate, et quamvis post preceptum cognitum, necessarium sit ponendum esse mortem aliquam, ea tamen e necessaria, que subsequitur actum vt liberum, que proinde libertati non obest, quam presupponit.

Sectio 2a

2us modus conciliandi libertatem Xpti cum precepto mortis.

Subsectio 1a

Xptus cum posset, n' dispensavit secum in precepto.

2° considero a Patre fuisse Xpto D. preceptum impositum vitam pro hominibus ponendi, cum potestate tamen, ut Xptus D. si vellet, in eo precepto dispensaret, quod probabiliter asserendum iudico quia, quod petere potuerit a Patre dispensationem precepti cum pacto ex parte Xpti illam concedendi, si a Christo sibi ultro postulasset. Preterea considero Xptum ex charitate qua Deus, et ex motivo obedientie velle pro hominibus mori, acceptare preceptum, et secum nullatenus dispensare eo actu charitatis, et obedientie interno posito, ponit infallibiliter mortem externam.

Iam facile erit, ostendere, que desiderant opponere: 1° acceptatio mortis, ergo si illa precedat cognitio precepti impositi, e liberam unde immaterie. Probo: ex omnibus, que antecedunt acceptationem mortis, potest Xptus opponere volitionem n' moriendi: ergo e ea acceptatio mortis libera unde. Antecedens probo: quod cum cognitione precepti, que presupponit ante acceptationem mortis potest Xptus opponere nolitionem mortis. Enimvero omnis ea notitio mortis, ipsius

Xpto

Xpto e, quae licita e; s. volitio mortis, et volas absta non moriendi e Xpto licita: go pdlis. Maior e certa, sdy enim eo volitio e Xpto impolis, quae argueret ipsum non ee impeccaly, et eo sdy pugnat cum impeccabilite, quae illicita e. Minore pdbo: Xptus videt mortem licite posse ab ipso omitti, et: na videt posse secum dispensare in precepto, et ea dispensatione posita non mortem fore licita: go videt mediu, quo omissio mortis erit licita: go quamvis cognet preceptu a Patre impositu; poest absta volate velle non mortem: go cum cognitione precepti, et cum ijs omnibus, quae precedunt volate moriendi, poest componere absta volate non moriendi.

Resp. primo: da ita accidisse quod Xptus videret preceptu Patris, habeat absta volate non moriendi pro hoiibus, et Patri non obediendi, non infertur Xptum peccare in hac volate: go licita e, et contra pdlis coniunctio precepti de morte, cum volate absuta non moriendi. Ans pdbo: non quaecumque omissio mortis e peccy; s. omissio mortis coposita cum precepto non dispensato: go Xptus videns utramque omissionem mortis licita et illicita, poest absuta velle omissionem mortis, quamvis ex hac volate deficit a ponenda omissione licita, quae e omissio mortis coposita cum precepto dispensato: go cum cognitione precepti a Patre impositi, quamvis Xptus coniungat volate absutam non efficiendi id quod precipit, non peccat. Fateor non posse Xptum componere caritatem mortis cum precepto non dum dispensato, et derogato per dispensationem legitimam, nego tn non posse componere cum precepto vigente, et non dum derogato volate absuta omittendi mortem.

In cuius explicatione utor exemplo morali. Homo excomunicatus e prohibitus Eucharistiam recipere, ita ut si subsistente excoicone, Eucharistiam sumat, peccet mortlr: licet non

poest

potest sine peccato componere receptionem Eucharistiae, et excommunicationis; potest enim
coniungere cum excommunicatione voluntatem absolutam, et efficacem recipiendi Eu-
charistiam, quae quidem voluntas eo abest a peccato, ut potius meritoria sit. Ratio
a priori est: quia voluntas recipiendi Sacramentum, quamvis coniungatur cum
prohibitione, non tamen intendit Eucharistiam recipere cum prohibitione [illegible]
recipiendi. Unde illa voluntas impletur sine peccato recipiendo Eucharistiam, petita
prius, et obtenta absolutione: debet ergo recipiendam Eucharistiam absolutio
praecedere, non tamen debet praecedere absolutio ab excommunicatione voluntatem recipi-
endi Eucharistiam. Aliter, qui ante dispensationem obtentam vult absolute nubere
cum consanguinea non peccat, dummodo nuptias praecedat dispensatio: ergo
cum praecepto non dum dispensato, quo praecipit mors, potest Christus componere
voluntatem non moriendi, quia quamvis ipsam omissionem externam rei prae-
cepti; debeat praecedere dispensatio praecepti, voluntatem tamen omittendi
mortem, potest coniungi cum praecepto.

Christus mori ex obedientia [illegible], quia accep-
tatio mortis profluxit ex motivo obedientiae, scilicet ex desiderio con-
formitatis cum Dei voluntate praecipiente, immo ex complacentia in bonitate
et perfectione talis conformitatis secundum se acceptat Christus mortem, in
qua eximie relucet [illegible] ille est actus formalis
obedientiae, et ab illa elicitus. Et evidenter constat, quia nequit non esse actus
formalis obedientiae amor boni moralis, in quo relucet formale motivum obedientiae
ex motione talis bonitatis, sicut amor elargitionis externae nummo-
rum ex motivo bonitatis, quae datur in subveniendo proximo indigenti,
nequit non esse eleemosynae formalis. Et sicut elargitio externa
imperata per talem actum internum, nequit non pertinere ad virtutem elee-
mosynae; ita mortis externa executio profecta ab interiori
actu obedientiae formalis, nequit non esse obedientia.

Dices: ille actus internus non praecedit: ergo

non

nare obedie — Negoans. Non solu precipit mors externa, s.ᵈ ut suppono, etia motivu charitis ga hoies, et obedie ga Deu.

Instas: actus ille interius obedie n. supponit obligatione precepti, nec presupponit a vdate obligata, ergo non e actus obedie. Ans pbas, quia si obligata esset ea ma ad eliciendu illu actu, nequiret, ut probavimus, elicere oppu. Ideo negando ans. Preceptu e absolutu, atque adeo ei illi dispensatio legitima non derogat, vipet. Actus illus obedie precedit cognitio precepti a Patre impositi, s. quod infirmari possit a vdate Xpti, nam cognito precepto poet vdas Xpti huma ex complacentia in conformitate cum precepto, et ex charitate ga hoies, velle mortu, et preceptu non dispensari, unde concedo, quod actus illus interius obedie non precedit obligatio iam confirmata et dispensatis renunciatione, precedit tn obligatio precepti subtus vdas Xpti, et p. dispensone infirmari capax.

Ex quibus omnibus apparet, quam facile in Sacra defendatur Libertas immunita, etiam se in achilleo, quo Xptus D. acceptavit mortis preceptam, quod quam difficile, pene omnes reputaverint, ex ipsorum operibus liquido constat, existimabant enim nario debere precedere in Xpti huma vdate actu acceptanti sive confirmanti precepti, et renuncianti oi dispensatioi, ex quo actu dicebant oriri nario actu amplectente rem precepta, et statuenti mori. Unde hunc actu posteriore solu habere putabant ea Libertate, que e in priori renunciante dispensatioi. Falsissime, me iudice, potius enim amor hominu, et obedie precedit supremi imperij; ex quo nascitur renunciatio omnis dispensationis, quia enim Xptus amat homines, et obedire Patri precipienti, imperat sibi preceptum n. dispensare: et talis etiam e Libertas exercita a Xpto in eo casu

n.

non esset liberum ad peccandum, nam ut explicatum est, quamvis posset ad hoc oppinionem non peccasset.

Subsectio 2a

Etiam si precedat voluntas renuncians omni dispensationi voluntatem moriendi, haec est immediate in se libera.

Quidquid sit de precedentia dispensationis necessaria ut Christus habeat voluntatem non moriendi; adhuc opinor quod quamvis precedat voluntas expressa in Christo non derogandi precepto et dispensandi voluntatem moriendi; haec moriendi voluntas, sive exequendi rem preceptam, erit in se immediate libera, quod posset esse meritoria in se, quamvis non sit in re libera. Probatur ex Suarez libro 11 de gratia capite 12 et Coninck disputatione 29 num 12. Accedentes actui interno voluntatis efficaciter et alium ab illo imperato idem proinde meritum, ac si imperatus non esset. Unde inferunt, quamvis voluntas non dispensandi efficaciter inferret voluntatem altam moriendi, haec dicto de meritoria erit, ac si imperium non praecessisset. Accedit Ripalda tomo 1o de supranaturali disputatione 68 sect. 4a. Accedens actui imperato meritum inadaequate distinctum a merito imperantis.

Ulterius ostendo actum efficaciter imperatum internum esse immediate, et in se omnino liberum. Et adducit Vicentiorem apud Ripalda predicta disputatione 68. Probo assertum: actus immediate liber est qui immediate oritur a principio se determinante vitaliter, et voluntarie, sive a principio, cui subduntur omnia opera talis actus. Sed actus efficaciter imperatus internus immediate oritur a principio se determinante vitaliter, et voluntarie, sive cui subditur sunt omnia opera talis actus; ergo actus internus efficaciter ab alio imperatus est immediate liber. Maior mihi est certa, nam libertas actus desumitur ex principio immediato

illius

issiq. Minor etiam constat, nam actus internus, quamvis etiam [illegible] imperatus, immediate exit a voluntate, quae vult seipsam dictat, et a nullo proprio dictat, nam actus ipse imperatus, quamvis detur, quod sit dictatio voluntatis, est tamen dictatio, qua voluntas seipsam dictat.

2° probo contra oppositum sententes, dum dicit actus imperatus esse liberos eadem libertate imperantis, scilicet dicunt esse liberos denominative sumpta ab eadem forma libertatis, quae est primum liberum, et in hoc sensu omnes actus eiusdem voluntatis, etiam inter se disparati, sunt liberi eadem libertate, nec unus addit novam libertatem supra libertatem alterius, atque adeo velle currere in foro et velle audire sacrum sunt voluntates gaudentes eadem libertate. Si quid [illegible] [illegible] sensu [illegible], scilicet dicunt esse liberos eodem exercitio libertatis, sive eodem exercitio illius principii, quo modus actus primi liberi. In hoc sensu falsum omnino dicunt, nam voluntas non solum se exercet per actum imperantem, sed etiam per actum imperatum, nam imperatus, qui est actus 2us voluntatis, ac imperatus, ergo nova libertate liber est in actu 2° actus imperatus, atque illius principii liberi dicto sit actus 1. Unde concludo, quod liberitas in actu 1° et utriusque actus eadem, sed non est utriusque actus idem exercitium illius principii liberi, ut per se patet.

3° probo. Plurimi docent exclusionem formae contrariae praecedentis esse posterioris non introductionem novae formae. [illegible] voluntas transire de odio habendo in amantem. In hoc casu prius est non elicere amorem, quam excludere odium, ergo amor praecedit omissionem odii, nihilominus nemo dixit non exerceri immatam libertatem contrariis a voluntate circa utrumque extremum contrarium, amorem scilicet et odium, ergo quamvis praecedat actus aliquis voluntatis, ex quo naturaliter inferat alter, dummodo uterque in immate voluntatis subiectus sit, uterque erit immate liber. Praeterea: nam per amorem prius non elicitum

anter

antea se exercet vlla p̄ actus Incompossy odio. et exercitus positione

infert ablatio odij, nihilominus hec ablatio odij e Immate Libaro

ponit a volate n̄ dictato ablatio Ipsiu, quam a se. go quamvis ex

Imperio efficaci infferat actus Imperatus, si vterq̄ actus a volate Im-

mate oritur, vterq̄ evadit Immate Liber.

Dice volat amanti efficaciter here actus misericordie

e impotē here actū misericordie: go in hente Imperiū efficax ee actus misericordie n̄ restat Libertas ad eliciendū actū eiusdi. go tota Libertas exercet

In 2º illo actu, quo sibi volā misericordie Imperavit. Dices: go cumq̄

Libere eliciat a volate actus misericordie. Etia n̄ precente Imperio elicit

volas veluti In actu exercito amatiosus actus, et In quod se ipsa applicat

ad istū amandū, Libere illū elicit, Inquo casu est ratio, poes quedā

Impositus amittendi, na volas amanti misericordia, dū illa elicit

e Impotē, i. illa non here, at hec Impositio, quam fecit ipsa volas Liba,

sua applatione volaria, et spontanea dictatione amandi actu. Et

go tendit e; quando volas antea ad actu illum amat, qd. Ista talis

amore necessario n̄ sit Ipalis nepatio actus Imperati, e Impositio

quam fecit volas ipsa.

Arguta, que obiicit Ripalda 9º hanc D

n̄ admodu urgent. 1º obiicit: cum alibi ambo actus misericordie

n̄ e Ipatibilis omissio misericordie: go hec non e Ipse Immate

Libera. 2º Si Deus infunderet Imperiū illud volati, qua

amaret efficaciter misereri, et hic actus misericordie ex tali Imperio

elicitus, Libera non esset: go si volas illud Imperiū a se habeat,

post illud semel hītū, actus misericordie Libera non e. 3º: maiori

Libarte Libere e actus misericordie n̄ Imperatus, q̄ actus actus, qua

Imperatus: go Imperatus In se, et Immate non e Liber. Ry.

q̄ actus Imperantis tollit Indifferentia volatis ad actus Imperatus, et

illiq

illius negationis: ergo actus imperatus non manet in se liber immediate post imperans.

Dilet. cum omnibus antibus dictationis libera, qua voluntas se ipsam dictat ad actum misericordiae, est formalem negationem misericordiae, quamvis non sit formalis cum dictio ipsa, qua se dictat, sive antea, sive concomitanter ad misericordiam. Ad 2um: nego consequentiam. In casu supposito dictat ab alio volens ad actum miserendi. Ad 2° a simile. Ad 3um nego antecedens: ad 4um aliter nego antecedens: indifferentia voluntatis praecedit actum liberum dictionis, quo se ab intrinseco sponte dictat ad unum ex extremis indifferentiae, ideoque est implicatio in terminis, quod tollat indifferentiam per actum illius 2um, quo voluntas se ipsam determinat; cum actus 2us potius perficiat actum 1um, quam evertat.

Dices contra 1°: si actus imperans non sit liber, actus imperatus non manet liber, quia libertas, qua actus imperatus est liber, est eadem libertas imperantis. Dilet: negando consequentiam solum infert libertatem imperati omnino cum libertate imperantis; non infert esse eandem libertatem per modum actus 2i in utroque casu. actu

Dices 2°: actus imperatus continet virtualiter in imperante, ergo gaudet eadem libertate imperantis. Omitto antecedens, distinguo consequens. Secundum esse virtuale, quod habet in imperante, gaudet libertate imperantis, concedo consequentiam; secundum esse formale, quod habet imperatus distinctum ab imperante, gaudet libertate imperantis, nego consequentiam. Concedo itaque contineri virtualiter imperatum in imperante, nihilominus non esse novum distinctam libertatem formalem in imperato: nam novus actus provenientis a voluntate non patiente ab alio necessitatem, est novus actus liber: datur novus actus proveniens denuo a voluntate non patiente ab alio necessitatem: datur ergo novus

exercitij libertatis, et quidem, quod sit necat [illegible] actus in alio ante, tamquam in causa, nil obest, quominus gaudeat propria libertate, nam et actus imperatus sit necat [illegible] in causa [illegible] imperante, et nullus nemo dubitat in efficaciter imperatus gaudere nova libertate.

Subsectio 3a.

Proponitur obiectio desumpta ex necessitate Christianae voluntatis ad perfectiora.

3a. [illegible] modi explicandi Christianae libertatem obiicipotes: Summa Christi voluntas necessitatem habebat ad eligendum id, quod perfectius est, ita ut nullo fuerit modo operari actum minus perfectum, omissa perfectiori: ergo non poterat dispensare in praecepto imposito. Probatur consequentia: Praecepti dispensatio esset actus minus perfectus, quam ille, quo de facto mortem acceptavit ex motivo charitatis erga homines, et obedientiae erga Deum. Minor probatur: quia actus minus perfectus est imperfectus in Christo voluntas unita Deo hypostatice, non poterat cadere imperfectio: ergo nec ille potuerat operari actum minus perfectum, omissa perfectiori, sibi [illegible] nunc possibili. Confirmatur: actus perfectior est actus consilij: Christus non poterat opera omittere: alias esset reprehensibilis: ergo nec actus perfectiores. Minor probatur: quia religiosus vel vidua repulsa, nec subveniens [illegible] obligationem, reprehensione dignus est: ergo qui omittit opera consilij etiam si nullatenus sint praecepta, est reprehensibilis.

Christus saecularis non profitentis vota religionis, non est reprehensione dignus, quamvis omittat professionem religiosam, quae est opus consilij. Praeterea, qui [illegible] possit, non proficiscitur Indos ad Christi Evangelium propagandum, non est reprehensione dignus, quamvis abstineat ab eximio opere consilij. Et qui [illegible] acerbe flagellat, non est reprehendenda, quamvis posset acerbius punire: falsum ergo est, quod [illegible] [illegible] assumit, scilicet omnem omissionem

Consilij

Consilij esse reprehensione dignum. Nullus enim in Ecclesia Catholica ita egregie Sanctus fuit, ut omnia opera Consilij (excepto Beatissima Virgine) in summo gradu possibili impleverit, nullumque omiserit. Denique imperfectio duplex est: altera positiva, altera negativa: negativa est, quae consistit in sola omissione actus perfectioris, et haec absolute, et simpliciter possibiliter potest in Christum cadere. Positiva est, actus contrarius legi, saltem ad poenam obliganti, et haec in Christo omnino repugnat.

Informa[r]et: negando ans. Ad probationem dic actus minus perfectus est imperfectus, id est, carens excessu bonitatis, qui relucet in nobiliori: concedo maiorem: est imperfectus, id est, dicens dissonantiam alicui legi, seu recte rationi praecipienti: nego maiorem. Deus enim summe Sanctus est, et quamvis magis placeat in bonitate creata perfectiori, non tamen tenetur efficere illam vult. Itaque Christo posset accidere, quamvis summe Sanctus sit, potest plus placere in actu excessu perfectiori, non tamen tenebitur illum elicere. Ad confirmationem concedo maiorem, et nego minorem. Nego similiter Christum fore reprehensione dignum, quamvis omitteret opus consilij. Ad exemplum Religiosi, dic Religiosum vi Regulae obligari saltem ad poenam, quamvis Regulae sub culpa in aliqua Religione non obligent.

Dices: elicere actum bonum est consonum recte rationi: ergo illum non elicere est dissonum recte rationi: probatur consequentia: quia cum dictamen rationis recte praescribat actum esse eliciendum, qui elicit, consonat dictamini, et isti conformat; qui vero non elicit, contrariat dictamini, dissonat, et disformat: at malitia consistit in dissonantia a dictamine rationis recte: ergo non eliciere actum bonum, malum est: Aristoteles enim nihil mali potuit admittere. quod est.

Respondeo negando consequentiam: quia nihil conformiter recte rationi excogitatur, potest, quam summe in omnibus perfectum esse, et ex virtute operari.

Pelix, Argumentum, seu probare omissionem Consilij esse prohibitam, atque adeo consilium non esse Consilium, sed praeceptum,

seu

s. nisi probare, et hoc 2um existimo omnino verum: disquo ant: elicere actum bonum e dissonum rectae rationi praecipienti: nego ant: e dissonum rectae rationi aestimanti bonitatem actus: concedo ant; et nego cons; quia elicere actum istum, exit non conformari isti dictamini proponenti bonitatem actus, et illam exequi aestimanti, non autem e dissuadi per actum contrarium; nam difformitas esset omittere quando dictat rectam rem non esse omittendum, idest praecipiendo; s. castitatis gratia, disquo cons: non elicere e dissonum rectae rationi praecipienti: nego cons; e dissonum rectae rationi taxanti, s. aestimanti bonitatem actus: concedo cons. Praeterea dico malitiam non consistere in quavis difformitate a dictamine rationis aestimantis, s. a dictamine rationis praecipientis. Ideo qui nupserit, non efficit actum malum, quamvis omittat actum perfectioris continentiae, qui e in consilio.

2° dices: Christus videbat divinam voluntatem magis complacentem in obedientia, quam in dispensatione praecepti: ergo tenebatur conformari eiusdem voluntati divinae sibi repraesentatae sufficienter: tenebatur ergo exequi id quod Deo videbat gratius fore; nam de homine puro, qui summe studeret divinae voluntati conformari, non posset non sperari obedientia, potius quam dispensatio; a fortiori ergo id sperandum fore ab humanitate Verbo hypostatice unita.

Placuit in argumento plura misceri, quae confessionem suam obscuram pariunt. Primum an teneretur voluntas Christi summa eligere id, quod gratius Deo foret, secundum voluntatem Dei speculativam rerum. Et in hoc puncto evidentissimum e non teneri, quia voluntas illa Dei non e praeceptiva, nulla autem oriri potest obligatio nisi a praecepto. 2um: an Christus necessitaretur ad per se eligendum id, quod gratius Deo foret? Et reddo nullam saltem physicam necessitatem ad eiusmodi electionem fuisse, immo posset experiri difficultatem aliquam naturalem in conformando se voluntati divinae, qua videntur explicari illa verba: si possibile e, transeat a me calix iste. 3° an sperari deberet a Christo actus obedientiae, potius quam dispensatio, et reddo

omnino

omninò sperandi, nam etiam à Sanctissimis Viris, et aliis eximiæ sanctitatis hominibus sperari deberet, cur ergo à Xpto infallibiliter fructuose, non speraret, motivum autem suæ spei, non est necessitas physica evertens libertatem, sed specialia auxilia quæ semper Xpto presto erant ad proferendum fructum, seu volitio habitualis, quæ in Xpto presumit proferendi semper Deo placentia propter voluntatem, quæ quidem volitio, esto necessitatem inducat, non antecedentem, sed consequentem imponit.

Sectio 3a.

demonstratur esse erroneam implicationem quod impeccabilitas tollat libertatem actus quem infert.

Pro complemento totius doctrinæ, tum in presenti, tum in proxima disputatione premisse adnotare libuit prius præ oculis in hac 3o versanda semper habendum, scilicet impeccabilitatem subiecti non posse evertere libertatem illius actus quem infert, voco actum, tam opus prescriptum precepto affirmativo, quam omissionem, quam imponit præceptum negativum. Preterea suppono me agere de impeccabilitate, quæ solum sit destructiva peccati mortalis, prout est inductiva Dei inimicitiæ, quæ sola impeccabilitas est in Xpto ratione unionis hypostaticæ, nam si per possibile tolleretur ab humanitate cognitio precepti, etiam stante unione hypostatica inducente impeccabilitatem, cum ipsa posset humanitas omittere rem preceptam precepto ignorato.

Hoc posito probo dictam propositam, quam existimo me demonstraturum. Impeccabilitas, ut inferat actum preceptum, debet coniungi cum libertate ad actum, et negationem actus: nam implicatio in his est, quod ex impeccabilitate inferatur actus non liber: seu ut apertius loquar, implicatio est, quod impeccabilitas destruat libertatem actus, quem infert. Quod est videre, si enim ut inferat actum supponit subiectum liberum

libertatem ad actum: implicat, quod actus ex impeccabilitate illatus non sit
liber, neque autem infertur ex impeccabilitate, inferret ex praecepto libero nulla
laquo alia libertas, macula 1°, nisi quia sumitur, et deducat ex praecepto
libero, ut vere se evidens, et quidem, nemo, arbitror, negabit huius esse.
Solutio contra: si actus proficiscatur a principio impeccabili immanente proxime
et formaliter libero ad actum, et negatione actus: ergo est actus liber.

Ceterum quod diximus ante praesentem discursum, probo: impeccabilitas sumatis non infert necessario actum praecepti, nisi ea sumatur sit
hic et nunc libertas. Itaque probo: posita libertate illius, adiungitur praeceptum et
Sanctior hypothetica, non infertur propter impeccabilitatem diligendum esse
Deum; et enim ablata libertate, quamvis non diligat Deum, adhuc
manet summe impeccabilis, et quidem ablata libertate, omissio dilectionis non est peccatum: ergo ex impeccabilitate et praecepto dilectionis ablata libertate non infertur res praecepta. E contra vero pone impeccabilitatem,
pone simul libertatem, et cognitum praeceptum, infertur diligendum esse Deum
quia si ponatur libertas cum cognitione praecepti, non poterit omittere dilectionem
nisi peccando, et consequenter destruendo impeccabilitatem: ergo impeccabilitas, ut
inferat necessario ponendam esse dilectionem praecepti, debet coniungi cum
libertate prius; alias ergo impeccabilitas destruit libertatem operandi, ubi infert,
siquidem, ut illam inferat, supponit necessario libertatem.

Confirmo: si impeccabilitas Christi auferret libertatem circa rem praeceptam, implicaret Deo imponi praeceptum de re, de
actu ut libero, implicaret praeceptum, quo praecipiat redemptionem
hominum per condignam satisfactionem exhibitam Deo pro peccatis hominum, redemptio enim hominum per actum satisfactorium est actus liber, siquidem satisfactio, et meritum, importat libertatem: ergo qui imperat satisfactionem, imperat actum ut liberum, et consequenter ut pareat praecepto, necesse est non solum ponere
actum, sed ponere actum liberum, ergo implicat praeceptum ipso auferri libertatem

alias

alioq. preceptum esset de re impossibili, siquidem preceptum ipsum reddit impossibilem. Quis autem non videat implicare prorsus, quod Deus sccopo Roali precipiat aliquid, quod preceptum ipso reddit simpliciter impossibile. Quod si dicas manere liberum quoad circunstantias id, quod precipit. Contra est: quia vel circunstantie debent augere meritum, scilicet licet non augeant, manet impossibile meritum: si autem debent esse huiusmodi, ut augeant meritum: ergo preceptum obligat, ultra id, ad quod obligat, scilicet quod precipit, quod est implicatio.

Sed quidquid sit de hoc, redeo ad intentum propositum. Posito precepto infferis Christum impeccabilem, eo quod impotens peccare sit, dilectionem esse Dei, et in hunc modum discurris: si posito precepto dilectionis obligante pro hoc instanti, in hoc instanti non diligat, peccat: ergo qui nequit peccare, nequit non diligere: ergo necessario diligit. E contrario vero sic sic ego arguitur, quando infferis: si in hoc instanti non diligat, peccat, scilicet supponis humanitatem liberam esse, scilicet non. Si non supponis, male infferes, si non diligat, peccat, nam si supponat non libera, sive diligat, sive non diligat, non peccat: ergo debes supponere liberam, ut bene infferas, quod peccabit, si non diligat. ergo esse impeccabilem, habere preceptum diligendi, et esse liberum ad diligendum et non diligendum, sunt incompatibilia inter se. Et denique sic subinffero: ergo illa dilectio, qua infferis ex humanitate impeccabili, est absolute et evidenter coacta dilectio, quam infferis ponendo ex parte, et a principio libero ponenda est libera, ut ostenditur.

Sectio 4ª

Vltimus modus explandi impeccabilitatem Christi, nullius actionis evertit libertatem.

Quamvis

Quamvis opiniones relatae probabiles, et veris-
mihi sint, novas tentare vias placuit. Suppono in peccato esse transgre-
sionem divinae legis, et rursus rationem actualis aversionis a Deo.
Probabile est posse Deum remittere ante peccatum, quod infinitae Maiestati
ab summa voluntate committatur. Unde etiam probabile est, quod ea amicitia
quae in Deo est ratione summatis assumpti ante omnem liberam summatis actionem
est quaedam anticipata remissio, et condonatio cuiusvis offensae quae alias
ab summate committi posset. Peccatum autem theologicum, ideo tale est, quod
parit in Deo aversionem, et hominem a Deo separat ea separatione affec-
tiva quae contraria est amicitiae: potest ergo Deus remissione illa ante decernere
non separari, nec averti ab summate illa, quamvis alias legem naturae
videt. Praeterea potest omne opus praeceptum positivum tollere in statu probabili
et solum relinquere vim naturae obligandi, quaecumque ratio illius sit propria
dictaminis naturalis, quod quamvis ad regressionem inclinet conciliandi Christi
libertatem cum praecepto positivo pro hominibus moriendi pariter conducat, conducit
tamen ad componendam Christi libertatem cum praeceptis naturalibus.

Nunc probo, facta illa anticipata condonatione
libertatem Christi componi cum impeccabilitate. Impeccabilitas Christi solum inducit
impotentiam ad peccatum theologicum, quod est aversio a Deo actualis rescindens
actu divinam amicitiam: Christus non potest ponere actionem aliquam, quae
sit aversio a Deo actualis rescindens actu divinam amicitiam: ergo est impecca-
bilis. Maior patet: et minor probatur: quia quamvis eliciat actum contra dic-
tamen rationis, sed quemcumque contrarium ex omnibus possibilibus numero, eiusmodi
tamen actus non erit de facto offensa in actu secundo, et consequenter nec separabit a Deo
nec rescindet divinam amicitiam, et tamen in ordine ad inducendam aversionem
Dei ab illa summate se habebit, ac si re ipsa non esset eiusdem actus,
sed ponat a recta ratione devium. Praeterea nec impotentia voluntatis humanae
Christi est quod actus ille rescindat actu divinam amicitiam. Lat.

pariat

paxlat in Deo aversiony : go Xpi Suma volas libasnè ad ponendy acty actu avertens a Deo : go è Impeccalis pecco albte, et simpliciter dicto, quod sonat pecc Theolg, et offam Dei Inducens aversione odij in Deo xus peccoris, et sn peccore reaty pane.

Quodaus libertas Xpi n Imminuat roe huig Impeccalits; pt : nam tota Suma libertas stalter non è adponendy acty absute avertens a Deo, Pr. sdly ex suppe, quod Deg statuerit avertt ab homine devianti a rectaxoe, tota enim libertas peccantis Immate, et stalitex è adponendy acty exsedigny rescindere amicia D: digny avers Dei, et digny, qui puniat pana ptrad. Unde suppo, q Deus statuerit hec ota actu reddere peccori, quibg ipse dignus e, ipse eads libarte, quatiber è adponendy acty debly a rectaxoe, liber ettz dicit, et è adaversiony Dei inse concilianda, adamicia rescindenda, et ad Ihendy debly etexre pane : go ablata lege D. s. illa posita, eads libarte infra vitt stalis volay, quamvis posita lege, acty, ad quem libertas è, Ivestiat circunsta, quia n vestiret sablata lege, ea aus circunsta inse absute n è liba volat Sume, è tn libery ponere acty, qui suppa lege vestiat eiusdi circunsta.

Explari pot doctia priscend. quamvis prohibeat Petro cursg, non ideo auget liberty Petri in ordine ad cursuy, quod si austerat prohibitle, non ideo minuit Petri liberty, nec bene argues : posita prohibitione, libertas Pet ad currendy, erat liberty ad peccandy, ideoq s libery erat Pro n minus currere, quam peccare : at ablato prohibitione, non è libery Pro currendo peccare : go ablata è, s. minuta libertas Pet ablata prohibitione. Hoc, inquam, arguty fslody è. Rae, quia libertas tota stalitex abte, et Immate è ad currendy. Ex supp aus prohibitionis, libertas ad currendy, è libertas ad peccandy, hoc è, ad cursy ponendy, qui natio posita simil prohibitione, pecc y erit. libertas aus immate, et stalit n è ad totum

id

id, roes cuiq cursus denoat peccy, et dissonq roi. Addo insup ex-
emplum aliud: posito flumine, liberum mihi e preter flumen ambulare
siauz aufferat flumen, nullam mihi libertz deficeret, et ex ablat-
tione fluminis nullo fiat, quod n possim ... flumen ambulare, q
tu eo preter fluente possem.

Deum posse peccy condonare, antequz actu immit-
tats, deffendit Cardinalis de Lugo tomo de penita disp 7 sect 8:
nº 126, quamvis n olas probo, que predictq Author ibidem docet.
Illud presertim, quod actu peccante homine, cui ante remissum
esset omne peccy, denoaret actualiter peccans, s. n habitualit. Id
n approbo: nam peccy Theologicy speciale malitia qua hit, ex eo quod sit
offensa Dei, aversiory ab Deum, odiuz inimicie a peccatore, que ola
n heret in predicto casu periurius commissi: n go diceret ... pec-
care, quia nec a bte diceret a Deo averti. 2º: quia, si ut pohitse
probabile e, Deus aufferret omne pcepty preceptis, quo periurius pro-
hibity e a Deo ipso, et sibi condonaret offensam sibi quancumque
inferenda, non videt facile periurius adhuc esse peccy Theologicy, si-
quidy non esset contra Deum precipientis, nec daret Deo ius ad roabi-
lem aversiory.

Dices 1º: quamvis sit poss ea condonatio an-
nally ... sunt ad asserendum concessam fuisse Sumati Xpti. Reo 1º:
hic soly inquiri modus possibilem ad conciliandam libertz cum impeccabilite.
Reo 2º unionis hypostaticae nobilitate, et excella propria ... sunt
probabile ad asserendam sanc gratiam concessam Xpto, et Beatiss
Virgini plures oro concedunt Theologi ducti excellas Maternitatis.

Dices 2º: posita ea condonatione anti; s. Xpto
poes peccare contra legem naly prohibentem periurius, s. n; si dicas non
posse, restat difficas explanandi, quo pacto liber sit ad periurius, si
roes impeccabilitis nequit peccare contra legem naly. Si dicas posse, non

concedis

Ecedis eam Impeccabilitatem summam, in qua omnes Theologi conceduntur Christo, scilicet tantam voluntatis rectitudinem, quod numquam possit deviare a recta ratione.

Ideo haec omnia facile exponi. Si dicatur 1º unionem hypostaticam, quia est unio cum Deo non pure physica, sed etiam inducens stabilitatem moralem, et affectivam, inducere impossibilitatem aversionis actualis a Deo, et consequenter actum peccati avertentis a Deo; unionem esse impeccabilitatem physicam illius humanitatis, quae proinde neutiquam poterat averti a Deo moraliter per peccatum, nec plus quam arguunt contendentibus Christum esse ita physice impeccabilem, ut non haberet libertatem ad peccandum. Si insuper dicatur 2º actum aversionis a dictamine rectae rationis habuisse impeccabilitatem consequenter ortam ab speciali gubernatione Dei, quae duo si dicamus, componet sententias communes cum sententia Scotistarum; nam se consectamur physicam impeccabilitatem ad actum avertentem a Deo, Scotistis damus physicam libertatem ad actum contra dictamen rationis, extra vero manutentionem, nec illum committat.

Disputatio 6ª

Utrum Christi humanitas sanctificetur aliquo increato?

Sectio 1ª

Quid requiratur ut aliquid sit sanctitas subiecti cui communicatur?

In hac celebri apud recentiores controversia P. Suarez disp. 18 de Incarnatione sectione 1. docet humanitatem Christi, seu Christum ut hominem, formaliter ex vi ipsius gratiae unionis fuisse absolute, et simpliciter sanctum, et Deo gratum. 2º dubitat an haec sanctificatio fiat formaliter per unionem hypostaticam, ut est modus creatus in humanitate existens, an vero per Verbum ipsum humanitati unitum? et reddit haec duo esse ita inseparabilia, ut vix possint seiungi in hoc effectu, quia nec unio

creata

Creata, et sola esset sufficiens ad deificandam humanitatem, nec etiam Per-
sona Verbi posset sane sanctificare efficere, nisi intercederet unio. Tan-
dem concludit Verbum esse formam sanctificandi, et unionem esse viam ad sancti-
ficationem praestandam, hoc est, ut alii dicunt, Verbum sanctificare ut quod,
unionem, ut quo, sicut albedo dealbat ut quod, inhaesio albedinis
dealbat ut quo. Anaum a persolite derivata Verbi, sana et
sanctificet humanitatem, non decidit stare, contentus statuisse ab aliquo
increato sanctificari.

P. Vasquez disp. 4. c. cap. 3. et 4°. suis
statuit independenter a gratia habituali accidentali Christi humanitatem sanctificari;
illiusque a num° 23 docet unionem hypostaticam non esse formam, a qua sanc-
tificatur humanitas, sanctificari vero formaliter a Deitate. Praeterea n° 24
notanter addit hunc effectum sanctificationis provenientem a Deitate non esse physicum
sed moralem; ultimo concludit n° 26 gratiam habitualem non augere, nec ex-
tensive sanctitatem humanitatis supra sanctitatem derivatam a Deitate. Quae
doctrina videtur opposita contra P. Suarez loco supra citato. Secundus nulla
sanctitas, impeccabilitas nulla arbitratur a Deitate s. persolite in humanitatem
Christi derivari formaliter, sed solum causaliter, hoc est, ut ego interpretor per
solitum unitam esse habitualem ut efficiat Christo beatudo, s. extra manutenentia
quibus impeccabilis, et sanctus efficiatur. Sic Taberin 3 sum
distinct. 13. disp. 28. Mens D. Thomae dubia est.

Pro decisione supponendum, quid requiratur, ut subiectum
dicatur sanctum et iustum. Si enim, quid nomine sanctum intelligatur, omni-
no ignoremus, pariter an humanitas increato physice participato sanctificetur,
ignorare necessum est. Et quidem 1°, quod divinitas illi collata humanitati, sit
gratia, est plusquam evidens, gratia enim est donum omni rei indebitum, et re-
gratis collatum, quis autem ambigat deitatem humanitati humanam, et conferri + donari

ee

esse donum? quis preterea dubitet illam gratis conferri? ac denique esse supra omne debitum rei? Solum est questio, an sit gratia sanctificans, sive gratum Deo faciens humanitatis Christi. Unde imponunt aliqui Theologi, omnes eos, qui in humanitate concedunt hujusce gratiam unionis, recitant pro sua docente Christi humanitatis sanctificari per aliquid increatum, et nullus catholicus negare queat unionem esse gratiam supernaturalem, sive donum supernaturale gratis collatum.

Preterea non constat, quid sit de conceptu sanctitatis, nam rationem formalem sanctitatis definire ut sic, ad materiam de gratia spectat. Nihilominus omnes earum proprietates enumerabimus, quibus Theologi concedunt gratie justum, sive sanctum facienti, quas, si convenire a Verbo formaliter humanitati ostenderimus, planum omnino relinquetur a Verbo humanitatem formaliter sanctificari. 1º ergo sanctum reddit gratum Deo subjectum, et amabile. 2º reddit justum, sive commensuratum ipsi regule totius honestatis. 3º confert subjecto vires supernaturales ad omnes actus supernaturales. 4º confert jus ad Beatitudinem supernaturalem, et est velut semen glorie. 5º denique reddit filium saltem adoptivum Dei. Examinare ergo libet an hec omnia redundent formaliter in humanitatem a Verbo, nam qui putent hec omnia requiri ad conceptum sanctitatis, scilicet quia quidquid sit preter illud constituere formaliter sanctitatem, si hec omnia reperiantur in humanitate ratione Verbi uniti, sine dubio nullus erit, qui ambigat a Verbo sanctificari.

Antequam altius provehamur, notandum est hanc sententiam de sanctitate humanitatis formaliter accepta a perfectione increata non esse dogma ita certum, ut nonnulli existimarunt, nam licet innumera possent proferri testimonia Patrum asserentium Christum ex eo fuisse sanctum, et specialiter, quod sanctitatem ipsam, scilicet fontem sanctitatis acceperit, intelligi tamen possit convenientissime, quatenus, quod Verbum humanitati conjunctum

sit

sit causa totius sanctitatis, quae in Christo fuit summa, quatenus fuerit titulus ethice morali debitum postulans Humanitatem infinite sanctificari, et infinitis donis, atque virtutibus ornari. Unde excessit P. Hurtado disp. 47. sect. 2. ita locutus: Hinc aperte deduco esse de fide Christum ut hominem esse sanctum aliquo increato, quia de fide est Christum ut hominem esse filium naturalem Dei. Rursus de fide est illum esse heredem, quatenus est filius est Dei, iuxta Apostolus intulit, si filius ergo et heres. Itaque statuens, quae omnia sunt de fide: sed de fide est hereditatem esse sanctitatem debitam, ergo de fide est Christum ut hominem divinitate esse filium Dei naturalem heredem Dei, et in parte sanctorum, et sanctum.

Nihil inspicio in isto hoc discursu, quod alterius non sit ab acrimonia ingenii huius authoris, quae semper alias venero. Nec est de fide Christum ut hominem esse filium Dei naturalem, nec est de fide filium Dei naturalem esse heredem, nam Verbum est filius naturalis aeterni Patris nec tamen est illius heres: Unde quando Apostolus intulit, est filius: ergo et heres, non loquitur de naturali filio, sed de adoptivo. Propterea antecedens nec consequens est de fide. Rursus, quamvis sit de fide, et quod in praesenti omitto, hereditatem esse sanctitatem debitam, non tamen est de fide hereditatem non nisi sanctitatem debitam esse posse: ergo quamvis ex filiatione Christi ut hominis inferatur hereditas illi debita, non tamen secundum fidem ex hereditate infertur sanctitas: ergo de fide non est Christum ut hominem esse sanctum divinitate.

Sectio 2ª

Probatur Humanitatem reddi gratam, et amabilem Deo formaliter a Verbo communicato per unionem hypostaticam.

Primus effectus gratiae est reddere subiectum amabile, seu dignum amore Dei amicitiae supernaturalis, et quidem amabile saltem ut

conceptus

Deiphus secundario; quo explat entitas rei, non enim res talis est, quia est amabilis, sed quia talis est, amore digna est. Ideo Sanctitas reddit amabile subiectum, prius enim explorat extrinsecum formalis Deiphum mentalis, est reddere bonum, quam amabile propter apposite explorare quemnam sit bonitas illa, et excellens propter cuius gratia subiectum est amabilis per se, et reddit subiectum supernaturaliter amabile et charum Deo. Arbitror esse imitationem quandam Deitatis illius ita expressam, ita propriam, ut iustus sit Imago Dei, et illa habens dicatur Deum in se habere, et spiritus Dei in illo esse diffusus. Praeterea dicit esse particeps Deitatis, et quodammodo Deus, quae repraesentatio et imitatio Dei, ita pulchra est, ut illa formaliter pulchrificat subiectum, et ad se trahat divinum amorem. Haec omnia constant ex Scriptura sacra, conciliis, et Patribus qui loquuntur de gratia gratum faciente iustum.

Iam ergo probo: verbum Dei reddere formaliter pulchrum, bonum, amabilem quoque amore supernaturali summam Christi humanitatem. Homo purus reddit per gratiam pulcher et amabilis, quia habet in se imitationem Deitatis infinite distantem a pulchritudine prototypi ipsius: ergo a fortiori reddet pulchram et amabilem summe humanitatem quae formaliter habet in se Deitatem ipsam. Confirmo 1°: eo gratia, qua homo purus dicitur particeps Deitatis improprie Deus est, gratia qua reddat Deo amabilis: ergo ea gratia, qua dicatur sine ulla improprietate Deus, a fortiori reddet amabile. Praeterea 2°: ea gratia, qua homo purus dicitur particeps Deitatis, illum constituit amabilem ergo a fortiori gratia illa, qua sine metaphora, et cum omni proprietate sermonis participat Deitatem, illamque habet sibi, et Deo coram constituit amabilitatem. Rursus 3°: ea forma qua Deus

dicit

dicit diffundi in Cordibus Iustorum, Conerit Deo illos amabiles; a oa fortiori, ex fra quia propriori sermone diffundatur Deus ipse per physicam unionem in totam humanitatem Xpi, illam reddet amabilem:

Probo 2°: nam ea e propietas bonitatis, ut Coicata subiecto illud reddat propter talem bonitatem amabile in enimmo nasty e, quod subiectum essentialiter sit fra poe bonitatem aquisitam, s. inhaerentem reddi bonum, et amabile; ut pt in iustis qui redduntur boni, et amabiles per bonitatem, et pulchritudinem non essentialem s. inhaerentem. In naturali bonitate etiam pt, nam homo per dotes naturales aquisitas, scilicet scientias, s. naturales ingenitas, scilicet acumen ingenii, agilitatem corporis etc, reddit amabilis: go a fortiori bonitas increata Coicata subiecto, illud reddet propter talem bonitatem infinitam omni amore dignum, et quidem ex tribus ipsis mihi inmeretur hec coa: adorabiliter amo Xpum, quia Deus e: go adorabilis ipsum amarem: si Deus esset, s. si physice per Deitatem physice Coicatam Deificatus foret: nam latinus scias, et aliis dotes reddunt subiectum amabile, quatenus per illas dotes, reddunt subiectum amabile, quatenus per illas dotes participat similitudinem Divine bonitatis: go infinitis ... amabilior evadit humanitas Xpi ... participet realiter propriae, et phice totam Divine bonitatis abyssum, quanta in se est.

Dices: argumenta precedentibus nil efficiunt: quia Iustitia pouri hominis. s. dotes altenales, sunt fre subiectorum, in quibus resident proptea que possunt per illas reddi eiusdem subiecta bona, et amabilia: at Verbum non e fra humanitatis. Ideoque nequit humanitatem fraliter reddere amabilem.

Probo 3° quem statuta, et simul impugno solutionem precentem: ut bonitas Coicata subiecto reddat illud amabile non e nasty, quod sit fra phicam illius. Probo e a priori, quia ut bonitas aliqua obiectiva moveat voale agens ad amandum subiectum

q. illa ornat, parum conducit, quod ea sit forma, quae phice subiectum informet, dummodo eam vere subiectum participet; voluntas enim quae movet a bonis cognitis ad amandum personam illis ornatam, parum attendit, immo nihil, an eorum formas quasi formas physicas habeat, vel alio modo habeat. Unde a bonitate aliqua quae non physice, sed moraliter illi inest, quandoque movetur ad amandum subiectum, ut patet in amante filium Regis propter Regiam dignitatem Patris: quod ut bona aliqua reddat dignum amore subiectum, hoc est, rationabiliter et ex arbitrio prudentis amabile, non est opus, quod ea bonitas sit physice forma subiecti.

dotes + Quod fit exemplis: nullus dubitet filiationem naturalem esse rationem sufficientem, et motivum prudentissimum Patri ad amandum filium; nec in ratione amabilitatis in filio vero Patris reperitur forma physica in filio; nam si idem amabilis est filius, quia est reparatio Patris, haec reparatio includit similitudinem, quae non est forma physice inhaerens filio. Praeterea includit actionem praeteritam, quae non est physice in filio, sicut amat rationabiliter filium, quia subsistit loco Patris, ideoque Pater dicitur in filio germinare, et vivere: hi sunt denominationes morales, aut forma physica in filio non dicuntur, sicut dignus est filius amari a Rege, quia est persona coniuncta cum Rege, quis non videat formam non esse admodum formae physicae in filio. Unde concluditur a fortiori formam deitatis physice collocatam summatim reddi Deo amabilem. 1°, quia summa non habet Deum in se, solum per verbum, sed realiter, et physice. 2°, quia Deitas non dicitur moraliter, et impropriis sub summate vivere, sed proprie, physice. 3° quia summas non est coniuncta Deo impropriae solum, et affective, sed unione physica, et reali.

Sectio 3a.

Notationes circa precedentem doctrinam

Dices 1º: argutis recentibus, aut nimium, aut nihil probari. Probant enim hominem reddi posse sanctum, et iustum per aliquid extrinsecum; quod ostendit nos nec in toto concedimus, nam sicut Mater Regis est amabilis propter dignitatem Regiam Christi, et Christus est amabilis Patri propter coniunctionem moralem extra cum Patre, etiam subiectum poterit esse amabile Deo propter coniunctionem extra cum Deo, seu per aliam formam extra, atque adeo sanctum.

Deo aliam esse dignitatem subiecti ad terminandum amorem Dei, aliam esse sanctitatem, quibus dissentimus recentioribus, qui statim, ac probaverint a Deo reddi summam amabilitatem, sanctitatem illico probatam esse, sufficienter existimant sed esse sanctitatem cum apud nos non omnis amabilitas subiecti sit illius sanctitas. Nemo poterit negare, quin amabilitas quaedam resultet iustis hominibus ex eo, quod sint vera Christi membra, atque adeo sint amabiles, quia habent caput Christum; cum tamen non ab intrinseca gratia habeant eam denominationem, nam gratia sanctificans fortassis non habet ab intrinseco conducere subiectum membrum Christi, nam probabile est Angelos habere gratiam eiusdem speciei cum hominibus, cum tamen sit probabile Christum non fuisse Angelorum caput; et etiam peccatores habent dignitatem aliquam ut amentur a Deo, quamvis non amore amicitiae, ex eo quod habeant Christum caput.

Arguitis quod recentibus solum ostendimus amabilitatem subiecti posse illi convenire a formis extrinsecis. Unde inferimus, quod sicut illa extra, ergo etiam metaphorice reddit amabile subiectum, tantum intrinsece participatum, et cum ... propter se subito reddet intrinsece amabile aliquid ulterius. Sed quod si gratia, quae sit sanctitas subiecti, debet

nasci

natio Ishiere subti Intre amale, Deitas ex hoc capi, dummodo cetera adsint extrò se Sumitis Sanctos. Quem discursum, ar bitramur, esse oio legitim, siquidem probavimus abunde à Deitate Ishui Sumatum amabilis, non quidem extre, sed intre, subti aut Ishui posse Sancti per aliquid extrum, ex nris argutis n'inferetur, Et in signoes quadam satissas vocis Sanctis, possit Ishui subti Sancti, hoc è, segregari à Prophano, et specialiter dedicari, ideoq illi Suncti per aliquid extrum, hic aut loquimur de Sancto propriissè, et strictissè sumpto, qui includit intrinsecam pulchritudinem, et Deificos, qui nullo debet esse aliquid intrum.

Dices 2°, nos diximus Deitatem n'esse formam Sumatis, Alibi unde dicimus formaliter à Deitate reddi amabilem, quae duo videntur sibi inter Ishuere, quia formaliter reddi amabile ab aliquo, è reddi formaliter ab aliquo tamquam à forma. Et huic argumento n'innititur secundum, ut nempe à Deitate formaliter sanctificari Sumatum.

Argumentum oritur ex equivoca usurpatione vocis formaliter. Triplici solutione resp. 1° Sumatum reddi formaliter amabilem à Deitate, quia Deitas è dotis formale, sive formale motivum amoris, quo Deus diligit, et prosequitur Sumatum assumptum, ut aut Deitas sit motivum formale amandi Sumatum, non è necessum, quod Deitas sit phisica forma Sumatis, ut patet. Ecce Deponit, quod formaliter Ishuat amabile, nec tamen concurrit ut forma. 2° resp. quod quamvis Deitas non sit forma comunicat tamen media forma Sumatis, solum q. sufficit ut Sumatus dicatur formaliter here Deitatem, sicut alia formaliter dicitur incorporata, et mali aia quamvis mali n'sit forma aie, sufficit, quod per formam, scilicet per unionem comunicat animae. 3° resp. omne Ishuum esse formale denominationis vocali Ishuum formale, sic Deus dicitur formaliter Sanctus, Immensus, Omnipotens, per à Sanctitate, Immensitate, et Omnipotentia, quae n'sunt formae phisicè denominantes.

Dices

Dices 3º: gra grat faciens hoïs pur non solum constitueri subtum amabile, sed etiam gratum, hoc est, actu amicum et actu obiectum divinæ complacentiæ: at hucusque solum probavimus a Deitate constitui suma amabilis, seu dignam amore divino; non autem probavimus reddi gratam, hoc est, obiectum actu terminans divina complacentia. Deo in gratia iustif faciente, utrumque reperies. 1º illâ pulchres cere supernaliter subiectum, ut sit dignus, in quod ferat divina complacentia, et amicitia. 2º autem, quod sit obiectum actu terminans divinas complacentias, nequit provenire aliter a gra sanctificanti, quamvis gra sanctificans, sit pignus, et veluti indicium ad extra complacentiæ divinæ actualis. 2º quod probavimus sectione præcenti, per Deitatem scilicet fieri sumatem amabilis. Sectione autem 6º probabimus etiam a Deitate constitui immediate obiectum actuale divinæ amicitiæ, et complacentiæ.

Sectio 4ª.

A Deitate constitueret amabilis Deo Sumanas, quamvis pole, s. impole concurreret cum pecco.

Dices 4º: per Deitatem communicatam Sumati non excludit ab Sumate peccatum: ergo non constituit Sumas sufficienter amabilis per Deitatem sibi communicatam. Ans. suppl., et cons. pr.: si peccaresset in Sumate illa unita hypostatice, non esset digno amore, sed potius odio, et tamen haberet, ut supponimus Deitatem communicatam: ergo per Deitatem communicatam non constituit dignam sufficienter amore divino, nam si sola Deitas sufficiens motivum concitandi amorem divinum ga Sumatem, quamdiu Deitas sic sisteret communicata, persisteret sed sufficiens, et prudens motivum amoris divini ga humanam.

In præsenti non ostendo quod Deitas constituit Sumatem impeccabilem, id postea determino. Solum est animus probare, quod quamvis

n

n. Consurgeret Impeccabilis Sumas per Deitatem, et quamvis concurrere posset simul cum peccato, adhuc servaret Illustrissima nostra conclusio, quia defendimus per solam Deitatem reddi formaliter amabilem, seu dignum plurimo divino amore. Hanc assertionem triplici exemplo defendere possumus. 1º. quando Deus complacet in Sumate Christi, quae Inde corporaliter habet, totalis, et pondus movendi voluntatem Dei adamorem in bonitate Deitatis collocata, quamvis requiratur, ut In dicto ablatio alterius motivi retrahentis ab amore, et trahentis ad odium. In calore efficientia totalis productiva caloris est In igne, quamvis requiratur ut In dicto ablatio fortioris agentis impedientis calorem educi, et Inducentis frigiditatem in passum. Sicut ergo Ignis est calefactivus esse essaliter, quamvis esse, et essaliter non tollat omne Impedimentum calefaciendi, sic Deitas est Inductiva amoris divini ga Sumatum quamvis illa non tollat omne Impedimentum sui amoris.

Solutionem precedentem renovat Sterio si sequor, tum quia esse clara est, tum quia illam tradidi In materia de gentilitas conv. 2 d. 4. Sanitatem concupitam, est totum, et aequatum motivum amandi potionem, si tamen potio esset à Deo prohibita, tota bonitas Sanitatis non moveret ad potionem adhibendam. Ecce quomodo In motivis vis Integra movendi voluntatem adamorem, requirit absque motivi fortioris retrahentis voluntatem ab amore In oppositam partem odii. Forma autem, quae est gratia Sanctificans, sufficit quod sit Integra, et aequata ratio movendi, et detrahendi Dei voluntatem adamorem subiecti quamvis Indigeat ablatione alterius motivi oppositi Scadentis, ut actu moveat adamorem, nam In sacroi gratia habitualis reddit amatum subiectum, quin ipsa excludat à subiecto se motivum odii Dei scilicet peccatum.

2ª solutio sit: omitto quod peccatum non excludat Deitatem humanitati collocatam. Omitto Insuper, quod concurrere simul possint In Sumate, et Deitas physice unita et peccatum admissum nego adhuc In illo casu, non reddi subiectum dignum amore divino

Dei, quamvis concedam reddi sub p[er] peccatum dignum odio. Nor propterea affirmabo esse dignum, ut circa ipsum verset sub amor, et odium Dei, scilicet sub esse dignum amore Divino, et sub esse dignum odio Dei. Probatur: quia hec duo non pugnant in subiecto eodem, dignitas ad rationabilem amicitiam tractandam, et dignitas ad rationabile odium: ergo ex eo, quod Sumarilla peccaret, et contra esset digna odio Dei, non inferetur eam non esse sub digna amore, et complacentia Dei. Respondeo 1.° a priori, ex eo, quod ista duo praedicata nulla exercicant oppositionem in ratione amoris, et odii eiusdem obiecti in eodem subiecto pugnent. Secundum esse formale: at secundum esse virtuale, quod habet utrumque in causa effectiva, non pugnant, et sub esse possunt: ergo nec secundum illud esse virtuale, quod habent in causa obiective movente non pugnant.

2.° probo ab exemplis: creatura, quia habet perfectionem admixtam imperfectioni, ex ratione perfectionis digna est terminare voluntatem efficacem Dei et suam existentiam; ratione vero imperfectionis est etiam existens digna terminandi ineficacem Dei circa suam existentiam: ergo dignitas ad volitionem terminandam, et nolitionem non pugnat: ergo nec dignitas ad amicitiam, et odium inimicitiae. Praeterea potio amarissima, si aliqualiter utilis ad consequendam sanitatem, digna est efficaciter amari ratione utilitatis, et sub digna est rationabiliter aversione efficaci propter suam amaritudinem: ergo subiectum idem potest esse sub ratione hac rationem sub, qua fundet prudentissimum sub amorem, et sub alia, qua fundet rationabile odium. Praeterea posito merito congruo omnes concedunt, quod potest Deus conferre primum, et negare, et utrumque prudentissime: ergo potest sub esse prudens collatio efficax primum, et negatio: ergo in subiecto eodem potest concurrere sub ratio movens ad primum prudenter conferendum, et ad prudenter negandum. Quod quotidie contingit in peccatore merente de congruo auxilium supernaturale, ratione enim meriti prudenter conferret auxilium, et ratione peccati prudenter denegabit.

3.°

3° Solutio sit: quamvis demus non excludi Deitatem ab humanitate peccati, quamvis demus sic destruere peccatum et Deum; adhuc assero humanitatem a Deitate constitutam simpliciter et absolute amabilem, non vero pro tunc odio dignam. Ratio est: quia licet duplex motivum occurrit ad actum oppositum, motivum ad displicentiam, odium eo vires suas plus imminuit, quo maiores exserit motivum displicentiae: sed motivum ad divinam complacentiam infinite superat motivum displicentiae in eo casu, nam bonitas infinita deitatis communicata humanitati, per quam ea est simpliciter amabilis, sive per quam trahit Deum in sui amorem, infinite superat malitiam peccati, quae retrahere posset Deum ab amore humanitatis, et ad odium inducere: ergo absolute esset amabilis humanitas illa, et nullatenus prudenter odio digna, nam ubi infinite superat ratio amandi obiecti ipsi intra rationem displicendi, imprudenter quis odio haberet, et non amaret.

Sectio 5.a

Notantur aliqua circa solutionem 3.am precedentem.

Dices 1°: Deus nequit diligere peccatorem; ergo supposito peccato humanitatis, quamvis ea sit hypostatice unita, nequit a Deo diligi: ergo non est intrinsece amabilis, sive amore prudenti digna.

Respondeo 1°: omisso antecedenti, et 2.a consequentia, negando consequentiam. Ratio est, quia sit clarum, quod ea humanitas diligi non posset stante peccato, quia peccatum impedit complacentiam Dei in subiecto peccante, adhuc staret resolutio nostra, quia in eo casu probabiliter diceret, quod Deus non posset absolute diligere, sed nec odio habere; nihilominus si aliquem eliceret circa illam, aliunde posset, non posset prudenter spectato merito subiecti, odium concipere, relicto amore. Enimvero tanta est Deitatis illius communicatae bonitas, ut si aliquem actum elicere sit Deus

Volas

ubiq; qa Sumah illa unit Deo: et sub peccant; sit ach amoris et non odij; Hoc sufft ut Sumas dicat amabilis, et Deo chara, eo genere amabilis, quo gra reddit amabile subm, et pecc odibile. Haec enim In sat probabili gra Deum decat ad amorem, nec pecc ad odiu quoad exercitiu, sed solum quoad speciem.

Dico 2°: de facto non posse Deu diligere peccatorem ex dignitate ipsius; quia de facto et pecc privat ob supernali Dono, quo posset ex se intrie condi dilectione prudenti: at In casu posito, cum intrie ornet Sumas insta Deitatis bonite phice participata intrie, et phice cha rennebat cum pecco motiv prudentissim complaci divine infinite superans vim pecci propriu ad inducendu Deu odiu adversus Sumah peccant, posset go hinc digne dignite ipsi intra a Deo dilligi, sicut posita condigna satisfactione Xti, quam ipse offerat pro pecco Xti, independenter a dispoe ipsius pova, nequit Deu non remittere pecc Petri, quia bonor Xti satisfactionis infiniti plus valet ad tollenda Dei aversione, quam pecci malla ad servanda aversionem.

Dices 2°: bonu ex integra ca, malu aut ex quocunq defectu; illa Sumas pecc malu hret simplr: go quamvis alias hret, ut arguendi gra suppt, toto Dei corporalites intrie et phice colentium, absolute mala erit: n go esset amabilis, nec sancta.

Resp. me in princ. non ostendisse pro sanctitate illius Sumaris, fortassis enim ad sciptu sancti, requit carentia pecci, interea nec multu curo, an esset dicenda absolute, et simplr Mala, et peccatrix. Id unu ostendo, non fore prudenter odio hendam quia bonor, qui in illa Sumate intrie e, longissimo intervallo praeponderat apud prudum aestimatorem, malle, quod sub in illa esset. Nec quia malla e, infferas illico prudenter in his circunstis odio hendam quia propt malla, quam het poet subiu odio hrel, nisi longe, immo maiu bonu heat sibi, ut in exemplis adductis constat. Adde

9.

quod forte non esset absolute malo illa Sumo; S.d absolute bona; et secundum quid malo; sicut Aethiops absolute e niger, et secundum quid albus, quia albedo dentium superatur a nigredine, et similiter actus habens aliquem claritatem et obscuritatem absolute dicitur clarus, quando claritas preponderat obscuritati. Hoc certe pertinet ad questionem denique; de ipsa constat.

Dices denique Deum diligere in eo casu peccatum, quia diligit peccatorem. Nego diligere maliter peccatorem non sub ratione peccati, sed secundum bonitatem quam habet non esse diligere peccatum, ut patet.

Sectio 6.

Per Increatum liberum communicatum redditur Sumas actu grata et accepta in Dei amicitia.

Effectus gratiae sanctificantis intelligitur iustificare reddere subiectum gratum, seu acceptum in Dei amicitia. Modo non disputo an hic effectus formalis sit de conceptu gratiae, nec an posita gratia in subiecto necessitet Deum quoad exercitium ad amorem iusti, sed solum quoad specificationem. Solum intendo, quod quamvis gratia naturaliter reddat subiectum acceptum, ex hoc capite etiam sanctificari dicenda est Sumas Christi Domini ab aliquid increatum; sive, ut apertius loquar, quod haec conditio non deficiat in Christo Domino considerato praecise secundum esse increatum substantiale, quod media unioni substantiali participat illius Sumo; immo hunc effectum formalem accipit ab esse increato multo excellentius, quam reliqui iusti illud accipiant beneficio gratiae habitualis. Suppono ergo Deum habere complacentiam actualem, et amicitiam quoad Christum ut hominem, quae sit quidem actus liber divinae voluntatis.

Probo ergo dicendum: Aequata forma reddens Deum amantem humanitatis propter bonitatem increatam, cuius particeps est, esse talem aequatam formam reddens Sumam actu Deo dilectam; sed illa locat intra Sumam vi unionis hypostaticae: ergo aequata forma reddens Sumam dilectam Deo est intra humanitatem ex vi unionis hypostaticae: ergo ex vi

eiusdem

eiusdem Unionis Elevantis humanit. Intrinsece actum dilectionis Dei reddit Intrinsece dilecta a Deo Summos. Probatur: quia denominatio proveniens a Gratia aequali intrinseca Subiecto, nequit non esse Summa intrinseca, scilicet Summum quam actus dilectionis Dei, tamquam gratia aequatus, et aequoti sibi intrinseca denominatur a Deo dilecta: quo ea denominatio a Deo dilecti, sive actu accepti in Divina amicitia, est denominatio Intrinseca in Summate ex vi alicuius increati Liberi, quod media Unione hypostatica participat: quo Summas non solum reddit digna Dei amicitia, ut probavi in precedentibus, sed etiam actu accepta in Dei amicitia per aliquid Increatum. Et quidem ignoro, cur hanc viam non inierint, qui alias docent Summam a Deitate Sanctificari

Solum in presenti discursu Indiget probatione minor syllogismi, scilicet quod aequata gratia reddens Deum Summatis amantem Elevet Summatis Intrinsece. Haec autem probatur in suo Constituente actum Dei sibi aequato Deo intrinseco, et nullis Indigentem Innotis ad extra est Indubitabilis, supposita etiam assertione nostra de Immutata Unione Summatis ad omnes Dei perfectiones ab extra, et praestat, nam ex hac duplici ratione habemus hanc duplicem propositionem: 1.a quod aequata gratia, qua Summas diligit, est aequata perfectio, scilicet saltem pro tanto ab actu Dei. 2.a: quod omnis perfectio, scilicet pro tanto ab actu Divino est Intrinseca in Summate. Unde Legitime Infferimus, quod aequata gratia, qua Deus diligit, et qua Summos diligit, est Intrinseca in Summate: hoc quod Intendimus: scilicet quia praedicta ratio Constituens actum Dei ita aequata Intrinseca Deo, ut nullatenus Indigeat aliquo extrinseco ad denominationem affirmanda vel Creata, qua dicatur aeternata, numquam extitisset, ex alio ratio. Explanda est assertio nostra praesens.

Si velis deffendere actum Dei sibi debere gratia Innotata adhuc manet vera praedicta propositio minor, scilicet, quod gratia aequata reddens Deum diligentem Summas est Intrinseca Summati; nam in sa &c.

Suarez

Suarez, et aliorum innotantium aquata ratio amandi est obiecto increata, et nasta quia requirit ad prebendam denominationem amantis aliquod creatum, non tamquam rationem, sed tamquam innotatum. Unde dicunt Deum intrinsece esse amantem, sive hanc denominationem actu amantis esse Deo aquatè intrinsecam, quia provenit à ratione aquatè intrinseca, quamvis indigeat innotato extrinseco. In hac autem sententia aquata ratio diligentis, quae prebet denominationem Deo aquatè intrinsecam diligentis dependenter ab innotato extrinseco, ita ratio aquata dilecti intrinseca Summati prebebit denominationem aquatè intrinsecam dilecti Summati, dependenter ab innotato, quodcunque illud sit, sive extrinsecum, sive intrinsecum, nam si innotatum sonat intrinsecum ipsi Summati, reservit notior et clarior ipsa denominatio, quae dicit Summum quod actus increatus esse dilecta sit intrinseca.

Ego vero exclusis innotatis, publica olim disputatione defendi actum Divinum liberum esse aquatè Deo intrinsecum. In cuius mysterii reseratione notavi eam esse differentiam divini amoris à creato, quod amor creatus est ratio, ut ita loquar, modalis sui obiecti. Amor vero Dei respectu obiecti creati sit ratio absoluta. Ratio modalis se ipsa essentialiter affigit huic subiecto, quod denominat, nec est ex se indifferens ad hoc, vel illud subiectum denominandum, nam ubicatio Pauli nequit Petrum ubicare: at ratio absoluta, scilicet albedo essentialiter est ratio sufficiens dealbare quodcunque subiectum in quo sit, quapropter quamvis det albedo, non ideo dabit album, indiget enim albedo determinatione à se distincta, ut potius hoc, quam illud subiectum dealbet. Ita meditandum est de amore creato, hic enim se ipso essentialiter determinatur ad hoc obiectum, unde implicatur, quod sit sic amor, et quod hoc obiectum illo non amet: at amor Divinus respectu obiecti creati est ratio absoluta sufficiens scilicet amor ad reddendum amatum quodcunque obiectum, cui se libere applicuerit.

Tota moles difficultatis in explicando actu Divino libero, iam plane fatiscit. Ea est, quod amor est fax mundi sit naturalis et quod mundus exstat libere, seu contingenter, sive aliis titulis, quod si Deus

Ut

ut posset, libere mundi n. Idiatiret, adhuc si duraxit Indeo amor esflax mundi. Cinctota difficulti, quas facile elevo: certum difficile, quod albedo sit nata Increata, et quod per illud albedinis constringenter dealbet: minime dicam, e nec difficile, quia quamvis paries non dealbet, ut posset constringere, adhuc albedo sistat Increata; nec hoc est difficile, quia ut paries dealbet, requiritur applicatio sive detractio albedinis ad hoc subiectum, quae detractio, et applicatio, potest esse liber, quamvis albedo sit nata: quod si amor Increatus est essaliter aptus ab obiecto creato, et requirit sui detractio, sive applicatione ad hoc obiectum, ut illud amet, nulla est difficultas in explando, quod amor sit natus, et quod amari mundum per illos actus sit contingens, nec si pereunte mundo, maneat amor totus Integer, quia haec applicatio huius amoris ad hoc obiectum est liber, quamvis amor sit natus.

Omissa autem huius actus Divini liberi prolixiori explicatione. In hac sola adhuc servat veritas propositionis quod aequatas gratiae, qua Deus amat obiectum est Increata et nata Deo ipso siccho quae proinde si Intrinsece colet obiectum colcat, ut Intrinsece colcat summati summum erit obiectum Intrinsece amatum, atque dilectum a Deo, quamvis ulterior requirat specialis applicatio huius speciei ad hoc obiectum, quae applicatio In sensu predicto est specialis Dei, et libera actio, ut suo loco In materia de voluntate Dei per obiectum explanabimus.

Sectio 7a.

Per Increatam perfectionem reddit summas iusta pove: sive commensurata 2a Regulae Honestatis supernalis.

Alius alter noster, qui sanctificantis est reddere subiectum iustum, sive aequatum 2ae Regulae Honestatis supernalis, quiquidem effectum esse disquirit ab effectu formali grati. Sive amalis,

et

et accepti. Immo arbitror hos duos effectus esse à se invicem separabiles. Ostendimus ab increata gratia reddi summam Christi Deo amabilem, et charam; nunc etiam ostendere conamur ab eadem increata gratia, iustam reddi. Nomine autem iusti, et aequalitatis regulae honesti: potest intelligi tum exclusio omnis inhonestatis moralis, et contra exclusio peccati; tum amor omnis honestatis, hic autem amor non debet esse actualis, sed virtualis, hoc est, actus 19 supernalis sufficiens ad omnem actum supernalem, propter quod iustitia sanctificans dicitur natura quaedam in ordine supernali, quia videlicet constituit 17 quoddam principium omnis actus, et virtutis supernalis.

Exclusionem peccati vocare possumus iustitiam naturalem, alteram vero secundum modum 4 gladios in linea supernali ad omnem actum bonum moralem et 2 regula honesti vocare possumus iustitiam positivam. De iustitia negativa agemus sectione proxima in praesenti agendum de iustitia positiva, quam abunde probare, nullius erit, me iudice, laboris operis. Omnipotentia est secundum sectionem increata, quae simul cum voluntate summa Christi constituit principium quoddam omnium actionum supernalium determinatum ad omne honestum, nam illud principium, ut supernale est, decurrere ad inhonestum omnino repugnat: ergo increata secundum sectionem sibi intra dicata, reddit Christi summam positive iustam. Et certe, quia esse iustum positive, est constitui in ratione primi principii determinati ad omne honestum, sive constitui in ordine supernali principio operativo: at per unionem hypostaticam constituit summum ratione omnipotentiae unitae principium, et naturalem in ordine supernali: ergo etc.

Nulla proxima reperio propositionem in praesenti discursu quae indubium verti possit, nam quod ex summa et omnipotentia efficiet principium sufficiens ad omne honestum supernale amandum, et eliciendum, est secundum collisionem eorum, qui docent omnipotentia extrinsecus se habente posse voluntatem elevari ad actum supernalem, qui autem id docent impossibile, ex eo quod omnipotentia est principium extrinsecum, adhuc nobiscum sentient, ut arbitror,

In-

In presenti convenire debent, nam licet cum habitus omnipotentia sit extra virtutem, attamen similis est proportio. Unde confirmo in tentum propositum: quod habitus supernaturalis consultur voluntas proprius sufficiens actus supernaturalis: ergo a fortiori quod omnipotentia intrinsece concreata, siquidem omnipotentia potentia est supernaturale, et potest elevare naturam ad actus supernaturales, et intrinsece collocatur voluntati, quodenim habitus sit gratia, omnipotentia vero gratia non sit, est discrimen extrarem, nam ad concursum habitus quod accidens proprius sit haec inhaesio illius in subiecto, haec enim requirit in habitu quia accidens est, non ex conceptu proprio.

Dices: gratia sufficiens esse proprius supernaturale actionis honestatis quod modus: at naturae non est proprius immaturae, sed tantum mediatae operationum vitalium, quatenus est radix potentiarum. Et haec immaturae spatum hinc orit, quod omnipotentia unita intrinsece voluntati, sed animae Christi Domini non est gratia sufficiens, quia non est radix similium supernaturalium quibus summus operatur, sed immaturae sola cum voluntate operatur actiones vitae supernaturalis, quare in tali casu dilectio similium dictis supernaturalibus non sufficeat, quia dilectio illa operatur immaturae, nec se habet per modum radicis in genere vitae supernaturalis, hoc enim dicitur convenit gratiae sanctificanti quae est radix similium sententiam ad instar potentiarum.

Plurareo 2o: in tali probabili dilectionem dictis similium sufficere. 2o reo, quod forte dilectio dictis similium non sufficeat, quia supponit la radicem totius vitae supernaturalis cui ipsi debent, ut appendices sanctificationis, unde ideo dilectio habitus non sufficiat, et immaturae concurrat ad actus vitae supernaturalis, sed quia supponit radicem aliam priorem, unde in sa dilectio habitus non est natura supernaturalis, natura enim est 1a radix vitae aliam non supponens. Hinc ego deduco omnipotentiam immaturae unitam animae Christi Domini istam sufficere, quia est proprius suus intrinsecum non supponens aliud omnium operationum quae possessit vitae supernaturalis.

3o

3° resp. q. sed color hac tempestate fiet, nam est immate per se operiva, nec indiget potentia super addita; ergo sit ex omnipotentia et ala potentia, discurrat principium immate operativum. Ad non obstat, quomodo cuiusmodi principium sit nale in ordine supernali.

Dices 2° omnipotentia non est applata sumens ex vo-
luntate per modum principii ad actus supernales, ita de facto non concurrit om-
nipotentia immate elevando ex voluntate, sed mediis habitibus supernalibus;
ergo de facto omnipotentia nec est principium proximum, nec remotum per modum actio-
num supernalium voluntatis Christi.

Resolutura est. de facto actiones supernales
voluntatis Christi proveniunt immate ab habitu, habitus vero ab om-
nipotentia supernaliter operante. Cum autem omnipotentia sit interna per se hypo-
statice Christi, ideo internum, quod actiones vitae supernalis humanae
in Christo proveniunt ab omnipotentia, tanquam a principio interno su-
pernali. Cum autem omne principium supernale est internum, sive mediatum,
sive immatum actionum vitae sit nale, sed ad instarnem omnipotentia erit
nale, sed se habebit ad instarnem in ordine vitae supernalis in Christo
humane. Ergo ideo, ut principium sit nale, non est naturaliter, quod actu
operetur, sed quod sit principium internum potens operari, cum autem omnipotentia
sit humanae principium internum potens operari actiones vitae supernalis,
erit nale, sive actu operetur, sive non operetur, sive operetur per se immate,
sive per super addita potentia.

Sectio 3ª

De increata perfectione justificatione negative humanae.

Pergrat justificantis puri hominis excludi peccatum
fere totis suis, quia non omnino excludat, non omnino convenit inter
Doctores. Alii dicunt moraliter excludi, quia excella per se sibi ...

moralí

morali quodam, quod rationis Iure postulat, ut non conservet a Deo sacrum cum peccato, cui debito si Deus annuat, dicitur gratia excludere peccatum et quamvis hinc gratia non formaliter, sed quasi moraliter effective excludat peccatum. Nihilominus, subiectum ab illa gratia formaliter dicitur Iustum, et formaliter subiectum Iustificet, sufficit formaliter amari per affectionem aliquam, cui connaturali debito conveniat, et decenter moraliter debet expulsio peccati. In hac satis facile est explicare Summam reddi nativam Iustam per Increatam affectionem, quia haec in sancte vitiositatis . . . sibi vendicat puritatem ab omni labe subiecti, in quo physice, proprie, et intrinsece inexat.

Quo alij volunt per gratiam Iustificantem excludi peccatum singulari quasi metaphysica necessitate in genere exclusionis peccati, quod quidem ita explicatur, quod gratia sanctificans reliquorum Iustorum non sit amicitia ipsa formalis Dei, sed signum quoddam separabile, sive sigillum externum, et indicium eiusmodi amicitiae, hoc ergo secum annexam amicitiam Dei gratia sanctificans, quia solis. Cum autem Deus decreverit nescire hanc amicitiam cum omni peccato, sigillum Dei amicitiae repugnat peccato, quatenus adnectit sibi Dei amicitiam, et hoc connectit cum negatione peccati, vel si mavis adhuc concede gratiam Iustificantem esse signaculum Dei amicitiae prout repugnantis peccato, unde non solum ex se metaphysice connectit cum amore Dei prout natura deficiente casu, quo peccatum committatur, nam ut exclusio actus est sigillum externum, hoc est, positum extra Deum, eo modo, quo agentes de actu divino libero explicabimus Deo dante.

Haec sive vera sint, ut vera esse arbitramur, formalissimo negotio explicabimus per Increatam affectionem Christi Summam nativam esse Iustam, nam homo Iustus, redditur Iustus negative per gratiam, quatenus haec in se signum quoddam sive signaculum actus duplicis Dei liberi,

quorum

quorum altero reddit formaliter amicum; altero rescindit amicitiam veni-
entem a peccato: ergo a fortiori reddet iusta negative summum Christi Domini
qui physice et realiter habet increatum utrumque; quorum altero recipit
in Deo amicitiam, ut superius probavimus, altero realiter determinatur
separatio, et aversio inimicitiae adversus quemcunque peccatorem, atque
adeo habet in se formaliter intrinsece et amicitiam divinam, et repugnantiam amicitiae
Dei cum peccato, hoc est formas ipsas, sive actus divinos ex quibus pro-
venit formaliter et hanc summam amari, et Deum non amare peccatorem.

Dices: illam formam intrinsecam Dei liberi dicatam
summam esse compatibilis est cum peccato summam: ergo summus non
habet in se dicatam aliquid increatum incompatibile cum peccato. Antecedens
probatur: quia quidquid increatum est nihil creatum infert, et a connexione
cum omni creato abstrahit.

Deo, quod licet actus ille divinus dicatus
summam sit aliquid increatum, et inconnexum cum creato, est tamen forma at[...]
qua Deus vult rescindere amicitiam, et odio habere peccatorem. Haec opinio
ut dixi sectione , admittenda est, tum in sententia constituenti actum Dei liberum omnino
intrinsecum sine indigentia alicuius extrinseci ad denominationem praebendam, tum in sententia
connotantium, et tandem in nostra requirente aliquid extra Deum, ut actus
ille Dei sese applicet ut forma huic dotis. Hoc ergo mihi sufficit pro praesenti
quod scilicet aequata forma amandi sit aliquid increatum. Enimvero ex
hac veritate, quam supposui ex tribus relatis sententiis, infero quod summus Christi
dignitatis + habet in se veri amoris actualis acceptata a Deo ac actualis amoris, et
insuper in se intrinsece habet eam formam aequatam, a qua amicitia Dei est in-
compossibilis cum peccato.

Quod si interroges, quidnam illud sit, quo actus
Dei liber sese applicat huic doti, ut resultet denominatio amati? Deo
hanc difficultatem pertinere ad materiam de voluntate Dei breviter pro praesenti

dixerim

dixerim, sicut alas In sa identificante cum ipsa poas vitales, exse e amativa, et cognitiva, nihilominus p. aliq. actiones se exercet ut volitiva, p. aliq. ut cognitiva, ita D. volas exse e suffici. amor cuiusq. boni, et in ordine ad quemcunq. finem, p. aliq. tn. actiones e volito Angeli, et p. aliq. volitio boili. Itaetiam p. hancactiones se exercet ut amans gra. sine consortio pecci, et p. alias actiones se exercet ut volens gra. independenter a beo, q. sit, ... ut peccat, non exse e actus ille divinus veluti in actu 1.o amarus gratie omni modo pcti. Sed istas p. alia explanare suis non e instituti.

Sectio 9.a

Per increatas perfectiones set Xpti. D. humas et excellentias filiationis Dei, et ius ad hereditatem glorie.

In quo aliud fero, quod sanctitas substantialis refusa in humas a verbo divino, probet ab aliquibus ex sa. coi docentibus Xpum ut hominem e filium Dei nalis, vel aut ea memorat. q. d. Xpus ut homo dicit filius nalis n. cadit supra humas: sed supra supp. integrum salt. ?. ex sa. coi, ex humate, et subsistia verbi. Itaque afferas ex parte subi. denoat hoc utrumq. humas, et subsistas, nulli dubitat, quod hoc utrumq. sit sancti, salt. roe partis, sicut homo ille dicit filius nalis salt. roe verbi, quod sive in recto sive in obliquo importat p. nomen homo. In hoc sus. etiam prout homo e Deus, ut notavi in vers. precedenti. In prenti aut n. agimus de denoe sanctitatis p. colcationes idiomatum, ut oibus certi e.

Proinde probo humas Xpi. ita here excellas filiatis proprias, ut quamvis filia non sit roe Deitatis accepti, eq. pro presenti omittos, sufficienter tn. possit sancta dici. Quia filiatio iusti adoptiva, ex eo filius adoptivus dicitur sancti, quatenus illum dicit ?. cum Deo, acceptimusq. ad bona iussu nalia propria

Dei

Dei, accepty, inquã, ex merito, et dignitate nã Dei quã in se het:
at longe nobiliori roe Sumas Xpi. vi Unionis Hypostaticae
het eandẽ nã cum Deo, et ex merito suigne, quã phice het, ac-
ceptat ad bonas supnalia propria Dei, ut fit visio Beata
Dei: ergo longe nobiliori roe Sanctificat g Deitatis, quamvis illa
n' dicatur filij Adoptivus Dei. Et evidenter coas, nã eo ipso
differt Sumas unita Verbo, à filio Adoptivo, quod hic sit Per
sona extranea, Sumas autem dicatur eandẽ Personã cum Verbo.
Quis autem non videat totã illã excellentiam filij Adoptivi, quã dignus
e acceptari ad bona olã Patris Dei, longe superari ab Sumate
dicente eandẽ Personã cum Deo, et hente non similitudinem in nã
cum Deo, sed eandẽ realit nã Dei in se, quã numerice Deus ipse
Deus e.

Praeterea differt, quod ea dignitas propria prae ad
dona supernalia Visionis, et fruitionis acceptant à Deo ad
supnalia Dona actu conferenda g promissionẽ ipsius Dei, que e
extra iustos, qui propter dictã illorum spes, et in multorum ser
suis promissionis nullã inspirationis sit, quod essalit illis indi-
cium sit. Ad summum autem inmeat gras illa etiã e pignus
sui promissionis, ex qua oxit ius: at Xpi Sumas per Deitatem
nobiliori iure dicitur heres cum iure ad eius bona, quia het
in se phice, et realiter eiusmodi promissionem, sive acceptationẽ, nã
cum hec promissio sit actus Divinus liber increatus, et hic aquate
coicet Sumati, het in se intra ius ad hereditatẽ, sicut het in se
intra ipsum dignitatem, ut sibi hec promittant, ex promissione ipsã,
que s. e realiter ipsum ius ad hereditatẽ s. saltẽ e titulus phicus
iuris.

Dices: Unde nã probabit ex merito Deitatis
acceptari Sumatẽ ad hereditatẽ Dei, nã licet verum sit, q Xpi
Sumas accepta fuerit à Deo ad coicoem omnium Donorum super
nalium, tamen id non constat fuisse ex merito Unionis, posset

aliquis

aliquis dicere acceptatz fuisse Sumatz ex merito grę habitualis, accidentalis, quę est semen gloriæ, et Inducit Ius hæredis proprię In Iusto ad omnia bona Dei, tamquam Paterndis.

Sed a nullo Theologo negari, quod roe grę Unionis diligat Summo amore supernali, quo acceptat ad omnia bonorum Dei supernalium Coitbem. Solum est discrimen, quod Scotistę velint acceptari mate ad vissionem roe Unionis, non Immate, quatenus roe Unionis acceptat, ut ei gra habitualis accidentalis conced., cui postmodum debet gloria, sive vissio. Nos autem asserimus id prorsus sine fundo dici, nam ex ui sollius dignatis, quæ est in Sra Deitate physice Coicata, habet esse sufficientem excellam, Imo, et sup abundantissimam bonitatis, ut ipsi concedat quodcunque donum supernale. Addo, quodcunque donum concedat, ex tinctio dignitatis Deitatis accept. Addo, statim In via concessa est vissio clara Dei Sumati Xpi, id non ex merito gratiæ, sed ex merito Unionis Immate.

Præterea sine fundo dicit, quod vissio narid præsupponat gram habitualem accidentalem: quod est disparatum donum a gra habituali: ergo potest Deitas movere Immate ad conferendam vissionem Sumato, quamvis sub moveat, et ipsius promoveat ad conferendam gram, tamen sub Immate movet ad alias donas sup nalia. Denique, ulterius addo: esto præsuperet vissio gram habitualem, adhuc Immate moveret Deitas ad utramque conferendam, Imo adhuc posset Deitas Immate movere ad vissionem conferendam, et mate ad gram, quia posset movere Immate ad eximium donum conferendum, quale est vissio, cum autem vissio nequeat (ut arguendi gra suppono) dari sine gra, quam præsupponit amor vissionis conferendę, moveret ad gram habitualem conferendam. En quam Infirmo fundo nitantur, qui dicunt, ex merito, et dignate Unionis hypostaticę non conferri Immate vissionem.

Dices 2°: si non destrueret illa Suma

n

n. Istuet heres, acceptabit quidem ad coicoem bonorum Dei, quae ē propria amicia, non vero acceptabit ad Ius hereditis, quod ē proprium filij. Ideo: quamvis omnis filius sit heres, non tamen omnis heres ē filius, latius enim patet nomen Heredis. Atis adiunge quod nomen heres, et hereditas, hic accipiunt metaphorice pro Iure proveniente ex promissione Dei, quod in multis defficere necesse ē à Iure hereditario proprie, et stricte sumpto, nec enim ē Ius dotis propriis Iustitiae, sed solum fidelitatis, nec confirmat morte testatoris etc.

Sectio 10.

Aliqua dubia solvuntur.

Ex omnibus, quae in hac disputatione adstruximus, et probavimus resultat haec ratio. Christi humanitas sanctificatur, Iustificatur et grata reddit beneficio unionis hypostaticae cum verbo Dei: quod quidem quod excogitari potest pertinens ad conceptionem Iusti, Sancti, et Deo grati, convenit humanitati eo ipso, quod convenit Deitas; ē enim amabilis amore supernali ut probavimus à sectione 2a ad 5, ē accepta, et actu chara ut probavimus sect. 6. ē supremus modus in supernali genere omnium actionum vitae supernalis ut probavimus sect. 6. ē Iusta sive mensurata regulis totius honestatis tam negative, quam positive, ut probavimus sect. 7 et 8, habet totam excellentiam filij Adoptivi, et ea parte qua superat excellentiam filij Adoptivi, defficit ab Adoptiva filiatione. ē tandem heres supernalis honoris: habet ergo quidquid excogitari potest ut sanctificetur ratione unionis hypostaticae. Certum enim ē, totalia haec sufficere. Corum aliquod exijs, quae numeravimus, ad conceptum adaequatum gratiae Iustificantis et gratum facientis.

Rogabis tamen 1o: An unio hypostatica, prout ē modus quidam creatus distinctus ab esse personali, et increato Verbi, sit gratia sanctificans? Ideo cum Suarez, quod ē gratia sanctificans, ut quo,

ē

ē enim r5 formalis v S^tma, qua f^ra, i. quasi f^ra sanctifi-
candi immatē vnit^r subto ad deelvandq inipsy proprietatq
formales, nec aliquid aliud pribant arguta ecentiory giocunda
existimanty, à triplici f^ra aquam sancti^r fari Xpi Sumah. 1°
ab ee Personali Verbi. 2° à gra habituali accientali. Tamdy
ab vnione hypostheica. Omitta enim, quq de vnie hypostheica, et
illig excella supra alia queuls supernalia dona Patres, et theo-
logi latè predicant, conveniunt vnioni, vt ē via ad sanctificatiory
præstanda; sive vtē sanctificatio formalis vtquo, quæcunq enim
conveniunt calido vt tali, conveniepossit vtquo vnioni caloris cy
subto.

Rogabis 2°: quę perfectiones Ischiant formalit
Sumah Xpi? Resp. 1°, omnes perfectiones tq Verbi, quq abt
qui in ntas tas Immatē Coicant Sumah, illq redaunt ablte amo
biliter amore supernali, digna q bonory cōcoē, q satis probo
ty ē in superioribg. 2°: omnipoa formaliter reddit justy Suma-
tem Xpi. Q. pove. hoc ē priy supernale perfectionis modyne detrahy adoe
honesty et 1^a regula totig honestatis. 3° à perfectione Q. vo-
latis libera constuit Sumaq acheptato, et accepta, excilu-
densq I achi peccy. Unde si hec omnia requirant^r ad Ocepty sanch
ab historinibq constuit sancta Sumas, sibi illory Ocepty alt
tamty constuat formaliter sanctaty, ab eab perfectione Q. à qua mory
naviny illamē ffuum formalem orixi, dshuet sancta.

Dices forte: Immensas Coicat Sumah; nec
tn Sumoq ē Immensa, sicut coicat eternas, Q. amor, intllecho
&c, nec ē abillis Sumas ptra, volens, aut intilligens: qo quam-
vis coicet sanctas Q. n ideo erit Sumaq sancta.

Resp. hoc argty vehementer torquere recentes

qui

qui, quamvis illud conentur retorquere, nil efficiunt. Subsistentia communicata humanitati reddit subsistentem, fateor, et ante superius dicta n.o vers. 2. Dignitas Verbi communicata humanitati, reddit honorabilem et adorabilem, fateor: adhuc tamen perseverat obiectio clamans sibi satisfieri. Etiam Immensitas communicata humanitati illam non reddit immensam: ergo aliunde probandum est sanctitatem communicatam sanctificare subiectum, nec esse ad instar immensitatis, quae communicata subiecto non reddit illud immensum, nec sufficienter probatur sanctitatem esse formam, quae sanctificat humanitatem ex eo solum, et formaliter, quod sit sanctitas Dei, potest enim esse forma tum Dei, non tamen vero alterius subiecti, cui communicatur, ut patet in Divinis, in Immensitate, aeternitate etc., et in creatis in omni ente modali. Unio substantialis Pauli, quamvis sit in Paulo, non unit partes substantiales Petri, et ubicatio corpdubensis, quamvis sit Romae, non ubicabit Romam.

Ideo ego me nullatenus premi obiectione facta; quia nunquam probavi humanitatem sanctificari per unionem, ex eo quod ex communicatione immediata unione sit sanctitas; quamvis enim dicatur Omnipotentia non esse formaliter sancta, si disjungi a sanctitate valeret, et ea uniret humanitatem prout valet ab Omnipotentia distincta, apud me adhuc sanctificaret humanitatem ab Omnipotentia immutata. Unde inutiliter torquent Recentiores, dum laborant invenire sanctitatem relativam, quae sit formaliter identice subsistentia, arbitrati a subsistentia non posse sanctificari humanitatem, nisi ipsa subsistentia sit ex se sanctitas. Ergo: sanctum esse subiectum amabile Deo in ordine ad omnium supernaturalium donorum collationem, et principium omnis actionis supernaturalis. Hoc utrumque confertur ab increato participato per unionem. Unde increatum illud reddit formaliter sanctam humanitatem: at esse immensum, seu esse amantem non est habere in se amorem, seu immensitatem, ut probatur.

Sectio II.

An de facto Christus Dominus ut homo sanctificetur per

solitus

Personalitatibus Patris, et Spiritus S.ti

Ex dictis suborit sub dubiu[m], et dubij resolutio. An scilicet de facto Xpti D. Humas sanctificet[ur] formali[ter] à Perso-nalitatibus Patris, et Spiritus? Ratio dubitandi e[st], quia eiusdi Personalitates n[on] uniunt[ur] Immediate Humanitati Xpti: ergo nequeunt eiusdi Personalitatibus sanctificari. Nihilominus 1.o D.o dicit. Xpti D. Humas redditur intrinsece Deo grata, et amabilis à Personalitate Patris, et sola à Personalitate Spiritus Sancti. Nomine autem Personalitatis hic intelligo quidquid Relativum, sive notionale, reperit intrinsece Persono.

D.o probat[ur], quia nemo negavit, quin verum sit, quod Pater, et Spiritus Sanctus sint specialiter in Xpti Humanitate, et speciali modo physicae unionis, et non immediate, intrinsecus humana. Quando enim Xptus asseruit se esse in Patre et Patrem in se esse, non sonant eiusmodi verba modum extrinsecum coexistentiae, aut affectivum solum, sed intrinsecam, et physicam immanentiam: ergo potest esse intrinsece Personalitas Patris in Humanitate, intrinsece, inquam, vere humanitatis, quamvis mediate solum unita. Praeterea immanentia mutua Personarum D. aliarum in aliis, quam circumincessionem mirabilem vocant Theologi e[st] modus essendi intrinsece unius Personae in alia, per identitatem, et tamen e[st] solum mediata identitas. Deinde in creatis omnes habitus residentes in potentia volitatis dicunt[ur] intrinsece inesse animae, et tamen mediate uniunt[ur] supposita dispositione potentiarum: ergo intrinsecum id, quod physice, et realiter unit[ur] subiecto, quamvis mediate tamen.

Hinc ergo eadem intentione deduco, Personalitates Patris, et Spiritus Sancti, dum videt, contemplat[ur] ipsemet Pater in Xpti D. sanctissima Humanitate, eas videt intrinsece Humanitatem ornare: ergo dum propter eiusdem Personalitates amat Humanitatem illarum participem Humanitatem amat propter bonitatem supernaturalem ipsi intrinsecam: ergo ab eiusdi Per=

sonalitatibus

Persolitibus ita ornat Sumam, ut gratam reddat formalit ab ipso-
rum participatione physica. Probat: quia haec gratia gratum faciens
nil est aliud, quam ornamentum supernale, ratione cuius evehit adeo
Deo Sumam, et ratione cuius Deus Sumas videt in illa, Deus se
ipsum videt, et quia se in illa intrinsece existens videt, illam
propter se amat. Haec omnia habere humana formalit post unionem
hypostaticam ratione Persolitis Patris, et Spus S. e, ut arbitror,
indubitatum: gratam ergo redditur, et amatis Deo Sumas a Per-
solitibus Patris, et Spiritus Sancti.

2a 9co sit: non redditur grata Sumas a Per-
solitibus praedictis seorsim ab absoluto, sed simul, et indiviso sump-
tis cum absoluto Deitatis. Probatur 9co: quia eiusdem Persolitates eatenus
formalissime reddunt gratam Sumatam, quatenus illi conveniunt, sed eatenus
conveniunt formalissime, quatenus sunt idem cum absoluto Deitatis: ergo ut
intelligantur gratam reddere Sumatam, non debent seorsim accipi, sed simul
intelligi cum absoluto perfectione Deitatis.

3a 9co: A praedictis Persolitibus non redditur
iusta Sumas Christi Domini. Enimvero, quamvis Persolitas uniret
immediate Sumati, a Persolitate non redderet iusta Sumas: ergo si
uniatur mediate tamen, non reddet ab eadem Persona iusta. Probatur et
ratio a priori est, quia Persolitas ut virtute distincta ab omnipotentia, et aliis
Deo. praedicatis absolutis non est principium operativum ad extra, nec cooperativum cum principio
aliquo, sed potentia creata, cum vero ad rationem perfect. iustificationis requi-
ratur haec virtus operativa ad extra, sive cooperativa cum Sumate ad
actus supernales, hinc est aperte, ab eiusdem Persolitibus non reddi iustam
Sumatam Christi.

Disputatio 7a

An Christi Sumas a Deitate sanctificetur infinite?

Sectio 1a.

Aut Humas non é Infinitè Sancta, aut Deus Sanctior non est. 1a. Conclusio.

Cardinalis de Lugo disp. 16. sect. 3 duo docet, 1um non tantum placere Deo humanitatem propter unionem cum Verbo, quia placet Verbum ipsum. 2um non dicendam esse humanitatem propter unionem ad Verbum sanctificari infinitè, quia sit in rigore sanctificari debeat humanitas habere sibi unitam sanctitatem infinitam. Item concedi debeat, quod gratia qua humanitas reddit sanctam é simpliciter infinita. Caeterum non videtur concedendum humanitatem esse sanctam infinitè simpliciter, quia hunc loquendi modum non solum significat infinitatem ipsius formae, sed etiam infinitatem in modo participandi formam, qui modus scilicet unio infinitus non é: nam quo hic Author, et humanitas sanctificari, amari quoque aequaliter ac Verbum ipsum, et sanctificari, amarique infinitè simpliciter. Arriaga disp. 31 sect. 1. convenit cum Lugo in 1a. conclusione, dissentit in 2o; docet enim se non dubitare, quin humanitas sanctificetur infinitè in genere sanctitatis participatae.

Ego tamen a principio disputationis pono hanc 1am conclusionem: aut humanitas non sanctificatur infinitè, aut sanctificatur aequaliter ac Deus ipse sanctus é. Unde ex parte probo eam doctrinam in Cardinali de Lugo, qui eodem semel negat humanitatem reddi sanctam aequaliter ac Deus sanctus é, et nega reddi sanctam infinitè. Probo conclusionem ad hominem. Ideo humanitas non reddit sanctam in eo summo gradu sanctitatis, in quo Deus sanctus é, quia sit reddatur sancta per sanctitatem ipsam, qua Deus sanctus é, non tamen participat illam sanctitatem sicut Deus illam participat, nam Deus illam habet per identitatem, quae é participatio summa, humanitas vero illam habet per unionem, quae é participatio inferior: ergo ut humanitas sit sancta in eo summo gradu proprio Dei, necessarium é, quod participatio sanctitatis sit in illo summo gradu;

quo sit Sancta Sum̃ʒ in gradu aliquo Infito, nam ly ē, quod par-
ticipatio Sanctatis sit in gradu Infito: at unio non ē Infinita
in nullo genere: q° nec Suma sexit Sancta Infitē in nullo genere.
Hic discursus apud me ē legitimus.

2° arguitur, etiã ad hominem: Inde probãs sanc-
tificari Sumaʒ infinitē, quia gr̃a ē Infinita, et unit phycē sub-
to. Audiat Arriaga sect. 2. num. 8 Ut enim si homo habe-
ret graʒ infinitaʒ habitualem Intensaʒ, quamvis illaʒ haberet p unionem
distãʒ, nihilominus esset absolutē Intensivē infinitē Sanctus, et dignus
Infinita gloria. Ita dum habet Infinitam Sanctitatem p essẽ, quamvis
eã habeat p unionem diversã, dicimus affici Infinitē Sanctum Infinita
gloria, et infinitis p̃mijs dignus. Et hec ro ē cõis Int̃ plures Re-
centiores, quaʒ ita retorqueo: gradus Infinit Intensi gr̃e unit
subto p unionem, quæ non sit Intensa Infinitē, reddunt subtũ
Infinitē Sanctũ, et hoc ē, gr̃as Infinitē Intenssa, quamvis cõicet
subto p unionem n̄ Intenssã, dũmodo sit unio phica, reddit
subtũ infitē Intensivē Sanctũ: q° gr̃a infinita In eo gr̃u, in quo
Deus Sanctus ē, reddet subtũ Sanctũ, In eomet gradu In quo Deus
Sanctus ē, quamvis n̄ cõicet subto p unionem equalem in gradu p-
fectionis, sed cõicat, dummõ uniat phicē.

3° arguitur: Ideo Sumaʒ ē Sancta Infitē
a Deitate, quia Deitas ē gr̃as, sive Sanctitas infinita, quamvis
unio non sit Infinita: q° Humana sexit Sancta non solũ infitē, sed
In eo etiã gradu Infinitudinis, In quo Deus ipse Sanctus ē, quia
participat gr̃aʒ, sive Sanctitatem infitaʒ In eomet gr̃u infinitudinis
In quo Deus Sanctus ē, quamvis unio n̄ sit In eo gr̃u Infinitudinis.
Certē ignoro, cur ad effectum formalem Infinitũ n̄ requirat unio In-
finita, ad effectum verò formalem Infitũ equaliter cum Deo, requirat
unio equalis cum Deo.

4°

4.º arguitur: cum dicit Sumas infinite sancta Deus, i. e. infinite sancta in intens.e Sanctatis, et in hoc sensu e falsum, quod sit infinite sancta, quia Sanctitas illa non e infinite intensa, imo nullum het intensiorem gradum. i. e. infinite sancta infinitudine sanctatis sive perfectione, hoc e, in perfectione Sanctatis; nec enim dicet esse infinitum qualem illum effectum Sanctatis innumero, i. extensive. Atque hinc autem arguitur efficaciter: effectus talis Sancti, qui colocat Sumas, e infinitus in perfectione, quamvis dicat unionem, quae non e infinita in perfectione: quo exsistit infinitus, et aequi perfectus, sicut Deus a quo quae e eiusdem perfectionis cum Deo, quamvis dicat unionem finitam imperfectam, et infinite distantem a Deo. Ex praetérea, quia infinitum in perfectione non potest non esse Deus, et contra iste effectus talis Sancti, si dicat infinitum in perfectione Deus est, i. e. aequi perfectus ac Deus e.

Sectio 2.ª

Quinque notationes pro statuenda doctrina

Suppono Christi Sumas sanctam esse sancte participatam, et hominem purum esse etiam sanctum sanctitate participata. Differunt tamen summopere, nam homo purus per unionem particeps fit habitus, qui e sanctitas participata a Deo per illius imitationem. Unde gratia, qua homo purus sanctificatur, ut quod, e participatio quaedam et imitatio sanctitatis Divinae, et hanc quidem imitationem non het homo purus a se essentialiter, et ex natura sua, sed per participationem habitus accidentalis, sive per intensionem: at Christus D. Sumas immediate participat sanctitatem ipsam Dei, unde non e dicenda sancta per participationem habitualem, sed sanctitate essentiali sancti Dei immediate colocata, nam sanctus per participationem sonat sanctum a gratia sanctificante ut quod, quae sit participatio sanctitatis Dei. Uno verbo dicam: homo purus sanctificatur a gratia, ut quo, et a gratia ut quod, quae

-sit particeps Sanctitatis Dei, ideo Deus summa sanctitas a gratia ut quod, qua sit particeps Deitatis, sola enim unio, sive gratia ut quo est participatio immatarialis formalis Deitatis ipsius.

Suppo 2º: Amabile propter se dupliciter sonare, 1º amabilem propter bonum essale subiecti. 2º amabile propter bonum intrinsecum et proprium physice subiecti quamvis non essale. In priori sensu nec anima puri hominis sentis gratiam sanctificantem est amabilis amore amicitiae supernaturalis propter se, nam dum Deus amat hominem purum a gratia Dei sanctum, non amat illum propter se in priori sensu, hoc est propter bonum essale illi, tota enim essentia hominis puri non est capax tandi amoris supernaturalis amicitiae; illum tamen amat propter se vero amicitiae supernaturalis amore, sumpto sic propter se in 2º sensu, hoc est dum Deus amat hominem iustum propter iustitiam, quam habet, illum amat propter se, sive propter bonum illius physice, et intrinsece proprium, nec hoc est peculiare 2º amore amicitiae supernaturalis, nam etiam dotes naturales accidentales subiecto reddunt hominem amabilem propter se.

Suppono 3º: haec propositio: homo per gratiam reddit formaliter amabilis, duplicem sensum reddit, 1º est homo a gratia habet posse esse obiectum formale motivum amoris, et hic sensus falsus est, nam esto homo habeat gratiam et amet propter gratiam, quam habet, numquam tamen homo est obiectum formale motivum illius amoris, cuius dignus redditur per gratiam, nam dum amat propter gratiam, quam habet, gratia ipsa sola est obiectum formale motivum. et homo est obiectum materiale, quam vis etiam naturalio sit, homo est obiectum formale, hoc est immatariale amati, et non moveat se ipso ad sui amorem, sed formaliter moveat per bonum sibi superaddam. 2º sensus est, homo a gratia formaliter constituitur dignus sive capax tandi amoris supernaturalis amicitiae Dei. et hic sensus verus est, gratia enim formaliter constituit subiectum dignum amore, non tamen tribuit subiecto, quod sit obiectum motivum amoris.

suppo

Suppono 4°: quandocumque subiectum per bonitatem sup
additam redditur amabile, seu dignum amore, quin habeat pro obiecto
motivo essentiam ipsam subiecti, seu subiectum secundum se essentialiter sumptum, hoc
enim est implicatio terminorum. Si enim subiectum secundum se essentialiter spectatum
haberet sufficientem bonitatem motivam ad amorem sui non indigeret bonitate
superaddita, ut ab illa redderetur essentialiter amabile, et essentialiter dig-
num tali amore, quando ergo subiectum a forma sibi superaddita tali
redditur dignum essentialiter amore, redditur quidem dignum amore, qui com-
placeat in subiecto, ut decorato a forma illa, forma autem se habet ut mutuum
motivum amoris, unde sicut albedo est alba propter se, subiectum autem
propter albedinem, ita bona est amabilis seipsa, subiectum autem propter
bonitatem superadditam. Et sicut albedo seipsa est alba ut quod,
subiectum autem non seipso essentialiter sumpto, sed ipsa albedine, est al-
bum ut quod, ita bonitas seipsa est bona ut quod, et subiectum est bo-
num ut quod a bonitate superaddita.

Suppono denique 5° cum Recentioribus in praesenti
non inquirendum an summa secundum se sit tam digna amore
quam Deitas, hoc enim etiam inter barbaros foret
ridiculum, nec dum inter theologos: quis enim dubitet humanam
secundum se essentialiter spectatam infinite distare a bonitate et
excellentia Dei? Solum ergo quaestio est an summa ab aliqua perfectione
increata superaddita sit aeque amabilis, ac Deus est, et aeque
digna amore, non quidem aeque digna amari eo amore qui ferat
naturam secundum se, sicut etiam certum est nullum amorem qui feratur
in summam secundum se fore illi aequalem, qui Deo debetur, si
summa aequalis sit, sed an constituatur essentialiter digna amari se-
cundum propria bonitate sibi intrinseca et aequali, proinde seu eodem amoris
gradu, quo Deus ipse amari dignus est.

Sectio 3ª

Non

Non erit plus amabilis Deus, quam Xpti Sumas secundum propriam bonitatem Increatam. 2a. 3c.

Ex antib. notationib. vera In presenti doctrina deducenda e. 1o. veras, velut preambula In hac q. sit: Sumas a Deitate non e amabilis eodem modo ac Deus e amabilis superaliter. Idem dico de Sanctitate, non e Sancta Sumas Xpi eodem modo ac Deus sanctus e, si modus hic sit ex se, et a se habendi Sanctitatem.

Veras praecedens e de fide, et ideo arbitror illam non esse quaestioni, quam int. Theologos agitat, hi enim illa 1o. verbotenus Inter se solent dicere, quam fides non fecerit In dubia. Et tamen quia Deus e Sanctus seipso, et per Identitatem cum Sanctitate, Deus e amabilis seipso essalit. Sed Sumas non e seipsa essalit sumpta amabilis, nec Sancta, sed ab aliquo superaddito valit, et ab hoc e disto e Sancta, et amabilis: ergo Sumas non e sancta, nec amabilis eodem modo hendi Sanctitatem, ac Deus illam het. Restat tamen dubium an Sumas a Deo superaddita sit In eodem gradu Sancta, In quo Deus Sanctus e seipso essalit; nam sicut albedo non e alba eodem modo ac subiectum album e, siquidem albedo e alba seipsa essalit, subiectum non seipso, sed a se distincta e album, nihilominus per formam distinctam subiectum e album In eodem gradu in quo albedo seipsa alba e, Ita Inquirit, an Sumas ab aliquo disto sancta sit, in eodem gradu sanctitatis, in quo Deus non aliquo disto, sed seipso Sanctus e.

2a. veras etiam praeambula e: Sumas a Deitate non condistit amore aequalit apprehante Sumatem secundum se ac Deum ipsum. Haec etiam veritas apud me e de fide, et propterea

nec

nec satis facit quæstioni præsenti. Unde id probo, quod Arriaga et alij sufficienter se putent quæstionis præsentis difficultatem explicuisse dum probant, alius, quod divinitas non est summum, alius vero quod humanas secundum se non est digna summo amore. Est veritas statuta, quia numquam summus est ipsa Divinitas; ... etiam post coniunctionem ad Verbum summum infinite distat a Verbo: ergo numquam erit bene, et ex prudentia ordinatus amor, qui humanam secundum se, hoc est, ut præcisive mente nra sumptam a Deitate, ipsam apretiet æqualiter, ac Deita sapretiari digna est, nam eo modo sumpta, quo infinite inferior est Deitate, infinite minus apretiari, et diligi debet: ut etiam quando coniuncta est Verbo, si sumatur secundum se præcise et prout distincta a Verbo, infinite Verbo inferior est: ergo sic sumpta infinite minoris estimanda est. His positis redeo ad quæstionem.

Quæ dico: Humanus Christi a Deitate distincta propter se amabilis, in eodem gradu amabilitatis, in quo Deus amabilis est, et eadem apretiatione amoris, ac Deus ipse amari dignus est.

Dico 1º. Probatur. In omnibus sententiis humanas distincta a Deitate dicitur capax standi amoris amicitiæ supernaturalis, ista amicitia qua omnes docent non stat ad summum secundum se, debet enim stari ad dictum capax amicitiæ supernaturalis, quod quidem non est summus secundum se seu præcisive considerata a Deitate, ergo stat ad summum, prout habet sibi propriam et physice intrinsecam Deitatem, ratione cuius Deitatis, dignum amari vere, et proprie summus amari propter se. Ut diximus sect. præcedenti notatione 2ª: ergo summus, ut dictum capax standi amoris supernaturalis ratione Deitatis intrinsecæ, digna est eadem apretiatione amoris, ac ipsa Deitas. Probatur consequentia: quia ubi includitur Deitas, includitur dignitas ex parte dicti ad amorem eiusdem apretiationis, ac Deus ipse amatur: at summus ut dictum dignum, et capax standi amoris supernaturalis, et dignum amoris supernaturalis, includit intrinsece Deitatem: ergo summus ut sic considerata

e

ē digna amore eiusdē aprētiationis, ac Deus ipse.

Affirmo, et explō: Slunch ex Deiet creaē nonē minq amabile ac Deus ē, sed equali apretiatione amari ca- pax ē; ut pr. nā tota amor possis creat. non est equalis dignati illius obī, sed ad ex saurienda amabilit. illi. Slunch; requir- ff. se amor maior omni creato, quod est est incogne, nulli enim cognio creata pot apprehendere Slunch illud: Pr. Sumas, ut bo- na a Deite ē Slunch ex Sumate, et Deite: go Sumas, ut bona a Deite, nonminq ē amabilis, quam Deus ē, nec adigre pot amari, et adequalis amore aliquo creato. Amor pt., quia Sumas ut bona a Deite, quamvis denotatiue significet, hoc ē, Sumas increato, et Deitatis bonas in obliquo, re ipsa gerad. vi signata, obī immatē, in quod fert amor, qui amat Sumas, put a Deite amabilis ē Slunch ex subto, et pr.

Iterum explō: Indbto amari propt sua bonitatē non solum includit ut obīm male, illud, quod hic bonitatē sedetia bona ipsa, ut obīm motivū amoris: go in Sumate a- mabili propt bonit. sua increata, includit ut obīm amandū et Sumas ut obīm male et bonas increata, ut obīm formale mo- tivū: go ut digne amet Sumas propt suam bonit. increatā debet amari amore equali, et si hic bonitatis in creatē: at amor equalis bo- nitati increatē, que ē Sumati propria, et propt qua ē infinite amabilis; ē amor eiusdem apretiationis, ac quo amari digna ē Deitas: go ut amet digne, et adequalit. Sumas propt suam bonit. increata, ratio exigit amor ille idem, et in eode apre- tiationis gradu, quo Deitas, et Deus ipse amabilis ē.

Sectio 4.ª

Solutiones precedentium rōum, et replice.

Dices cum recentioribus, arguitis pr. eiusdem Aliq

Abaril

probari. humanitatem, ut sanctam, esse amabilem pari appretiatione ac Deus amabilis est, hoc enim nihil aliud est, quam sanctitatem, que ornat humanitatem, sive ut clarius loquamur, Deitatem esse amabilem eadem appretiatione, ac Deus est amabilis; non vero probari humanitatem secundum se esse amabilem eadem appretiatione, ac Deus est amabilis....

Audio hanc solutionem, non tamen accipio. Certe si intentum mihi esset probare humanitatem ab intellectu esse sapientem, non bene, aut ophice rexi, humanitatem prout habentem intellectum, esse intelligentem, et sapientem, non vero humanitatem secundum se. Sicut si iterum dixerim hominem ab albedine fieri disgregativum visus, non rexi, arguens probari hominem prout album esse disgregativum visus, non vero hominem secundum se, nam homo secundum se sumit idque nente praescindit ab omni praedicato accidentali, et realiter solum addito, in quo statu solum illi convenit, quod essentialiter convenit, in hoc autem sensu nemo dubitat, quin humanitas secundum se, nec sit alba, neque sancta, nec intelligens, quia de omnes supponunt haec praedicata non dici essentialiter de humanitate, ergo supponimus nec convenire humanitati secundum se. Denique: qui ita obiicis, tu ipse fateris humanitatem esse a Deitate infinite amabilem, scilicet saltem esse amabilem amore amicitiae supernaturalis, quamvis non dicas humanitatem secundum se esse infinite amabilem, scilicet esse amabilem amore amicitiae supernaturalis, sed solum humanitatem prout sanctam esse infinite amabilem. Ergo, in eodem ergo sensu permitte a me dici humanitatem esse a Deitate non solum amabilem amore amicitiae, non solum infinite amabilem, sed amabilem eadem appretiatione amoris, ac Deus ipse amari dignus est.

Dices iterum: humanitas secundum se est id, quod ab albedine est album, et ab intellectu intelligens, et sancta a sanctitate, attamen humanitas secundum se non est id, quod a Deitate est amabile aequali cum Deo appretiatione, ac Deus ipse, nam id, quod amabile est aequali appretiatione ac Deus ipse, est coniunctum ex humanitate scilicet et Deitate, in quo

quid

quidq differt à caeteris denominationibus, nam idipsum album est, non est coniunctum ex subiecto, et albedine.

Dico: qui haec obiicis, etiam concedis humanitatem Christi infinita appretiatione amabilem: dic ergo, an humanitas secundum se sit id quod est a Deitate infinita appretiatione amabile: an coniunctum ex humanitate et Deitate? non dices solum coniunctum denominari amabile infinita appretiatione, nam in hoc sensu etiam concedes Christum amabilem secundum humanitatem aequali appretiatione, ac Deus amabilis est. Dices ergo 1um: iam ego ex tua solutione solutionem tibi apparo, sicut humanitas, quamvis a se essaliter non sit infinita appretiatione amabilis denominative a Deitate, non solum denominatur amabilis, sed etiam infinita appretiatione amabilis, nam appretiatio infinita Christi intrinsece subiecto redundat, et denominative dicitur de subiecto Christi, ita dico, et tu ipse dicere debuisses, quod quamvis humanitas non sit a se essaliter amabilis ea appretiatione amoris, qua Deus, denominative tamen a gratia, qua sanctificatur, redditur amabilis eadem appretiatione amoris, quo Deus amabilis, quia appretiatio Christi redundat in subiectum physice, et intrinsece ornatum tali gratia.

Dices 3o: humanitas non est divina: ergo non est amabilis eadem prorsus appretiatione, qua Deus est amabilis, solum enim potest prudenter aestimari tanti, quanti Deus, id quod Deus est.

Dico posse aestimari tanti, quanti Deus est ex gratia [?], quae licet Deus non sit, habet tamen in se intrinsece physice tantam bonitatem, quantam Deus habet, dummodo aestimetur propter bonitatem illam, qua Deus non habet maiorem. In forma concedo antecedens, et disquo consequens: non est amabilis a seipsa essaliter: concedo consequens: non est amabilis a Deitate physice, et intrinsece sibi propria: nego consequens. Ad id, quod addit, recto solum posse aestimari propter bonitatem sibi essalem tanti, quanti Deus, id quod Deus est, concedo; propter bonitatem superadditam nego, sicut

enim

21. enim solum potest esse essaliter sanctus sanctitate Dei id quod Deus est, et tamen per superadditam potest id, quod Deus non est, esse sanctum eadem sanctitate Dei; ita solum id, quod Deus est potest propter bonum sibi essalem estimari tantum, quantum Deus estimat, et tamen aliquis superaddita potest reddi digna humanitas, quae estimetur tanti, quanti Deus, quamvis Deitas non sit.

Dices 4°. Creaturae, quae vero est propter Deum amabiles, nec tamen est amabilis eadem apretiatione, qua Deus est amabilis; immo licet eodem valit, scilicet etiam rationes nostrae amore amet creaturam, sibi et Deum, dum amat propter Deum creaturas, non tamen creaturas amat aequali apretiatione, ac Deus amari dignus est: ergo etc. Qui haec obiicit, etiam concedis humanitatem, dum amat propter Deum, amari infinite: quid ergo rendum tibi est dum eadem paritate premaris? Creatura dum amat propter Deum, nec amat infinite, nec quia est propter Deum amabilis, ideo est amabilis infinite: ergo quamvis summum amet propter Deum, a quo sanctificatur, non amat infinite, nec est amabilis infinite. Praeterea, sicut doctores negas cum Lugo humanitatem infinite reddi amabilem a Deitate, ita redarguerim: humanitas purus homo amabilis propter Deum non ideo est amabilis apretiatione propria entis supernaturalis: ergo nec summum Verbum dum reddit amabilis Deitatem sibi collocatam infinite est amabilis apretiatione propria entis supernalis.

Ideo ergo dixerit: In hoc casu creatura propter Deum amabilis, asserit creaturam, ut bonum male, et Deus, ut bonum finale; ideoque solum hoc aequatur, ut digne amet vendicat sibi aequalem apretiationem, scilicet pretium eandem, ac Deus, nam revera in illo casu includit ut bonum motivum Deus. In hoc aequalis est summum purus hominis, et Verbum, dum utraque amat propter Deum, differunt tamen, quod purus homo cum non habeat Deum ut perfectionem sibi intrinsecam non reddit a Deo bonum; ideoque solum dum amat propter Deum non

amat

amat pr se, s. propr suā propria bonit. s. amat propr aliud. Unde fit vlterius, quod sicut Deitas non redundat in creat. pura, vel in hoie, ut illum constituat formalr bonum, ita nec ut reddat amabilem denominative ab amabilitate Deitatis. Solus enim e amabile tantum, quantus Deus, id, quod dr e amabile pr se, vere, et proprie e amabile pr tanta bonitate, qua bonitas Dei maior non e.

Et quidem tota mentis mea hoc enthymemate concludo, et aperio. Habitus, quamvis ex se essalit non sit digna apretiatione propria entis supernalis, nihilominus dr ornat gra supernali, scilicet gra habituali e amabilis apretiatione propria entis supernalis, quia illa amabilitas, et apretiabilitas, quae convenit essalit gre, denominative dicit de subiecto, quod a qua subiectum evehit, et pulchrescit in linea, et gradu supernali: ergo quamvis summus ex se essalit sumptus non sit dignus apretiatione propria Dei, nihilominus dr ornat, itamfacta gra Deitate ipsa, e amabilis apretiatione propria Dei. Ignoro certe, quid huic enthymemati resistere possit.

Sectio 5a.

Deus plus active sanctus e seipso, quam summas a Deitate. 3a. concl.

Locuti sumus de amabilitate, sive de bonitate summatis. Nunc de sanctitate loquendum e, existimamus enim aliud esse conceptum boni, et amabilis, alium conceptum iusti, ut patebit ex dicendis. Tenenda ergo e concl. philosophica: plus Deus iustus, et sanctus e, quam humas a Deitate connata.

Probatur concl.: plus potest Deus in linea supernali amare Deum, quam possit humas: ergo plus Deus sanctus e

activè

activè, quã Sumã; Xpi D. Antprobo: quia Deus in linea
supernali poes actus infinitos elicere, etenim poes comprehensivè Deum
et videre, et comprehensivè amare: at humanitas non habet a Deitate
quod possit ipsa Summum Deum comprehensivè cognoscere, aut comprehen-
sivè amare: ergo Deus a seipso plus Sanctus e activè in linea
Sancti, quã Sumã a Deitate. Et evidenter cõa; quia Sanctus e ac-
tivè, quod poes amare Deum: ergo id quod plus poes amare Deum
plus Sanctus activè e; at Deus seipso plus poes amare Deum
quã Sumã a Deitate, i.e. Deitas constituat poetris; siquidem
nunquam dicetur de Sumate i.e. denominativè, sed essentialiter quod
possit Deum comprehensivè amare, aut cognoscere: ergo plus Deus
Sanctus e activè seipso, quã possit Sumã. Et quidem evidens
mihi e, quod nullo modo dici possit, hec Sumã seque poe Deum
amare, ac Deus seipsum.

Probo 2°: plus Sanctus e activè, quod
plus dictatus e ad honestum: sed Deus seipso plus dictatus e ad
honestum, quã Sumã dictat per Deitatem: ergo Deus seipso plus San-
ctus e, quã Sumã a Deitate. Maior patet: quia esse Sanctus in-
cludit et dictatum ad honestum, quapropter, quo subiectum plus erit plus
dictatus ad honestum, [quod non solum e dictatus] plus Sanctus erit.
Minor sic suppositur: plus dictatum e ad honestum, quod non solum
e dictatus ad speciem honesti, sed etiam ad exercitium honesti: sed
Deus seipso dictat ad exercitium honesti, humanitas vero per Deitatem coicata
solum dictat quoad speciem: ergo Deus seipso plus dictatus e
ad honestum, quã dictat Sumã a Deitate: ergo Deus plus sanctus
e, quod aut plus dictet ad honestum, quod dictat quoad spe-
ciem solum, et exercitium, sed: quia dictatus ad honestum quoad spe-
tamen poe apponi cum negotiis honestis quamvis repugnet sump-
sum.

cy Inhonesto: at quod dettat etiam quoad exercitium ad honestum neccum Inhonesto Iungi poest, nec cum negatione honesti.

Ex hac 3ª conclusione infertur, quod Sumoyn non est infinite Sancta denominative a Deitate, sive, quod non denominat infinite active Sancta per Deitatem participatam. Quae Illatio examine saepe tradditur tum in Philosophia, tum in Theologia. Infinitum perfectum est, quod nulla perfectione caret: ergo infinite Sanctum denominat subiectum quando nullum praetermittit dicens perfectionem in linea Sancti. Et augeri denominationem Sancti in subiecto, de illo negari cum veritate potest: Sed humanitas non constituit a Deitate ita denominata, ut sit subiectum, de quo dicatur omne praetermittens dicens perfectionem in linea Sancti, nec enim denominat humanitas. Sed Deitas dettata quoad exercitium ad omne honestum nec denominat potens omne honestum in quocunque genere perfectionis, et Sanctitatis actualis attingere, nec enim potest humanitas amare, aut cognoscere cognitione, et amore comprehensivo: ergo Sumas non denominat a Deitate infinite Sancta etiam active. Et praeterea: Sanctitas actualis infinita, nempe amor infinitus honesti, repugnat Sumati, etiam ut Sancti: ergo perfectio actus, et potentiae Sanctitatis actualis infinita repugnat Sumati: non ergo denominat Sancta in omni genere possibili Sanctitatis.

Ubi notandum, quod Sanctitas a Patre dicta includit duos conceptus, alterum vocare possumus Sanctitatem passivam, alterum activam. Sanctitas passiva erit amabilitas subiecti, quia subiectum dignum est supernaturaliter amari, sive trahere amorem supernaturalem Dei, Sanctitas activa est potentia dettata ad omne honestum amandum, et diligendum omne Inhonestum sub omni ratione honesti, hanc vero Sanctitatem activam, quia est facultas amandi debitum, non nuda passiva habilitas amoris. Concedo ergo humanitatem a Deitate reddi Sanctitate passive infinite, quatenus est infinite amabilis, et infinite digna infinito

amore

infinito amore Dei, denotare tn [illegible] redicat, relinquit. Ir-
prenti. Aly ostendo humana non esse activè infinitè sanctam, quia
summor non potest infinitè ferri amando scilicet infinitè honestum
sive honestum sit quid creatum, ut bonum misericordiae, Justitiae &c, sive
quid increatum, ut e bona infinita Dei.

Hinc etiam orit, quod si loquamur de Sanctitate
Dei, dicendum e sanctitatem passivam esse pratum transcendens omnes
perfectiones &c. [illegible] enim e summe amabilis Deo. Et
debitus dignus amore supernali etiam in ordine ad communicationem
omnium bonorum, nam sit ex amore, quo Deus prosequitur suas
perfectiones, immensum ipsi non otiari desiderium. voluntas per modum
intentionis dandi, et communicandi bonorum, exit in complacentia in
communicatione omnium bonorum Dei, quae habet immensitatem; sanctitas vero
activa esse pratum proprium &c. voluntatis, quae destinata e ad omne
honestum & est regula totius honestatis amandi. Unde fit, quod
sanctitas activè non denotet humanam excellit a sanctitate activa Dei,
nam sanctitas activa Dei, e per modum operosis, ut loqui solet cum
antiquioribus doctoribus, non per modum actionis [illegible], res cuique operoir.
si de actionis grammaticis non dat in Deo principium [illegible], sed
potentiam quidam tantum [illegible]: at summor activè [illegible] e sanctitas im-
[illegible] sibi [illegible] communicata, quam habet sibi coadiunctis per modum
potentiae [illegible] ad actiones supernales.

Sectio 6a.

Opponitur 2a cum 3a praecedenti.

Aliqui videbunt intersepugnare 2o et 3o
3o. Proinde argumentor ostendentibus istas 3es esse [illegible]
[illegible] eundem e [illegible]. Dicergo: ideo humanitas non e sancta infinitè
activa, quia non habet omnes perfectiones in linea sanctitatis activae: etiam
non habet omnes perfectiones in linea sanctitatis passivae: ergo nec e infinitè

sancta

Sancta parte. Minorem multipliciter 1°: quia Humanitas non caret aliqua perfectione in linea Sanctitatis activae: ergo caret amabilitate illius perfectionis: probatur consequentia quia illa perfectio Sanctitatis activae caret amabilitate. 2°: quia Humanitas non est Omnipotens, nec aeterna nec Immensa, nec Deum comprehendens: ergo non est parte amabilis in linea dicente perfectionem. Probatur consequentia: quia non habet amabilitatem Omnipotentis, aeterni, Immensi, comprehendentis Deum etc. 3°: quia Humanitas non est essentialiter sancta, ergo nec amabilis in linea entis essentialiter sancti. 4°: quia Humanitas nec est Omnipotens sicut Deus, nec aeterna: ergo nec est aequaliter ac Deus perfecta: ergo nec bona aeque ac Deus: ergo nec aeque amabilis.

Dicendum: Humanitas non esset active infinite sancta, non quia non habeat in se omnem perfectionem lineae Sanctitatis activae, cum enim Deus habeat, omnes illas perfectiones habebit, sed quia non omne praedicatum dicens perfectionem, et pertinens ad lineam sancti de Humanitate dicit, sed aliquid negat, sicut negat comprehendere Deum etc. Praeterea nego minorem, quod scilicet non habeat omnes perfectiones humanitas in linea parte Sanctitatis. Ad 1am probationem minoris dico, quod quamvis Humanitas non comprehendat Deum, et propterea, quamvis hoc praedicatum Deum comprehensive cognoscere et amare, negetur de Humanitate, nihilominus humanitas est amabilis propter Deum comprehendentem se, tamquam propter propriam Humanitatis bonitatem. Unde illud praedicatum, quod negat de Humanitate reddit Humanitatem amabilem infinite; quia ut praedicatum illud reddat amabilem infinite Humanitatem, non est necessarium, quod dicat de Humanitate, sed quod dicat de Verbo propter huius unionem, et essentialem bonitatem reddit infinite et physice amabilis Humanitas.

Ad 2am probationem minoris: concedo antecedens, et nego consequentiam, aliud est, quod Humanitas non sit Omnipotens, aliud vero quod

n̄ heat amabilitatem entis Omnipotentis: Hoc 2um est falsum: nam tota amabilitas Dei refundit in Sumam, et à tota illa, et quolibet illius gradu denoat amabilis: Unde sicut Deus est amabilis amabilitate propria entis Omnipotentis, etiam humanitas est amabilis amabilitate entis Omnipotentis, quamvis n̄ amabilitate, quae supponat ipsam Sumam Omnipotentem. Ad 3um probationem, licet dic n̄ esse humanitatem essaliter sanctam, esse tamen amabilem denoatiuè amabilitatè propria entis supernalis, et essaliter sancti. Ad 4um probationem concedo anteced. et distinguo consequens: quoad praedictum: nego consequentiam: quoad modum possidendi perfectiones: concedo consequentiam. Quis negat, quod si comparet modus, quo Deus habet Omnipotentiam, cum modo, quo illam habet Sumas, hic est infinitè inferior illo, sicut enim comparat Creaturam cum Deo, unio scilicet hypostatica cum identitate rationis formalis Dei. Haec ergo comparatio est omnino impertinens. Enim vero cum dicimus humanitatem esse formaliter a Deitate per quae bona, ac Deus non comparamus modum habendi bonitatem, sed formam ipsum bonum, quod de Deo dicitur essaliter, de Sumate vero denoatiuè.

Obies 2°: Implicat, quod ab Omnipotentia denominet Sumas bona, quin denoet ab Omnipotentia Omnipotens; nam esse bonam bonitate Omnipotentiae est formaliter esse Omnipotentem. Atqui ab Omnipotentia denoat bona Sumas: ergo et Omnipotens. Haec argumentum esse contra adversarios omnes sat; Negandum est ans. Ad illius probationem neganda est maior. Imo sicut concedentes à Deitate sanctificari Sumam, dicendum est à Deitate esse bonam Sumam, non vero esse Deum. Itaque esse bonam bonitate omnium attributorum, quae omnia illam Sumam reddunt pulchram, et amabilem, non tamen praebent Sumati omnes denoationes, quas praebent Deo ipsi. Ita et in sententia dicentium sanctificari Sumam per Deitatem Verbi a Filiatione Verbi propria, quae est productio passiva Spiritus Sancti, reddit bona, nec tamen reddit

productiva

ꝯducta ꝑ Intẽ: go olibꝫ negandꝫ è illudans, scilicet In
ꝑlaxi, quod Sumãs denotet bona à bonitẽ. à bonitẽ Omnipot
quia denotet Omnipoens. Hinc ulteriꝰ deduco, quod ꝑ Sanctatẽ
activã Dei denotat bona Sumãs, et infinitẽ bona, n̄ tñ denotat
Sancta activè Infinitè, quia n̄ denotat poens amare Deũ ꝯpre-
hensivo amore.

Obiies 3º: ꝑ totã Deitẽ denotat Sumas activè
Sancta: ipsa Deitas è Infinitè activè Sancta: go resultat Sumaẽ
Infinitè activè Sanctã. ꝯstat: Sumas ut activè Sancta è infinita
activitas [illegible] Sanctatis actualis, nã cũ dicit Sumas ꝑut activè
Sancta, redundat supra fõrã à qua è, et reddit activè Sanctã fõrã
eiꝫ, à qua è activè Sancta Sumas, scilicet Deitas, è infinitè
activè Sancta: go Sumas ꝑut activè Sancta, è infinitè activè Sancta.

Ideo obiectionẽ procedere ex n̄ intellectis probe ꝯcbꝫ
præcedentibꝫ. Sepe dixi Sumaẽ hre ꝑ participatione omnẽ ꝑfectionẽ
potẽ, non tñ denotari omni denotatione possi, nec dici denotativè de Su-
mate omnia prædicata, quæ essentialiter dicunt de Deitẽ. Unde n̄ nego quod
Sumas hēat ꝑ unionẽ collatã sibi omnem ꝑfectionẽ infinitã poẽ
activè Sanctatis. Quod nego è, ab ea infinita ꝑfectione fõrè denotari
Sumaẽ infinitè activè Sanctã, sicut enim hēt omnẽ ꝑfectionẽ omni
poẽ, nec propterea infinitè poerẽ, i. Omnipoens, ita hēt infinitã
vim operandi ccᵒ Sanctatẽ actualẽ, nempe poã ad ꝯprehendendũ
Deũ, non tñ denotat infinitè poerẽ ccᵃ Sanctatẽ actualẽ, i. poerẽ
ꝯprehendere Deum. Ideo infõrã: ꝯcedo maiorẽ, et minorẽ, et nõ
ꝯñã, sicut in sãs sõi Sumaẽ à Deloe Verbi, quæ è sãva processio
ꝑ Intẽ, reddit bona, nec tñ reddit procedens ꝑ Intẽ, similiter
ab Omnipoã poẽ reddi Sumas poerẽ supernaliter amare Deũ, quã
reddat poerẽ ꝯprehendere Deũ, quamvis Omnipoã sit realiter
poẽ Deum ꝯprehendere. Ecce quomodo Sumas ab Omnipoã

sit

sit actiue sancta hoc e, potens esse Sanctatis actualis, non tamen infinite potens esse infinitae Sanctitatis actualis.

Ad 9 replicationem dic, quod si praedicetur de Sanctitate Humanitatis, quod sit actiue infinite sancta, est vera reduplicatiua; si praedicetur de Humanitate, quod sit a Christi infinite actiue Sancta, est falsa reduplicatio. Addit, quod addit, nec me recognoscere olim, quae in superioribus dixi. Nunquam tamen nunquam docui, quod possit de Subiecto Sanctitatis affirmari quodcunque praedicatum, quod dicit de forma; hoc enim est plusquam falsum, immo saepe oppositum multis adductis exemplis confirmavi. De bonitate supra dixi, quod omnis bonitas formae, denominat bonum subiectum, quapropter cum bonitas Christi sit infinita, totaliter vel infinite denotat Subiectum bonum, quin reperiri possit aliqua limitatio.

Sectio 7.a

Aliae reliquorum argumentorum solutiones.

Quod si instes, et replices: cur omnis bonitas formae denotat bonum subiectum, nec tamen omne praedicatum formae dicit denotatiue de subiecto? Resp. Ideo hanc instantiam ab omnibus soluendam esse. Accidens collocatum subiecto non reddit substantiam accidens, illam tamen reddit bonam accidentaliter, siue bonitate accidentis propria. Et in omnibus Sanctitas subsistentia collocata Humanitati, illam reddit supernaturaliter bonam, non tamen illam reddit relatiue oppositam Christi: quod in omnibus illis lineis, in quas forma bona est, bonum est subiectum denotatiue a forma, non tamen propter omne praedicatum, quod dicit de forma, dicit etiam denotatiue de subiecto. Unde Resolutio: potest humanitas esse bona per Immensitatem, quin sit ulla tamen immensa, nec finite, nec infinite: quo potest aliter esse potens elicere actus supernaturales ab omnipotentia infinita, quamuis non sit infinite potens. Et quidem hanc replicam omnes tenentur soluere

qui

quidicunt humanam sine habitu supernali, et sola applicationem Omnipotentiae, posse elicere actus supernales, hi enim dicunt ab Omnipotentia infinita esse potentem humanam ad actus supernales amandi Deum etc., non tamen ullus dicet consilii humanam infinite potentem Deum diligere; discrimen autem bonitatis a potentiis religentis, petendum est ex natura ipsa boni, ut supra indicatum est.

Replicabis adhuc: quod dicit humanam ab Omnipotentia infinite potens Deum diligere. Ly finite cadit supra humanam, et in hoc sensu etiam dicet humanam finite tantum bonam. Ly finite cadit supra communicationem gratiae, scilicet unionis, et in hoc sensu etiam dicet humanam finite tantum bonam, nam communicatio gratialis bonitatis, scilicet unio finita tantum est. Ly finite cadit supra gratiam, et in hoc sensu est falsum, quod Omnipotentia sit in se finita. Nec satis fiet argumento, si dicas primo gratiam infinitam finite communicari, si enim finite communicari sit communicari per unionem finitam, contra est, quia bonitas etiam communicatur per unionem finitam, constituit subiectum infinite bonum, sicut finite communicari. Item aliquid aliud hoc explandum est. Nec enim satis fiet si dicas 2° effectum gratialis potentiis amare Deum esse finitum, nam effectus gratialis nihil aliud est, quam gratia, subiectum, et unio, quae quidem pariter finita, aut infinita est in effectu gratiali bonitatis humanitatis, et in effectu gratiali active sanctificantis. Ergo uterque effectus gratialis infinitus est, vel neuter, sed utrique infinitum.

Ideo prolixe repellis solutione brevissima. quod sit humanas infinite potens amare Deum, consistit in hoc, quod possit amare Deum, non tamen possit comprehendere, quod enim non possit comprehendere est limitatio in subiecto ut potente amare, quia potens est, ideoque dicit infinite, sed limitate potentem; haec autem limitatio, sive impotentia ut humanas comprehendat, oritur ex defectu

Imo fecit.

Humanitatis

Sumanis, ty ex summa Deitatis perfectione. eadem enim humana imperfecta est, incapax etiam est comprehendendi, et quia Divinitas summe perfecta est, implicat alia entitas a se reddere comprehendentem. Ex utroque autem resultat, quod Sumanitas, quamvis a Deitate reddatur potens Deum diligere, non nisi limitate possit, hoc est possit aliquid circa Dei dilectionem, aliquid etiam non possit. Limitatio ergo et imperfectio Sumanitati obest, quominus ipsa sit infinite potens Deum amare, non tamen obest, quominus ipsa Sumanitas possit infinite amari. Ratio diversitatis est in actionibus gratiali potentiis amare, et potentis amari.

Ex qua doctrina evanescit altera replica: Sumanitas ut potens Deum amare includit potentiam infinitam: ergo infinite potens. Probatur consequentia: quia effectus gratialis includens gratiam infinitam est simpliciter infinitus: effectus gratialis potentis Deum amare in Sumanitate includit gratiam infinitam: ergo iste effectus gratialis est infinitus: ergo reddit Sumanitatem infinite potentem. Et consequentia esse Sumanitatem potentem est effectus gratialis: effectus gratialis est infinitus: ergo Sumanitas est infinite potens.

Respondetur: Dicendo antecedens: negando consequentiam. Ad probationem omitto ingressum sillogismum. Nego consequentiam subsumptam. Ad probationem omitto maiorem et minorem, nego consequentiam. Consequens, quod infinitum erat non est Sumanitatem esse infinite potentem, sed hoc, quod est humanitatem esse potentem esse aliquid infinitum: quod pro presenti non nego. In cuius sano, nec apud me dubium. Continens Deitatem non est infinitum absolute et gratialiter si continet partem finitam, ad summum denotatur a parte dicere infinitum: effectus ergo gratialis potest esse infinitum in sua perfectione a gratia simpliciter infinita quam continet, quin subiectum denotet infinite potens a tali gratia.

Ex quibus omnibus, quaecumque in hac disputatione discussimus, constat ipse quaestionis et dubii presentis perfectus sensus, quem calluisse summopere oportet, ut congrue decidi possit: Cum

go quærit an Sumas Xpi D. sit Sancta infinite a Deitate; non quærit an sit Sancta a gra infinita, sic enim affirmativa pars certa e, suppo[s]itas toi des Sanctificatis Sumatis formaliter per Deitem; nec quærit an sit participatione infinita Deitis, Sancta sit, sic enim negativa pars e certa, Unio enim non e infinita, nec quærit an effus formalis sit aliquid infinity, cum enim effus formalis, nil aliud sit, quam Unctio ex subito et forma unitis, certum e illud esse quid infinity saltem denominative a parte infinita, et ab ote finity, ut pote claudens Imperfectionem; non ergo e quæstio, an effus formalis, nempe humanitas Sancta sit aliquid infinity,

Sed an Sumas denotet infinite Sancta? huic dubio Incongrue rent, qui dicunt Sumatem Xpi esse infinite Sanctam, quia e Sanctificata a gra infinita. Ratio e huius Incongruitatis, quod a gra ex se infinita poe non denotari ullam activè Sanctitatem, quod poes denotari non infinite, sed finite Sancta. Incongrue etiam rent, qui dicunt finitè tantum e Sanctam Sumatem Xpi D. quia Unio e finita. Ratio e: quia cum Unio non requirat nisi propter hendam forma, cum vere, et proprie habeat formam infinitam, non apparet, cur in Unione requirat infinitudo, sicut enim in Unione albedinis non requirit vis dealbativa, ut subiectum reddat album, sic in Unione Sanctitatis requiret vis Sanctificandi ut subiectum reddat sanctum? quod si semel non requirat infinitudo Sanctificandi in Unione, nec requiret ulla infinitudo bonitatis in Unione, ut subiectum sit a forma infinita bonum infinite. Inspiciendum ergo e, an de Sumate dicat omnipotentia infinitis infinitae Sanctitatis, quod de Deo dicit. Nam si non dicat, non erit Sumas infinite potens, nec infinite activè Sancta. Nam omne gratum amabile

amabilis pare, quod de Deo dicit, dicat de Sumitate, erit Sumas Infinite amabilis, et Infinite Sancta pare, ut in duzeriorib. satis expositum relinquit.

Disp.° 9.ª

An Xpti Humanitas sanctificet etiam per gratiam habitualem accidentalem?

Cap. 1.m

Sa nans Immunis e ab omni censura

Sit 1.ª Sc.°: nec est de fide certum Humanit. Xpti e. Sanctificari per gram habitualem accidentalem, nec id negare dignum esset temeritatis nota.

1.ª pars sc.is e 1.ª R. Suarez, qui disp. 18 sect. 2 ita fatur: Dico 2.°: Secundum fidem certum existimo hanc habitualem gratiam esse in anima Xpti, eam q. donum creatum illi Inhaerens. Ita Suarez. Pasim D.res nrî e clemente Sr. Vasquez, hic enim disp. 1 cap. 1 de sa. Suarez, et illi sectatorib. q. sic plane censet, hi etiam aliqua sacrae scripturae addunt testimonia et Patrum interpretes, si potius ex suo cerebro exposita, quib. sanam veritatem probare contendunt, cum tamen ex illis nullo modo probari possit.

Probo ergo 2.ª sc.is 1.ª pars: quia nullus e locus sacrae scripturae, nullus Concilii defto, ubi sc.° asserens Xpti Sumas Sanctificari per gram habitualem statuat, et proponat fidelib. credendum: quo fit ut assertio non e de fide certa. Ansi pt abt. legenti testimonia scripturae, quib. Suarez sc. probat et Suarez, quae non libet expendere. Solum produco testimonium Joannis

1º vlcanti Xptum plenum gratiae, et veritatis. Rogo an Xptus ut homo sit plenus gratiae Deitatis? Si non? Adducat 1us: quod ex eo, quod Summas sit plenus gratiae, non necessario infertur habuisse gratiam accidentalem creatam. Adducat 2us: rogo an sola gratia accidentalis diceret plenus gratiae, si non? Sit 1us, probatur: quia melius sanctificatur per Deitatem, quam per gratiam accidentalem. Adducat 2us, quod quaestio erit certus secundum fidem Xptum sanctificari ut hominem duplici sanctitate creata, et increata, quod quidem dicendum non est. Denique rogo, quibus nam illius testimoniis, et verbis insinuet a Deitate non reddi Summas plenum gratiae, et veritatis.

2ª pars dicis est contra Vasquez, qui loco citato docet, gratiam habitualem Xpto nasci, temeritatem esset, tamen manifestum errorem contra fidem non sit. Haec vasquez opinio nostra assertio, quia quamvis fere omnes Theologi conspirarint in ceedenda Xpto eiusmodi gratiam, et nulla ratio naturali supposita revelatis id probari possit, et praeterea nec aliquo testimonio vel S. Scripturae, aut Conciliorum, aut Patrum, ex quo illa gratia ita inferat, ut faciat rem non modo probabilem, sed cultiori aliquo certitudine dignam: quo certo supponens Theologi paucis exceptis in asserenda gratia habituali, hinc ea discerto affirmare non erit temerarium, praesertim si evidenter constet Theologos scholasticos nullo urgenti fundamento fuisse ductos. Dissensus enim Theologorum facit rem prudenter certam homini alia ignaro, qui prudenter debet, latere aliquod fundamentum sibi ignotum ad assertionem affirmativam statuendam. Valentiniane etiam rem certam prudenter dissensus Theologorum homini docto, cui constat de fundamento urgentissimo: At si constet omnes Theologos nixos fuisse fundamento, sed dechuce sufficienter verosimili, et probabili, sublinfimo tum

probabilis

probabilitis gradu, cur istis repugnare temerarium erit Viro Theologo, cui ad iustum examen librare est Authoritatem Theologorum Scholasticorum, alterioris allio fundo sacrae scripturae.

Respondeo: Imprimis Authoritas omnium scolasticorum in presenti puncto parum favet, ipsi enim ex falso fundo ducuntur; existimarunt enim quod Summus Christi nonnisi gratia habituali potuerit sanctificari. Licet sint maximi pretii Theologorum omnino dicentium, et aliter in Scholis recepti. Scripturae S. Scripti testa, neque umbrant insinuant gratiam habitualem pro Christo. Psalm. 44: Unxit te Deus Deus tuus oleo laetitiae prae consortibus tuis. Fateor Christum fuisse sanctum prae reliquis Iustis. Sed ulterius fateor, quod si solum sanctificet per Deitatem evadet sanctior reliquis omnibus qui dicuntur per gratiam habitualem consortes ordine naturae. Esaiae 11. requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus Sapientiae etc. Fateor, sed Deus ipse unita hypostatice, nonne est Spiritus Domini Spiritus Sapientiae etc. Lucae 1. quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Fateor. Sed non necessario ipso suae est fecte a Deitate Sanctus est Christus, et Christo plures infinite sanctus, et Homini sineo eminenter sanctus.

Testimonia Patrum eque frigida sunt. Cyrillus aiebat de Christo: Dat Spiritum Sanctum ut Verbum, accipit ut homo. Gratia accentus in Cyrilli verbis desidero, quoniam sibi ipsi dedit, et accepit Christus. dedit ut Deus, accepit ut homo. Bernardus: Sanctificavit Sanctus fuit quidquid Virgo genuit, et per Spiritus Sancti sanctificationem, et per Verbi assumptionem. Concedo: Sed utrumque habuit Christi Summus per unionem hypostaticam,

Sanctificari à Verbo, à quo assumpta est, sanctificari etiam ab Spiritu S. à quo non est assumpta. D. Ambrosius: qui natus de Spiritu Sancto confitemini, quia negari non potest, cur renasci negatis? Magna insipientia est, ut quod singulare est hominis, confiteamini, quod totius est hominis, denegetis. Ideo ergo nos cum unione hypostatica utrumque concedimus, et Christum natum esse de Spiritu Sancto, et renatum ex Spiritu S. hoc est, sanctificatum. Omnis enim sanctificatio tribuitur singulariter Spiritui Sancto, peculiariter tamen ei tribuenda est summa Christi sanctificatio, quia non solum fuit causa sufficiens, sed etiam extra intrinsece sanctificans Christum ut hominem, ut diximus disp. 7. sect. 3.

Definitio Tridentini minus probat, quamvis à Suarez inducatur in hunc finem, quia, inquit, licet specialiter de Christo non sit definitum, tamen generaliter de iustis definitum est iustificari per infusionem spei et charitatis. Sess. 6. cap. 7. et canone 11. Ibi generaliter esse definitum de omnibus iustis sanctificari per aliquod intus illis inhaerens, et habitualiter permanens; sed Christo est intra Deitas inhaerens, et permanens: ergo definitio Concilii, quamvis generalis sit, et Christum comprehendat, non probat Christum sanctificari illo dono creato. Quo ideo Concilium non loqui ita generaliter, ut Christum comprehendat. Et haec assertio, nam definit unicam formalem causam iustificationis esse iustitiam Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit. Haec definitio Concilii, quoad priorem partem non verificatur, non verificatur de Christo: ergo ea definitione non ita generaliter loquitur de omnibus iustis, ut Christum etiam comprehendat. Si enim illa Concilii definitio Christum etiam comprehendit, infertur haereticam esse sententiam Suarez asserentis formalem causam iustificationis Christi esse iustitiam ipsam, qua Deus iustus est.

Sectio.

Sectio 2a

Sententia negans probabilis é, sed oppta probabilior.

Dictis olibq in precenti Sect. accedit, quod nulla é efficax rõ & tia sententias oppositam probabilitis, quæ maxime henda sit ad probandu gra habitualē accidentalē Xpto inesse. 1a trad- dit a b Scotistis, quod sine illa Xpti Sumas Sanctam ē ret. Sed cõiter reijcit. 2a quod gra habitualis requirit ut dispositio prævia ad Unionem hypostaticam, quia nequit assumi n. Svbalis a Verbo in puris naturalibq, ut loquunt Antiqui. etiā hodie ab olibus refutat. 3a, quod ponenda sit gra ut Inaliter eliciat Xpti Q. Sumas actus supernales. etiā precentibq ē ad numeranda. 1o quia peccor elicit actus supernales sine habitu: non ē ergo Inale actus supernali elici ab habitu. 2o: quia gra n. Icurrit ad actus Supernales Immate in hoc sensu: go n. petit p se ab actibq supernalibq, ut Inaliter eliciant. 3o quia posst dari habitq supernales sine gra Inalit, ut I... in peccore, quia amissa gra adhuc retinet habitq supernales fidei, et Spei: go non ē unde probabilit dicas habitq supernales exigi ut Inaliter eliciant actus supernales ab Sumate Xpti Q.

Propt hæc, et alia, quæ omitto, nulla prorsus nota, I. Sc... Inuerem Sententiam asserenti Xpti Q. humanitatem habuisse gra Sitialē creatam Iuriorē eminenter quidem n. formaliter. Immo illā Iudico probabilē, et expediens ad Imendanda summas excellā operē, et dignitē Sanis functionis Xpti. Sicut enim Xpti Sanctā in actu 1o summē Imendat, si dicat vel formaliter & Ceite, ita Sanctas actualis, quæ Isistit in actibus Liberis, et meritorijs illis Sumatis, summe Imendat, si dicat

eas

ca omnes operos præcessis et Immate à Deite, tamquà à princ. Immato, et Interno, atque adeo, q. princ. Immaty physicy elicitivy operis Satisfactorij Interny sit Sumas Xpti sub. et Deitas: ergo omnipoa Immate concurrit ut princ. Interny supnalle, non requirit habitum, hic enim solum requirit, ut poa nalis constituat poens in genere supnali Intrè, quod si habitum nō requirit, profecto nec graam hitualis requirit.

Dices Xphum D. habuisse Charitm, nam sine Charite Impole e placere Deo. Resp. id Intilligendum de Charite actuali, l. hituali, l. eminenti, ut ptt, quia p graam hitualem placere Iustus poe Deo sine Charite habituali, aut actuali: ergo Rd°. Xptus autem habuit Charam actualem, praeterea habuit eminenter Charitem hitualem, quia omnipoa Intrè colcata Sumani, erat Charas, Iustia, Misericordia, et reliqui habitum supernales. hi enim nil aliud efferunt ale puri Joiis, quam posse physicè in genere supnali, ergo Xptus p omnipoam Immate sibi unita poterat in genere supernali actum charatis elicere, Misericordie, Iustitie, et reliquorum omnium habituum infussorum. Adde, quod si semel é de fide sine charite nullum posse Deo placere, certe hereticam assertionem Patris Suarez assentis sine ullo habitu charatis p solam Deitem colcata hyposthicè l. p Verbi Persoliter placuisse Deo Sumani Xpti D.

Unde non solum Iudico probabile in Xpto non fuisse gram sanctifanti accialem, sed nec ullum alium habitum supernalem. Imo hoc 2um existimo probabilius quam 1um contra Recentiores aliquos, qui in de putant probandum animè Xpti Inesse gram hitualem, quia negari nequit Xpto Inesse habitum supnales. Utuntur, me Iudice, medio minus certo, si enim authoritatibus agendum sit, quamvis aliquæ adductæ sonent sanctitatem, nulla tamen

sonat

Sonat habitus virtute Infusi: ergo si authoritate agendi sit minus certus, est dari habitus in Xpto Infusos, quam gratiam habitualem, si aut rationibus agat, solum eas solet adducere pro gratia habituali Xpti, quod etiam sanctificet saltem extensive plus Xpti Sumas, quam ipse sola, haec aut rationes, nihil de habitibus Infusis probat, ut manifestum est ex dictis. Consequentia probatur secundo, quia in tantum eiusdem recentiorum docentium quod gratia sanctificans immediate influat in omnes actus sub... non possunt habitus illi... sed actus supernaturales oportet habere et spem: ergo si omnipotentia sit proxima immediata omnium operum Xpti supernaturalium, non apparet in quem finem ponendus sit habitus sibi naturalis.

Tandem convenio cum P. Petro VV badingo tom. de Incarn. disp. 5 dub. 1 docente esse negandum Xpto gratiam habitualem esse probabilius, quam olim defendebant aliqui Theologi, quos sine ulla reprehensione nostra aetate Ratiudanus In 3. dist. 13 q. 2. Convenio etiam cum eodem Authore in defendendo opinionem asserentem eiusmodi gratiam habitualem Xpto inesse, quam sine dubio reddit probabiliorem consensus apertus Theologorum fere omnium, fidenique ... bene sequentis, quia aliud penitus sanctitatem ... a gratia habituali, aliud a Deitate: ergo utrumque ponendum est propter summam pleni tudinem gratiae Xpti cuiuslibet sine ... probatur: quamvis excellentissimo modo cognoscat Xpti anima per scientiam beatam, adhuc illud cognoscit scientia supernaturali Infusa, et 3o illud cognoscit scientia naturali, quia ornatior Xpti Sumas, si eiusmodi cognitiones repetantur, quam si perfectior solum; ea quae in nobilissima habet, in quibus reliquae continentur eminenter: ergo licet sanctitas increata nobilissima in qua sanctitas habitualis contineatur eminenter, nihilominus sanctior erit Sumas repetita bis sanctitate, et propter hoc argumentum extensive pulchri tudinis supernaturalis, ponenda est in Xpto sumate 2a gratia.

Disputatio 10. An Xptus Dominus ut homo sit Filius Dei, naturalis, Analogicus.

Disp.o 10.

An Xptus D. ut homo sit filius Dei? et an nalis, an adoptivus?

Sectio 1.a

Explatur questio, traditur quod multiplex sit parle Inquantum homo.

Questio haec implexa est et difficilis, tum quia de sensu illius parle inquantum homo plane non convenit Inter Doctores ex quo ortum, quod alii aliqui plurimis insumptis paginis, pro negativa pugnant, alii exadverso pro affirmativa re ipsa fortassis Inter se non differant, tum quia nec convenit inter Doctores de germano sensu illius parle filius nalis. Alii enim sibi fingunt filiationem nalem sine vera filii natura. Alii speculant adoptionem non oppositam filiationi nali eiusdem suppositi. Unde rursus enascitur, quod apud alios Xptus ut homo evadat filius nalis, non adoptivus, apud alios filius adoptivus et non nalis. Apud alios et adoptivus sit, et nalis, apud alios denique nec adoptivus, nec nalis. Et ut arbitror plerumque inter has voces dissonantes, et in speciem sibi contradicentes summa est de re ipsa concordia ut discursu huius disputationis constabit.

Suppono plures sensus admittere hanc propositionem Xptus inquantum homo est filius Dei. Primus est reduplativus formalis, seu proprissime reduplativus, et in hoc sensu equivalet propositioni causali, hoc est, Xptus quia est homo, est filius Dei. In quo sensu significatur humanitas esse causa formalis constituens filium Dei. In hoc sensu est plane falsa, alioquin omnis homo esset filius Dei, nomine enim Xpi humanitas habet

alius

aliquod significativis holibus quo significatur filiatio Dei. Quod sub illius parte e' pure specificativus, et aequivet sive, etiam si affirmat ex parte subiecti terminus homo, posset cum veritate predicari homini esse filius Dei. In hoc supposito affirmativo, Christus inquantum homo e' filius Dei naturalis e' de fide, nec ab ullo Catholico negari potest, imo si in hac sua aequivalent sibi. Et propositio inquantum homo, et propositio sine ulla limitatione inquantum propositio: sicut nullus Catholicus negare potest, quod homo e' filius Dei naturalis, ita etiam nullus negare potest, quod homo e' filius Dei naturalis; etiam nullus negare potest in suo sensu specificativo hanc propositionem: Christus inquantum homo e' filius Dei, etiam naturalis.

Confirmatur: In Sacra Scriptura reperitur hec propositio: Christus secundum carnem e' Deus: ergo etiam e' vera hec: Christus secundum humanitatem e' Deus: ergo etiam hec: Christus secundum quod homo, seu inquantum homo e' filius naturalis Dei. Antecedens patet ex Paulo ad Roman. 9. ex quibus est Christus secundum carnem, qui e' Deus benedictus in saecula. Quem textum Pauli refert Concilium Francfordiense, ut probet non solum Christum ut Deum, sed etiam ut hominem dici filium naturalem. Confirmatur ultimo, ex eo quod supra docuimus, agentes de collocatione idiomatum, ubi diximus in aliquo sensu esse veram hanc propositionem: Christus inquantum homo e' Deus. Qua doctrina desumpta e' ex D. Thoma 3. p. quaest. 16. art. 11. ubi in corpore articuli ait, dicendum, quod iste terminus homo in reduplicatione positus potest dupliciter accipi, uno modo quantum ad naturam, et sic non e' verum quod Christus secundum quod homo sit Deus; alio modo potest accipi ratione suppositi et sic cum suppositum naturae humanae in Christo sit persona filii Dei, cui per se convenit esse Deum, verum e', quod Christus secundum quod homo sit Deus;; Hec D. Thomas.

Alter sensus reduplicativae particulae inquantum homo esse potest necessitatis reduplicativus, in quo sensu humanitas esset ratio formalis

ista

istius filij natalis Dei, nec puri spectivo, ut praecise denotet hominem, qui vere dicitur filium Dei nalis, quatenus qua in ordine suppositi conveniant D. et humana natura, Deus et homo mutuo de se invicem praedicantur; sed quatenus significet in humanitate illam esse formam aliquam, ratione cuius denominetur et sit filius naturalis Dei. Hic sensus reduplicativus particulae differt a 1° quod significet humanitatem esse rationem formalem istius filij naturalis, ut ex se ostendimus. Iste vero 3us reduplicativus sensus solum significat humanitatem esse subiectum recipiens formam, a qua homo ille denominatur filius Dei naturalis. Differentia utriusque sensus reduplicativae particulae clarius deprehenditur in hac propositione: Christus inquantum homo est filius Virginis, quae in 1° sensu est falsa, in hoc 3° sensu est verissima et Catholica. Enim vero humanitas Christi Domini est subiectum recipiens filiationem naturalem eius Virginis, a qua forma in humanitate recepta, homo ille dicitur filius naturalis Virginis.

Differt propterea iste 3us sensus particulae reduplicativae a 2°, quod 2us solum affirmat in Christo homine, ut homo complectitur humanitatem suam et suppositum humanitatis, dari sufficientem rationem, ut suppositum illud sit filius Dei naturalis, et per consequens ad omnia homo sit filius naturalis, quodquidem ut ex fide dicimus, de fide est. Unde ad veritatem huius propositionis in hoc 2° sensu, non requiritur, quod in humanitate detur vera forma, a qua homo ille sit filius Dei naturalis; sufficit, quod suppositum illud vere sit filius Dei naturalis: at vero ut haec propositio sit vera in 3° sensu, non sufficit quod suppositum humanitatis sit filius Dei naturalis, sed requiritur, quod in humanitate, tamquam in subiecto detur forma huius filiationis, ratione cuius filius Dei naturalis dicatur homo ille: sicut enim haec propositio verificatur: Christus inquantum homo est filius Virginis, quia secundum ea, quae humanitas inest, evadat sufficienter filius naturalis Dei, vera habet rationem filij ad naturam. Ita inquiritur an in eodem sensu verificari possit quod Christus

In

In quantum homo est filius Dei naturalis, hoc est, an secundum ea, quae humanitati insunt, evadat sufficienter filius naturalis Dei?

Utraque autem 1a versatur inter Theologos. Statim a principio disputationis devenientes, noto, quod Concilium Francfordiense, de cuius authoritate, ut nunc aiunt nostri, extat, non disputo, quod Adrianus Papa in epistola ad Hispanos Antistites, dum contra Patres 1o Elipandum, et Felicem Toletanum, et Urgelitanum presules, conantur pro viribus demonstrare Christum esse filium Dei naturalem et non adoptivum, idque de Christo dicere secundum carnem assumptam, solum conari hanc veritatem statuere in sensu 2o partis reduplicative. Singula in eo sensu affirmant predicti Patres. In quo si negetur, nullo incidit in Nestorianismum: at solum incidit in haeresim Nestorianam, si negetur Christum ut hominem, sive hominis Christus secundum communicationem idiomatum, esse filium Dei. Si enim negabit vera et physica unio humanitatis cum Verbo, et destruet unitatem suppositi divini in Christo, quae est haeresis Nestoriana: quod solum predicti Patres, et Concilium cum Adriano definiunt Christum ut hominem secundum communicationem idiomatum, vere dici filium Dei, ita ut non solum de persona divina, sed adhuc etiam humana in supposito verum sit illum hominem esse filium Dei naturalem. Maior patebit attente legenti textum omnis Concilii et Epistolae, quae extat ex Adriano.

Secrevimus sensum Catholicum, et omnino certum illis Patribus ab Ecclesia definitum, a alio, qui potest inter Catholicos Scholasticos sub 1o versari, cadere, nempe in 3o sui parte reduplicative. In quo puncto copimus prius praemissis enumerare, et recensere auctoritates, nec sine fructu; nostra enim resolutio ex aliarum impugnatione praecipue pertinaa est.

Sectio 2a

Opinio Sancti Thomae.

S. Th.

D. Thomas 3. p. q. 23. art. 4° In corp. ret,
dicendu, quod filiatio proprie convenit hypostasi, s. Personae, n.
autem nat.: In Xpto autem non est alia Persona, s. hyposthasis,
quam Increata, cui convenit esse filium per naturam; dictum est autem sup.
quod filiatio Adoptionis est participata similitudo filiationis naturalis;
non autem recipit aliquid dici participative, quod per se dicit, et ideo
Xptus, qui est filius Dei naturalis, nullo modo potest dici filius Adoptivus.
Totus hic discursus D. Thome his propositionibus concludit: Xptus in quantum
homo, est filius per naturam Dei proprius, et naturalis: ergo non per similitudinem
sive adoptivus. Consequentia probatur: quia quod dicitur per se de subiecto, nequit dici
per participationem, seu similitudinem. 1um antecedens probatur: quia Xptus in quantum
homo, non est alia Persona, quam increata: ergo est filius, et filius
naturalis. Haec consequentia probatur, quia filiatio proprie convenit Personae, n. naturae.
Haec ratio D. Thome, nisi congrue explicetur, difficilis
est: Illa propositio s. filiatio proprie convenit hypostasi, non naturae; s. do-
cet, quod natura non denominat filium, sed suppositum, et in hoc su vero
est; Ceterum quamvis suppositum denominetur a filiatione, potest denominari
a filiatione, quae ipsi convenit causaliter, non ratione suppositi, sed naturae. Exemplum: nam
Xptus ut homo est filius Virginis. ecce suppositum denominatur filius
Virginis, haec autem filiatio convenit Xpto, ut homini ratione naturae, non ratione
suppositi: ergo quamvis suppositum Increatum denominetur filius, potest denominari filius
adoptivus filiatione ipsi proveniente n. ex Personalitate, s. ex natura humana.
Sicut enim Xptus, in quantum homo, si consideretur ratione Personalitatis, nequit
ratione illius esse filius Virginis, nihilominus eadem denominatio non repugnat
supposito Divino, et Increato ratione humanitatis a Virgine genitae, sic et ratione hu-
manitatis adoptatae non exit suppositum Increatum filius adoptivus, quamvis
repugnet ipsi supposito hanc denominationem habere ratione Divinae Personalitatis,
et Increatae; s. illa propositio D. Thome docet, quod filiatio solum

potest

pos advenire suppo a persolite similiter, et non a nas, et in hoc sup e difficillim sup, quia Xptus inquantum homo e filius virginis non roe per sollitas, sed roe humane nature.

2° e difficillis illa ro propt alia ppm sub sumpta, scilicet, non recipit aliquid dici participative, quod ex se dicit: Deus ex suam essam a se ipso cognit, nihilominus cognit a Beatis, hoc et Angelo: ergo cognosci essentiam, et ex se Deo convenit, tamen etiam extra et accidentaliter: ergo quamvis Xptus ut homo sit roe suppositi filius naturalis, id non obstit, quominus dicatur roe humanitatis, si forte hec sufficientem formam adoptionis sciat, filius per participationem. 2° Xptus e sub Deus, et creatus: quia ens ex essa sub, et per participationem, denique e servus, et Deus ex: ergo poterit esse sub filius naturalis, et adoptivus.

Huic ultime instantie ret D. Thomas in solut. ad 2m, quod servitus non solum respicit personam, sed etiam naturam, quod nequit dici de filiatione, et ideo non e similis ro. Sed certe disparitatem rois non video. Non dicit nam servi, sed suppositum, sicut filius non dicit nam, sed suppositum, in hoc pares sunt servus, et filius: praeterea pares sunt in eo, quod servitus possit convenire suppositi roe nature, sicut etiam filiatio pot convenire suppo roe nature, ut probavimus, alias Xptus non esset filius Virginis: ergo.

Rationem D. Thome conatur explicare P. Suarez disp. 49 sect. 2. § Exhinc autem, et in hunc modum contraria defendit priorem partem: filiatio, inquit, ad Deum, quae Xpto ut homini convenit, non convenit humanitati proprie secundum se, sed per se convenit huic personae composite, sive Verbo ut subsistenti in humanitate. Unde tandem concludit illam filiationem non posse tenere proprietatem, rugnantem dignitati D. Verbi, cum illud maxime respiciat, et in illo proxime fundetur. Equidem non capio, cur potius

servus

Servy esse qua Unij debeat fundari in nas; Ergo servitus fundat in nas, et denoat suppumre; Sic Unitas aliquo non potuit fundari etiam in nas, et denoare suppumre; praetera esse ser vij est proprietas rupnans Verbo secundum se, ut tris rupnat sumi ut subsistenti in Verbo: ergo quamvis Unitas Adoptiva rupnet dignitati Verbi secundum se, non tamen rupnabit sumati, ut sub-sistenti in Verbo.

Sectio 3.ª

Opinio Scoti.

Scotus in 3º dist. 10 q. unica docet adoptionem exigere tres conditiones involvere 1ª est extraneitas ex generatione naturali in persona adoptanda 2ª gratia quae est gratuita voluntas adoptantis. 3ª bonum aliquod praeordinatum ex ista gratia adoptantis, scilicet hereditas in qua jus succedendi habet ex adoptione. Docet insuper Christo secundum suam humanam non convenire adoptionem, quia illi deficit 1ª conditio, scilicet extraneitas, ut autem explet, in quo consistat hocce extraneitas, ut adoptari possit. Itaque, post tentatas alias inutiles vias, potest ultimo dici, quod requiritur extraneitas in instanti priori temporis, sive naturae, talis, quod non ratione committat aliquid generationis naturalis, ut dispositio ex qua confferens jus ad hereditatem; hic autem generationem ipsius comitabatur gratia, qua anima Christi habuit jus in illa hereditate: requiritur ergo, quod in illo instanti naturae, in quo generatur, sive creatur, intelligatur sine jure ex vi propriae generationis, et illud esse quod collocatur media generatione, et in illo instanti illi gratia praedestinationis...

Hic ceterum Suarez partes impugnat, quia

Suma

Suma Xpi Q. proximius generat, et producit, quia intelligat hic
Ius ad Q. hereditatem, Ideo quando intelligat eius dispositionem sprud ad
hendum eiusmodi ius, proxime chimerica in 1a. secundo producit Sumas, quae
uniat Verbo, et prius unit, quam accipiat gratiam habitualem, roe cuius
illi conferat Ius ad hereditatem Divinam: quam humanitas Xpi Q. sufficit
fuit extranea in 1o Instanti, cum hereditas Q., cui postmodum ex
gratia adoptantis conferunt in aliis Instantibus eiusdem Instantis ge-
neris, ex dispositione de congruo ad gratiam habitualem: scilicet unio hypostatica
ex ipsa gratia habitualis. Et huiusmodi fundatur. Ubi advertendum est igitur
Scotum proposuerat sibi probandum roe humanitatis non convenire Xpo ex-
traneitatem, quae est caria Iuris, exsistens in aliquo Instanti, in quo scilicet
res producta, antequam gratia illi conferat Ius, habeatur extra-
neitatem non secludi a Xpi Sumae adeo quod sic que solvit argumento
facto, ut ipse Scotus Insolubile reputavit, adiecerit, solutionem quaere.
Scio plures discipulos Doctoris Subtilis ar-
gumentum solvere conatos fuisse, sed forte satius foret illis cum Magistro
succumbere. Dicent quod Ius ad hereditatem Q. conferri Xpo ex debito
congruitatis precente prioritate Infusionis gratiae. Ita est: quia haec so-
lutio adeo est vulgaris, ut Scotum latere non potuerit: quod illam vidisse
sed visa respuisse censendus est. Scio quod gratia Dei Xpo precente
unitione humanitatis debitam esse de congruo. Omitto insuper ex hoc debito
precente sequi, quod gratia habitualis, et Ius ad hereditatem non conferat
extraneae humanitati; unde probatur hunc debitum Iuris, et Ius
ipsum, sive, ut clarius loquar, dispositionem illam de congruo ad gratiam habitualem
et gratiam ipsam, non dari extraneae humanitati ex mera gratia, et liberalitate
Dei adoptantis? Unde probatur Sumam illam antequam intelligat cum
debito hendi gratiam, sed antequam intelligat unitam esse sufficienter
extraneam pro illo priori, antequam illi infundat gratiam, quia

In

In illo priori, q[uo]d q[uo]d e[st] in Angelo, tale e[st], ut nisi aliquod sup[er] addat, erit sine iure ad gloria[m].

Quod si dicas ex vi generois temporalis poni n[ostr]a illa[m] huma[nitatem] Xpi in suppo alieno, scilicet in divino, assumi[tur] falsu[m]; n[on] actio generativa humanitatis non attingit unione[m] hypostathica[m]; p[rae]terq[uam] q[uod] assumptu[m] e[st] 2o. sed[un]dum, qui docet prius no[n] q[uo]d duci sumi[tur], q[uo]d uniri, et prius n[on] uniri, q[uo]d reddi grata[m] accientali gratia.

Quod si dicas 2o cum Lalxo in 3p disp. 23 cap. 1. num. 7, q. n[on] huma[nitatem] antiqua[m] intelligar subsistentia aliq[ua] subsistere, nec dici p[ote]st propria, nec extranea, nec capax iuris, nec na[ti]onis iuris, quia e[st] incapax omnis actionis; dices tamen dura[m] omnino, quis enim dicat humanitatem Xpi secundu[m] se indecenter à subsistentia, nec esse capacem obedientis, nec inobedientis. Contra

+ accientis.

2o: quia r[ati]o h[uius] extranei, e[st] p[er]necessaria n[ost]re sume, r[ati]o, inqua[m], extranei, qu[am] desiderat in illo priori n[ost]re ante infussione[m] omnis gr[ati]ae quod expto in Angelo creato in p[ur]is in instanti naturae ante infussione[m] gratiae, admittit[ur] ab scoto extraneus Angelus, sive carens iure, hec aut[em] caria gr[ati]ae, qu[ae] e[st] in illo priori n[ost]re, non e[st] accidens Angeli, sed ipsa n[atur]a Angeli, cui e[st] indebita gra[tia], et contra talis, ut sine novo favore obtinere nequeat gra[tiam], qui favor in illo priori non intelligit[ur]: ergo caria iuris, ipse n[ost]ris humanitatis in illo instanti priori ante unione[m] non e[st] accidens, sed essentia ipsius humanitatis, qu[ae] indiget novo favore, ut constituat[ur] heres gloriae, qui favor n[on] intelligit[ur] in illo priori n[ost]re.

Ultimo e[st] difficilis ea r[ati]o: quia si quis in humanis de ignuo, imo, et de indigno mereret[ur] adoptari à Rege in filium posset sine dubio adoptari: q[uia] adoptio p[ote]st conferri p[rae]cedenti merito de

ignuo

congruo, Immo etiam de condigno ex parte adoptati, saltem ad merita de condig-
no, non requirit patris: quod quamvis gratia efficiat Christi sumatur, in
qua praesupponit dispositionem de condigno ad eiusmodi gratiam, non ideo impedietur
adoptio, quae consistit in gratia, et ne ad summas descendamus, et nullius,
etiam homo adoptatur in filium Dei, qui se de gratia disponit per actus ex-
citionis de congruo ad gratiam, et adoptionem.

Notandum tamen in loco citato solum intendere Scotum Christum non esse filium adoptivum, non tamen statuit esse filium naturalem, de hoc enim punicto, nec verbum profert. Notandum praeterea quod in sententiis in 3° dist. 10 licet sam assentiatur Christum ut hominem esse filium Dei adoptivum, quam sententiam, ut a thomistis communiter abeant passim scotistae amplectuntur. Notandum 3° quod Vellex Scotista reprehendit Vasquez ut impium, qui tradiderit hanc propositionem: Christus ut homo est filius adoptivus Dei, esse hereticam damnatam a Concilio Francfordiensi contra Felicem, et Elipandum, et haec contra Vasquez audacter effutit: Cum hunc authorem lego sapientiam, utcunque video, pietatem, et modestiam desidero. Ego in Vellice et sapientiam desidero, et modestiam; si enim sapiens esset, non ignorasset, aut a Vasquez eandem censuram tulisse, inter quos est Scotista Valber supra citatus ait numero 15. Ego inquit Valber, puto simpliciter esse de fide illam propositionem, scilicet Christus inquantum homo non est filius Dei adoptivus, accipiendo ibi inquantum specificative, prout designat ratio summa, et non turpiter. Et puto esse deffinitam in hoc sensu a sacro Concilio Francfordiensi: si modestior, sui temporis theologum facile principem debita reverentia veneraretur. modestior,

Sectio 4ª

Opinio Patris Suarez

Hic Author fusissime suum sensum explicat a disp. 40.

49 - Cum dependeat tradita, quam ipse p[raemi]ssis docuit. Sect. 1. supponit et certum: Christum ut hominem esse filium Dei, sect. 2. ultimus docet Christum in quantum hominem non esse filium adoptivum, s[ed] naturalem Dei. Hanc deinde probat versiculo ut ergo ex dictis sunt: sive: Persona Christi etiam ut homo est, non est Persona extranea, quia non est alia Persona a Persona filii Dei naturalis, imo etiam si sumatur Christus ut est Persona composita in se includit filiationem Dei naturalem, per quam constituit in esse huius Personae. Et ideo secundum nullam rationem potest esse, nec in illa, nec in durationem temporis, nec in aliquo signo, quod sit Persona aliena seu extranea a filiatione Dei. Ex hinc est, quia sicut homo Christus non acceptatur ad Dei hereditatem suscipiendam acceptatione mere extrinseca, et liberali, sed acceptatione quasi naturali, et debita ex unionis: ergo ex omni capite est incapax adoptionis.

Haec etiam ratio est difficilis; quia solum probat suppositum absolute non esse extraneum; et non esse extraneum ratione personalitatis: non autem probat eam personam ut includentem naturam humanam non esse extraneam ratione humanitatis creatae, quod si illud suppositum ratione humanitatis extraneum, extraneum est, quamvis absolute extraneum non sit, hoc autem est explicandum ergo est ultimum, cur humanitas extranea non sit, et si extranea cedat, cur humanitas extranea non constituat suppositum quod constituit extraneum, sicut humanitas creata constituit, et denotat Christum ut hominem creatum; et humanitas a Virgine genita denotat Personam genitam a Virgine, et humanitas creata Deo subiecta denotat Christum in quantum homo est, esse servum Dei etc. Praeterea extraneum est, qui non est filius naturalis: ut ergo probet Christum ut hominem non esse extraneum, probandum est esse filium naturalem: ergo in hac ratione petit principium. Probat enim esse naturalem, quia non est extraneus, cum solus is, et pro [illegible] id [illegible] dicatur extraneus, quod non sit naturaliter genitus, quod autem alio consistit esse extraneum, id probandum, et explicandum erat.

2°.

2a. [illegible] ra. In superioribus contra Scotum impug-
nata manet, quia quamvis ex debito congruo debeatur gratia Xpto
ut homini, id non tollit adoptionis gratuitatem, et Xpus [illegible], quia
ratione humanitatis non debetur adoptio: ergo humanitatis sufficientia [illegible]
et contra suppositum rationis humanitatis, et ratione actionis, qua a Virgine ut
homo gignatur, unde corruit aliud argumentum, quod pro se expendit
idem Author, scilicet Xpus non prius natus est hic homo, quam grati-
onis prius humanitati eius facta sit: ergo non prius etiam natus est hic homo
quam sit filius Dei: hoc argumentum supponit, quod probandum est, nempe
Xpum ut hominem per unionem hypostaticam esse filium Dei naturalem, quod
quidem est verum per communicationem idiomatum et extra mentem sensus Insistit, in
alio autem sensu est petitio principii.

Arguit praeterea Suarez: si daretur substantia natura sua
sancta, suppositum illius esset filius Dei naturalis, quia ex intrinseca constitutione
sua et naturali haberet ius ad hereditatem Dei: ergo suppositum illud, quod
ex constitutione sua naturali habet ius ad hereditatem Dei est filius naturalis. At hic
homo Xpus, in quantum hic homo est suppositum, quod ex constitutione sua
naturali habet ius ad hereditatem Dei: ergo est filius naturalis Dei. Nihil probo
in hoc discursu. Nego antecedens, quod scilicet suppositum substantiae natura
sua sanctae esset filius naturalis Dei: nego praeterea, quod illa natura, seu
suppositum haberet ius ad hereditatem Dei, nec dignitatem ad hereditatem, et obtinendum
aliquid boni a Deo summe liberali, non est ius adversus Deum:
unde ius nullum potest competere creaturae citra promissionem divinam, et hac
intercedente ius de congruo, ex iustitia creaturae est adversus
Deum posse. Praeterea nego, quod quamvis competeret illi creaturae ius
ad hereditatem omnino naturaliter, et ex intrinseca sui constitutione id sufficeret
ad constituendum filium, nam aliud est ius heredis, aliud est ius filii. Unde sicut

non

non omne ius gratuitum constituit filium Adoptivum, ita nec ius naturale conveniens constituit filium naturalem. Omitto quod hec sententia concedat Christum D. esse filium naturalem totius Trinitatis, nempe esse filium Verbi, filium Spiritus Sancti, et bis filium Patris, quod inauditum est in Sanctis Patribus, Imo et expresse repugnat Augustino. S. de hoc infra.

Sectio 5a

Opinio Patris Vazquez.

Quod docet disp. 89. cap. 13. Christum ut hominem non esse filium Dei adoptivum. Probatur: quia ille adoptatur in filium qui solo affectu coniungitur adoptanti, id namque ipsa vox adoptio significare videtur; est enim desiderantis, quare adoptare aliquem in filium nil aliud est, quam desiderio et voluntate, loco filii naturalis aliquem recipere et heredem, sive idem est aliquem adoptare in filium atque desiderare sibi heredem pro filio eum, qui alioqui secundum naturam sibi coniunctus non est: Sed humanitas Christi D. non fuit Deo coniuncta solo affectu, verum re ipsa: ergo per assumptionem non potuit adoptari.

In hac sententia, quamvis plura vera sint, plura etiam difficultate non carent. 1o non apparet, cur Christus in quantum homo non sit filius adoptivus Patris, aut Spiritus Sancti nec secundum Deitatem, et notionale Patris, nec secundum naturam, quem et sanctum huius Authoris, in qua unio hypostatica non terminatur immediate ad aliquid absolutum, quod si dicas adoptionem esse opus totius Trinitatis, facilis est responsio: Incarnatio est opus totius Trinitatis, non tamen tota Trinitas incarnata est: ergo quamvis adoptio sit opus Trinitatis, non ideo tota Trinitas est ratione Pater adoptans Christum. Probatur: quia gratia sanctificans sola non constituit filium adoptivum iuxta hunc authorem, sed gratia cum negatione unionis hypostaticae,

cum

cy go Xpti humas 9parata Verbo, illi uniat Phyce, a Persy Verò reliquis Phyce separet ru Verbi, non 9stuet gra filium adoptivy hominy Xpty, 9stuet verò filiy adoptivy Pris, aut Spiritus Sancti. Miror preterea, quod nullg In hanc assertiony devenerit, et esset 9or Sas circa filiationy Xpti.

Preterea e difficile in prffdicta rõnatiõ, quod scilicet ut probet filium adoptivy solo actu 9iungi adoptantiad- ducit rõnatiõ expressa vocis adoptiõ, que sonat desideriy hendi pro filio, eum, qui secundy natr filius non e. 9a e 1o: na, ut ex 9uxi constat, poes quis adoptare in filiy filiy nalem. 9a e 2o: quia ex predictis dum probat Xpty ut hominy non esse adoptivy ex eo, quod filius nalis sit, non verò probat non esse adopty ex eo qd humas phice 9iuncta sit, si enim det suffens obty desideriy illig, quod 9stuit adoptiony, sath ex hoc capite n impediretur adoptio: at si Xpus ut homo n sit filig nalis, quamvis sit illig Humas phice Unita Deo, datur obiecty suffens desideriy 9stuenty adoptiony, quod explat his verbis, utina esses mihi filig: go ex hoc capite n impedit adoptio p 9iunctiony phica Humatis cum Deo.

2o hoc docet Idem author cap. 14 n. 80 Xpty Inquanty hoiem esse filium Dei naly. Hanc assertiony sic explat. Triplicit poes aliquis esse filig alterig. 1o p charity, sive adoptiony. 2o p generoem, sive p ductiony, qua filius de substa Patris naty ab ipso accepit. 3o p substalis uniony In eadem Persona. Proxi modo reliqui Iusti sst Dei filij. 2o Verbum ab eterno generoe e filiy Patris. 3o Xpus, qua homo e filius Dei. 1o filiatio e adoptiva. 2a et 3a e nalis. Sed contra Tancroem e, quod suppat ut certum e puncty 9overse, ar. scilicet unio phica In eady Persona cum Verbo 9stuat Xpum ut hominy filiy

naly

nalem Verbi, quod quidem fere omnes negant. Unde 2.do Christum ut hominem esse filium naturalem, quia unio physica cum alio in eo supposito constituit filium naturalem, probat idem per idem.

3.o quia non probat Christum ut hominem esse filium naturalem Patris, siquidem non constituit in eadem persona naturali Patre. 3.o quia est falsum quod unio hypostatica constituat filium naturalem ex persona assumentis, si humanitas traheret ad suppositum Michaelis, ignoro, quod ideo ille homo esset filius naturalis Dei Michaelis: quod collocare alicuius suppositum esse ex unione hypostatica non constituit filium naturalem in natura assumpta, ex suppositum assumentis. 4.o quia haec sanctitas concedit Christum ut hominem esse filium naturalem totius Trinitatis.

Obiicit predictus author: Christi humanitas sanctificatur per naturam Deitatis: ergo est illius naturalis gratia: ergo etiam est filius naturalis. Ita arguit praecitato numero 8.o. Respondetur 1.o negando consequentiam: naturalis enim nequit esse Deitas entitati create, cum sit ens omnino indebitum naturae omni create, sicut enim gratia nequit esse naturalis ei, à fortiori Deitas nequit esse humanitati naturalis. Respondetur 2.o negando 2.am consequentiam. Filius naturalis non esset, quamvis esset illi connaturalis sanctitas, sicut enim creatura non suis sancta, esto possit, non esset filius Dei naturalis, ita nec humanitas Christi Dei, quamvis connaturaliter haberet sanctitatem Dei, constitueret filium Dei naturalem Christum, ut hominem.

Sectio 6.a

Opinio Cardinalis de Lugo, et Petri Hurtado.

Cardinalis de Lugo hic disp. 31 sec. 9. docet hanc propositionem defendendam esse, Christus ut homo, est filius naturalis Dei, quamvis ut explet duplicem distinxit sensum particulae illius prout homo. Si enim reduplicat supra naturam humanam, et in hoc sensu vadit falso

ppo

pod. i. reduplat supra suppy, et in hoc su vera ē, quia Xpus ut homo non soly includit na, huma, sed etiā suppum, i. hypos thassim, quę in Xpto ē filiatio ęterna: ḡo Xpus ut homo includit filiōem naly: ḡo ut homo ē filig nalis in aliquo su. Praeterea numero 3 4 docet filiy dupliciter accipi, 1º in fieri, 2º in facto ee, filius in fieri ē idē, quod genita. filius in facto ee ē hens tery generois scilicet na, sui genitoris: ḡo Xpus ut homo ē filig in fieri, quia includit roē hyposthassis filiationis naly, quę ē actio genitiva, sive filiatio in fieri, hoc ē, ipsy fieri filiy, non ē tn̄ filius nalis in facto ee, quia Xpus ut homo non hēt na, D. in qua assilet Patri generanti.

Hec sol displicet 1º, quia n̄ rēt quęstioni, si enim reduplicet supra suppū humanis, non ē dubiy, quin suppy humanis Xpti sit filig Dei nalis, sit Deus, sit ab ęterno &c. Unde quęstio non ē de ppōe reduplicativa, in qua partla prout reduplicet supra suppum, sed supra na,. 2º, quia si reduplatio fiat supra suppum, i. hyposthassim Verbi, cur n̄ ccedires esse etiā vera hanc ppōnem. Xpus, in quantū homo ē filig nalis Patris in facto esse, sive terius generois, sive hens eandē na, cy Patre, cy ei quę very sit suppum humanis terty generois, et naliter hēte eandē cum Patre divina na,. 3º: quia in hoc su very etiā ē, quod Xpus ut homo, ē Verby Patris, et pducit Spm Sctm cy Patre, et secundy, quę quidē omnia, si vera sit, in eo su, sit extra presentē quęstionē, i. sit omnino falsa si dicant ad sy quęstionis presentis.

4º: ḡo filiatio, ut ē actio genitiva, sive fieri filij, soly denoat filiy, id, quod ē ipsi terming: at Xpus ut homo non ē terius generois secundy hunc authry: ḡo nec denoari poēt a bachas genitiva filig in fieri. 5º: quia si in Xto ponat actio pducēry albedinē, quę albedo non sit in Xto, sed in Paulo, n̄ denoabit

Priy

Prusalbus infieri, ut pt. nullus enim reprehendit Suarez assert. actio- nis recipi in agente, quod ex illa inferat agens calefieri, quando producit calorem in passo; ergo quamvis in Xpto homine reperiat. actio ge- nerativa filij, non ideo Xptus ut homo denominabitur genitus, i.e. filius infieri; nisi Xptus ut homo sit, s. includat terminum illius actionis.

P. Petrus Hurtado disp. 83. sect. 5. docet Xptum ut hominem esse filium Dei naturalem. subsect. 11. nº 102. Ita pro- bat des. statuta: Xptus ut homo generatur a Deo vera generatione propria viventium: ergo Xptus ut homo est filius naturalis Dei. Ans. p.: quia Xptus ut homo reduplicando humanatem oritur a Deo vivente a vivente, scilicet a principio coniuncto, primum enim est Deus a se intro Dei; Deus autem principium coniunctum est humanitati, quia divinus est incarnatus, cuius plenitudo habitabat corporaliter in Xpto. Q. ut homine, multo magis est intra Xpto ut homini divinitas quam idem imminatus cum persona Verbi, quae pater creaturis est coniunctus proprie subiecti. In similitudinem oritur a Deo Xptus ut homo, quia homo est imago, et similitudo Dei, ex illud faciamus hominem ad imaginem, et simi- litudinem nostram, hec autem similitudo est in omnibus vite capacis vere amicitie.

Hec sat vehementia, quae tenere dubitet 1º, quia prope est ut dicat omnem omnino productionem unius viventis ab alio esse generationem, nec distinguit facere, et generare, conterere, nec discernit tum factum a genito. Probatur: quia actio generativa ex eo est talis, quia p[?] semper tendit ex principio coniuncto, quod sibi coniceret, et intra tum maneat. Si enim tum aliquis producat, et independenter proxima ab actione productiva illius vitalis, et sic severet immanenter in solo producente, velut a[?] tunc non erit genitus nec filius, s. pure factus. Ita evenit in Xpto ut homine natura actioni productive humanitatis, omnino sic accidens tunc venit unctio, sive unio humanitatis cum Verbo: ergo eius mediante actio generativa filij non est. Maior probatur a omni bona philosophia; & quia actio ouire

productivo

pductiva, et generativa viventis, sive nativa essaliter differunt.

2º etiam, quia contentio eiusmi authoris similitudine innata generica, et vilissima viventis ut sic intellectus, et genitorum quodquidem apud me e' absurdum ingenium Theologiam, nam destructa similitudine atoma interioris generati, et eius generatione pductum, omnino enerve manet argumentum antiquorum Patrum probantium divinitatem verbi, et consubstantialitatem divinae personae cum Patre ex conceptu filii naturalis, si enim creatura vivens per similitudinem analogicam vitae, quam cum Deo habet, potest esse filius Dei naturalis, aperit haereticis viam, ut defendant filium esse verbum, et creaturam, et contra inutile reddit argumentum illud toties à Patribus usurpatum: Verbum e' filius naturalis: ergo aequalis Patri. Hilarius lib. de synodis adversus Arrianos, Patrem itaque non esse alienum à se, ac dissimilis substantiae Patrem dici, Pater enim dicitur Deus, si genuerit non dissimilis, atque alienum à se esse natum, quia diversitatis paternae naturae, Nativitas naturalis non recipit.

Sectio 7ª.

Duplex ratio nostrae sententiae.

1ª nra ratio sit: Ut Christus, quà homo sit filius naturalis Patris, necesse e', quod procedat, ut homo vivens à vivente à principio coniuncto cum Deo, in similitudine naturae, i.e. etiam in identitate naturae singularis cum Deo Patre.

Probatur ratio 1º: nomen filii naturalis apud Patres semper sonuit genitum ex substantia Patris. Id ipsum exstat apud Ecclesiae Patres omnes, et Theologos exceptis paucis recentioribus: qui in hac [illegible] vers., qui adeo affirmasse [illegible] pluribus fide stabilitis usurpanda esse nomina filiationalis, et filii naturalis in rigore vocis, ut omnes [illegible] Patres, et Theologi usurpant, alias in [illegible] dei nil firmum, nil stabile habebimus. Enim vero si nomen filii naturalis tibi licet semel interpretari in alio sensu, in quo filii naturalis reciproc

n

non e, quamvis In Scriptura S.ta deneat expresse Xpm esse Deum, mihi liceb[it] Interpretari, In alio sensu, In quo vere Deus non sit, quod summe cavendum e. Ad exemplum: n[on] aliunde constat Xpum esse Deum, quam ex ijs locis, In quibus Xptus se frequenter vocat Filium Dei: atqui te: ut sit Filius Dei nalis, n[on] requirit, quod sit Deus, sed quod h[ab]eat Jus nale ad h[a]ereditatem Dei, quae e Vissio Beatifica, et possessio Dei: ergo si semel deponat nomen Filius nalis a propria signatione, nihil efficacius contra Divinitatem Xpti ex Sacra Scriptura habebimus.

Dices Xpum esse Filium nalem Dei in significatione propria vocis secundum communicationem Idiomatum. In praesenti autem non esse sermonem de Xpto Filio nali secundum Idiomatum communicationem, sed formaliter qua homo e. Sed contra replico, et explico rationem praecedentem: Filius nalis e suppositum, quod habeat unaque Individuum Jus ad gloriam, sed saltem cui ex natura rei debeatur visio Dei, hoc enim ipso e naliter Dei heres, quamvis Deus n[on] sit. Unde In sententia Patris Suarez creatura rationalis non solum sancta et Impeccabilis esset Filius Dei nalis: ergo Scripturae Sacrae omnia illa testimonia inquibus Xptus vocatur Filius Dei nalis nihil probant contra Divinitatem Xpti. Et evidenter confirmatur: quia ex sententia horum Authorum sufficienter explarent ab hereticis de pura creatura ex natura sua sancta, quae quidem et esset creatura sancta, pura, In qua creatura, et filius nalis Dei, quod In re Theologica non leve absurdum arbitror.

2° probatur 3° ratione Theologica: omnia ea Sacrae Scripturae loca, Inquibus Xptus dicitur Filius Patris, sed etiam Verbum dicitur Filius de Patre inefficacia essent ad probandam aequalitatem Verbi cum Patre, sed etiam aequalitas Xpti cum Patre secundum aliquam Xpti naturam: evanesceret ergo ut omnium Infirmum praecipuum Scripturae testimonium contra Arrianos ad convincendam aequalitatem Personarum, et consubstantialitatem Verbi cum Patre, pro qua tam acriter ab Ecclesiae Doctoribus dimicatum e.

Qui

qui precipue eo arguto usus est. Verbum est filius naturalis Patris, ut constat innumeris sacre paginae testimoniis: quia est de substantia Patris illi aequalis, non inferior, consubstantialis, ac denique Deus unus cum Patre. Satis signarum rei theologice sese ostenderet, qui suis argumentis virtutem apertam inculcatam non audiverit, legerit quam: quia conceptus filii naturalis natura includit actionem genericam tendentem per se ad tolerandum filio eandem Patris naturam, sive in specie atoma, sive in singularitate Deitatis et contra filius naturalis ius habet per ius proprium ad haereditatem Patris, et filius omnino chiricus, et exceptatus inferentia quae versia pro libito disputantium.

3. arguitur etiam theologice: quia ex explicatione plurium Doctorum, quos sequitur praesenti scholastica, infertur non obscure Spiritum Sanctum esse filium naturalem Patris; quo absurdo nil potuit excogitari absurdius, nam si dixeris cum fratre Vasquez, ideo Christum ut hominem esse filium naturalem Dei, quia est sancta persona Dei: arguo ad hominem a fortiori: Spiritus Sanctus est sancta ipsa substantia sancte, quae est natura Dei: ergo Spiritus Sanctus est filius naturalis Dei strictiori longe ratione, quam sit Christus ut homo. Si autem dicas cum aliis esse filium naturalem Dei Christum ut hominem, quia naturaliter habet ius ad dona Dei, nempe visionem beatificam, a fortiori arguo Spiritum Sanctum esse filium Dei naturalem, siquidem essentialiter habet ius intrinsecum physicum, et actuale, sive actualem, et physicam possessionem omnium bonorum Patris nullo excepto. Denique mihi est evidens hec propositio, quod si semel deseratur theologia illa differentia filii naturalis, origo viventis etc., nulla relinquitur ratio probabilis excludendi Spiritum Sanctum a divina filiatione.

Conclusio 3a: Christus Dominus non est filius naturalis totius Trinitatis. Pro hac conclusione pugnat aperte Augustinus Lib. 2. de Trin. cap. 10 interpretatus verba illa *Hic est filius meus dilectus* et solum a Praeposita, nullatenus vero ab alia Trinitatis persona, rationem reddit, *nec enim legimus etiam Spiritus Sancti filius, aut etiam suus filius credi,*

aut

aut intelligi posse. Ecce Augustino res inaudita est, et prorsus insipiens quod Christus sit suus filius, aut filius Spiritus Sancti. Idaque quod eximius Doctor non praecipit, et cupiunt facile Recentiores, ego vero malim cum Augustino ignorare, quam cum Recentioribus sapere. Idem et docuit idem Augustinus in Enchiridio cap. 40. Modus iste, asserit, quo natus est Christus de Spiritu Sancto non sicut filius, et de Maria Virgine sicut filius, insinuat etc. Quod probatur ex assertione praecedenti, nam Christus ut homo nequit esse filius Spiritus Sancti, nisi procedat a Spiritu Sancto per veram generationem, actionem scilicet tendentem per se ad collocandum Christum, ut homo, in ultitudinem unius atomae, et a principio iuncto: certum est, quod Christus ut homo non ita procedit a Spiritu Sancto: ergo non est filius naturalis Spiritus Sancti.

3º probatur 2º argumento Theologico, quod fortissimi faciendum est: quotiescumque in novo testamento Christus Dominus vocat Deum Patrem suum, omnes omnino Doctores, et Interpretes intelligunt Christum loqui cum Patre aeterno, quin ullus explicuerit locutionem illam Christi directam fuisse ad Verbum, vel ad Spiritum Sanctum: sed nec Verbum, nec Spiritus Sanctus est Pater Christi naturalis. Ansam ex Augustino loco citato de Trinitate, scilicet Ubi sonuit, et clarificavi, et iterum clarificabo, non nisi Patris personam fatemur; responsio quippe est ad illam Domini vocem, quam dixerat Christus, Pater clarifica filium tuum, quod non potuit dicere nisi Patri tantum, et non Spiritui Sancto, cuius non est filius. Quid clarius? Eodem modo loquitur Hieronimus Sacrarum Scripturarum Maximus Doctor, Hilarius, Vincentius, et proprius ad 9º versionem nostram Etherius, et Beatus in lib. adversus Elipandum. Argumentum hoc urgeri poterat ex pluribus, quae tradunt in Concilio Francfordiensi ad 9 Vincentios Antistites Hispanos, a quibus super sedeo.

4º probo eandem conclusionem argumento Theologico: si dicat Christus esse filius naturalis totius Trinitatis, non potest probari ex Sacra Scriptura, quod potius Trinitatis Persona incarnata fuisse. Vocabulorum, qui leve

putarit

quaeuenit, Theologia ignorat. Illud inferri expressis iis ita probo. Notalio ex capite constat quod Persona Trinitatis incarnata fuisse, quam ex iis locis, in quibus Christus se appellat Filium Patris Dei: atque hoc posito si veritas, non requirit, quod sumus fuerit unita Filio Dei potius quam Patri, aut Spiritui Sancto: quod nullus restat in sacra Scriptura sufficiens fulcimentum huius veritatis Catholicae, quae docet quod tamen Persona incarnata fuisse. Maior est certa et minor patet in scholasticis Doctoribus, quos supra citavimus, et refutavimus. Plures enim ex iis, et fere omnes docent etiam si Pater carnem assumeret et illum hominis fore Filium Dei naturalem, et idem docent de Spiritu Sancto incarnato, fore scilicet Filium Dei naturalem: quod ut Persona Dei incarnata se appellet Filium naturalem, et Deum suum Patrem naturalis, non requirit quod incarnatio facta sit in Persona Filii. Quaerant mihi quod oppositi Doctores sacrae Scripturae textus, quo revelatum sit solam quod Trinitatis Personam esse incarnatam, potius quam aliam.

Sectio 8a

Duplex alia probatio nostrae sententiae.

3a probatio sit: Christus Dominus in quantum homo; non est Filius naturalis Patris. Et probatio: in humanitate Christi non datur sufficiens filiatio, ut genitus ab aeterno Parente: quod Christus Dominus in quantum homo non est Filius naturalis Patris vel illius relationis supra Humanitatem, qui suis in priorem 1o versu intendit. Antecedens: Christi Domini Humanitas non habet actionem generativam, conventionem propriam ab aeterno Parente, non enim producitur in similitudinem naturae a Patre in singularis, nec a proprio sui numero Deo: quod Christi Humanitas non habet filiationem, qua genitus ab aeterno Parente tamquam a genitore. Confirmatur: Humanitas Christi Domini solum habet generationem temporalem omnem generationem temporalis in Christo est a Matre sine Patre: quod nulla generatio, quam habet Humanitas Christi Domini: est ab aeterno Parente tamquam

à

à Genitore ipsius. Maior è certa, et minor frequentissime reperitur apud Sanctos Patribus, quos longum esset recensere. Ergo Christus Dominus qua filius virginis, non est filius naturalis Patris: ergo qua homo, non est filius naturalis Patris.

4a. Conclusio sit: Christus Dominus inquantum homo est filius adoptivus Dei. In hac conclusione reduplicatio cadit supra humanitatem, de dicta conclusione examinillo reperiri sufficientem huius adoptionis, ut explicui sect. 1 huius disputationis. Probatur facile per ex supradictis: filius adoptivus est realis natura, sive in se, sive in alio existens, qui quod non habeat filiationem naturalem, admittatur ex gratia, et favore adoptantis, tum ad curam paternam, tum ad hereditatem illius suo tempore capessendam: at Christus, inquantum homo, realis est, nec est filius naturalis Dei, et accipit, et acceptat liberaliter gratis a Deo, tum ad curam propriam Patris; tum ad hereditatem a Deo capessendam: ergo Christus inquantum homo, filius adoptivus Dei. Syllogismus liquet. Maior patet ex definitione adoptionis, cui standum est, ne pro libito nostras essas ad nostras opiniones semel precceptas trahamus violenter. Cotter defenditur adoptio in iuristarum gymnasiis, apud quos nata est: gratuita assumptio personae extraneae in filium: hoc est, ad emulationem filii naturalis, hinc est, quod filiatio adoptiva apud me non dishabeat solo esse per ius ad hereditatem adoptantis, sed per assumptionem hominis in curam paternam, amorem, et gubernationem imitantem curam propriam Patris naturalis: quia nalem filium a persona, quae Pater naturalis non est.

Minor autem prioris silogismi est omnino clara. Imprimis Christi humanitas, et Christus, ut homo est sufficienter extraneus Deo, nam illa particula extraneae personae in definitione adoptionis nihil aliud sonat, quam persona, quae non sit filius naturalis genitus, prout autem Christus est homo reduplicando super humanitatem, ut exposuimus, non est filius naturalis Dei: ergo ut sic acceptus, sufficienter

extraneus

extraneq. Cristas ex gra acceptat, nam q.d q. pertinet ad lineam Personi sup naturalis, gratis solo et liberalit concessum fuit humani Xpi Q. at q. sadeo ex summo Dei favore. 3.o praeterea quis neget Deum gessisse curam, et gubernationem omnino Paternam ut ad instar Originalis ga sacrosancta illa humat Xpti, ac denique illi dedisse ius ad haereditatem possiq, nempe ad Vissionem Beatificam in summo gradu obtinendam, qua vero alia maior non fuerit a Deo concessa nihil quo desiderari poet, ut filius Dei adoptivus ut Xpus secundum substantiam in suo exposito.

Quod si interroges, a qua gratia fiat filius adoptivus Xpus Q. Dico 1.o: mihi non esse dubium, quin a gratia habituali, quam cum communi sen. Xpto concessimus, evaserit filius adoptivus. Ratio: quia haec gratia ex natura sua est acceptatio tanquam filius hominis, qui alioquin non est filius naturalis, hoc est, gratia illa admittendi ad curam Dei Paternam, et ad cum iure ad gloriam, sed supponens Xpum ut hominem non esse filium naturalem: ergo gratia habitualis subiectum sufficiens invenit, ut constituat filium adoptivum, nil enim potest alterari quod requirit in suppositali, quod a Deo adoptandum sit, nisi quod non sit filius naturalis. Omnia ergo ex parte filii adoptivi sine ullo contrario impedimento, quae repetierint in haeretico, repertum in Xpto ut homine, nec vitio ascensionis in haeresiorum art. dostat, quod debitum praecedere adoptionem, et tollit adoptionem subsequentem ut supra probatum est.

Dico 2.o: valde etiam esse probabile, et aequum me omnino verum, quod ante infusionem gratiae habitualis per gratiam solam unionis, Xptus ut homo erat sufficienter constitutus filius adoptivus. Probat: etiam praecissa gratia habituali ratione solius unionis cum Persona Verbi, erat debita illi humani cura Q. et gubernatio a Deo paterna, et ut sic dicam, homo ille ratione illa sibi pertinebat

phlee

phice Intrc ad familia Dei: Preta roe Illi unionis illi erat debita gloria. Et vissio Beata, quis aut dubitet Deum hec omnia admisisse. Et Icesisse Anthithe Unionis omnia illa supernalia Bona, que tali unioni debita erant q̄d. si hec omnia Icessit, volas illa omnia Icedendi, nempe sura Patris propria et hereditas Divina, unita erat phice Sumati Xpti q̄. gorõe unionis hypostice, Independenter ab accidentali glas, Xptus ut homo filius erat Adoptivus.

Dices 1°: filiatio eterna nequit Ishuere suppositum filii adoptivi: q. quod Icicat ut quod Xpti Sumati, nequit Xptus ut homo Ishuere filius adoptivus. Anser: quia filiatio eterna essaliter ē filiatio nalis: q. nequit Ishuere filius adoptivus.

Ret. Sicut in sna adversanty, gra hitualis essaliter ē filiatio adoptiva, Xptum ut homo n. Ishuit filius Adoptivus; Imò potius inaliquentur sna ipsa gra hitualis, que aliis homines reddit adoptivos. Et cum homines Ishuit filius nalis. Ita in mea sna filiatio Dei, que essaliter ē filiatio nalis, esse Ishuit homines filius Adoptivus. Ego si filiatio nalis essaliter Icicat Verbo vissionem Dei essalem. Xpti verò Sumati n. Icicat videre Deum per vissionem subscialem, et sicut Verbo Icicat posses. actualem omnium bonorum Dei. Xpti verò humati non Icicat posses. actualem vissionis, sed tantum Ius ad vissionem Dei. Ita Verbum reddet filium nalem, Xptum verò ut hoiem filius adoptivus. In forma nego ans. Ad probaem disquo assumptum: essaliter ē filiatio nalis Verbum Ishuere filium nalem: Icedo ans: Xptum ut hoiem Ishuens filium nalem: nego ans.

Dices 2°: a unione hypostica ante ad gratiam accidentalem adoptatur in filius Xptus ut homo: q. nequit adoptari

iterum

Iterum per quem acceptatur. Et ratio: quia nequit subiectum bis adoptari ad hereditatem. Dicitur: Acceptanti et negandi terminus non implicat eandem personam bis adoptari, nam si loquamur de moralibus denominationibus, non implicat, quod quis se obliget ad aliquid prestandum duplici obligatione, sicut duplici precepto, vel duplici censura. Si loquamur de denominationibus physicis, adhuc non repugnat, quod bis denominetur idem subiectum, sicut Christus humana bis sanctificatur, et bis cognoscit idem obiectum, et in se Pater Valquez Justus bis iustificatur, scilicet per actum, et per habitum.

Sectio 9a

Diluitur aliquibus obiectiunculis.

Obiicitur 1o. Si Christus Dominus secundum humanitatem est filius adoptivus absolute sine addito, vel reduplicatione dici posset haec propositio: Christus Dominus est filius adoptivus Dei, haec absoluta nequit verificari: ergo haec reduplicativa prior. Maior probatur: omnia praedicata, quae Christo secundum humanitatem conveniunt, vere praedicantur absolute de Christo sine ulla restrictione aut reduplicatione: absolute Christus filius est Virginis, absolute dicitur mortuus, temporaliter natus etc.: quia secundum humanitatem filius est Virginis, moritur, et nascitur.

Dicitur argumentum nullius esse roboris. Concedo Christum absolute dici posse filium adoptivum, sed non sit purus adoptivus, sed adoptivus simul et naturalis, sicut non est homo purus, nec pura creatura, sed Deus homo in unitate suppositi. Adde, quod in illis locutionibus absolute usurpatis Christus moritur: Christus nascitur ex Maria Virgine nullum apparet periculum: at in his locutionibus: Christus est creatura, Christus est filius adoptivus, specie tenus involvit periculum cuiusdam affinitatis, saltem secundum externam vocem acceptionem cum haereticis negantibus filiationem naturalem. Unde quia res est controversa, et alias

Dicitur

fuit cum hereticis; vir Catholicus tenet non solum locutionem rigorosè
veram usurpare, sed ita explicatam, ut clarè se ab errore dissen-
tire probet, et ob hanc causam consulto semper addendum est Christum
secundum humanitatem esse filium adoptivum, scilicet non esse pure adoptivum.

Obiicit 2º Vasquez instaurari posse contra nostram
sententiam omnia illa argumenta, quibus Concilium Francofordiense impug-
navit errorem Felicis, et Elipandi: ergo illam sustinendam non esse.
Ansor: Concilium contra Elipandum sic arguit: Christus est filius naturalis
ergo non adoptivus. Ans haec argumenta etiam assumimus contra nostram sententiam.
Leo sextus hoc argumento convincit Felicem, et Elipandum Nestorianos fu-
isse, nam ita Christum asserebant adoptivum filium, ut concederent sta-
tim concedere non esse naturalem, quod quidem verum inferri non poterat ea
claritate, nisi supponeret humanitatem Christi non esse unitam verbo physicè,
qui est eadem Nestorii heresis, sic enim fingebat hominem illum in eo suum
filium adoptivum, ut nullatenus dici posset filius naturalis, quapropter
semel statuta secundum fidem filiatione naturali illius hominis, decide-
debat contra Hispanos episcopos illum hominem non esse pure adoptivum.

Instat: Felix, et Elipandus concedebant unam
in Christo personam: ergo pro libito solutionem praecedentem excogitavimus.
Ans constat ex Alchuino, qui praedictum errorem his verbis
tradidit: Christus cum Patre et Spiritu Sancto unus est Deus, non
nuncupativus sicut Hispanica haeresis impia temeritate affirmare prae-
sumpsit; asserens Dei filium in divina natura Deum esse verum,
in humana, nuncupativum; similiter, et in divina natura proprie filium
Dei, et in humana adoptivum, dividens unam personam Filii Dei cum
Nestorio in duas personas in Christo, id est, veri filii, et adoptivi.
Haec Alchuinus: ergo qui concedit Christum esse verum filium, et adoptivum,
quia Deus, et quia homo est, dividit personam in Christo, et omnino
refragat unitatem personae Dei, quam fides catholica in Christo veneratur.

Ex eo predictus textus Alchuini est irrefragabile testimonium ad condemnandum Episcopos Hispanos Nestorianismi. Noto 1°. quod Hispanica heresis affirmabat Christum non esse verum, et verum Deum, cum spiritus S. solum Deum nuncupatum, hoc est, hominem Christum non esse realiter, et physice eandem Personam cum Verbo, sed tantum per Unionem affectivam charitatis, aut moralem dignitatis. Sicut Prorex dicitur eadem Persona Regis. 2° noto, quod Hispanica heresis affirmabat Christum in divina natura esse Deum; in humana vero, non esse verum Deum. Hec assertio non potest insimulari heresis, nisi neget communicationem idiomatum, nam Christum secundum humanitatem esse verum Deum, solum docet fides in vi communicationis idiomatum: quo in hoc sic negabat ab Elipando: est ergo Nestoriana. 3° tandem noto, quod in eo sic dicebat predictus hereticus Christum esse adoptivum, eternalem, in personalitate erat dividere Personas in Christo; at licet omnes chatholici dicant Christum esse filium adoptivum secundum humanitatem, non inferri ex illorum sententia multiplicitatem Personarum in Christo, ea claritate qua, ut convincant, sentire in heresim Nestorianam negantem Unionem physicam, et substantialem in Christo: quo etc.

Obiicit 2°: Concilium predictum contra hereticos illius temporis sic arguit: Christus est filius Adoptivus: quo Beatissima Virgo non est mater Dei. Antecedens admittimus. Consequens negare non possumus, quia illud vult Concilium, et ei approbat: debemus ergo totum simul concedere. Dico: Consequentia assumi et approbari a Concilio, et esse omnino firma, supposito ante loquente de Christo ut pure adoptivo, non vero si supponat, ut nos secundum fidem supponimus: Christus ut Adoptivus, sed eternalis.

Disp.° 11.

Unde valor satisfactorius, et meritorius operum Christi Domini simpliciter infinitus desumendus sit?

Sectio

Sectio 1a.

An opera Xpti D. fuerint Theandrica.

Quaestio is superscripta supponit valorem operum Xpti D. esse infinitum. Sic loquitur Clemens 6. in Extravag. Unigenitus de poenitentiis, et remissionib., Thesaurum inquit, militanti ecclae Xptus acquisivit volens suis Thesaurizare filiis Pius Pater, ut sit infinitus Thesaurus hoib. et infra de cuius thesauri consumptione, seu diminutione non est aliquatenus formidandum, tum propter infinita Xpti, ut predictum est merita &c.

En Xpti merita vocant infinita, quod cum intelligendum sit, non de infinitudine in numero operum, hic enim finitus tamen fuit, intelligendi nasid e de infinitudine secundum valorem moralem operum. Et licet antiquorum opinio sit valorem operum esse finitum, id in suppas locutione Pontificis, et summam Redemptionis nre prestantiam, pro verti non patiar, solum operam et labor impendit noster in designando prio valoris huius infiniti.

Non ignoro convexefecisse sectam pro sa negante valorem infinitum operib. Xpti D. sed scio etiam aliquos scotistas ita Magistrum interpretari, ut plane cum coi, et D. Thomae sa consentiat. His acquiesco, et mihi suadeo, attentis ipsis speciis qui verbis Scoti, illum solum negasse infinitudinem physicam in Xpti operib., non vero moralem.

Praeterea, quando suppono, quodlibet Xpti opus esse infiniti valoris, in genere meriti, sermo est de valore meritorio, in actu 1o. seu premii. Enimvero meritum dupliciter accipit 1o. pro dignitate et excellentia operis ad inducendum premium. 2o. pro iure inducens in merente ius ad accipiendum premium, et in remunerante, debitum reddendi premium. Hoc ius ex parte merentis

Et

24. et debitum ex parte remunerantis, ut signa dixisse memini, non
 dubitur, nisi post remunerantis acceptationem, sive sponsionem li-
 beralem, qua promittat opus irremuneratum non relinquere. Imprehendunt
 non inquisitores, an opera Christi Domini acceptata fuerint ad premium infinitum,
 sed an esse valorem eum habeant, ut si remuneranda sint,
 minori, quam infinito premio digne non compensentur.

Allatiorum opinio est opera omnia Christi Domini esse infiniti
 valoris, eo quod theandrica fuerint. Theandrica operatio graece
 idem sonat, ac latine Dei virilis. Dei virilis esse opera Christi
 in aliquo sensu est certum catholica fide, et omnino indubitatum: certum
 enim est operationem humanam Christi esse operationem Dei hominis, eadem certitudine
 qua certum catholicis est Christum non esse purum hominem, sed Deum simul et
 hominem. Non contenti hoc sensu predicti Doctores, alium excogitarunt
 scilicet operationem Domini in Christo moraliter componi considerant ex voluntate
 humana, ex humana scilicet et Divina voluntate moraliter unitis, quando
 constant operationem moraliter integram, quam vocant theandricam
 sive Dei simul et humanam, quia est actus increatus divine voluntatis
 simul, et quo modo unitus, sumptus cum actu creato voluntatis humane.
 Hanc theandricam operationem, facile demonstrant infinite me-
 ritoriam, et satisfactoriam, quia includit volitionem operationis infinitam
 sive volitionem, qua Deus ut Deus vult. Deinde sufficienter
 putant sententiam suam probasse, si demonstrent, se longe a Mo-
 nothelitarum errore positos esse, qui unam physice tantum voluntatem
 in Christo ponebant.

Non dubito, quin predicta sententia sit omnino im-
 munis ab illo errore, non tamen illico vera censenda est opinio, si
 demonstret non esse erroneam. Illi non acquiesco 1°, quia non est unitas
 moralis, nisi inter actiones, que eidem libertati subsunt, et ab eodem im-
 perio dimanant, ita ut omnes ille in uno eodem que actu imperante

componant

Diuncant, et ideo illo velut ad unum fiant: atqui actus voluntatis humanae Xpti Domini non habent eandem libertatem cum actionibus pertinentibus ad voluntatem Dei, nec non [?] ficiscunt ab eodem imperio voluntatis. ergo actiones voluntatis humanae in Xpto non coniunguntur moraliter cum actionibus pertinentibus ad illius divinae voluntatem. Maior est certa: nullum enim aliud genus coniunctionis moralis agnoscunt Theologi in modo de actibus humanis, nisi nimis late accipiatur coniunctio moralis, et extra praesentem instantiam. Minor probatur: quia voluntas in Xpto quaelibet gaudet spectali [?], et sibi propria libertate. Rursus eodemmodo est nullum imperium humanum in voluntate humana Xpti ad reliquas actiones liberas, sicut in puris hominibus [?], tamquam ab imperio proprio actionis voluntatis humanae in Xpto a voluntate Dei.

Deinde impugno: quia si actus, qui dicuntur meritorii, in Xpto Domini est coniunctus ex actu divino et humano et in hoc sensu falsum est, quod dicitur de operatione theandrica, alias omnis actio [?] meriti erit voluntas Dei. Et Xptus, quia Deus, formaliter mereretur Deus, ut Deus, sive Xptus per actum Dei tamquam per actum meritorium, utquod: si actus meritorius in Xpto est actus humanae voluntatis, prout dignificatus a divino, et in hoc sensu arguitur ad hominem. Hi Doctores docent non sufficienter dignificari actum humanum a dignitate infinita Personae Dei. si quia actus ex se humanus finitus est, si quia iungitur finite tantum, et in genere unionis moralis cum dignitate Personae. Excusatum erit, qui non videat eiusdem rationibus sub evidenter convinci actum humanum non posse dignificari infinite per actum Dei. si quia actus humanus finitus tantum est, si quia licet dignificetur ab actu infinito, coniunctio tamen cum infinito, est finita et adhuc posita intra genus unionis moralis.

Sectio 2a.

Explicat

Explicatur Infinitas valoris Moralis operum Xpti Domini.

Sit 1a Pco: Valor moralis operum Xpti D. spectat partem simpliciter infinitam, scilicet infinitam aestimabilitatem Personae Divinae operantis. Pco haec supponit ex materia de merito dignitatem, et aestimabilitatem Personae operantis constituere valorem meriti et exhibitae satisfactionis. 2o supponit ex eadem materia valorem meriti non esse praecise dignitatem operantis, naturalis enim includit et bonitatem operis, et libertatem ..., nec enim opus tale sit, ut placentiam extorquere possit a Principe remunerante, nisi obsequiosum sit Personae offensae, nec meritorium erit praemii, nec offensam extinguet modo solutionis satisfactionis, et placationis Personae offensae. Praeterea pro opere naturali necessitate elicito nullus meretur laudem, aut vituperium, quo aliter nec praemium, aut supplicium. Ideoque inter alia operationes brutorum propter, inquibus, quaenam ancilla dominantis arbitrii electione procedunt, nullius laudis, nulliusque praemii in morali aestimo censent, quamvis plerumque commode sint corporali utilitati. nisi +

Suppositis, facile nostrae assertionis probatio: Valor operum includit aestimabilitatem Personae operantis: in Xpto aestimabilitas Personae operantis est infinita: ergo valor illius operum includit aestimabilitatem infinitam. Discursus liquet, maior est certa apud omnes et Philosophos morales, et Theologos. Magis enim semper a quolibet prudente aestimatur obsequium exhibitum a Persona digniori, et moraliter excellentiori. Minor vero constat, quia aestimabilitas Personae in Xpto est summa, imo infinita, nec enim Dei dignior, aut aestimabilior est, quam Persona Xpti D. est aestimabilior, et digna, est enim simpliciter Persona Verbi: includit ergo ille

valor

valor, estimabilis infinita, sive rem infinite aestimabilem.

Dico 2°: opera moralia Christi Domini valent infinite tam ad merendum, quam ad satisfaciendum. Probatur 1°: opera, quae includunt valorem infinitum superant infinite, ut valentia pro obtinendo premio, et placatione offensi, opera, quae valorem infinitum non complectuntur: sed opera Christi Domini, ut meritoria, et satisfactoria complectuntur valorem infinitum: ergo infinite superant in virtute obtinendi premium, et placationem offensi opera quaecumque creaturae purae: ergo opera Christi Domini ut meritoria, et satisfactoria sunt infinita. Probatur haec consequentia: quod infinite superat finitum, infinitum est; sed opera Christi ut habentia virtutem moralem ad obtinendum premium, et placationem offensae personae, sive ut formaliter meritoria, et satisfactoria infinite superant opera quaecumque creaturae purae: ergo infinita sunt, ut satisfactoria et meritoria. Et unde haec, quae solet esse maior primi silogismi probatur: pono autem charitatis actum elicitum a Christo cum homine habente gratiam ut quatuor, et eundem actum elicitum a Christo: sic arguitur: ut actus hic puri hominis ascendat ad aequale meritum cum merito Christi, necessarium est, quod persona ascendat ad gradum sanctitatis aequalem cum Christo, ut ascendat autem necessario transire debet distantiam infinitam: ergo meritum Christi infinita distantia superat meritum puri hominis.

Confirmatur et explicatur: si opus puri hominis esset infinite bonum, et honestum ex obiecto, et si foret Deo infinite utile non esset dubium, quin esset valoris infiniti, et quin valeret infinite ad merendum, et satisfaciendum, quamvis dignitas personae esset finita: ergo quamvis bonitas operis, quae desumitur ex obiecto, sit finita, erit tamen infinitum opus in ratione meriti, et satisfactionis, si aestimabilitas personae sit infinita. Probatur consequentia clarissima: vis

aequata

aequata meritoria et satisfactoria, consistit in bonitate operis desumpta ex obiecto, et ex dignitate personae elicientis: sed 2m caput ex duobus enumeratis est infinitum, quamvis 1m finitum sit: ergo est absolute infinite meritorium: ergo si 2m caput ex duobus enumeratis est infinitum, quamvis 1m finitum sit, adhuc meritum operis est simpliciter infinitum. Et evidenter constat: quia ideo bonitas operis, quae ex illa nobilitate, quae infinita est, consistit meritum infinitum, quia unius partis infinitudo, non minuit, sed decrescit ex bonitate finita alicuius in ordine ad movendum voluntatem remunerantis ad praemium.

Sectio 3.a

2.a Conclusio praecedens ulterius confirmatur.

Confirmatur 1o Champ ordine conclusionis praecedentis: si homo purus haberet infinitam gratiam habitualem, non est dubium, quin opus elicitum ab homine isto esset simpliciter infinite meritorium: ergo opus elicitum a Christo Domino est infinite meritorium. Et evidenter constat: ideo opus elicitum ab homine habente infinitam gratiam accidentalem esset infinite meritorium, quia elicitur ab homine infinite sancto: sed opus elicitum a Christo Domino elicitur ab homine infinite sancto, et decorato nobiliori genere sanctitatis: ergo opus a Christo Domino elicitum est infinite meritorium. Quamvis probatur: quia opus elicitum ab illo homine puro infinite sanctitatis, superaret omnem gradum finitum meriti supernaturalis, nullus enim gradus finitus meriti exigit gratiam infinitam, omnis enim finitus gradus meriti et gradus finitus sanctitatis et bonitatis operis potest exaequari, ut patet: nam ad constituendum meritum supernaturale finitum, ut vivi, non requiritur gratia infinita, minor sufficit, ergo nec ad meritum, ut certum: ergo nec ad meritum correspondens in ullo gradu finito meriti requiritur gratia infinita, sed minor infinita, scilicet finita sufficit.

2o ordine conclusionis praefata: meritum operis nihil aliud est, quam moralis illius vis ad extorquendum praemium et modum

motivi

motivi prudentis rationabiliter trahentis voluntatem remunerantis ad premium offerendum, sicut satisfactio formaliter sumpta est vis moralis in operatione ad inducendam placationem offensi, seu saltem ad extinguendam aversionem rationabilem offensi ab offensore: ergo opus prout includeret infinitum motivum infinite moveri remunerantem ad premium. Et infinite movens Deum offensum ad deponendam aversionem rationabiliter factam adversus hominem offensorem, est opus infinite meritorium, satisfactorium quod infinite: at opera Christi quatenus meritoria, et satisfactoria includunt motivum infinitum, infinite Deum movens remunerantem ad premium et offensum ad deponendam offensam, ergo sunt infinite meritoria, et satisfactoria. Antecedens probatur: quia dignitas infinita personae immate constituit vim meritoriam illius operis, cuius autem dignitatis, quae in Christi persona est vis moralis, non decrescit per additionem alterius partis simul cum ipsa moventis, quamvis pars addita finite solum bonitatis sit, et secundum se finite tantum moveret, si sola esset.

Dices 1o: dignitatem personae esse extra operari, et consequenter non posse ab eiusdem dignitate opus infinite denominari. Contra quidem solutio! In presenti non querimus dignitatem intrinsecam operis, sed dignitatem infinitam, quamvis extra sit. Quod autem esse possit dignitas operis constitutiva meriti illi extrinseca patet: nam libertas operis constituit valorem, et dignitatem operis, nihilominus est extrinseca operi in coloribus, de cuius veritate disputo. In hoc iusto iustitia subiecti extra est operi, nihilominus opus est dignum a iustitia subiecti. Praeterea quod possit denominari infinite subiectum a forma extrinseca, etiam patet, nam ab infinito Dei amore infinite amatur homo, quamvis amor sit extrinsecus. Cur ergo nequibit opus moraliter bonum, quod immate denominatur meritorium a dignitate personae, denominari meritorium infinite a dignitate, et excellentia personae extra operi.

Dices 2o: dignitatem personae non esse physice

in

Inopere s. tamen moraliter, Ideoq. n. posse opus esse Infin. Urgeditur adhuc et illud hec. Nonquisimus an opus sit phice Infin. Infinitum s. an opus saltem moralit. valeat Infinite, quatenus valor Personae a qua Immate oritur phice opus residat moralit. Inopere. Exemplum, quod rem declarat, et sub. 2cg. nra. q. stat, dessumo ex operib. Dei ad extra. Deus est Infinite Laudabilis a crea. propter opera creationis, hec aut. Infinita laudabilitas n. consistit In sola bonite phica operum nalis creationis, s. Indignite morali, que accrescit operibus ex eo, quod a Deo Infinito Utilitatis, commodum, et Iucunda nobis habitum disposita, et elaborata fuerint: quod dignitas operantis Infinita moralit. resideret Inopere poes Infinite moralit. dignificare opus. Idem aut. est prorsus existimo, quod Deus sit Infinite Laudabilis a crea. propter beneficia creationis, et quod ea beneficia n. secundum phica utilitatem censeri, s. secundum estimabilitatem provenientem a Persona donante sint Infinite Laudabilia.

Denique probo predicta 2cg.: n. requirit maior vis Inopere ad obtinendum premium, quam ad obtinendum Dei amorem, et complacentiam: at opera Xpti D. Includunt Infinitum movum Infinite movens Deum ad amorem, et complacentiam: ao includunt Infinitum movum ad premium conferendum. Maior patet ex eo: et In humanis res est clarissima. Plebeius mereri poes apud Regem premia, qui quidem amicitiam et familiaritatem Regis non mereri non poest, et Inbuculus Theoperus ... Iustus non poes de condigno mereri a Deo optimo actum aliquem Internum Dei, poet tamen premia externa de condigno mereri: quo plus virtutis motivum moralis ... sexequitur Inopere ad movendum, et ... trahendum remunerantem ad amicum Iucundum cum merente, quam ad conferendum illi premium. Minor ex terminis silogi constat; nam opera Xpti D. dignificata a Sanctitate Increata, includunt Sanctitatem ipsam, sibi sanctificationem Humanitatis, quae est bonum infinite Deo amabile,

Ut

Ut suo loco demonstrabimus.

Sectio 4.

Diluitur obiectis difficultatibus.

Obiicies, ut probetur cum Cardinali de Lugo meritum Christi non esse infinitum, quamvis valor operis meritorii sit infinitus. Meritum Christi potest dari maius, et minus alio merito: ergo non est infinitum quodlibet Christi meritum. Antecedens probatur: quia actus misericordiae in Christo minus meritorius est, quam actus charitatis, hic enim actus charitatis aequaliter cum misericordia secundum personae efficientis dignitatem, et super excedit ratione bonitatis dessumptae ab obiecto proprio charitatis, scilicet a Deo propter se amati. Consequentia probatur ex terminis: quia infinitum in perfectione illud est, quo non datur aliud maius, atque ab perfectius.

Argumentum non solum probat meritum non esse infinitum, sed etiam valorem operis moralis, ut satisfactorius valorem, sive ut valet ad satisfaciendum non esse infinitum, quia valor operis satisfactorius minor est, quando bonitas operis dessumpta ex obiecto minor est, si cetera paria sint; ut patet in exemplo ab obiiciente producto, valor enim ad obtinendum premium complectitur bonitatem specificam operis, quae minor est in misericordia, quam in charitate.

Dicitur ergo infinitum in perfectione esse, vel formaliter tale, vel denominative, a parte, quam includit, infinita; primum infinitum fateor esse tale, ut aliud maius excogitari non possit; 2um vero infinitum potest esse minus, et maius alio, non ratione partis formaliter infinitae sed ratione alterius partis formaliter finitae. Verbi gratia coniunctum ex Deo et natura Angelica habet perfectius est, quam coniunctum ex Deo, et natura humana ratione quidem Deitatis, quae formaliter per se infinita est, sed ratione partis finitae scilicet ratione humanitatis, quae si comparetur cum natura Angelica inferior

est

e, ad eum q o mody, valor meriti in Xpto coalescit ex estimabilitate
Persone, et ex bonitate operis: hoc tunc infinite placet Deo, q.
continet bonis infinitas, poeste hoc glutteo eemino allo n reo es-
timabilitas Persone, que formaliter scilicet infinita e, s. ro e bonitas
actus, que dessumitur ex perfectione, et tendentia ad obiectum.

Obies 2o: malitia pecci n e simpliciter infinita, qua-
vis desumatur ex infinita estimabilitate, et dignitate Persone offense: q.
meritum Xpti non erit infinitum, quamvis desumatur ex infinita dignitate
Persone offerentis.

Ret: nando suppm, quod malitia pecci desumatur
ex dignitate Persone offense, ut e in se, s. ut e intentionalit incogne
retrahens a pecco, cumque non sit incogne Deus infinite retra-
hens a pecco. Implicat enim, quod Deus secundum esse intentiale
infinitus sit nisi cognitio sit infinita. Plures implicat, quod
infinite retrahat voluntas a pecco ex Maiestate Dei infinite
cognita. Hinc e, quod pecci malitia non sit infinita. Addo 1o,
q. si dignitas Persone offense constitueret malitia pecci, nihilominus
ea dignitas limitatur ex altera parte, scilicet ex cognitione finita,
et inclinatione voluntatis ad malum; hec enim minuunt gravitatem illam, que
dessumitur ex Deo offenso: at in Xpti merito bonitas operis intrinseca
n minuit, imo auget bonitatem operantis, quapropter dignitas infinita
Persone merentis, et satisfacientis desumitur sine ulla limitatione
operis boni, dignitas vero infinita Persone offense, desumitur sub li-
mitatione malitie offense.

Addo preterea 2o discrimen aliud. Dignitas
infinita Persone merentis, s. satisfacientis, n alit deservit ad aug-
mentum meriti, quam movendo ad sui amorem, et estimationem moralem; dig-
nitas vero Persone offense deservit ad augmentum offense movendo ad ret-
ractionem a Persona. Hinc e, quod dignitas Persone merentis, et sa-
tisfacientis augeat infinite valorem meriti, dignitas vero Persone offense

n'augeat infinite vim demeritoriam pecci. Rñe: quia bonū infinitū infinite movet ad sui amorem, non vero infinite movet ad odium et displicentiam ingratitudinis, et iniuriae, vt illa dicatur infinite moralis, vt probo: nam Deus seipsum infinite amat, atque adeo infinite ex parte obiecti, et naturaliter complacet in sua bonitate. Hęc autem tanta Dei bonitas non movet Deum infinite et naturaliter ad procuranda omnia bona externa Deo, nec ad avertenda omnia externa Dei mala, vt sunt peccata et offensae a creaturis contra Deum commissa: quia bonitas infinita, in sui amorem, et aestimationem concurrit infinite movens. Ad avertenda vero mala contra naturali bonitati, et illi externa, non concurrit infinite movendo: quia dignitas Dei offensi ad odium peccati contra Deum, non concurrit vt infinite movens, quamvis dignitas Dei, scilicet Christi merentis infinita concurrat vt infinite movens ad complacendum in tali opere vt Persona divina dignificato.

Dices 3°: Dignitas Personae satisfacientis concurrit vt cognita ad augendam vim meriti: quod nisi cognoscatur infinite non augebit vim meritoriam infinite. Rñet: negando ans. Dignitas Personae non concurrit vt cognita ab ipsa Persona merente, seu satisfaciente, sed vt physice seipsa dignificante opera eiusdem Personae. Si quis per errorem invincibilem homo purus, existimaret se esse Personam Dei, non augeret vim meritoriam istius operis infinite, et e contra, quamvis homo Christus non cognosceret se esse in gratia, immo quis per errorem deceptus existimet se esse in peccato, nihilominus opus ab illo elicitum in gratia, et ex gratia, non aliter meritorium est, quam si error omnino abesset: quod dignitas Personae, vt dignificans ex parte principii, non concurrit vt cognita, dixi, vt prius, dignificans ex parte principii, quia fortassis etiam concurrere potest ex parte obiecti, sive ex parte rei oblatae, vt aliquid in hoc genere dignificet, necesse est, quod cognoscatur.

Sectio 5ª.

Aliae difficultates emergentes sedantur.

Obicies 4°: Dignitas infinita offensi satis-

facit

satisfactione, .i. operantis dignificat opus meritorium infinite: quo digniori satisfacientis, .i. operantis est, ut 4.o dignificat opus meritorium ut 4.o. Et evidenter constat, quia suppono instar 1.o: quod omnia opera hominis habentis gratiam ut 4.or [sint] equalia, fraliter in ordine meriti. Et hec constat, quia omnia opera meritoria dessumunt a principio equaliter dignificante, cum autem principium dignificans equale est, et meritum nario evadit equale. Instat 2.o: quod opus quantumlibet remissum hominis habentis gratiam ut 8, est plusmeritorium, quam opus intensissimum hominis habentis gratiam ut unum. Constat autem eadem claritate probatur: quia principium dignificans meritum excedit septuplum in operibus primi hominis: quo 1000 horas servata excedit meritum. Hoc autem tenere esse proprium absurdum extrinsice innotescit.

Huic arguto multiplex solutio quesita est. Pro isto solvendo noto gratiam subiecti non dignificare fraliter opera, qua principium reddit ... gratum remuneranti, sed qua reddit estimabile, sive honorabile, quamvis autem de toto [...] indifferenter usurpaverimus voces amabile, sanctum, dignum, honorabile etc. Illud unica quod fuit quod hec omnia in Christi suppono infinita sint, atque adeo ad intentum nostrum in quo agitur de valore infinito operum Christi. Unde est dignificari opus ab amabilitate subiecti, ac dignificari a sanctitate, .i. ab honorabilitate que proprie, et rigorose est dignitas, atque estimabilitas operis. Quod autem voces fraliter honorabiles, et amabiles sint fraliter diverse patet ex conclusione: quia actiones, .i. satisfactiones [...] proris inimici, sint estimabiles, et omnino digne summa ... summi estimationis etiam apud ... inimicum: quo amabilitas, et estimabilitas suppositi quamvis aliquando fraliter sint idem, fraliter distas sit esse, et ex diversis principiis fraliter derivant, quamvis apud Deum nec sit quod amabile, nec honorabile suppositum, quod amicum Deo non sit, salvo ... providentia communi, et ordinaria.

Hinc est, quod gratia ornatum faciens habitualiter

in

In eodem gradu variò existat honorabile subiectum, in quo illud existit gratia; potest enim existere gratia, ut 4ᵒʳ, quin existat dignum ut 4ᵒʳ, scilicet dignum ut duo: ergo non est necessarium saltem ex hoc capite quod gratia ut 4ᵒʳ reddat meritoria ut 4ᵒʳ omnia opera hominis habentis gratiam ut 4ᵒʳ. Necessum est necessarium, quod solas opera reddat meritoria ut duo, nam cumulus meriti non desumatur solum ex dignitate habentis merita, scilicet satisfactionem, quamvis dignitas personae aequalis sit, impariae poterunt operae secundum inaequalitatem bonitatis ipsorum. Quapropter nec primum absurdum infertur, nec 2um. Non primum, quia licet homo iustus habeat gratiam ut 4ᵒʳ, potest elicere inaequalia merita ex inaequalitate operum. Non 2um, quia intensio operis in homine habente gratiam remissam, potest conferre operi maiorem valorem, quam proveniat operi remisso a dignitate operantis cum gratia intensa. Quare aliquando possit accidere, quod plus mereatur homo sanctior per opus remissum, quam homo minus gratus per opus intensum, nullum censemus absurdum.

Obiicies 5º: Dignitas infinita operantis auget infinitam vim operationis meritoriam, et valorem moralem illius: quia actio quaelibet Dei est infiniti valoris, in communi, ex qua licet sic argumentor: quodlibet Dei opus ex infinita dignitate operantis est infinitum: ergo praemium quodlibet, quod Deus conferat homini est infiniti valoris, et ideo superat omne meritum entis pure creati. Et Respondeo concedendo primum, et 2um enthymema, ad ultimam consequentiam dicimus purum hominem non posse mereri praemium a Deo, secundum illam moralem aestimabilitatem, quae accrescit praemio ex donante, si forte accrescit praemio, ut praemium est, posse tamen mereri de condigno praemium secundum illam utilitatem, quae ipsi ex tali dono in altero accepto accrescit. Respondeo 2º, valorem actionis creatae crescere ex dignitate operantis in ordine ad satisfaciendum, et merendum,

n

n̄ tm̄ in ordine ad solvendū debitū, quod ex r. suae etat. quod solū attendat utilitatē pretij proventura vendenti. Et exemplis: si vendo tritticū meū Regi, licet pecuniariā summā à Rege expectare potero, quā à privato, qa in ordine ad emptionē n̄ pluris reputat, quod pecunia solvat à Rege, quā à privato homine. Remuneratio aūt meriti ē quædā veluti emptio meriti, in qua solū attendit ex parte præmij utilitatē proventurā vendenti suū opus, sive merenti.

Disp.º 12.

An Xptus meruerit Antiquis Patrib. auxilia, quib. ipsi Incarnōe de cōgruo meruerint?

Plura in præsenti disputari solent, quæ ex pijs Theologicis ratiō extrahendā à propria sede petendas. Pr. an Xptus meruerit Antiquis Patrib. omnia ea auxia gr̄e, quib. ipsi præventi, Incarnōes saltē de cōgruo meruerint. 2º an Xptus meruerit Maternitatē Beatiss. Virgini. Primas de merito ingens discutit diffas: an prius operis meritorij possit esse illi. præmiū, sive an principiū meriti cadat sub meritū. Ac diffas hic ē, quia meritū movet ad præmiū ut visū actū exnsr allio, et phicē: qa movet ut visū sub oīb. suis cāis, qo ut exns. et pcedere salt. auxia a tamquā à sua cāa: q. nequis Deg meruerit a merito ad cōferendū auxiū a, alias alt exnst phicā, quā videt auxij, movebit ad ponendū ipsū; et contrā illud auxiū exister antequā exat. f. videbit exerī antequā Deus vellit illud exerē. ex hac diffe orit in præsenti diffas, an antiqui Patres meruerint saltē de cōgruo Incarnōes. Enimverò si meruere ante

opus

opus ipsorum meritorium, videtur Christus ut causa auxilij sine quo preveniente ex parte principij nullum est supernale meritum, atque adeo principium meriti scilicet Christus exit premium meriti.

Unica demeritus opinior principium meriti posse cadere sub meritum. Probatur: quia ad rationem meriti duo solum requiruntur. Primum quod illud bonum moveat remunerantem ad conferendum premium, 2um quod tribuat premium pro merito, tamquam pretium pro merce, seu tamquam rem aliam, quae traditur pro alia commutata. Atqui ut meritum moveat remunerantem ad premium, et ut premium tribuatur in commutationem pro merito sicut tribui solet pretium pro merce, non requiritur, quod meritum existat prius premio, sed praevideatur existens valide, antequam remunerans decernat premium tribuere, immo nec requiritur, quod prius existat meritum, antequam in executione conferat premium: ergo potest principium meriti cadere sub meritum. Et confirmatur ex ratione dissuadentis proxime proposita, si enim non posset principium meriti cadere sub meritum, ideo esset, quia esset ut ex parte causae principium meriti, et effectus meriti, daretur circulus in causalitate, et prioritas secundum esse reale, inter primum productionum meriti, et meritum ipsum. Maior probatur sibi est omnino certa.

Minor sola indiget explicatione: ut bonum meriti moveat ad voluntatem remunerandi meritum, non est necessarium, quod videatur scientia visionis prius existere, sed quod scientia simplicis intelligentiae cognoscatur illud bonum. Et: ut mercator moveatur ab utilitate pecuniae ad voluntatem commutandi merces pro pecunia, non est necessarium, quod praecedat ad voluntatem scientia, qua cognoscat pecuniam sibi iam esse oblatam, sufficit cognitio necessaria quae proponit utilitatem pecuniariam, quae ut sic proposita movet ad sui executionem, et sic ad voluntatem commutandi merces: ergo bonitas operis secundum se cognita cognitione necessaria, sufficit movere remunerantem ad voluntatem reddendi premium in commutationem pro opere. 2o ut reddat premium pro opere, non est necessarium, quod ante redditionem premij

praevideat

praevideat opus exhibitum: Cor: nam Conducti possit tribuere hodie praemium operario pro opere non exhibito anticipata solutione: quatenus praemium pro opere reddat non est necessarium, quod scientia absoluta videns opera iam esse oblata, praecedat: illud quod dicendum est de redditione praemii, probabiliter meritorio.

Proinde dicendum est non repugnare, quod Christus fuerit causa meritoria omnis gratiae, omnisque auxilii, quibus Patres merere potuerint, sive incarnationis substantia de congruo, sive illius acceleratio de condigno. Secundo dicendum est, non repugnare quod Christus meruerit Maternitatem Sanctissimae Virgini, et praeservationem illius a peccato originali, ut de facto promeruit. Ad hoc enim non sequitur, quod prius Christus mereatur quam Virgo Sanctissima in Matrem illius digne electa, et assumpta fuerit, sed quod Maternitas Virginis concessa fuerit in retributionem meritorum Christi. Nec difficile est ab humili re declarare genere Dignitatem. Rex enim donare potest Militiensem in retributionem eorum, quae non dum gesserit eximie contra hostes pugnans eodem ense prius adiutus. Ad rationem difficultatis supra propositam, dicendum falsum esse antecedens. Non est necessarium ad rationem meriti, quod bonum opus visum ut existens, moveat ad praemium donandum, ut exemplo supra proposito manifestum relinquitur.

Controversia 4ª

De scientia, et reliquis perfectionibus animae Christi Domini

Disputatio 1ª

An Christi anima cognoverit scientiam increatam Dei?

Quaestio haec est pure philosophica spectans

ad libr. de a[ni]ma. Si solum de p[ote]n[ti]a li res agenda sit, an scilicet Intellect[us] reddi possit Intelligens p[er] cognitionem receptam, quam ipse non fecit vitaliter? Negativa pars amplexus fui, dum Physica agebam, nunc quoque l[ibenter] libenter amplector; quia cognere In p[ri]o est vivere. Vita aut[em] In p[ri]o creato Intelli[ge]n[ti]a nequit sine actione: quo p[ri]us n[on] agere, s[e]d pure pat[ien]s, nec vivit, nec Intelligit. Quos latius hec In pr[e]dicto loco docui. Nec satis faciunt Scotistae aliqui dis[tin]guendo p[ri]us ope- rativum a p[ri]o productivo, nam s[ed] cum Doctore Subtili Scoto Intellect[us] essenti[a]li et productione Verbi distinctio illa operationis et productionis sustineri possit, In creatis vero n[on] p[ri]ncipio, quod genus distinctionis sit Inter p[ri]us operativum et productivum; nam operari cc° [illegible], non e[st] In p[ri]o mere recipere, sicut Inanime quoddam. Supposita aut[em] Impossibilitate rei de [illegible] existat, nullum restat dubium aptandum.

Disp[utati]o 6a

De scientia Beata animae Christi D[omini].

Christum D[ominum] fuisse p[er]fectissime Beatum a p[ri]mo sue conceptionis Instanti, obtinuisseque claram Dei Intuitionem in eo gradu, ad quem nullus homo purus, nullus Angelicus Intellectus ascendere, nullus Theologorum In dubium revocare tentavit. De p[ri]ncipiis hu- ius Visionis Beatifice, scilicet lumine gloriae, de Concursu Dei, An supplere potuerit defectum luminis, An vi[r]tute Immanente Omnipotentiae adhuc naturalis sit habitus potentiae elevans: De possibilitate specierum Impressarum de existentia, si forte sit possibilis. De necessitate illarum, si forte existat, non e[st] opus In p[rese]nti Importunius laborem Insumere, siquidem quae s[unt] [illegible] propria spectantes ad materiam de Viss[ione], non In Christo D. vocat Scop[us] Divini, relucet specialis difficultas explananda.

Primum dubium Instituo de obiecto Ampliti Visionis

Beatifice

25. Beatifice Xpti Q. An omnia fura (?) contingentia Xptis Q. videat In Deo, An illorum aliqua, et quae: Difficultas est, nil contingens extra Deum videri posse Intra Deum, stante perfectione divina Q. Sit medium, quo visio debet Intra videntis ad cognoscendum veritatem aliquam extra Deum contingentem. Hoc est In promptu, cum brevi visso propona: nulla perfectio Q. connectitur cum veritate contingenti: ergo nulla perfectio Q. potest esse medium, In quo prius visso, veritas aliqua contingens videatur. Prevalenter consequentia, quia nequit obiectum creatum In divina perfectione cognosci, nisi huius perfectionis per necessitatem debeat ex modo obiecti ad cognoscendum aliud: quo maximum est, quod obiectum prius visum, sive divina perfectio debeat ad cognoscendum aliud externe, cum illius existentia connectatur.

Dices 1°: Divina essentia esse Beatorum oculis ad Instar speculi obiicientis veritates creatas prospectandas: atqui ut obiectum In speculo cognoscatur, non est necessarium speculum cum existentia obiecti connecti; sed Inse Invariatum permanens, possunt modo res impressionem, modo absentiam, modo propinqua, post modum distantia reparare: ergo essentia Q. potest In his creatis deservire, ut medium ad cognoscendas veritates contingentes creatas, cum quibus non connectitur. Resp: speculationem ab speculo desumptam non esse ad rem propriam. Speculum In creatis non est medium, quo praecognito deducatur videns ad cognoscendum alterius obiecti, sed est Instrumentum refractionis specierum describendum, medio quo species visuales, quae linea recta tendentes, potentiam visivam afficerent, linea obliqua reflectentes, pupillam oculi tangant, et In actu visionem efficiant. Quapropter visio obiecti speculo propositi, non est cognitio rei In alio, nec abstractiva, sed Intuitiva obiecti In se, non secus ac si nulla esset refractio specierum. Ex hac explicatione constat,

quod

quod Dei essas, per perfectio quecunque alia creatura nequit concurrere ad cognitionem veritatis contingentis ad instar speculi.

Dices 2° veritates contingentes extra Deum non cognosci in essentia Dei, vel Verbo, per perfectione alia increata secundum esse reale, sed secundum esse intentionale defecatum, quod in Deo haberet perfectio, quam in se ipsis. Audio grandia vocabula, repenitus vacua. Vel est ei illud intentionale est quid divinum, vel quid creatum. Si primum dicat, assero, quod cognitio illius non detrahat ad cognoscendum aliquid, quod sit ab ipso realiter distinctum, et contingens, quia illud esse intentionale, utpote Dei, est omnino independens, tam physice, quam physice, tam dignitate, quam absolute cum quocunque esse extra Deum. Si dicat 2um: assero illud esse creatum inconcinne defecatum dici, sed enim essentialis dependentia ab alio, nequit a creatura essentialiter dependere ab esse. Praeterea assero hoc esse creaturae intentionale, si creatum dicat, quod non opinor in se ipso cognoscendum esse, non in aliqua creatura perfectione.

2um dubium est de obiecto naturali extra Deum. Dico nihil extra Deum naturam cognosci posse in Dei perfectione visa affirmando de ipso, quid sit realiter, sed solum affirmando illud, quantum est ex parte Dei produci posse. Pro explicatione dicendi notandum breviter de extrinsecis, praedicari posse illius praedicata essentialia in suo quiddivo naturali, qui eo ipso dignitatis sit, quia per non ruinabit creatum praedicatum esse, et subito naturam esse, quia necessario non implicat creaturae nec illa destruit absolute contingentia creaturae dependentis a libero potentiae proprie; quod enim ex unitate semel solum multiplicata inficiat dari numerum binarium, non excludit binarium numerum unitatis esse naturalem, ut evidens est. Igitur assero nullam Dei perfectionem esse medium, in quo cognoscatur quid homo in se sit, sed tamen cognita omnipotentia determinante videntis, ad affirmandum, saltem si species solis occurrat, hominem produci

produci posse, quantum est ex parte illius Omnipotentiae, quam in se videt. Ratio huius est eadem, quae praesenti resolutioni, cum nulla veritas extra Deum narret Deum, sed aliqua illius perfectio intrinseca necessario; ergo ex vi visionis, qua Deus videt, nihil extra Deum videre potest, quantumvis narret ex dicto divinae perfectionis praevisae. An sumptum ex manu de attributis.

Dices: ex dictis inferri Beatum nihil extra Deum videre in Deo, quod est absurdum contra communem locutionem Theologorum. Deo ex doctrina P. Vazquez de visione Dei in ... nihil creatum obiective in Deo praeviso videri, salvum tamen ... etiam in se ipso, nihilominus ea, quae revelantur a Deo Beatis, dicuntur taliter cognosci in Deo viso, quia ex visione Dei, tamquam ex essentia Beatitudinis, sive tamquam a primo esse ... modum actionis ipsius Beatitudinis cognitio supernalis aliorum obiectorum extra Deum, quae Deus notavit ... Beatis. Unde quod reliqua obiecta creata, quae Christus cognoscit supernaliter ad obiectum ... supernalis per se infusa reducenda sunt.

3. Est dubium de obiecto increato narrationis visionis Beatificae concessae Christo Domino. An Christus videat omnes Dei perfectiones ad intra, tam absolutas, quam relativas? In sola asserentium impedimentum esse unius perfectionis Dei intuitionem claram, ut est in se, quae sub non sit intuitio omnium, res est extra aleam. 2º veritas. In sola concedentium posse esse intellectui creato unam Dei perfectionem videre sine alia, adhuc concedendum Christo est omnem Dei perfectionem, tam absolutam quam relativam cognoscere intuitione propria. Id omnino hoc ab omnibus fere Theologis defenditur, et dignitas Christi Domini illam mihi facile persuadet, quia Christi animae concedenda est visio omnium perfectionum, quae concedi possit: atque perfectior visio est intuitio omnium

Dei

Dei perfectiony nulla dempta: ergo Xpti anima omnes Dei perfectiones intuitive videt nulla dempta a 1° sui perfectionis instanti.

Dices: Xpti anima Deum comprehenderet; quod est absurdum theologicum ingerens. Resp. contra: quia comprehendere est ita obiectum intuitive cognoscere, ut nihil obiecti lateat evidentiam: nil Dei animae Xpti latet: Deum ergo comprehendit. Resp. 1° probabile reputari his diebus non esse absurdum concedere Deum comprehendi supernaliter posse, non enim minus frequenter dictum a Patribus, nec minus in sacra scriptura commendatur Deum esse invisibilem, nihilominus Deus est invisibilis naliter, supernaliter videri potest: ergo licet sacrae scripturae et Patres frequenter inclament Deum esse incomprehensibilem, adhuc sufficienter explicant dixisse Deum esse naliter incomprehensibilem, comprehendi vero posse supernaliter. Resp. 2°, quamvis videat omnis Dei perfectio, Deum non comprehensurum, quia non cognoscit cognitione aequante cognoscibilitatem paraturam obiecti, sicut qui cognoscit probabiliter veritatem semel compluribus placitam constituere numerum binarium non comprehendit hanc veritatem, nisi illam evidenti demonstratione cognoscat. Doctrina est haec celebris D. Thomae in materia de visione.

Disp.° 3a.

De scientia Xpti supernali per se infusa, et illius obiecto.

In Xpto D. fuisse scientiam supernalem per se infusam, nemo est, qui ambigat. De obiecto huius scientiae complexo multa disputant. Dico 1°: versari circa obiectum naturale scientiae supernalis. Dico probari debet 1° adstruendo posito scientiae intrinsece supernalis versantem circa obiectum mere nale. Enimvero si semel id sit

posse

pole, Xpto Q. Scedere, nullo videbitur repugnabit; si aliquid ob-
esset, ne scia supernalis attingeret obiectum nale, esset maxime
illa distantia, sive excessus entis supernalis a nali: ea distantia non
obstat, ut probo: distantia est obiectum nale a scia Dei increata, nihi-
lominus scia Dei increata cognoscit obiectum creatum. Et econtra scia
scia creata, quod difficilius est, attingit obiectum increatum: ergo distantia entis
supernalis a nali, non obest, quominus scia supernalis attingat
obiectum nale. 2º probo: Xptus comprehendebat res nales: at
qui istae comprehendi plene nequeunt, nisi per sciam intrinsece supernalem: ergo
res nales cognoscebantur a Xpti Q. animo per sciam intrinsece supernalem. nales +
Minor probatur: quia res nales elevari possunt ad supernales producendos,
et recipiendos per essentialem sibi obedientialem potentiam, ut patet in sacramentis.
Insuper hec, et essentialis potentia entis nalis apud me obedientialis in
qua est in ordine ad formas supernales, cognosci nequit, quin cognoscatur res
intrinsece supernalis, cum qua connectitur, non solum quoad an sit, sed
etiam clare, et distincte, quoad quid est secundum omnia sua predicata. Si autem
apud me certum sit posse nalem esse cognitionem obiecti intrinsece supernalis, si
confusa sit, et solum attingat obiectum supernale, quoad an
est, sicut de facto Deum esse, nec solum esse, sed supra omnem naturam esse
nali cognitione certa cognoscimus; tamen cohior sic docet cognitionem claram, et
distinctam, scilicet ut propria cognitio discernens omnia predicata rei intrinsece
supernalis, intrinsece supernalem esse: ergo cognitio, quae aequate, et plene
comprehensiva sit rei nalis, ut potest clare, et perspicue attingere
omnia predicata rei supernalis, cum quibus res supernalis connectitur,
omnia enim illa produci possunt obedientialiter, et continentur virtualiter
continentur supernalis est.

Infero, quod potest hec scia supernalis intrinsece
sa haberi pro obiecto totali movente rem nalem sub ratione nalis. Ideo est:

quia

quia p[ro]ee cognitio r[ationa]lem propt[er] se, et ipse [form]aliter, et immate[ria]le
habitud rem na[tura]lem pro ob[iec]to [form]ali movente obiective: Nec obest
prius illud, q[uo]d s[a]epe importunissime audivi, scilicet ob[iectu]m [form]ale
specificare tendentiam actus, quia et si verum sit, non tamen infert
actum esse na[tura]lem, si ob[iectu]m [form]ale, a quo specificatur, na[tura]le sit, nam actum
specificari ab ob[iec]to, non est actum esse eiusdem speciei cum ob[iec]to, alias nul-
lus actus intus haberet pro ob[iec]to [form]ali rem non vitalem, aut rem subs-
tantialem, cum actus ipse vitalis sit, et accidens. Nec visio Beatifica
haberet Deum pro ob[iec]to [form]ali: specificari ergo actum ab ob[iec]to [form]ali, nil
aliud est, quam ab ob[iec]to [form]ali specie diversos duorum actuum, cum ipsi
distinctos specificarum intrinseca actus, qui supponuntur intrinsece respicere ob[iec]ta
[form]alia specie diversa. De hac specificatione actuum, et potentiarum plura
dedi in libris de a[nim]a.

Dico 2o: hec s[cienti]a supernaturalis intrinsece, et [per]
se infusa etiam respicit, sive attingit Deum, et propter illum
quidditative, et clare, sed non intuitive. Hec 2a pars p[ate]t: quia s[cienti]a
hec, de qua in presenti non est Beatifica, sive ostensiva Christi a[n]i[m]a[m]
Deum videntem. 1a pars p[ate]t: quia Christus D[ominus] fuit viator, sed
non pure viator, sed simul etiam comprehensor: ergo habuit s[cienti]am supernaturalem
propriam viatoris ut distinctam a s[cienti]a propria comprehensoris: at
s[cienti]a quae conficiat statum viatoris, proprium Deum debet attin-
gere, quamvis non intuitive: ergo Christus D[ominus] habuit sanc[tam] Dei cogn[itione]m
clarum, quamvis non intuitivam: at hec s[cienti]a non debet esse pure
na[tura]lis, qualis est illa infusa Dei cognitio, quoad an est, quam hodie
etiam Barbari, et quique rudes assequuntur: debuit ergo esse sup[er]-
na[tura]lis. Plures non debet esse solum obscura et propter testimonium
dicentis, Christus enim, quamvis viator, habuit [per]fectiorem
viatoris statum, quam reliqui iusti, qui sola obscuritate fidei Deum
agnoscunt sup[er]naliter: habuit ergo Christus D[ominus] s[cienti]am supernaturalem

de

de obto increato disti à cogne fidei. An fides sponi possit cum
visione n'è hui instuct.

Dico 3°: scia hec supernalis inacti lo accepta
è dista à lumine glorie, sive à pòa illa, que se hét ex parte
actus primi ante visionem Dei clara, et ipsi hit ptis supernale
visionis. Ilo hec pt: quia lumen glorie è ptis supernale
esse destinatum ad intuitionem Dei: hec verò scia solum è ptis supernale
in ordine ad cognem abstiva n'intuiva Dei. 2°: quia
consist in xpto diversus status, lumen enim glorie consult status
beatifici apprehensionis. hec verò scia supraddita ipsi hit
inferiori statui viatoris p se separabilis. Denique 3°: quia lumen
glorie n'destinat p se ad cognem intuiva rerum naliu, sed tantum
è in ordine ad cognem intuitiva Dei, hec verò scia è in ordine
ad cognem intuivas rerum nalium: go hec scia è distincta
à lumine glorie.

Dico 4°: Probabileè, hanc sciam, de qua
sermo è, non esse distam à ollectione specierum supernalium: Pt. 1°
quia in nalibus scientijs probabilius semp arbitrati sunt habitum
nalem nil aliud eé, q quia multiplicationem, et intensionem specierum
obti, que quia rerum simulachra sunt, eo plus poam adiuvant, quo
magis ad vivum obta repñant: go à ponenda pòa facilem in
ordine ad cognem supnalem cuiuscunq obti, sufficit multiplicitas
et intensio specierum supernalium. 2° ad eliciendum actum super
nalem, solum requirit, quod ex parte ptis, a quali proxi producat,
alliq° supernalitas: at si species supernalis precedat ex ptem actus
primi proxi ad cognem supernalem talis obti, relucet supernalitas
in principio, nam species supernalis è, et ipsi hit prium proxi cognis supernalis: go ultra collectionem specierum supernalium deservientium ad
cognem obti, non requit alius habitus, et qualitas supnalis, ut cognitio supnalis evadat.

Disp.

Disp.o 4.a

De Xpti scientia Infusa nali.

Scientia Intre nalis bifaria dividit. 1.o In scientia Infusa, et scientia aquisita. Abstineo ab ea quae est Verbalis, an scilicet scientia nalis dicenda sit p se Infusa. Infusa e, quae a Deo Authore donat animae sine Icursu obtory. Acquisita e. quae p proprio Labore obtinet, sive p species immate ab obtis acceptas, sive p discursu nativu animae, dum a Veritatibg. alijs clarioribg. ad ignotiores alias propria favente Industria traducit. Prioris generis scientia nalem Xptum habuisse pr: quia scia nalis secundum se p fecho e decorary statum Xpti animae nalem: go illa n caruit Xpti aia. Et evidenter coa: fuit enim Xpti aia etia In nali statu pfecto omnino perfecta. Atqui scia illam here n potuit Immate ab obtis accepta, nec p discursy: go ea scia habuit a Deo Infusa. Minor pt: quia Xpi anima n habuit pressa ralit omnia obta nalia, a quibg hausire posset Immate species. Praeterea plures Veritates sunt nales, quae Xpti animae Commisse Corpori, non poterant species Immittere: go &c. Confirmat: quia eiusmodi species nales Infusae fuerunt Angelis, et animabg separatis quotidie Infundunt: go a fortiori Xpti animae Videntur Infusae.

2.o dubium e, an haec scia sit unus phice, an ralit plures habitg? Dico 1.o: probabilius ee mihi nullum esse habitg nalem Infusu distinctu ab speciebg. Dico 2.o: In casu, quo praeter species Iccedat habitus naturalis ad cognoscenda obta

nalia

nalia. dicendu e habitu illum non esse simplicem qualitatem sed multiplicem pro multiplicitate obiectorum, et veritatum. Probatur: habitus hic est infusus ad cognoscenda veritates naturales, e eiusdem speciei cum habitu naturali: ergo auget? cum repetitione actus attingentis unam veritatem in ordine ad eandem cognoscendam, quin augeat in ordine ad cognoscendam aliam. Hec experientia arguit multiplicitatem habituum pro multiplicatione obiectorum formalium: ergo habitus etiam infusi etiam naturales multiplicantur pro multiplicatione veritatum, quas formaliter propter se attingunt. Minor probatur: quia sepius mente repetit veritates Mathematicas, non ideo auget habitus theoricos, nec se facilitorem experitur ad theologicas? ergo facilitas circa Mathematicos distincta realiter est a facilitate in cognoscendis veritatibus theologicis.

2um dubium: quinam obiecta per hanc scientiam cognoverit Christi anima? Dico per hanc scientiam cognovisse res omnes naturales, sive corporeas, sive immateriales in eo statu, quo ipsa anima tunc coniuncta, vel separata habere poterat. Ita communiter cum P. Suarez disp. 30. sect. 1. Intelligendum tamen est de rebus, quae sub scientiam cadunt, ut abstrahuntur a suis singularibus contingentibus, et quae a libertate pendebant. Probatur: Christi anima habuit omnem perfectionem intellectualem, cuius carentia nullatenus conducere poterat ad nostram redemptionem: atqui huiusmodi scientia ita generaliter spectata, perfectio erat naturalis, cuius carentia nec utilis erat, nec necessaria ad hominum redemptionem: ergo illo ornamentum exultavit Christi anima. Quod autem in usu huiusmodi scientiae Christus non dependerit a phantasmatibus, docuit D. Thomas hic 3. p. q. 11. art. 1. ad 1?.

3um dubium, de tempore, a quo initium, et exercitium habuit haec scientia in Christi anima? Dico a primo sue conceptionis Christum D. habuisse omnes habitus scientiarum, quos enumeravimus et species omnes necessarias ad hoc fieri illarum usum. Ita Suarez

eadem

eadem disputatione precitata sectione 2. citatque S. Thomam q. 20 de Veritate, articulo 2. Probatur 2do: omnes perfectiones scientiarum necessario fuerunt animæ Sanctissimæ Christi Domini propter illius unionem ad Verbi Personam, ut perfectissima naturaliter anima Verbo Domini ad perfectissimam unitatem copularetur, sive spectata dignitate unionis hypostaticæ; ad quam naturaliter exigebat: sed hæc excellentia personæ Domini et dignitas hypostaticæ unionis eadem est in exiguis instantibus de lu... primo: ergo necessario fuerunt animæ Christi perfectiones illæ naturales velut connaturales unioni hypostaticæ a primo instanti conceptionis.

Disputatio 5a

De Pertinentibus ad voluntatem Summam

Multa sunt quæ de appetitu sensitivo Christi Domini dici possent, deque illius voluntate vitali, tum quoad virtutes naturales morales, tum quoad per se infusas, et supernaturales. De passionibus animæ, de actibus, tristitia, odio, etc. sed hæc omnia speciale nostrum examen non exposcunt. Videri abundantissime possunt, et eruditissime decussa apud P. Suares disputatione 34, et 38. propterea ab illis omnibus abstinendum duximus. Dicta vero in laudem, et gloriam Incarnati Verbi, dicta sint; si quæ vero a veritate aberrant per imprudentiam nostram falsa, aut improbabilia, indicta volumus, et Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ sponte subiicimus. Anno 1654.

D. Antonius de Flores,
et Leon

De Trinitate DIVI=NARV̄ PERSONARV̄.

In vnius essentię identitatem.
Arcanissimo Religionis
christianę Mysterio

DISPVTATIONES S=CHOLASTICAE.

Authore P.e Nicolao Martinez soci=etatis Iesu, Vespertinę The-ologię cathedrę Rectore.

Corduba apud eiusde Societatis Collegiū
D. chateaīnę V. et M. S.

Scribebat, et audiebat Antoniu de
Flores, et Leon. D. Pelagij M.
Cordubensis Collega.

Anno D. 1654

Ante Loquium

Mirum sane illud inter alia quibus fidei Christianorum Deo libere captivat, Misterium est, in quo divini fulgoris intentis oculis officit; qui per gressus inspiciendis optatissimus semper illuxit; Dies diei eructat Verbum. ait Regius Vates, de Trinitate loquens, Et nox nocti indicat scientiam. En Verbum in splendoribus nascitur. Verbi sive de Verbo scientiam non nisi nocte percipit. Dies enim illa divina tenebris corum adeo humanum mentis collipiens offundit, ut dum illius Lucem videndi avida ingreditur, noctem se intrasse tristissime experimento sperat. At dices: Lucem Deus habitat, hinc spem meas Trinitatis apperiens fiducia non inani solabar. Si dum Lucem illam et audio, et video inaccessibilem, prodit Deus immortalis quoque ta spe, in quantum diffidam praeceps decidior! Ostanda propter lucem, nisi ubi a Luce ipsa humani ingenii acies que alias acuta solet temperata, nimia redundat, atque offendat, quod si exundans Lucis affluentia pectorum obscurat, querendum potius est ab umbra, quod Lucem subsidium, quae Lucem temperet, et videndi pulchritudinis per summum oculorum, felicius, reseret Sacramenta. Umbram adduco divinam fidem, quae inter Deum Trinum, et humanae rationis obtutum, ita opportune ammittitur, et ut, et claritatem, quam offert humani ingenii imbecillitate recreet, et obscuritate, quod pollet, altissimae Trinitatis fulgorem retundat. Quam apposite Hilarius libro Io de Trinitate hec verba complexus est! Hic itaque pie opinionis, atque doctrinae studijs animus imbutus in speculatione huius se quiescebat. Non sibi relictum quidquam aliud arbitratus intelligentiae, in quo maius officium

praestaret.

praestare Artifici suo, munus deponit, quin utrumque certe intelligeret, quatenus et intelligi non possit, et possit credi. Haec Hilarius. Certe Deus mihi non foret, nisi supra me non solum esse, sed etiam cognitione foret. Vere dico, si intelligere possem Deus non esset.

Opusculum in sex partes dividas de more mihi antiquo dissecto. 1a est de Divinarum Personarum Originibus. 2a de relationibus. 3o de Personarum Statutis. 4a de Persona Patris. 5a de Persona Filij. 6a de Persona Spiritus Sancti.

Controversia Prima De Divinarum Personarum originibus, seu Processionibus.

Cum Trinitatis Mysterium in reali Personarum distinctione sub eadem identitate in essentia consistat, multiplicatioque omnis in processione unius Personae ab alia fundetur; ideo, antequam ad constitutiva essentialia ipsius Mysterii, scilicet identitatis, et unitatis, distinctionis quoque, et multiplicitatis Personarum, accedamus, operae pretium est, de Processionibus Divinarum Personarum [illegible] praemittere, ex quo non mediocrem lucem dicendis ad subjectum. Praecepit hanc [illegible] Methodus, qui l. 1 de Trinitate [illegible] a processionibus exorditur.

Disp.o 1.a

V. Detur Processio virtualis in Divinis?

Sectio 1.a

Affirmativa opinio cum suis fundamentis refertur.

Docti recentiores docent processionem unius Personae ab alio dividi in realem, et virtualem. 1.a semper est processio, scilicet productio, 2.a vero solum secundum quid, et per analogiam ad productionem absolute realem. Productio realis solum addit productioni ut sic, quod inter producens, et productum, intercedat prioritas, et distinctio semper realis. Productio vero virtualis afferet solam distinctionem, aut prioritatem virtualem inter producens et productum. Unde sic asserunt productionem virtualem; et realis extremorum habitudo, quae si solum addat distinctio realis eorundem extremorum, exit hoc ipso productio realis absolute, et semper, et sine alio addito extremorum. realis.

Hac explicatione praemissa docent esse in Divinis

prim

principium virtute activum, et ex se productivum quatuor divinarum relationum, scilicet Paternitatis, filiationis, spirationis activae, et passivae. Probant hi sic ferè verbis 1° Deitas ob summam suam perfectionem habet ex plenissime sufficienti, non solum ut ipsa sit a se, sed etiam ut ab ipsa sint omnia quae posterius existunt, et ab ipsa dependent. Enimvero quod Deus habet esse infinite perfectum, et fecundum, ut ex ipsa essentia relationes oriantur; est enim essentia causalis haec, quia Deitas existit, existunt relationes, quae et tota Trinitas; et quia prius essentia posuit relationes extra se in lucem, proinde transferunt ad existentiam actualem in se ipsis expeditatem proximo quam prius habuerant in essentia. Sed hoc, et nihil aliud est relationes oriri virtute ab essentia; ergo non potest, quatuor divinas relationes ab essentia virtute produci.

2° probant; Idem quod est principalio, tamquam radix, et fons, eminenter, et equipollenter aequate continens totam alius perfectionem, est principium activum illius. Hac enim ratione, et Deus est principium activum creaturarum, et sol luminis. At Deitas, et sic Dei pratum virtute est prius relationibus, et aequate perfectissime continet eminenter, et equipollenter totam earum perfectionem relativam instar fontis, aut radicis, in quibus latent aquae, et fructus continentur; ergo sic Dei pratum est principium active influens virtute in omnes Dei relationes ad intra.

3° probant. Non requiritur maior virtus ut natura divina sit Deus formaliter trinus, et unus, quam ut sit sic Dei pratum continens eminenter perfectissime Trinitatem personarum. Eadem enim virtus, et energia Deitatis activa sufficit ad haec omnia; sed natura divina virtute est a se formaliter, et aequate continens eminenter perfectissime totam Trinitatem; ergo etiam a se potest habere virtute Trinitatem personarum, illas e suis visceribus extrahendo. Consequentia probatur: non quod potest maius, potest et minus, si minus in maiori contineat; at natura divina potest se ipsam (liceat ita loqui) eminenter, et extra semetipsam formaliter; ergo sicut

a natura Divina existit realiter ipsa natura virtualiter, absque eo quod exerceat Paternas, et trinas Personas, non enim potest intelligi, quod natura Divina sit a se nata, nec a se sit, quidquid est ipsa natura continens eminenter omnia.

4°: ideo creaturae producuntur a Deo, tamquam ab activo principio, quia sic existunt in se formaliter, ut exigant tribuere Deo procedere quandoque perfectione sui, in quo continentur eminenter; et per quod satis assignatur ratio, et tollitur admiratio, et satisfit quaerenti, cur effectus creata exigant, scilicet Divinae relationes, sic existunt in se formaliter, ut exigant procedere a natura Divina quandoque sui perfectione proxima, in quo eminenter continentur, et per quod tollitur admiratio, satisfit quaerentibus, cur Divinae relationes existant? quod enim minime exat Divina Paternitas, si existit natura Divina continens Paternitatem, et vi sua communicandi illi perfectionem: ergo etiam Divinae relationes comprehendunt saltem virtualiter, tamquam a suo activo principio, a natura Divina. Minor probatur; essentia Divina non includit virtualiter et in recto relationes, sed essentia eorum ita exigit. Nihil autem exigi potest, quod in statu talis exigentiae non sit perfectum; ergo ab ipso primo relationes Divinae praedicato sufficienter intelligitur perfectio aliqua relationibus affirmari.

5°; multitudo realis formalis rerum reducitur ad unum primum activum a quo omnia alia derivantur, et ipsum a nullo; ergo multitudo virtualis reduci debet ad unum scilicet praedicatum activum, quod cum non sit ab alio, sed a se, sit tamen origo, et fons ceterorum. Consequentia probatur; ideo multitudo realis in unum principium revocatur, quia inter partes omnes illius multitudinis relucet ordo, eaque propositio in unum opus, et finem, ut si stat apparet, eas omnes non casu quodam coaluisse, sed ab aliquo principio intendente ordinate disponi; sed in multitudine virtuali eleganter adhuc praefatus ordo relucet, ergo etc. + Coaluisse

6° tandem communis Patrum, et Theologorum sententia docet

nõ Diuinae priͤ quo generandi, sive potiᵗ generativᵘ. Haec assertio sustineri ñ valet, nisi dicat essam Diuinā ee origo, et fons relationis Paternitatis i potnam Diuinā virtualiter fundit esse Paternitas, et similiter reliquas relationes. Maior ppter ex Patribᵘ adductis à D. Montoia. Minor similiter eisdē Patrū testatis ꝓprobat. Sectio 2ª reiicit virtualis processio relationū ab essam Diuinā.

Sectio 2ª

Reiicit virtualis Processio relationū ab essam Divina.

Eodē pretexᵘ fundō prædicti Drs. I. illorū aliqui cognitiones, et amoris e mir Deo dicunt virtualiter oriri à quodam prīo intellectivo et volitivo formali immato, et radicaliter ab essam. Ceteraq attributa itaque quasi virtuali radici adnectunt esse. Plus iusto huiusmodi vocabula virtualis pductio, virtualis distinctio nro seculo invaluerunt, quæ sū esto myste- rii difficultatē ñ emoliant, obscurant quidē. Virtualē processionē relicit in præsenti Albiz de Trinate 9 4 L. d. 12 sectione 5, numᵒ 10. Arriaga de Trinate tomo 1º disp. 45. sectie 2ª. Reiicio 1º ab obscuratē doctrinā præcentē, è mihi imperceptibile, fateor, quid sit Paternatē vel q oriri virtualiter ab essā. Hæc ipsi authores explant, ut patet nō oēs probant, pr mixtā vocē multitudinē, quoro sinonimæ sunt, et oēs probant statuunt et contra idem per ids explant. Probant ab essam oriri virtualiter relationes, quia essa è fons, in quo delitescunt attributorū aquæ, quia è radix, ex qua pullulant relationū fructus, quia è potita quia è radix, ex qua pullulant relationū fructus: quia è potita proxima relationū, quia è continentia illarū virtualis, quia è rō a priori virtualiter exant. Hæc audio; unde autē probet essā Diuinā ee fontē, radicē, potitā, continentiā relationū, neque audio, neque video.

2º reiicit ex illa explanatione: origo virtualis è illa habitudo extremorū, cui si addetur distinctio realis, unū ab alio pduceret realiter formalit

fralitur. Unde infertur, q. relationes oriunt. virtualiter ab essa. quia
si daret distio ralis int. essen., et relationes, istae procederent ab essa.
raliter. 2a e: dic relationes ee virtualiter creat., ee virtualiter acciadee
virtualiter imperfectas pote, ee virtualiter finitas &c. Quod si dicat defendi po-
terit assertio his tribus; creat. virtualiter e id, q. ita ab alio e, ut si int. utrumque
addat distio ralis, exit creat. fraliter; at relationes ita sunt ab essa. ut
si daret distio ralis int. ipsas et essen., ipsae erunt fraliter creae: pro omnes re-
lationes sunt virtualiter creae. Oppositum legitur e, et verissimus, nisi
q. certius producit relationes fore creas. sed distinguant ralit. ab essa. igr
q. producerent raliter ab essa. i. sub illa distinguerent. Praeterea ens
finitum virtualiter e, cui si addat distio ralis ab essa. exit finitum: at filiatio
talis e, cui si addat distio ralis ab essa. exit ens finitum fraliter, ergo
filiatio e finita virtualiter. Quod autem si addat distio ralis int. relationes
et essen., relationes sint, q. creatae, et finitae, oio evidens e, q. praed.
versarios procedunt ralit. ab essa. tamquam a priori dirit raliter, ergo.

3o dicit: productio virtualis relationum ab essa. nil e aliud, quam talis habitudo int. relationes, et essen., [illegible]. Sic arguo, i-
ea habitudo e ralis, f. virtualis, si sit ralis, erit etiam productio ralis, si non
habitudo illa nil e aliud, quam dependere relationes ab essa., tamquam
q. productum a producente. Unde si habitudo illa producti ad produ-
centem e ralis fralis, etiam productio ipsa exit fralis ralis. Si illa
habitudo n. e fralis ralis, sed tamen virtualis, q. si dixeris, explanas per
vitiosum circulum idem per idem. non dicit intendis explanare, q. sit illud
virtualiter produci, noviter a te inventum, quod distinguit a frali, ralique produci;
dicis ee habitudinem virtualem, hoc a te petitur explicari; virtualis, qui solus
explanatione indiget.

4o impugno subiectum illius doctrinae, produci e
[illegible] aequate distinctum a distinctione rali, q. virtualiter enim legitur a[illegible] distinctionis
sit productio, in ire productio constituit [illegible] distinctionem, ut fere omnes supponunt

disputantes an res possit seipsam producere, plurib. affirmantibus posse rem seipsam inadaequate causare, alijs affirmantib. posse rem seipsam 2° producere, quamvis non possit seipsam 1° causare. Dif. quod sit de veritate harum opinionum, Philosophi qui illas defendunt et qui impugnant unanimiter docent conceptum productionis adaequatae distinctam conceptum distinctionis. Hinc arguitur: nihil aliud est variare relationes, relationibus, ut dicant realiter ab essentia divina, quod distinguuntur illas ab essentia: quo habent seipsa conceptum adaequatum productioni ab essentia. Patet consequentia ex dictis, nam conceptus distinctionis est prorsus extra conceptum adaequatum productionis. Unde rursus subinfero; quod de facto relationes procedunt realiter realiter ab essentia. Patet consequentia, nam conceptus realiter adaequatus productionis realis redditur productum realiter. Id autem quod hic dixeramus, nempe distinctionem non constituit productionem.

5°; impugno eadem facilitate, si semel fingeretur datum esse, esse ens a se virtualiter, sive seipsum virtualiter producere. Si enim res semel dicatur producere virtualiter aliquem sibi identificatum realiter ignoro, cur non possit esse seipsam producere. Dices fortassis non sine risu, esse non distinguit a seipsa virtualiter.

Contra 1°; unde probabis esse non distingui a seipsa virtualiter, infra ostendam esse inexcogitabile rationem aliquam, qua probabiliter defendatur esse non distingui a seipsa virtualiter. Sicut enim ad infinitatem esse spectat, quod de ipsa, et relatione sibi identificata realiter verificentur praedicata alias 3° dicta. Ita dicet aliquis, ad eandem esse infinitudinem spectabit, quod de ipsa, et iterum de ipsa verificentur praedicata alias 3° dicta. Contra est 2°; conceptus adaequatus productionis est extra conceptum distinctionis; unde quod non habebis, si semel admittas rem procedere ab alia, a qua non distinguitur realiter, non posse procedere ab alia, a qua neque virtualiter distinguatur. Contra est 3°, si seipsam esse produceret a seipsa distingueretur virtualiter, sicut enim verificare praedicata alias 3° dicta sequitur distinctionem virtualem; cur verificare produci, et producere,

non

n̄ arguer eandē distinguitatē? Unde q̄d dicis esse n̄ posse seipsum producere virtualiter, q̄ n̄ distinguit à seipso virtualiter, nihil aliud dicis, n̄ posse, quia n̄ potest.

6° tandem impugno: q̄ politas illa, sive esse eminentiale, q̄ dicit̄ habere relatio in essentia, ē prior origine christi, non rei in seipsa formaliter, et actualiter nequit habere eē eminentiale. At relatio ē idem realiter, et formaliter ante christum cum esse essentiae, ergo implat relationem habere eē eminentiale, et politates q̄ ximo (?) in essentia divina. Maior mihi ē certa, non actu formaliter, et realiter, æqualiter sunt idem relatio et essentia, ac essentia et essentia. Implat q̄ essentia in essentia habeat d. virtutem eminentiale, seu politates sui activum, ergo implat q̄ ante christum relatio habeat d. virtutem eminentiale, seu politates sui activum in essentia, omitto rationes alias, quas in fro dicta de distinctione virtuali, sermo erit, et facilius ponitur. Sectio 3ª demonstratur infirmitas rationum partis adversæ.

Sectio 3ª

Demonstratur infirmitas rationum partis adversæ

1 ratio primum n̄ urget. Supponit relationes esse posteriores, seu virtute posterius essentia, ingenue dico, video supponi n̄ probari, prioritas activa essentiae, nihil aliud est quam alio vocabulo activo fecunditas, et potentia productiva relationum; quod supponit intro- fecunditas, et potentia productiva suæ relationis, supponit activitatem esse in relatione. Qualis ratio essentiae suæ relationis, supponit activitatem esse in relatione. Qualis illa nihil suadet, non sicut ē vera qualis hæc, q̄ essentia ē infinita ē fecunda, in eodem sensu ē vera hæc, q̄ Deus ē fecundus, ē infinitus in essentia. Ergo relationes eē rationes à priori, et activum primum ex quo oritur infinitas essentiae. Propterea ratio illa qualis, aliquid probaret ladmentum opus si n̄ solum probat essentiam eē rationem à priori relationum, sed etiam eē rationem à priori sui ipsius, reddit enim essentiam, ut causam sue fecunditatis; at fecunditas essentiae q̄ ē virtus generativa ē ipsa essentia

essa; ig° ipsa esset ro a priori sui ipsius. Tandem ergo ethos e vera hec caalis, q. Deus e infinit. i. q° e sua. a infinite perfecta e a se, e intellectivus etc. Dico Deus ee prius activus lumen a se intellectivi etc. Denique illa caalis ultima, q. essa potuit producere in suas relationes, ideo transfer erunt a positus primus extra in actuales exist. e omnino falsa. Et in illo hente suppit probanda dico, quesi vera foret unaquaeque relatio tamen sapere creo.

2 Argum; e meracissa repetitio praecenti. Nominor, q. scilicet essa sit prior relationibus. Et illa ostineat continentia primus fontis aut radius. Et ea in eius minor e ipsa dico expressa probanda. Ubi notandum, q. essa het prioritatem, quam vocant logici in subsistendi cons. relationum quaeq bene valet cons. Pater, ig° Deus, et nunc valet e dicitur e Deus ig° Pater; hec aute prior deb. pol. faciendo intento adversariorum, scilicet activitate prius propria in essa relationum, e omnino extrane. Altar ro entis, ro sumbosis etc. erit prius activus virtutis Rei, et ois ro superior infinit virtualis individua. Alta aute prior depend. nanda oio e de supra dicta.

Ad 3um, n ideo nat processio virtualis relationum ab essa, quia requirat ad illos mor., q. minor virtus. Certum enim e, nullam desiderari Deo virtutem, quae sit perfectio, si q° prius implat processio realis ab eo, quae realiter, et actualiter ipso, si enim hec processio n implaret ea identitas reali. Personas divinas procul dubio essent tamen dicta virtus, et realiter actualiter idem, istaque sherent or illos perfectiones, quas dicit processio et fecunditas. Et sic adderent supra perfectiones fecunditatis unitatis, et simplatis realem. Quod si processio unius rei ab alia sola stentat foret

dicitur.

distinctionem virtualem, nullum peteret arguendo a fecunditate ad probandum distinctionem realem formalem actualem. Idemque quod addit, verum est, scilicet virtutem, quae potest maius, posse, et minus, si minus in maiori continetur, verum, inquam, est si contineat formaliter; non autem est verum pro concessione ab essentia contineri formaliter in esse, ut se esse.

Idemque quod dicit similiter implicare, quod essentia divina sit a se, quin etiam ab ipsa sit, quod idem sit formaliter ipsa, est omnino falsum, ut probo; implicat quod essentia per se sit a seipsa, quin sit ab ipsa essentia, quia quod identificatur cum essentia? non implicat etiam quod relatio sit virtualiter ab essentia, quin sit ab ipsa essentia virtualiter, quia quod identificatur realiter cum relatione; at essentia identificatur realiter cum relatione: non implicat quod relatio sit virtualiter ab essentia quin sit virtualiter ab essentia essentia ipsa. Propterea dicendum est quod essentia non est a se positive physice, sed negative tantum loquendo, hoc est, esse non habere principium sui distinctum, hoc autem ipsum habet relatio, quae non habet principium sui distinctum; non ergo ut sub ratione speciei fecit, essentia est a se, quatenus ipsa per modum originis activi det sibi esse, sed quatenus ipsa ita est, ut a nullo accipiat esse, quod si relatio filiationis ab alio principio accipit esse cum essentia divina ipsi identificata non accipiat, hoc est mysterium arcanorum arcanissimum, quod intellectum omnem comprehensione exemit.

Ad 4um in nostro minorem: ad istius probationem ... quod essentia ordinata secundum se, exigat relationes, ergo in illo instanti, quo ordinatur ante relationes, illas sint principales, non tamen quod essentia sit principaliter activo relationum, sive principium ... ergo ... intuens exit ... essentia ... exigentia relationes ac ... nexum salva cum principalitate relationum, quae quia mihi difficilia sunt, sed pro praesenti omittenda. Hinc autem non fit esse eam principium activum, sed ... principalitatem relationum; sicut visio creata exigit, et connectit cum obiecto, non est tamen visio activa principium ... activum principium sui ... ut

oio constat, et ex se manifestum è. Adde, q. essa sic consideratam innecti cum relationibus, scilicet cum ipsis relationibus, si enim considerat essam citra fictionem, non considerabit innecti cum relationibus, scilicet cum ipsis relationibus. Adde propter 3º. q. si essa nequeat concipi, quin concipiat ut exigens relationes, hoc est identitatem relationes ut exigentem, debet concipi, quod non praescindit à relationibus. Patet eo, quod minimum praescindi unum ab alio, è fallit. q. inter unum ex meis cognatam intime probatur, an hoc ex meis sit realiter aliud; enim nequicatur concipere aial, quin simul expresse concipiat aial esse realiter rationale, et exit semper cum aliis mentalis praescindens aial à rationali eo lumine mente praescindunt, quem mente separant. Sed de his suo loco inferius sermo redibit, cum de distinctione relationum ab essa instituat.

Ad 5um vero, considerationem illorum, et analogiam desumptam à multitudine rerum realium ad multitudinem formalitatum, vias formallum prorsus esse pro instituto scholastico, ut ex his patet, nec illa indiget consilio solutionem laborem. Ad 6um tandem dicitur ibi obtineri difficultatem, quam infra, postea nos discutiendi deprehendimus processionum. Ideo in praesenti nihil dicendum, ne doctrinae ordinem et rectam methodum invertamus. Disputatio 2ª an ex numero Personarum productarum inferatur duplex processio pava in Divina Trinitate.

Dispº 2ª

An ex numero Personarum productarum infferat duplex Processio Pava in Dina Trinitate?

Suppono, in Divina Trinitate esse veram, et realem processionem, sive productionem unius Personae ab alia. Hec dico è de fide ut fateri constat. Fide Divina tanchi è duplex Personam, 2um scilicet

et

et 3ª sanctissimæ Trinitatis realiter produci; quod certum est dari rationes formales, illas quibus 2ª et 3ª Personæ producuntur. At per illas formalis, inquam formalissime dicitur, quod 2ª et 3ª Persona producantur, est processio realis, realis quod productio; quod fide Divina certum est dari processiones, sive reales productiones unius Personæ ab alia in Divina Trinitate. Neque hanc veritatem fas est apud catholicos in dubium vertere. Unde si processio sumatur in concreto pro Persona procedente, certum etiam est in hoc sensu dari duplicem processionem saltem [illegible]; quia datur duplex Persona producta; quod saltem [illegible] [illegible], dat duplex processio in concreto.

Suppono praeterea ex dicendis disputatione proxime scribenda, dari duplicem processionem [illegible] in Divina Trinitate. Solum inquiro an bene adaequate hæc multiplicitas, sive distinctio processionum [illegible] ex distinctione Personarum procedentium?

1ª sententia docet [illegible]. Probat; implicat eadem actione produci duplicem terminum realiter specie, aut quasi specie distinctum. Sed 2ª et 3ª Persona sunt termini specie distincti; quod implicat eadem actione utramque Personam produci. Hæc ratio probatur ineficax. Non enim implicat duplicem terminum specie differentem eadem actione produci in creatis, multo minus [illegible] implicabit in Divinis, quia si corpus [illegible] specie distincti, ut sunt volitio et intellectio conveniunt in entitate reali, lux, quæso, [illegible] specie distincti non poterunt convenire in eadem actione. 3º probatur, quia ab eadem [illegible] possunt provenire tres differentes species, quod et [illegible] eadem actione produci.

2ª sententia; non bene inferri ex duplici Persona producta duplicem productionem ut sic. At si consideret duplex Personarum [illegible] productum, et exigit productis aliam ab alia produci, optime inferri duplicem processionem. Hanc defendit Arriaga disputatione 44 sect. 1, et subsectione 1ª numero 3º. Ubi ita probat; nulla res potest [illegible] eadem, [illegible]

prin actionis, q ipsa producit, qo si unus e duobus termin. productis producit alium, debet illum producere per actionem distinctam ab ea, qua ipse producit. Patet consequentia; nam ista actio, oriens per quam 2um. ille producit, cum ipse 1us sit principium illius aut actionis, qua ipse 1us tertium producit, ipse 2us non est principium productae duplex actio alia, qua 1us terminus ex duobus productis producatur, cuius ipse non sit principium. Alia qua ipse 1us terminus producit 2um, cuius ipse sit principium.

Nihilominus ascendendo est iam supponendum duplicem in divinis Trinitatem Personarum productarum, et ex iis ab alibus productis alterum ab altera procedere, adhuc non inferret duplicem processionem paris. Probatur; excogitabile est sine contradictione implicatio, q aliquis terminus a seipso procedat et ab alio, et seipso sit actualis productio alterius, ratione ea casu daret duplex terminus productus quorum alter ab altero producetur, et unica tamen productio et unica processio: qo licet daretur duplex terminus productus quorum alter ab altero procedat, non adhuc inferret duplicem processionem. Maior mihi est manifesta; ostendo implicationem aliquam in eo, q daret substantia absoluta, et in se subsistens, quae seipsa esset actualis, sine actione superaddita procedat a se, et seipsa sine actione superaddita seipsa productio actualis alterius substantiae. Ceterum illa est excogitabilis, et apparens [illegible], quae expositum eiusdem substantiae [illegible] in Philosophia probatur [illegible] Theologi seipsis a Deo dependentes immate[illegible] producti quod non est repugnantior, q substantia absoluta, seipsa producatur a se, et suo perse. Plures probabilius alijs opinio docet actionem creantem Angeli idem[illegible] principium, quod non est im[illegible] plausibilius q substantia seipsa, sine actione superaddita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], in eo q eadem substantia absoluta,

et

et seipsa ... suo pa... et seipsa sivi ... a ... ait ...

Minor prioris syll. ... g. scilicet in eo casu solus daret unica productio passiva productio passiva est inferius dicenda, e Persona seipsa producta, atin eo casu solus 2ª Trinatis Persona seipsa produceret, ergo solus daret unica processio passiva. Minor pt: quia 1ª Persona nullatenus produceret a 2ª imo seipsa foret indifferens, ut ab hoc, ... illo ... produceret, ergo solus 2ª Persona seipsa produceret ab alia.

Ad oppositum argumentum falsi erit, ... Persona ... nandi ... Adprobationem nandum ... quia Persona filii producere nequit ... principium illius actionis, qua ipsa producitur. Atin eo ... indifferens ... principium illius actionis, qua ipsa producit Persona Spiritus Sancti, ... 2ª Persona foret actio ipsa ... realis ... qua ipsa produceret 3ª Personam, qua ... in Persona Trinatis producendo ... producebat scilicet 2ª, 3ª Persona, ... principium producentis, ... esse proferende actionem sive productionem ... Pater ... emitteret 2ª Personam, sive productione actuali Spiritus Sancti, ergo ... producendo 2ª Personam producebat 3ª. Russus 2ª seipsa realiter ... producebat, ergo unica tamen ... inconveniens daret duplex Persona producta.

Dices, Si hoc ita se haberet, nullus daret punctum adprobandum, ... de facto ... solus enim ... istat dari duplex Persona producta in ... Trinate, ... productio ... ergo ... casu ... processio de facto est duplex. ... probandum ... proxima. Dispo 3ª De divisione Divinarum processionum in activas et passivas. Sectio 1ª ...

Disp.º 3ª

De divisione Divinarum processionum in activas et passivas

Sectio 1ª

Diversas Theologorum sententias refferam.

1 1ª sª aliquorum ex P. Granado de Trinitate tr.
2º disp. 3ª sectione 4ª, aliqui recentiores, et in schola Magistri desum[illegible]
tuet processionem, originem, seu productionem activam in divinis esse perfectionem illam,
quae de se sit productiva, et in ipsa actualis [illegible] suo predicamento habeat sequitas
[illegible], ut sit productio, s. potius supponat aliud, quod quoque [illegible] sit, quod [illegible]
virtus ultimo [illegible], dicendae productio activa. [illegible] nullam
aliorum rationem afferunt, [illegible] explicet [illegible] aliter. Procedit
vero pauci dicunt esse ipsam actualem produci per se productam, seu esse illam dependentiam actualem
seu quasi dependentiam, quarum productae a[illegible] producente. Haec posita
productionis activa [illegible] in persona producenti [illegible] producti, solum illud novum
inventum suo addit, quod productio activa non sit actualis influxus producentis in per-
sonam productam, s. tamen quando virtus in actu 1º determinatur per producentis ad
producendum.

2 2ª sª doctrinam [illegible] et pauci [illegible] identi-
tari, et utranque cum persona producta, nullam propter [illegible] originis in persona producta
utrumque producens est, videlicet [illegible] sª solum ponere [illegible] personae producentis virtute
productivam alterius, nullam vero rationem formalem actum producendi, hanc enim solum se
[illegible] putat [illegible] personae productae. Haec sª nullum habet auctorem, qui publice
scripserit, suppressis illorum nominibus, citant aliqui recentiores P. Suarez
libro [illegible] de Trinitate cap. 2º num. 6º, et ipse Suarez illam reputat probabilem
[illegible] in hac [illegible] acquiesco. Et alij Doctores [illegible]
[illegible] illam sª [illegible] solo nomine differre [illegible]
nendo hac sª adducit [illegible], tomo 2º de Deo Trino, disp. [illegible]
[illegible] num. 174, et ego illam audivi non semel in publicis disputationibus
defensari, certe [illegible] impugnantium conatu. [illegible]
[illegible] de cuius mente [illegible].

3. 3a sal docet originem activam se tenere ex

parte personae producentis, et illi, et illi identificari, originem vero passivam identificari personae producti, et ex parte illius se tenere, ideoque propter dictum transit [illegible] processionem activam a passiva sibi correspondente, ut generationem activam a passiva, spirationem quoque activam a passiva. Dixi a sibi correspondente passiva distinguendo [illegible] activam productionem, quia aliqua productio activa a passiva separata et [illegible], ideo identificatur generatio passiva filii cum activa spiratione, filius enim et generatur a Patre et spirat seipso 3a persona, quoniam personae concurrunt cum identitate generatio passiva, qua ipse producitur a 1o, et activa spiratio, qua ipse producit Spiritum sanctum, quae non habet [illegible] producens et productum, ideo inhaerent in eadem persona vinculo perfectissimae identitatis. Hanc doctrinam amplectuntur fere omnes Theologi. Videatur P. Suarez dicto tomo 1o cap. 2o, et Vasquez 1a parte q. 41 articul. 1o in commentario articuli disp. 40 et 41.

4. Pro dicendis notandum est 1o nomen passio apud philosophos significare rem illam realem, quae et subiectum movet ab agente ad recipiendam formam, et hic exponitur subiecti educitur. In hac notione usurpata indubitatum est non dari in divinis personis passionem, quia licet filius vere producatur, nihilominus non producitur per veram eductionem, cum nullum sit subiectum e cuius potentia educatur forma realis in filio producto. Passio solum significat in praesenti grammaticalem passionem, nempe formam realem, qua tunc productum [illegible] filius a seipso esse aliter producitur ab alio et ea omnia, quae in praesenti dicto enucleata habemus.

2o notandum est, me in praesenti non inquirere an productio activa includat aliquam absolutam, sive intellectio, sive aliquo quod [illegible] identitate productioni passivae. Scio plerosque doctores processionem activam [illegible] generationem activam filii, includere intellectionem, qua intellectio absoluta perfectio sit, et tamen in Trinitate coincidit, nam identificatur generationi passivae filii, at [illegible] actio relativa huius perfectionis absolutae, quae utraque perfectio importat utraque [illegible] + processio perfectio in se identificatur. Propterea de [illegible] an processiones activae includant perfectionem absolutam, demonstrationem [illegible] reddibit disp.

Secundo an processio activa distinguatur a passiva realiter, itaut activa processio se habeat ex parte Personae producentis illi aequate identificata; passiva vero ex parte personae productae, illi similiter identificata. Secundum Scripturam aequatam parte processionis.

Sectio 2ª.

Persona Producens seipsa producit in actu primo; et Producta seipsa producitur.

6. Ut vero doctrinam in praesenti clarius facile statuamus, quae 1ª, et 2ª Sectione praecedente relatae, dicendum est Personam producentem seipsa immediate producere, Personam quae producitur, seipsa produci.

7. Dico primo et probatur 1º ad hominem, persona producta, vos, nisi seipsa formaliter, et intrinsece esset producta, non esset perfecta a se intrinsece; ergo a fortiori Persona producens, nisi seipsa formaliter, et intrinsece sit producens non erit perfecta. Ans certum est in via sua ponente processionem passivam, sive rem formalem, qua Persona producta actu producitur in ipsa Persona producta. Unde fateri debes filium, nisi seipso formaliter actu generaret, non fore perfectum filium, quamvis per ipsum generari. Consequentia probatur: ex genere suo tantum est, hoc, quod est producere esse perfectionem, quam produci, cum consistat numquam producere afferre imperfectionem, productivum imperfectionem involvere in casu. Saltem certum debet in Divinis formaliter perfectum esse producere, ac produci; quod si a deficiente a filio rem formalem qua intrinsece producatur, non erit filius perfectus, neque deficiente a Patre re formali, qua generet actu, erit Pater perfectus.

Videtur et explico: in via sua Pater est perfectus, quia si generet per seipsum formaliter, tamquam per rem [illegible] quod sit activa generatio, potest generare, et denominatur actu generans, et a filio genito, tamquam per denominationem extrinsecam; ergo quem perfectum depereret filium si [illegible] seipso solum habere generari posse a Patre, habere autem actu generari per denominationem extrinsecam a Patre generante. Patet mihi evidenter [illegible]. Unde enim colligere, suspicari potuisti, dictum actu Patrem denominari generantem actu extrinsece a Patre filii,

… generatio passiva intime existente in filio, non vero ex eo accidere, quod scilicet filio denoret … existere a Paternitate Patris, et generatio activa se habente intime ex parte Patris.

Quae 10 sit etiam ad hoc, quae 2 … desumpta ex Libellus … Cuiniliter … Patroni sic discurrunt, … Patri, et producere idem realiter, et etiam formaliter sunt, quia implat … denotet … producto, … illos tandem … formalem, qua … denotat producens, et est …. Cum … in divinis Filius seipsum … ab hac eadem … formali se habente intime ex parte Filii (Patris) … denotat generans … activa generatio … Patris, qua Pater denotat generare, et ipsa generatio passiva, se habens ex parte Filii, utrumque nunc adversorum discursum corruere videtur; assumo illorum maiorem et minorem immuto. Sed Pater seipso generat, ergo habeat … formali ex parte Filius denotat genitus, generatio … passiva, qua Filius generat, et ipso generatio activa, qua Pater seipso generat, atque adeo generatio activa et passiva inter se identificantur … Paternitate, neutra … Filiatione.

10. 3a … a priori est; … formalis actu producendi … actu generandi, est … formalis ultima … realiter prius … producat … non producat … Persone exit … formalis … Patri … ultima … producat, quem non producat … at Pater … realiter … producat quam non producat … a seipso … actu producendi et generandi … ibi … in … actio dicta a prio, et … qua prius existit indifferens ad producendum, et non producendum … producendum … individua, et aliud, quod indifferentiae … actionis … qua … formali actu producendi … producere potius quam non producere … indifferense, ut producat … ab hoc … illo … ideo … actio dicta … producto … acquisitum … actuale … dici … ab hoc … ab alio … dependentia … dependet … hoc … sit … ab hoc prio … scilicet … sit seipso … atque ad producendum potius quam … ad non producendum … nunc potius … quo … minime …

ad …

sui nulla ratio est excogitabilis, et virtus rationis adproducendum, et producendum, neque ad producendum nunc, vel aliquo filio, neque contingentis, neque libertatis ex quadoctrinas, diminuitur Philosophia apertis. Productio ergo non dependere a Deo actione sua addendum, sed immanente seipsa exaltata, quia essentia ipse creat. Determinata est addependendum ab hoc principio, nempe in creato.

11. Ultimo tamen probatur Pater seipso identitatem sat secundum, aliquo filio, quo seipso actu producit filium. Probo: cum actualis identitas rei esse exaltata existentis, nequit intelligi cum principio, ut est evidens, sed actualis identitas rei esse exaltata existentis, est cum existente, alias existentis et non existens essent rei, vel potius praeterita non excudentia inter se exaltata omnes rationes identitatis, quod est aperte falsum: at Pater dicitur, et distinctus esse affectat actu identitatis cum filio: quod Pater distinctus seipso saltem in essentia identitatis a filio: quo tunc seipso reddit existens filium in quantum existentia esse, vel indifferens rationem ad existendum sine principio, vel a principio, esse enim filii est actu generari seu dependere a principio, ut omnes Theologi supponunt, et ipsi authores, et ratio quod prius dicitur distinctus integre, Pater intelligit prius actuale, et non solum potentiale filii.

Sectio 3a.

Ratio formalis Producti est formalis esse ratio formalis producentis, et econtra.

12. Probavi superiori sectione Personam producentem non esse esse virtutem solam productivam, sed actu esse producendi, quibus etiam rationibus principio Personam productam non solum esse esse producibilem, sed esse actu produci, et dependere a producente, siquidem in Divinis per quam est terminus productionis produci, ac producentem producere. Nunc in suo statu, principiis productionis activas significet ratio formalis illa, qua Persona producens denominatur producens, et nomine passive productionis solum significetur ratio formalis, qua Persona producta denominatur producta. Datur in Divina Trinitate duplicem productionem

activam

activo Filij; et duplicem passivam. Dari in Sp[irit]u S[ancto] duplicem spirationem activam
3ae Personae, et duplicem passivam, in quo dissentio ab authoribus 2ae Filij, qui rationem
formalem producti vocant productionem passivam, et rationem formalem producentis activam.
Nihilominus unicam tantum agnoscunt rationem producti in utraque Persona
producta, quam ipsi identificant.

13. Dico nostro proposito, ex illo principio, scilicet, ratio formalis
producti, etiam formalis esse ratio formalis producentis, sed Filij datur duplex ratio formalis produc-
ti, ergo datur etiam duplex ratio formalis producentis Filij; ergo si nomine productionis
activae Filij solum intelligatur ratio formalis denominans producentem Patrem, et nomine
productionis passivae, ratio formalis denominans productum Filium, datur duplex productio
activa Filij et duplex passiva. Unde infertur productionem activam Filij se tenentem
ex parte Patris, esse etiam passivam generationem Filij, sed non esse omnem passivam
generationem Filij, quia aliqua est generatio passiva Filij, quae non identificatur
cum activa se tenente ex parte Patris, et similiter generatio passiva Filij se-
tenens ex parte Filij, est activa generatio eiusdem Filij. Sed non est omnis activa
generatio Filij, nam activa generatio Filij se tenens ex parte Patris, non
identificatur cum passiva generatione se tenente ex parte Filij, et eodem discursu
probanda est etiam 3ae Personae duplex spiratio activa, duplexque passiva
eiusdem.

14. Quod autem detur duplex ratio formalis producti Filij, et duplex
Patris producentis, facile probo. Siquidem notavi ergo, dari quidem unicum principium generandi
nempe Patrem, et unicum terminum generationis productum nempe Filium, nihilominus dari
duplicem rationem formalem, qua Pater denominatur generans, et duplicem similiter
formaliter distinctam, qua Filius denominatur genitus. Probo, in quo, quod Filius se
ipso est actus primus generandi, ideo ab illo locus actu generandi, qui est Filius
denominatur Filius genitus. Probo, quia implicat Filium esse rationem formalem, quae denominat
primum producens, et generans et non denominet Filium productum, et genitum.

Rursus Filius ipse ē ex se aliq̄ 2° genit', go ab eo ꝑ roē fralis

Patri denoat generans. Pr colo, implicat [illegible] ro [illegible] Filij

genitū, n̄ sūf denoēt Patrē generantē, Pri ē aliquo [illegible]

essalit ex se denoat genitū, go n̄ ē alia [illegible] [illegible] Filius

qua Pr denoat generans [illegible] hocē [illegible] ralitor [illegible] essaliter [illegible]

filiatroē essalis Patri, qua Pr denoat essalit generans: go dat duplex

distā realit', et essali ro fralis denoandi Patrē generantē, alia

intra, alia extra. Duplex ir sūp ro fralis essali distā a Filij de-

noa' genit', alia essalis Filio alia extra, Filij restat ꝑbandū prīyissū

Scilicet ꝗ roē fralem, qᵃ Pr denoat generans, nario ee fralis se roē q Filius

denoet genitū, et econtra roē illū fralem quicunq Jistasit, q° Filius

denoet genitū nario fore roem frali, qᵃ Pr denoet generans. S; est

falsē. Contra arbitrar, dū Jcipis roē fralem q Pr ꝑducit Filiū, intelligis

ꝑcessū ipsū frali Filij ex substa Patris: go nequis abstrahere a

roē frali quesit Filius ꝑcedi ex substa Patris; at ro fralis q° Filius

Jcipit fralissē ꝑcedens de substa Patris, ē fralissa [illegible], quo

Filius ꝑducit, et generat: go dū Jcipis roem fralem q Pr generat, et

ꝑducit Filiū, intelligis roem fralem q Filius generat, et ꝑducitur

nequit go mente ꝑscindi ro fralis, qᵃ Pr generat a roe frali, q°

Filius generat. Rñ ans omnino certū. Roenim fralis, q Pr generat,

ē ro fralis, qua Filius educit ex subst. Patris. Reliq̄ Extra Jstant.

Jstio. et explo, dū Jcipis roem fralem, q Pr

5. ꝑducit Filiū: Jcipis roem fralem active dantē exo Filio [illegible] a suo

ꝑrio, nempe Patre: go nequis ꝑscindere a Filio exitē dependentē

a Pr, tamqᵘ a suo activo ꝑrio. Patet mihi evidenter roas, quia dū

Jcipis Patrē active educentē ex propria substa ad suū ee frale actuale

Filij, nequis mente ꝑscindere suū ee actuale Filij; et dependentiā illius a sub-

sta Patris: go fralisē Jcipis [illegible], sive exo illius dependentē a Patre

tam[illegible]

amplius ... iam ... realisse filij esse ... quale depend. a Patre est filius productus a Patre ... ergo directe ... Pater generans, ... productum filium realisse ... filius generari, verè q. producti a Patre.

16. Dicessy aliqui recentiores ... rationes formales generandi exer... denotari filius genitus grammaticè, ... et ... filius, ... tendit hic author ... grammaticè cadere super generari ... super denotationem. Non obstante ... tendet, quia ... vidi ... grammaticè debet ergo tendere ..., nempe denotationem genitus ... venientem ... filio ab activa generatione Patris, ... denotationem physicam, ... tamen grammaticè. In hoc sensu ... grammaticè denotari genitus filius ab activa generatione ... intrinsecè ... Nihilominus assero proprie et physicè generari filium ... eiusdem generationis ipsi extrinsecè ... Patri. ... quia ... denotatio genita que reperit in filio a generatione ... et denotatio grammaticè ... intimiores identificatio ... Denotatio autem physica ... non pure grammaticè ... realis ... in hoc ... Nihilominus ... filius verè et propriè et physicè generatus ... denotationem provenientem a ... sibi identificatam ... tamen est grammaticalis denotatio ... filius genitus denotet ... activa generatione existente intrinsecè in Patre, denotatione ... tamen grammaticali adhuc proprie et physicè ... generationis extrinsecè producte.

17. 2°: Sicut proprie et generatio recipiat in Patre (loquor in reis) verè filius generabitur propriè et physicè ... generationis ... in Patre, quae proinde ... denotatio physica ... tamen grammaticalis, sicut ... non est visus grammaticaliter ... verè, et propriè, et physicè ... visionem ... in ... intrinsecè in potentia: ... sicut ... verè, et physicè videtur ... visionis denotatio ... grammaticalis ... physica, ita et filius ... physicè genitus ... grammaticaliter ... quia denotatio genita ... veniens filio ab actione generativa existente in Patre, sit denotatio grammaticalis ... physica.

atq ita generat Filium Divinum actione generativa existente in Patre, licet extra ab intra non esset actus ipse 2a persona, nam Et revera extra ab intra Filius non haberet actionem ... nihilominus generatione activa existente in Patre, active generaret; ergo vere, et physice generat Filium Divinum per actionem generativam existentem in Patre. ...

18. 3°; Vere, et physice Deus active creat Angelum, per actionem identificatam Angelo, ut ... sive passiva creatione identificata Angelo, sive realiter ab Angelo distincta, ... in creatura, adhuc verum est, quod ostendo nempe Deus active physice, non grammaticaliter tantum producere Angelum, quamvis actio creativa non sit in Deo creante; ergo ut Pater dicatur active physice generare Filium omnimoda proprietate, sufficit actio ipsa generandi existens in Filio, quamvis non intelligatur actio generativa existens ex parte Patris. Quod si denique effective, et effluenter, et active producere, sunt termini synonimi: Potest agens per actionem existentem intra effective producere terminum; quod active concurrere ad terminum producendum; ergo active physice producere potest agens, item per actionem existentem in termino, et non grammaticaliter tantum active. Et ideo, nam quod prius active produceret ... per actionem existentem intra non esset activum grammaticaliter sed physice ageret, et produceret, ut dicemus infra ... est. Sectio 2a defenditur communis sententia de distinctione reali inter passivam, et activam processionem.

Sectio 4a

Defenditur communis sententia de distinctione reali inter activam, et passivam Processionem.

19. Nihilominus quamvis vera sint, quae praecedenti Sectione diximus ut vera esse arbitramur, defendimus esse activam processionem realiter distinctam a passiva. Ibi convenit hanc enim solum intra productio reperitur, ...

hanc+ ... tamen ipsa producente, neque continuatur passivam productionem et activam, neque ... Unde generatio activa Patris, est tantum activa, sed non passiva. Nativitas Filii

Filij, et tamen passiva generatio Filij, est activa. Similiter dicendo Spiratio est activa, haec enim est Communis primae, Secundae, et tertiae Personae, et nulla tamen passiva Spiratio, haec enim est propria tertiae Personae, et nulla tamen activa. Et haec est de mente militanti aperte Sanctorum Patrum, et supra hic disputantium, a quibus non deferendum abstinendum, de quo vide hunc P. Didacum Ruiz de Montoya, apud quem videri poterunt tomo de Trinitate disp. 84 sect. 2.

20. Et est statutum ophmaroe, Sit fundamentum. An quae in Patre generante Filium, datur quidem Formalitas, quae tota est Seipsa producere aliam Personam, et non produci ab alia Persona. Et Patre generante Filium datur quidem Formalitas ipsi propria et notionalis, cuius tota est non produci ab alio, et non producere alium, saltem vere et realiter dicta ab Spiratione activa: ergo in Patre datur generatio activa, quae passiva non sit, et in Filio passiva generatio, quae non sit activa. Probatur consequentia, quia activa generatio importat formalitatem, quae tota sit essentialiter dare esse alteri, essentialiter producere alium a se distinctum, nec tamen produci ab alia. Passiva vero actionis formalitas, cuius tota essentia sita sit in hoc, quod est produci ab alio, nec tamen aliam producere. Datur formalitas ex parte Patris, nempe Paternitas, id est generatio, cuius tota essentia sit generare aliam Personam a se distinctam, et tamen nulla generari: ergo datur in Patre generatio pure activa, quae passiva non sit. Praeterea datur in Filio Nativitas, id est Filiatio ipsi essentialis, cuius tota essentia sita est in loco quod generetur ab alia Persona, ipsa vero aliam non generet; ergo datur in Filio generatio pure passiva, quae activa non sit.

21 Et fundamentum et sub exemplo nostrum praecedentis: Generatio se habens ex parte Patris, essentialiter differt a generatione se habente ex parte Filij, in eo, quod generatio propria, et notionalis Patris essentialiter generat, nec generatur. Notionalis vero generatio propria Filij essentialiter generatur, nec tamen generat; hoc ergo essentiale discrimen inter utramque generationem discernunt Theologi, optime his nominibus, activa, et passiva generatio. Activa volunt

illo, qua essaliter generat, et distinctus generans, requiritur, quod generat, patris, qua essaliter generat, requiritur generatione, qua clarius constituitur. Mirum si actio praedicamentalis, et quia est actio, sub et passio, quia essaliter habet utrumque, essaliter enim exsequitur a principio, sive producit ab agente, et essaliter subproducit principium; ergo sub utrumque communicationis separaret ad invicem, et ex parte principii, clarum actio essaliter producens principium a se distinctum, et in producto, et ex parte vero termini actio essaliter producta a priori, et in producens, ratio dividerent actio physica, et passio, illa quae diceret actio pro principio, quae essaliter producat, nec producat; illa passio, quae essaliter produceret, nec produceret.

22 Primo ulterius, et ex actione, ducendi ad virtutem productivam gradus facio. Probabilis, et his temporibus Celebris opinio docet virtutem productivam agentis principii, et essaliter denotare terminum producibilem. Dicitur non negari essalem esse, sive producibilitatem denotare primum ab se sui productivum. Primum ... producibilitas intra se principium per denotationem, productivi, et activi principii, nec ideo producibilitas interna, et essalis dicitur producibilitas activa, sed tantum passiva; immo si productiva virtus intra se principio denotat terminum potentem produci, nec ideo virtus interna principio, dicitur producibilitas passiva sed activa tantum, quia producibilitas passiva non dicitur quaecumque, sed illa, quae qualitatem dicat potens produci, sed tantum illa specialis, quae essaliter est potens produci, tantum, et producere. Sic activa producibilitas, non est quaecumque sed illa per quam denotatur potens producere principium, sed virtus essaliter potens producere terminum a se realiter distinctum; sic productio activa non est quaecumque, sed illa, quae unicum est producens, sed illa realis, quae prima est essaliter producens a se distinctum, sicut passiva productio se ... quaecumque realis, a quo terminus denotatur productus, sed illa, quae sentiat ... tota est producibilis.

Denique id ipsum ... principium essaliter generativa virtus. Patris essaliter est activa, et passiva productio, et productibilis: ergo actio 2 huius virtus, quae essaliter et utrumque ... virtus productiva, et infra dicemus, est

actio

actio, et non passio; productio essentialis producentis. 2º productio essentialis producti aequiualenter Patris dat exercitium virtutis essentialis activae, essentialis, et virtualiter identificatae cum eiusdem essentialis activae, et non passivae: ergo et Patris productio activa tantum, et non passiva. Eodemque argumento, datur exercitium Filii generationis tantum passivae, exercitium eius est generabilis, essentialis et virtualiter ipsi identificatur, et generari essentialis ab alio, et non generare, produci ab alio, et non agere realiter. Dat hoc exercitium et Filii: ergo dat productio passiva tantum, et non activa, passio physica, et non physica actio. Sectio 5ª difficultates ingruentes contra doctrinam sectionis 2ª statutam, sedant

Sectio 5ª.

Difficultates ingruentes contra doctrinam sectione 2ª statutam sedant.

24. Reclamabis 1º: Angelus et seipso distinctus ut a Deo procedat, nihilominus actio qua creat a Deo Angelus, realiter ab ipso distincta, ut constat ex Iustino Martyre q. 3ª ad Graecos. Sicut inquit, doctio operatio est docentis in discipulo, sic creatio operatio est creantis in eo quod creat. 2º ipsius potest esse determinatum, et addictum ad producendum hunc, quin sit productio huius terminus. Non essentialis intellectio prima est in sola quamvis dicitur determinatio sed productiva virtualiter Verbi, nec tamen intellectio virtualiter dicitur, aut est actualis productio Verbi. 3º efficax volitio creandi Michaelis, seipsa essentialis determinat Deum, ut producat, nec tamen est actualis creatio Michaelis. 4º causa creata variis cum omnibus actibus 1º requisitis determinat essentialis ad agendum, et tamen in eo non est actio: ergo exercitium determinatio, [illegible] Gelorum hic ut producat non est vinculum aliquod productionis termini.

25 Qui haec 3ª non tela detorquent, inventor author. Sic sua sententia statuit actionem [illegible] determinationem primi ad agendum additam propter creaturam permanentem, et non modalem

n. eã actiones, q[ui]... contrario sint cum aliis requisitis creatis, quia ... vellet Sti... Mariae ... simul ac esset ea posterior activa productio. Addit ... ideo voluntas Dei ... liberum creandi Michaelem

+ extitit ... n. eã actione, q. ... aeternatum esset, quin crearet. Haec quidem ... sufficientissima solutio objectionis, quam paulo ante excitavit. Unde ... gratiam ... possumus ... Ovidianum illud:

Una manus nobis vulnus, opemque tulit.

26\. Nihilominus breviter expedita ... objectionibus ... dico satis est: ad ... nominorum, ... probo ad hominem: ... si daret creatura ultimo ... ad producendum, esse ... productivam ... quod si daret creatura ... ultimo ... ut producat ... hoc

+ producit ... ... illa esset productio actualis suspiria, sive ... quando creatura +

esse ultimo ... ut producat ... nemo ... est sibi actio, qua producit a Deo, ... quia ... actione ... quae producat ... illa est ... ... Angeli ... non est postrema ... Angeli, ut producat ... hospitio ... illa, qua esse ... Angelum ... est posterior actione: ... semel ... ipso ... ut ... hospitio ... dicendum est Angelum ultimo ... se ... qua ... ut patet.

27\. Ad ... dico: intellectio non est ... generativum, et contra ... esse ut ... a Patre ... generativa ... intellectio foret ... generativum ad ... actu generare Filium, esset ... actual ... necessario ... quod ... authoritate ... generativum intellectione

Mo...

collocant connotante Paternitatem, fere omnes collocant in actione activa ipsa intellectione notante Paternitatem. Sed de his in Praxi, ubi fuse dictum est, quod in sententia huius authoris asserentis intellectionem esse principium ... Paternitatis, dicendum est, exigere intellectionem esse activam, productivam ... Paternitatis, siquidem intellectio ... ultimo determinat principium ... Paternitatis, neque ... ... aliquid, a qua determinetur ... Paternitatis ...

28. Ad 3um dic, dationem constantiae ... in mea sententia, quia ... est, ut clarius de Deo sentiat, ... in ... quovis creato, ne ... divina ... optimo ... sit ... timenda foret, ... efficiente aliquo creato ... defectibilis ... Unde ... in mea sententia volitio efficax Michaelis ... posset ... illius, non esse ... determinata. ... vero ... volentis efficaciter Michaelem includit ... ab ipsa volitione efficaci, ... si ... Dei volentis efficaciter Michaelem, sit ... ad Michaelem. Sed adhuc in sententia ... volitionem efficacem liberam ... Michaelem, ... eiusdem volitionis de facto ... Michaelis ... integram, non ... determinatio ... Michaelis, sive ... Michaelis ... positio, et certe ... actio, ... est actio ... ... determinat ... ... non ...

29. ... Volitio efficax creandi ... Michaelem ... determinata ad ponendum Michaelem ... in aliquo instanti. Nihilominus non est ... determinatio ... non ... actio ... Nec ... volitionem ... creandi Michaelem ... solvendum ... de ... non esset ...

ad ponendum Michaelem, scilicet a se solo, ita tamen ut detrahas, quod pro in volitione efficaci creandi Michaelem pro instanti A, quae tunc non est a se determinata existere, attamen quod extra fuit Michaelem creaturum, scilicet a sua instanti B, ubi licet a se ipsa; ergo dico de volitione efficaci illum creandi, pro omnibus et singulis, praeterquam in instanti B: quod ex volitione non est virtute productiva Michaelis, ideoque est determinata ad illum creandum, scilicet connexa cum existentia eius de Michaelis, non est actio, sive productio Michaelis, ut in solutione ad 4 in exemplo. Sectio 11 ex arguendo ex praecedentibus ordine ultimo.

Sectio 11ª

Aliud argumentum ex praecedentibus ordine ultimo

30\. Ad 4 dico, quod causa necessaria cum omnibus requisitis existentiis, non est determinata ad effectum, nisi ex ... Itaque Suarez de causa necessaria cum omnibus requisitis, inter quae numeret volitionem divinam ..., requirit ad ... de volitione efficaci, atque adeo applicari possunt solutiones omnes huic argumento, quas exhibuimus in praecedentibus. ... mihi sit ... hoc argumentum ... impugnandum non tangeret, ut in probo.

31\. ... Nullus unquam asseruit aut asserere potuit omnem rem connexam cum existentia effectus esse productionem illius, nam visio corporis ... connexa cum ..., nec tamen est productio illius. ... autem causa necessaria cum omnibus requisitis ... ex effectu, solum probat hoc ... ex virtute propria, et ex aliis circumstantiis requisitis, quae virtute non sunt productiva effectus, ... ex effectu; atque ... sicut ... hoc ... ; dat ..., et visio lucis, infert existentiam lucis, nihilominus illud ... non est actio, nec includit actionem. Ita quod ... ex hoc ..., dat ..., et alias circumstantias requisitas in ... ex ... non ... est actio, ... actionem; quod asserimus est, virtutem ... determinatam ad ponendum effectum, ... hunc ... quae ... ex suo met actione in effectu ... requisitis ... determinatam ad effectum, nihilominus ... non est ... determinatam, siquidem ... cum effectu ... requisitis ... determinatio ... requisitis ... talis,

Et

3.

etiā accidens causa.

32. Q. Si dicas: actio creata dicta est essentialis determinatio prius; ergo non dicitur conceptus actionis, quod est essentialis determinatio prius, seu virtutis productivae. Resp. concedendo totum. Aliud est quod omnis actio sit determinatio essentialis prius, et ipsius virtutis, aliud est quod omnis determinatio essentialis prius et virtutis productivae sit actio eiusdem prius; primum est verum, secundum omnino verum. Contra quem defendamus Patres. Dico ex se hoc dicitur ipsum esse producendi, non enim determinatio quod omnis actus producendi sit determinatio essentialis prius; sequitur quod omnis determinatio, quae est prius, et ipsius essentialiter est determinata ad producendum, sit actio qua producendum.

33. Q. Si replicet: potest non dari determinatio essentialis prius, quae sit actio, quia collectio omnium circumstantiarum et requisitorum, quae cum determinat principium determinat ad producendum, quia vis non sit determinatio essentialis causae, poterit nihilominus esse actio. Resp. comprehendendo omittendo totum, quia omnino falsum sit; ut enim quod non sint essentiae vim exercant requisita, producendi est aliquam determinationem essentialem prius non esse illius actionem. Quod enim aliqua determinat non essentialis non sit actio, est probatum. Secundo respondeo, nam actio enim, qua prius denominatur producens, debet esse intra ipsam virtutem; sic enim exigerat producere virtutis ipsa producere intra productam virtutis ipsam, neque actio proveniat a virtute productiva A, huius ut dependens ab hac actione nullatenus dependebit ab illa virtute productiva A. Trus enim
+ Ideo dependet à ratione prius mediante actione, actualis actio est intra principium suum; centrum totius, at collectio requisitorum non, ut sua natura est extrinsecum idem — intra principium et non aliud, neque est ab ipso — progenita actio ipso. idet B

34. In statu ergo posse est prius, quae est determinatio essentialis ad producendum, quae est ipse producens actio, in ipso medio intrinseca prius. Et ipse absurdum: ergo non omnis determinatio prius essentialis est actio. Resp. negando ... prius ... semel est ... à se ... modo, sive ... à se productio, et conferentibus denominatione producentis semel actio ... facta. Deinceps ab actu non sepe ducto, sui supponi ... Sanctitatis a Sancta Trinitate, ... Sanctitas ... Sancti ...

... ianua est

Et sic Deus essentialiter a seipso sit cognitus, nec tamen iterum cognitus a visione Beata D. Sed, etiam semel ... sic Pater essentialiter producat Filium, iterum denotatur producens Filium per actum ipsius generationis se habentis ex parte Filii.

35. Illud tamen nullatenus omittendum duco, scilicet respondere obicientibus: quod tertia causa naturalis sit virtute requisita, et ideo omni parata et natura determinata ad producendum. Certum non est actio; ergo sic Pater sit naturaliter determinatus, non est sibi actio producendi. Nobis, causa naturalis et agens liberum concursu in actu ... parata, et reliqua requisita, non ea ultimo determinatur. Patet minor: quia se ultimo determinat. Ergo ... omnis est ultimo determinata, non expresse ... essentialiter determinata, alias voluntas efficax divina esset ultimo determinata, non est ultima determinatio. Dices, ultima determinatio prius quam actio; ergo ... est ultima determinatio. ... est ita determinatus esse, ut non debeat aliud postulare, ut probo. Pater est a seipso esse actus ... producendi, unde probatur, quia Pater ita a seipso determinatur, ut non debeat per aliud: ergo suppositum ... probandum. ... qui dicunt Patrem non esse suum actum ... generandi, sed omnem actum ... collocant in Filio, dicunt determinari per Filium ultimo, quamvis a se determinatus sit Pater essentialiter per suum actum ...

36. Contra est 2°, quia naturaliter nequit, quod Pater debeat ultimo per Filium, qui ... ultima qua denotatur Pater producens, nequit non esse determinatio ultima Patris. At naturaliter Filii denotat Patrem producentem, tamquam ... ultima: ergo determinat ultimo. ... determinatio ... veniens Patri a ... natura ... est. ... quia determinatio ... Filii ... post omnes determinationes, et post illas nulla alia restat ... determinans Patrem, aut denominans producentem; ergo est ultima ... Patris ad producendum, post quam non producens ... ; ergo si ultima est determinatio illa, ... Patrem ..., falso a te asseritur ultimo ... determinationis Patris ... falso dicitur a te

2° producendi; itaut est posterior derivatione Patris realis, quae est Paternitas, est alia Filii, ... Activitas illius, seu generatio passiva, ... ita ... clarat, ut nulla restet posterior derivatio.

37. Propterea dicendum est omnem derivationem essentialem prius ad producendum esse ultimo, et connexae actioni, quo ipsum prius redditur actu producens, quo monstrandum est aliquid prius dici ultimo solum in suo sufficienti, aliquid ... in sensu exclusivo. In sensu exclusivo dicitur prius ultimo ... illud ... est alia. Sicut octavus gradus caloris ... esse ... ad 8um ... subiectum calidum ultimo ... caloris, a quo subiectum calefiat. Per ... ultimo calidum, solum in suo sufficienti, quia ... sufficiens ... subiectum, ut denominet calidum, non enim requirit ... aliquem aliud essentialiter, ut absolute subiectum calidum denominet, in hoc ... suo ... est Paternitas a seipso essentialiter ultimo ... non in sensu exclusivo ... ultimo, ... in suo sufficienti ... essentialiter ... sufficientiis a quo ... Sectio 7a, ... de ... explicante ... omnem virtutis in actu 1°.

Sectio 7a

Iudicium verum de sua explicante productione activa per modum virtutis in actu 1°

38. 1a ... apud ... in ... productione activa solum ... cedit ... virtus productiva ... addit ... productionem activam ... illam virtutem, quae non habeat requisitas ... sit ... in intellectu ... Nos ... ergo ... sit ... productiva nisi virtus activa ... actu ... Nam ... requisita ... ut sit ... Deus ... aeternis ... est falsum ... hoc enim explicat ... generationem Patris. Ergo ... essent ... virtus Dei ... 2° ... virtus productiva ...

eq. exemplo vix, de aliq. acnv. qui. istpoad, praeterea q. ii dicun t vo-
catj prinq. Iconcurrere seipsa immate. ad. effectum creat, chario dicunt in-
nipo q. in vdlate sallz. parralit. Isistere. Denique, q. solar dei dcur-
rendi ... e concursq. in actu 1o. sed praeparatio ... concursq. enim in actu
1o. e solq omnipoa. sive virtus pductiva effectus. Sed iam audiamq. quoq.
argumenta nitar. ... dictis sententia mus.

39. 1o dicunt implat. q. pducere n. sit pduci, q. implat. q. pductio activa se hens ... Patris, sit pducere actus ... in fluxq. Debit ... quidam influxq. ... acto ... Sed ex dictis falle disquendo ar..., implat. q. pducere n. sit ... qua aliq. dicat ... pduci ... concedo ans., implat. q. pducere n. sit ipsum pducere pduci ab alio; ndans: ... pducere, q. solq. pducit aliud, nec pducit, nario disquit, et differt ... pduci, q. essalit. pduct. tamen, nec pducit ... sehe ... Patris, ... filij.

40. 1o dicunt, illud pducere ... nibuit Per- pducenti, nequit ... aliq., q. corrigat ... in ... pducenti ... actio: q. ... corrig ... virtutis pductivi. Respondeo ... illud, q. ... Persona pducentis corrigat actionem creat ... dependa ... ab alio, ... actio in creaturis ... dependa ... pducit ... dependa ... ab alio ... omne pducere, q. sit dependens ... pducenti. Sed omne pducere ... Persona pducit, hec enim sola e ... pducere ... Persona pduct ... cente: ... n. disquid ... pductio activa ... pductione passiva.

41. Denique, nando ans., ad probationem disquo minorem, omne pducere, q. sit dep... ab alio, sehe ... Personarum pduct ... concedo minorem ... pducere ... pducere sehe ... Persona pduct, nego minorem ... dependens ... pducere ... Sola Persona ... dependeat ... ex ... sive naturalis, ... depend ... sicut in creatis ... vis sola ... pducat nihilominus

pdu-

producere ipsum, sive productio talis. verum si alius quod eadem actio producentis non se habet ex parte eius, sed ex parte rei. Notandum. Si eadem actio non potest producere influxum se habere ex parte personae producti, quod ex parte producentis. Ut videre est in rebus quae aequiparantur, actio in creaturis est influxus continuatus a se distinctus, omne enim influere in aliud a se distinctum se habet ex parte personae producentis. nec enim solum est, qui influit in aliud a se distinctum: ergo si illud productum se habet ex parte personae productae correat actio in creatis, se habet ex parte principii producentis, atque adeo productio passiva, et activa ... sunt utraque in persona producente. Sectio 8a.

Sectio 8a

Quidnam statuendum de sua essentiali identitate inter activam, et passivam processionem.

42\. Ipsa ratio non nac... citam vel Albertina tomo 2o disputatione ad. ... circa 12 ... dubium ... ubi notat ... esse actiones in divinis secundum ... incipiendi alteram passivam, alteram ... Relativam ... influxus, qua producitur ... actio vero ... quae ... Personae ... Filio, ipsam intelligere, et consequenter esse ... et attributa ... esse idem ... dispositione ... ... capitis ... actio ... intelligere ... et consequenter esse, et attributa, idem ... quia haec actio nihil ... est intelligere ... pure ... tamen ... intelligere ... in ... Personis ... actio, et idem ... Patri. ... rationis ... Pater ... Ratio ... expeditur.

43\. Dicta ... ... Actio activa ... idem ... per ... ... haec ... ...

questione [illegible] ma, et quodlib. [illegible] ; Henricus quodli-
bet. 6 q. 5, et in summ. articulo 54, q. 10. [illegible]
[illegible] actio relativa, et [illegible] tamen disputat secundum
[illegible] sequendi, quo pacto [illegible] identificatur Patri,
relativo [illegible] aquate [illegible].

44. Hoc probat [illegible] : actio relativa est vera, et
realis influxus, quem producit ipsa de esse, sive relatio de esse producti,
quo ipsa actio debet distingui a producente, quia emanat a producente.
Patet cons. quia [illegible] vere emanata a producente, distinguitur ab ipso.
[illegible] hec [illegible] omnibus actionibus [illegible] in humanis [illegible]
[illegible] actione esse in agente, quamvis emanet ab agente, quod est [illegible]
realiter distincta ab agente [illegible] actu agit; atque [illegible] sequitur
hec actio, ut sit [illegible] distincta [illegible] opposito [illegible], quia
[illegible] indiget ut [illegible] actu agens [illegible] distincta [illegible]
[illegible] creatio [illegible] amittitur [illegible] et contra [illegible] utroque
separabilis ab agente ab illo distinguitur: atque [illegible] hec actio est inseparabilis
a producente, non [illegible] debet poni distincta a producente.

45. Ad [illegible] Albertinus extreme [illegible]
conciliare, ego Albertinus [illegible] conciliare non audeo. [illegible]
actionem relativam aquate identificari [illegible] producto, et distingui a [illegible] producente
duo [illegible] omnino nocet
[illegible] actio hec emanat a producente: quod distinguitur a producente [illegible]
est actio hec, est inseparabilis a producente, non [illegible] debet poni distincta
producenti, qui hec duo [illegible] Scotistas Thomistas [illegible]
[illegible] reddere, rei [illegible] nec video unde probet
[illegible] realis influxus, quo [illegible] producit Filius [illegible] emanare debeat
a Patre, dat enim actio, quae vere emanat, scilicet [illegible], et
dat influxus qui non emanet a Patre, [illegible]
[illegible] est actio [illegible], et actio [illegible] generans.

40. Dico per hac sal idem intrinsece fante actu in parvo
productio dbiit, sufficienter ubi sup. disp. 30 q. 30, clarimo 175
actio creata e tam in intro, et nullam in fido poteria in Divinis actio e in
cro n in exis. Clau pt, quia q. actio creata se heat extra qui auct
n involvit imperfectionem aliquam: q o ex hac p te, qui stalit secludit omne
imperfectionem, traduci poest ad Divina, pro pricti se actionis creata. Sed et
dari actione in Divinis, qui sit tam in intro. Et contra pro prietate illorum
actionis creata, traduci p pote ab imperfectione stalit liberorum est
actiones increatas). Sed ost hanc actionem se hent extra, aliqui duce-
mini ex parte prij. q ergo increati pelus e actio se hunsl ext te principij
illa, pro prietate n involvit imperfectionem stalit, traduci pos debet
ad actionem Divinorum. Clausum propter quam n ponit productio actiua tam in ex
te prij e, q. prij increatis, e indifferens ad producendum, et n producendum;
Unde acquirit distincto prij ab actione. Plures actio dicta xalitur, n ponit
extra prij increatis, quia primum, ut producere n mutat.
41. Dico illa in sal siccolit actio extrinseca dicit. Et
requirit essalit aliqui, quam statuitur, q ori e actio ad extra. Et
actio ad illa, qui n indicet gostro extra vita vna-
creat, et sicut ea asserata illa, qui n exigit a se volo
instrumenta ad producendum, sed. Paternis e actio ad extra, qui
naro exsecabin intro exposcit aliqui actionem extra, q hus, dum
producat. g o actio illa idem hfato n e aq. Sed duo q ar;
requirit aliqui utrumque a se productum lug essalit connectit, decedant,
requirit aliqui tam partialem, ut ipse denot Patre producente
Verbum. Q. autem officit aquatioi actionis n e, q. utrumque connectat
cum alia actione, si q. ad ostendendum prium producens, ut intelligat os-
tendere prium producens, sit maxime aliqui intelligeret, ut sequitur. Et ostendere
huius denotationis, sicut vitro essalit reflexo supradirectorum
essalit

Videntur 4. essentialiter, Innatiter, Cajetanus, et Vasquez supra, ubi denominationes videndi.

48. Ultimo notandum est in hac sententia videri esse pendentem Joannem Prepositum tomo 1° q. 41 art. 1° dubio 3°, et Arriaga 1. dubio 1°, numero 32 quatenus distinguunt docet, si actio in creaturis recipiatur in termino producto, et ita divinas processiones distinguendas esse in persona producta, quam propter de probabilitate huius sententiae, quae tacito pene aliqui stomachabant, cum me dubitare non licet. Disp. 4ª, an, et quo pacto distinguantur processio tam activa, quam passiva, a communicatione, tam activa quam passiva. Sectio 1° refertur sententia affirmans, et supponuntur notanda.

Disputatio 4ª

An, et quo pacto distinguantur Processio, tam activa quam passiva a communicatione tam activa, quam passiva.

Sectio 1ª

Refertur sententia affirmans et supponuntur notanda

Sententia defendens distinctionem inter processionem, ut [illegible] actio, et vere communicatio in variis dividitur dicendi modis. Ipse Albertinus, qui actione distinguit duplex aliquid relativum et aliquid absolutum, relativum manare docet ex ipsis producente ut a Patre, et contra [illegible] a Patre, solus quatenus [illegible] ex [illegible] persona producta. Absolutum vocat [illegible] absolutum divinum quod communicatur, sive [illegible] modificatum relationi [illegible] intellectionis asserit communicari esse intellectionem absolute, [illegible] modificatum relatione Paternitatis. Ita 2° tomo in 12 corollario [illegible] q. 12 dubio 3° num° 4°. [illegible] dubitare [illegible] numero 9 dixerat [illegible] communicationem [illegible] immat[illegible] [illegible] ipsa [illegible] intelligere [illegible] aut intelligere [illegible] absolutum [illegible] actio [illegible] communicationis [illegible] absolutum.

Haec sententia plures misceret, quae obscuratae sua falsitatis

falsaq suspiciones ingerunt, Ergo si recessisset legentis aid. Comunicatio est intellectio ut modificata Paternitate: quo communicatio non est qua absolutum principium sed saltem inaequatae relativum. Praeterea communicatio distinguitur realiter ab actione relativa, quam hic author considerat, ex quibus quod non est absoluta, sed ulli opposita realiter oppositione quam relativam quod erat. Praeterea communicatione non exprimere realiter ... productionem ... communicatio reperiret in Filio productionem sive ... communicare intellectionem Patris quod ... est realiter, quia praeter illud absolutum ab una Persona transit in aliam. Implicat autem, quod eadem realitas quia praeter absolutum traducit ab una Persona in aliam, non sit relativa ... Persona communicantis. ... Persona communicaret alteri ... Ideo enim productio ... relativa, quia si realiter ... producitur ... hoc quod est producere ... ergo ... quod erat.

2. ... magister ... qui docet productionem aequate sumptam includere duos conceptus, alterum qui sit mera productio, alterum qui sit communicatio. Conceptum productionis dicit in recto relationem, quod ... absolutum ... sua communicatione. Patrem ... productio est relatio ... Patris in recto, quod ... in obliquo ... intellectionem communicatam. Paternitas ... communicatio est in recto intellectio ... in obliqua relatione ... Patris. ... asserit de ... activa ... productio ... relatio ... amore essentiali ... communicatio dicit in recto amorem, sive est amor in recto essentialis ... relationem ... in obliquo. ... processionibus ... productionem, ut ... productio est ... in recto ... ut vero est communicatio ... realiter ... productum. ... de Trinitate disputatione ... sectione ... numero 2. et 3. et sectione 9. a numero 6. ad 8. et ... sectione 6. numero 26.

3. ... defendendi ... [illegible]

intrinsecè, quibusdam demptis, et quibusdam adactis, et relacitis (?). Ad productionem activam, ut expresse productio est, nihil dicere absolutum, sed aquatè in sola relatione formali perse productionis consistere. Communicatione vero, ut expresse est communicatio in alio absoluto consistunt. Quod quidem non dicunt esse intellectionem, aut amorem, sed identitatem intellectionis cum verbo genito, et identitatem amoris cum verbo spirato, quam identitatem dicunt esse conceptum aquatè absolutum, nam sicut communicatio et unionem non distinguit intrinsece, quod se communicat totum, sed comparatum, sed in unione, ita communicatio quae identitas intellectionis cum Filio, non distinguit in ipsa intrinsece perfecte communicata, sed in identitate reali ipsius intellectionis cum Filio. Idem dicant de spiratione activa, et comparatione relato productione passiva, et passiva communicatione.

4. Citant hi Doctores pro se Magistrum Albinum (?) sed immerito. Albinus enim dum solum in obliquo communicationem et relationem explicat distinguit communicationem quandam notionalem Patris, et activam, quam defendere nequeunt, qui aquatè in sola identitate perfectionem absolutam constituunt communicationem, addentes eius identitatem esse conceptum aquatè absolutum. Proverà sed explicanda supposito, nomen communicatio bifariam accipitur. Primo prout est actus secundus formalis, aut quasi formalis. Secundo prout est actus secundus efficientis principii, aut quasi efficientis.

5. Rem explico exemplo satis apposito, nomen calefactio dupliciter accipitur. Primo in formatione illa, qua calor informat subiectum, et per suam exhibitionem, illud reddit formaliter calidum sine hoc sui. Calefactio est actus secundus caloris prout est forma subiecti. Secundo calefactio accipitur pro actione causae efficientis inducentis calorem in subiectum, sive producentis non utrumque calorem, sed calorem in ea subiectum. In primo acceptione calor calefacit subiectum, in secundo acceptione causa dicitur calefacere subiectum non informando, sed producendo informationem caloris. Calor quidem dicitur formaliter calefacere, non activè, sed effectivè. Ignis vero dicitur calefacere subiectum activè, sed effectivè, non formaliter. Dicimus calefaciendi

ex

ex suo precisso conceptu non importat actionem, qua sit a seipso exerceat calorem subiecto, formaliter illud calefaciat: secundus vero magis narius ex suo conceptu importat saltem precisse esse actionis calefactivae + per se formaliter ipsam calefactionem, sive exhibitionem caloris intime subiecto.

6. In hunc gradum modum communicatio formalis est illa formalis ratio, qua hoc extremum se exhibet huic, et illi intime est, communicatio haec aliquando est physica, scilicet unio, qua calor v.g. communicat manui, anima corpori: formalis, aliquando est metaphorica scilicet identitas, qua animal communicat rationali, et ratio superior individuis. Communicatio vero effectiva, seu activo effective, seu quasi effective est actus principii producentis, sive actio tendens per se ad communicationem formalem, nempe ad actionem illam, qua hoc extremum exhibet intime huic v.g., actio ignis inducentis calorem in passum est activa communicatio caloris, quo ignis magis effective communicat calorem passo, tendit enim actio sua ad ipsam unionem, quae est communicatio formalis, qua calor intime sese exhibet subiecto. Unde principaliter quaeritur actio dueu seu attingit communicationem formalem metaphoricam, scilicet identitatis, patris alicuius termino, cuiusdem actio dicitur activae communicare talem patris termino producto

Sectione 2a conclusio vera sententia viam parat

Sectio 2a

1a conclusio verae sententiae viam parat.

7. 1a conclusio sit, communicatio formalis, qua praedictas absolutas sunt communes patri producenti, et termino producto, est identitas realis praedicatorum sub vero inter se et rationis, aut amoris, et lux principio producenti, et termino producto, haec autem identitas realis virtualis est duplex, quaedam se habet ex parte absoluti, communicata est; quae vero se habet ex parte notionalis principii, relativa est, et ipsa prima persona, cuius est notionalis proprietas.

8. Conclusio ex notatis superiori sectione satis liquet. Et quoad priorem partem. Communicatio formalis, quo intellectio v.g. est communis patri, et verbo, est eadem intellectio se exhibet, et verbum sumentatum reddit formaliter

inter Paternitati, et Filiationi; hec fras, q intellectio ē fra- litur exhibita Patrati, ē idemtas ralis cu Patrate, et silitur fras qua intellectio ē fralitur in Filio, ē idemtas intellectionis cu Filia- tione; q hec coicatio intellectionis, q fralitur coicat Patrati, et Filiationi, ē idemtas. Pr fras, sicut intellectio ē intrē exhibita Paternati, ita ē intrē exhibita Filiationi, P. fras qua ē fralit intrē exhibita Patrati n ē aliqua actio, s. solu idemtas: q fras quae intrē exhibita Filiationi, n ē actio, s. idemtas ab- ... cu fralis. s. quasi fralis.

9. Addit iterum; absutas pratas, sibi se invicem coicant essas, et quiddative pratas, nam intellectio fralit sua quiddit exhibet amori, et vicissim amor intellectioni; enim, sicut extrā unita phicē coicant sibi intrē, pria sentatas, et rad unionis una entas ē phicē alterius, ideoq fras ē intrē fras me, et tra- fie, ita a fortiori extrā identificata sibi se mutuo coicant quid- dates pprias, et unius quiddas ē ralit quiddas alterius. At absutas pratas n coicant se sibi reciproce, P. actione aliquam; q p solam idemtas ralem sibi se coicant, q idemtas ralis ē coicatio fralis extremorum, quae identificant: s. intellectio identificat Filiationi, et amor spirationi passivae: q eiusdem idemtas intellectionis cu Filiatione, et amoris cu spi- ratione pavā ē coicatio fralis, q intellectio coicat Filiationi fralit, et amor fralit spirationi pasivae.

10 Hinc autem impugno recentiores illos, quorum 3o sal pycenti sectio citati; qui n alias apnos lune coicationes in Tri- nitate Divina, quam idemtates ... ... deducto. Im- pugno, inquam, quia P. notat Filio intellectionem, et hic hec in- tellectionem acceptam a Patre n tns e contra. P. enim hec in- tellectionem acceptam a Filio, neq Filius coicat intellectionem Patri; q

mera + coicatio hec ppria Personarum Trinitatis n consistit in vera idemtate Pr coa, quia in idemtate sola rali q intellectio n differt Filiatio

ā

a Paternitate, non enim idem satisfacit Filiatio intellectioni, ac Patri eidem intellectioni, nihilominus differunt in eo, quod P. communicat Filio intellectionem, Filius non communicat Patri intellectionem, igitur distinctio realis, in qua distinctione realis est, quod P. communicet intellectionem Filio, et non accipiat. Filius vero accipiat, et non communicet intellectionem Patri, non est expressa identitas sui intellectionis. Sed adhuc minus est explicabilis sensus horum authorum, qui censent illius identitatis intellectionis cum relativis proprietatibus Capitis

11. Pro ... discursus, omnis communicatio identitatis est mutua. Sicut omnis identitas est mutua, at communicatio peculiaris Personarum Trinitatis non est mutua, ergo illa non est expressa identitas. Maior est omnino evidens, implicat enim quod hoc extremum sit idem alteri, quin hoc vicissim illi sit idem; ergo implicat communicatio identitatis quae mutua non sit. Minor etiam est verissima. Pater enim communicat Filio intellectionem, sive intellectionem, quae est ipse Pater Filio, Filius autem non communicat intellectionem Patri. Spirator communicat amorem Spiritui Sancto, Spiritus Sanctus vero non communicat amorem Spiranti: ergo communicatio haec peculiaris Personarum Divinarum non est mutua. Sed ego ... identitas: quamvis quaedam identitas sit communicatio realis, quia ... et mutua, quo communicationem mutuae unius Personae ... absolutam, utrinque est realis. Alia communicatio est, quae mutua non sit

12. ... an haec communicatio realis sit absoluta, an relativa, et ... Ideo identitas realem inter extrema absoluta, et ... Verum inter extrema virtualiter distincta, ut intellectio et Paternitas sunt extrema virtualiter distincta. Sicut intellectio, et Filiatio ... Servata ... dicendum est de amore, ... et correlative Spirationis, et correlative Spirationis passivae. Dico quod extrema virtualiter distincta duplici virtualiter distincta identitate, Patri idem ... inter se, duobus, inquam, quorum quilibet est ... identitatis utrumque intellectio ... identitatem

identitas

identificat Filiati; et Patris ipsi tamquam sufficienti ita identificat intellectioni, identitas quo ratio intellectionis et Paternitatis per se exibit quam intellectio creatura, et hoc igitur putamus vere ratio Paternitatis et relativa, et notialis. Idem dixeris de intellectione separata Filiatione.

13. Ad huius discursus, extrema identificata ipsis identificant, et sunt id, quod sunt, quia intellectio ipsa est sufficiens ratio communicandi se Paternitati et e contra. Confirmatur, si daretur duplex extremum rationale seipso essentialiter mutuo quod devinctum alteri, unumquodque illorum esset sufficiens unio: quo si daretur duplex extremum virtualiter distinctum seipso mutuo devinctum alteri identitate, unumquodque illorum erit sufficiens identitas. Confirmatur iterum, ex adductis extremis virtualiter distinctis unumquodque illorum seipso distinguitur virtualiter ab alio; quo etiam unumquodque seipso identificat alteri. Patet duplici [illegible] quod non apparet ratio discriminis propter quam distinctio virtualis in quolibet illorum extremorum, et in identitatibus, quam qualitatum oppositarum, ista et idem sint, et ita est. 2°, quia distinctio virtualis essentialiter includit identitatem realem, quo extremum quod seipsum tangit hoc, et se ipsum realiter, tamquam adaequatum ipsi distinguit virtualiter a suo seipso utrique includit adaequatum ipsi identificandi se et communicandi realiter.

14. Confirmatur ex ista hanc doctrinam eximiusque tradidit in metaphora scilicet extrema disputantia realiter seipsis disputantia adeo quodlibet illorum esse sufficiens, et adaequatum ipsum disputandi unum ab alio; sic Petrus seipsum disputat sufficienter a quolibet Paulo, et Paulus est sufficienter a quolibet seipsum, tamquam adaequatum ipsum disputat realiter a Petro, quo si darentur duo extrema virtualiter distincta, et realiter identificata, unumquodque illorum erit distinctio sufficiens virtualis ab alio et sufficiens identitas cum isto. Tandem confirmatur eximiusque docuit libro 1° de generatione cap. [illegible] scilicet qualitates essentialiter oppositas seipsis opponi, frigiditas enim cum sui ipsius est opposita essentialiter calori, et calor frigiditati, quo extremum identificatum seipso identificat et opponitur alteri [illegible]

aq^tè virtualit^r opponit^r, in qua opp^s virtual^r formalit^r includit^r identit^r formalit^r. - Sectio 3^a. aff^tus vero sp. 9c°, quæstionẽ dirimit.

Sectio 3^a

2^a veræ sententiæ 9c° quæstionẽ dirimit

45. Sit 9c°: Communicatio activa ... productionis suaipsius prærata absoluta ... communicat ... producit ... et vice versa communicatio passiva ... acceptio producente prærata absoluta utriusque ... ductio passiva, qua ... adeo communicatio activa quæ ... passiva sunt ... notionale, sicut è notionalis productio activa ... passiva. ... decidere, qui prærata absoluta formaliter ... processionis communicationis ... productio ... solo ... amor, an ... solus amor ... intellectio, neque sint prærata absoluta ... communicantur ... formali, alia ... de his enim ... in ... dissertatione ... conceptus ... absolutæ communicatæ ... formali productionis, illas ... productionis ipsos activè communicari.

46. ... pro explicatione ..., notandum è 2°, in ordine ... possunt ... dividi duo conceptus ingenerati activa ... alter ... inhærens formalit^r ... includat ... alter, qui sit communicationis ... absolutæ ... in his ... possent ... conceptu productioni non includens formalit^r ... communicationis ... sicut posset ... conceptus productionis non includens formalit^r conceptum generationis ... communicatio hæc activa ... includat formalit^r productionem ... formali ... in ordine ... dicendum solum virtualiter ... notionale ... communicat ...

Distinta q. ... ibi sto notiali, o ... Patris relatio, dico filio, et
... paras, qua filius accipit intellectionem ... distincta et
identificata ... notialis proprietas filii ... relatione ... Patri.

17. 3º praeterea notandum e, q. actio communicativa ... genere suo potest transiens, et immanens; transiens exit, q.
communicat ... perfectionem aliquam, quae non e in principio, ut q. ignis ... communicat calorem, qui calor non e ... immanens communicat ... q. ... seipsum ... communicat ... intellectionem producit, tunc enim seipsum communicat in ... attingit actio sua ... formale, q. ipse unit intellectioni, ac ... communicativa in Divinis, non e transiens, ... immanens, quatenus ...
producens suum ipsum ... perfectionem absolutam communicat ... productio ...
ad eo iste producit immanens in principio, sive identificat ... secundum absolutam perfectionem.

18. Hinc clare patet 2º posita: Actio quae ... ipsa identificat intellectioni, et producit ex ... formale ... intellectio eadem, nequit ... activa communicatio immanens ... suo ... : Actio notialis, et propria Patris, seipsa ... identificat intellectioni, et producit ... formalem, quae ... intellectio ... identitatem: ergo actio propria et notialis Patris e ... communicatio activa intellectionis ... immanenter producta. ... sequela ... Maior e omnino certa; actio enim, quae seipsa e intellectio ... producit communicationem formalem metaphor... identitatem, qua ... communicat formaliter intellectio, nequit non esse activa communicatio intellectionis ... . Minor etiam ex dictis nota e, actio enim ... Patris ... ipsa ... identitatem ... intellectione. Ulterius attingit ... producit ... relationem, quae seipsa ... identitatem ... intellectione, ... intentum probatum.

19. ... supponamus ... Patri ... producto ... generationem ...
... actionem diceret

Patri

4.

Pater active comunicat [illegible] producto aliquo reali, quia [illegible] dicere activam est necessario quod producit aliquid [illegible] quis comunicari dicit [illegible] producat illius ut [illegible] valem comunicationem [illegible] unione [illegible] primum producens realiter comunicat metaphoram intellectionis productio, quod [illegible] non producatur intellectio, active comunicat intellectionem productio, at Pater [illegible] productio relatione propria Filii attribuit active realem Comunicationem metaphoricam intellectionis productio scilicet identitatem realem intellectionis, non relativa quia [illegible] Filii est [illegible] identitas cum intellectione: ergo Pater active [illegible] active comunicat intellectionem Filio. illius + Comunicatione +

20 [illegible] [illegible] productio [illegible] comunicatio [illegible] manet non distinguitur ab ipsa comunicatione reali, qua calor est realiter in subiecto, sive ab unione, scilicet ipsa est activa comunicatio caloris, quatenus ipsa est actio [illegible] ordinata ad producendum calorem per intimam [illegible] hoc est per realem, sive unionem qua calor est intimus, unde sicut productio unionis non distinguitur ab unione, sed tendit ad unionem, ita comunicatio activa caloris non distinguitur ab unione, sed tendit ad unionem, non activa comunicatio, nisi sit aliud, quam productio [illegible] ordinata ad comunicationem realem; quod unum est realiter [illegible]; ergo [illegible] productio comunicativa intellectiva non distinguitur ab intellectione, sed est actio [illegible] ordinata ad comunicationem realem metaphoricam intellectionis, quae est identitas. Atqui [illegible] hec identitas [illegible] productio est ipsa relatio productio, ergo [illegible] solum est [illegible] comunicationem intellectionis, quod hec [illegible] immanens [illegible] dicta identitas realem ipsius [illegible], quae realiter [illegible] est [illegible] cum intellectione.

21. [illegible] productio [illegible]; actio generativa hominis [illegible] est generativa, et [illegible] est [illegible] assimilativa [illegible] producti in natura producenti: ergo [illegible] comunicat productio producto eandem specifice [illegible] primum. Non alia ratio, nisi quatenus [illegible] [illegible] sit hoc [illegible] se [illegible] ad hoc, [illegible]; ergo [illegible] comunicat active productio producto eandem specifice non, [illegible] est [illegible]

q. in roe correlantis non humanae, constituat non humanam: quia Verbum Divinum actu suo producit terminum in eadem num.º similari cum Divina Personae in eadem intellectione. Sufficit q. actio esse essentialiter sit identificata, ... Divina Personae intellectione, ergo essentialiter habet ab ... identitate facta cum eadem numero non Personae cum eadem intellectione; nec requiritur, q. in roe correlantis intellectionem Personae non constituat intellectionem Personae non. Sectio 4.ª Rerum momenta 2.ª Partis elevant.

Sectio 4.ª

Rerum momenta 2.ª Partis elevant.

Personale. 22. Obiies ex M. Albiz: Personale ut sic sumptum: sive quatenus prius Personale non est non Divina: quod Persona non correlatur a Personali, ut prius personali. Probatur: correlativus rationalis correlatum ut correlatum est idem cum roe formali correlandi, non in eo consistat processio, ut est productio a potentia ad intra, ut est correlatio. Sed ut productio attingit ... ad denominationem dictam a producente. Ut vero est correlatio ad intra attingit ... idem identificatum in natura, sive perfectius correlatum ... Sed: haec propositio est vera: natura correlat. Et haec sit falsa: natura producit, quod similiter haec est vera natura se correlat. Et haec sit falsa natura generat, aut producit, quo ad ... processionis ut est correlatio est natura, ... ut est productio est relativum ... non Personae ... Sectio absoluta: quo distinguuntur processio ut correlatio, et processio ut productio.

23. ... correlatio ... ad ... actione producente ... identificata ... actione ... producente ... correlandi ... correlata, ... nempe ... generativa. ... actione correlata intellectioni. ... formali correlandi ... actio, ... productio activa est distincta a ... correlata productio. ... notandum circa ... hic author ... vocant intellectum ... quod ...

productio, licet ut proprij terminis rigorem retineret dic. confectionem
relativorum productorum, et est actionis coicatae verbis praeteritis abusive, non
intellectioni, praeteriti vero abusive vocabitur confectio coicata non verbi
actionis coicatae; quia praeteritum abusive proprie non est actionis, seu
quasi actionis.

24 Quamvis autem generatio Patris praeriens aut ad
intellectionem, dicitur coicari intellectionem tamquam producto, quia attingit eam ut
tali ratione metaphorice coicandi intellectionem filiationi producti. Quia
actio itaque formaliter coicat intellectioni; et haec filiationi, quae identice.
Cum enim filiatio active coicat intellectioni, et haec active coicatur
filiationi, nihilominus filiatio est actiue coicata intellectioni, intel-
lectio vero non est tamquam actiue coicata filiationi, quia filiatio trahit actionem,
intellectio vero non trahit, sicut in rebus creatis actio generativa hominis coicat
actiue animam rationalem corpori, quod et non habet tamquam ratione suam licet in proprio ratione
talem coicandi physice animam corpori, et actio generativa corporis coicat
actiue eius formae et formam, nihilominus forma tamquam est ultimus actionis
terminus non materia. Haec vero solum est terminus actiue coicatus, nisi vero
terminus coicatus si proprie nomine termini sequendum sit. In hunc ergo modum,
actio productiva Patris actiue elicit filiationem productam, intellec-
tioni non producta, et e contra filiatio nihilominus producta est terminus coicatus
intellectioni, intellectio non est terminus coicatus, sed terminus, licet confectio actiue
coicata.

25 Dices 1.º, vel productioni actiue coicari intellectio
filio: ergo productio illa trahit ad intellectionem; Deducitur, et non constat.
Antecedens, quia actio illa dicitur actiue coicatum intellectionem filiationi;
aliunde, quod respiciat tamquam ... , si est verum, et omnino falsum,
nam creata actio generativa Patris trahit idemptitate intellectioni, neque
creatura vel respicere intellectionem. Probatur, quia actio generativa Pa-
tris solum respicit rationem id quod producit, creatam hinc producat intellecti
n

non efficit illi terminum intellectione.

26. Dices si: actio generativa Patris terminat ad communicationem formalem, qua intellectio communicatur filiationi. At est formalis, et intellectio, quae terminat ad intellectionem. Ergo. Distinguo maiorem: actio generativa Patris terminat ad communicationem formalem intellectionis personalis vel notionalis, qua intellectio communicatur filiationi: concedo maiorem; terminat ad communicationem formalem absolutam, nego maiorem. Similiter distinguo minorem: haec est realiter intellectio: concedo minorem; est virtualiter intellectio, nego minorem. Et non loquor. Sicut enim filiatio producit, nec producit intellectio, beneficio distinctionis virtualis, ita identitas virtualis tamen facta filiationi et virtualis distincta ab intellectione, terminat actionem generativam Patris, quae non terminat intellectio.

27. Ad confirmationem, quae videbat [illegible] haec propositio: natura communicatur, est vera de communicatione formali, quod in activo. Quod enim communicat active non filio, atque adeo est vera: natura communicatur active a Patre filio. Quod non natura producit, est falsa. Quod natura se communicat filio, est vera de communicatione formali. Haec: natura se identificat filio et filio se exhibet intra identitatem, est tamen falsa de communicatione activa. Dicitur enim communicare active persona producens; si autem natura non producat, non potest natura se active communicare. Si tamen active communicet, non a se, sed ex prius producente formali communicationem, ut explicatum est. Natura generat seu producit, est falsa, propter has positiones, non loquor, quia scilicet aequata est concessioni; quod et communicatio sit natura divina, et huiusmodi communicationis activae, non aliud est, quam productionis. Sicut enim productio producit terminum identitate formali intellectionem, ita communicatio producit terminum seipso communicatum intellectioni, et quod adeo terminum producit denotat communicatum intellectioni intellectionem vero non denotat productum, sed active communicatum.

28. Dices: in hac denominatione natura active communicata includitur actio, id tamen non obest, quominus natura subeat denominationem active communicati: ergo quamvis in hac denominatione, natura se communicans active includatur actio, id non obest, quominus possit natura se communicare active.

Pro-

Pterdisq. maioris, in hac denoatis, nam activa coicata includit actio, qui intret non. l. quis fuat ana tamquam oxid, nd maiore, includit actio, quo trat coicatio fralis — Persalis re Scedo maiore, Scedo minore, Et no loca, qui a in hac denoatis; nam activa coicari se filio, includit actio, aut fuat ab ipsana. l. perquoqual producat. q. enim activa coicat ppfectione aliqua, tario producit coicationem fran. ut sepe inculcatum e.

29 Hinc claret, q. coicatio pava sit productio pava, quatenus ex se e suffens, lta quatenus identitas realis ly intellectio est, Et essaliter preceditapria. q. ex se e suffens, lta quatenus identitas realis sunt ly eadem no intellectio. Dir 5. an Dine processiones sint fraliter altera intellectio essalis, altera essalis amor? Sectio 1a. Supponunt in nulla notanda.

Disp. 4a

An Dine Processiones sint fraliter altera intellectio essalis, altera essalis amor?

Sectio 1a

Supponuntur in nulla notanda

1\. 1o Certum e, q. Dina processio e realiter intellectio, et amor. Patet, nam intellectio et amor sunt perfectiones absolute, et simpliciter simplices, quae autem sunt eiusmodi in Dinis, sunt fort. realiter per identitatem. Atque adeo dicitur realiter Sappa. d. fralis, sive de virtute. quaestione in thema, an scilicet D. processio, quae activa generatio filii sit fraliter, et virtualiter intellectio? Et an activa spiratio Dini Spiritus sit fraliter, et virtualiter amor. Certum autem esse debet, q. si intellectio, et amor includant fraliter, et virtualiter in processionibus, intellectio debet generationem filii, et non spirationem Patris, amor vero spirationem activam Patris, et non generationem filii. quia enim intellectionem, et amorem in coprimis, fralis, et virtualis processionis inclusere, ideo horum activi essaliter inclusionem virtualem in naturalibus

Caeterarum

excogitarunt, ut explicarent filium per interiori spiritus vero et verbi
voluntate. + per vocationem. Et ideo ita exequendum de generatione filii passiva, et activa, quam passiva, sicut de spiratione et activa, quam passiva.

2. 2º notandum: mysterium praesentis aperiendum solum spectat intellectionem et amorem essentialem. Sunt enim Doctores aliqui, qui duplicem in Deo intellectionem, et amorem duplicem acceperint, alterum essentialem, sive absolutum perfectione, et communem tribus Divinis Personis, alterum vero intellectionem notionalem propriam unius Personae et Verbi. Similiter amorem alterum essentialem Divinum, alterum specialem duarum Personarum spirantium, et specialem Personae spiratae, nec omnibus communem. Cum his autem auctoribus postea
solum + tractatu exequendum est. Nunc sufficiat dicere, solum his, qui Divinum amorem, et intellectionem essentialem, sive communem agnoscunt, quod si vero alii super addant intellectionem essentialem, quam modificat atque reddit fieri notionalem, et propriam illius Personae, cuius relatione afficitur, et amorem modificatum relatione vel spirationis fieri notionalem Patris, et Filii, distinctum quod ab Spiritu Sancto.

3. 3º notandum, visum est mihi abstinuisse ab inscriptione ista, qua saepe Doctores in quaestione praesenti perspirant, videlicet an actus notionales Divini sint actus intus, et volitionis. Abstinui quia aliud est an actus notionales sint actus intus, et volitionis, aliud an sint intellectio, et amor? Primo, quia in sententia veriori in Deo intellectio non
actus + est actus intus, sicut nec amor est volitionis amor. Non omne intrinsecum est actus primi, et sub volitivo omne a Divino effectu penitus relegandum est. 2º, quia in sententia Scoti notionales actus sunt actus intus, et volitionis, nec tamen sunt intellectio, et amor, quia licet in hac sententia intellectio, et amor sint actus intus et volitionis, non tamen omnis actus intus est illico intellectio. Nec omnis volitionis actus est illico amor, sed intus, praeter actum intellectionis, habet alium actum, qui est dictio, et volitionis praeter amorem, habet alium actum, qui est spiratio. In praesenti ergo non est satis Scoti sententia examinata, sed solum inquisitione an actus notionales Divini, et visibiliter sint alter intellectio, alter amor essentialis.

4. 4° notandum, triplicitur excogitari posse, quod intellectio Verbi ad generationem activam formaliter et virtualiter pertineat. Eiusdem de amore dicendum est. Velim circa spirationem activam et passivam. 1° quod intellectio et productio activa Filii sint identice formaliter et virtualiter, et se mutuo excludentes, quo ... [illegible] ... processionem activam ... 2° utraque simul constituat, tunc enim neque relatio sola Patris constituit activam, neque sola intellectio, sed complexum ex utraque formaliter, quod complectitur formaliter et virtualiter utramque complectens, quaelibet seorsim identice utraque virtualiter, quaevis autem formalitas seorsim sumpta posteriorem excludit ... 3° si intellectio claudat formaliter in conceptu relationem propriam Patris, haec autem relatio Patris propria non includat formaliter intellectionem, ita ut quamvis posset concipi intellectio, non concepta relatione Patris, non tamen posset e contra relatio concipi propria Patris, quin concipiatur indivisibiliter constituta per intellectionem. 4° tandem si intellectio sit extra esse processionis, praeter relationem propriam Patris ut merum connotatum extra esse processionis.

Sectio 2a

Referuntur Theologorum sententiae

5. Prima sententia constituit productionem in amore et cognitione ... in solam relationem propriam personae producentis, ut generatio activa ... hanc ... intellectio ... in recto, ita hi Doctores explent, quod ... generatio activa ... Patris ... [illegible] ... generationis activae quidditatem ... intellectionem ... Patris extra illius esse, ut merum connotatum requirat relationem Patris propriam sive Paternitatem. hi enim Doctores ... denominationes ... [illegible] ... P. Granad. tom. ... in 1a p. d. ... sect. ... [illegible]

Thomistis

6. 2.a sententia constituit productionem activam, quae est formalis intellectio essentialis, et relatio opposita Personae procedenti. Sic P. Vasq. quaest. disp. 11 cuius im-

nititur + merito P. Granad. Ita se stare dicit, ex relatione enim paternitatis activa Vasquez, constitui intellectionis, et relatio Paternitatis adeo ut non nomine constituti essentiale, quis autem somniavit unquam hoc constitui per actualiter in recto connotans essentiale. Praeterea addit Vasquez intellectionem distinctam ab actu notionali, qui est dictio, et ut includens actu includente. Quis autem dicat totum includens constitui una parte in recto, connotante alia extra totum includentis. Pro eadem sententia sunt Rius de Montoya disp. 83 sect. 2 n° 2. P. Hemelman tomo 1° titulo 2° disp. ultima Lente 3° n° 11.

7. Sed ut melius explanetur a nobis sententia, notanda sunt verba Didaci Ruiz, loco citato n° et dicitur 2°. Generationis activae, ait, ultimum et formale constitutivum in recto importatum, est entitas illa notionalis et peculiaris Patri. Verum haec entitas non importat quoad alias partiales rationes diversitatis personalitatis, aut principii productivi, aut relationis quasi praedicamentalis, sed importat tantum quoad hanc formalitatem partialem, qua sit productio, quasi actio, influxus et via tendens ad Filium qui est Verbum. Et ex sectione 5a eiusdem disputationis sect. 1a n° 11 docet intellectionem esse de constitutione quidditativa, et formalissima generationis, addere productionem, quae est terminus ad finem intellectionis. Ex quibus apparet quod sine necessitate intellectio constituat ut pars quidditativa perfectionis notionalis secundum se et actio, seu productio, sive via, et influxus. Plurimum pertinet ad finem intrinsecum: quo haec gloria praerata naria ut sit productio Verbi.

8. 3.a sententia intellectionem et tamquam essentialem constituit principium immatur. et proximum Personam producturam, praeterea vero ut tale in sola relatione opposita Personae procedentis consistit. Ita P. Suarez lib. 6° de Trinitate cap. 4. Et Arriaga de Trinitate tom. 2 in 3° p. disp. 46 sectione 3a, qui modo facto mirabilis mihi est, asseruit enim nullum esse inconveniens, ut principium productivum identificetur producto, ut inde per rationem distinctam a se realiter producatur. Certe sibi nari standu[m] ... rendo in ... intellectione ipsum rationi essentialiter determinatum ... ducendum, ... thomisticae ... actio. ... facillime dixit inventum rationem ... aut primum productum identificari producto. ... dicere ... auctorem ... .

4.a

9\. 4.° q. ā exqu[i]retur et intelligere et velle, rea[lita]s
est propria productiva, neq. productiones ipsam. S.d processionem activam
Verbi Filii in recto solum dicere relationem, aliquo est aliquid C. in h. et
productionem activam Spiritus Sancti est in recto solum relationem, aliquo
quo est aliquid ... velata, has autem relationes in obliquo importare operationes
vitales intellectionem et volitionem hoc est, ... supponere quatenus
P.r intelligendo producit Filium, et utereque diligendo Spiritum Sanctum spirat.
Ita P. Molina 1.a p.te q.e 27 articulo 5.o disp. 2.a, et q.e 40
articulo 2.o disp. 2.a membro 3.o, ubi explicat quod sit relatione Pa-
tris supponere intellectum, nimirum, quod fundetur in intellectione, et
ab illa nostro concipiendi modo, quasi resultare concipiat.

10\. 5.° ... generationem activam in sola relatione
Patris propria constitui, et spirationem activam in sola relatione spira-
toris communi Patris et Filio, amoris autem aut intellectionis productionem
originem Personarum activam omnino immemor est, Ita P. Martinus Perez
disp. 2.a de Deo Trino sect. ... et Doct. recentiores, in quorum vo-
landi sunt Albiz, et alij, qui disputantes communicationem, ab origine
Verbi productio est, hanc collocant in sola relatione.

11\. Circa origines passivas non est eadem authorum
mens, quam fuerat circa activas, cum plures ex ijs, qui activas
collocant in intellectione et amore, passivas in sola relatione Personarum pro-
ductarum reperiunt. Ita Granado supra citatus sectione 5.a et Tho-
mistae Cortez. Alij vero paribus momentis activas, et passivas procurare
librant, et sicut activas ab intellectione et amore communi, sumunt ex
relationibus Personarum producentium quae constant, ita et passivas ex eodem
amore, et intellectione essentialibus consummari solent ex relationibus
producentium. Ita Didacus Ruiz disp. 83 sectione 3.a n.o 7.o et ...
Alter ... Gurnet 1.a p.te q.e 4.a articulo 1.o q.e 1.a, qui vero activas in
sola relatione propria Personae producentis statuit, agnoscunt etiam
passivas in sola relatione Personae procedentis statui reperiunt.

+ Ultra productiones

Suarez, Molina, et Martinus Perez supra citati, quibus visis, ite authoritate cedat + daril xpt Perez, producti Contractore pariter, quam si fraliter intellecta, ut videbis sectione 3ª nº 4º. Sectio 3ª eligit vera sed authoritate etiam est praeferenda.

Sectio 3ª

Eligitur vera sed authoritate etiam est praeferenda

12 Quando est Originis activae [illegible] est fraliter et virtualiter aequale, sive verbaliter, cum relatione Paternitatis propria et peculiari Patris, origine a [illegible] activae Spiritus Sancti est similiter [illegible] virtualiter relationes Spiratoris. De passivis idem dicendum est, est scilicet aequale, et virtualiter idem, virtualiter cum relationibus Personarum procedentium.

13. Hanc dicit vacat, et invento, Suarez communem fere omnium Theologorum, pro illa siquidem stat Magister Sanctus (D. Thom. et Scotus) Magister in 1º. dist. 26. Litera B, sic ait: Alia proprietas sive notio est generatio, et alia Nativitas, quae aliis nominibus dicuntur Paternitas et Filiatio. Ecce solo nomine differt apud Magistrum generatio activa a Paternitate, quae apud omnes est relatio, et solo nomine differt Nativitas Filii a Filiatione, quae apud omnes est relatio Filii per ordinem ad Patrem, id ipsum clarius expressit D. Thomas 1º [illegible] q. 41 articulo 1º ubi cum proposuisset, expediendum, an sint actiones notionales in D. Trinitate, verba Seraphica ita [illegible]. Cumque contra dictum [illegible] obiecisset authoritatem Augustini dicentis, 5º q. de Deo [illegible] dicit, dici, vel secundum substantiam, vel secundum relationem. Actiones autem neque dici secundum substantiam, neque secundum relationem. Respondet solutio ad 2um, quod actiones notionales secundum modum significandi tantum differunt a relationibus Personarum, sed re sunt omnino idem. Unde Magister dicit quod generatio, et Nativitas aliis nominibus dicuntur Paternitas et Filiatio. Haec D. Thomas, quam dicit Magistri

Magistri.

14. Clarius adhuc loquitur infra in eadem solutione ad 2um. Actio personalis producentis personam, nihil aliud est, quam habitudo principii ad personam, quae est a principio, quae quidem habitudines sunt ipsae relationes, seu notiones. Nunc ergo oppositi Doctores Granadi pergunt an generatio activa sit aliquid aliud, quam relatio Patris? Si dicant esse aliquid aliud aperte dicunt D. Thomam dicenti actionem Patris nihil esse aliud quam relationem Patris, si dicant nihil esse aliud quam relationem, in effectu evidenter; quia non est in intellectu in recto solo denotans relationem in obliquo. Ubi notandum, quod arguit ibi S. ex authoritate Augustini intendebat actiones omnes Dei nationes pertinere debere, seu ad esse, seu ad relationem, ad neutrum autem videri pertinere, ex quo inferebat, actiones non esse in Deo. Urgebat ergo argumentum in sui solutione explaret Sanctus Doctor an actio generativa pertineret ad esse, an ad relationem. Et ergo ad relationem pertinere, et non ad esse, unde inferunt duo, quod D. Thomas loquitur de identitate sola reali originis cum relatione, in hoc enim sensu, ad esse, quam ad relationem principaliter pertinet. Quia ergo originem constituit intellectionem essentiale in recto, alias potius pertineret ad esse, quam ad relationem.

15. Perfacile est 1o; quia apud me relatio omnis realis producentis ad productum est realiter actio ipsa sive influxus quo producit principium; quod in Divinis relatio realis producentis seu generantis realissime nihil aliud est, quam productio, seu generatio, et e contra, productio nihil aliud est realiter quam relatio, seu ratio realis referendi principium ut actu producens ad suum productum. At in Divinis relatio Paternitatis est peculiaris quaedam proprietas, et notio Patris virtualiter distincta ab intellectu, ut in praesenti supponendum est: quod ergo solum relationem virtualiter distinctam ab intellectu constituit generationem, seu activam productionem: 1o quia in loco docui, ubi nullum aliud agnovi in Patre principium realem quo dicatur relative generans, aut Pater, nisi actum generativum

q. Ut pateat, rogo an prius actione formaliter sit generari? Si
dicit + neget, denegat dicit Lux, sic effert, intellectus generari ut talis,
& ad aliud: ergo per actionem formaliter Pater est relatus ad aliud
sed de his videlicet 2° exhibitur nobis opportunius disputandi locus.

16. Probatur 1°: etiam apud me productio divina formalis, et virtualiter idem, ac prius productivus ut quo illi, at prius productivus ut quo nequit esse intellectio, sed intellectionem includere: ergo productio activa, nequit esse intellectio, neque intellectionem includere. Maior infra docetur disp. 9 huius sectionis 2° versic. in qua negatur esse dispositionem in divinis productionem actualem, sed verum actus 2us producuntur a virtute ipsa productiva. Minor etiam infra docetur disp. 10 praesentis 9° versic. Singulo omne perfectionem absolutam a virtute productiva ut quo illi, penitus excludo, quia virtute productiva ut quo, dispositionem debet aliquid esse sicut productionem ut neque intellectionem includat perfectiones productio identificatas.

17 Probatur 2°: ex viris sancto, quia licet intime ad divini ut actio, sit immanens, non est natura, quia sit intellectio, sed amor, vel alio ipso. Quod licet ad processionem pariter, cum supponit identitatem intellectionis, amore, et essentiae illi, actionem formaliter immanens, ut patet, similiter generatio Filii, sed consistit non est natura, quia actio ipsa sit formaliter intellectio, neque relatio Paternitatis est aliud in Patre pertinens ad lineam intimam, nec constituit intellectionem, processio paria Filii: continet etiam ad lineam intimam nec constituit intellectionem. Similiter locutio mentalis, qua Angelus loquitur alteri, continet ad lineam intimam, nec est in se intellectio, sed actio penitus distincta a sua, qua Angelus intelligit. Potest, ut homo externe loquens, dicatur intelligendo loqui, ita licet intellectionem sit circa omnia concomitanter, dicendo ad locutionem, quod formaliter petita non requiritur, quod locutio externa sit intellectio, sed sua intelligendi: pro nullo prorsus loquitur, unde supplicari licet actionem generativam Patris esse intellectionem. Sectio 4ª. Novi Theologi doctiores nunc credens ex dictis.

Sectio 4a

Novis rationibus doctrina precens roboratur.

18\. Specialiter 2o Doctoris S. Th. qui processionem passivam in sola relatione distinguunt activam vero in intellectione, sive adaequate sive inadaequate, sic probo doctrinam praesentem. Processio passiva non includit intellectionem, quia est id formaliter, quod in termino producitur, ut seipso essentialiter productus ab alio: ergo productio activa, neque se, neque includit intellectionem. Probatur haec consequentia: quia id quod producitur formaliter in termino, ut seipso essentialiter productum non includit intellectionem, non alio est ex capite, nisi quia intellectio non producitur, sed etiam id, quod ex parte patris seipso essentialiter producit non includit intellectionem, nec includere potest, quia intellectio non producit: ergo productio activa non includit intellectionem. Consequentia constat: quia productio activa nihil aliud est quam id, quod est ex parte patris, seipso formaliter producit. Minor autem, in qua est difficultas, probatur dupliciter, nisi fallor urgenter.

19 1o probatur praedicta minor; ideo terminus productus non includit intellectionem, ut formaliter productus, quia intellectio non est alia a patre, id autem, quod formaliter producitur est ab alio, sive est aliud a patre: sed etiam patris, ut producens est ad aliud, sive est aliud a termino: ergo requirit ut producens seipso essentialiter nequit includere aliquid, quod non distinguitur a termino producto, non quod includere potest intellectionem. Explicatur, et rogo: quae ratio probabilis intellectionem non produci, non aliter, quia intellectio identificatur patri producenti? ergo eadem ratione, si contra teneris credendum tibi est intellectionem non producere ipsa essentialiter et formaliter, quae est identificata termino producto. Probatur minor consequentia, quia aequalis dictio requirit termini producti a patre producente, quo melius patri producentis ad terminum producti. Sed [illegible] in termino ut formaliter producto identificat [illegible] patri, immo [illegible]

tr. 4

pers ut seipso formaliter productus distinguitur realiter a producente: ergo nihilominus formalissime prius est seipso, realiter producente identificatus producto. Antecedens aequali prius producens, ut seipso realiter producens distinguitur a producto. Ita ut nihil prius producentis, ut seipso realiter producens est idem identificatus producto.

20 Probatur secundo minor eadem, quia locutione damnatur de Summa Trinitate, et fide catholica, ubi dicitur Pater nec generare, nec generari, non minus diligitur esse, et attributa essentialia non possunt sumere processionem passivam, quam activam. Ut probo, Filius seipso productus, quia formaliter productus includat intellectionem, intellectio producta, seu generabilis, ergo si Pater seipso realiter generans includat intellectionem, intellectio producit aut generabit. Et nihil locum, quam rationem, termino in humanitate. Et est eadem, te tenere, intellectio non producit: ergo non constituit rem, quia formaliter seipso producta: ergo tenere debes, et hac: intellectio producit, nec generat: ergo non constituit Patrem, quia formaliter productus seipso. Ducitur ans. Unde ergo infirmatur eadem definitionis per ceteram auctoritatem constat, illa enim eadem quae statuit essentia (quo nomine ergo intellige attributa tota) nec generari, nec produci statuit, neque producere, neque generare.

21 Probo 2o quia priorem sectam non potest realiter peculiariter militat. Quia constituit origine actu ut sola intellectione connotata relatione. Eadem prorsus ratione constituat accentu originem in relatione connotata intellectione, quia sicut sufficienter explicant, quod origo actu sit realiter notionalis, quamvis illa in obliquo connotet notionem ita explicare possent, quod origo activa illis intentionalis potest afferat in obliquo et de connotato intellectionem. Et si sponte nihil aliter exprimi si dicat origo est relatio connotata intellectione, non sufficienter salvat quod origo sit actu intus; ergo si dicat origo est intellectio connotata relatione, non sufficienter salvat, quod origo sit essentialiter actu notionalis. Et cum hinc sequitur ut constituit Athanasius dialogo 1o de Trinitate.

5. Anomei, in nullae differentias Patris, Filii et Spiritus Sancti, nec innatae nec in velatae, sed in Deo coelemyl, a quibus nec, omittere. Et multi in te Sed a fecerunt

22 Ergo dico quod cordis authoris, intellectio innotari in oblique Paternitatis, si disquirat a Filio; sed illam affirmat filiatio; ergo activa disquirit realiter a Filio: quod originatio activa non est intellectio innotari in obliquo Paternitatis. Cum vero sit certa, claritatis verba, assertio litem est dissipo praesens. Maiorem probo: Deitas Patris est Filiatio, si non est Filio, est falsa et erronea propositio; atque adeo dicta, Deitas Patris est Filius, et Filiatio est vera, et contra quod quivis in tertio conceptu Deitas Patris affirmat in obliquo etiam Innatam Paternitatis, sui disquirit a Filio; quod nec propositio intellectio Patris disquirit a Filio, si intellectio Filiatio, est etiam falsa, atque adeo opposita est Filius, et Filiatio est vera; quod intellectio innotari in obliquo Paternitatis disquirit a Filio tis parva. Et coa. non in hoc conceptu intellectio Patris afficit intellectio in recto, Paterna se quod in obliquo, nihilominus si tertio ac afficiat in recto scilicet intellectio idem si fuit Filio, falso dicit, quod intellectio Patris disquirit a Filio; ergo falsum dicitur originatio activa disquirit a Filio, cum originatio activa nihil aliud sit, quam intellectio Patris. Sectio 5a

Constituentes origines in absoluto, et relativo ex quo arguo.

Sectio 5a

Constituentes Originem in absoluto, et relativo ex quo; arguo

23 Contra hos authores obiicit primo arguitur. Et n. 75 [illegible] S. Thomas, quia non apparet ratio nulla discriminis, cur originatio activa constituitur in relatione, nec dicant relationes constitui ex absoluto et partialiter, sicut enim per generationem, ita reflexio in intellectu Et sicut notionalis, scilicet generatio, sufficiens disquirit [illegible] in aliquo genere distincti, quo relativo, constituit partialiter absolutum, [illegible] ignoro, cur relatio constituat per absolutum. Sed

alitus

Ulterius arguo, quia relatio Patris originis activae est tamquam con-
tamentalis, sicut caeterae relationes praementales. Et primo contra primos
Doctores, nempe quia illa relatio est aliquid habitudo, dicunt, ergo extrema
speculative, quae tamen habeat respective suppositum, ergo actus ille
activatis producentis negotii, in quo sunt, ut ipsi volunt, aiebat
Magister, Pater quoque generat perficere, ut ... etenim est verso, quia
est relatio praementalis producentis, an ego ... nempe quae
constituit ipsius negotiis activum quod ... dicere ...

24 Si vero dicat, nec intentio, quod scilicet actus
iste producendi sit relatio propria, et non realis etiam seclusa ratio-
nis intellectu. Sic ... Dico est relatio propria Patris, quod posito
productionis activae, ergo relatio haec constituit generationem
activam, sicut in relatis relatio Patris, ... producentis ...
sub actione generativa, quia illam supponit, ergo constituit ...
in illa, tamquam in ratione fundi, fundat relationem per actionem
advenientem, quod ... divinis prius est supposita generandi, quam reflexi
ut Pater, et causalis haec est vera, quia generat reflexive, ante
quam intelligat relationem ad Filium, intelligitur totus actus producendi,
non quod constituit ... relationis subsequentis, quae fundata ... generativa ...
... ignoro quod cur sit vera causalis haec, quia generat, reflexivit, in ipso
vere causalis non ... mea ... constituentis, et non generatio constituat relationem.

25. Dices: relationes, ut mente praecisa ab intellectu,
et quidem actus producendi, non ... realem, et quantum ... utraque ...
... intellectu ... constituit actus ... actionem producendi. Et ...
sit semel relatio est partialis ratio generandi Filium, nulla ... quasi
dici possit non ... extrema totalis. Dico ..., quia illa tantum actio quae
... est relatio, et ... non ... producit
... illa actione producit ... quod ut intelligat ... producit ...
non est ... concipere ... intellectione ...
... nec relatione, ut seclusa ab intellectione.

. Si dicas non esse ab initio actiones inaequalitatem qui est relatio, in intellectu, quo Filius non procedit aequalis in intellectu, partim partim aliud ..., quod ... sine ... . Respondeo ... 85
... non illud ... inaequalitatis, non est ... quod ...

26 Arguo 3° contra hos authores. Intellectio ... quin incipiat dans activus Filio ... non est inaequata actio, at illud speciale relativum Patris nequit incipi, quin incipiat actio dans activae Filio. ... aequatam ... activae ... est illud speciale relativum Patris. ... pt. Actio enim essentialiter inaequata, essentialiter est actus ... diximus ... nequit ... incipi nisi ut in actu ... dans saltem tamquam inaequata ... Sequens ... constat, si enim ... intellectio sit essentialiter in actu ... dans ... ubicumque sit intellectio, ... in actu ... saltem tamquam inaequata ... activae, sicut quia intellectio est essentialiter vita actualis ubicumque sit, erit vita actualis, nec obstat ... propterea aliquo ... de ipsa negetur esse vita actualis intuitalis.

27. Unde magis adhuc ... impugno Doctores ... quae ... actioni ... in intellectione ... + ingenerate ... actio et intellectione ... ad instar ... producere Filium, nisi ... ad ... ditio, qui est ... . Si hi authores ... non ... omnino ... aliquod ... actum agat ... aut ipsum agere ... nullo ... actioni ... luminis ... experiar ... non est, quia ultra ... virtutis ... ad producendum requiratur ... ditio, ut virtus agat. ... actiones ipsas, quae essentialiter ... actu agere, requiratur ... ditio ut ipsum agere ... producere Filium, nihil omnino ... ac si diceret requiri ... ut ipsum producere ... producere. Sectio 6. ... adversus iusto momento ex pendunt.

Sectio 6

Martinez

Noes adversi iusto momento expenduntur.

28. Obiit 1°: Processiones actus sunt ipsi immanentes exercitia facultatum vitalium Dei, intellectus et voluntatis: ergo sunt actus intellectus, et voluntatis. Probatur, quia non est aliud exercitium intellectus et voluntatis, nisi intellectio, et amor. Resp. 1°, quod facultates vitales essentiales in Deo non sunt activae physice intellectionis et volitionis. Unde quamvis processiones activae forent, actiones immanentes intellectus et voluntatis essent intellectio, et amor, processiones animae activae sunt physice producentes.

29. Resp. 2°, quod nihil absurdum est virtus physice activa divinis, quapropter processiones activae non sunt exercitia immanentia intellectus, et voluntatis, haec enim facultates non se exercent physice producendo. Resp. 3°, quod in Deo est intellectus, aut voluntas per modum actus primi, scilicet intellectio, et volitio, quod autem sit in Deo virtus physica processionis productiva productiva ex dictis quod praesentis quod vere petendum est.

30. Obiit 2° ex Alarcon: Constanter fide credunt fideles Verbum Dei esse 2am Personam, et Spiritum Sanctum esse 3am, quod ordinem important per subordinatas, quarum una sit prior, nempe intellectus, 2° posterior, scilicet voluntas. Atqui intellectus, et voluntas est distinguantur ab intellectione, et amore actuali, nullum habent ordinem inter se, neque aliquod esse prius in divinis ratione, aut posterius cognoscitur. Unde ordo, quem inter se servant 2a, et 3a Persona, nequit provenire ab ordine intellectus, et voluntatis. Hic enim ad summum quod voluntas, esset ordo rationis nostrae, qui ordo utpote ens rationis nequit esse fundamentum ordinis, et rationis originis in Personis productis. Ordo ergo realis, qui datur inter 2am, et 3am Personam consistit in eo, quod ... praecedat ... ... a solo ... Unde si ... Spiritus Sanctus praecederet a Filio non esset 3a Persona, si procederet per voluntatem, et Filius per intellectum, nec esset ullus ordo inter Filium, et Spiritum.

31. Obiit 3°. Verbum Dei procedit per intellectum, et a Patribus dicitur Sapientia genita. Sapientia est Verbum. Haec omnia explicari nequeunt, nisi ... processio includere intellectionem: quod includit. Resp. quod si haec argumenta ... ordinant ... non attingunt, plus nimio ... sui authores ... haberent ... Probarent enim ... generationem ... includere intellectionem

intellectionem quasi activo. Probant praeterea intellectionem non solum circa Verbo productum, nos sapientiam gigni et loquere, quae locutiones Patrum praeferunt veritatem intelligunt, nisi sapientia intellectio generet. Et producat. Probant praeterea intellectionem notionalem: quod vero tamen mihi probant processionem activam, et passivam, secundum Pererium 6° tract. ad lineam 3
intus, possunt tamen esse de linea intra, quamvis non sit intellectio formaliter nec illo formaliter includant. Sed quonam pacto processiones hae sint intus alteram, videlicet altera locus curatius explanatur.

32 Plura alia argumenta congerunt, quorum praecipuum capita retulimus, illa enim si semel destituant, reliqua sponte sua cadent. Libentius missa facimus quae pertinent specialem dicendi altam laborem nostro dispositionem superiorem discutere an intellectio et volitio includant formaliter relationem notionalem sine nimio methodo in vestamque ab hac difficultate in praesenti supersedemus. Illa examen reservamus ad 9 versum 303, ubi ex professo inclusio relationum examinanda est. Disputatio 6° an parum processiones sint, altera passiva intellectio, altera passiva amor. Sectio 1° in se altius astruendo.

Disp. 6ª.

An Pavae Processiones sint altera Pava intellectio altera passivus Amor?

Sectio 1ª

Refertur Sententia affirmans.

1. Caietani, cuius cineres multarum oblivione sepultos, in Schola nostra suscitant recentes Magistri. Dum scripsit hic auctor 1ª p. q. 27 articulo 2°, Ad evidentiam duplicem in intellectu statum, quae sic notiores explicant: ipsi qui sunt intelligens, intelligendi alii, qui sunt … intra. … quam in … intelligit, videant absolute intellectionem … aliquid … intelligit … vere … in Deo dicuntur esse realis, et … notionalis proprie solum … hunc … servant Thomistae multi, Carcellus, Cana … Caietanus +

…

Molina ad q. 27. 4. partis D. Thomae articul. 1. d. 8. membro 8.
et his, et alijs locutionibus, quae apud authores antiquos reperiunt, colligunt
recentiores, quod filiatio est intellectio quaedam intellecta, alij apud me dice-
rent quod est intellectio quaedam adhuc non intellecta.

2 Sed quia potissima recentiorum inundatio intellige. oportet
ex illorum scriptis et doctoribus aliquos proponere ad intellectionem, et amore pacis doctrinae
exponere. Sit ergo primo nomen intellectio tripliciter accipitur. Primo pro forma qua intellectus
intelligit, et haec est activa intellectio. Secundo pro forma, qua dominus denotat intellectus,
et haec est passiva intellectio, quia proprie denotat passivae physice intellectum, non vero activae
intelligentem. Tertio nomen intellectio sumitur pro actione productiva huius Verbi,
sive intellectionis passivae. Eius enim actio est intellectionis factio, sive intelligere factio,
sive demum intellectio.

3 Secundo propono: Filius, sive Verbum Divinum Persona procedit
intellectu, quia eatenus realiter a solo Patre productus est intellectio passiva, id est, de Verbo
per quam dominus formaliter denotat intellectus, sicut et intellectionis Christi tres Personae de-
nominant intelligentes. Et similiter Spiritus Sanctus qui voluntatis procedit, qui
propterea est passiva amor, et obiectum quod denotat dominum amati, sicut et
amorem essentialem formaliter activum Divinae formaliter denotat activae amantes.

4 Tertio propono: in rebus creatis est distinctio realiter intellectio for-
malis activa ab intellectione passiva, sive Verbo producto, non est eadem formaliter realiter
denotat intellectum intelligens, et dominum intellectum, at in Divinis debet distingui realiter intel-
lectio activa a passiva, nam activa est essentialis nihil includens relationis, passiva vero relativa,
sive ipsa filiatio. Concedimus me iudice, opinantur Thomistae distinguentes etiam
in intellectu creato intellectionem a Verbo producto, dicentes quod Verbum est speciem
expressam productam ab intellectione, quae intellectio mediat inter speciem impressam
a qua procedit, et expressam quam producit.

5 Quarto propono: si petas discrimen propter quod in humanis
eadem realiter forma denotat intellectum intelligentem et dominum intellectum, in Divinis vero
necessarium multiplicare realiter has formas? Respondeo: quod in intellectu humano forma
[illegible] intelligentem non est producta, quae forma est dominus intellectus. At
in Divinis [illegible] intelligens nullo debet esse productum, scilicet intellectio

essentialis

ocula; tra vero qua dom intelligit, nari dicit pduci, quia; dicit esse intim è esse luceg radiatz in esse secreto; Lin esse intentionali apparenti, L in esse conspicuo; L in esse mentaliter manifesto. Producitur secundum hoc esse nihil aliud ē, quam pduci frg. per quog mentaliter apparet, et typicum, et intentionaliter manifestum, quod sta ē Verbum. Advertendo et ventre pratas oppositas his fuisse in Deo; ergo dicuntur virtute. Ia tam patet; nos sta intelligentia reducit, et Dei intellect' pducit.

6\. Secunda opo: per intellectionem pavg solet activa dici no-tatio cognoscentis, tamquam [illegible] ultimum Sed [illegible] definitur, qd aut sit operari n explicat sicut etiā inexplicatum relinquunt ceteri [illegible] alij, qui frequenter vtunt, qui scilicet stat intellectio, Verbo, ntamq̃ ro [illegible] cognoscendi, et tamquam [illegible]. Cum cognoscere aliquid tamquam [illegible] hi. Docere [illegible] explant. Caietanus ait [illegible] pductum intellecte Verbo, ni etiā illi cognito, tamquam in [illegible] cognitionis. Haec explicatio, et si falsa sit, ē in aliquibus [illegible] [illegible]. Ubi vero repeto Verba Caietanica retinent, illorum [illegible] abhorrent, nec aliumvere [illegible], satius existimantes rem obscuram relinquere, quam impugnationibus [illegible] sextulare.

7\. Propositionibus pxiachs [illegible] continet; sicut petas + [illegible] quis sit necessitas signandi Verbum sicut hac intellectione pava, nullo alio videntur asserere, nisi ut obiectum pavē phicē [illegible], non intellectionis activa [illegible] sive [illegible], solum denotat intuitum pavē grammaticale, et impropriè, non vox pava: cessit intelligit; petit signare [illegible] activum cognoscendi, phicē pavum, cuius tota quidditas sit obiectum intellectus, sicut vox activa, scilicet intelligit, petit signare [illegible] activum cognoscendi, [illegible] explant exemplo processionis duplicis actibus, nimirum, et pavē, n [illegible] quis activa procedit denotat tuus pavē grammaticalis pductum, ponit pava pcessio, quia denotat pavē phicē, et pronuntiando pductum.

8\. Hic iudice [illegible] explicuit Caietanus I p. q. 27 articulo I°, necessitatem signandi intellectionem intellectus, sive Verbum, his :
" In parte intuoas, pxs pos, actus, et habitus posuit S. Thomas [illegible] activus, ex
" necessitate ut obiectum actus secundi [illegible] praesens ipsi actui obiective. [illegible]
" intus duplicit poē esse praesens ipsi, I° ut [illegible] actus intelligentiae [illegible]
" [illegible] speciei. 2° ut obiectum, obiectum enim [illegible] n signat [illegible] actus.

" S. Tryachy, Et hoc oportet fieri, quia Conceptum qui Verbum, spectiesque expressa
" quod qui dicit aliquid doctrinas necessario intra ipsum actualiter actus ... nam
" ad hoc effectum non sufficerat species impressa ... Ex eo quod ... per
" ... scilicet species ... intellectus intelligendo
" ... nisi in ... Unde
" Conceptus seu Verbum apud nos ... in intelligibili ... intellecta ... actu in esse
" intentionali. Hec ... qui statim docet, quando cognoscit ... in Verbo
mentis, non cognoscit Verbum ... qualis sit ... imago ... ponit
ergo Verbum ... intellectionem.

Sectio 2ª

Penduntur rationes Partis affirmantis

9. 1ª. Verbum ... ex sua proprietate subintellectionis genere ... non est intellectio ... Deus ... Sapiens: ergo est intellectio pura ... appareris, manifestum est. Rest..., eo ipso quod 2a Persona sit Verbum, ... ad lineam intelligendi in Deo, ... mente loqui potest, ... et verius esse posset ... non sit intellectio pura, ut nos dicimus ... huius explanamus.

10. 2ª ratio est: Si Deus Verbo careret, ... intelligens Deus ... ut multi, ut multi Sanctorum ... dicunt. Ratio autem huius illationis est, quod Verbum est Sapientia Patris, non Sapientia ... restat ergo quod Verbum sit ex sua proprietate pura Sapientia, ... Rest ... locum ... inferri, ... Connexionis ... dicas, falsum est ... Deus intelligeret ... Verbum, Spiritus enim Sanctus ... intelligit ... Verbum, ... intellectione ... Si dicat, fateor ... deficiente Verbo, ... Connexionis ... Deus ... intelligeret ... deficiente Spiritu Sancto, ... Deus ... non intelligeret ... nec ... Spiritus Sanctus est intellectio pura. ... D. Thome ... deficiente voluntate, Deus ... intelligeret ... deficiente intellectione ... non amaret, nihilominus intellectio non est volitio pura.

11. 3ª ratio: Hinc ... discriminat 2am Personam

genitam

genita à Patre qui gignit, S. Spirat, xoe sulo distinminis 2a Persona sit Filius 3a Persona ... sit q. vix aliter poc ... Ret melius ... andbis ee explandy, et ... pria ... excano ... recetera infra suo loco.

12 Arguitur 2o: sponum ee dictum à Patre formaliter sicut à Verbo, qd obinum ee intellectum à Patre sicut à Verbo formaliter, Sed non utrobi intellectus formalis, qua denotet principium intelligens; ergo utraque intellectio parva. Ret ... consequentiam, fateor nullum obiectum dici, q. non intelligatur à dicente, non tamen inferatur ab eadem forma denotari intentum, à qua denotet dictum, sicut Verbo vocali denotat dictum lapis, Verbo tamen vocali, non denotat intentum. Exemplum aliud è satis adaequatum: Omne obiectum amatum cognitum à amante, non tamen debet inferri, ab eadem forma intelligi, à qua amat. Desiderat qd probarent hi Authores, q. eadem forma dicendi sit intelligendi parte forma, sive q. Verbum sit nazis intellectio. Tamdem retorqueo in parte q. Pater intelligit etiam formaliter = active intelligit, non tamen concedes ab eadem forma denotari obiectum pavè cognitum, et active intentum.

13. Arguitur 3o: Pater intelligit se, et tota Verbo tamquam forma intelligendi: ergo tamquam intellectio parva producta; Sed obiectiva, q. denotat dictum, et intellectum pavè: qd Pater dicit, et intelligit, q. Probatur 1o authoritate D. Thomae 1a p. q. 37 articulo 2o ubi docet hanc propositionem Pater se dicit, et intelligit filio, Sed Verbo in loco suo ee verum, in quo è vera haec ignis calefacit signum calore, at calor non è forma, qua ignis sit active calefaciens, Sed tamen terminus actionis calefactivae; ergo Verbum non è intellectio activa Sed terminus intellectionis activae. Probatur 2o: authoritate eiusdem D. Thomae, qui loco citato docet illam propositionem etiam ee veram in loco suo, quo vere dicit arbor florere floribus, flores enim non sunt rō formalis florescendi, Sed terminus actionis vitalis, qua arbor exit, et in se flores emittit.

14. Ret negando illam propositionem: Pater intelligit se Verbo ... falsa apud omnes, uno Valque; ... ausi ... nunc ...

nunc

hanc; Pr est intelligens Verbo; interim advertit D. Thomas loco citato, ut agere de praedicta pp. Pr intelligit Verbo, sed de suo nunc Pr dicit Verbo, cum Verbum Verum sit; comparat aliis de Calefaciente igne, et florente arbore, hanc autem ppr. Pr intelligit, dicere intelligens Verbo, ut falsam reprobavit, inquit ad 2um, sed quia auctor Ooficerum probare noverat nihil se deducere ad intentum propositum, id est verisimile quod Pr dicit omnia Verbo, de suo addidit, et D. Thomas ire posuit, scilicet quod Pr dicat omnia Verbo, sed quod intelligat omnia Verbo, utrecte inferret Verbum esse intellectionem passivam, contra Adversarios esse tamen non inferret Verbum esse intellectionem passivam, sed activam et realem. Ad 2um quo dicendum inquit S. Thomas, quod esse sapientem, et intelligentem in Divinis sumitur nisi essentialiter, et ideo non potest dici, quod Pr sit sapiens, vel intelligens Filio. Haec D. Thom. Augustinum secutus, qui propositionem illam Pr est sapiens Verbo, sibi olim probatam, melioro sapiens retractavit Lib. 1o retractationum cap. 26. Sectio 3a reliqua eiusdem adversantis Patris argumenta.

Sectio 3a

Reliqua eiusdem adversantis Patris Argumenta.

10 Recentiores argumenta non satis multi Doctores, praeter satis plura congerunt, utdum non prosunt, simpliciter multa iuvent. Ca arguunt. Verbum D. est ars, qua cuncta sunt a Deo disposita, et exemplar in quo novit omnia Pater, et in quo sunt omnia creata aeternis rerum Ideis, per quas in tempore creaverit. Similiter S. Spiritus est individuus nexus, et inalterabile vinculum Patris et Filii; sed haec non aliter exponi possunt, nisi quatenus Verbum sit obiective cognitio, seu intellectio passiva, quo denotentur omnia sunt cognita, et mente sapientissime disposita. Et nisi quatenus Spiritus Sanctus sit amor obiectivus, et affectio passiva, qua denotantur Pr et Fs uniri dilectione: ergo etc.

Renetur, ea omnia olim probare quod 2a Persona sit Verbum; non autem quod sit intellectio passiva, ut autem in re Verbum vocale

hominis

noīe intellectiōis actionū, et clarē etiā exemplū quatenus est ex parte, et ex parte illorum, que intellecte cognita sunt in quibus intellectio parvā. Idem explicat post in 8 de ab. Dionysij quamvis non sit intellectio parvā.

17 7° arguunt: p° stante quin infinitū aliquid operat circa divina mentis obiecta, et alia causae huius operationis sunt inquirent, aut quantum ad eius quod operantur intim. ¶ obiecta et ex exteriorib. transit, et si causa obiectū sit in actu. ut quod dependet, et si illud intellectus aparat, accidit in alio intelligentiis siquidem esse per se in operatione sua, unde ad 1° intimu, dum operat obiectū intimu; sed 2° intimu divinū requirit producere intellectionem realem: quod producit intellectionem parvam. Ergo quod operat intimacione, reddit obium dictum alteri, quod denotando est quoque, et finis ipsius operationis; obiecti enim quod est in actu, et apparere intelligenti requirit esse finis intentus operationis, independenter ab operatione per se intellectionem realem. 2ª obiecti quod intelligente per se, sicut est aliquid apparens, et intentionaliter presens, quod aut sit obiecti esse dicti, dico aliquid. — coxp.t

18 8° arguunt: pro intellectu reali intelligentem obiecti in actu sepe intuitu producere requirit esse solum, nam enim si per se alij intelligens intendat, et hoc 2° alij intelligenti requirat, 3ª 43 q. 2 et accidenti tam intentionem intendat per se intelligens per se producere, sed per se dicitur, et materialiter verbi a° dicenda dicta 8ª. — + alij intelligentis per se producere cum 2°

19 9° arguunt propriū operationis intelligentis ut talis, est obiectum intimū, 9° enim aliud conat intelligens, nisi quod obiectum intelligat, et apparat cogni. sed propriū opus a patre datu producit verbū rebū, et dicto proinde dicto dicte, quod esse dicta a Deo, et esse intellectus formaliter interim; quod probatur sicut semel statuat quod proprium opus calefacientis est calefactus, qui producerit a 4 ad 8.

opus

opus proprium calefacientis probabit esse calefactum: quod si ita

quod si ita haec legitima esset: proprium opus intelligentis est rem esse in intellectu

verbum est proprium intelligentis: quod verbum non solvitur quoquam esse intellectum.

20 Respondetur, non arguendi in ullo esse; animal homo; leo est

animal: quod homo: quamvis proprium opus intelligentis sit rem esse in intellectu

non omne opus intelligentis proprium est reddere rem intellectam. Unde defectus

distributionis medii syllogismus vitiatur. Dicitur 2°: opus intelligentis

operatione sua esse reddere rem intellectam, quia est reddere se ipsum intelligentem

intelligentem aut intelligere, et rem intellectam: sit proinde velis, ad opus intelligen-

tis, quod ante operationem supponit esse factum intelligere, non est reddere rem

intellectam, sed notum alteri, cui loquitur sed verbum D. est quoddam intelligere,

quod dum operatur non reddit se operatione sua intelligentem, sed independenter ab ope-

ratione supponit intelligens. Unde nazianzenus non est, quod verbum sit reddere

rem intellectam, quia verbum D. non est opus intelligentis creati, quod operatione

sua [illegible] se intelligentem, ideoque etiam [illegible] eadem operatione reddit

rem intellectam, sed est opus intelligentis omnino independentis ab operatione

quacumque, et ipso est essentialiter factum intelligens.

21 Decimo arguunt: verbum D. est id, quod dicunt

obiecta a Deo dicta mentaliter; mentaliter dici, est mentaliter exprimi,

mentaliter exprimi est in esse: quod de 1° ad ultimum verbum est id

quo dicitur obiectum intus. Dicitur negando, quod omne mentaliter exprimi

obiectum sit intelligi obiectum; angelus loquens alteri mentaliter, illi expri-

mit obiectum, nec [illegible] locutio illa activa, sed passiva, qua mentaliter

exprimitur obiectum dictum angelo audienti, dicitur esse in intellectu: quod ex

exprimitur pro ista, qua intelligens intelligit, sive qua sibi exprimit obiectum

[illegible] rem in intellectu, expressio enim qua intelligens non sibi, sed alteri,

ad quem dirigit locutionem, exprimit obiectum, quod intelligerat, non dicit esse

in intellectu, quamvis sit mentalis expressio.

22 Undecimo arguunt. Verbum est causa actionis

intus

intus procedens a memoria fecunda Patris, s. a memoria. l. intell. nequit procedere Verb. nisi quatenus intus. l. quatenus dolatus a lumine cogitantis: quod sane et a Verbo producendo procedit ut cognitus ab intus et fraliterque redimit intus a Verbo.

23. Ret; omissa mat. nando minore, dom poe procedere ab intelligente ut intus, quod intelligens operat. operationem intelligat. qui intelligentissimus fatetur necessario, quod verum intelligens sine operatione intelligit, sed illi operat. circa audientem, cui rem intellectum manifestat, est tali operatione non procedit ut intus, si quidem ante operationem erat intus; s. procedit ut dictus, et manifestus audienti. ex dicendo loco citato.

24. 12 arguunt in creatis, nec in divinis experimur intus esse sine Verbo, nec Verbum produci, quin denotet intus: quo nullum experimentum est propter quod negetur a Verbo fraliter distingui intus. Ret: eodem argumento probari posse quod Verbum distinguitur super intelligens. Enimvero, nec in creatis, nec in divinis experimur super denotari intelligens sine Verbo, l. quin producat Verbum; quod nullum experimentum est. Unde negetur super intelligens fraliter reddere Verbum. Ret 2°. Experitur esse Verum, quod Beatus videns Deum non producit Verbum, nihilominus Deus denotat visus et cognitus a Beato. Praeterea in sensibus externis communis opinio negat Verbum, nihilominus et color denotat visus, et sonus auditus.

25. Ret 3°; quod Spiritus Sanctus intellectus denotat intus, quin producat Verbum. Ret 4°; quod de Verbum est, s. ut reddat intellecta, l. ut supponit intellecta manifestet alteri. Unde mirandum est nunquam dici Verbum, quin intus. Notandum sola haec argumenta adduci potuisse, pro sapientia docet Verbum ex sua proprietate notionali sapientiam fraliter distinguere, spatial. et non communem reliquis. Quem dicendi modum [illegible].

Sectio 4a

Impugnatur intellectio passiva et passivus amor notionalis

26. Multos patres difficultas passiva hæc intellectionis et passivus amor, quas brevi stilo perstringam. 4a sit rem intelligi a Deo, et Deum intelligere rem sunt formalissime idem. Sunt enim voces synonimæ, ut norunt omnes etiam qui nihil noverunt: ergo implicat quod formaliter aliquid sit, quod constituit Deus intelligens rem, quod non sit idem formaliter constituat rem intellectam a Deo. Sicut etiam implicat quod sit aliquam formam constituat rem intellectam a Deo, quin eandem formaliter constituat Deum intelligentem. Absoluta patent. Ex quibus duos alios veratis multos sensus habent. 1o est: intellectio communis constituit Deus intelligens rem: ergo eandem formaliter constituit rem intellectam a Deo. 2o est: intellectio passiva Verbi non constituit Deum intelligentem rem: ergo nec illius intellectio passiva constituit rem intellectam a Patre.

27. Dicunt pro intellectione passiva esse alium dici rem intellectam, non nisi abusus vocis, et improprissimam verborum usurpationem; hoc est si vox passiva debet significare passionem physicam, sive physicam realem productionem, sicut productionem activam in præsenti dicit Filius productus passive grammatice, non vero passive physice, abutitur enim Sanctus qui generationem productionis passivæ voce explicant.

28. Neque a his doctoribus novo sanare tam dona recte tentaverunt. Quibus in vulgaribus Latinorum Latinissima habuit passive passivam ... explanari, quod activam recipiunt ... Ecclesiasticæ ... nihil ... voces synonimæ activæ ...

et parum, atq. adeo propriissime actiõ. Signari, q. earũ significat proprie et convenient. Ergo venit utile in externis hujus discursus. Et videre, qd in intellectionis condimentum verificatur sine loquentium abusu, propositio: Pater intelligit Verbo, neclor verifi hoc, Sed intelligi a Pro. — Si ea doctrina vera foret, numquam deberem praeactivo voce, nisi ad significandum actionem physicam, atque proprissime. Et sine ullo verborum abusu, Quamvis latini homines, voce activa verbi ad significandum usi, in qua nulla intervenit actio suppositi, ut patet in his; Prius supponet at tapes, Praeterierit; Sed si etiam haec, bis dicta; Ergo vox activa verbi non potest significare actionem physicam quam supponit agat. petit

17. Sed ne longa exempla petamus ad convincendam falsitatem solutionis, rogo, an nequeat, ex intellectionis locu verificat hanc propositionem, quae est aequaliter verificat: Pater intelligit, quin sit abusus loquentium, et in rigore nominis, et verbi proprietate servata; nihil mirum, Pater agit physice, aut producit physice intellectionem, quam dicitur active intelligentia, et intellectio facta, ut deo dene a deo propria, et rigoroso, salva re, sine ullo vocis improprietate, absque actione producente, et altera productione agente physice. qd Pater intelligit, salva rigorosa loquutione improprietate sermonis, quae non intelligendo ipsam intellectione in Patre intellectionem. 4°. ... intellectus est non producens physice intellectionem activam sum. ad intellectum parum requirit intellectum quo sit producere, ad intellectum parum deberet requirere intellectum quo dicatur, quod sit producere, sed non dicitur actionem physicam ipsius intellectus activam notionalem, quam dicat active physice intelligere. tunc aut requirat per intellectum essentiale, quo pacto denotet Pater intelligere active, ne an passive. activas +

18. Ergo, quod desumitur ab activa generatione, ... favet 1°. quod generatio activa ... ... producens aliud, et pariter generatio ...

essalr produ[c]ta ab activa. ergo debent asserere in illecque tis relves, quis se ipsa essalr producit ipse aliq. sicut parva est intellectis, quæ se ipsa essalr producit ipse ab activa.

2°. quia generatio parva essalr est sufficiens [illegible], qua P. proprie dicat generare nec impossibile est, quod [illegible] sufficiens verificare [illegible] parvus vocis filius generat, nisi sufficiens verificare æquipollentes activæ vocis. P. generat. at intellectio parva non est sufficiens verificare [illegible] activæ vocis, neque proprie, neque improprie, neque active grammaticaliter, neque active [illegible] P. intelligit, et neque est sufficiens verificare æquipollentes parvæ vocis, res intelligitur a P.

19. Dnt 2°. verificari [illegible] cog. essalr, quod res intelligat a Patre formalit, nisi verificari quod res intelligat parve phice, [illegible] res intelligat parve phice, nil aliud [illegible] quod [illegible] phice realiter productos, at non est nasci, quod res denoet intellecta [illegible] intellectionem phice realiter productam; ergo nec est nasci, quod res intelligat a Patre parve phice.

Minorem probo dupliciter 1°. P. sufficienter denoat intelligens, [illegible], quin debet intelligens active phice, hoc est, [illegible] intellectione phice realiter producente; ergo si semel denoet res intellecta a Patre [illegible] intellectione [illegible], [illegible] nasci, quod denoet intellecta phice parve, hoc est, [illegible] intellectione phice essalr [illegible] [illegible] apparate, [illegible] enim ultra [illegible] denotatione, qua res intelligitur parve grammaliter requiri aliq., quod denoet parve phyce intellecta; nec [illegible] ultra [illegible] denotatione, qua P. denoat active grammaticaliter intelligens intellectione, requirit aliq., quod denoet active phyce intelligens, hoc est, intelligens a [illegible] quod [illegible] active phice realiter producere.

20 Iterum probo eandem minorem: intellectio activa notionalis, quod [illegible] intelligat [illegible] phice, [illegible] a [illegible] doctoribus et [illegible] [illegible] dicendus est: [illegible] intellectio parva notionalis, qua

[illegible]

dicat parte physice intellecta. Et licet ideo intellectio actiua notionalis respiciat quia intellectionis [illegible] fecisse Deum intelligit, cum quasi [illegible] intelligendi in [illegible] accidit [illegible] etiam intellectionis [illegible] terminum intelligit, est [illegible] denotationis [illegible] intellecti; quo reddit [illegible] actionis notionalis intellectionis quae denotet [illegible] intellecti. [illegible] huius discursus. [illegible] ordis [illegible] theologice, qui poneret intellectionis actiuas notionales, ut Deum solum grammaticaliter [illegible] intelligeret [illegible] communis, sed etiam intelligeret physice actiue: quare [illegible] diceret theologice qui poneret intellectionem parum notionalis, ut [illegible] intelligat grammaticaliter parte [illegible] intellectionis [illegible], sed etiam intelligat parte physica. [illegible] reliquas impugnationes cap. indicant.

Lectio 5

Reliqua impugnationum cap. indicant

21 [illegible] in intellectione parum e[illegible] ut [illegible] perfectionibus [illegible] physice [illegible] ratione, [illegible] ponere [illegible] perfectionis physice productam [illegible] dicat [illegible] actione intellectionis [illegible] productae notionalis [illegible] per immensitatem [illegible] immensitatis [illegible] ratione productae. Nec [illegible] qui [illegible] immensitatem [illegible] a Deo, [illegible] immensitas [illegible] productae physice [illegible] denotat parte [illegible] a Deo parte grammaticaliter. [illegible] alia [illegible] actiua [illegible] realiter productae, ut dicant homines punibiles a Deo parte physica, [illegible] grammaticaliter tamen; quo [illegible] in intellectione notionali [illegible] realiter producta [illegible] finem inventam [illegible] denotat parte physice intellecti.

22 Dicunt [illegible] intelligi [illegible] productae [illegible] secundum esse intentionale; [illegible] secundum [illegible] [illegible] [illegible] cognitam parte [illegible], nisi in [illegible] intellecto [illegible] intentionale [illegible] cognitum [illegible] [illegible]

e, quo producitur secundum esse occupatio, hoc est, produci per id, quo occupet: nihil omninus, ut occupet, pro, ut nec est naturaliter immensa, produci, qua est, veluti forma occupandi locum, ideo etc. Quod est in rebus creatis intelligentiae, quod duci propriae secundum esse intelligentis, non formam, qua intelligens est, vere producit. Si producere se ut intelligentem, idest, secundum formam, qua intelligit, ... ut Deus deno... et infinitus, ... naturaliter, ... producat se ut intelligentem, hoc est, quod ... producat formam, qua ... intelligat, ideo quamvis in rebus creatis intelligi sit produci secundum esse intentionale, ... infinitus, quod etiam in Deo intelligi ... , ... produci secundum esse intellectum.

23. Quod dissuasio est, quod in doctrina ... suffenter explet, cur potius debeat esse aliquid notionale ... intelligere ... Deo, quod Deum intelligere ... certe id inexplicabile, nam si a creatis ... ascendat hic Author ad Divina, fateor ... ab intelligente creato intelligi, ... productionem ... producit intellectio, at ... intelligere creatum producit intellectionem, quod ipse intelligit, immo in creatis ... includit actionem denotatae intelligentis, quae ... vitam ... plurimum, et ... et verborum ..., quae vita in actu ... formaliter ... dominatur ... Si non includit formalissime actionem, ... non includat, certe illud includit, quod est formalissime idem ... intelligere, et suppositum intelligere ... in ... includit actio physica, quod ... intelligere ... in creatis ab intellectu esse, dubio procul ... actioni ... physica ... actio physica ad denotationem suppositi intelligentis, quam ad denotationem dati intellectus. Dicant ergo hi Doctores, ... intelligi, ... notionalem ... agendum sit in ... physicis producere ... Deum intelligere ... absolute omnino ... sufficienter ... agat.

24. Unde ... intelligere ... illud ... quod reddere conant inter intellectionem activam, et ... ex una parte ... in creatis ... ex altera ... cogitatum. Dicunt enim formam intelligentiae, et intellectum in creatis esse virtualiter ... quia utroque producit, certe dicere ... formam intelligentiae, et intellectum in Divinis esse virtualiter eandem, quia neutro ... Theologi dicunt ... ipsi ... discentiant, dicunt ... intellectum ... virtualiter, quia formas intelligentis ...

productus, et ducit sed non producitur intellectio. Haec est vdaria ..., statuit reali-
tio, cum potentia ad denominationem intellecti requiratur producere, vt intellectus quoque
ad denominationem intelligentis, intelligens producere. Expandam ... erat.

25. Quod sit secundo, et propono ... falsitatis praesentium, in-
productionibus activa, et passiva evidenter claret, cum utraque debeat
ab invicem, nec ... productio activa sit per illa seipso essaliter productum, et
passiva sit sui essaliter producti, evidenter ... passivae productionis ab activa
... ; siquidem evidenter ... non est sui producti distincti a principio producente.
At in intellectione passiva non apparet ... ulla ... ratio quae debeat esse ... ratio-
tionale, nam intellectio activa est intelligens seipsa essaliter intelligens. In-
tellectio vero passiva est res seipsa essaliter intellecta, at res ipsa essaliter
intellecta ... affert indicium ullius distinctionis realis ab intelligente seipso
essaliter intelligente, sicut affert in conceptu rei seipso essaliter producta a producente, nam intellectio ipsa, et
et deitas ... intelligens seipso essaliter ... seipso ... essaliter intellectum:
quoniam conceptus intelligentis seipso, et seipso intellecti, non includit oppositum aliquod
seu distinctionis realis: quod si vis dicatur ... propriae suae esse intellectionis passivae
seu ... , adhuc non apparet, cum in linea intellectionis ... opponatur
... Patri. Sectio 6a. ... Vltimo proponitur dis...

Sectio 6a.

Vltima Proponitur Dissimilitudo.

26. Tandem ultimo praedicatae ea dissimilitudinem ... ; ob-
jectum intelligi, et obiectum producit secundum esse intentionale ... apparens: quod ab
illo solum intelligente intelligitur obiectum, a quo producitur, secundum esse intentionale
et apparens, et ab illo intelligente non intelligitur obiectum, a quo physice non
producitur secundum esse intentionale, sed ab Spiritu Sancto non producitur physice obiectum
secundum esse intentionale, et apparens: quod ab Spiritu Sancto non intelliguntur
obiecta proprie. Nam ... producit physice obiecta, secundum esse illo-
rum intentionale: quod a solo Patre intelliguntur obiecta proprie ...
... secum ... censant, quod absurditatem habeat ... videtur.

... Ioannes ...

Spiritus ut prius haec intelligat suppositionaliter quod Deus pater non producit Verbum, seu rem intellectam ut intellectam, Spiritus Sanctus non et producit verbum, seu rem intellectam ut intellectam: ergo

27 Dicere huic argumento quod declaratio necessaria ut Deus intelligat, quod producat secundum esse intentionale a se intelligentem, sed solum requiri quod producat Verbum secundum esse intentionale velut terminus intelligentiae et [illegible] ab aliquo identificato cum intelligentia, cum vel Spiritus Sanctus non velut terminus [illegible] Verbum, identificatur cum producente realiter Verbum, scilicet cum Patre. Concedo Spiritum Sanctum effective intelligentem esse, et omnes [illegible] denominari effective intellectum ab Spiritu Sancto, in tota Trinitate.

28 Haec solutio plura continet apertissime [illegible] absurda, ut ergo tres Personae non essent similes, et quia in cognoscendo effective, et in denominando obiectum effective intellectum Spiritus Sanctus ... in producendo Verbum, seu rem intellectam ut intellectam non sunt aequales, aut omnino similes, quod in denominando obiecta intellecta non sunt omnino aequales aut similes, per se [illegible] ... obiectum esse intellectum [illegible] realiter producens Verbum circa producendum Verbum, sed circa productionem Verbi, sed in producendo Verbum non sunt omnino Personae aequales, aut similes: quod in denominando obiectum intellectum non sunt aequales, aut similes. Ergo si obiectum intelligitur a Patre, quia producit realiter a Patre secundum esse [illegible] in Verbo, a Filio autem ideo intelligitur, quod producat obiectum a Filio secundum esse [illegible] in Verbo, Verbum ideo ab Spiritu Sancto cognoscitur, quia non producatur ab Spiritu Sancto, sed quia Spiritus Sanctus est realiter identificatus cum Patre producente Verbum, quamvis Spiritus Sanctus non producat Verbum: quod in denominando obiectum intellectum non se habent tres Personae ut omnino aequales, aut similes.

29 Quintum absurdum, in quod prolabitur praefata solutio, est requirere [illegible] circumstantias aliarum Personarum, ut quaelibet [illegible] effective intelligat, et a qualibet denominetur obiectum effective intellectum, quibus [illegible] Deus, quaelibet [illegible]

quod enim absurdum, quam requirere, quod Pater sit in Filio et Filius sub cum Patre in Spiritu Sancto formaliter ut Spiritus Sanctus intelligat perfecte, quod autem circuminsessio Personarum requiratur ab his Doctoribus, patet, quia circuminsessio nil aliud est, nisi, quod Pater idem sit et re cum Filio, Pater quod et Filius idem sit cum re Spiritus Sancti, ratione cuius idem est et Personarum Patris, et Filii cum natura divina sit, quod Spiritus Sanctus cum natura divina. Et Personas, quae cum natura divina idem sunt. Atqui, ut perfecte intelligat Spiritus S. requirit formaliter quod ipse cum natura idem sit et Verbo et cum ipsis quod idem sit cum Patre producente Verbum: quo ut perfecte Spiritus Sanctus intelligat, et absolute perfecte debeat intelligere, requiritur formaliter circuminsessio Personarum.

30 Quartum absurdum illius solutionis, quam impugnamus, est quod non sequitur, et aequaliter denominationes perfecte cognitiis, et tertia Persona perfecte cognitum, et plenisse circumscribitur ab sua perfectie cognitionis terminati, nullo requisito inductato, sed per actualitatem, quod sit aliquid notionale quod ut appareat, quam ingens absurdum sit, et rei theologicae, quam periculosum, Nunc dicamus esse, ut ab Spiritu Sancto, res intelligat perfecte, et proprie, requirit ut sit Verbum productum, sed productum Verbum ni hilominus dicitur ab Spiritu S. rem perfecte intelligi, quia, si ipse non sit Verbum productum nec productio Verbi, imo quamvis ipse non producat Verbum, nihilominus natura Spiritus Sancti idem sit Verbo producto realiter, et sic idem sit cum producente realiter Verbum. Haec hic dicta est, si recte memini.

31 Hinc infero: quod probabile est, sed probabiliter dicitur patet quod nulla sit in Deo intellectio essentialis, qua Deus intelligat, sed tamen intellectio formalis notionalis a Patre producta quae sit verbum. Probo consequentiam, scilicet probabilitatem huius assertionis ex inferioris. Nam praedictam assertionem, nam contra intellectionem essentialem, nullum aliud est argumentum, nisi quod Spiritus S. intelligit, et V. intelligit, et Pater intelligit, ergo in ratione intelligendi omnes sunt omnio aequales, at hoc argumentum ex ipsa solutione infirmatur. Dicit enim author ista assertio non habere intellectionem communem, et essentialem, quod

Spiritu S. quatenus intelligit et identificatur divinitate in terminis notionali, nempe Verbo, nihilominus et non identificatur intellectioni notionali, et sic non producenti intellectionem notionalem. Si debitetiam, quod licet admittas principium requirat producere intellectionem notionalem activam, hinc non necessarium, quod illam producat intelligens, sed quod illam producat natura intelligentis vitaliter. Et sic trahit principium alia identificatum intelligentis. Vide longius principia deducat Vasquez [illegible] vis [illegible] tamen.

32. Ex his deduci potest, quid sentiendum sit de opinionibus superius Cardinalis Caietani, et Aureoli, dum docet Caietanus eo quod posuerit Verbum, ut obiectum sit praesens in actu secundo intellectu cum sufficienter sit praesens per speciem, ut intelligibile, sive, ut producat sui intellectionem. Et per intellectionem ipsam, ut actu intus, sive ut terminetur intellectione: concedentes in aliud esse actualiter obiectivum. Secundum quod gave tenet opinionem, est proxime discurrere ut libet. Aureolus etiam videtur concedere quoddam esse apparens per quod obiectum apparet intus, quod est de intus producit facit rem [illegible] apparere. Ita loquitur in 1 distinctione 9 [illegible] art. 4. Haec vero sit de intellectione, haec enim est notionalis, qua obiectum apparet intus, qua dum intus creatura producit facit sibi rem apparere. Et contra intelligit. Si autem ultra intellectionem, concedat Aureolus aliquid notionalem, qua obiectum apparere [illegible] intus creato, reiiciendus est, sicut [illegible] quidquid esse sunt [illegible] Verbi, ante intellectionem divinam, et illa secernendo [illegible] a se ipsa [illegible] Verbi. [illegible]
V. Processiones activae tenent altera ad intellectionem notionalem, altera ad amorem notionalem. Sectio 1a proponitur aliquid [illegible].

Disputatio 7a

V. Divinae Processiones activae tenent altera ad intellectionem, altera ad amorem notionalem?

Sectio 1a

Proponitur a Vasquez [illegible].

1 Temeritatis notam incurrit apud Theologos doctores Henricus de Gandavo quodlib. 6 q. 2. quod ausus dicere formare

duplicem esse in Deo cognitionem et volitionem duplicem, aliam, quae sit cognitio simplex, aliam quae sit reflexiva sive reflectens super se ipsam, quam vocat speculativam, et practicam, cognitionem speculativam ascribit esse communem omnibus personis, cognitionem vero practicam esse notionalem et propriam; ut sine dubio tueretur superioritatem Verbi, per quem omnia facta sunt; neque enim intelligi quod Pater dicat mundum verbo suo, nisi verbum sit speculatio practica rei faciendae, ipse cum speculatio practica operatur creationem. Similiter docet aliam esse amorem simplicem, aliam reflexivum, simplicem quidem esse communem, reflexivum notionalem, est enim Spiritus Sancti, ut sic explicet modo dissolvere, quod Deus spiritu suo Sancto cuncta creaverit, nam amore communi omnibus personis [illegible] dixerit et fecerit, et produxerit; cur specialiter ascribi deberent Spiritui Sancto creationem. Opinionem [illegible] differt, et refutat late [illegible] distinctione 2ª q. 7ª.

2. Sed reiicienda, et omnino reiicienda est. 1º quia omnia opera sunt trinitatis individua operantis ad extra, et ideo immediate concurrendi eadem communia omnibus, nempe ab eadem cognitione et eodem amore. 2º quia utraque quam refert [illegible] habet communionem in eadem linea perfectionis cognitionis simpliciter, et sine defectu perfectionis simpliciter simplicis in linea intelligendi, at cognitio practica rei producendae [illegible] perfectionem simpliciter simplicem infinitam intelligendi: ergo cognitio essentialis communis omnibus personis est infinita in linea cognoscendi tam practice. 3º quia si daretur potentia creativa notionalis, et haec diceretur aliqui ab omnipotentia essentiali, quae haec non esset creativa, sed tantum productiva sicut generativa ex parte suorum subiectorum, profecto non omnes personae essent aequaliter omnipotentes: ergo si dicatur cognitionem essentialem esse solum speculativam, et perfectionem practicam tribuat cognitioni notionali Verbi, non evadent omnes tres personae aequaliter omniscientes.

3 Itaque omissa sed opinio recentiorum aliquorum est, propriam notionem Verbi esse cognitionem intuitivam Patris, et omnium illarum perfectionum, ex quarum notitia Verbum per se procedere dicatur. Cuius opinionis, et similiter Spiritus Sancti esse proprietatem amorem [illegible] Patris et Filii notionalis, et [illegible].

obiectum, et quorum amore procedit a Divinis operationibus. Obstat
Versas ex positione, quod Henricus aliquos genius fectionis in cognoscendo de-
negavit, sed refert denegasse intellectionem essentialem, quam concessit intellectionem
notionalem. Affirmo Doctores pariter quod sectum videntur dicunt. Loquendum
rem; solumque differre in eo, quod essentialis cognitio non sit producta, no-
tionalis vero notitia intuitiva. Et expressiva Veritatis est notitia
producta, sive sapientia genita. Et Vasquez a Verbo dicente realiter
productum, similiter dicunt amorem notionalem, quem fecit meam esse, ac essen-
tialem; solumque differre, quod essentialis est improductus, notionalis est quidam amor essentia-
liter spiratus.

4. Ut quod explent hi Doctores differentiam, adducunt originem a passione
breviter duabus positionibus demonstratis, expendendum. Prima est, quod proprietas Patris, non
est intellectio notionalis, sed dictio activa, sive virtus, ex qua suavissima Patris
dilatata producere Verbum, proprietas vero Filii est dictio passiva, sive Verbum, sive
factus dicendi quicunque dicta quae ipsi exprimunt. Et expressant aliquem, quod
actio productiva caloris est calefactio activa, calor ipse in subiecto est calefactio
passiva, sive formalis, et sententia quae vocaliter, actio qua exprimit vox, est dic-
tio activa, vox ipsa signata est emissa ad repraesentandum, dicitur Verbum formale,
sive dictio formalis, quod est factus, sive quasi factus quod significat formaliter dictum
dictum expressum voce, dictio quae activa non est intellectio, sed virtus productiva
intellectionis. Dictio passiva est Verbum, sive intellectio, qua exprimit dictum,
et repraesentat mentaliter, est tamen intellectio notionalis, quod supra diximus. Persona. 2°
idipsum de processione Sancti Spiritus repetit, quod de processione Filii dictum est.

5. Probat has positiones citata Valentia de Sitis 2ª. q. 1ª
puncto 3° §° Utique. Ubi concludit in summa: quod sicut in laudabile
substantia Divina est substantia absoluta, quae est essentialis, et substantia respectiva, quae
est Personalitas, ita etiam in laudabili actionis intellectus, sit intellectio absoluta,
quae sit communis, et intellectio respectiva, quae sit propria Personae producentis. Idem
Valentia supra nominatus citata 14, quod si concessit intellectionem
notionalem, quae sit expressio dicti. Concessit duplicem intellectionem notionalem, aliam
producentem, aliam productam. Producentem intellectionem intuitive Verbalis citatis.

at

et intellectione adducere innuit S. Hilarius lib. 4 Augus. dist. ... duplex sapientia alteram essentialem, id est eorum, alteram propriam, Verbum, sicut et Charitatem duplicem, aliam essentialem eorum, aliam propriam, quae est Spiritus Sanctus, secundum respectivam et notionalem.

6\. Quod mihi constat, est Valentiam non recessisse intellectionem notionalem, in qua sit expressio doctrinae, ut ... intelligendi virtualiter distinctam a sapientia intelligendi Dei omnibus personis, ut facile patebit, qui contextum puncti ... legerit attente. Distinguit in intellectione ... duplex virtualiter distinctum: alterum, qui sit actio interna, sive sapientia intelligendi communis ... ; alterum, qui sit productio peculiaris, et ... propria Patris producentis, quae autem intellectio ... productio sit ... quatenus intellectio expressio ... dicti, et 2a sapientia intelligendi virtualiter distincta a sapientia intelligendi communi, quam non docuit Valentia, imo oppositum aperte ... quem ... Henriquez ... disp. ... q. 2 ... expresse ... Ex quo infero nullum auctorem bonum ... esse pro ... . Scotus enim, qui in favorem ... citatur, nihil favet. Valquez ... Patrum exprimentem ... est, ut ostendit Alarcon ... disp. 8 cap. 1o, no 8.

7 Pro puncto difficultatis praesentis explanando, notandum est aliquos Doctores, qui concedunt notionalem intellectionem et notionalem amorem, longe tamen aliter explicare quam nos volumus. Dicunt enim intellectionem communem, ut affectam relatione propria Patris, esse dictionem activam, eandem intellectionem communem, ut affectam relatione propria Filii, esse notionalem sapientiam. Et similiter explicant amorem notionalem. Quod his Doctoribus inpraesentiarum dimittamus, quod si peccant, non ... peccant. Auctores enim, qui concedunt ... notionalem, ... in istam recentiores ... Bellus, qui ultra intellectionem communem, docent proprietates speciales ... ad intellectionem quandam in ratione intellectionis peculiarem, virtualiter distinctam ab intellectione communi. Et idem docent de ... Spiritus Sancti, quae sit peculiaris amor in ratione amoris proprius ... virtualiter distinctus ... essentiali. Sectio 2a. Recentiores notionalem ... notitia notionali in examen ...

Sectio 2a

Recentu roes Pro notia notionali in examen vocant.

8. 1° arguunt supponentes duo pria, qe se satis clara, sy e n posse clari cp. fectionis ralem, que soly dicat ex p. sua rle q° producty, s. nario debere dicere essaliter aliq aliud. enim v° cepty entis producti ut sic soly explat fvaliter in abstractione prcisiva esse q° producty, go cepty inferior roe illa coi entis producti, debet addere aliq aliud pri esse producty; alias cp. fectio specialis, achetexins extra entis, n disgueret ab illo roe tot abstracta. Qy prime, q° inquantum cp. fectio scali n e prima esse id q° essaliter e, proper esse productum. Ex ijs ijs efficit arguuntur cp. fectio illa propria Filij, nario dicit fvaliter aliq pri esse productum, in aliud nos dicere, quam esse intuitivam notitiam Patris, go proprietas illa ex sua speciali roe e notitia intuitiva Patris.

9. Retur, arguunt esse ordine pfixo; ut cp. fectio illa propria Filij disgueat a dicto abstracto entis producti ut sic, sufficit ut raliter identificet filiatem; hac enim idem te addita fiet, q° illa cp. fectio propria Filij, n sit raliter soly q° producty. Ratio illi [illegible] Omnipotentia Dei. Ut aut ea cp. fectio propria Filij disgueat ab ea Persali propria Patris, sufficit ut illa cp. fectio producat, que e propria Filij, que vero e propria Patris, attamen producta, et producat propria Filij. Prepta asiero cp. fectionis illius propriam Filij dicere aliq pri esse productum, quin sit intellectio intuitiva Patris, nempe esse Verbum Patris huic convenit, q° aut dicat Verbum ex sua speciali roe, dicam ... ratione sequenti. Unde in forma, concedo maiorem, et nego minorem.

10. 2° arguunt, nulla cp. fectio opposita alteri constituit suie, per oppositionem, ..., ... talia prata ... indiliter includant ... in altera; go per cp. fectio propria Filij ... esse ... Patris ... aliud prata ... ex se oppositum, at nullum ... prata ... dicere ... q° ... proprietas Filij ... notitiam intuitivam Patris; go ... constituit.

Ego

11. Sed arguitur ex precedente infirmis, enimvero peccat si-
cut per idem, eo quod eximat aris a luna distantiam ... in aris:
non constituit relationis, prius esse opponi utrique: quod constituit ... intuitivam:
Quantum chaos inter aris iacet, et lunas. 2° peccat quia ... qui ... pra-
... involvens formaliter oppositionem cum Patre ... nullus a ... quaestione ... cognitabilia
... oppositionem Patri, quod esse notitiam intuitivam Patris, cum ... conceptus no-
titiae intuitivae non opponitur cum obiecto cognito intuitive, ut patet in notitia intuitiva
essentiali totius Trinitatis, quae idem est cum Deitate, et Trinitate intuitive cognita
ad intra. ergo Verbum est notitia intuitiva Patris, formaliter non involvit oppositionem
cum Patre. Quod si dicat notitiam productam a Patre opponi Patri, eodem modo di-
ci posset Omnipotentiam productam a Patre opponi Patri, et contra ... Filium esse
Omnipotentiam productam a Patre. 3° peccat, quia ... dicendum ... quod
... quod Patri opponat ... quamvis ... intuitive ... opponi
ut sic, nec addat ... oppositionem ut sic conceptus notitiae intuitivae.

12. Arguunt 3°: nullus conceptus potest excogitari in Filio, qui
sit relativus ad Patrem, praeter esse notitiam intuitivam Patris, debet ... conceptus
relativus ad Patrem, ergo esse notitiam intuitivam Patris. Maior patet, ... conceptus producti est
relativus ... et ... perfectiones sunt verae, et physice productae; quae tamen non sunt
perfectiones relativae: ergo esse productum in Filio non est conceptus relativus: ergo debet assig-
nari in Filio conceptus notitiae intuitivae, qui referatur ad Patrem: Ante ...
conceptus notitiae intuitivae non est relativus formaliter ad obiectum cognitum, ut patet in notitia essentiali.
Unde fit evidens, quod si notitia notionalis est relative formaliter ad Patrem, id non
habet ex conceptu notitiae intuitivae, sed ex conceptu producti: ergo velit, nolit, sic author
concedere tenetur, conceptum entis producti relative esse formaliter ... esse conceptum relativum.
... notitia genita ideo relative opponitur Patri, quia a Patre producitur.

13. Ante ergo 2° conceptus entis producibilis non est conceptus relativus
praedicamentaliter, sed ad summum transcendentaliter, quatenus relatio non includit ... actuali
existentia, potens enim produci a Patre, non postulat ... Patris; conceptus tamen actu producti est
conceptus relativus praedicamentaliter, ... quasi praedicamentaliter in ...
... conceptus ... ad aliud ... sive ... praedicamentali ... sive
... relatio, quae nomenclatura ... denominatione ... Si ... relatio
est ... producit, ... essentiali

sed productio, sive productus, est aliter dicit conceptus relativus realiter ab actu producere, et hoc est aliter, et realiter cum prius existente.

14. Instant; si Filius relatus dicit ad Patrem, ergo non dicit, eo quod Filius se ipsum producit a Patre; Pater non dicet relative ad Filium, quo relatio qua dicitur Filius est productus, sed ut constitutivum Patris. Si quis: si Filius se ipsum producat a Patre, Pater non producet se ipso Filium; quo Pater non dicet relative ad Filium. Antecedens patet, ista conceptio propria Filii sequatur ex sua ratione, tali productionis, quae sufficienter se ipsa procedet, quamvis esse Patris non adstruat conceptio, quae sequatur ex se debere producere Filium; quod ad sciendum clare est. Patet quod sciat cum enim ad se instruat, nisi diceret otioso Patre? Ante producat Filium? Ut cum ipso conceptionem propriam Filii Pater producit Filium. Ergo ponenda est alia ratio formalis qua Pater producat se, sensus esse Patris. Respondetur, arguitur vagari extra scopum, et formaliter praesentis, et respiciat notionem notionalem, sed quod summum probat quod distinctionem activam et passivam processionem adinvicem. Petatur solutio ex disputatione 3ª, quia non verum.

15. Instant iterum; procedere, et produci non sunt omnino idem, ergo ponenda est notio intuitiva ex persona producentis. Antecedens patet, quia procedere est exercitium personae producti, non producentis; produci est exercitium personae producentis. Respondetur dupliciter. 1º, negando antecedens. 2º omissis antecedentibus, concedo etc. Si procedere, et produci non sunt omnino idem, consequentia deberet esse falsum enim erit nobis ex relatione, cum ponat ibi nec sunt formaliter processio passiva in Filio, et activa in Patre, ut scilicet Filius non solum procedat per processionem sibi propriam, sed etiam ut producat productione se sequente esse Patris, quod sit exercitium personae producentis formaliter et realiter. Sectio 3ª refferunt argumenta alia in eundem scopum propria Philomantia.

Sectio 3ª.

Refferunt Argumenta alia in eundem scopum propria Philomantia

16. 1º arguunt: Conceptio summata formaliter

Per

voce, quia dictio illa, quae, formaliter aliquid dicimus, est expressio formaliter intellectio, seu enunciatio producta ab eo qui dicit, seu loquitur, scilicet Verbum. Quare quia est ex terminatione personae, et est formalis dictio, qua persona aliquid proprie dicit, ideo quia est persona est intellectio, seu enunciatio producta.

17 Ex hoc sequitur explicatio, sine inquisitione inventa est in intellectu notionalis, cum enim Sancti Patres supponant, Verbum esse intellectionem productam, et rursus ex fide audiant quod Trinitatis personae Verbum inferunt, legitime esse intellectionem productam. Tum autem intellectio cum non producatur, non inferunt et quidem legitime Verbum esse intellectionem aliam notionalem, quae sit actio dicta, quae est essentialiter, et realiter producta, cum sit realiter et essentialiter improducta maneat. Dicas consonanter Suarez... prius mea prioris Sylvestri, quia propter argumenti Thomistis illa supponentes ... esse intellectionem productam, ... intellectio quae producta realiter ... quo sibi loquens dicit a verbo, quo loquitur alteri, quod dicitur de proprio verbo, ... esse intellectionem productam. ... quod persona Trinitatis non est Verbum, quo sibi loquitur formaliter, ... intelligendo, sed quo alteri loquitur, quia alias sufficit ab illo intellecta, quia est persona sit Verbum, et enunciatio, non intellectio.

18 Ex hoc sequuntur ... dictio illa, quae ... et specialiter Filii, non sit formalis sapientia, fiet una et duobus aut ... quo non queat dici sapientia genita, ut Patres, et Theologi appellant, aut quo possit etiam dici Deitas genita. Sed neutrum dici potest, et ... Sed ... quod dicendum est, quod dictio propria Filii, sit ipsa formalis sapientia ... Nec obstat, quod si dictio propria Filii, non sit formalis sapientia, dicetur Filius sapientia genita, in alio titulo, nisi quia ex suo ... dicit sapientiam ... subsistentiam. Sed etiam dicitur Deitas ... subsistens, quo etiam dicetur Deitas genita. ... et ideo dicitur Filius sapientia, quia sit intellectio formalis ... expressio representativa ... omnium quae intelliguntur a Patre ... ex quo ... quod ipse cognovit, manifestat ... ipsi loquens ...

19 6° possent arguere, ut Filius dicitur expresse per prius notionem filii D. Thomas ab Spiratione. 7° Sufficenter disquirant docentes filium esse Sapientem de Sapiente, et Sapientiam de Sapientia: quoniam ex sua spiritualitate procedit et Sapientia notionalis distincta ab essentiali. Pater vero, quoniam filius notionaliter esset Sapiens, quoque essentialiter, non aliter esset Sapiens de Sapiente, quoque Spiritus Sanctus, qui etiam est Sapiens de Sapiente, quatenus considerat talis, esset tandem Sapientia Patris, ac Filii. Nec aliquatenus ex fide est, quos Patres manifeste vexierunt, et sine effectu, nam Augustinus expresse tradit, filium taliter dici Sapientem de Sapiente, quomodo Deus de Deo, atqui filius non ideo Deus est de Deo, quia procedit Deitate coeterna tanquam notionale: ergo neque ideo Sapiens est de Sapiente, quia procedit Sapientia coeterna tanquam notionalem. Legendus Augustinus Lib. 15 de Trinitate, cap. 6°.

20 Amodo ex verbis Augustini non detrimentum inferat argumentum pro praedicta sententia. Non aliter dicitur filius Sapiens de Sapiente, nisi quatenus dicitur Deus de Deo, sed improbabile foret asserere Deitatem genitam notionalem filii, ut proprie filius dicatur Deus de Deo etc.: ergo Augustinus dicitur alia dari in filio Sapientia genita notionalis, ut dicatur procedere Sapiens de Sapiente etc.: Nihilominus notandum est filium esse Sapientem ex sua spirationis notione, non quidem Sapientia, quae sit formalissima, sed denominatione, sed quia sit Sapiens formaliter. Filius, sed quia est spiritualis expressio, tanquam per praesentem continet omnia illa, quae Pater. Filius habere, et includere novit. Sicut vocale verbum dicitur Sapientia evocalis, et scripta verba dicuntur externa, et permanens Sapientia quatenus substituunt loco Sapientiae internae. Sectio 4° refutatur praedicta opinio de notitia notionali.

Sectio 4ª

Refutatur Praedicta opinio de notitia notionali.

21 Opinio praecens impugnatur 1°, quia inter summi momenti novam excogitavit, et fictionem aliorum veterum Theologorum

plane incognitus, ne dicam expresse natus.

22 Imprimis August. illum impugnat lib. 15 sup. Trinit.

Impugnat etiam D. Thom. ex professo, et essentialiter in intellectu naturali essentialiter ex Trinitate, quae verba clarissime excludunt quodcumque intelligere, quod notionaliter dicatur. Ita 1 p. q. 37 art. 1 ad 4. quin etiam alijs locis docet, Verbum esse actum intellectus, seu intellectionem, sed supponere, & inferre intelligentis, sed clarissime q. 34 art. 2 ad 4. dicendum, quod eodem modo convenit Filio esse intelligentem, quo convenit esse Deum; cum intelligere essentialiter dicatur in Divinis, ut dictum est. Impugnat etiam Scotus qui tenet dicendum memoriam ab intelligentia. Actum memoriae dicit esse Verbum, actum vero intellectus intelligere, & esse intelligere, et tota sua doctrina ... supponit actum intellectus, qui est intelligere esse, quod absurdum est, et dicit sine actu memoriae, qui est dicere esse notionalis, quo Verbum apud Scotum non est intellectio, sed species Filij intelligentis. Videatur Scotus lib. 1 dist. 2 q. 7.

23. Sed omissa auctoritate Doctorum, nec ex rationibus fulcit praedicta sententia, ut demonstravi in eam solutione, quas anxia sollicitudine excogitarunt illius Patroni. Impugnavi in loco 1°: nam si dicitur Filius Sapientia genita, vel sapiens a Sapiente genitus, quia Deus genitus a Deo genitore, ut constat ex D. Thoma q. 34 citato, art. 2 ad 4. Est autem Filius Deus genitus, ait D. Thom. non autem generans Deus, quae verba desumpta sit ex Augustino, si error ejus esset dicere Deum aliquem notionalem, qui ex suo speciali ratione generet, vel uti dictum a Patre communi ingenerato, et Filio producta, ut Filius dicatur Deus genitus, ergo a simili non est Sapientia notionalis ex sua speciali ratione genita, et producta, vel uti dicta a Sapientia communi ingenerata, et producta, ut Filius dicatur Sapientia genita, vel Sapiens genitus a Sapiente genitore.

24 Impugno 2° in loco Filij dato fulcit Filium Deus genitus a Sapiente genitore, non enim nativum quod ly genitus appellet formaliter Deitatem, nec ly Sapiente, appellet formaliter suae generationis actionem, ut Filius dicatur, ut bene dicit, a Filio Sapientia genita non enim nativum, quod genitus appellet formaliter suam Sapientiam. Adde, quod specialis ratio est, propter quam dicitur Filius Sapientia genita appellando formaliter, quod vis est sit in Sociis sui.

quo sit intellectio sive quaestio formalis intelligendi.

25. 3° impugno: nam frequenter dicitur Pater sapientia generans, quo Filius sapientia genita, atque ut Pater sit sapientia generans, non adstruunt ab his Doctoribus sapientiam notionalem vel aliter specialiter dictam, qua sit formaliter sua specialitate generans; ideoque Pater appellatur: quoque ut dicatur Filius sapientia genita, requiritur specialis sapientia propria Filii, et notionalis, super quam formaliter appelletur genitus etc. Alia ratio patet ex Libro 4° quod quando dicitur Filius sapientia de sapientia, sicut ergo Christus genitus a Patre sapientia, ideoque hi Doctores explanant [illegible] specialiter quod ductus sit ex sapientia. Ita in locutione [illegible] Christo principii producentis [illegible] sapientiae similiter explanare deberent [illegible] proprietatem Patris, ut Pater, et generantis, est sapientia quando [illegible] formaliter sit [illegible] producens, [illegible] in essentialis Filio, et Spiritu Sancto.

26. 4° impugno: omnis perfectio simpliciter simplex, est communis; omnis cognitio intuitiva, et comprehensiva Dei, est perfectio simpliciter simplex: ergo omnis cognitio intuitiva, et comprehensiva Dei est communis; consequens est notionalis. Maior est certa, minor ex terminis est nota, de qua in principio q. si semel nimis, non est. Cum sit evidenter improbabile, nullam esse perfectionem communem quae sit comprehensiva intuitio Dei, quod ut pateat, studi me defendere nullum ad [illegible] communem in Deo. Ergo a posteriori, rogo me redarguens? Dices, inferri Spiritum Sanctum non intellectum. Fidelis libenter sapientiam. Dices Paternitatem aliquam perfectionem simpliciter simplicem, dicam non Paternitatem. Unde ego probabis cognitionem infinitam comprehensivam Dei esse perfectionem simpliciter simplicem non ex terminis? ergo [illegible] est, quod cognitio comprehensiva intuitiva Dei infinita, est perfectio simpliciter simplex.

27. Dices: cognitionem improductam esse perfectionem simpliciter simplicem, cognitionem autem productam non esse perfectionem simpliciter simplicem. Contra, quia cognitio intuitiva et comprehensiva Dei est ex se perfectio simpliciter simplex abstrahendo ab eo quod producatur, vel non producatur. Patet, quia [illegible] probes dari cognitionem intuitivam, et comprehensivam Dei communem omnibus Personis, quae non producatur, [illegible] debet apparere, ergo quod cognitio comprehensiva

Dei

Dei secundum se nullo alio expectato sit perfectio simpliciter simplex, nam si ex conceptu cognitionis comprehensivae Dei praesertim respectu talis perfectionis simpliciter simplicem, sicut in aliis cognitionibus comprehensivis Dei, nec est perfectio simpliciter simplex, si sit producta, eadem probabilitate dicendum, neque esse perfectionem simpliciter simplicem, etiam si sit improducta, nam productio et improductio in Divinis, sicut neque auget, ita neque diminuit perfectionem. Sectio 5a. Urget tandem praedictum placitum novo pondere.

Sectio 5a

Urget tandem Predictum Placitum novo Pondere

28 Impugno 5. quia si negetur in notionalibus inquirere, liberet Persas, se videat notionalem, quia ipso esse perfectionem simpliciter ... multiplicaret in Divinis, et consequenter aut Omnipotens ... notionales omni ... liberali notionales ... absurdum, ut ... absurdum. Unde quisque ... falsitatis, si ... ipsum ... aliquem esse ... Personis sancti Patres clamant ... in tribus Omnipotens, quia scilicet Omnipotentia est perfectio simpliciter simplex, atque adeo si una Persarum ... carere talia ... perfectione simpliciter simplici, et consequenter Omnipotentia ... quia aliter ... ex perfectione Omnipotentiae secundum se mensurare debes an sit perfectio simpliciter simplex, et iudicare an debeat poni Omnipotens ... in aliqua ... Persona an vero in tribus, semel autem posito, quod sit ex se perfectio simpliciter simplex, nequit concedi Omnipotentia in ... producta ... producta dicat ... perfectio simpliciter simplex ... praeter existimo perfectionem.

29 Ex Sacobitis, qui mediocriter Theologis ... fale ... sic studiis ... versioni ... si daret aliqua Omnipotentia in ratione notionalis, quae careret ...

Pr haberet Omnipot. Cog. n. esset Pr. sque omnipotens, ac Filius: quo si Filius haberet aliquam Cognitionem comprehensivam Dei, q. careat Pr. esset Pr. habet intellectus etiam Pr. n. erit eque Intelligens, et Sapiens, ac Filius. 2°. si Pr. careret ea omnipotentia producta Filij, careret perfectione simpliciter simplici: quo si careat intellectione producta Filij, carebit perfectione simpliciter simplici. 3°. Omnipotentia Cog. cog. intrinseca, et relinquit locum multiplici omnipot. notionali realiter distinctæ: quo cognitio comprehensiva Dei ... intrinseca n. relinquet locum comprehensivæ cognitioni Dei multiplici distinctæ realiter: quo neque uni notionali. 4°. intellectio producta refferat Patrem ad Filium, ideo ponitur, ut refferat, quo omnipotentia producta poni posset, quia ea pariter refferret Patrem ad Filium, nam sicut intellectio improducta n. refferat, producta vero refferat, ita omnipotentia producta refferret, q. vis improducta n. refferret.

30. Impugno 9°. quia ex sua ratione sequitur beatitudinem Dei notionalem distinctam ab essentiali. Si enim beatitudo in cognitione comprehensiva Dei consistat, Filius erit notionaliter beatus per comprehensionem Dei notionalem, distinctam ab essentiali. Sin vero beatitudo consistat in amore comprehensivo Dei, Spiritus Sanctus erit beatus notionaliter per comprehensivum amorem Dei notionalem distinctum ab essentiali. Quis autem n. videat, absurdum esse propterea concedere Beatitudinem notionalem particularem uni Personæ Trinitatis, qua reliquæ omnino careant? erit enim una Persona felix felicitate aliqua summa, et infinita, qua aliæ Personæ privantur. Erit aliud summum gaudium, et dellectatio summa in una Persona quam aliæ ... degustabunt, hæc autem omnia esse propterea absona, nemo non videt. et propter sua sequela male ab multis audijt, ... impugno 7°. quia si Spiritus Sanctus, est quidam amor comprehensivus Dei, et aliorum objectorum extra Deum, erit ... liberi, quidam amor contingentiæ ... : quo probabile tandem evadet, q. Spiritus S. habet notionalem ... talem ... distinctam a libertate ... omnibus Personis. q. absurdum ingens, inter absurdissima reputandum est, q. si semel concedat ... probabile novam libertatem notionalem dari in Spiritu Sancto, ...

exir

erit possibile multiplicari sibaritz in nobis D. Peris. [illegible] autem illatio
est, quia sine in [illegible] ponit novum amorem Dei naturalem notionalem
[illegible] nullus restat ad nandum novum amorem liberum creaturum notionalem.
Addi, quia [illegible] consent amorem natium ex obiecto specificativo
de [illegible] posset se extendere ad secundaria omnia amanda
naria natio [illegible] contingentia libere: quia amor notionalis [illegible]
obiectum specificativum [illegible], nempe [illegible], ab illa accipiet extensionem
ad obiecta secundaria [illegible] ipsorum amanda contingentia
libere pro [illegible], et [illegible] libere et aliorum opiniones

31 Impugno 8°: posito novo amore [illegible]
Dei, novas virtutes morales, contradicunt [illegible] probabiliter
dici possunt, et contra dicendum est Spiritum Sanctum esse iustum novo
iustitia, qua [illegible] iustus non est, et esse misericordem, quia misericordia
[illegible] non sit misericors, qui omnia [illegible] repudiare debet ut omnia Patrum
effatis dissentanea [illegible] Theologorum. Tam pater. Tam
[illegible], quia sicut Spiritus Sanctus ex [illegible] affirere
Deum charitate aliqua, qua [illegible] non gaudet, nec [illegible], nempe amore illo
[illegible] Deus, [illegible] proprietas non afficiet [illegible] obiectum formale
iustitiae, misericordiae et reliquarum virtutum; at amor obiecti formalis proprii, cu-
iusque virtutis propter se, est actus illius virtutis: quod [illegible]. Addi, quia praedictae
[illegible] non solum [illegible] amorem notionalem Dei, [illegible] creaturum [illegible],
[illegible] omnium creaturarum secundum se, ut abstrahunt ab [illegible]
[illegible] amor obiecti formalis iustitiae sumpti secundum se, et obiecti formalis mi-
sericordiae in eodem statu, qui amor sit notionalis et proprius Spiritus Sancti.

32 Tandem ultimo impugno, quia opera omnia ad
extra sunt [illegible] indivisibiliter, ut cum theologia [illegible]
[illegible] 1°. Imperfectio est, quod creatura [illegible] producat ab Spiritu Sancto et [illegible]
[illegible], sive quod Spiritus Sanctus producat creaturam actu aliqua [illegible]
[illegible]: quod [illegible] imperfectio Dei est, quod Spiritus
Sanctus amet creaturam amore aliquo, quo [illegible] Patris.

Marinc

quo istaz P. n̄ amat: arguor°, n̄ soly suppont Theologi tamquam certy, opera ad extra esse tribus trinaty indivisibiliter, s. etiaz supponunt ideo esse indivisibilit a tota trine creata oia, q. virty, qua creant illi, e coij, at virty e inty, et volaz: qo oes supponunt inty, et volaty, sive cultectiong, et amorz, quo illas creata producunt esse eodem oibz: qo supp. esse nullas esse cognem, et amorz notialem. Pt. coa: q. sit amorz, et cognem essalem, dee alig notialz amor, et aliam notialz intellectio, q. e currigeret notialz amorz, et cogne, concurrere ad producendo quotquot extra Dey creavit, q. si notialz amor, et cognitio concurrunt ad producendos creat, corruit Theologorz dictz, q. oia creata oia e cois toti Trinati, et contra, q. ex Scholastico oia opera ad extra sint a tota Trinate indivisibiliter, sicut esse, a prio indivisibilitez d. vno in tribz. Disp. 8.o V. Dinary processiony altera sit secundy inty, altera secundy volatz? Sectio 1.a inutilit Pt. roenali abstrativa pars.

Disp.o 8.a

V. Divinarum Processionum, altera sit secundum intellectum, altera secundum voluntatem?

Sectio 1.a

Inutiliter Pt. roenali Abstrativa Pars.

1\. Scotus et aly dicunt q. 1.o contra alt roenali probare, n̄ demonstrare, vt falso alig calumniant, saltem suppa fide Dina q. in Deo dent̄ vero productes ad intra q. n̄ nisi duo, n̄ soly probant vtrumq. productey s. istas esse secundy inty, et volaz, hic excutere P. dictis libuit quantz robori contineant.

2\. Probat 1.o q. q. de roe sua grali, e principium productiuy sufficiens, in quocumq. sita se, et sine impedte, exit in actu productiuy sufficiens, atqui hoc ity, nempe inty, sens. soly sit. illi priorn. sive sit presens. Spectes sub impressiay, E.

seipso immate, ex roe sua qualit e priu productivu notitie genitæ, q̃o in quocunq. suerit ... ... priu productivu notitie genitæ ... in ... e illud ... secundu verbu ... scilicet ... ... presenti ... intelligibilis ... qo in ... dat priu productivu ... notitie genitæ, ... ex roe sua qualit e productiva ... amoris ... ... Hocidem arquit multiplici ... ... mutato ... ...

3 In priori ... placet ... placet etiam maior, quæ apud me evidens est. ... ... desidero. q. ... ... intelligibile presens, ex roe sua qualit ... ... productiva notitie genitæ. Hec, inquam, minor ppo. neque ... ... roe ... ... enim ... ... ut ... ... pluribus theologis ... ... scilicet ... a priori ... proponat ... ... a roe ... ... priu productivi ... ... priu ... aut ... ... intellectio ... ... qualit ... et quidem ... videt ... qualit ... ... productivu ... quam ... intellectionis ... producta ... ... intellectione ... producta ... ... genita ... producta ab ... ... obiectum intelligibile presens: q̃o ... ... quævis alia posset ... ... qualit ... ... producere simul ... ... quod ... ... producat ... ... producat notitiam.

2°. q. ... ... quod ... ... intelligibili presente ... ... actualis, quæ ... ... impressa ... ... positivus ... si, inquam, esset de roe qualit ... ... productivu ... ... productivu verbi ... intellectionis ... ...

sit perfectio; & necesse in aliquo passo, similiter diceremus perfectionem
attributus Divinus, qui vocatur fecundus, non est passus ... intellectionis
alicuius: quod de ratione formali intrinseca dicto praesente ut dictum, non est esse productivum
passivum. Minor probatur quia, quod in Deo producit intellectum, non est intellectio
sed Verbum, quod non est intellectio: quod non est de ratione formali intrinseca dicto praesente
esse fecundum, sive passivum, productivum intellectionis: quoniam ... de ratione
formali intrinseca dicto praesenti, ut sic esse productivum sufficit.

5 3°. quia in Deo non datur ratio formalis illa intrinseca, qui
vocatur fecundus, neque enim est intrinseca in Deo ... actus primi, saltem
ad intelligendum, neque ... fecunditatis ... intelligibilis ad
intelligendum, atque adeo ... subsumpti quod ...
in Deo ... illud ... secundum ...
... ut dicatur indifferens ... in Deo autem neque ... ad intelligendum
necessitas ... et indifferens ad intelligendum ... Unde sicut Deus
a se est Deus, ita a se est intellectio sui ... quin ... intellectio
quasi producatur ab aliquo passivo, et quia ... intellectionem.

6 Dices cum ... toto ... ... quod in intellectu
creato ... accidens ... rationes formales, ... perfectionis; 2° ... perfectionis, 1a est, quod sit passivum suae intellectionis, 2a
est, quod sit productivum intellectionis. ... sunt ... quae
... accidens solum ... quod illa, quae est ... perfectionis ...
esse productivum intellectionis ... quamvis non ...
... simpliciter perfecta ... passivum, ... in ... genere
... praecipue ubi passivum activum, non est simpliciter perfectum, ... ad ...
... simpliciter, et simpliciter perfectum, quod est Deus.

7 Item, quod etiam in intellectu creato datur ... productivum,
quod non est simpliciter perfectionis, et tamen in Deo non datur intellectio producta
... Verbum productum. 2° ... urgentius, natura creata est productiva
... natura Divina est productiva ... quod sicut non est legitimus discursus
hic: intellectus creatus est productivus, et ... perfectionis; quo ... traducendum est
ad Divinam naturam. Itaque legitime concludi: intellectus creatus est productivus

2

simul effectionis; ad id reducendus ad intus Diui.

8. Eius argumentum: obiectum ut in memoria producit se ipsum ut in intelligentia, voce, obiectum existens in specie producit se ut existens incognitum. Sed autem obiectum creatum se ac solum secundum quod visibile non est specie. Ex hoc intelligitur cum specie obiecta entitatis que est in memoria pacto et secundum intelligentia facit specie, cum obiectum est simpliciter idem in statu visibilis eo ablato sub specie propria entis creati, et reservando illud solum, quod est sub dictione simplicitate, obiectum idem simpliciter memoriae generalis et intelligentia, cui obiectum ipsum est simpliciter idem.

9. Et per in creatis, obiectum ut existens in memoria, voce in specie praesente in intellectu producit in intellectione, voce, ut secundum ... verbum ambas, species non educere ... in intellectu animae actuale. In Diuinis vero, non educitur cognitio ... neque ... speciem, neque ... neque intus, nec apparet ..., unde ... intus intellectuale ... producere. ... Sancius militant rationes et solutiones quae exhibuimus praecedenti, et utraque ... quod supponit ... probat ... intus ... potestate ... productiva ... 2°, etiam ... decor intus, sensibus ... productio ... probat ... in intus Deo speciem. Sectio 2ª opinio Durandi refertur ex fide, et ex ... reiicit

Sectio 2ª

Opinio Durandi refertur ex fide, et ex ... idem reiicit

10. Durandus in ... distinct. 6 q. 2 ... Sanctissimae mentis suae expressit, exclusit a Deo intus intus, et voluntate ... aliis actionibus suis adnecessitatem Diui generatio, et spiratio Spiritus Sancti, quae ... est in Diuinis ex fecunditate radicaliter, quam fecundat ... ex suae infinitate ... ex ..., quod sit intelligens, et volens. ... voluntate ... appetit, sicut calor ignis, sicut intelligens ...

„ calidit sibi sit. fecundare ne sit, sicut nunc facit, nec ad ... alij

„ cooperaret suy intelligere, aut velle, sic nat. Divina. Et sit intellectorj

„ et volens, ex infinite sua set fecundat, ut virtute eius operata sit

„ a se ipsa, ad quam non nihil intelligere, aut velle cooperatur. Tota q̃ Duran-
dica doctrina in hac materia celebris, quatuor propositionibus continetur. 1ª. filius
non producitur actu interno, quis sit productio ipsius filij, neque per ipsam intellectionem,
tamquam per principium quo immediatum filij. Idem docet de spiritu sancto, quod
scilicet amor, neque est productio actualis, neque principium quo productionis spiritus
sancti. Hec propositio desumitur loco citato nº 6.

11. 2ª Durandi propositio est. filius radicaliter a natura divina
et ... infinite producitur. Et similiter spiritus sanctus, immediate vero filius, non a
natura divina, nec ab aliquo absoluto, sed a relatione paternitatis, tamquam
a principio immediato quo producitur. Similiter spiritus sanctus immediate producitur a
relatione spirationis, tamquam a principio ipsius immediato. Hec propositio quoad
priorem partem, qua tribuit naturae divinae radicalem principii rationem generationi filij
et processioni spiritus sancti desumitur ex quaestione citata nº 10. 2ª vero pars,
que tribuit relationibus producentibus veram rationem principij immediati quo productivi
[illegible] et non absoluto, desumitur ex distinctione 7ª eiusdem primi q. 2ª
et 3ª. Ubi instituit quaestionem an Pater genuerit filium natura? Et
quod sensus quaestionis sit: an natura divina sit principium immediatum quo productivum
Verbi? Respondet esse negative, quia non absolutum, sed pure relativum est principium quo
immediatum Verbi. Et idem refert de processione spiritus sancti.

12 Additur tertia q. in quo dicitur tam filium quam spiritum
sanctum producuntur natura, hoc est, naturaliter, quoniam utraque producitur ex ...
... ex necessitate immutabilitatis, nullatenus libere, prius enim ... in operando,
dicitur operari more voluntatis, prius vero naturaliter operando, determinatus ad unum
essentialiter, dicitur operari more naturae. Cum autem principium productivum filii et spiritus
sancti sit ... necessarium, et nullatenus liberum in producendo, fit consequens, tam filium
quam spiritum sanctum natura produci, ... natura supponit liberum, sive a
principio operante more naturae, aut ... disputat ... Argenteriensis liberum ope-
ratur. Hec propositio desumitur ex ... 6 ... q. ... a supra citata.

n° 16.

13 3° opc. Durandicae, si Filius procedat tamquam a b. verbo Spiritus Sanctus a duobus suppositis, fit coniectura, quod facultates significant producendi rerum Spiritus Sanctus producitur more voluntatis, quia mus operandi ad extra in rebus creatis, quod unus sit a bono tamquam, quod cum iuncta voluntate potest fieri a pluribus eiusdem generis et ordinis. Sicc quod desumitur ex creaturis q. 2ª n° 17.

14. 4° et ultimam est quod sicut attendatur ordo productionis in divinis, sic Filius dicitur procedere more intellectus. Spiritus autem Sanctus more voluntatis. Probatur, quia in creatis, prima emanatio est secundum intellectum, altera autem sequens, in qua est emanatio manens intrinseca in intellectus est emanatio secundum voluntatem. 1° enim est cognoscibile, deinde amor boni; et ibi sistit emanatio intrinseca in intellectu. Si productio Filii est emanatio, ex [illegible] Spiritus Sancti est 2ª, ibique sistit tota series emanationum in Deo: ergo Filius in Deo procedit secundum intellectum, id est more intellectus, quia est prima operatio eius intrinseca. Spiritus vero Sanctus secundum voluntatem, hoc est more amoris, quia est 2ª et ultima operatio eius intrinseca vitalis, in qua sistit, et ultra non progreditur ad innascendum. Hic Durandus. Exquisita tamen [illegible] creaturis q. 2ª n° 18. Et sic intelligenda sunt, quae dicunt circa maiestatem de modo processionum divinarum Doctores. Et haec iste Doctor, qui videntur insinuare, quod intelligere et velle sint rationes emanationum divinarum, hi soli dicunt secundum quandam adaptationem ad illa, quae inveniuntur in imagine creata.

15 Placuit et aliis recensere Durandi doctrinam, Suarez authoritati ut parcatur, qui a communi Theologorum sententia recessisse. Contra quam falsis illis vitium imputent, falso contra affingit, quod docuerit distinctionem processionum et immanentium, nam non exercet vel nominavit suis supra citatis; neque peccavit Durandus 3° comment. sup. ipsius, quod nam dixerit actiones quoad originem immanentium processionum, quod ipse docuit [illegible] a Chatillon

Sed

decederet, cum non excluderet infinitum, et solum non excederet solum praeceptum. Solum quod peccavit et merito displicuit theologis ... appellationes quas ex ipso rejicimus, quod scilicet processio Filii non sit rectilinea, et generatio de linea intellectualis, neque processio Spiritus Sancti de linea voluntatis. Solum quando analogiam cum cognitione et amore creato, quae sunt prius in illo, quod est, et ... operationem immanentem.

16 Unica 3a Durandi ... debet ex Scriptura et Patribus, ubicumque in Scriptura Sacra exprimunt nomina personarum, utuntur se dictarum, 2a Persona nominatur Verbum et Sapientia, Joannis 1o In principio erat Verbum etc. Joannis 5o, Tres sunt, qui testimonium dant in Caelo, Pater, Verbum, et Spiritus Sanctus. Apocalipsis 19, nomen eius Verbum Dei. Quae testimonia accedente ... Sanctorum Patrum Graecorum et Latinorum, stricte interpretanda sunt, ut interpretantur Augustinus, Irenaeus, Nazianzenus, Chrysostomus, Basilius, Nissenus, Athanasius, et alii quos refert ... de Silentio disputatione 2a sectione 2a, ut merito displiceant in hac parte Durandus, quod ... omnino, et censura abstinere deceverunt. Idem Sanctorum Patrum agmen, explicat Spiritum Sanctum ex amore, dilectione et charitate, hoc ergo tenendum est, salvo ... theologico certum, ... aliud. Sectio 3a Demonstratur, quod enerviter impugnet Durandi opinionem.

Sectio 3a

Demonstratur quod enerviter impugnet Durandi opinionem

17 Graviter reprehendit Durandum, leviter impugnari ... respectu ... quae nimium ... 1o impugnatur ex opinione Durandi ... non magis processio Filii est generatio, quam processio Spiritus Sancti, quod est ... non enim videtur, quid ... apparens reddi possit interroganti, quare processio Spiritus Sancti non sit generatio, sicut est processio Filii?

18 Certe, si nullus aliud modum ex doctrina Durandi ... insistat, fateor me illas obviis ulnis amplexurum, neque Durandus

videtur, cur processio 'b' imm. sit generatio Filij, et non Spiritus Sancti
? quae enim difficile est explicare discrimen inter illam et processionem, a
sufficiat alteram, scilicet generationem, aliam excludere a ratione genera-
tionis, adhuc supposito, quod altera sit per voluntatem, altera per naturam, ac si
supponat utramque esse per naturam. Adde 1°, quod Durandus non videt
utramque processionem esse immanentem per naturam, si immanentem per voluntatem negat
relativam. Adde 2°, qui discrimen generationis a processione
Spiritus Sancti desumunt ex communicatione, clarissime explanant, cur 2a Persona
cui communicatur, et cui communicandi non alteri sit Filius, in vero 3°, quia
accurrant ad processionem per intellectum, et voluntatem. Adde 3° Durandi sectatores
culpis vitiorum, dum enim rogant, an Filius procedat per intellectum? Negant pro-
cedere, quia est Filius. Iterum rogant, an 2a Persona sit Filius? Concedunt esse
Filium, quia non procedit per intellectum.

19. 2° impugnatur, secta Durandi, quoniam nulla
est ratio, propter quam, ut Fides Catholica docet, Filius procedat a solo Patre,
Spiritus vero Sanctus ab utroque, et quare Filius ordine originis sit
prior processione Spiritus Sancti. Ratio enim huius veritatis non est nascitura aliunde
exhibitura, quam dictamen Fidei, ingenio Omnes Theologi, sive Thomistae
sint, sive Scotistae, recurrere debent, non minus quam Durandi secta-
tores, utrum aptè quaerenti rationem Mysteriorum Fidei; rogo enim, cur
Filius intellectus, et voluntas immanenter producant in Divinis aeternam, sicut in
rebus creatis intellectus producit verbum, Filius vero fecundatur extra lineam
intellectus. 2° etiam supponit, quod Spiritus Sanctus procedat a voluntate, non
ideo sufficienter explicat rationem procedendi a duobus suppositis. Graeci qui ne-
gabant Spiritum Sanctum procedere a Filio, credebant per voluntatem procedere.
3° etiam dato, quod Filius per intellectum procedat, et Spiritus Sanctus per voluntatem,
non sufficienter declarat, cur sit illa generatio verbi, non item cognitio
... quo quis cognitus dicatur amandus, sit prior amore, quo cognitus a-
matur ab cognoscente, nihilominus tamen est ratio, quod Pater generat, nec
Spiritus Sanctus est amor, quo Pater et Filius amant ... probabilis ...

in Secta Scotistarum docere, quod ex terminorum abintrinseco, rationes formali prisse attenta processionum quam intellectus et voluntas, consimiliter quod processio voluntatis sit prior quam intellectus seu posterior.

20 Tertio impugnatur data opinio Durandi, nulla ratio redditur, propter quam ad conceptus duae tamen Personae, et non plures aut pauciores, ac processiones, et in Deo sint tamen duae Personae, quas adaequate reddit Catholicorum veritas quod ... , quae docet processiones oriri ex intellectu, et voluntate. Sicut Durandus negavit reddere rationem, propter quam ergo sint duae, et non plures, ita nec Thomistae, et nunc ... nequeunt rationem reddere, cur sint duae, et non unica. Sicut enim in ... et voluntas sit una entitas realiter indistincta, et sicut operationes immanentes, scilicet intellectio, et volitio sit una simplex operatio, ... producant unam tamen Personam, quae sit simul intellectio, et volitio notionalis, sicut simul Verbum, et impulsus, quod ... ideo requiri duas Personas, quod ... amor, quod ... et illius simul dilexerunt. Hic ratio nulla est, quod etiam ... ratio essentialis intellectio, quod ... et illius ... intelligunt, quamvis ergo Personae ... ex ... amor essentialis mutuus, quod ... vicem amant, adhuc non apparet necessitas ulla ex hoc ... duas Personas. Dicant ergo cur ... Personae non ... ex ... simul intellectio, et volitio, quod ... Personae simul intelligunt, et amant. Dicant similiter, cur ... utraque ... realiter ad producendas duas Personas?

21 Tanti ponderis ratio haec est, ut coegerit Scotum novam rationem excogitare, propter quam ... processiones sint duae, et non unica tamen, In ... distinctione 2 quaestione 1 ... Dicitur ad quaestionem. Ubi ... oppositionem principiandi ... producendi, deberent dari duae productiones, ... in Divinis intellectus et voluntas sint ... oppositionem principiandi in ... intellectus ... voluntas ... voluntas, hoc est libere, et ... sua ... ita quod ad hoc naturaliter inclinat: ... in Divinis ... duas productiones ... quod ... in Divinis voluntas productiva ... quae naturaliter inclinat ad producendum, et deberet ad unum ... intellectus

iravit in potestate sua non debeat cessare a productione, unde ex hoc casu minime arguitur duas esse personas productas, et unam tantum.

22 Item 3° arguentibus contra Durandum, quod neque ipsi rationem reddunt, propter quam non sint plures processiones, quam duae; nam dicentes ideo non esse plures, quia sunt tantum per intellectum et voluntatem, illa particula tantum est exclusiva, atque eadem quaestio redit, quare sit per intellectum et voluntatem et non aliam per naturam, vel per alias fundatas aliter ab intellectu et voluntate. Similiter isti declarant rationem nullam reddunt, hoc enim inquirit, cur divinae processiones sint tantum per intellectum una, altera per voluntatem, et nulla detur altera praeter has, quae sit a fundata in dictis ab intellectu et voluntate. Sicut autem [illegible] circulus apertus committit, rogat enim cur sint tantum duae processiones? Respondent 19
est per intellectum et voluntatem tantum. Rogatur in suo recursu, cur sint tantum per intellectum et voluntatem? Respondent quia sunt tantum duae.

23 Quarto impugnat Durandus, nisi sint per intellectum et voluntatem divinae processiones, non explicabit, cur sint vitales? Respondent per se insurgunt multi, qui dicunt divinas processiones esse per intellectum et voluntatem, adhuc non explicant, cur sint vitales, aut enim dicunt ideo esse per intellectum et voluntatem, quia intellectio et volitio sunt actuales productiones divinarum, non explicant, cur sint productiones [illegible] productionibus, est vitalis in creatis, enim sit, et sic producunt ab actibus vitalibus, quin hi aut species sint vitalis productio. Qui dicunt ideo processiones divinas esse per intellectum et voluntatem, quia intellectio et volitio sunt in via immanente processionum, adhuc propter eandem rationem non explicant, cur intrinsece sint vitales productiones 2ae et 3ae personae, non enim eadem ratione esse vitaliter productum et produci a principio vitali, nam principium vitale plura producit non vitaliter, qui productum et producit a principio vitali, nam qui immanenter aliter dicunt, ideo per intellectum et voluntatem esse divinas processiones, quia immanenti ab intellectu et voluntate, et hoc principio non explicant, cur sint vitales, quia intellectus producit species operationes non vitales. Sufficienter explicabit Durandus esse vitales divinas processiones vitalem physicam, quia sunt operationes essentialiter immanentes, et essentialiter distinctae ab actibus transeuntibus. Secundo quia sunt explicate ab aliis divinas processiones esse secundum intellectum et voluntatem.

Sectio 4ª

In quo sensu explicetur ab aliis Divinas Processiones esse secundum intellectum et voluntatem?

24\. Quamvis apud omnes Theologos Durando excepto, unanimiter constet Divinas processiones esse secundum intellectum, et voluntatem, tanta est inter eos in explicanda hac re discordia, quanta fuerat in statuenda concordia. Primo aliqui dicunt, ideo esse per intellectum, et voluntatem Divinas processiones, quia intellectio et volitio sunt actiones, seu productiones actuales, quibus producuntur Divinae personae. Non enim naturaliter posse videtur, quod secunda persona procedat per intellectum, si productio actualis, qua generatur, sit intellectio; neque naturaliter posset tertia esse per voluntatem, si simul non esset amore, qui esset actualis productio, qua Spiritus Sanctus spiratur. Ad hanc classem pertinent illi omnes, qui productiones activas in Divinis formaliter constituunt, sive absolutas, sive in negatione, sive in recto, sive in obliquo. Cum quibus disputavimus disputatione 5ª Sectione 1ª et sequentibus, ubi probavimus processiones activas et passivas esse per formalitates relativas absolute dictas ab omni prorsus absolutas.

25 Secundo alii dicunt, ideo esse per intellectum, et voluntatem Divinas processiones, quia intellectio essentialiter imbibit in conceptu relativo proprio Filii et ... volitio. Haec enim essentialiter includit in relatione spirationis, quia relatio est. Haec sententia differt a praecedenti, quia praecedens distinguit duos conceptus mutuo se excludentes, quorum alter sit intellectio, alter relatio paternitatis, neutrum vero seorsim dicit esse productionem personae Filii, sed utrumque simul. Haec vero sententia docet esse duos conceptus se mutuo excludentes, intellectionem et relationem paternitatis, sed relationem essentialiter formaliter imbibere in conceptu formalissimo relationis talis intellectionis; relationemque alteram spirationis includere formaliter, quam non ... amorem essentialem, quamvis intellectio non includat relationem paternitatis, nec volitio relationem spirationis. Haec sententia reiicienda est suo puncto, vero ... in quo tandem esse processiones implicite inclusive formaliter per illam actionem essentialem ... visio ... quae longe absoluto torquet sub explicatione haec.

3° alij dicunt, ideo processiones D. esse per intellectum et voluntatem, quia primum immanens quo Personae procedentes est, alterius intellectio, alterius volitio. Explicatque sufficientia earum Personarum quae cedere per generationem spectantes, at. intellectum, quia illius primum immanens productio utique est intellectio. Sicut enim ignis calorem quem habet, tamquam primo quo immanenter calefacit, ita. intellectus tamquam primo productivo immanenter producit D. Solet explicari circa processionem Spiritus Sancti. Hoc solum rejicitur ... disp. 10 ... ubi probavimus ... esse primum immanens productivum in Divinis ad intra, necessario ... Quare ... hac ... explicat, quod 2a Persona ... procedat per intellectum, ... procedat per intellectum ... hoc, non explicat ... 2a Persona. ... petat per intellectum produci ... explicandum ... 2am Personam procedere per intellectum ... ex vi sua ... non ... produci.

27 4° alij dicunt, ideo processiones D. esse per intellectum et voluntatem, quia primum immanens illarum productivum utique est intellectus et voluntas. Sed haec ... est ... 3o ... eadem disp. 10 ... in ... excludendo a primo immanente productivo ad intra.

28. 5° alij ideo explicant D. processiones esse per intellectum et voluntatem, quod una ex vi sua ... producta intellectu, voluntas vero non ex vi ... tamen ex vi ... 2o ... ex vi sua ... producto voluntatis, intellectionis vero, non ... Hoc solum rejiciendo ... 3o ... et ... ubi docebimus ... perfectiones absolutas ... ex vi ... processionis. Quaelibet ... productio 2ae Personae ... connotatio perfectionis ... ut ... voluntatis ... ut ... intellectionis ... alia ... sit tamen ... intellectionis, alia ... sit ... tamen ... voluntatis ... quaelibet ... alterius ...

se het ad realitas; quoties fraliter ex vi sua frali e prin producta, altera sensationis, altera Actionis.

29 6º alij docent ideo 2am Personam producere per intum, quia procedit ut Verbum, 3am per volatum, quia procedit ut amor, quod si interrogem cur 2a Persona sit Verbum? Resp. quia e intellectu producta. Hi rursus dividunt in duas clases, alij dicunt Verbum esse notionale, sive paternam intellectionem, et Spiritum S. esse notionalem, sive paternum amorem. Alij Verbum esse notionalem actionem intellectionis, et Spiritum S. notionalem actionem amoris. In hac sol fateor facile explicari processiones divinas esse per intum et volatum, hoc e pertinere ad lineam intus, et volatus. Ex alijs his capitibus utrunque dicendi modum reijcimus dicto 6º et 7º huius dº versio Sectio 5º unquam vero sit explicandum sit divinas processiones esse secundum intum, et volatum?

Sectio 5a

In quo vero sit explicandum, sit divinas Processiones esse secundum intum, et volatum?

30. Placendum hoc e ideo processiones diuinas esse secundum intum, et volatum, quia 2a Persona e ex sua speciali proprietate notionali, et viciter dicto, et aequali ab omni absoluto, et essentiali dictas ab relativo proprio, cum tertium e, in quam, aliquid per pertinens ad lineam intellectuale, nempe Verbum mentale, et similiter Spiritus S. ex sua proprietate notionali e aliquid pertinens ad lineam voluntatis, nempe impulsus voluntatis, sive donum. Sed quia specialis difficultas continet assertiones explicare de Spiritu Sancto, prius accedamus ad explanare quod loquitur de 2a Persona. Asserimus igitur 2am Personam ex sua speciali proprietate notionali e Verbum Dei, quo pater loquitur ad alterum, quod se cognoscens intellectione agnovit, ita ut ad distinguendum filium in esse Verbi sola sufficiat proprietas illa notionalis, quin ratione Verbi per aliquam perfectionem absolutam dicat; cum ergo Verbum spirituale ut Verbum tale e ad lineam intellectus pertineat, et proprietas notionalis filij, sit sensu sui ipsius productio, sit quod productio 2ae Personae sit fraliter de linea intus, et

Contra

Contra Principium 2ª Sexta deducit hoc, formaliter intellectiva

31. Suspendendo quod est, non est in praesenti attendendum, quoniam proprium quod concurrit ad productionem secundae personae, ut statuat in generatione praesentis alicuius animae procedat, sed praecipue attendendum, quoniam ratione consimiliter formaliter haec sunt in 2ª persona productio, et aut deducendo sit animaliter procedat, quod ut explicem. Cognitio aliquando esse mihi videtur, eo quod actus voluntatis liber imperet talis cognitionem voluntarius, ut probatur, actus voluntatis imperantis haec sunt physice actus a se imperatis etiam alia proprie, vel talis esse posse, quamvis de facto non imperat, nulla alia in habitu. Amo actus videtur dire ab imperio voluntatis, in quo est liber in habitu. Quis dubitet quin illi logice pendere, de facto voluntates existimant. Quis dubitet quin illi intrinsece esse voluntatis, nihilominus cognitio illa ex vi sua formaliter est intellectiva alius actus, sed de linea intellectus est de linea voluntatis, quia si expectet actus ille secundum rationem illius formaliter constitutivam ad lineam intellectus pertinet, et eo respicit quod est cognitio, sed intellectio, qua essentialiter dotatur intelligentia. Cognitio nulla est de linea voluntatis, quia alius ratione constitutiva cognitionis nulla est de linea voluntatis, quia ... et voluntatis actus ex se essentialiter tendentes a ... a quibus producuntur sunt tendentes vitales essentialiter ... ad producendum, quia motus aliquid producat ab intellectu amor, et ab ... intellectio.

32. Item id explico: Certum est quod amor productus supponit ... intellectionis, nihilominus amor non producitur formaliter per voluntatem ut ... dicas, formaliter producitur ab intellectu, in qua ... sua amor formaliter ... amoris, quia sunt extranei lineae intellectus, in quo suus amor formaliter ... voluntatis producit. Quod si dicas formaliter, ut amor petit producia cognitione ut tali: ergo formaliter, ut amor petit ... Secundo ... quia aliud est formaliter ... petere ... ab intellectu, aliud formaliter includere lineam intellectus. Itaque amor productus ex se formaliter petat ... ab intellectu, tamquam a principio extraneo ... nondum est amor formaliter pertinere ad lineam intellectus, non enim formaliter est de linea intellectus quia petit ... ab intellectu, sed quod ex se est ... spiritualis ... a quocumque proveniat. Et ...

finalitas pertinet ad volunt. quia exclamor a quolibet [illegible] proveniat. Unde aliqui possunt [illegible] gratia [illegible]; quae finalitas [illegible] pertinens intellectualiter; hoc est, ab intus, tamquam a principio alter, quo ordinis [illegible] succedere [illegible] intellectualiter; utique finalitas pertinens ad lineam intentionis [illegible].

33. Atque [illegible] sit Deus [illegible] velit producere Filium [illegible] [illegible] producat [illegible] producere [illegible] producat [illegible]. Sed prioritas [illegible] ad productionem Filii requisita [illegible] nihil [illegible] Filium [illegible] producit finalitas [illegible] pertinens ad lineam voluntatis, [illegible] ad [illegible] illa [illegible] producendi Verbum [illegible] finali per voluntatem in [illegible] explicatum producendi Verbum, quia aliud est producere voluntate [illegible] aliud producere [illegible] finali pertinens ad lineam voluntatis. [illegible] Scriptura Sacra proclamat nihil aliud [illegible] producere Verbum finali spectante ad lineam intellectus [illegible] producere Verbum finali ex proprietate sua notionali pertinente ad lineam voluntatis, quod [illegible] Deus esse liber [illegible] ad [illegible] productivum [illegible] illud [illegible] ponendum et [illegible] quod ex [illegible] sua finali [illegible] per [illegible] producere [illegible] pertinente finali ad lineam intellectualis, et illud ponendum est [illegible] quod ex [illegible] sua finali [illegible] producere [illegible] pertinente finali ad lineam voluntatis.

34. [illegible] [illegible] est, quod in praesenti [illegible] quaeritur an [illegible] procedat per intellectum [illegible] intus [illegible] per [illegible] per [illegible] actus [illegible] intellectionis. [illegible] DD. qui [illegible] intellectum in Deo per [illegible] ex Thomistis plurimi, ex Scotistis [illegible], et [illegible] plures Suarez, Montesin, et alii; ad [illegible] quaestiones [illegible] per intellectum et [illegible]. Sumitur [illegible] intus [illegible] qualibet perfectione pertinente ad lineam intellectus [illegible] distincta a linea voluntatis, [illegible] intellectus [illegible] productionem Verbi, explicans [illegible]

Verbū ee̅ perint. &c. In hanc ꝗ sntā nos quia proprietatē pers̄alē p̄sonæ Verbi distinctā ab oī alio abs̄olute, ꝗ formalr pertinens ad lineā intentionalē, et seipsā essentialr judicii actū explicamus; sed ꝗ perinde formalr judicii, hoc est, Verbū formalr pertinens ad lineā intentionalē.

Sectio Sexta

Explat̄ Proprietatem notionale̅ ꝗ Persn̄ Virtualr distinctam ab oī alio esse Verbum.

35 Quamvis iter̄ 3ª ex professo de Verbo disputandū sit, claritas doctrinæ postulat ut eius hoc sectionem sibi destinatā explanandā variā examinamus: ꝗ omnis Dī. Sc. docent ꝗ personā in roē Verbi per intellectū, absq; et log̃ ibitum oppositā tn quæ docet proprietatē personalē ꝗ personæ ꝗ virtualr distinctā ab oī alio, eandemq; roē Verbi. In hanc partē videtur S. Th. 1. p. q. 34. art. 1. ad 3. et Caiet. ibi. Propriā sensum favet Enricus 2. p. 1ª. summæ art. 59. et S. Aureolus in 1. dist. 27. art. 3. dub. 1. D. Bonaventura in 1. dist. 27. part. 2. art. 1. et 2. fine. apud me illud est optima veritas, quæ ex rei ipsius explicatione illucescat, et 1ª et potissima illius probatio:

36. Duplex est Verbum spiritualis mentis, aliud quo intelligens sibiloquitur, dum sibimet intelligendo proponit, et illustrat; aliud, quo intelligens alteri manifestat, cui loquitur, id quod semel intellexit. Exemplis tales, ut arbitror, pro spiquibus sesse petit in Angelis mentibus alterloqui et probabiles doctorū opiniones. Verbum enim hominē quod rationale naturale expressū, est alterū ad alterum in conceptionibus exteriores alterū rationes loquutionis, quæ ... naturalē ...

Martinez

naliter alteri loqui, et incognitibile extra per voluntariam revelationem suorum cognitionum. Et hoc signo accepto ab audiente in illo cognitum audiens et cognitum loquentis, et obiectum talis cognitionis repraesentatum. Quamvis ergo utrumque verbum mentale exprimatur, differunt tamen quia verbum ad se est intellectio, qua intelligens Angelus sibi loquitur, aut quasi loquitur, dum format cognitionem ipso sibi mentaliter obiecti, quam cognoscit. Dum vero verbum non est intellectio, supponit tamen intellectionem, necessario sibi loquens loquitur, et alteri, ergo supra loco mentalis, et expressio totius intellectionis praecedentis loquentis, et obiecti talis cognitionis expressorum.

37. Nunc autem de Verbo Dei discurrendum est, id est in Deo cognitio totius, qua sibi Deus intelligendo veluti loquitur, et hoc est cognitio essentialis, quae proprie vocatur, quandoque verbum a plerisque Patribus, et aliud verbum, quo Deus Pater non quidem sibi loquitur, sed alteri scilicet Filio; hoc verbum non est intellectio formaliter, sed necessario exigit intellectionem in loquente, a qua aequaliter virtualiter distinguitur, sicut verbum ad alterum in Michaele loquente aequaliter distinguitur ab intellectione, supponit tamen et exigit Michaelis intelligentiam. Hoc verbum Patris ad alterum, est notio [illegible] hoc ergo est proprietas Verbi, est quaedam mentalis expressio repraesentans intellectionem paternam, et obiecti, quam tali intellectione loquitur. Et ergo proprietas Filii aequaliter distinguitur virtualiter ab intellectione, est tamen ipsa [illegible] aequaliter verbum, quia verbum in divinis notionaliter sumptum, non est intellectio, qua intelligens intelligit, sed expressio, qua intelligens alteri loquitur, loquendo ergo revelat [illegible] novit [illegible] cognitionem, quam novit.

38. Iam hinc apparet 1.° cur verbum in divinis sit notio aliqua notionale, quia sicut verbum quo quis intelligit et intelligendo sibi loquitur, si adsit idem, a dicitur [illegible], verbum [illegible] quod essentialiter [illegible] verbum dictum essentialiter ab eo, quo intelligens sibi loquitur, est essentialiter verbum directum ad alterum a loquente. Sicut enim intellectio in Angelo non est ad alterum, cum Angelus intelligit, verbum vero, quo loquitur distante essentialiter est verbum ad alterum, [illegible] loquitur alteri, nisi ad [illegible] verbum, [illegible] intellectio in Deo, non est ad alterum, ergo Verbum [illegible]

v° quo loquitr Pater ad Filiũ, narro ẽ ad alios; ã Pre loquente,
et cõnter includit aliqd notiale, qd est dicens activẽ; et hoc ẽ
dictio Sthox ex Patris. Patr intus dixectio para hoĩe, sratẽ
Verbũ ipso essentialr directũ ad alias ã Pre, tamqe ad Filiũ.

39 Hinc etiã apparet 2° ã recte pe credere Doctorẽ
illos, qui productionẽ Verbi D. cõ pluias analogias explant ad productionẽ
Verbi, quo nos intelligimus, et intelligentes nobis loquimur, cũ potius ẽ
sumenda sit plr analogiã ad productionẽ Verbi, quo loquar spiri-
tualis alteri mente solũ, producendo signũ aglẽ dictũ ab intellectu
illas tnr supperẽ. Sed, mihi essentiali qd totũ et aquata solũ intelli-
gendi in Deo ẽ cõ fectio simplicr simplex, et cõmunis Divinis Personis;
qo illud Verbũ, qd sit intelligere, si requirat, et includat in se est
intelligentis ẽ aliqd cõe, ut verẽ intellectio: atq dicendi, et loqui
ẽ sic fectio simplicr simplex, si peculiaris alicuius Persõ, qd enim
aliqd intellectio cõis dicat Verbũ, atq adeo Verbũ sumat essentialr, ni-
hilominus absolute, et simpliter Verbũ in Divinis sumitur notionaliter
atq adeo dicere, et loqui, præcipue si referat cui illo adalio loqui
alteri, si dicere alteri, ẽ perfectio peculiaris, et notionalis: qd hoc dicere,
et cõnter hoc Verbũ, neq ẽ intelligere, neq dicit Verbũ illo, qd intelligentẽ
constituit Personã quæ loquitr. Sectio 7a explicat ulterius analogia Verbi D.
ad Verbũ Angeli mentalr loquentis alteri.

Sectio 7a

explicatur ulterius analogia Verbi D. ad Verbũ Angeli mentaliter loquentis alteri.

40. Ut Divini Verbi proprietatissimã diceremus lo-
cutionẽ Angelicã, plura sunt in quibus conveniunt, plura in quibus dif-
ferunt, quæ proinde secernenda sunt abinvicẽ, ut dicimus clarius sub-

q. methodo dicet.

41 1° Convenit, quam percipit secte exhibitivam,
q. sicut Verbum manifestivum, quo Michael loquitur Gabrieli, est intellectio, sic Verbum Divinum est intellectio. 2° est, sicut Verbum Michaelis supponit et exigit intellectionem, ita Verbum Divinum supponit intellectio (requirit enim in Patre notitiam, ut illa sit dicta absolute) exigit intellectionem et suppositum intelligens. 3° Sicut Verbum Michaelis non producitur a Michaele ad intelligendum se ipsum, sed ad manifestandum alteri, quae ipse intellexit, sic Verbum Divinum non producitur a Deo ut Deus per ipsum intelligat, imo neque ut per ipsum, tamquam per intellectionem, Filius intelligat, sed ut manifestet Filio, quae Pater ipse intellexit. 4° Sicut Verbum Michaelis est quaedam expressio et repraesentatio formalis, qua Michael exprimit alteri et suam intellectionem, et obiecta illius, ita Verbum Divinum est expressio notionalis intellectionis Paternae, et obiectorum, quae illa exigunt.

42. Exhiberi potest alia convenientia, et sit 5°, quod sicut cognito Verbo Angelico a Michaele producto in intellectu cognitis quae [illegible] repraesentat a quolibet cognoscente, non enim solum Gabriel ad quem dirigitur cognoscet in Verbo obiecta, [illegible] Verbum, sed etiam Raphael et quilibet alius in[illegible] cognoscens Verbum illud directum ad Gabrielem cognoscet quae [illegible] Gabriel, imo et ipse Michael loquens in suo Verbo producto quae cognoscit, itemque cognoscit quae per tale Verbum exprimit, ita [illegible] in Verbo Divino [illegible] cognita aequaliter [illegible] cognoscit [illegible]

4 Cognoscens mens Paterna, imo et [illegible] ipse cognoscens Verbum a se productum in [illegible], tamquam in imaginem notionalem se [illegible] Spiritus Sanctus cognoscens [illegible] Verbum in illo cognoscit quae [illegible] exprimit. Unde licet ad solum Filium dirigatur locutio Paterna, nihilominus non solum Filius cognoscit in Verbo, [illegible] [illegible] Persona cognoscente Verbum [illegible] peculiari dotata omnia quae [illegible]

48. Differunt [illegible] una et altera locutio. 1°,

q.

quod Angelus loquens, possit celare quibuslibet cogitata cordis sui, nulli ea manifestando, seducendo etc. et verbum manifestativum unius et non alterius. Ut cum dominus loquens, nihil proinde alat, aut celare possit illius audientis, sed manifestavit verbum illi manifestativum illorum, quae sunt nulla veritate recepta, sed verbis dicit verbo, quas intellectu cognoscit. Dicunt 2º quod verbum Angeli loquentis esse non essentialiter directum ad Gabrielem potius, quam Raphaelem, atque adeo in numero verbum, [illegible] modo loquitur Gabrieli, potest et alteri loqui, sicut in verbo [illegible] vocali. Angit enim verbis, quibus ego Petro loquor, loqueretur Paulus, si ea voluisset dicere ad Paulum etc.
Resp. est enim ista directio extra verbum vocale, et spirituale Angelico; at verbum reductum ad essentialiter dirigit ad certam personam terminatam, et essentialiter esse est verbum huius personae loquentis, non alterius, huic scilicet filio.
44. Ex quadam et alia verbi ut figuralia etc.
quod scilicet verbum Angeli loquentis, est quod proinde ex parte audientis, neque illa ut distincta talis est non supponit in suo constitutas personas Gabrielis, antequam Michaeli loquatur, at verbum, quo dominus loquitur, est verbum subsistens essentialiter atque adeo constituit personam illi quae loquitur. Unde et verbum essentialiter verbum, et sub eo persona audiens est verbum, quod proferat et sub eo personam, cui loquitur, et adaequatam [illegible] dirigit. Verbum enim Angeli est qualitas, at verbum [illegible] verbum subtile [illegible] substantia proinde sicut verbum mentale [illegible] est qualitas [illegible] quae [illegible] nostrae D. V. Ex analogia ad nostrum verbum mentale dicunt verbum D. [illegible] sed verbum essentialiter subsistens [illegible] verbum D. et verbum subsistens et essentialiter subsistens [illegible] personas illas, ad quas dirigitur locutio, [illegible] verbum [illegible].
45 [illegible] alia [illegible] Angelus loquens [illegible] manifestativum [illegible] collectionem [illegible] verbi Angeli audiens [illegible]

et proportionaliter materiale; quod cognoscens Angelus audiens, audit formaliter vocem loquentis in verbo expresso, quibus manifestatur; at quoniam producens verbum, quod subiective est ipsa lingua, dixit et sermo, cognoscat subiective ipsi intellectione, qua sit auditio sui verbi, hac intellectione, qua cognoscendo verbum in ipso perfectissimo cognoscit subiective omnia, quae verbo manifestantur; nam ly audire est intelligere in verbo cognito, audire namque est alterius absolute, et loquentis verbum. Et nam omnis intelligere est quae ... verbum; at in actione mirum quod audit, quae ipse loquitur, quam filius, cui loquitur, et spiritus sanctus in loquendo verbum; et verbo verbis manifestatur, tres personae sint, quo scilicet, etenim ista auditio, nihil aliud, quam cognitio comprehensiva verbi.

46 Tandem ultima differentia, quod Angelus loquens, non est essentialiter dicens, sed accidentaliter, et per accidens, unde producit verbum per actionem a se distinctam, et fortassis etiam a verbo, at Deus essentialiter dicit (sumo essentialiter prout opponitur accidentali, non prout opponitur notionali, verum enim quod notionaliter dicit) et et per actionem sibi identificatam producit verbum, quod ab ipso realiter distinguitur, respectu illa formalis actio producens verbum, se habens ex parte Patris, est dictio actiua, et etiam dicitur locutio actiua, verbum vero productum est dictio formalis, sive formalis locutio ad eum modum, quo floritio arboris sumpta active, est actio vitalis, qua producit flores, et flores vero producti, et ipsa arbor, a qua nascuntur ornantes, est floritio formalis, ut explicavit D. Thom. supra citatus. Et in locutione vocali manifeste apparet; nam dictio sumpta active, est actio productiva verbi vocalis; dictio sumpta formaliter, est ipsa analogia articulati soni repraesentativa, quae imus signum, producta a loquente per actionem illam, quam diximus activam locutionem, aut dictionem. Sectio 8. In Scriptura et Patribus reperitur praedicta analogia.

Sectio 8.

In Scriptura et Patribus reperitur praedicta Analogia.

47 Praecipua ratio, quae nos in hanc sententiam adduxit, ea est, quod ... comprobant ... scripturae, sed etiam abundanter probant scripturae, fide divina et auctoritatibus Patrum ... enim

[illegible] enim quod Pater loquatur Filio, et aliorum dixisse ipsius locutio, tamen ad Personam, cui loquitur. Istat Ioannis 12, Sicut dixit mihi Pater, sic loquor, qui verba ac [illegible] locutione quod Pater Filio dicit, interpretatur Augustinus [illegible] 5. [illegible] progressione, ubi expresse tradidit [illegible] Pater Filium gignere Verbum, quod Pater profert et [illegible] Personas quas alloquitur. [illegible] Non accipiamus dixit mihi, quasi Pater verba locutus sit uni Verbo, [illegible] coeat [illegible] Verbis Dei Verbum. Idest ut Pater loquatur suo Filio, [illegible] aliud Verbum a Filio, ipse enim Filius est Verbum procedens a Patre dicente; et est Verbum, cui dicitur. Sonat illud Ioannis 8. Sicut docuit me Pater, haec loquor, et Psalmo 2. Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te.

48. Istat luculenter [illegible] Cyrilli testimonio, qui [illegible] Arriani, non posse Patrem loqui Filio, nisi [illegible] Verbum dictum [illegible] ad Filium [illegible] sit Arrianorum Verbo [illegible] Cyrillus Alexandrinus l. 7 thesauri cap. [illegible] post medium; quomodo Filius Verbum [illegible] Verbum [illegible] Pater loquatur. Locutio enim absque Verbo fieri non potest, [illegible] ipsum Filium si Verbum est, loquitur Filio Pater: at si hoc absurdum est, aliud [illegible] illud Verbum intellectuale [illegible] ad Filium locutus est Pater. [illegible] Cyrillus: Loquitur Pater ineffabiliter ad Filium, licet enim Filius na[tura]liter [illegible] Pater [illegible] nec Verbum [illegible] ipse sit Verbum Dei. Ita Cyrillus cap. 9 ad finem. Hoc est, cum ipse Filius sit Verbum [illegible] a Patre, non est necesse aliud Verbum, [illegible] sit Verbum [illegible] est sub Persona ad quam dirigit Locutio Patris. [illegible] heat a Patre [illegible] audit plenissime, quod [illegible] ipsi Pater revelat Verbo, quod est ipse Filius, cui revelat.

49 [illegible] Filius audiat a Patre [illegible] ipsi nota facit pater Ioannis [illegible] quae audivit, et vidit [illegible] [illegible] dispensanda [illegible] illa verba duo, audivit, et vidit, nam Filius et videt, et audit [illegible] cognit. Videt in [illegible] audit, [illegible] eadem quae videt in Verbo [illegible] est ipse cognit. Ioannis 15 [illegible] audivi [illegible] nota feci vobis! [illegible] audiat [illegible]

Filio suo manifestat. Et hoc constat Joannis 16, non enim loquetur (ait Christus
Dominus de Spiritu Sancto mittendo) a semetipso, sed quecunque audiet loquetur
et que ventura sunt annuntiabit vobis, hoc est, in me, tamquam in Verbo
audiet, que vobis palam faciet; de meo accipiet, et a me in collectione
quas audiet vobis iterum revelando. [illegible] ergo Vasquez [illegible] non [illegible] q.
sentiret [illegible] non deduxerit V. [illegible] formaliter intelligat, nam ut patet ex Augustino
[illegible] non est sapiens Verbo, sed profert V. ut [illegible] docuit, et allegat a
se dictum, nempe Filium.

50. 4° quod proprietas V. sit expressio [illegible], et
imaginalis illorum quorum signum patet Joannis 15° [illegible] filiatio [illegible]
ita fatetur [illegible], [illegible] demonstratur ei. quam D. August. explicat
aperte in [illegible] suis l. 7° de Trin. c. 3°. quod Filius revelat Patrem, hoc est,
[illegible] [illegible] suum, si enim hoc Verbum temporale et transitorium, quod non perfectum
et seipsum ostendit, et illum de quo loquimur, quanto magis Verbum Dei. Hoc
Augustini testimonium magnifaciendum est quod expresse separat [illegible]
verborum vocalium et transitorio in nos verbum nostrum mentale non ostendere se
ipsum intelligenti et verius [illegible] et [illegible], quod [illegible] Thomistae docent Verbum
mentale non esse medium quo cognito, cognoscant obiectum, sed esse purum intellec-
tionem, quae formaliter signum formalis in [illegible] intus manifestat, non prius
cognitum ad modum signi instrumentalis.

51 6. [illegible] ipsum patet quod omnes Theologi dicunt Deum in
Verbo cognoscere creaturas, quod neque de Patre dicunt, neque de Spiritu Sancto: quod
dicunt cognoscere in proprietate Verbi. Si enim cognoscere in aggregato ex
proprietate Verbi et associata intellectione, [illegible] dicendus foret in Patre
et Spiratione parvas creaturas cognoscere. Nam et verum esset, quod [illegible]
[illegible] [illegible] intellectione scilicet [illegible] Verbo formaliter, et in Spiritu
Sancto; haec differentia [illegible] est, non dicatur [illegible] eadem propter [illegible]
[illegible] in Spiratione parvas cognoscere, quod dicit in Verbo eas cognoscere. Verbum
enim est intellectio, et erit [illegible] creaturarum, [illegible] formaliter [illegible]
[illegible]. Confirmatur: sequaliter cognoscit Spiritus Sanctus, ac Filius, et [illegible]
[illegible] hic formaliter [illegible] habet intellectionem: ergo per qualem medium
ad cognoscendas creaturas erit Filius, ac Spiritus Sanctus, [illegible] intellectionis

[illegible]

Creat : quoniam Spectalis j praecitatis V. e notialit medium ponendi Creas (ideo e, quia Ex solà Spectali et ... indepentea a Diuinillectu essali e Expressio ... illarum. Et hec est D. Thome, ad ... intellectio, et e expressiva creaturarum, Verbum autem e illarum expressivum. Videatur hic 1. p. q. 34 art. 3° corpore, et ad 3, et q. 4 de veritate art. 4° et 5.

52. Ipse Augustinus Expresse ... docuit D. Thom. q. 34 nuper citata ... 1° ad 3. Pater intelligendo se, et Filium, et Spiritum S. et omnia alia, quae eius scientia continentur, concipit Verbum, ut ... Trinitas Verbo dicatur, et ... creat. Ex ... post intellectionem ... ab intelligente procedit Verbum Scripturae, ... quidem, ut postquam ... omnia cognovit ... Verbo ... intellectae; ... ut ... Trinitas ... cum ... Verbo, ... Verbo, ponendum in ... dicere, ... Pater ... et post pauca intellecta ... nihil aliud dicere, quam proferre ... Verbo ... Verbo ... intellectum ... in Verbo, ... manifestat intelligentem. Ecce Verbum importat ... ad illam, quae e intellecta, illam ... manifestando intelligens ... Verbum ... manifeste ... manifestivum, nihil ... inveniri potuit. Nec ...

Sectio 9.a

Quae Patres Verbo Divino vitali adaptant, nisi in nostra sententia explicari nequeunt.

53 ... Patres docent, ... Verbum D. esse Verum, hoc est, ... Veritate et ... mendacium explicare ... explicat. q. ... proferens summe verax e. Anselmus in Proslogio cap. 23: ... aliud, quam quod es, aut aliquid maius, ... Verbo, quo te ipsum dicis, quoniam Verbum tuum, sicut verum, quomodo tu verax, hoc e, in Verbo tuo ... explicari ... quod ... idipsum e Verum ... Verbum ... summe verax ... Quam locutionem ... Anselmus ...

Art. 54 prop. ejus italicè, scilicet Dñs dixit ut verax, ita [illegible] loquitur ut verus. Verè silia het Ambrosius lib. 5 de fide ad Gratianum cap. 6°.

54. Ex dictis [illegible] veracitas n[on] ē virtus inclinans ad verè intelligendum, sed ad manifestandum alteri ea quae novit, et aliis quas novit: qui enim Deus nequeat in cognoscendo falli, n[on] ē veracitas [illegible], sed infallibilitas in cognoscendo. Veracitas autem ē virtus ad alterum, cui loquitur, inclinans ad manifestandum, seu loquendum ex mente propria. At Dñs producendo Verbum verum, exercet veracitatem, quia Verbum productum n[on] loquitur sibi, neque illud producit, ut sibi ipsi ipse Dñs intelligat, aut in ipso, sed ipso Verbo se dicit [illegible] suggestive ad audientes, (ut) ut revelet quae novit, Verbum profert, in quo Verbo veracitas nequit explanari aliter aliud, quam quod mente cognovit: veracitas enim in eo elucet, quod loquens alteri loquatur ex mente, seu explanando quod mente concepit, et aliis, quas concepit.

55. 2° apud Patres V. dicitur Patris vox, [illegible] Gregorius lib. 32 moralium cap. 6° fine, explanans illud Job., voce similiter tonans, de illo D. Patre ipse vox, quia eum Pater gignendo dixit. Sonat illud sapientiae de seipsa testantis: ego ex ore altissimi prodivi. Ecclesiast. 24 n° 5° in quibus verbis aperte generatio V. explicatur, analogia desumpta ex Verbo vocali nostro, quod in alterius dirigimus: enim vero ex ore procedit [illegible] mentale Verbum apud nos, sed vocale tamen, quod autem aperte dicit V. procedere mente, [illegible] reliquit manifestum [illegible] mentem n[on] procedat, sed [illegible] ad manifestandum alteri, quod mente conceptum ē. [illegible] sponte veniunt Patres, qui Verbum Dei linguam Patris appellant, [illegible] ad Verbum vocalem referri. Psalm. 44 vers. 2°, lingua mea calamus scribae velociter scribentis, quae verba de Xpto intelligunt [illegible] V. [illegible] Dei, [illegible] manens [illegible] dicunt. Cyrillus, Athanasius, Gregorius, et [illegible] citati a Losino nostro.

56. 3° apud Patres dicitur V. D. interpres et nuncius Patris, ita Dionisius Alexandrinus apud Athanasium epist. de mente Dionysii

3a. Actionis. Verbum autem dicitur velut filius mentis, quia stante mente existit.

impossibile est. Itaque quamquam similia sint, una cum ea existit, et a filio cognitionis, eodem quoque modo Pater Maximus, et intellectum mens. Filius quoque interpres et nuncius sui Patris: quod si Pater non ideo producit, ut nullo tonat Pater,

neque ideo producit, ut ostendat denotationem intelligentis in Deo, sed ideo intellectum sui ideo producit, ut manifestet alteri quod Pater intellexit essentialiter comprehensive et cognovit. Et consequenter quia Verbum producitur omnino internum, at nemo vult in Patre

laedere, sed erga alium ut Pater est nuncius nominis. Est productio ... Patris. Officium autem nuncii in eo versatur, ut homo sibi loquatur intellectu, sed alteri manifestando quod cognovit: quod proprietas Verbi. Unde aperte explicatur analogia ad illud Verbum quo creaturae rationalis formaliter intelligitur, ... ad illud Verbum quo creatura rationalis loquendo erga alterum se exercet.

57 ... apud Patres Verbum dicitur enunciatio, imo ... quod

oratione 36 docet ideo filium dici Verbum propter vim enunciativam, ubi observat ideo Filium esse Verbum, non Spiritum Sanctum, quia enunciat Patrem ... ipse est enunciatio Patris: quod Filius non est ... enunciatio, quae est Filius. Et consequenter: + Spiritu Sancto

quod si Spiritus Sanctus esset ... enunciatio, quae est Filius, ... Filius sufficienter esset Verbum quia est enunciatio, alias Spiritus Sanctus esset Verbum. At Spiritus Sanctus est enunciatio illa essentialis ... intellectio: quod Verbum non sola sit enunciatio, sed alia, quae sit notionalis enunciata: atqui ... intellectio notionalis: quod est enunciatio alteri ... ab intellectu procedit, nempe Filius, Verbum, quod alteri post intellectionem ... Filius proprie dicto. Filius ... est Sapientia genita ... generatio, ... ac dici Filius est Sapientia quaedam dicta.

58. Unde ... illam ..., ut dicit Filius est Sapientia genita

in nulla ..., quae sufficienter explicari, et quae dilucide, ac omnia manifeste ... non enim absolute dicunt Patris est Sapientia, sed Sapientia genita, hoc est Sapientia ... dicta, et revelata alteri a Patre. Sicut autem ... mentis per vocem ... dicunt Sapientiam dictam, sive Sapientia vocalis, sive exterior dicta Sapientia, et ... sculpta, ... calamo chartis ... dicunt Sapientia sculpta, ita ... et Sapientia Patris, dum Verbo exprimit et explicat, dicitur Sapientia dicta et Verbum ipsum ... illam Sapientiam Patris, dicitur Sapientia dicta sive Sapientia enunciata alteri, sive revelata, et manifestata ...

ē, quasi dictio ṗtalis, enunciatio, manifestativa ḡ Patris. — Quo-
propter etiam dicitur sigillum, speculum, imago, et effectio Patris. Sectio 10
solum in nostra sa explicat aptè, cur 2a Persona sit Verbum.

Sectio 10.

Solum in nra sa explicat aptè, cur 2a Persona sit Verbum.

59 Duplex genus Verbi, ut satis sequitur ex superioribus, notum ē in Theologia, et Philosophia, unum, quo intelligens se habet ad se ṗtaliter, nullum dicit, alterum, quo intelligens se habet ad aliud, manifestando quod intellexit. Primum Verbum, si te definitio quae ē Scholasticorum Thomistarum, ē Terminus intellectionis productus, in quo cognitum cognoscitur ab intelligente, et aliorum vero, scilicet Scotistarum Scholasticorum, ut hi ponunt definitum, ē intellectio producta ab intelligente, ē quasi ṗtalitas inhaerens intellectui. Alterum genus Verbi ad aliud, ut ponit definitio: ē signum spirituale mentale et expressum directum ad aliud, ut in ipso cognito, alter reminiscatur, quam dicens intellexerat. Verbum Divinum ē Verbum 2i generis, satis, ut asserunt, probabile ē, cum sit enim Verbum Divinum essentialiter Verbum, quo Pater se habet ad alias Personas audientes, quibus revelat, manifestatque et quasi docet omnia, quae ipse cognoscit se novit.

60 In primis pretendo demonstrare primi generis Verbum non Verbum Divinum non adaptari: 1o quia in nostra sa explicat aptè, cur 2o Verbum natio sit notionalis, nam ē locutio essentialiter ad alterum a loquente directa. In sa vero opposita nullatenus explicat, cur Verbum ut Verbum sit aliquid notionale? Si enim Verbum explicatur ut a Thomistis solita explicat, quod scilicet sit imago intentionalis, in qua cognitum cognoscens intelligit obiectum, et ad illum apparet, et imago sic, in quo cognitum debeat esse notionalis, nam essentia Divina etiam appellatur a Theologis medium cognoscendi attributa omnipotentis medium cognoscendi creaturas possibiles. Idea etiam Divina ē medium cognoscendi ipsa cognitio essentialis. Et etiam medium re ipsa cognita, decretum Divinum. Sibi ē medium cognoscendi contingenter futuras, nihilominus necessaria Divina, nec omnipotentia, neque Verbum, nec intellectio essentialis, neque decretum libere sunt quid notionale in Deo. Et 2o in Divinis sit derivatio, quia cognita cognoscitur a Deo dicta

n ideo sufficienter explat. cur x° Verbi sit talis, sit aliq. naz° notionale et nullatenus coet.

62 Q. si dicas, esse q° notiale, q. est ipsa cognit. D. ipsa cogn. ne producta. Sed c° est 1°. nihil essentiale in Divinis pot esse formalis r° producendi, pot producti vel quo. Quam cognitio sit aliq. essentiale, nequit esse formalis r° producendi, aut pot. ut quo productiva Verbi, ut infra iterum expresse dicetur. 2°, si id in V. est naz° a° notiale, quia productio a pte intellectus q. intellectio producens nazo sit aliq. notiale. Discursus liquet, n enim minq. distinguit productum a producente, quam producens a producto: quo si productum distinguit ab producente, producens distinguit realiter a producto, atqui n nihil essentiale distinguit realiter ab alio in Deo. Q. cognitio dist. realiter a producto debet esse aliq. notiale, at si cognitio sit producens, n e notialis: quo si V. sit productum, n ideo ptest esse aliq. notiale. Arguitur Sec. e ad Suem. Tamen 3°; n dubito quin productum sit aliq. notiale, nihilominus dico roem Verbi intra Sas ex roe talis, n petere produci. Et contra ex roe Verbi n includere formalis se notionis et proprietatis, ut pt, nam si esset omnipot. producta, tam esset q° notiale, n roe omnipotentie. Si roe productionis: quo si itter sit Verbum esse mysterium cognitis, ut ab adversarijs explat. erit q° notiale roe productionis, n vero ex receptu Verbi.

62 Siquis explet ro Verbi, utrumque Doctoribus contra explat, q° scilicet sit intellectio producta, adhuc minq. sufficienter explat, cur ro Verbi sit notialis, quia si Doctores frequentius dicunt, se cludo authorem intellectionis notialis, ideo V. (D.) esse intellectionem productam, q. secundum relationem essentiale producit. et ex vi formalis sit dicatam sibi intellectionem. Sic dicendi minq. quibus impugnat 1°; sequitur dici posset Spiritum S. esse V. quia secundum relationem separatam producit, et ex vi formalis sit dicatam intellectionem, ut probabimus suo loco. 2°; V. D. n est sequens producta, quamvis ipsi conceret [illegible] ex vi formali: quo nec est Sapia producta appellanda formaliter, quamvis ipsi conceret Sapia ex vi formali productionis

3º igratis, et sine fundo sequitur, q. dicer intellectio ex vi formali ad cognoscendum V. gentium spiritus S. esse sit intelligens, quamvis concernit ex vi materiali intellectionem, et diligit magis intelligens, et longe ipsi concernit ex vi formali, non videtur cur spiritus S. non esset, qui proprie Verbum, ac Filius, quia spiritui S. materialiter, Filio formaliter concernit intellectio.

63. 4º: Spiritus S. non solum producit ex vi formali, ut amor, sed ut amor sibi in sua sententia Doctorum: ergo ex vi formali sua processio non solum est amor, sed amans: ergo ex vi formali procedit etiam ut cognoscens. Probatur consequentia: quia ex vi formali conceptus amantis, necessario petit conceptum intelligentis: ergo qui producit amantem formaliter ut talem ex vi formali, quia talis per se producit ut amantem cognoscit intellectionem. 5º consideratio Theologorum docet specialiter in Verbo veritates omnes cognosci, tam increatas, tam creatas, quia ea specialis ratio, qua Verbo competit, non competit Spiritui Sancto: ergo est medium expressivum creaturarum quod non convenit Verbo ratione solius intellectionis, sed ratione notionalis suae processionis. Consequentia evidenter sequitur, quia si ratione intellectionis id conveniret Verbo, cum eadem intellectio concernit Spiritui Sancto, per quam medium esset Spiritus S. ac Filius ad cognoscendas creaturas, et quaecumque alia dona cognoscibilia. Quod autem Filio ex vi formali concernit intellectio, nihil prorsus addit expressionis creaturarum ultra intellectionem: ergo per quam medium erit ad cognoscenda cognoscibilia Spiritus Sanctus cui concernit intellectio ex vi materiali, ac Filius cui concernit ex vi formali: alterum tamen sit, quam clarum sit V. ex sua processione notionali esse medium cognoscendi quaecumque veritates cognoscibiles, nemo non videt.

64. Confirmo iterum: Omnipotentia quidem Spiritui S. est medium cognoscendi possibilia, quamvis concernit ex vi materiali Spiritui S. ergo intellectio quamvis concernat Spiritui S. erit medium cognoscendi possibilia, quamvis concernit ex vi materiali. Et quidem si Omnipotentia concernere ex vi formali Filio, non esset potior ratio cognoscendi possibilia Omnipotentia virtute Filio, quam nunc est, concernata ex vi materiali, sed fortasse ex vi materiali concernit. Confirmatur insuper; si ideo concernatio formalis est medium cognoscendi, quia formaliter concernit medium expressivum dotis, scilicet intellectionis, etiam concernatio realis sit, et identica erit realiter medium cognoscendi, quia realiter concernit medium expressivum de omnium cognoscibilium, scilicet intellectionem, nam sicut cognita

vi

ui vitali coicandi, dictat mens ad cognendam intellectionem coicatam: et obiectum expressum tali intellectione, ita cognitivi mali, et idem hic coicandi, dictat mens comprehensive cognens ad cognendam intellectionem talem, et idem hic coicatam et consequenter obiectum expressum tali intellectione. Et quidem manifeste implicat, quod comprehensive cognoscat a Deo vis coicandi talis Spiritui Sancto intellectionem, et sit mali, et idem tunc coicatio, quin cognoscat intellectionem, et relig. perfectionem mali, et idem hic coicatam Spiritui Sancto.

65\. Ut Thomistam denique arguo; quod doctrinam Scripturae Sacrae, et Patrum testimonia Scholasticorum explanantium adducta sectione 8 et 9 huius disputationis, Verbum Divinum non ut cognitivum, sed ut Verbum, seu Verbum quo loquitur, et enunciat Pater se esse infinitum, creasse complectens, mundum ... dendum, redimendos homines etc. Atque Verbum, ut precise cognitivum, non enunciat veras aliqua; hac enim tantum enunciat per intellectum et assumptionem cognitivum, seu intellectionem, quae est in sententia Thomistarum productio Verbi: quod haec ante explicatur in hac sententia processio Divini Verbi, siquidem explicatur per analogiam ad Verbum creatum mentale nostrum, per quod nihil enunciat, cum certum esse debeat per V. D. quem Pater producit, Patrem enunciare et affirmare ... quae cognitum. Haec discussio 1ae partis militat contra Thomisticam Verbi explanationem.

66\. Ut autem discursus explicatur, probo insuper, neque in alia sententia salvari locutiones predictas Scripturae et Patrum. Probatur quod Verbum enunciat, non tamen per Verbum suum intelligit: ergo Verbum Divinum tale genus Verbi est, per quod Pater ... enunciatur, et affirmatur, non tamen intelligens. At Verbum ... ipsum producentem ac hoc enunciantem, non tamen actu cognientem non est intellectio, nec includit intellectionem, nam V. quod sit intellectio, includat intellectionem communem. ... intelligentis, non enim in genere Verbi enunciat veritatem aliquam, nisi formaliter illam cognendo: ergo ... genus Verbi, quo alteri loquimur et enunciamus cum cognitione supponente intellectionem ... non tamen illam includens, et consequenter ... V. propterea non est explanata per analogiam ad V. nostrum mentale per quod loquens ... enuncians ... formaliter ... cognens, sed per analogiam ad Verbum creatum spirituale

q. d. vigil. in audiente, q. q. enunciamus dicimus, q. non q. illud intelligamus. Et
an actus illius productionis supponat intellectionem Sectio 11. Illigitur an Verbum procedat
per actum intellectus qui sit dicere, an per actum intellectus qui sit intelligere?

Sectio 11.

Illigitur, an Verbum Procedat per actum intellectus, qui sit dicere, an per actum intus qui sit intelligere?

67. Celebris in hac materia dissensio est inter Scotistas, et Thomistas, illi enim cum suo Principe Scoto unanimi consensu docent V. D. non procedere per cognitionem Patris, sed immediate per dictionem. hic autem non loquimur de principio quo productivo Verbi, sed de perfectione illa Patris qui est productio activa, se tenens ex parte principii, per quam actu V. producat. Audiendus Scotus in 1. dist. 2. q. 5. articulatione sexta. Ordinem quendam, inquit Scotus, videtur habere, intelligere, quod est operatio Patris, et dicere quod est producere Patris suum notitiam genitam, non tamen talem ordinem, quod intelligere Patris sit causa, sed prius effectivum dictionis Verbi, sed quod intelligere sit quasi productum a memoria Patris quam dicere. Contingere paucis verbis intellectis docet idem prius esse commune utrique actui nempe intellectioni, et dictioni. Intellectionem solum esse operationem, dictionem esse veram, et physicam productionem. Quare intellectionem esse priorem dictione, non per modum principii a quo sit dictio, sed in eo genere prioritatis, quo essentialia omnia supponuntur ante notionalia. Magistrum sequitur Sota dist. 5. difficultate 4. § 2. ubi citat Scotistas alios quam plures.

6.8 Extra Scoticam scholam etiam inter Thomistas video aliquos huic se subscribere P. Araujo inter Thomistas recentiores gravissimus, graviter a Caietano discedens ad q. 27 et fin. art. 4. dub. 2. Dicit 3.o docet processionem V. non esse intellectionem, ut modificatam relatione propria Patris, sed esse actum notionalem ex quo distinctum ab intellectione, qui proprie appellatur dictio. nec ipsam processionem activam ipsius S. esse volitionem essentialem ut modificatam relatione spirativa, sed esse actum omnino distinctum a volitione, et adequate notionalem. Contingere eodem dubio §.o ait Sunt, qui docent [illegible]

Vero

9. Verbi essentialis adiuncta relatione opposita Patris, distinctione mere [illegible] connotat reddebatur per potentiam generativam constet ex aliquo essentiali, nempe intellectu, et aliquo notionali, scilicet relatione Patris. Actus vero dicendi in solo decepe notionali constitutus excluso quocumque essentiali, et communi.

69. [illegible] suam hic solutionem probant Alii. Araugo [illegible] intelligere, solum dicit [illegible] similitudinem ad obiectum intelligibile [illegible] causalitatis, et productionis. Nunc ordinem ad obiectum intellectum non includit dictionem qua [illegible] ut sit [illegible] solum formaliter productio, sive causalitas intellectus: quis quis ut sit [illegible] non videatur [illegible] tales contemplationis, sive speculationis [illegible] causalitatis, et productionis [illegible] productionis, scilicet [illegible] contemplator dictas: quod dictio ut dictio [illegible] productio [illegible] ratione obiectum intellectum, ut contemplativa [illegible] intelligentis [illegible] essentialis, et communis tribus [illegible] Personis [illegible] [illegible] enim [illegible] convenit, et singulis [illegible] intelligens [illegible] intellectus: [illegible] convenit soli Patri, sicut [illegible] productio intellectus convenit [illegible] duas rationes formales, scilicet rationem intellectus, ut intelligibilis, [illegible] ut dicunt.

70 [illegible] dualem solutionem [illegible] nisi plura addant, ut videbimus, insufficiens reputatur [illegible] authorum. Nominis enim est notionale, et proprium solius Patris [illegible] et dicere [illegible] ut generatione, ex generatione [illegible] et filiationem [illegible] notionalis potentia generativa [illegible] et activa [illegible] nihilominus partialiter constituit [illegible] essentialis [illegible] notionalis dictio [illegible] actus dicendi, adhuc constituit [illegible] intellectus [illegible] et essentiale [illegible] aliquo notionale [illegible] partialiter non augeat, inde discrimen [illegible] inter actum dicendi et potentiam dicendi [illegible] [illegible] demonstro: [illegible] productiva [illegible] similitudo [illegible] productiva [illegible] similitudo [illegible] ad intellectionem [illegible] duas rationes formales, scilicet [illegible] similitudine ad intellectionem, et [illegible] similitudine ad [illegible] productionis [illegible] formaliter distinctas: quod [illegible] actum notionalem dicendi, ac de potentia productiva [illegible] nempe [illegible]

P. Martinez

q. notitiale, l. utrumque seu alternatim aggregate constituit q. aliqd essentiale coe.

71 Thomistae nihilominus frequenter docent D. V. procedere per actum intus, qui est intelligere. Ita Caietanus ad q. 27. 1. p. art. 1. et ad 24, et art. 5. eiusdem quaestionis. Ferrariensis 4o contra gentes cap. 13 quibus plures etiam Doctores subscribunt. Et fere omnes pro se adducunt D. Thomam, qui q. 4a de veritate art. 2 ad 5m innuere, q. dicere non solum includit intelligere, sed etiam expressionem Verbi: ergo dictio est essentialiter intellectio, addita expressione sive productione Verbi. Ulterius ea sententia ingeniose exprimi potest: Verbi opus est enim oppositum deducere: quia expressio Verbi non includit intelligere: Quatenus, quia si includeret intellectionem, non aptè loquuntur Angelus Doctores dum asserunt dictionem non solum includere intelligere, sed etiam expressionem Verbi, hoc enim loquendi modo expressionem Verbi afferunt, ut distinctum aliquid a dictione ab intelligere, sicut inepte loqueretur qui diceret hominem non solum esse animal, sed etiam hominem. Ad testimonium D. Thomae, quod dicere sit effective sumptum, non solum est expressio Verbi, sed etiam intelligere, quatenus sequitur effective loquendo quia dicit intelligat. Unde tamen nisi ostendatur in illis includi quod intelligat, sicut notitia ... formaliter non includit intellectionem, nihilominus id non obstat, quominus ... aliquid distinguatur ab intellectione.

72. In hac discursione quod nobis sentiendum sit facile ex superioribus constat. Dicendum 1o. V. D. non procedit per actum intus qui sit intelligere actio. Probatur ex dictis, neque principio per actum intus actiuum est intelligere: ergo V. nullatenus procedit per actum intus qui sit intelligere. Ante quam dicendum prior sit satis ex probatione probatum est ... Verbi 1o. Quod ad rationem Verbi probatum est dictum ubi docuimus procedere actionem ex ... perfectionem notionali, et relationem propriam Patris, quod dicendi, ut non dicens est, a qua sit realiter distinctum ab intelligere, amore, et a reliquis perfectionibus divinis absolutis. Dicendum est 2o. V. D. procedere per actum intus, qui est dicere aggregative realiter distinctum ab intelligere, et a qualibet

alia

alia 2^a. secrevosuta. Sc^o pr^o: dicere & dicere verbum in ducto activo ... fectio notialis aquate viliter deducta ab oi abusu ... proedicere ... fectio notialis ... aqte vilit dista ab oi abusu. Minor dictat. ex dictis ... huius ... Maior aut è nota.

73. Quae sec. ^{ti} precentes sunt de mente ... Quaerendum ... acquisiti ... dicere ... procedit ab intra ... memoria faecunda Patris ... actus ... intelligere ... educat ab intra potentia in Deo ... vt dicitur ... posse intelligere ... Sc^o ... ubi ... absurdo excludendum a potentia productiva ad intra ... Verbis ... dicere ... intelligere ... tanquam productus a quodam producto. Enimvero ... memoria faecunda ... dicere ... Patris ... Verbi ... a memoria Paterna ... dicere ... sumat pater ... Verbo ... faecunda ... Deo ... dari ... Verbo ... in potentia ... ad intra ... ex dictis ... patent. Sectio 12. ... aliquibus difficultatibus.

Sectio 12.

Satisfitur Aliquibus difficultatibus.

74. 1°. Sit in humanitate ... suam mentem intellectionis ... alio genere ... producendo ... apparet ... intellectionem ... at ... suam mentem intellectione ... Filio ... Spiritui Sancto ... cognit ... Pater ... Spiritualis ... Filius cognat tanquam ... Maius ... in hunc enim ... facta ...

ty spirituali inter Angelos, ty corporea inter homines, qui nequeunt immediate An-
geli, i.e. voces sua sibi, et cogitationes communicare audientibus. Ad hanc
signa sensibilia solutiones respondent loco deceptum, ut scilicet ipsa sup-
pleant absentiam deceptam, sive incapacitatem, quam habent communicandi homines
et Angeli, ut communicent immediate audienti; ergo ubi deest haec incapacitas
cognitionem loquentis, imo, ubi loquens, nullo communicat suas cogitationes
audienti, nequeunt esse signa quae suppleant loco cogitationis ab-
sentis.

75. Hoc argumentum et urgere nostram explicationem SS. mysterii
spiritum immediate impetrat, ut fidei revelat credendum. Verbum enim, quod Pater
loquitur Filio, et quod Filius ipsi loquitur, et quod convenit Spiritui S. cui neque
Pater loquitur, neque Filius ipsi loquitur, nihilominus communicatio sui intellectione
ergo loqui in divinis non est communicare intellectionem, alias proprie loqueretur Pater
Spiritui S. et quod Spiritus S. loqueretur, ac loquitur Filius, et Filius et
quidem quae communicat suam intellectionem Spiritui S. ac Filio, unde in Verbo, loqui
Patris Filio, non est communicare intellectionem: ergo aliter illi loquitur quam communicando
intellectionem. Unde Catholici omnes debemus fateri Patrem communicare Filio intellec-
tionem, et insuper locutionem aliquam ut erga Filium; quae distincta a prima communicatione
intellectionis, siquidem dicat locutionem esse otiosam, ubi addit communicationem eiusdem
intellectionis. Addesque Patrem producendo Verbum, et Verbum producens [illegible]
et non intelligit Verbum, ergo Verbum quod loquitur, non est intellectio communicata, nam [illegible]
intellectione vere intelligit.

76. Ad argumentum reddo directe, quod in summis, adhuc non
esset otiosa locutio illa, si quam loquerer alteri, nam ut
sub illi communicarem meam intellectionem, id enim ad summum finem, nempe ut
alter intelligat, esset otiosa locutio, quod illi communicem intellectionem quam adhuc supponi
quod communicare possem et reipsa communicarem [illegible] talis in aliis finibus, similiter exercitium
verae facundiae inutilis, non esset otiosa locutio, etiam casu quo meam spiritualem
intellectionem communicarem audienti. Ratio est, quia otiosum, sicut superfluum dicitur aliquid in
ordine ad finem, potest autem esse in ordine ad unum finem otiosum, et superfluum
aliquid, quod in ordine ad alium finem maxime conducens et necessarium est. Ostendo
duplicem finem in ordine ad quos diximus de se habere locutionem illo casu
in-

inordine ad finy, quia sit posse audienty intelligere, erit locutio otiosa suppo: Corcatis intellectionis, in ordine & ad alium finy, scilicet exercendi stay fecunditatis intrinsicam, n. erit otiosa, sed maxe noria, et deducens. Adde q. plurang, sine otiosity vitio, loquimur audienti, cui sciny aliunde rey esse sufficienter cognitam.

77. Q° reo dicere, n suff fluc Patry loqui Filio, cui dicat intellectionj, quia patry loquit Very, quam sit Verbum cui dicet intellectiq, s. saltz, si biuy dixeras absit, et vere abest intr productiony paray et Corcationy n aliter corcat intellectiony, nisi producendo Personam, cui corcat intellectiony, cum autem Persona producta sit Verbum, fit esse impossibile corcare intellectiony, nisi sibi loquendo Persy, cui corcat intellectiony, n e q° otiosa locutio ipsa, sibi corcatis intellectionis. Sicut enim sst Deus respirat, sufficit despirare Patry, nihilominus n e otiosa 2a Persona, cui corcet Deity, et sit sique Deus, ac 1a Persona q. Deus ut sit fecundy debet ad intra producere nisi aut intra Dey e, q. n sit Deus, ideo q. requirit, producere nisi Personam, quae sit Dey, ita silit asserere, debet esse fecundy dicendo, q. q. duy omnia ducto ad intra, i. natio corcat intellectio, hinc e, q. dy producit Patre Verbi, sive dictiony Patry subsistenty, quae e intellectiva Persona. loquitur ipsi, et sibi loq. corcat intellectiony.

78. Ad 3 frationy reo, q. sit vocis inventy fuisse ut suppleant absay receptiy, tui n e natiy, s. essale ob locutioni, q. suppleat absay recepty, s. incapacitatis illiq, ne corcet audienti. Exemplum suppetit at absay recepty, s. incapacitatis illiq, ne corcet audienti. Exemplum suppetit, fit imagines inventy fuisse ad supplendas absay prototypi, n e tn essale oi imagini, q. absay prototypi suppleat, si instea absay suppleat; poiy enim clari vera imago presente prototypo. Q° praeter: in Dumi: videt quandoq. otiosa cognitio rei in signo, q. dd sibi cognit evidentem in se ipsa. Nihilominus certy e Patry cognoscenty se, et oia alia in se, et nihilominus ad sui cognoscere se, et reliqua oia in Verbo: go quamvis Filiq cognoscat eade, cogne, qua Pr cognit, ab ipso corcata, adhuc tn poterit cognoscere in Verbo ab se directo, et contra poterit id ipsy audire a Pe et Pr dicere id, cui cogny sibi corcat.

79. Q° a dff° se. q. s. 2a Persona da alio, Patri pertinens ad lineam intialy, et vere producit ralip, ordo ducit ad intrinsicalip,

qui

quisitinus quod minus actus 2i. Probatur; quia principium 9nale actus 2i quod pertinentis formaliter ad lineam intentionalem, debet pertinere ad eandem lineam intentionalem. Quare debet esse quod minus actus 1i, nam omnis virtus productiva actus 2i, est actus 1i ad illum producti: At principium productivum Verbi est principium productivum actus pertinentis formaliter ad lineam intentionalem: ergo ipsum principium pertinet ad lineam intentionalem quod minus actus primi.

80. Resolutio. [illegible] concedere posse intentionalem quod minus actus 1i ad loquendum, non tamen quod minus actus 1i ad intelligendum. Unde rursum concedi posset quod V. [illegible] quod intentionale notionale, non quod intentionale commune, nam intentionale commune, est sola intellectio, quae nullum status ad internam productionem differentiae dictionis a suo producto; at intentionale notionale est quod specificatio pertinens formaliter ad lineam intentionalem, producens terminum [illegible] alias quod specificationes formaliter etiam spectantes ad eandem lineam. Item intentionale notionale est solum principium proprium, scilicet dictio activa. 2o respondetur possum, nam do intentionale quod minus actus 1i in Deo etiam in locutionis parte; seu Verbi formalis, quia intentionale quod minus actus 2i est conceptum excludens actum 2um productionis, tamen dictio activa sit actus 2us producendi, quia is distinguitur a re quae producitur, non ideo vocanda est intentionale quod minus actus 1i. Sicut actio in rebus creatis, non est actus 1us producendi, quamvis creaturam a se productam valide distinctam. Sed de hac 9o versia quae apud me multum scit denominem. Satis loquemur duabus proximis disputationibus

81. 3a diffas e, nisi Verbi proprietas, sit intellectio, non satis explicat, cur quod pertineat formaliter ad lineam intentionalem: ergo [illegible]. Ans probatur: quia dictio ex conceptu proprio dictionis non est de linea intentionali, ut patet in locutione corporea humana, tam vocali, quam scripta: ergo licet Verbi proprietas dictio sit, et locutio, non adhuc sufficienter explicat, cur ratio quod pertineat ad lineam intentionalem.

82. Resolutio, quod locutio Angelica ex conceptu talis dictionis, utaes suppuret, petit oriri ab intellectu [illegible] potius: ergo ex conceptu talis dictionis, quamvis non ex conceptu dictionis ut sic, est de linea intentionali. Probatur Probatur, quod nisi ex conceptu talis dictionis pertineret ad lineam intentionalem, non appareret, cur peteret immediate oriri, tamquam a proprio agente et 9nali a solo intellectu. Illud ergo genus dictionis si a seipso [illegible] sine ordine suo, adhuc pertineret ad lineam intentionalem.

Sicut

sicut intellectus creata deficit de linea sua gener[is] ... tamquam a prio aequato, et naturali abintus, ideo quod sit spectat ad intentionem Tamen quia non est ... et sine prio. naturalis pertinet ad lineam intimalem, sicut quando in Angelico sunt duplices actus, alius quo intelligere alius quo sit dicere, ita asserunt in Deo esse duplicem actum, sine processione et ... quod actus sit, scilicet intelligere, et dicere, qui utique actus naturalis est de linea intimali, quod quamvis dictio ex ... dictionis ... sit de linea intimali, dictio non spiritualis, est de linea intimali quia omnis operatio spiritualis ... exit intentialis ... pertinet ad lineam intimalem. Sectio 13. Explicatur processio Divini Spiritus esse voluntariam.

Sectio 13.

Explicatur Processio Divini Spiritus esse voluntariam.

83. Omnia, quae hucusque de Verbo ... inculcavimus apertam nobis reliquere viam ad explicandam Spiritus Divini processionem ... et sub quo titulo ad lineam voluntatis naturalis reducenda sit. Igitur Spiritus Sanctus a Patre et Filio voluntarie procedit, quia procedit a duobus suppositis, ut excogitavit Durandus, nec ideo voluntarie procedit, quod libere procedit ut putavit ... neque quod illius processio est velle essentiale, ut existimavit ... neque quia sit pars ... amor, ut voluerunt ... quibus ... et ... neque quod ... naturalis ... sit voluntas, aut volitio, neque quia illius processio ex ... sua naturali ... amore ... productio ... subsistit, ut naturalis subsistere faciens amorem. Rationes opinionum supra ... et recensuimus, et abunde refutavimus ... dicta ... et ... refutanda ... Spiritus +

84. Ut ... proprietatem Spiritus Sancti explicemus, supponi ex ... de Angelis posse Angelos ... actu donationis exercere. Ista autem donatio Angelica est actus voluntatis quidam spiritualis ab amore distinctus, et essentialiter directus ad alterum ab amante, quod donatio naturalis Angelica sit distincta ab amore naturali probatur, quia amor ... non posset amor ... et donandi ... amat, ... obiecto donationis, atque non habet pro obiecto seipsum, nec alium amorem ... qui non sit amor. Quia amor donandi non habeat pro obiecto seipsum, ... alias quod vellet donare velle amorem donandi.

q.ᵈ é inexstabile. Q. aut ñ heat aliq amorẽ pro obto, sibi excogitato, fallē
tur; qui si heat pro obto aliq amorẽ de obto suo, ẽ amoris, interrogo,
ad heat ipsum pro obto, hoc ñ dices, atq. vult donare: g.o het pro obto
donationẽ, quæ ñ est amor, cũ g.o ẽ triby. ad volũtatẽ, vel alij actũ volũtatis
distinctũ ab amore, et odio. &c.

85. Imo hinc etiam inferiorẽ apud me certũ, q.ᵈ etiam
in summis donatio formalis interior, ẽ actus volũtatis, qui ñ est amor, q.ᵈ amor
donandi etiam in summis het pro obto donationẽ, ñ seipsum: g.o donatio formalis
aliq.ᵈ aliud ẽ, quã amor quicunq. Ulterius nec donatio formalis ẽ actio ex-
terior, p̃ quã res traditur externẽ, tũ quia actio externa ẽ mali, et tamẽ
donatio ẽ solũ interior velut forma accidit, tũ quia actio exterior ẽ indifferẽs
ut ostiuat emptionẽ, venditionẽ, mutuationẽ, depositũ, pignũ, hipotecam,
et alios innumeros contractus, in quibus interuenit traditio: g.o aliq. aliud
ultra istas actiones exteriores constituit formaliter donationẽ. Hoc aliud ẽ actus
quidam interior, p̃ qui ad volũtatẽ formaliter spectat, iam vero probavi ñ esse amorẽ, sed
potius imperari ab amore donandi: g.o aliq. aliq. debuit ẽ volũtatis nostræ, qui
ñ sit formaliter amor, sed donatio.

86. Dices forte, traditionẽ rei cũ signis externis, vel
verbis designantibus donationẽ, constituere donationẽ. Contra, ab oi alio contractu
certũ enim esse debet etiam in foro externo constare, an quis donationẽ exhibu-
erit, an venditionẽ, cũ rem externẽ tradebat: illud g.o ẽ sufficiens
signũ externũ, quo cognito manifeste constat, quẽ donasse potius, quã
vendidisse, et ẽ q. indifferens ad donationẽ et venditionẽ: g.o requiritur,
ut donatio sit: g.o etiam in actione externa, ut constitutat ab actu interiori actio
dat sufficiens discrimen donationis a quocunq. alio contractu in cuius
traditione solet, et debeat res.

87. Contra ẽ 1.º, q.ᵃ si verbis signis te donare, nisi
tu interius doner in foro exteriori tamen donare presumeris, neq. ẽ vera
donatio, sed tamẽ secundũ q.ᵈ, sicut homo pictus ẽ homo: g.o ñ sufficit
constituere donationẽ cũ cuiuscunq. signa externa denotantia donationẽ. Q.º ẽ
2.º quia verba, quibus signo te donare ñ donant ipsa, et tu sig-
nasti donationẽ, g.o dictũ est ñ sit verbalis ista signantia donationẽ, alioq.
ipsa signaret, et cũ diceres te donare, nihil aliud diceres, quã verbo

ipso

ipsa. Ergo exterius signorum te donare, non signa ipsa. Sed verba significantia donationem, scilicet interiorem actum, qui sit interior, et formalis donatio, scilicet quod exterior, dicitur significat externe. Et hunc actum probavi esse voluntatis donandi. Hic enim imperat donationem, non se ipsam imperat. Ergo est actus alius qui dicitur donatio.

88 Si quaeras quid sit de donatione inter homines, donationem perfecte fieri inter Angelos sine ulla alia externa traditione, omnino est indubitatum; sed fieri per actionem quandam voluntatis, quae est donatio formalis et significatur his verbis: haec a me tibi, quae est actus vocatus impulsus, quo voluntas amantis in alium fertur, ut in suo exemplo, exemplo legis. Inde probavi, lex est actus voluntatis legislatoris, ut quidem amantis ei fieri; hoc enim praecipere, quod a delectatione cupiat non fieri, neque amans obligat. Alias haec probabis voluntas illa se ipsam. Sed est actus voluntatis distinctus ab amore, et actio imperans alteri suppositio, et explicatur externe his verbis: sic fac hoc. Ita similiter donatio non est actus voluntatis qui sit amor donandi, quamvis illum praesupponat; sed est actus alius, qui externis verbis explicatur: haec a me tibi. Et sicut lex non est id quo aliquid denotatur amatum, sed quamvis sit actus a voluntate elicitus, sed quo aliquid denotatur imperatum. Ita similiter donatio formalis interior non est actus quo aliquid denotatur amatum, sed quo aliquid denotatur donatum, quamvis sit actus elicitus a voluntate.

89 In hunc igitur modum in Deo voluntate Philosophandum est, dari in Deo actus, qui sit amor quo duo denotant amata, et hic est actus cordis, et essentialis toti Trinitati; dari autem donandi actus, quo Pater et Filius tamquam unicum principium se donant alteri. Ex quo ergo spirationis dari donationem activam quae est spiratio, sive productio donationis formalis, cordis Patris et Filio. Datur autem donatio passiva vere producta ab activa. Ergo autem sit donatio subsistens, est sub persona, cui donatur et donatio ipsa. Ergo vero sit Deus, evidenter fit omnino absolute, est sub traditio, quam habet ipse idem ut omnia illa quae ipsi donantur ab spiratore. Est itaque Spiritus Sanctus donum subsistens, sive donatio. Et Spiritus Sanctus cui donatur et bonum ipsum, quod ipsi donatur, nempe Deitas, eadem ratione Rex salli

tamq.

tamquam donatae formaliter passive. Relatio Spirationis, tamquam donans activa. Et quia huiusmodi actus semper est amantis ad alterum, in quem dicitur voluntas diffundi, ideo vocatur impulsus. Vocatur insuper Spiritus, quia similimus est aeri, qui ex intimis visceribus extraneus afflatus. Unde specialiter ex hoc titulo dicitur 3a Persona Spiritus, nisi illa adiunctio, quod excludat omnem molem corpoream, in hoc centrum suum qualiter Persona est Spiritus, Sanctus.

90\. Dices: Pater producens Filium, Deum, et omnia absoluta donat Filio, quae donant Spiritui Sancto: quod est donum, quae convenit Filio ac Spiritui Sancto, et contra; sicut Filius non procedit voluntate, ita neque Pater, Spiritus, vel econtra; si Spiritus voluntate procedit, quia ipsi donantur omnia absoluta etiam Filius. Respondeo; quia Pater communicat Filio omnia absoluta: quod donat. Est enim, quod ipso, est aliud communicare, quam dare. Unde identitas Filii cum omnibus perfectionibus absolutis, quae sunt in Patre est etiam perfecta donatio. Et in sua processio Filius a Patre, est vera donatio, nam prius producens producit ipsa, donat eam, et perfectionem, quam haec productio.

91\. Ideo 1o non est ideo communicare physice, et voluntarie donare, nam communicatio est forma, qua perfectio aliqua est dador eximiis omnis: si loquamur de communicatione formali, et haec non est donatio, ut patet, nam si daretur anima universalis corpori organicato, esset utique subiecto communicata exclusio unionis; unio autem non est donatio; si vero loquamur de communicatione activa vel effectiva, quae est actio principii inducentis formam in aliquod subiectum, ea proprie dicitur prius communicare formam subiecto, non vero proprie donare, sed tantum metaphorice, et translative. Ideo 2o, omisso, quod communicatio formalis, sive physica, ut unio, sive methaphysica, ut idem tantum, sit donatio. Omitto insuper, quod communicatio activa sit donatio, et contra. Etiam omitto, quod Pater producens Filium donet omnia Filio, adhuc non inferet Filium procedere per voluntatem, neque inferet Spiritum Sanctum non ideo processurum per voluntatem, quia donationes procedit.

92\. Nota est, quod multiplex sit donatio, ut prope praesenti omitto, alia, quae consistit in identitate, alia quae consistit in actione productiva communicationis formalis, alia quae sit actus voluntatis, quae explicantur. 1o, et 2o donatio non pertinent ad voluntatem, formaliter quod tales, et contra, quod vero illo dixi:

prioni

priori genere donationis convenit Filio omnia absurda, non ideo concedit sex

voluntatis, at Spiritus Sanctus non procedit sic a parte voluntatis, et contra solum id quod est

donum formaliter ad voluntatem spectans, quod dicimus, Pater vult Filium producere:

ergo vult donare illi Deitatem. Ecce sicut Pater velle donare Filio per intellectum

locutione metaphorica formali, quae dissitat incidenter, hinc locutione activa

physica, non tamen velle donare Filio Deitatem, donatio voluntatis formaliter spectante

ad voluntatis lineas, quas explicuimus de processione Spiritus Divini. De quo

plura diximus, et Sanctorum effatis comprobavimus quae veritas [illegible]. Disp.

9. an detur in Deo vera et physica potentia ad intra ad processiones divinarum. Sec-

tio 1a. utrum processionis activae non dat.

Disp. 9a

An detur in Deo vera, et Physica potentia ad intra ad processiones Divinarum;

Sectio 1a. An Processionis activae non dat.

1 Quaestionem praesentem famosam reddidit Aureolus, qui, ut refert

Capreolus, negavit omnem potentiam physicam in Deo ad intra productivam. Intentus

concedere actum... producendi physicam fortasse tantum ... perfectionum Divi-

narum, ... semper ... concedendum actum purum ... excluden-

tes omnem potentialitatem. Sed quid sit de Aureolo,

2\. Pro quo decisione quaestionis ... ante omnia ... videtur

ponendum ne labores in aequivoco. Potentia alia est Logica, alia physica. Potentia

Logica ad aliquem actum est ipsa non repugnantia actus. Ita cursus ipse est aliter pote-

st ipso esse cursus, quia non repugnat ut curreret et curreret, et Homo ipse a se

essaliter poterat esse homo, quia homo esse homo non repugnat. Nihil autem aliud

explicat ... potentia in ... quas bona ... repugnantiam,

quia unum non repugnat, nec destruit alterum. Alia est potentia physica ad actum,

quae ... aliquid ab ipso actu, et in quo sint ... physice ... sensibus

inducere emittendo ... aliquid ... aequivocat, ut potentia ... physica

potentia, ... physicam influxum intrinsecum productum, et ... ratio ... additio ...

dicitur videndum est. Certum tamen ... potentiam Physicam debere influere

intra

intrin[secus] realit[er] distin[ctam].

3. 2° suppo[no] q[uod] po[tenti]a physice influens intrin[secus] distin[ctam] alia vocat[ur] f[orm]alis, sive accidentalis, alia essentialis, po[tenti]a f[orm]alis e[st] quae suppo[nit] independenter ab ipsa constitu[tione] s[ecun]d[u]m venit, tamquam aliq[uid] extra i[llius] essentiam, et e[st] accidens [vel] physicum, [vel] metaphysicum, ut aliqui volunt (ad[mitt]o me nullum enim accidens metaphysicum) po[tenti]a essentialis e[st], quae essentialit[er] supponitur in te[rmin]o et talis constitutione praesenti tantum inquirimus. An in processionibus Divinis detur po[tenti]a physica in p[rincipi]o producente, q[uae] q[uidem] sit antea po[tenti]a constituat essentialit[er] supponitur, q[uae] denotat producentem fiat[?] ar[gumentum] sus[cepti] veritatem constitu[tione]. De hac enim difficultate infra[?] agimus, ubi de constitutivo Divinarum Personarum. Denique 3° suppono q[uod] cum Processiones Divinae in activam, et passivam dividantur, prius videndum e[st] an in Deo detur po[tenti]a physica ad processionem, postmodum inquirendum. q[uod] difficilius e[st], an detur po[tenti]a physica ad processionem passivam, quae vere, et physice producit[ur].

4. Dico 1°: nulla physica po[tenti]a in Deo datur ad processionem activam atque adeo Pater nequit physice producere generationem activam Filii, sive suam Paternitatem, neque Pater et Filius possunt physice producere spirationem activam Spiritus Sancti.

Haec conclusio e[st] ex mente Aureoli, q[uae] si nihil aliud Aureolus intendebat, mihi e[st] luce meridiana clarior. Cuius Authoris opinio p[robatur], ad po[tenti]am physicam productivam natura requirit[ur] influxum physicum essentialis intrinseci. Et dicto ab illo essentialis; modo enim non disputo, an dicto realis essentialiter, et formalit[er] imbibat[ur] in physico influxu, et dependentia realis unius ab alio, an naturaliter sequatur. At Pater non habet, nec habere potest influxum physicum in suam Paternitatem, neque haec ab illa dependet[?]: ergo non habet po[tenti]am physicam ad Paternitatem. Confirmat[ur]: Paternitas non producit[ur] physice: ergo physice nequit produci. Consequentia evidenter constat: quia omnia praedicata Divina, quae dicunt ad intra, sunt physice necessaria, quapropter bene valet consequentia; non datur de facto: ergo physice non potest dari. Confirmat[ur] 2°: ergo Filius quia vere, et physice producitur a Patre, dicitur physice a Patre: ergo si Paternitas produceretur physice a Patre, diceretur physice a Patre. Confirmatur 3°: quia Pater[?] ex eo dicitur quia e[st] innascibilis, hoc e[st] improducibilis: ergo Paternitas physice nequit produci.

Ex hac doctrina infero, q[uod] neque aeterna[?] Paternitas

produci[tur]

q[ue] ducit, nisi loquam[ur] de re o[mn]ia fingent. Utri[us]q[ue] eo[rum] g[ra]tata realit[er] rep[u]gnantia
fingentes figurant. Et: revera n[on] p[ro]ducit Paternitas ante omne[m] [illegible] operatio[nem]:
q[ui]a nequit int[ellect]us noster discernere in Deo p[ri]us Paternitatis a Paterne p[ro]ducta.
Et ro[ti]o: quia mens n[ost]ra discernit, solu[m] p[otes]t separare unu[m] g[ra]tatu[m] realiter
in Deo exi[sten]s ab alio similiter in Deo realiter existente, quat[enu]s unu[m] cognit[um]
immemor alio, seu altero n[on] cognito, sive p[rae]cisio fiat absolute, sive formaliter
realiter; q[uo]d p[rae]sentis est puncto solo intelligens: q[uo]d nequit mens n[ost]ra p[rae]s-
cindere p[ri]us Paternitatis et Patratae: pr[ob]o: q[uia] hec p[rae]cisio foret, vel
cognoscendo p[ri]us n[on] cognita Patratae, vel cognoscendo Patrata, n[on] cognito p[ri]o illius,
neutro modo p[otes]t fieri p[rae]cisio: q[uo]d. Non 1°, quia cognoscendo p[ri]us, cognosceret
q[uo]d re ipsa n[on] e[st], atq[ue] adeo fingeret, sicut cognoscendo tam[en] in Pro Parente
fingeret, nec 2° modo fieret p[rae]cisio mentalis, q[ui]a licet cognoscendo Patratam
n[on] cognito illius p[ri]o, id fingat; n[on] t[ame]n cognoscit unu[m] incognito realit[er] alio, cu[m]
duo identificat, na[m] Paternas n[on] realiter s[unt] simul p[ri]us: q[uo]d cognoscendo
Patratas incognito p[ri]o illius, id p[rae]scindit. Mens au[tem] n[ost]ra, nequit aliud
exercere circa g[ra]tatas D[e]i quas cognoscit vel n[on] cognoscit.

6. Ex hoc discursu p[rae]cedenti, cu[m] dicas dari p[ri]us Patratis
in Deo n[on] re ipsa, s[ed] mente n[ost]ra, si dicis mente n[ost]ra discernere aliq[uo]d in Deo,
ut p[ri]us Patratis q[uo]d ante cognitione[m] n[ost]ra[m] n[on] erat re ipsa, nec se exercebat realit[er]
ut p[ri]us Patratis. Unde hoc sensu dicis dari p[ri]us Patratis p[er] fictione[m] mentis,
sicut dari veneranda Trinitas in D[e]o, q[uo]d mendaciu[m] mentis summe, si hoc
solum asseras, tecu[m] n[on] disputo; quis enim dubitat mente[m] n[ost]ra[m] fabricare
entia rationis plurima circa p[er]fectiones D[e]i? Si p[ro]p[ter]ea que ca[pu]t n[ost]ru[m] longissime
superant. Si dicis mente n[ost]ra discerni in Deo aliq[ui]d q[uo]d erat p[ri]us Patrati
a Patre p[ro]ducta. Unde hoc sensu falsu[m] p[ro]po[siti]o co[n]tradictoria; implicat enim q[uod] mens
discernat g[ra]tatas in Deo, que n[on] p[rae]cedebant in Deo ante mentis operatione[m],
[illegible]. Sicut enim nequit mens n[ost]ra discernere in arbore vitam
vegetativa[m] a vita rationali, q[ui]a vita rationalis in arbore n[on] e[st] realiter distincta, ita
nec mens n[ost]ra discernere in Deo p[ri]us Paterni a Patratis, exercere realit[er]

ante

ante desideratione mentis nullum inerat Deo prius Paternatis.

7. Quare in infiero, neque dari in Deo prius virtute suae Processionis activae, seu Paternatis, neque suae Spirationis activae. Atque illa his postremam disp. 1ª, et in seqa disp. proxima amplius roborabitur.

Sectio 2ª.

An detur Potentia Physica respectu Processionis Pare, est Questio de mero nomine.

8. Dico 1º, probabiliter dici posse, nullam dari potentiam physicam productivam suae processionis pare, et hec physice producat.

9. Probatur 1º pars, nullo effecto absurda posse esse virtutem productiva physice suae Processionis pare, ut probavi in superioribus, et etiam aliud praxis firmandus est: ergo solum Effectio activa sive Processio activa ex cogitari posse potentia productiva, respectu suae pare processionis: at processio activa non est physica potentia suae processionis pare: ergo etc. Antecedens probatur, quia processio activa est actus 2us producendi paras: ergo non est potentia physica productiva eiusdem suae processionis pare. Consequentia probatur: quia potentia physica est physice in ordine ad actum 2um productionis, sive physice est potentia ad producere: at actus essentialis 2us producendi non est physice in ordine ad actum 2um productionis, nec est physice posse, quod sit physice ad producere, nequit enim esse physice in ordine ad se: ergo actus essentialis 2us producendi, nequit esse potentia physica producendi.

10. Obstat 1º: actio increata, non est virtus physice productiva, quamvis sit prior origine ratio essentialis directa aliud, et licet ab ipsa essentialiter physice dependeat tanquam a priori, non ex alio capite nisi quia est essentialiter actus 2us producendi. ergo si processio activa est essentialiter actus 2us sive productio actualis quamvis sit origine prior para, quamvis directa essentialiter a para: et quamvis sit aliquid a quo para dependeat a priori realiter, et proinde adhuc activa processio non erit potentia physica productiva, sed tamen

oxiq essalit actu producere. Confirmatur iterum: unioni potentia advenientis quam distet ad extrema realiter distantia, quia est actualis unitio, quae est formalis uniendi extrema distantia: ergo formalis producendi actualiter terminum distinctum realiter, non est vocanda potentia physica producendi, sed actualis productio etiam non realiter distincti.

11\. Confirmatur ulterius: de actione quae de facto producitur creatis, tum a se ipsa, et sine ullo sui principio, non ideo actio erit potentia productiva physice sui, sed adhuc quamvis sit a se et sine principio, erit actio pura et mera formalis actu producendi, sicut nunc: ergo processio activa quamvis sit a se, et sine principio sui, adhuc erit purus actus producendi, et nullatenus potentia physice productiva, cum enim sit quid ponderanda processio activa Dei cum actione creata in omnibus, praeter quam in eo solum, quod actio creata est a principio, processio vero activa Dei est a se, et sine principio sui. Confirmatur denique ex D. Thoma 1. p. q. 25 a. 1 ... Theologi eandem mentem explicant; actum purum in ordine simpliciter semper praecedit potentiam: ergo existimant omnem potentiam esse imperfectionem, et consequenter excludendam esse a Deo in ordine simpliciter, et ergo etiam in linea producendi excludendam a Deo esse quidquid, ut actum productionis, ita actualiter, et inactualiter suae naturae, ut excludat semper potentiam physicam producendi.

12\. Respondetur 2° dico: si detur in Deo potentia productiva, ea debet distingui realiter ab actu 2° productionis. Secunda pars probatur: quia excludendum est a Deo. Maior patet: quia potentia ex ... excludit formaliter actum: ergo potentia illa Dei etiam formaliter excludit actum 2um. Et si dicas potentiam ex genere suo secundum ... generalem posse, non imbibere formaliter actum 2um, at potentiam Dei ad intra productivam imbibere formaliter actum 2um, quam Dei est ... 1° quia ... ducit. 2a est 2°: quia de facto ... actus, ergo dubitamus de potentia: ergo actus etiam divina non includit formaliter potentiam: ergo a fortiori nec potentia imbibit actum 2um formaliter. 3a est 3°: quia potentia divina ut Dei nihil aliud includit formaliter, nisi id ex quo formaliter sufficienter discriminetur a quacumque potentia non divina, quae est productiva, atqui non essentialiter ... discriminatur sufficienter formaliter potentia Dei ab alia non Dei: ergo non est ratio quod potentia Dei etiam ut Dei imbibat formaliter actum 2um.

13. Q. vero implet, disqui fialit roe nra xoatas poas,
ab actue productionis activae, quae erat minor in parenti discursu aucta, et, Processio passiva dependet immate ab activa, et haec activa non dependet a poa: ergo processio passiva non dependet a poa: Pt evidenter discurso, q. ...us productus eatenus solum dependet a poa, quatenus immate dependet a productione sua, et haec a poa; at si processio passiva immate dependeat ab activa, et haec tamen non dependet a poa: ergo processio passiva nullatenus dependet a poa ut formaliter distincta haec est a productione activa. Confirmatur: si actio producens calorem esset a se et non ab igne, calor non dependeret ab igne ex vi illius actionis; at productio activa est a se, et nullatenus a poa, ex formaliter mente nostra, ut sectione superiori probabimus: ergo ex vi illius productionis activae passiva non est a poa. Haec argumenta licet solutiones facile parabiles sciant, nihilominus redeunt probabiles praedictas opiniones, quapropter ab omni censura Duranduus ego facile calamum temperaverim, praesertim in nomine.

Sectio 3a

In quaestione de nomine Poa loquendum est cum multis.

14. Dum iam est, q. mihi persuasum sane Dominum veritas eos bellum vocate. Constat tum in Divinis realiter, et physice produci ab aliquo distincto realiter. Constat aliquid esse primum in Divinis, q. physice producat prius realiter a se distinctum. Hoc dexe, qui ... dari poas physicas, nihil aliud intendunt, quam q. apud oes constat esse certum, nempe in Deo dari principium physice producens prius realiter distinctum; qui negant poas ... Scedunt, ut salva fide fieri non poterant, ... dari principium physice producens; negant tamen poas, q. existimarent poam ... esse ..., q. est ... ultima essaliter ... actio producendi, unde dissidium ... advocaris poas, et actus devolvit. Alij putant nomine poas signari primum producens physice, seu poens producere physice; alij putant nomine poae non signari quodlibet primum potens producere physice, sed tamen primum q. aptum est producere, non ... essaliter producit, q. quidem est dissidium circa vocis significationem.

15. Nihilominus ingenue de voce cum pluribus, imo cum omnibus

Theologis

Theologis sequendum arbitror. Et dicendum dari in Deo potentiam physice productivam ad intra suarum processionum passivarum. Probatur 1º a priori; terminus physice productus dicitur physice productus, vi cuius extrahitur a principio, in quo virtualiter delitescebat, ut fert communis receptio Philosophorum explicantium physicam productionem. Filius D. physice producitur, quia physice extrahitur a principio in quo virtualiter latebat. Probatur assumptum; at virtualis delitescentia Filii in suo principio, est realis et physica illius continentia sive capacitas virtualis principii: ergo Filius physice productus in suo principio continetur tanquam in capacitate continente, seu tanquam in continentia virtuali, seu tanquam in productiva virtute. Atqui potentia productiva physice, nihil est aliud quam haec capacitas continens, seu continentia virtualis, seu virtus quae ... principium continiat in se terminum physicam, et actualiter productionis illum extrahit, et ex virtualibus entitatibus ... profert in formalem esse: ergo dicitur in Deo haec potentia, quae nihil aliud sit quam haec capacitas, quae Filius ... continet in se tantum, quem exserere producit.

16. Confirmatur evertendo exemplum, in quo fundatur praedicta opinio desumptum ex actione creata; actio non est capacitas ex qua extrahitur terminus ... formalis quem extrahit terminus ex capacitate principii: ergo licet actio creata non sit potentia physica, id minime probat processionem activam non esse potentiam physicam. Praecedens evidenter constat; quia processio activa D. est illa capacitas virtualis ex qua, ut principium continente, extrahitur terminus: ergo non est similis actio creata, et processio activa in ratione capacitatis virtualis principii continentis, consequenter in ratione potentiae, siquidem potentia nihil est aliud quam haec capacitas. Confirmatur tertio quia si exemplum ex actione desumptum firmum esset, etiam dicendum foret non dari in Deo potentiam ad intra; at nullus negat Aeternum Patrem esse principium Filii, et utrumque esse unicum principium Spiritus Sancti; ergo exemplum illud desumptum ab actione creata validum non est. Maior probatur, quia actio creata non est principium, aut causa, sed est tantum ratio formalis qua principium producit, seu causat: ergo si ex ipso illo ab actione ... foret, etiam diceretur, non dari in Deo principium productivum ad intra, contra ... Conciliorum, et Patrum, istantium Deum ex ... Trinitatis.

17. Probatur tandem ex paradoxo: haec potentia est vera ... Filium, sed haec non verificatur, ut potentia ... ergo ... physica ... est ...

P. Martinez

prius physicè potens producere Filium physicè. Maior est certa. Et minor probatur:
potentia logica est non repugnantia ipsius actus, sed Filium esse potentia. Sicut non repugnantia Solis
ipsi essentialis ut sit homo, est potentia logica ut sit homo: atqui Deus ut distinctus
realiter a Filio non est ipsa non repugnantia essentialis Filii; nam non repugnantia essentialis
sunt praedicata illius constitutiva, quatenus inter se distincta et nullam sibi in-
vicem repugnant: ergo Deus non dicit potentiam Filium, quam potentiam logicam, potentia enim logica
est Filium sit Filius, tamen est ipse Filius, hoc est, praedicata constitutiva Filii,
quae nullam inter se oppositionem dicunt; sed ea constitutiva Filii non sunt Deus, nec
constitutiva Patris, saltem notionalia sunt Filii: ergo potentia quae Deus dicit potentiam
Filii, non est potentia logica, sed physica.

18. Dices, potentia quam potest producere Filium, est potentia quam Deus
est Deus, at potentia qua potest esse Deus, est tantum logica: ergo potentia qua potest producere
Filium, est potentia tantum logica. Haec solutio claritatis videlicet clarissimam statuam
sylvae Paralogismi, ut patet in isti: potentia qua ignis potest producere calorem,
est potentia qua potest esse ignis: sed potentia qua ignis potest esse ignis est tantum logica: ergo
potentia qua ignis potest producere calorem est tantum logica. Nego consequentiam, quae probat, quod
Maior posse esse actu Deus activè producendo, est potentia logica, et subinde potentia physica
logica est ad actum productionis, physica est ad productionis passivè, nam dum dicit
Deus est potens esse Deus activè producendo Filium, significat Paternitatem, ut potentia ad
suum actum, qui est ipse Deus, nempe activa generatio, dum autem significat in re
aliquam potentiam, ut sit id quod erat Deus ipsam, significat potentiam logicam. Praeterea
cum Deus activa productio sit realiter ad illum realiter distinctum, quem suo
suo Verbo distinet, immediatè est, quod si Deus pater hic potentia quae Deus ad
in Filium sit potentia physica, ut superiori discursu probavi. Aliter vero dis-
tinguo minorem, potentia qua Deus potest esse Deus ad ipsius Paternitatis est potentia logica, con-
cedo minorem, ad Filii generationis passivè est tantum logica, nego minorem.
Sectio 4a. Fiet Argutiis, quae sectio 2a. Affecta sunt.

Sectio 4a.

Fiet Argutiis, quae sectio 2a. Affecta sunt.

19 Argutias quas pro Aureolo fecimus solutae [illegible]

nria

nras informari debent, ut Doctor doctrina pixcens. Ad 14 dico, non deroges parti 19: sit realis, et physicus ordo adproducere, si nomine productionis intelligatur, vera productio in illis formalis ratio actus producendi; sufficit, quod sit realis, et physicus transitus ordo ad terminum productum; si forte dari transitus, dictum a sacramentali, deinde praesenti in instituto passum, aut ni sit curandum est, ponet dari etiam in creatis principium seipso essentialiter vel determinatum ad producendum terminum, ut supra adduximus, quod prius esset realis ordo ad terminum, non vero ad producere. In praesenti res est realiter, nam processio activa est physice ordo ad producere passivum; cum enim respiratio terminum seipso essentialiter praecedens a parte, etiam respicit physice actum 2um processionis passivae, quamvis non sit physice in ordine ad actum 2am productionis activae.

20. Ad 1am confirmationem, solutio constat ex dictis, ac ... in rebus creatis, non deprius, quod non est illa capacitas vitalis intellectus, et ex qua profert in lucem, sed tamen ex formalis, quod tamen consistit ex capacitate alia, nempe passiva distincta ab actu, et iterum iuvat explanare exemplum; sed datur mas seipsa ultima determinata ad florem recipiendum, vere esset unio ... et sufficeret mas recipiens, sive sollicet actu 2um recipiendi, et potentia receptiva. In praesenti autem unio dicta a mas, sed mas recipiens, quod haec unio est solum ratio formalis vitalis, quod inducit formas in capacitatem a se distinctam, sed haec unio idem fatam esse ratio formalis vitalis introducendi formam in capacitatem, tamquam in habitum, et receptivam capacitatem distinctam ab actu recipiendi. Ad 2am confirmationem dic, quod unio de facto non est potentia receptiva formae, non quia potius actus formalis vitalis recipiendi, ut clarius ... quia est ratio formalis vitalis inducendi formam intra mas distinctam ab ipsa unione. Similiter assero, quod ... potentia ... formalis, quia ... genere, ... exercenda ... exemplum dictum.

21 Ad 3am confirmationem dic, implicationem ... claudi, quod ... actio creata ... et mancata ... exens ... quia ... creatum essentialiter dependens a ... quia essentialiter ratio formalis ... a se ... a ...

mancat

maneat extra sen. actu rerum a priori quod maneat in rerum natura. Alio ex

trahet rem a nihilo quod essentialis est quae manifesta implicatio, denotabit q.

operans prius illud, quod adhuc non exit, quapropter etiam rerum denotabit

exire a negatione sui. Tantum id fingitur, omittitur quod ex vi illigationis

maneret res producta, et exire ex re sine virtute sua productiva, non tamen quod

impressio activa ipsius de facto attingat rem talem ordinem ad productionem, quod

productio activa dicit extrahere rem et ante eam ipsa est virtus physice

per continentiam, atque in hoc casu implicat quod fingitur actio non extrahere

rem a se, et contraheret, sicut non est tamquam formalis ratio producendi, non ut principium

virtuale.

22 . Ad 4am confirmationem dicendum est quod duplex est perfectio

in Deo, alia improductiva physice, alia physice productiva. Circa priores asseruit

D. Thomas nullam esse rationem illarum in Deo potentiam, quia dispositio ad illas perfec-

tiones deinde esset imperfectio, et ad me manifesta implicatio; at de potentia

physice productiva earum perfectionum physice productarum, in his non locutus est D.

Thomas, sed universali doctrina de actu puro praelato potentiali. Immo oppositum aperte

docuit S. a. 10 quod concedens in Deo veram potentiam tum actum notionalem, quin imo

supposito quod processiones sint vere et physice producant D. Thomas et

reliqui Theologi ubique tenent concedere veram potentiam physice productivam ratione

perfectionis alicuius, in qua eminenter virtualiter et taliter productio ipso

tamquam ratione formali ultima extrahant in suum esse formale.

23. Ad 2um argumentum respondendo maiorem. Deinde Dico

fateor decipi posse conceptum aliquem potentiae ut sit abstrahentis ab actione

producendi, non tamen illum esse conceptum potentiae D. Ad instantias illas, quae 2a pars doctrinae

fuerunt, ita dicendum est. Ad 1am, non quod sine fundamento dicat, quia potentia,

quae est potentia D. ut talis debet includere omnem perfectionem sibi propriam

divinae potentiae, actus autem actus 2us est conceptus perfectionis intrinsece divinae

potentiae, debet ergo actus iste 2us formaliter explicari in conceptu potentiae divinae ut talis,

| [illegible] | de quo latius dicendum in materia de scientia Dei, et in ipsis

arbitratis. Ad 2am instantiam dic, quod tale dubitari refleximus potentia et enim

a nobis cognoscentibus rem aliquam quod actus noster rationis formaliter attingant.

nego.

neq videtur in actu — Sutores dubitant de debito realitatis

acceptione animali, quod dubitant de debito immato abstractionis. Ad quas

dicitur solum afferri in acceptione per D. vitalis ... discernit a D. Divino,

S. etiam quod ... est ... realiter de ... ad quas ... actus ...

activus ...

24. Ad maiorem abundantiam ... omissa maiori, negando minorem

quod ... dicitur ... realiter actus ... producendi activi a potentia productiva ...

acceptione nostra ... Ad probationem ... omissa maiori, et minori, nego consequentiam,

... dico ... productio passiva ... dependet realiter a potentia, non ... dependet

... realiter ... acceptionem ... obstractionem potentiae ab actu ...

... Ad probationem ... distinguo maiorem ... dependet ... a potentia

quatenus productio ... dependet a potentia ... productio ... realiter a potentia ...

maiorem, quod realiter ... productio ... et potentia ... maiorem ... clarior

... productio dependeat a potentia, quod ... realiter ... potentia ... Ad

confirmationem ... omissa maiori et minori ... processio

activa est realiter ipsa potentia, quapropter ... dependet realiter a productione activa

dependet realiter a potentia ... praescindente potentia ... potentiam ...

in ... actu ... realiter ... praescindente ... dependentiam

... productionem activam a potentia ... intelligens ... a potentia ...

... processio activa.

Disp.^o 10

An Potentia productiva ad intra sit a liberis absoluta et ... An aliquid ... et ... Personae producentis.

Sectio 1^a

An Divina essentia sit ... virtualiter relationum?

1 Satis ... satis urgentia ... disp. 2^a ...

... actualiter ... iuvat ... sermo ... productiva ...

in examen vocatur ... Authores ... et ...

an melior ... sapientes ... ...

Ipo veritas suscipere amore veritatis defendendae, nullis malis cordatum dimittatum studio, a quo pars adversa natura est, qui ex nunc fratres omnes Doctoribus me sensus primas tribuisse, et nunc etiam libenter differre.

Subsectio 1a.

Expenduntur, quae noviter 9a nostra sim[illegible] nationes inventa sunt.

2\. Sectione 1a praecipue disputationis sane posui definitionem processionis ... et impugnandas succedi; et talis extremorum studio, cui si solum addat distinctionis extremorum, ex ... ipso productionis ... absolute. Sed ecce ut audio illius Author de mea fide ... dicens ... [illegible] ... Denique ... in ... de ... ipse defendit ... et talis extremorum studio, quae si ... inter extremos ... distinctae sufficeret ad ... productione ... [illegible] ... postulationi ... priorem illam definitionem me ex ... ex suo fonte ... ipsius de Trinitate ... 2o disp. ... cap. 1o § 3 ... definitiones ... de ... exhibuit ... quam velis definitionem impugnare ... me ... utraque sunt.

3\. ... eadem disp. 1a impugnavi obscuratum ... doctrinam quia semper illius Authoris ... probare, probabant ... voces ... obscuram ... aut ... aut ... probant processio ... relationem abesse ... relatio ... tanquam in ... tanquam in fonte, et tanquam in radice. ... obscurum est, et fortassis obscurius relationis ... tanquam in ... a priori sui, tanquam in fonte, et tanquam in radice, ac cedere abesse. Quapropter ... aliud prius af- ... ex quo probet relationis ... in ... tanquam in fonte, radice ..., obscura manet ... et ... probata. Unde ... ac ... probaret relationem ... abesse ... abesse.

4\. ... ut clarius pateat, animadvertendum est ex ... omnes, quae sunt ... relationis abesse, ac ... dixe ...

ab

ab essa, tamquam a fonte, et radice virtutis. Unde Thologg dubitantes an relationes oriantur ab essentia, quem sublaubitat an contineant in essentia, tamquam in fonte etc. qui ergo probare intendit relationes oriri ab essentia, nihil probans egit in hanc controversiam probandam, similiter aliud in medium attulit, nisi quod relationes contineant in essentia, tamquam in fonte. Possum enim ulterius a te petere rationem aliquam ex principiis fidei, vel naturalibus deductam, ut mihi persuadeas oriri relationes ab essentia, tamquam e fonte rivulos, tamquam a radice filia, aut tamquam a sole stellarum splendor. Contrarium in nova hac defensione processionis virtualis huc usque adducat, quia totus penitus est, stat illa impugnatio nostra, scilicet, voces audio, unde autem probet essentiam Dei esse fontem, radicem, principium activum, et originem relationum, neque audio, neque video.

5\. Dicit Joannes Evangelista aquilinis oculis se perspexisse processionem virtualem, quando inspexit, quod in principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Ergo Joannes solum vidisse, quod omnes fide novimus, scilicet Filium fuisse in Patre, tamquam in suo principio, et paternitatem patrem Filii, et Filium genitum a Patre esse unum Deum; quod omnes confitemur ut veri catholici. Nulla processione virtuali. Dicitur 2° in Symbolo, genitum Filium Dei esse Deum de Deo. Ergo est Deus genitus a Deo Patre, non autem productus a Deitate Patris. Dicitur 3°, omne bonum est a Summo Bono. Ergo omne bonum productum est a Deo, bonum autem non productum, non est a Summo, alias Deitas esset a se ipsa virtualiter producta, sicut dicitur, quod tegit omnes Caelum, id est, omnes, qui teguntur, caelo ambiente teguntur.

6\. Respondebis, non optime intelligere distinctionem virtualem Patrum ab essentia; ergo quam facile intelligere possumus Patrem ab essentia productum virtualiter. Ergo 1° me Patri distantiam distinctionis virtualis captivasse intellectum, at securum fides non dictat per certum virtualem; sed ex relinquo mentis. Ergo 2°, quod definitio distinctionis virtualis est omnino clara, at definitio, quam attulit ab his Doctoribus, pro virtuali processione post mille verborum ambages, nihil explanat ut mox dicam. Ergo 3°, quod verificatio duplicis praedicati contradictorii exigit in rebus, quibus distinctionem realem inter ea, de quibus verificantur, cum autem verificentur de divina essentia, et Paternitate, sine ulla distinctione reali, non ratione, nec essentiam, et relationes dicere perfectionem equivalentem distinctioni reali, nam exigitur ut relationem essentiam sine distinctione reali [illegible] proprius [illegible] abusque distinctione, at essentia quod relatione non exigitur, sine productione reali [illegible]

nario ꝗ agendꝰ e, ꝗ ꝑductiorꝫ valꝫ, i ectus intelligo essꝫ digni virtu
a relatiue, n autꝫ intelligo essꝫ pducere virtualr relatiõ.

7. Adhuc reclamabis, Eminentiã Deitatis virtualiter relationum
messa duo dicere, 1ᵐ Deitatẽ ꝗ perfectionẽ saltꝫ extensiue relationibꝰ.
2ᵐ Deitꝫ dicere quandã eminentiã sui diffusiuã, et conatiuã per re-
lationes, n cuius Deitas e tribus illis seorsim, et collective, quo mi-
nime posset extendi relationes, ideo est maior ambitus, et amplitudo
seu extensio Deitatis, quã relationis, quapropter essꝫ singulas relationes
perfectisse continet, vt origo; seu prius dictum n obstantia n actio
requiritur summe perfecta illius, ideo Deus continet eminenter tres.
Et tamẽ concludꝫ quo hoc sumere n viderit, est summe ipsa.

8. Reuocabis productionẽ, quia ita requiri excessum ꝗ per-
fectionis in producente, vel rei productæ, igitur potẽ producentiꝫ, sibi æqualem,
iã vero fale inferro, quod relatio spiratoris excludit virtualiter relatiõ
Paternã, et filiationis, quia est æqualis perfectionis cuilibet, et præstat
per quandã eminentiã diffusiuã, et conatiuã per relationibus
Patris et Filii, nã cuius e tribus duabus seorsim, et collective, quo minime
posset extendi duas relationes, ideo est maior ambitus et extensio re-
lationis spiratoris, quã paternã. Quo 2º, quisunque n rugnas virt-
fectio conuat ꝗ identitas virtualiter potest producta, sicut ad dicitur esse dicere
eminentiã sui conatiuã, in illis ptas illis conatiuæ propria producentis
apparente in hoc discursu supponit, quod est fundus, fauore essꝫ identitatis
illibus, et posse identitati fieri, hec autꝫ e posita tamẽ logo; sicut Patris
potest conatur esse ꝗ posita tamẽ logã, n p̄ticere productuã esse.

9. Instabis: repetendo ipsum, quod in superioribus
Deus vero suo iudicio affirmare ꝗ esse virtualiter, mira quidẽ probatio! nõ Deus
cum affirmare. Dices Deus vero suo iudicio affirmare, quod Deitas excludit
et imperfectionẽ. Vanum, si quod fundus sibi restat ex imperfectione
Deitas, n pducere relationes. Instabis Deus dicere, quod esse e relatione
dictionis, quatenus extensiuẽ ꝗ perfectior omnino, quo inde deo p fundo processio.
Clamabis, Deus affirmare suã Deitatẽ fecundã, et licet, nõ itaque,
permittes Deus ponere in sua Deitate splendati, que hæc, quod dicitur, id

Cæpi

q̄ cupio probari. Fatem Deū cognoscere suā Deitatem cū suo tolerantiā, quæ sunt indemptē cū tribus, nō tamē idemptitatē cū productione, aliàs etiam relationes producerent essentiam, quia hæc locutio ē mutua, nec minus identitas est cū relationibus, quam relationes cū essentia, sicut ergo identitas cū uno nō ē productio unius, ita nec identitas cum tribus ē productio trium. Subsectio 2.ª brevit instauro argumenta, quæ feci contra processionem virtualem.

Subsectio 2.ª

Brevitèr instauro Argumenta, quæ feci contra Processionem virtualem.

10. Sollicitatus impugnavi processionem virtualem ex dictis ab Authoribus ipsius concepta, sequeretur probabiliter dici posse quod relationes sint creatæ virtualiter, quia si solum addant dictionem realem inter relationes, et essentiam, erunt creatæ realiter: ergo si ideò sunt productæ virtualiter de facto, quia si addidat distinctionem realem producerent realiter, etiam de facto, erunt creatæ virtualiter quia si addidat distinctionem realem erunt creatæ realiter.

11. Huic respondet rebus forte illius D. distinguitur realiter à Patre, necessariò creatur: ergo et Paternitas distinguitur realiter à Deitate et erit creata. Solutio non satisfacit, illigentem quamvis distinguatur realiter à Patre non distinguitur à Deo, imo est realiter unus Deus cū Patre, et identificat sibi omnem perfectionem simpliciter simplicem; at si Paternitas, quæ modo tantum est distincta virtualiter ab essentia, et ab omnibus perfectionibus simpliciter simplicibus, distinguitur realiter à Deitate distingueretur realiter atque adeò excluderet se realiter omnes perfectiones simpliciter simplices, verificantur ergo ex vi distinctionis realis relationem esse creatam propterea quæ de Paternitate narrat realiter Deitas, et perfectiones simpliciter simplices, et contra est Deus. hæc à dicta satis sunt, ut ostensum explanatio non egeant.

12. 2.º impugnavi productionem virtualem, cum dicitur esse similitudo inter essentiam, et relationem, si ea similitudo est propriè propriæ, et realiter talis; si tantum secundum quid, et virtualiter similitudo, sit similitudo vera realis, et propria, erit etiam productio realis quia quod sit de ratione distinctionis inter extrema similitudinis. Si sit similitudo secundum quid solum, metaphorica adumbrata, et virtualis explicatur nomine similitudo, idem sit ibi, atque nihil propriè explicat.

13. Huic respondet rebus D. distinguitur dicitur ab eorum

q̄ interposse. Deffit homo est aīal r̄oale .i. s[illegible] aīal ē sumṽ, .i. Brutṽ: n̄ Brutṽ: q̄ sumṽ: q̄o explicatur idem per idem.

Ideo longissimũ est discrimen int̄ deffōem Solis, et deffōe p̄ductionis vitalis, nam in deffōe Solis ponit aīal, cceptṽ scilicet genericṽ, unde si ro-gassem, q̄d intelligat nomine aīal posito in deffōe Solis an irr̄oale aīal an r̄oale, Rendũ esset neutrũ, s̄d cceptũ genericũ aīalis, qui explat indiperenter ā differentiis r̄oalis, et irr̄oalis, scilicet vivens sensibile, at nomen Similitudo in deffōe processionis vitalis, n̄ ponit illegis r̄o generica univoca Similitudinis abstrahens ā vitali, et r̄ali, neque enim dari r̄o univoca Similitudinis, superius Similitudini vitali, et r̄ali, nam vitalis ē secundũ q̄d metaphorice, et solũ umbra Similitudinis, sicut q̄o nequit dari r̄o cōis Solis picti, et veri, neq. r̄o cōis univoca risus, sumpti [illegible], et r̄urali, itaque [illegible] Similitudini vitali, et r̄ali.

24. Ergo apertũ discrimen, cur & regularis vere loqui n̄ liceat interrogare an cceptũ aīal positũ in deffōe Solis, sumat p̄ r̄oali an p̄ irr̄oali, q̄ ē nomen univocum, at mihi liceat, imo ne trans-gressor videar leges logicæ, cogor interrogare an nomen illud Similitudo po-situm in deffōe p̄ductionis vitalis sumatur p̄prie, an improprie, n̄ m, potius rexe, q̄d sumit abstrahendo ā p̄pria, et impropria significatione. rerẽ r̄o dicti mirabi-lior, n̄ enim ē excogitabilis univoca, q̄ abstrahat, quæ abstrahat ā p̄pria, et metaphorica hec pertinent, nam sicut sumit proprie s̄ excludit p̄ductionem r̄alem, si dicas sumi improprie, recurris ad Similitudine vitali atque ideo n̄ explicari [illegible] genus, aliq̄d nōis differentias, s̄d explicari idem per idem, et venit ... explicas ... mihi n̄ las scripta, s̄. vole arguere numquid ... eius quo ... abrupte. et sine addito: intensũ, et relationem, dat Similitudo aparte rei. q̄ nomen illud similitudo n̄ ē genericũ, nam si esset genericũ ... oporteret sine addita differentias vitalis: sicut de hoc affirmat est aīal. et sibi cero ore ... quamvis n̄ addat differentias r̄ale.

25. Explicatio moriugnavi, q̄ ap̄ oēs [illegible]; q. In hac explicatione p̄ductionis n̄ explat distinctio exterior, atque idem ap̄ ... si sensibili ... hec p̄ductio, n̄ ē aliud ... p̄ductio v̄o, et r̄alis. Quapropter ... adverte ...

aliud

aliud dicunt quam corpus humanum Christi Domini esse a se ipso per se physice
ante omnem operationem intrinsecam; qui autem dicunt nihil posse se ipsum producere realiter,
dicunt esse impossibile quod verificetur haec propositio: humanitas est a se ipsa realiter; sicut
neque concedant hominem esse a se ipso in naturalibus. Concedendum est, hominem producere a se ipso
realiter et physice, quamvis nulla distinctio intercedat inter hominem producentem et
hominem productum. Unde tandem concludo, quod nullus omnino concedit sane posse verificari, humanitatem
Christi vere et physice esse a se ipsa humanitate, qui negaret posse etiam produci humanitatem
a se ipsa humanitate. Salvant ergo omnes productionem realem in ista similitudine
[illegible], quamvis discriminent theologi. Alii autem sentiunt cum [illegible] similitudinem
illam [illegible] dicunt realem, id est distinctionem includere implicite in ista similitudine. Alii
vero existimant similitudinem [illegible] nec implicite includere distinctionem, neque [illegible]
[illegible].

16. Ex hoc fit, quod apud omnes est certum, neminem eorum
scilicet salvari [illegible] productionis realis in ea similitudine, quod [illegible]
hominem, in quo fit omnes conveniunt praeter paucos illos, quibus [illegible] putant, sic
arguenti [illegible] productionis realis, [illegible] in hac similitudine, scilicet
Christus a se ipso ante operationem intrinsecam. Haec similitudo datur ante omnem operationem
intrinsecam essentiae et relationis, quamvis inter illa [illegible] distinctio realis: ergo datur
productio realis inter essentiam et relationes, quamvis [illegible] distinctio realis, sicut apud
omnes, apud quos Christus Dominus in Eucharistia sit a se ipso per se physice ut praesens
in [illegible], Christus se ipsum producit realiter, quamvis nec [illegible], neque realis,
neque realis distinctio intercedat inter Christum producentem et Christum, qui producit. Con-
cedere autem Christum Dominum a se ipso esse per se, [illegible] Christum Dominum producere se ipsum,
quod non disputat a se ipso, [illegible] concedat productionem realem, et tamen [illegible]
[illegible] iuris [illegible] denegare.

17. [illegible] adeo verum, ut sit in scriptis hic author
concedat similitudinem inter essentiam et relationem de [illegible], cui solum deest
distinctio realis [illegible] ut similitudo [illegible] productionem realem, mihi
[illegible] arguenti navit [illegible] veram similitudinem, solum concessit umbram et imitationem
similitudinis, sicut [illegible] est imitatio [illegible]; quo concessa similitudine, argumentum
meum et discursus [illegible] effectum, et facile probabatur intentum; at [illegible]
impugnavi, semper [illegible] similitudo, [illegible] sine [illegible] addito, id est diminuente,
[illegible] et [illegible] productionis [illegible], sicut [illegible] est similitudo, quae datur ante

operationem

operationis inter extrema realiter distinctas, quin nihil aliud dicat nisi distinctio realis extremorum, ut sit productio realis. Quam vocem sequi audimus, semper ut illorum accipimus, quod apud omnes sonant. Aliás illa [illegible], huic equivalebit, est hirundo, cui dicat distinctio realis extremorum; ut sit hirundo; quod sane inepta foret definitio, similis huic: risus agri est risus, cui definitio quod requirit, ut sit risus. Extra definitio in quibus me contentur non eadem redonare, sed liberissime condonare. Subsectio 3. [illegible] productionis virtualem noviter arguo.

Subsectio 3°

Contra productionem virtualem noviter arguo.

18 Contra est 1°: quia cum dicit virtualis processio est tamen metaphorica processio, et virtus virtualis productivo, dicit est virtus metaphorice; nihil proinde explicat, quod considerabit scholastica dignitas. Sicut Deus est petra metaphorice, est leo, est agnus, est oculus metaphorice et simile eodem prorsus sensu, dicit esse productorem Rectores metaphorice, quod dicit metaphorice Petra, Leo etc. nihil abonuo, sed illa sit metaphorice propter Rectorum extra stylum scholasticum; explicandum est quod sit. Est contra illud pratum, quod quod assimilat esse prior productivo virtuali.

19 Contra 2°: idque metaphorice explicat aliquo nomine aliquod, verum et reale est hoc explicabile sine metaphora; ut si dixi ridiculas agri explicat metaphorice nomen risus, explicatur sine metaphora nomine viriditas: rogo quod sonauthes, siquidem nomen hirundo est metaphoricum ad explicandum processionem virtualem. Explicent nobis sane per aliquod vocabulum proprio, et non metaphorico.

20. Contra 3°: homo pictus dicitur homo, quod obiter, et sine attentione inspicienti, apparet fortassis pro oculorum fallaciam homo, cum revera homo non sit; attente considerant, ergo si attente consideret esse. Apparebit non producere Rectores, quamvus obiter inspicienti appareret in fallaciam productiva Rectorum. Rogo quod hos authores, attente inspiciant esse. Et nabunt processionem virtualem.

21. Contra 4°: Homo pictus absolute non homo, atque adeo haec est falsa propositio: pictura est homo. Atque est [illegible] picturahomo

n

n' est homo: ergo haec propositio est falsa: Relatio est abstracta, et haec est vera: Relatio non est abstracta: ergo incipit per relationem produci realiter abstracta, quia haec propositio verificatur: Relatio est abstracta; quia verificatur realiter haec, quia est relatio est Relatio est. Dicas verificari hanc propositionem abstractam, Relatio est abstracta sed hanc restrictam Relatio est abstracta realiter. Respondeo, quia semper usurpati praeteritis illam sine illo addito restrictive. Respondeo, pariter in ea probabis dicis probas idem nam utpote Relationes produci abstracte realiter praeferes propter apud omnes sine quo quiverit, et qualis obscuratis, deliquis veritate, et intelligo dicas praeteritis dubiis, ac dicendo prioris quam assumebas probandam.

22 Replica 5o: doces Relationes divinas realiter abstractas, quod omnes Theologi docent. omnes Theologi docent abstracta esse priora notionalibus, omnes etiam Theologi docent cognitionem esse priorem amore, nec tamen realis productionem vitalis amoris a cognitione. Etiam animale est prius hinnibili in subsistendi consequentia, quia tamen est prioras logicas, et consistit in eo quod animal dicitur pluribus quam hinnibile: propter quam amplitudinem est bona consequentia est hinnibile: ergo animal, non econtra, ideo ex eo quod est bona consequentia est Pater: ergo Deus, non vero econtra, est Deus: ergo Pater. tamen arguit priorem logicam in subsistendi consequentia, non vero prioritatem physicam per priora prius productivi.

23 Quo instas infertur ex Relatione spiratoris, bene valet est Pater: ergo spirator, non tamen econtra spirator est: ergo Pater; et tamen arguit Relationem spiratoris esse logice Patri, et Filio, non tamen infert esse priorem in productione Paternitatem, et Filiationem. Replica 6o: asseris processio realis esse illa. Quaeso, quid sit dico: Incipiat inter extrema realiter distincta, esset processio realis realiter. Explica quomodo sit haec similitudo inter extrema indistincta. Non vero quod foret, quod esset inter extrema realiter distincta. Relinquis enim inexplicatum quomodo sit, et nobis enarras, quod foret in hypothesi impossibili, quod non est, et non foret.

24 Replica 7o: Improbabiliter definiret animal esse illo quo conceptu, cui si addatur rationalitas, exit homo. Homo impossibilis est, quam animal esse aliquid hoc in se antequam mente incipiat iungi rationali, sed irrationali illud aut determinatum esse, quod inest, petitio quod petit definitio animalis, non vero esse illud quid quod resultat ex illo, et ex addito conceptu rationale: ergo etc. Ideo: improbabiliter definiret distinctio realis sine hunc modum, est illa similitudo extremorum, cui si addatur conceptus relationis unius extremi ad aliud, exit distinctio realis: ergo improbabiliter definitio

necessi

processio vitalis esset illa habitudo, quae diceretur extrema dicta realis, esset productio realis.

25\. Contra 8°: inepte definiretur processio realis esse illa habitudo extremorum, cui si adderetur distinctio realis, esset processio vitalis: ergo inepte definitur processio vitalis esse illa extremorum habitudo, cui si adderetur distinctio realis inter eadem extrema, esset processio realis. Sicut enim concipi potest habitudo inter identificata realiter, versari inter distincta realiter, ita etiam concipi potest illa habitudo inter distincta realiter versari inter identificata realiter. Et sicut explicatur quod primo illa habitudo inter identificata realiter, exponendo quod illa fieret, quando versaretur inter distincta realiter, ita similiter explicare debes, quod sit illa habitudo, quae modo datur inter distincta realiter, ut inter Patrem et Filium, exponendo quod illa fieret si versaretur inter identificata realiter.

26\. Contra 9°: quia est quidquam falsum, quod si se haberent Petrus et Paulus distincti realiter, sicut modo se habet essentia et relatio, Petrus et Paulus distincti realiter, eo ipso alter alterum produceret realiter, sicut etiam est falsum quod si essentia se haberet quoad relationes, sicut modo se habet Pater ad Filium, etiam servata identitate reali esset productio, essentia produceret tantum vitaliter relationes, non enim produceret vitaliter tantum, sed etiam realiter, sicut si sumamus Solem, qui si se haberet ad suum lumen, sicut Sol ad radios lucis, seipsum produceret realiter, quamvis non distinguatur a seipso realiter. Non enim requiritur alia distinctio realis ad productionem realem, nisi quae requiritur ad conceptum Ab. Unde, si utanteo operationis, vere esset habitudo. Et conceptus Ab, non requiritur distinctio realis, sed tantum vitalis, neque ad conceptum productionis realis, requiritur distinctio realis, sed tantum vitalis.

27\. Contra 10: instat concipi inter distincta realiter illam habitudinem, quae tantum est inter distincta vitaliter, ergo improbabile est definitio. Antecedens probatur, nam habitudo inter distinctas tantum vitaliter est umbra habitudinis, habitudo picta ac denique non habitudo, at ab illo, quod non est habitudo, et ab illo, quod est habitudo, non potest abstrahi univoce realiter ratio communis univoca, sed tantum aequivoca, ergo nequit concipi illa eadem habitudo, quae est inter distinctas tantum vitaliter, esse, aut versari inter distincta realiter, nam habitudo inter distincta realiter est vera et realis habitudo, sicut nequit concipi ratio communis abstracta ab umbra hominis et homine, in quo apparet prior haec definitio, quam ... quae tradere ...

p[er] a[n]i[m]al[e] r[ati]onal[e], seu h[om]o[?] in hunc m[odu]m, h[om]o e[st] i[ll]ud a[n]i[m]al q[uo]d ... [in]cipiat cum irr[ati]onali desinet Brutu[m], na[m] illa ead[em] [forma]liter [per]fectio a[n]i[m]alis, quae e[st] cu[m] diff[erenti]a r[ati]onale, ead[em] inq[ua]m, [forma]liter incipit cu[m] diff[erenti]a irr[ati]onale. Et illo ead[em] [forma]liter h[abi]tudo, quae incipit cu[m] identit[at]e r[ati]o[n]alis extremor[um] nec incipit, nec incipi pot[est] cu[m] distinct[ion]e r[ati]onali extremor[um].

28 ... 11: quia[li]s[?] et 2[am] regulas Dial[ecticae] sustineret illa def[initi]o a[n]i[m]alis, e[st] illa perfectio quae cu[m] r[ati]onali constituit ho[minem], et cu[m] irr[ati]onali Brutu[m]; at nisi prox[im]a desideraretur, sustineri n[on] posset def[initi]o [h]o[minis] in hunc m[odu]m, homo e[st] i[ll]ud a[n]i[m]al, cui si tollat[ur] r[ati]onale et addat[ur] irr[ati]onale erit Brutu[m]: q[uo]d ... et utrunq[ue] sustineret illa def[initi]o processionis ut sic: e[st] illa h[abi]tudo, quae cu[m] distinct[ion]e r[ati]onali extremor[um] constituit productione[m] r[ati]onalem, et cu[m] r[ati]onali identit[at]e extremor[um] constituit productione[m] r[ati]onalem; adhuc sustineri n[on] pot[est] q[uod] processio r[ati]onalis explanda h[a]ec def[initi]o, processio r[ati]onalis, e[st] illa extremor[um] h[abi]tudo, cui si tollat[ur] identitas r[ati]onalis extremor[um], et addat[ur] distinctio r[ati]onalis, erit productio r[ati]onalis, na[m] productio r[ati]onalis essential[ite]r constituit[ur] identit[at]e r[ati]o[n]ali extremor[um]: q[uo]d def[initi]o nequit productio r[ati]onalis exponendo, q[uo]d resurgeret a statu oratoris [forma]li illi[us], et subrogato opposito, sicut explicari nequit q[ui]d sit [hom]o, 18
exponendo q[uo]d resurgeret ablato r[ati]onali, et addito irr[ati]onali. Hic tamen def[initi]o ... ... e[st] ..., qualis [de]finixit ... et illa entitas, quae si n[on] esset corpus esset ... ... constituit a[n]i[m]al utrumq[ue] realiter productivu[m] processionu[m] Divinaru[m].

Sectio 2[a]

An Absolutu[m] constituit Principiu[m] utquo [forma]liter Productivu[m] Processionum Divinaru[m].

29 ... hac d[e] varia plurium sunt opiniones celebrat[a]e sua famose. 1[a] docet. Solu[m] q[uo]d absolutu[m] esse pot[entiam] productiva[m]. Hanc opinione[m] n[on] invenio ap[ud] ... ... impugnat Scotus in 1[o] dist. ... q. Unica ... hic opinio talis, et ad magistr[um] illi[us] ... citat D. Thom. 1[a] p. q. 41 art. 5 ... immerito, na[m] corpus ... ... Angelicu[m] D[octorem] his verbis: et ideo pot[entia] generandi significat in recto naturam ... ... 2[a] ... ... pot[entia]s productivas in Deo. Sic D. Thom. ... ... unica. 3[a] docet ... ...

ita Liberi Cingitur Albi. Aº doce absolute, et aequalit portat, cum tertio esse potentiam ad intra in Deo sta Patre. Valentia, et alii. 5 vero potentiam generativam filii desistere in sola Paternitate, potentiam vero spirativam in sola relatione spiratoris. Ita Durandus, et alii recentiores.

30. Dico 3º potentia sacra: neque sola essentia est potentia productiva nullatenus connotata relatione, sed prius per se productiva. Nomine est Cajetanus, quicumque praedicatum absolutum, et loca. Haec Deus probat Scotus 6 arguens loco citato, quibus omnibus breviter causas similes tamen praeter missis, abundare dico statuta. Primus autem suppositum aliud esse prius quod, aliud vero prius quo, prius quod est suppositum, quod denotat producens. Imprimis autem est, sine qua non, quo suppositum producens. Vero per relationem eius adspicit absolutum, et relativum. Ad relationem devolvit ad prius formale quo, sive ad formalitatem, quae est potentia productiva sive formalis, et physica secundas, a quo producente vel suppositum denotat producens. Sicut intellectus est potentia quo producente immanenter in intellectione, sicut homo dicit intelligens. Et hic principiis,

31. Dico 2º praecise pt, sola essentia est essentialiter prius quo productivum, sive potentia productiva filii. Ergo Deitas, et potentia generativa essentialiter convertuntur. Hinc infero: quod de quocumque supposito verificatur Deitas essentialiter verificatur agere posse generare filium. At de Spiritu Sancto verificatur essentialiter Deitas: ergo de illo verificatur aequaliter posse generare filium. 2º probatur, et de solo Patre verificatur Deitas: ergo de solo Patre verificatur posse generare filium. 3º probatur. Deitas est terminus coetus Trinitatis: ergo posse generare filium est terminus coetus Trinitatis. Haec omnia absurdissima sunt: ergo sola Deitas non est agere potentia generativa filii. Ad autem locutum pt: quod potentia generativa est nullius praedicatur dicit nec in recto, nec in obliquo, distincta Deitate, ut supponit sua, quam impugno: ergo potentia generativa est agere convertibilis essentialiter cum Deitate. Adaequatum statui potest, si potentia generativa sumatur in quolibet praedicato absoluto, vel infiniti, ut intellectione, etc.

32 Dico 3º: Deitas attributum quantumcumque relationes dicit Deus; et intellectus attributum quantumcumque relationes intelligentem: ergo potentia aequaliter

Solutio

[illegible] per a [illegible] absolutum, et commune tribus Personis, quamlibet constituit potentem generare. Patet consequentia, quia sicut Deus constituitur adequate per Deitatem

Año de 1655 Abiendo ia muerto el Pontifice Romano Inocencio dessimo, i juntadose a Conclave los Cardenales eligieron A Paulo Sexto, el qual despues de electo quatro dias, [illegible]

[illegible] ita [illegible] generare [illegible] 35

[illegible] Deum, ita [illegible] generare [illegible] adintra. [illegible] Dei [illegible] Filius ac Spus S. [illegible] Filius, et Spus S. [illegible] in Deitate [illegible] generandi [illegible] hilis. 36

33 [illegible] ut fide catholica [illegible], neq Deus generat, nec generat: [illegible] generat [illegible] generat [illegible] Deus generat [illegible] Deus, et Omnipotens [illegible] Angelus [illegible] generat Filius. Denique [illegible] generandi [illegible] Deus [illegible] generat [illegible] generat.

34. [illegible] ex adducendis [illegible] quae subiicio. Sectio 3a [illegible] relativo [illegible] productivus.

Sectio 3a.

Martinez

Nihil absolutum etiam in notato relativo potest esse principium quatenus quo productivum.

35. Quare hec conclusio statuit adversus authores ... noe aut esse comprehendo quod liber gratus ... Ante probationem suppono bifariam ... divisos, qui relativum inequaliter requirunt ... absoluto ad ... utquo. Alij dicunt ... potentiam generativam, exigitur ut ... ditionem aliquam relativam, sicut ignis ... generandi ... requirit ... applicationem ut ... . in divinis ... generatio ... Dei ... in nobis ... conditio ad generandum scilicet Paternitas ... in solo persona ...

36. ... displicet 1°, quod potentia creativa non indiget conditione alia, tamen indiget conditione potentia eductiva ... ex subiecto ... requirit enim ... et approximatum virtutis ad passum, et dispositionem ... et ... quae ... virtus activa ... at virtus infinita qua de nihilo producit nihil ... requirit ... suam ... ; at virtus D. ... productiva ... eductiva ... subiecto ... creativa ... . Displicet 2°; quia Paternitas non est conditio ad generandum filium ... activa generatio ... productio ... filium ... Paternitate ... ; quod ... Deus generat ... requirit Paternitatem ... requirit ... conditionis ... requirit applicationem ad productionem ... ; ... requiri Paternitatem ... requirit ... quod Deus ... generans ... Deus creans ... .

37. Unde ... arguitur, et quidem efficaciter, ut ... producens, non requirit, quod actio sit in ipso supposito quod ... producens, neque in ... requirit, quod in ipso sit conditio. ... quia Deus producit creaturas, ... actio ... tamen in ... et ... agentia ... opinio ... actionem ... in passo; sicut ... agentia ... non requirit conditionem in agente ... virtutis; at Paternitas D. ... numquam ... : quod semper

Deus

Deitas generat, et ex ea profluit filius: quo quidem supposito existente in Deitate, vere et proprie generat filium. Et tamen, quia Deitas ex defectu conditionis numquam cessat ab actu generandi, generante autem cessat, ut quando nequit generare etiam spiritum sanctum, ideo cum supposito cessatio generationis Deitate quamvis non sit actualiter per Paternitatem, sive habet dicatur conditio, sive actualis generatio.

38\. Idipsum ulterius explico hoc syllogismo magni apprime momenti: nulla alia conditio requiritur ut suppositum producat, nisi quod requiritur ut ex substantia talis suppositi proferatur productus: at spiritus sanctus ex sua substantia nempe Deitate profert filium, quamvis in illa non sit Paternitas: ergo vere producit filium, quamvis in illo non sit Paternitas. Maior est certa. Et minor constat: nam ex Deitate, quae est substantia spiritus sancti profertur filius. Confirmo, ideo profertur filius de substantia Patris, quia profertur de Deitate, quae est substantia Patris: atqui nimirum Deitas est substantia sancti spiritus, quam Patris: ergo filius non minus procedit de substantia spiritus sancti quam de substantia Patris.

39\. Denique confirmo. Sicut de substantia ignis producitur calor, ignis generat calorem, ubicumque ponatur, sive intra sive extra, sive nullibi ponatur: at de substantia spiritus sancti profertur filius: ergo vere spiritus sanctus generat filium, quamvis Paternitas sit conditio existens in sola persona Patris. Alii propterea auctores dicunt potentiam generativam esse Deitatem, non utcumque acceptam, sed ut connotantem relationem Paternitatis, sicut actus liber Dei circa mundum est intra se affectio amoris necessarii, non utcumque sumpta, sed ut connotans mundum in obliquo.

40\. Alternus dicendi displicet, 1°, quia connotatio Paternitatis convenit, utiliter iam producibilis saltem magistri, sed non, si ita erit, aequaliter potentia generativa ac Deitas, quia aequaliter participat receptionem utriusque perfectionis, si ita, nec in recto, nec in obliquo, ex tamen arte ac quia nullatenus participat receptionem utriusque perfectionis. 2°, quia Deum afferens in obliquo relationes propter connexionem earum ipsius relationis eidem est omnibus tribus personis, ergo potentia generativa est eisdem ratio. Et tamen

Imitari

Incitans Patrem est illis potentia generativa est Deitas incitans Paternitatem: ergo potentia generativa est communis; nego consequentiam in modo, quo scilicet sequitur posse generare et ipsa generare. Secundo patet quia substantivum rei afferunt in recto, et in obliquo et concepti quae rem explicantes in exprimendo apparent ... in recto, et in obliquo vero enim quod sit albedo in obliquo quod ... ab albedine in recto, hic autem requirimus, quod sit illud, quo generat, tamquam potentia generandi a parte rei, et seclusa quavis explicatione.

41 Dices 1°: realiter dat res incommunicabilia: ergo dat realiter res afferens alia in obliquo. Nego 1°, negando antecedens, negando consequentiam. Nego 2°, omittendo etiam consequentiam quia si ... res incommunicabilia illa afferat in obliquo realiter, non ... rem aliquam ... alias in obliquo ... enim incommunicabilia nullatenus ... ... In praesentiam non dicitur quod Deitas incommunicabilis Paternitate est aequalis potentia, alias Spiritus Sanctus haberet aequalem potentiam ad generandum quia habet Deitatem ... Paternitate; sed dicit potentiam ... et Paternitate illam in recto, ... in obliquo, ut sic explicet, quo pacto potentia generativa sit solius Patris.

42. Dices 2° Spiritus Sanctus habet potentiam generandi filium, non est tamen potentia ut Spiritus Sanctus generet, sed potentia ut pater solus generet. Nego quia si illa potentia quae est in Spiritu Sancto est illi essentialis, et illius substantia, ut vere est, implicat quod ex illa potentia oriatur filius, qui non oriatur de substantia Spiritus Sancti et consequenter ... ducatur ab Spiritu Sancto.

43. Dices 3°: nequit produci filius, nisi ... Paternitatem ... nequit produci, nisi ab habente Paternitatem. Sed omisso antecedente negando consequentiam, ... nisi Paternitate generet, tamquam actuali generatione, non inde infertur solam illam personam generaturam filium, quae habuerit idem ... sibi Paternitatem, ... generat calorem actione non existente in ipso igne, sed in passo, ... habens actionem generativam caloris non generat. Non est ... illa persona generat de cuius substantia oritur ... ubicumque sit actio producendi: at ... generatio actualis ... Spiritus Sanctus ... a substantia illius oritur filius, et ... filii est ... substantia Spiritus Sancti, nempe Deitas, ergo vere generat Spiritus Sanctus ... sola ... potentia ... est potentia ... generativa, et spirativa.

Sectio 4ª

Sola relatio propria personae producentis est potentia ad intra generativa, et spirativa

44. Haec 3ª est Authoris 42. R. illam probat Durandus D. Bonaventura et Doct. Nos. Dere docet a M. Albiz quamvis hic vistens addat in Deo potentiam ad intra in duplici principio productivo et principio suscepativo: principium productivum est quod exercet productionem, et solam Relationem Dicantur vitalis esse quod absolutum; principium autem ag. ...ex productivo et receptivo coalescere ex absoluto et Relativo. Erroneam opinionem citat Alarcon de Trin. disp. 6, quam legi, et invenio ea disp. 6 cap. 3 n. 8; hanc Deo 3am; primaria et ... potentias notionalis consistit in aliquo absoluto, secundaria autem, et quasi Denotative requirit Relationem.

45. Probatur 1º Paternitas quia productivum est Filii, realiter distinguitur a Filio: ergo illa formalis, qua Pater est productivus Filii, realiter distinguitur a Filio. Probatur Consequentia: ideo Pater ut productivus realiter distinguitur a Filio, quia ut productivus realiter refertur ad illum dist. relatione intrinseca, et essentialiter; ergo ... sive ... formalis, qua Pater est productivus intrinsece, et essentialiter, est relatio productiva realiter ad Filium; atqui realis Relatio est ad illum realiter distinctum: ergo formalis, qua Pater est productivus Filii, sive potentia generativa, realiter distinguitur a Filio. Minorem probo: quia haec potentia generativa est sola Relatio productivi, sive Relatio generativi. Probatur: quia sola Relatio propria Patris, est id ratione cuius Pater distinguitur a Filio, ... Confirmatur: Pater, qua productivus, non est sui productivus, sed alterius: ergo qua productivus realiter refertur ad Filium; non est aliud, quo Pater referatur ad Filium realiter nisi Relatio propria Patris: ergo potentia generativa est sola Relatio propria Patris.

46. Dices: argumentum solum probat saltem in agente constitutivo productivum ut quo ... Relationem; non vero probari agentem constitutivum per Relationem, ita ut excludat omne absolutum a constituendo ... ut quo in ... productivo. Probatur 1º: Non minus est Deo proprius Relativum ad aliud, in agente potentia productiva; sed inaequalitas productivum, quam aequalitas: ergo si aequalitas, quia Relativum debet distinguere ... producto, ita etiam inaequalitas distingui debet. Antecedens patet quia ad ... productivum ideo Relativum est, quia ex Deo proprie productivo, petit ... non sit productivum sui, sed

productivum

productivus alterius, saltem secundum conceptus implicitus, et essentiae productivi: at inaequaliter productivus etiam imbibit rationem realitatis, et conceptus univoce producti ut sic: qui etiam imbibit esse non sui productivum, sed alterius: qui etiam imbibit distinctionem a suo producto. Est quia etiam sed sibi tuus inaequalitas realis relatio ad terminum, nulla ens modalia est ut in divinis, per quam distinguatur realiter una persona ab altera, nisi relatio. Contra omnes, qui omnia supra positi dicitur, qui omnes idem affirmant, et unitatem.

47. 2a est 2o: prius inaequaliter productivum illud est, quod ex se, et ex sua essentia emittit terminum, quamvis non ex ipso solum emittat inluctuus, sed ex ipso sub, et ex alio: at spiritus S. ex se, et ex sua essentia emittit filium D. quamvis hic non ex sola essentia spiritus S. emittatur, sed ex ipsa sub, et ex relatione paternitatis: ergo spiritus S. est inaequaliter prius productivus filii, atque adeo spus sanctus saltem inaequaliter producit filium. Maior constat ex physica, et minor ex theologia, et horum doctrinas, genesque ex deitate producitur filius, tamquam ex principio utriliter patre et filio, quae deitas est substantia, et essentia D. spiritus.

48. 2a est 3o: nequit non producere aliquid sumus, vel plurimum illum, qui producit ab alius emanante, tamquam a principio quo, nec homo producit utrumque filium, quia humanitas producit utrumque, hoc est, saltem homo inaequaliter producit utrumque, ideo ut ipso inaequaliter producit humanos, quia sub hoc aequaliter utroque producit. Suppositum deitatis talis humanitatis aequaliter producit utrumque eundem. Ergo nequit producere utroque inaequaliter deitas filiis, quin suppositum deitatis producat utrumque eundem filium, saltem inaequaliter. Ergo nequit deitas saltem inaequaliter utroque producere filium, quin spus S. producat saltem inaequaliter eundem filium. 2a denique 4o; quia non est ex qualitatis est ratio sufficiens distinctionis criminis propter quam prius aequaliter producens distinguitur a suo producto, prius vero inaequaliter non debeat realiter a suo producto distingui.

49. Ad 2o 3o: Utrum utroque productus, et producibilis nequit esse essentia D. aut aliquid aliud absolutum: ergo prius utroque producens, aut productus, nequit esse essentia, aut aliquid aliud absolutum. Antecedens ponitur ut prius ad quod ceteri neoteros recepti, nullus enim dicet essentiam produci in filio, nisi forte reduplicative ex parte filio; non est, productum idem filius, quia essentia est in filio, scilicet identitas, quae vere est in ratione paternitatis, quapropter ratio filiationis est aequivalens identitas cum essentia. Antecedens quod non realitas tendit essentiam:

at

at specificativè essat pduci in filio, nemo dicat dixe. Cons probo; duplici ex capite nam essas pduci ut quo. 1m e; quia essa n generat; at eadem certitudine constat, q. essa n generat; go eadem certitudine, qua ponit essas n pduci ut quo, statui debet essas, n pducere ut quo. 2m capit. videnas essas pduci, c ne disquat realit a princ pducent: at si pducat ut quo etiam inflexè disquu a suo pducto: go &c. Minor constat; siquidem et qualis dicto requirit relig ducti a prio, quas prij pducentis a suo.

50. Pt deniq & 3o; q. Relo D. n fundat in pductione s. e formalissè ipsa pductio, ut go versia forma pbandus e. go prius quam pducere actiue, sue secundum rationes illas quae pducens constituit, c. opposit. relatiue ad pducto, et contra pductio actiua e ad disquendi realit pone prius pducens a suo. Ex hoc prio steinfero: ideo prius ut pducat, relatiè oppst. atq adeo disquit a suo pducto, q ut pducans, n e adse, s. ad aliud; vi debet enim ut pducans, aliq pducere, q n sit ipsum, s. aliud ab ipso, atqui ut pductus n e adse, s. ad aliud; sicut enim n pducit se, ita nec potest pducere se, s. aliud: po etiam ut pductus dicit oppos relatiuas cum suo pducto, et contra ralim ab illa ductione. Sectio 5a. Rtur ad versantius arguts.

Sectio 5a

Rtur Adversantius arguts.

51 Primo quia, i ssude, i non assilat prius generans genito; at in relatiuo proprio Patris n assilat se filio, inhaerentem potissè differt a filio, tamen assilat in nam: go n est ratio quo generandi. Rtur; horarum etiam probare, q. essa alti realit pducta; quidem scitur n decidet, quae vel accedat certius formalem generationis, sicut go essa est colcaty, concurrere log. eius colcaty, n pducta, sufficit ut supponatur pducte rui generationis evadat. Rtur, itaenas, quamvis essa n sit prius pductus ut quo filii, ut rui generationis evadat filii, genita filii genitori sufficit, et ipsius exie similis ex eius; et tendat ad formalem terminum pductam, quae ut talis e, etiam exhet sufficiens identitas ralem cum Deo, et eaque docent docti agentes creati coi ahro in omnibus. Rle in nâ +

52 Obijt 2o: Relo Patris e generatio: a prius

quo

quo generois e priy quo Spelois : go si Spelo esset prius q° generois, esset prius quo seipso : Sic in Divis, n dari prius quo productivus generois activae quae e Patas, sed tamen pater, qui e filiatio.

53. Obji 3°. Patas esset simpliciter perfectior filiae; cuius hoc absurdum inferri dupliciter probat. 1° quia prius quo Sti sit eius dem rois cum producto, illud continet virtualiter, et consequenter e perfectius illo; at Patas e prius quo filiationis, et n e eiusdem rois cum illa : go illam continet virtualiter, et e simpliciter perfectior filiatione. 2° probat quia filiatio nihil producit in Divinis : go si Patas producit, simpliciter e perfectior Patas filiatione.

54. Resp, nihil excludens oppositionem in Divinis cum aliquo D. esse perfectionem simpliciter simplicem, ideo melior ipsa opposita. Cum autem fecunditas physice productiva intra Deum includat opposi cum alio Divino, nempe cum termino producto, nequit talis fecunditas esse perfectio simpliciter simplex ut virtualiter distincta ab absoluto; ideoque Patas fecunda n e simpliciter perfectior filiatione. Sed de his late 3° versia proxima. Haec mo sufficiant. Unde, nullum absurdum inferri. Ad 1am probationem, nego maiorem. Ad 2am concedo ant, nego coam.

55. Obiit 4°: si Deus simpliciter generaret alium Deum, Deitas poneret prius productivum alterius, et non Spelo : go mo Deus e prius quo, et non Spelo. Pr coam: Deitas producens alium Deum esset imperfecta, siquidem se coicaret per multiplicationem realem sui in tio producto; at mo coicans se per identitatem tio producto, et servata in pro unitate singulari, e summe perfecta : go nequit mo Deitas carere ro prius productivi quo, quam haberet. Pr coam : quia q. e perfectionatur prius productivo, nequit ab illo tollere roem prius productivi quo; at coicari se in identitate numerica tio producto, ponit perfectionem in gradu : go id n tollit roem prius quo. Resp, q. e perfectio simpliciter simplex, nequit esse prius productivum quo, quia talis perfectio simpliciter simplex e coa, et consequenter nullam dicit oppositionem realem cum aliquo Divino. Hinc e, q. natura se coicans per identitatem nequit esse prius quo generantis coicata dicit identitatem

cum

cy tribus, et utrisq diceret distinctionem realem salva a duobus productis. Infra
procedans, et non contra. Ad quam datur processio maiori, et minori, et non contra
Ad explicationem, quod non maiorem quae est perfectionis simpliciter simpliciter, negant tollere
rationem principij quo, non maiorem, quae est perfectionis simpliciter in ratione productivo, ne
quit tollere rationem principij quo, omitto maiorem, ergo autem sit perfectio simpliciter,
et an illas dicant relationes, ut vult Bessar. dist. examino quo versio
proxima.

56. Obijcitur 5°, aliquid absolutum est terminus formalis generationis;
ergo aliquid absolutum est ratio formalis, qua agens agit. Antecedens probatur, quia terminus formalis
generationis est simpliciter perfectio, ex illo quod talem generationem habet; at simpliciter
perfectionem non habent, qui filium habent, cum generatione in Deitatem; ergo Deitas est
formalis terminus generationis. Nec mandatur. Aliunde formalis est, quae ut illas
in supposito producto, aliunde, quod formalis ratio sui terminationis. Omitto, quod illa
est quasi forma et persona, sit Deitas, non tamen Deitas formaliter ratio sui
terminationis, sive producti. Omitto insuper solutiones illas impropriam quae
dicunt Deas terminus totalis generationis. Dixit in superioribus est perfectionem
totalem filius vi generationis, non tamen esse terminum totalem, quia non terminationis formalis
nisi quod immediate producit. Non tamen Deitas est terminus formalis productus. Ad
probationem illegant, non maiorem; non est terminus formalis actionis, quae est simpliciter
perfectio in tribus, alias realis, non est formalis terminus actionis generationis, et tamen
est simpliciter perfectio quae in tribus, qui habent h...

57. Obijcitur 6°, sit Relatio esset principium quo nullo
daret distinctionem processionum spiritus, et tamen ergo Antecedens probatur
illa causa formalis post versarent illas, et illas processiones, quae una sit naturalis
et alia libera; at spiritus quo utrumque processionis esset Relatio, utraque
esset naturalis, et neutra libera, non enim reperiendo, vel Relationes. Consequentia
patet, quam vis Relatio naturalis, et non libere respicit sit sua ...:
ergo sequitur principium quo utriusque processionis est Relatio sola. Respondeo
nullum esse inconveniens, quod utraque processio naturaliter procederet a naturali
et neutra libere, immo quod ad quamvis processionem ad intra sit libera summe in ...

é. 2° red. q. taliter nihil substruit, carenim relo prio
prij quo possevit talis, n posterit reseravit, ut libere ponendi intrè
quamvis natio illij respiciat. quod enim appellent dicis modi illi, li-
bere, natio, n implant sibi, posset enim relo prij propria natio
respicere suj libere ponendj, ubi ois intr. e impositis ti, n intru
trij. Quapropt taliter ex ioe possa relois n infert de prius in-
finitis fore nalle introducendo. Sectio 6a. Alia dissolvunt argumenta.

Sectio 6a

Alia dissolvunt Argumenta.

58. Obiec 1°: eadem é poa, qua P intrè generare
poe, et qua filius intrè poe generari, s. nisi hec poa sit aquate q.
absurd, n poest id verificari: go et. Minor pt: quia Pr est
reloem propria, poe generare filium: go relo q. Pr poe generare
è relativus filio: go n distuit filius intrè poens generari et idem... q.
Pr distuit intrè poens generare. Ret, nam dicimus maiorem si sectio sit
de idem et simmediata, nam de idem et mata ... terminum...
é ig. poa illa notialis, qua Pr poe generare intrè é in filio.

59. Instabis. litam n rerum solaritate poa generandi
n infert spus s. posse generare: go et. Anset, vel a generandi filium
é cois oibus p. Patris, et contra é aquate aliq absurd, nec tns distuit
spus s. volunt generare filium: go quamvis poa generativa sit aque q.
absurd, et clet, n infert spus s. ees potens generare filium. Ret
argum potiq ex coplitat quisse intre s. Adamory, nam ille amor cui
quamlibet illarum personarum denoat amant eius d. ppi; q. amat alta,
unde sicut Pr et ilorum actu vult ipse generare, n vero spus s. generare
filium, ita illis actu spiritu s. n vult ipse generare, nam sive liet
ipse generare, vellet dissimilabo, q. Pr vult, s. vult, et
amat Pater generare, q. sit evidens hoc sylo; illorum q. Pr vult

amar

amari a Spiritu S. ... Filius genari a Patre, et non ab Spu. S. vult Pr. quod Filius genari a Patre, et non ab Spu S. amari ab Spu S. ... illius actus loq. Unde infertur volentes, quod illa denominatio, quae praebet illius actus amoris Patri, praebet Filio et Spui S. ... nando actus ad habenda causam in diversis, non denominat Spus S. volentis quod ipse generet, deinde ... non denominat volentis quod Pr. generet, non ... loquimur.

60 Instabis forte: quod potentia generativa denominabit Spus S. potentis quod Pr. generet Filium, non vero potentis quod Spus S. generet Filium. ... nando 1°: quia amor ... non denominat Spus S. volentis quod Pr. velit ... volentis ... quod Pr. velit: quod potentia generativa denominabit Spus S. ... potentis quod Pr. possit, ... potentiam ... sive circa ... Filius ... quod Spus S. ... possit quod Pr. possit, Spus S. potentia habet pro ... producto potentiam Patris, ... non est sine absurdo, sive potentia Patris, ... absurdum ... sive ... Relativum. 2° quia producere est emittere ... productum ex ... substantia ... Spus S. emittat Filium ex sua substantia, si potentia productiva Filii sit sola Deitas, ... manifestum quod Spus S. posset Filium producere, non ... physice ... reddere potentis quod Filium producit. ... quod si argumentum ... vincit Spus Sanctus posse physice, et effective ... quod Pr. possit generare ... absurdum ... vincit ...

61. Insistes: Deus est potentia generativa, quae in ... exercitii sui ... Filius, ... Spus S. ... exercitii ... Numquam ... quod potentia generativa in Spu S. debeat ... exercere ... generare, ... Spus S. ... generet ... Filium, quem Pr. generat. ... enim omnipotens ... ut ... in Patre, quam in Filio, et Spu S. ... omnipotentia, quae ... Pr. Filium creat ... quae

que creat Pr., imo est omnino necessarium, quod si Angelus excedit ab omnipotentia los
filius producat a filio, non tamen si semel, esto filius sit omnipotens in uno
quasi in alio. Ita est omnino necessarium, quod Pr. si producat filium, eundem
Si filius excedit a potentia. tot filius, quamvis ipsa essentia sit originaliter quod
in alio.

62 Obiic. 2°: potentia generativa filii [illegible] ad omnipotentiam,
sed omnipotentia nihil includit relativum: ergo potentia generativa nihil includit
relativum. Resp. quod nomen omnipotentiae aliquando sumitur accepte lata, aliquando
restricta. In restricta sumitur acceptione pro potentia ad extra productiva,
et in hac acceptione nihil includit relativum. In lata acceptione sumitur pro
potentia Dei sive ad intra, sive extra Deum productiva: in hoc sensu [illegible]
naris quod relativum, nam quae est ad extra, est perfectio simpliciter simplex nul-
lam oppositionem dicens, ut probatum est. atque quae est ad intra est relativa, et notionalis,
nec est perfectio simpliciter simplex, sed tamen simplex, quia opposite talis
aliam divino, et contra neque est melior ipsa, quam oppositum ipsi.

63. Obiic. 3°: potentia generativa est id, unde sufficientiam
habet Pr. ad generandum; at Pr. habet eiusdem sufficientiam a natura divina: ergo
[illegible]. Minor probatur, deitas est sufficientia ut Pater generet, sive
producatur, sive productio filii, ergo est sufficientia ut Pr. producat filium,
nam sufficientia ut generet productio filii est potentia productiva filii. Resp. meliorem
supra probasse, quod Spiritus Sanctus produceret filium, si deitas sit a quo potentia
generativa filii, numquam concedendo quod ex authoribus huius doctrinae infert
Pr. producitur a Spiritu Sancto quia Spiritus Sanctus habet essentialem sufficientiam ut generet Pa-
trem, atque adeo essentialiter est Spiritus Sanctus [illegible] agere producendi Patrem
quod intelligibile est, quin Spiritus Sanctus producat Patrem, quamvis non producat essentiam com-
munem, sicut apud ipsos authores huius doctrinae Pr. producit filium, quod producit
[illegible] filiationem, quamvis non producat essentiam communem filii. Ad solutionem in forma, concedo
maiorem, nego minorem. Ad probationem vide ... sectio 7a appendix. de
potentia collectiva in [illegible]

Sectio 7a.

Appendix

APendix de Potentia communicativa in Divinis.

64\. Potentia communicativa in Divinis est potentia physice productiva communicationis formalis, hinc colligo, quod potentia communicativa in Divinis, si loquamur de physica, et non tantum logica, est aequaliter quod relativum. Declaratur pr[imo]: potentia communicativa physica est potentia productiva physice communicationis formalis; omnis potentia physice productiva est quod relativum aequaliter: ergo potentia physice communicativa est aequaliter quod relativum. Discursus totus liquet ex superioribus, praesertim ex disp. 4a sua 1a versio, in qua probavimus communicationem formalem quod filius habet naturam Dei esse identitatem realem cum natura Dei: quapropter pater producens hanc identitatem dicitur communicare sibi producto naturam Dei. Praeterea diximus filiationem seipsa esse sufficienter ex aequo identitatem cum natura Dei, et consequenter producens filiationem producere identitatem realem filiationis cum natura Dei. Unde ultimo fit a patre producente filiationem identificatam cum filiatione haec communicata natura a filio [illegible] activa. Impraesentiarum nihil occurrit huic doctrinae addendum. [illegible] 2a de Relationibus Divinis.

Controversia 2a

De Relationibus Divinis.

Certum esse debet, nisi abnormis [illegible] in apparente [illegible] rectum, quod Deus [illegible] relativum ad Filium, et quod Filius sit Deus, et primum omne physice producere ad alterum quam producens sit, satis explicatum. Sed tamen ut relationes sint in Divinis non satis constat inter Theologos, nec mirum, cum 2 quod ille stant [illegible] Philosophos. Conabimur tamen [illegible] doctrina [illegible] statuta de Relatione [illegible]

cum Physica docerem, quam adhuc omnino veram, et indiscussam existimamus; Relationes D. explanare. Disputatio 1a. An Relationes Patratis, et Filiationis Spiratoris, et Spirati sint Relationes reales? Sectio 1a affirmativa sententia praefert, et probatur.

Disputatio 1a

An Relationes Patratis, et Filiationis, Spiratoris, et Spirati sint Relationes reales?

Sectio 1a

Affirmativa sententia praefert, et probatur.

N. 1. Ex Physica certum est, [illegible] realem, nil aliud esse, quam formam essentialiter connexam cum alio, quo propter unio essentialiter connexa cum extremis est [illegible] realis ad extrema; actio essentialiter connexa cum principio, et effectu, est [illegible] realis ad principium, et effectum. Per has formas extremum unum, et extremum aliud, vel quia unionem recipit formam, et formaliter fit [illegible], quia actionem [illegible] intrinsece in principio, principium respicit terminum, sive vero [illegible] termino, terminus dependet, et respicit principium.

2. Suppono 2° esse plures denominationes, quae certe dicuntur Relativae praedicamentalis, ut similis, et dissimilis, aequalis, aut inaequalis, proximi, aut distantis. Has denominationes docuit esse relativas tamquam secundum dici, non secundum esse, hoc est, in his denominationibus totam relationem se habere, ex parte vocum, scilicet [illegible] significantium res inse absolutas separatas, sive [illegible] conferendo unam cum alio, ut Petrum esse similem Paulo in albedine, nihil formaliter aliquid realis [illegible] quam Petrus respiciat Paulum, sed est tantum ex parte rei, quod Petrus sit albus, et Paulus sit albus, in quo albo, ut utraque [illegible] conveniunt.

vero

Relā, donec accedat tertiu, et Deus cum Paulo comparet, hic, v. d. t. conceptio; Deus est Filius, illa autem relā est conceptio mentis comparivas, non vero realitas aliqua qualisque intrinseca. Pro illius qualitate reddat recipientis omnes actus et omnes, quae ab eo realiter carent, illa aut filias, hic vero dissillia.

3. Suppono 2.° q. Relā Paternitatis, et Filiationis includit denominationem producentis, et producti. Ista denominatione Filij, si ergo loquamur de his denominationibus, utrumque in creatis reperiuntur denominatio Filij interna Patris ad Filium, et Filij ad Patrem, et tamen denominatio rationis, et secundum dici, denominatio autem producentis, et producti duplicitur in illis potest 1.° ut est terminus transacta actione physica, et haec etiam aliquando est relā rationis, et secundum dici, q. transacta actione physica nihil remanet in filio creato q. a parte rei recipiat Patrem: quo et adhuc dicitur Filius illius, qui eum genuit, est merum comparationis mentis nostrae, explanans omnia absoluta in ordine ad aliud, unde nullum realem relationem dicit.

4. Si autem loquamur de Paternitate, et Filiatione durante actione generativa, dico in Divinis eiusdem Relatione Filij ad Patrem esse veram et physicam relationem, at Relationem Patris ad Filium esse tamen secundum dici, et etiam realitate. Verum existimo de hac Relatione producentis, et producti actualiter. Cum enim actio productiva realiter recipiatur in termino, vere habet in se aliquam realem, a qua dependet a parte rei Pater, et Filius realiter recipit principium, cum tamen productio actualis terminativa sit, extra terminum absolutum manet, nec habet aliquam, a qua recipiatur in eo, quae explanat relative ad illum, licet relatio exit ex conceptu comparationis terminum absolutum cum alia.

5. Haec in creatis, vera etiam in Divinis docui. Inquirendo circa Relationes Divinas, assero q. Relationes producentis et producti in Divinis sunt Relationes reales physicae realiter, et non secundum dici. Haec docet D. Thomas hic, q. 28. articulo 1. corpore, et tenetur ab omnibus salva fide catholica, nam non posset Concilium Toletanum 7. dicens: *Pater ad Filium, et Filius ad Patrem, et Spiritus S. ad utrumque refertur.* Idem ver. in Florentino de Fide sess. 18. et 25

e q. d. cols. oij. fere Patrum, praecipue Augustini Lib. 5° de Trinitate cap. 8, et 9°.

6. Et 3° ros. Relatio realis est forma, seu quasi forma rei essentialiter connexa cum extra alterius: atqui omnis proprietates Personarum dat formam, seu quasi formam extra a parte rei connexa cum extra alterius: ergo dantur in D. Trinitate verae, et physicae Relationes reales. Minor est certa, et [illegible] constat, nam Paternitas Dei essentialiter extra connectit cum Filiatione, et tota est realiter ad illam, sive ut illam prosequatur, et ponat extra. Proprietas Filiationis essentialiter extra connectit cum hac numero Paternitate, et est tota realiter ad Paternitatem. Proprietas Spirationis activae cois Patri, et Filio essentialiter tota est ad Spiritum S. et cum Spiratione passiva essentialiter connectit; mutuo denique et [illegible] Spiratio passiva essentialiter connectit cum activa Spiratione, et est essentialiter ad illam, ita ut Ab, et vere fert [illegible] [illegible] separatio mentis nostrae, scilicet [illegible] essentialiter Spirationi passivae: ergo dantur a parte rei, verae, et physicae essentialiter connexae cum aliis, aut quasi formae, quod autem illae dimanent producens et productum, nemo dubitat.

7. Dices: Deus a parte rei est Dominus creaturarum; et autem Dominus a relatione Dominij erga creaturas: ergo Relatio Dominij est realis: consequens hoc falsum est: ergo haec forma arguendi nihil efficit, nempe prima Persona est Pater a parte rei, sed Pater est Relatio: ergo datur a parte rei Relatio Paternitatis, sicut non valet, Dominium est relatio, Deus est realiter Dominus, ergo datur a parte rei realem Relationem Dominij. Ret. quod in Deo nulla datur forma realis essentialiter connexa cum extra creaturis: sed essentialiter petens erga illas actu se extraere; cum detur prima Persona perfecta essentialiter connexa cum Filio, et essentialiter petens erga Filium se realiter [illegible] extraere; in qua connexione [illegible] Relatio realis. Unde nihil argumentum [illegible] adversus nos, qui [illegible] arguendi formam usi non sumus. [illegible] arguere in forma [illegible], omissa maiori distinguendo minorem, et Deus realis a relatione formali [illegible] minorem a realitate, non minorem. Relatio [illegible] Relationes Dei secundum esse in, et secundum esse ad [illegible].

Sectio 2a

Relationes

Relationes Divinae secundum esse in sunt rationis, secundum esse ad sunt reales.

8. Acute nimium distinxit Caietan. in Relationibus D. duplicem conceptum, alium vocavit esse in, alium esse ad. Conceptus in Relationis D. est conceptus accidentis, et significat sive quasi esse existentiam in subiecto, seu in supposito. Esse Ad est conceptus proprius et peculiaris Relationis, quo distinguitur Relatio ab esse talis absolutae perfectionis, quae Relatio non sit. His positis asseruit Relationes D. secundum esse in esse reales, si vero secundum esse ad, nam secundum hunc conceptum sunt tamen quid rationis. Caietanum plures sequuntur. Non disputo an Relationes D. dicant perfectionem aliquam absolutam, ut ab illa distinctae realiter separatim; neque Dei quod genus perfectionis simpliciter tamen, aut simpliciter simplicius includant, hoc enim longe alia quaestio est, et dissertatio propria proprius decidenda. Tamen loquor de realitate relationum Divinarum.

9. Dico 1o. Ad Caietanum, imprimis dicendum est Relationes D. secundum esse in esse quid rationis, seu ut melius loquar, conceptum in, si forte detur in D. Relationibus esse conceptum rationis. Probatur manifeste, quia conceptus in est rationis relationis ad subiectum, seu quasi subiectum, quod denotat relationem tamen includit rationis in relatione Divina est rationis non etiam realis; ergo conceptus in Relationis Divinae est tamen rationis, et non realis. Maior est certa, et minor similiter constat tum quia rationis rei ad ipsas est processus rationis existens in modo formali apprehendendi, seu explicandi et separando illas secum ipsa, res enim vera non realiter refertur ad seipsum; at conceptus in est rationis relationis ad essentiam, est enim rationis Relationis, quae apprehendit in se existere suppositi, et illud sic intelligendo refertur ad eius ad instar Relationis creatae, quae inest re suo subiecto illud refert, tum quia conceptus in est proprius conceptus accidentis; at Relatio D. nequit realiter sortiri conceptum accidentis proprium realiter; ergo conceptus in, si forte adest in Relatione D. est conceptus rationis, etiam realis.

10. Dices conceptus in Relationis D. est tamen identitas illius cum essentia seu supposito; atque identitas Relationis cum essentia seu supposito est realis.

go conceptus in relationis D. e conceptus realis, et non rationis. Respectu aptum quidem, quod fuerunt mentis nostre ad concipiendam relationem in esse, licet suppo- sit esse realem, et vero rationem formalem excedentem in esse. Nam explicat hoc conceptus in esse, nam per hunc conceptum explicat identitatem relationis cum essentia, quae identitas vere non est, separat enim ratio cum essentia, et hanc aprehendit instar subiecti, relationem vero instar accidentis, quod sit accidentis esse, illi inhaerendo. Quamvis potius identitas aprehensa sit realis. Cum enim explicat ad instar inhaesionis accidentis quasi fingit esse quidam relationis ad essentiam, cum revera non sit. Haec fictio non est obiectiva, sed tamen formalis, hoc est, non aprehendit mens nostra identitatem esse inhaesionem, si enim id aprehenderet, vere fingeret ex parte obiecti; sed aprehendit identitatem per speciem inhaesionis accidentalis separando subiectum relationem cum essentia, ad eum modum, quo separat relationem creatam cum substantia, cui inhaeret. In fra ieo, disting. maiorem, conceptus in ex parte rei aprehensae, est identitas, concedo maiorem, ex parte modi aprehendendi est tamen identitas realis, nego maiorem.

11\. Dico 2°: conceptus ad in D. relationibus est conceptus realis, et non rationis. Quod eadem certitudine constare mihi debet, quod constat relationes D. esse reales, nam relatio ut talis constituitur per esse ad tamquam per differentiam propriam: contemplate esse realem relationem entitatem aliquam, licet formam quae non sit realiter ad aliud: Et evidenter constat: quod implicat constitui in esse talis realiter per propriam, quod non sit reale, sed tamen rationis, ut ex se evidens. Confirmo: si debet aliquid dicat, quod non realiter, sed fictitie foret reale, non esset homo realiter, sed fictitie: quod si debet formam aliqua, quae non realiter, sed ratione nostra esset ad aliud, non esset realis relatio, sed tamen ratione nostra. Confirmatur: quod sicut homo constituitur esse realiter per reale, ita relatio esse realiter constituitur per esse ad aliud. Et sicut homo discernit ab omni, quod non est homo per reale, ita relatio discernit ab omni forma absoluta per esse ad aliud, seu respicere aliud, seu ad aliud se habere.

Confirmo iterum. Relatio realiter est illa, quae secundum quod intra est, seclusa omni operatione mentis nostrae, sufficienter est constituta in esse relationis et differens ab omni absoluto: at relatio D. seclusa mentis operatione nostra ante existere, quod intra est, non est sufficienter constituta in esse relationis differens ab omni

absoluto

absuto: g° Relo D. realis n̄ e. Etiã aliter e[...] syllo separato
illa maiori, addita minori, s[ed] Relo D. e realis: g° secundũ q. inre e,
seclusa omni operõe mentis nr̃ae sufficienter e ostituta in eo relois, et diffe-
rentia ab oi absuto, maior e nota ex apprehensione terminorum: probatur sic mi-
nor prob., quia Relo D. n. e realiter ad aliud: g° n̄ e sufficienter ostituta
meo relois secundũ q. inre e seclusa operõe mentis nr̃ae. Quo syllo
addendũ e, s. ut intelligatur Relo sufficienter ostituta debet intelligi ceptũ
ad aliud: g° Relo D. seclusa operatione mentis nr̃ae secundũ q. inre e,
ad aliud e.

13. Quo pt [illegible] hec ratio a priori, q. seclusa presente [illegible]
dumq in Deo dari Relones reales, illa enim probat, et quidem urgenter
de ceptu ad reali, sine quo intelligi n̄ e Relo realis. Sectio [illegible] Re-
[illegible]

Sectio 3a

Soluu[ntur] obiecta

14. Dices 1o: nimirum ostituitur Relo in esse in, quam in
esse ad, s[ed] Relo D. n̄ het realiter esse in: g° realis relo n̄ e: s. etiam
aliter, s. relo D. realis e: g° realis het utrumque ceptum esse in, et etiam esse
ad. R. autem ceptum in sumitur generaliter, et cois Relõi cum aliis entibus absolutis,
ceptum vero ad, sit [illegible] dicimus Relonem ab oi ente absuto, n. obest
quominus Relo ostituta esse in rois sit absute Relo rois, sicut ens realis
reale q. [illegible] fictione esse ralat, esse [illegible] fictitii, quamvis prater a fictione
n. esset [illegible] dolis, s. generalem, et coe [illegible] realis: [illegible] relo [illegible]
[illegible] esse in [illegible] inroe relis, s. inroe [illegible]: at relo [illegible]
[illegible] esse in ut pt in substas, subcias [illegible] angelica in mea [illegible]
[illegible] e esse aliter Relo degenda [illegible] angelica n̄ het reali-
ter esse in: g° de ceptu [illegible] n̄ e esse in s. ee ad, quapropter Relo
D. [illegible] ad aliud, reali e Relo quamvis n̄ [illegible] esse in realiter
[illegible].

15. Dices 2o: Relones D. reales [illegible], et reali-
ter [illegible] suppo. Relato: g° D. Relões [illegible] secundũ esse in [illegible] secundũ
esse

esse ad sit reales. Resp. distinguendo ant., negando cons., quoad 2am consequentiam;

quia etenim Relationes Divinae sunt reales ideo cum supposito probatque quidem eo quod sint relationes subs-

tantiales, sive substantiae per se subsistentes, et consequenter, quia non habent realitatem esse

in, nam esse in Relationis, tamen potest concipere Relationem accidentalem quae inest supposito

relato, non vero, quae est suppositum ipsum, seipso essentialiter relatum. Sicut relatio An-

geli, ut creatura a Deo quae intima sit est substantia ipsius Angeli, non habet realitatem

esse in, quamvis realiter identificentur Angelo, immo realiter et ipsa substantia

Angeli seipsa essentialiter respicientis, nec habet esse in realiter, nec concipi potest, nisi

tamen mente nostra.

16. Dices 3°: Relatio Divina utpote essentialiter est ordo ali-

cuius extrinseci Divini nempe Patris ad propriam suam Verbum, et Filium: ergo essentialiter inclu-

dit conceptum in quem refertur Patris, cui inest, et conceptum ad quem refertur

ad ipsum Filium; consequentia patet, nequit concipi ad, quin concipiatur ordo unius ad

aliud: ergo non potest concipi ad quin concipiatur esse in. Probatur consequentia, nam

eo ipso quod concipitur ordo unius ad aliud, iam apprehenditur ordo ut est alicuius,

et ut est ad aliud; ut autem est alicuius habet rationem in: ergo non potest concipi ad

quin concipiatur esse in. Respondeo Relationem Divinam supponere extremum Divinum

quod refertur, seu constituere, in quo differt Relatio Divina ab accidentali creata, quae

haec supponit Relatum tantum, haec autem constituit. Unde in hoc sensu concedimus

antecedens, et negamus consequentiam; solum adest potest se posse concipi ad, quin concipiatur

ordo unius ad hoc et suspendens utrum extremum, quod refertur, quia sit suppositum, sive

constituit extremum relatum. Relatio non est in illo realiter, sed est realis illi.

17. Dices 4°, conceptus ad distinguitur ab esse in, et

ab illo potest praescindi: ergo conceptus ad ut sic praecisus, non est quid reale. Probatur

consequentia, quia ad sit praecisus ab in, vel esset substantia, vel accidens: neutrum

dicendum, ergo non est quid reale. Probatur minor, quia si ut praecisus ab in foret substantia

non conveniret conceptus ad Relationi creatae accidentali: ergo ut praecisus ab in non

est substantia. Praeterea neque est accidens, quia si conceptus ad ut praecisus a conceptu

in est accidens: ergo ut praecisus ab in est intrinsecus: ergo ut praecisus ab in in-

cludit conceptum in quod est contradictio.

18. Respondeo argumentum esse multum mollis, nullius acuminis

2. Loquimur de Ad ut est in abs.ⁱ Relo. est tam D. quam creata, et in hoc sensu assero illum conceptum esse quid tale abstrahens tam a substantiali et accidenti, sicut conceptus duch. et dependentis abstrahit a substantia et accidenti. Si vero loquamur de esse ad Relonis D. non illud praescindi posse ab esse in, quia aliter non habet esse in: ergo praescindi potest a conceptu in, cum quo realiter identitatem non habet. Adhuc tamen esto sit communis concedentium D. Relo. utriusque realem conceptum in, et ad, nihil argumentum convincit, nam conceptus ad ipso Paternitatis, ut prius a conceptu in, est quidem substantia et realitas; ergo si dicas non convenit cum Relone creata accidentali, dispuo conveniens, non convenit in conceptu perfectico univalisso ad, non conceditur, convenit in conceptu ad substantialis concedo conceptum. Addo denique quod argumentum potius impugnat separationem illius duplicis conceptus in, et ad esse per se, quam realitatem conceptus ad, ut egregie notavit Albini disp. 3. de Trinitate sectione 2. nº 7º.

Sectio 4ª

Breviter expediuntur aliquae dubitatiunculae circa naturam Relonum D.

19\. 1º dubium. An Relones D. sint transcendentales an transcendentales. Relo esse transcendentalem. Ita Suarez disp. 47 metaph. sect. 2. num. 13, et Martinus Perez disp. 5 de Trinitate sect. 1. nº 9º. Probatur 1º, quia Relo transcendentalis est connexio essentialis rei unius cum alia, circa quam se exercet actu illius producendo at Relo Patris ad Filium est connexio essentialis cum Filio, quem se exercet actu producendo: ergo est transcendentalis Relo. Maior patet, quia Relo dependentis creati a Deo ab omnibus dicitur transcendentalis, Relo unionis ad materiam et formam, denique accidentia essentialis ... corporis et animae dicitur transcendentalis Relo: ... connexio ... rei cum alia ... exercet, ... est transcendentalis Relo. Probatur: Relo ... actu est transcendentalis: ... Relo Paternitatis ad Filium est transcendentalis. ... Relo ... Paternitatis est actu producens actu Filium. ... Relones praedicamentales resolvit ... nihil ... exercendo ... producendo ... praedicamentalis. Denique ... Relones praedicamentales ... transcendentales ... at

Patrem

Paternitas est relatio realis: non est ergo praedicamentalis relatio.

20. Dices 1°: Relatio paternitatis non constituit essentiam Patris: ergo relatio paternitatis Dei non est transcendentalis. Respondeo distinguendo antecedens: non constituit essentiam absolutam Patris communicatam Filio, concedo antecedens; non constituit essentiam Patris, ut haec complectitur totam quidditatem Personae, nego antecedens. Respondeo 2° quod licet non esset potentias divinas Patris, adhuc foret transcendentalis relatio, et tunc non constituit terminum, et tunc non constituit terminum, quem respicit ad prius.

21. Dices 2°, nihil in relatione praedicamentali desideratur a Dialecticis quod non reperiatur in relationibus Dei: ergo etc. Antecedens probatur quia relativa dicuntur habere quandam similitudinem additam esse, secundum quam respiciunt, at hoc reperitur in Patre et Filio Dei, nam praeter essentiam habent additam similitudinem, scilicet paternitatem, qua Pater est ad Filium, et filiationem, qua Filius est ad Patrem: ergo etc.

22. Hoc argumentum est duplicata repetitio praecedentis, et refertur per praesentem solutionem. Addo tamen, quod relativa praedicamentaliter constituta manent ante relationem, at relativum in Patre non manet constitutum ante relationem: ergo relatio Divinis non est praedicamentalis. Minor probatur, quia ante relationem solum est essentia: at essentia non refertur: ergo ablata relatione, non manet relativum in Divinis. Relativum enim vocant Dialectici fundamentum illud, quod per relationem refertur. Unde argumentum hoc potius est pro nostra sententia, in qua confirmandam adduci potuit Augustinus, qui loquens de relativis praedicamentaliter dixit de relativis esse aliquid excepta relatione, hoc est, fundamentum quod refertur, constitutum est in se ante adventum relationis praedicamentalis.

23. Dices 3° relativa praedicamentalia exigunt coexistentiam extremorum, Pater et Filius semper exigunt coexistentiam: ergo sunt relata extrema praedicamentalia. Respondeo: concessa maiori, et minori, negando consequentiam, quia non sufficit coexistentia, sed requiritur coexistentia extremorum, quae relationes sunt transcendentales.

24. Quartum dubium est quisnam sit numerus relationum Divinarum, quae desurrunt ex originibus. Dico: posito, sit oriri per se... In hoc dubio certum est dari in Deo relationes reales inter se distinctas, videlicet Paternitatem, Filiationem, et Spirationem passivam, ut constat ex discursu harum disputationum. Certum est dari in Deo activam relationem spirationis, quae Patri et Filio, ut unicum

rela

patri spirant Spum S. 6. e. tertio habere Relo(n)es spiratorij quae nequit valere a Paternitate, et Filiatione ...qd docet Durandus in 1. dist. 13. q. 2. Allegamentis non vacat indagare q. si Relo spiro. dentur valeret distingui a Patre, et Filio, a forma... distinguere ab Spu S. qui respicit utrumque productum: qd dant in Deo 4. Personas, quod tota supposita ante.

25. Hisce positis assero dari in Deo valitatem trium Relo(n)um realium, quae et inter se realis sunt, et constituere numerum ternarium realem. Assertio est quia Patris, Filio, et Spiritu par da sit relo(n)um realium, ut probatum est, nam quaelibet illarum vere ad aliud se habet cum sit distincta illa ... inter se mutuo realis e. ergo numerus ternarius, qui constituit realis e. Ocurrunt sequitur q. oe distinctio realis constituit numerum realem, dico in supponendari ... Relationes Reales. Si tunc realem appellet sup entitatem Relo(n)is, non supra distinctionem. Et, quia Relo Spiratoris realis e: ergo numerus constatus ex relatione Spiratoris, adhuc constat ex relatione reali, q. autem si vox realis, appellet sub numero quaternario, sit falsa illa ... Ita quod ... relo Spirationis sit realis, distinctio illius a Paternitate, et Filiatione, non e realis: qd non constituit numerum realem. Eodem pacto ... numerus consistit formaliter in distinctione: qd implicat, q. numerus partium realis sit, ubi illarum distinctio, et multiplicatio realis non e. Disp. 2. sect. 1. Utrum Relationes dicant perfectionem. Sectio 2. permittit quid sit perfectio.

Disp.^o 2.^a

U. D. Relationes dicant Perfectionem?

Sectio 1.

Premittitur quid sit Perfectio.

N. 1. Perfectum vulgo dicitur, cui nihil deest ... definitio, aut falsa e. aut inepta ... renuendo deffinitio, enim ...

plura deffuerint, eugentalio oiq creatq careat, nisi omnio summe
perfectum. Dices: oiq creatum imp̄fectum, ideo q̄m caret entalio creatq,
n̄ ē imperfectio. Dīa ē 1°. quia sī creata imperfecta sint, aliq sunt
quo Deus illis carens, vere caret aliquo reali: quo aliq illi deest.
Dīa 2°: quo deffō illa p̄fectum ē, cui nihil deest, ita debet intelligi
perfectum ē, cui nulla perfectio defficit; hinc aut deffīo ē vitiosa
et illegitima, restat enim indagandum, q̄d sit perfectio, cuius deffīo
restrinxit perfectum, cum aut perfectum, sive perfectio intendit deffiniri inepte
probat in ipsam deffōem inducit deffinitum, scilicet perfectio, cuius
notia perfectum deffōem requirit.

2\. Propter hec quo, multi perfectionem, et bonatem confundentes dicunt perfectionem ēē integritatem praedicatorum essentialium rei, sic dicitur in metaphysica. Philosophi bonatem essentialem cuiusque entis perfectum quo esset ens, cui nullum praedicatum essentiale deffecit. Fautores vero variae perfectionum hanc bonatem transcendentem quo talē ē. In hoc n̄ sensu imperfectio illi oppa ē quo fictitium, et fictum. Et, quia imperfectio in hoc sensu ē deffectus alicuius praedicati essentialiter debiti, at iste deffectus impossibile ē entitatis, et fictitius: quo imperfectio rei ē quo chimericum et fictitium. Quapropter in hoc sensu nulla creatura ē imperfecta imo equaliter perfecta, ac Deus ē, quia quaeque creata habet oia sua praedicata, sicut Deus sua oia habet. Nec enim plus sunt oia Dei, quae ipsi conveniunt Dei, quam oia creaturae, quae creaturae conveniunt.

3\. Ulterius infero, quod imperfectio si foret, realissime perfectio foret. Probatio: quia imperfectio si foret, haberet oia praedicata essentialia imperfectionis, quibus nullum deffecerit, quo perfectio foret, realissima imperfectio. Et quia oia, quia realia praedicata imperfectioni deffecerit ut esset imperfectio, n̄ esset imperfectio, ut evidens ē: quo si esset imperfectio, haberet oia praedicata essentialiter debita imperfectionis, nec ulla ipsi deficeret. Ex aut hinc infertur imperfectionem ēē realissime perfectionem. Et in praedicamentis

oratory, et realitate est peccato, atque immo peccato, ut talis est ingratitudo

peccatory ipsius: quod immo peccato ultimo peccato est peccato. Ceterum, ut nihil

consistere, esset peccato subiectum immo peccato, et sub hoc esset peccato

peccatum defectus alicuius partis debitae, ...

esset immo peccato solum, et destrueret ... immo peccato, quia esset defectus

peccatorum destruentium immo peccatorum, esset tamen defectus peccatorum destruentium

hominem.

4\. Haec licet vera sint, nihilominus iudicio ... recentiores Theologi versantur circa ... dicant peccatorum ... quaestio de perfectione in sua ... ratio ... peccato ... quae est ingratitudo peccatoris, rei est consequentis realis transiens, et ... : quod evidens est ... peccatorum, etiam si sumantur secundum se, quod realiter sunt distinctae ab essentia, nam ... realiter distinctae ab essentia, verum est, et tale est, et nihil illi deest, ut sit ... quod peccatum transiens ... ex dictis, nam ... in hoc ... illud est, cui nihil deest ut ... quod ... notiales sint realiter ... nihil illis deficiat ut sint ... reale, ... quod sunt ... peccato in ... transitu ... evidens est, ... manifestum, ... realiter distinctae ab essentia, ... realiter ... ab ... realiter distinctae ab essentia. (lectio 7a)

5\. ... peccato, quod ... ab essentia ... realiter ... manere immo peccata realiter. ... dicant alii, et manifesta est ... realiter ... relationes, quamvis realiter ... realiter ... ab essentia defectus, ... realiter ... quod ... realiter est, quod essentia manebit immo peccata. ... immo peccato est ... realiter ... realis ... debitae ... essentiae ... realis

...

relationum, erit esse Dei imperfectio. Et evidenter consequentia: quia a trinitati iure sibi vendicat essentia relationes, quam quaevis alia substantia creata exigit actiones, quibus ornatur, et perfectionem: atque defectus accidentis debiti reddit imperfectam substantiam creatam: ergo defectus relationis identitatis reddet imperfectum realiter verum Deum.

6. Nego tamen affirmare, quod plenioris sententiae frequenter dicunt, scilicet essentiam mansuram perfectam aeque perfectione ac modo est. Probabiliter realiter excludendo tres Dei relationes, quod quidem absolute dictum plane falsum apud me est, ex terminis ... nihil distinctum a Deo vero posse inveniri tempore aequaliter perfectum ac Deus est: atqui Deus ille realiter non trinus distinctus foret a Deo vero: ergo implicat quod inveniatur deitatem Dei non realiter trinum, et principiatam aeque perfectum ac Deus est. Insuper ... Deus realiter non trinus est carens perfectionibus transcendentalibus: ergo Deus realiter non trinus nequit esse aeque perfectus ac Deus realiter trinus. Et evidenter consequentia: quia Deus vero habens non solum bonitatem, et perfectiones transcendentales, sed etiam omnes alias simpliciter ... nequit esse aequalis in perfectione ... et trinitate ... cum perfectiones transcendentales ... esse manifestum est: ergo Deus realiter non trinus nequit esse in perfectione aequalis Deo trino, et vero. Sectione sequenti explicatur perfectio quantitativa.

Sectio 2ª.

Explicatur perfectio quantitiva

7. Inter discipulos Scoti nobilis ... dada ... 26 docet aliam esse quantitatem molis, aliam quantitatem virtutis et perfectionis. Illam explicat ... secundum quam aliquid extenditur, secundam vero secundum quam aliquid perfectum est, in qua explicatione ... aperte ... et ... dicat perfectiones transcendentales esse aequales ...

ac

aeproinde ex parte excessus, et imperfectionis ex parte perfectionis quantitas illa est. Secundum quam fundatur excessus unius entis super aliud et quo supponitur quia natura est ex aprehensione sola rationis, aliquid est ideo perfectionem alius, Angelus perfectior est homine, homo perfectior bruto, et ut ex supposito, ferat extra eos tergiversationem, Deus perfectior est qualibet creatura, nunc inferius aliud est genus perfectionis, perfectio transcendens, enim vero perfectio, sive bonorum transcendens, est qualitas in omni ente, ut potest ex definitione perfectionis transcendentis, scilicet est integra ratio essentialis, id est, cuiuslibet rei. Hoc autem ingreditur non est mobilis in Deo, quam in formica, et alia qualibet infinitori: quod est. Illa perfectio, id est, illa perfectionis genus secundum quod Deus dicitur qualibet creatura superare, et creatura spiritualis qualibet corporea vocatur perfectio quantitativa, in qua fundatur entitativus excessus unius rei super alio; hanc perfectionem dari evidentius est, in quo tamen consistat, quaerendum.

8\. Asserendum quantitatem perfectionis esse excellentiam sive dignitatem, sive aestimabilitatem, secundum quam dignae est, tantum, id est, tantum [illegible]. Unde illa ratio quae fundat aestimabilitatem dicitur perfectio, illa autem quae fundat despectum secundum suam entitatem est imperfectio, ut ratio rationis est perfectio, quia entitas quaelibet propter illam rationem specialiter aestimabilis est, ratio corporei est imperfectio, quia quaelibet entitas ob illud rationem est despicabilis, ratio vitae est perfectio, quia fundat aestimabilitatem in ente illam participante, at ratio materiae est imperfectio, quia ab illa quaelibet entitas illius participem reddit despectu dignam. Notandum tamen quod eadem entitas potest esse perfectio sub, et imperfectio, ut vegetativum includit, sub ratione perfectionis, et per ratione imperfectionis includit ordinem vitae, quae perfectio est, ut est sub aestimabilitatis titulo. Includit in suo ordine ad intus et augmentationem corpoream, quae quidem imperfectio est, et sub illo respectu titulo.

Notandum insuper quod ut [illegible] fundamentum [illegible]

aestimabilitas, sit perfectio non arbitrarium absolute, et simpliciter perfectam perfectionem tamen secundum quid perfectam. Nam formicam non est ens absolute, et simpliciter perfectum, quamvis includat prae alijs quae excellentia est, sive perfectio, solus quoque Deus absolute, et simpliciter perfectus est. Hoc igitur perfectum opponitur deficienti, et perfectio defectui, cum adhuc quaelibet creatura in sua sub prae aliis quae excellentiam dicunt, nonnihil deficiat, hinc est, quod quaelibet creatura non sit simpliciter perfecta. Deus autem cum in nullo praedicato excellenti et fundante aestimabilitatem deficiat, hinc est, quod solus Deus absolute, et simpliciter vocandus sit perfectus, sive aequatus in hoc genere excellentiae. Sectio 3a, quid sit perfectio simpliciter simplex, et pure simplex

Sectio 3a

Quid sit Perfectio simpliciter simplex, et pure simplex?

10. Perfectio haec quantumvis, sive excellentia perfecta sicut alia dicitur perfectio simpliciter simplex, alia vero pure simplex. Perfectio sive excellentia entis simpliciter simplex, illa est, quae praeponderat non ipsi, sive est illa perfectio, quae melior est omni non ipsa. Pro quo explando notandum est, quod non dicit fieri separatio inter ens positivum, et illud quod dicto rationem, cum hoc nihil sit. Perfectio autem sine quo verba aliquid est, quod nihil est. Sed separatio facienda est inter ens habens, hanc excellentiam cum non habente, quam potissimum non dicerem est, sed aliud suppendo, quod perfectio est possibile impossibile in perfectis paria sint, uti adveniente in perfectis sint paria, illud quod spirituale fuerit melius erit, non spirituali. Hinc ergo spiritus apparet perfectio simpliciter simplex. Adveniente in reliquis paria sint, illud quod vivens fuerit melius erit non vivente. Hinc ergo species vita est perfectio simpliciter simplex.

11. Sed obstare quae a. dicto ratio terminari est in gradu vegetabile, quod si separetur cum non vegetabili non praeponderatis ut patet, etenim Sortio sit vegetabili, et Angelus non sit vegetabilis, indico Somni melior

Dicere

phyce, aut excellior est Angelo, imo si supponamus hominem et Angelum intelligentes omnibus paribus, non variare, homo vero est vegetivus quo prorsus careat Angelus, ideo homo perfectior est Angelo, quamvis addatur perfectio, quo caret Angelus. Distinctio ab corporis ex eodem cap. nec perfectio simpliciter simplex. Itenim due entitates intelligentes equales sint se separentur, necerit perfectior illa, que corporis non est habit, quam illa que corporis excludit, separata potius a sua distinctione, imo perfectior illa erit, que spiritus fuerit, et contra non corporis. Idipsum asseris de qualitate discursiva, si ponantur due entitates intellectus equales, necerit perfectior illa, que fuerit discursiva, itenim entitas que non est discursiva intra abstractissime cognitivi spiritalis, melior erit entitas que cognitiva spiritalis, non discursiva, quam hec cognitiva spiritalis, discursiva est:

12. Preterea notandum, quod in perfectionibus simpliciter extra Deum, nulla potest reperiri perfectio, que sit simpliciter simplex. Ex solo hoc notabile. Quecunque creata perfectio simpliciter, non est melior, quam non ipsa, quod creata sit, sequitur est melior, quam non creata, sive Deus, ut evidens est: quod ut in rebus creatis reperiatur perfectio aliqua simpliciter simplex, non debet assumi conceptus quod adiectus ad similitudinem creature, sed tantum debet sumi conceptus abstractus, et generalis ut est vivi, ut cognitivi, ut Dei, amantis et ut liberi, quae quidem sunt perfectiones simpliciter simplices, at cognitivus discursivus, spiritus alio attendendo amans per modum alium, ut liber et dei cogniti neque sit, neque esse posset perfectiones simpliciter simplices.

13. Notandum tertio quod quantum alioquin in aliquo gradu abstractionis esse potest perfectio simpliciter simplex, quamvis in maxima inferiori per consequens non sit perfectio simpliciter simplex, ut cernere est in exemplis sub positis. Conceptus vitae, ut sic est perfectio simpliciter simplex, cum vita vegetiva, sensitiva non sit perfectio simpliciter simplex. Probatur quod cum istarum sic separatur quod non videntur, at vita alia ulla est sine vegetiva separatur cum omni non

creatali

vegetalli, q. vis vivat vita perfectiori, qualis est spiritalis, nihilominus mirandum est, q. vivens sit melius alio viventi, quamvis vivens sensitiva spatio non est perfectius vivente vita nobiliori. Et ita iterum explorato, animas, quae genus vitae comparat cum corpore non participante genus vitae, at species particularis vitae quod comparat cum corpore, quod non eliso comparat cum aliis speciebus vitae, statuendum optime, quod inter species vitae detur una perfectior alia, quamvis non detur entium extra genus vitae perfectior, sed aequalis participant genus vitae, quam prius illud participaret.

14. Denique notandum, quod excellentia haec, sive dignitas, et aestimabilitas, quae competit perfectioni simpliciter simplici, et quamvis aliis quantitas non est bonitas respectiva in ordine ad finem consequendum nec in ordine ad ornandum subiectum, sed excellentia, et bonitas absoluta, dignitas, et adaptationem. Et ita dixerim, quod perfectio simpliciter simplex per se non bona alicui subiecto, sed in ordine ad aliquem finem, v.g. vita, non est bona lapidi, siquidem destrueret lapidem nec est bona ad consequendum centrum, sicut est bona gravitas. Nihilominus est melior, et perfectior vita, quam non vita lapidi, et quam gravitas, qua obtinet centrum. ergo bonitas, sive excellentia perfectionis, quantum est desumenda ex ordine ad finem, sed in ordine ad subiectum. Alia a priori est, quod bonitas respectiva est relativa, sed utilitas ad consecutionem rei optati sive proportio cum subiecto, possunt autem plura imperfecta esse utilia fini consequendo, et proportionata subiecto, proque inutilia et improportionata fuerunt alia valde perfecta.

15. Perfectio plurimum simplex illa est, quae non est melior ipsa, quam non ipsa, sanctorum perfectiones pure simplices, iterum divido in mixtam imperfectione, et puram ab omni imperfectione. Perfectio quaevis creata est perfectio pure simplex ex se, quae non [illegible] omnem sibi oppositam, verum autem oppositam quamlibet aliam, at non depurata ab omni imperfectione, siquidem perfectio quaevis creata eo quod creata sit [illegible] ad alios [illegible]

eorq. essalit depens. Et ab alio dixi n, an aut der pfectio purè simplex secreto ab oi imp̄fectione, huiq. ē disposis. Sabbr. Sectio 4ª.
Q. Veloes dicunt saltē pfectiones transcēd.

Sectio 4ª

Q. Veloes dicunt simpliciter Perfectiones trancēd.

16 Plures sunt, qui immerito existimarunt se posse, & respon- sionis difficultatem evadere, si dicant Veloes Dei rales non esse. Falluntur egregie me iudice, ut iam demonstro; Et Dei Veloes rales n essent. Se- cundum acceptionem fratalem Velois, at salva fide, non n pot aliquas esse proprietates rales in quallibet Personas, quas cois n sit ipsi essentiis. Eas vero interrogo de illis proprietates, quae ē ralis in solo Patre, an sit ralis? n autem cor- nabunt rales esse, ergo ralis proprietas Patris ē, rogo an sit ralis in Filio? Non arbitror concedere in Filio; iam qd ē proprietas ralis & aliqua in Patre, quae n sit in Filio, rogo an illa proprietas sit pfectio necne? + Si pfectionis, iam aliqua erit pfectio in Patre, quae n sit in Filio, si negent esse pfectiones, quamvis sit ralis proprietas, quamvis dicere pepulsebunt, quas [illegible] concedirent veloes rales. q. scilicet [illegible] quamvis vel ralis sit, n tn dicat pfectiones. Ad nihil qd pro vitando presenti difficultati Scyllam, Charibdim invenere nanty veloes ralis.

17 Ratio q. 1ª. De proprietatibus Personarum, sive veloes rales sint, sive n, sit pfectiones transcēd. Probatur, q. q. sit de acceptione velois reperto inclusis pfectionibus, ipsis vere et ralis proprietates sunt: qd perfectiones aliquas hent transcēd. Probatur, q. q. rale ē, pfectiones aliqua het transcēd, eiusdem proprietates rales sunt. Ergo pfectiones transcēd dicunt. Illa ē certa, ex [illegible] pfectionis transcēd. ac pfectio ē ingredior oratoriu ut res sit, atqui proprietas vere et ralis ē: qd nec trinitas oratorium omnium quae sequuntur, ut sit, q. sic ē, het pfectiones transcēd. Ergo Nat

Sic ant esse pfectiom iam legi

Proprietas notionalis Patris: hoc fecit transitus est: quo proprietas Personalis Patris non est proprietas personalis Patris. Patet ita, quia quod proprietas Patris Personalis sit proprietas Personalis Patris, est hoc fecit transitus. Proprietas Personalis non est hoc fecit: quo proprietas Personalis Patris non heroicilio; sequitur ut sit proprietas Personalis Patris.

18. Dices: proprietas notionalis Patris, est relatio, velo aut considerari potest, scilicet secundum esse ad, scilicet secundum esse in. Si consideretur secundum esse ad non est hoc fecit, quia receptacle ad non est realis, si aut consideretur secundum esse in, est fecit est, non tamen distat hoc fecit ab esse hoc fecit, quia in relationibus nihil aliud est, scilicet additio hoc fectioni super id continet, scilicet esse.

19. Contra est 1º quia relatio non heterealis esse inessam ut satis ex superioribus liquet. Contra est 2º quia illud esse ad relationis est quid reale ut aliis ex rationibus probatur relinquitur. Contra denique 3º quia aliquid est in Patre, sive relatio sit, sive non sit distinctum realiter a Filio, et incommunicabile Filio: quod aliquid est in Filio, quod distinctum realiter abesse. Patet contra quia esse est communicabile Filio: quod aliquid in Patre est incommunicabile Filio distinctum est ab esse, additio quod prater realia super prata esse dicitur. Patet contra quia si nullum praterreale adderet ultra prata esse, Patris quem incommunicabilis Filio, accessa est; nunc sic infero: aliquid praterreale addit super prata essentia esse communicabilis: quod aliquam hoc fectionem dicit ultra hoc fectionem esse communicabilis hoc fectionem singularem transitus. Patet contra quod hoc fecit transitus est ingulta praterreale in proprietas istio notionalis, ut est quod incommunicabile distinctum abesse, hec singularitas praterreale ut talis sit: quo hec hoc fectionem transitus.

20. Confirmatur, in sui hoc fectionis transitus communicatio dicit hoc fectionem, et quod liberemus creaturis hic causalit imbecilitatem hoc fectionem quod a praeterito proprietas Patris ut relatio non supposita quod realis sit, hoc fectionem dicit. Contra hoc; quod nihil simile est excogitare hoc significat

in

inroe perfectionis palsse perfectio lacata, q.d a perfectioni, n
repetiat in D. pratis oibus. Unde bene arguit, hoc, in rebus
creatis perfectio: g.o in D. repetit perfectio simpliciter perfecta. Constat
prob.; perfectio, etiam perfectio sit creata, qua n admittunt me
di, intrinsece supponit extra subst.; loquor de imperfectione opposita
perfectioni transcen., nam imperfectio est praeteritum d. ad perfectioni,
ut constat perfectione enim, q.d. hec oias pratas, imperfectio, sed dicit
aliqd. et vero in re hec extrinse, solicit adesse et oias pratas, aliq
n adesse, saltem suppo extra subst., sic et modi medii, ut abstr,
q. in perfecti, etiam perfecti saltem suppo extra subst. n dicit medii
at relatives D. n sunt imperfecti: g.o perfecti et perfecti transit.
In hac 2c.e conveniunt scotus et omnis qui admittunt relatives D.
esse reales: conveniunt debent in suppo. melius dicere, etiam qui dicunt
relatives n esse D. relatives q. saltem concedere debent perfecti res
sary reales: sectio 5. D. relatives dicunt perfectionem quantivam.

Sectio 5.a

D. Relatives dicunt Perfectionem quantivam.

21. 2c.o pt 1.o: D. relatives dicunt intrinsece ab
esse, ut verbi abesse dicit. Certum enim est esse relatives transcend. perfec-
tionem infinitam esse: dicunt, inquam, perfectionem quantivam: g.o saltem
perfectiorem simpliciter pure, in qua enim pratio n dicere perfectionem simpliciter
simplic. Constat. perfectio quantiva est entitas illa excella dig-
nate ingeniente entis ad fundandam estimationem, et apreciationem
notabilem supra alias; at evidentissime est q. D. Relatives etiam ut verbi
dicit abesse, habent entitatem excelsam, et dignatem ingenerentis ad
fundandam estimationem iustam, et apreciationem notabilem, qua pluris
aliis entitatibus habeant: go D. Relatives etiam ut abesse verbi ter
dicit, habent quantivam perfectionem supra perfectionem transit. Coer-
centi. Maior est de ratione perfectionis quantivae, Minor evidenter

mihi

Practice

mihi p[ro]b[atur]: q[ui]a D. Reloes, etiam ut realiter ab essa distinguit, sit pluris entitative estimabilis, quam creatura quaelibet: ergo habet excellentiam, quae merito suo fundat estimationem iustam, et appretiationem rationabilem supra aliam.

22 Probat[ur]: in illo conceptu reali esse, non includit dignitatem aliquam realiter ad despectum rationabilem: ergo habet conceptus ille realis, sive ut ab essa realiter distincta perfectionem aliquam quantivam, quae consistat in dignitate ad estimationem rationabilem, sive in iusta appretiabilitate pava. Consequentia p[ro]b[atur]: quia, quando entitas aliqua nullum habet titulum despectum rationabilem, iustissimus titulus est, ut estimetur pluris, quam entitates reliquae includentes dignitatem despectum; at D. Reloes ut realiter ab essa distincta, nullum includunt realiter iustum despectus titulum: ergo eo ipso includunt titulum, ut pluris iuste estiment, quam entitates omnes creatae includentes realiter dignitatem despectus, includunt ergo perfectionem quantivam: probatur consequentia, quia perfectio quantiva est titulus ille rationabilis, in quo fundatur quod una entitas sit estimabilior altera, atqui probavimus D. Reloes esse pluris entitative estimabiles, quam entitates omnes creatae: ergo includunt perfectionem quantivam.

23. Probat[ur] iterum in sententia communi asserentium unionem hypostaticam factam fuisse in aliquo posse notiali Christi Verbi assumentis, ut fatetur Scotus, et Scotistae communiter, nam nequit non solum rationaliter, sed etiam physice possibile resultare ex formali immateriali unitis unione hypostatica perfectio, et estimabilitas quaelibet creato suppo[sito]: ergo ex majori illud D. cui facta est unio immaterialis, quantiva perfectio est, sicut et excellentia aliqua entitativa, in qua fundatur, sive formaliter, sive materialiter, praeeminentiae aliquid estimabilitatis in physico; consequentia probatur, et tanquam ex terminis nota est.

4. Probat[ur] denique: Stamos D. Verbi ex toto sanctitas immateriali substantialiter a personalitate D. Verbi, cui copulatur immaterialiter, et in plurimorum sanctitas in sanctitate immediate, quia fuisset probabiliter agens de Deo solo, in qua pave sanctitas tibeo personalitas: ergo ea personalitas, realiter ab omnibus absoluta perfectio est quantiva,

sive

fide, excelsa, charitas, et cetera, baptismi, qui se ipso unita subito illud reddit Deo infinite amabile, nequit non esse entitas dignissima et ... quam sint aliae qualitates creatae sua sanctitate spirituali, a qua forte tamen redderetur sancta, amabilis, et supernaturaliter pulchra, ac ista tamen quae entitate dignior est, estimatur quam alia entitas perfectione saltem perfectionis quantitate: ergo etc. ... increatum et ... ut distat ab omni absoluto perfectionis dicit quantitatem.

25\. Denique ... supernaturale ut supernaturale est estimabilis quam entitas quaelibet non supernaturalis, et increatum quod libet ut increatum est, estimabilis, et excellentius entitate quolibet creato. Sed relationes, etiam ut distinctae sunt, hoc est, secundum illum conceptum specialem simpliciter, quem dicunt distinctis virtutibus ab omni absoluto sunt quid supernaturale, et increatum: ergo secundum illum conceptum sunt perfectiores, sive excelliores quolibet creato: hinc ergo perfectionis quantitatem. Sectio 6. Relationes divinae includunt perfectionem simpliciter simplicem, ipsae autem non sunt perfectio simpliciter simplex.

Sectio 6a.

Relationes divinae includunt perfectionem simpliciter simplicem, ipsae autem non sunt perfectio simpliciter simplex.

26\. Ultima tandem ... quod ... bipartita est, 1a pars docet divinas relationes includere perfectionem simpliciter simplicem, quam partem sic probo: increatum, ut increatum est perfectio simpliciter simplex, relationes divinae includunt conceptum entis increati: ergo includunt conceptum, qui est perfectio simpliciter simplex. Maior omnibus est evidens; melius enim est increatum, quam omne creatum, sive quam omne non increatum: ergo increatum ut sic est perfectio simpliciter simplex. Quod autem divinae relationes secundum esse illud speciale distinctum ab omni absoluto sint quid increatum etiam patet, quia divinae relationes ... creatae sunt, ... et tamen praedicato supernaturale ut ... perfectio simpliciter ... melior enim ... [illegible]

supernale, neque id hent ab essa; go includunt ... [illegible]
quia in illa absttache supernalis ot. se., ... fectio simplr.
simplex. Deniq. probo: quia independ. ab alio distin, e
pfectio simpliter simplex: hunc ceptum imbibunt D. Re-
laoes: go includunt pfectiones simpliter simples. Ultimo de
niq. pbo: identitas cum ente infinito, e pfectio oi n' iden-
titato cum ente infinito, sive oi disto. realiter ab ente infinito,
at D. Reloes includunt ceptum illum, nempe identitatis cum
nat. infinitas; quia ut pbavimus, D. Reloes sunt aequato
identes sui cum oi absoluto: go D. Reloes includunt ceptum
aliquem, qui sit pfectio simpliter simplex. Maiori mihi
certa e eo tum certitudinis, in quo indubitatum e. oe D. esse me-
liq., et tentative nobilius omni n' Divino, sive oi ente creato;
minor autem sup. pbavi, agens de colcatione Pati, quam D.
Reloes hent sibi convenientias D. et omnes atributas pfectiones.

27 2a gcis pars, q. scilicet D. Reloes n' sint p-
fectio simpliter simplex, ex dictis clara reddit: Perfectio
simpliter simplex ex Anselmo et alijs illa e, quae melior
e omni n' ipsa et superius tradita, at nulla Rel. Divina
melior oi n' ipsa: go nulla Relo D. e pfo simpliter
simplex. Disquisitio totius liquet, maior e defino pfecti-
onis simpliter simplicissi.; minor fide constat, q. a Relo Pa-
ternitatis, n' e melior filiatione, nec filiatio e melior oi n' ipsa
n' enim e ... [illegible] spirativa, ... Patate; aut
filiatione: go ... Divinarum Reloy e excellentior oi n' ipsa.
Seclib: ... distinctio a Patate realiter, e ... n' obio
... Pater ... [illegible] ... dist. a se. ... [illegible]
... [illegible] ... ex ... [illegible]
... [illegible] ... go n' ... [illegible]
... go ... [illegible]
... nulla ... melior oi filiatione.

28. Dices: Ratio a 2a gce, seu gcis ... pugna-
nat ... [illegible] ... distincta ab
oi absoluto n' ... pfectione simpliter simples: ... [illegible]

includit perfectionem identitatis realis: ergo est aliter perfectio simpliciter simplex. Dicetur, si sequens maior includit identitatem perfectionum quae sunt in statu abstractionis est perfectio simpliciter simplex consequentia maior, includit identitatem perfectionum, et sub statu abstractionis, in quo est perfectio simpliciter simplex, non maior. Aliter consequentia minor: includit identitatem perfectionum identitatem realem conceptum, qui abstrahit consequentia minor identitatem in statu illius abstractionis, non minor, et non locum. Accedit, quae dicta sunt sectione 6. huius disputationis 3º notandum insuper. Ubi docuimus, respectu conceptus aliquis in abstractione sit perfectio simpliciter simplex quid in inferiori; sed tandem in ultima abstractione non sit perfectio simpliciter simplex, sicut vita ut sic est perfectio simpliciter simplex, vita in talis vero sensitiva non est perfectio simpliciter simplex.

29\. Instabis: quod dicitur de omni superiori dicitur de inferiori, sed de omni superiori, vero de increato ut sic dicitur, quod sit perfectio simpliciter simplex: ergo quodlibet inferiori participant et conveniente conceptus illius increati ut sic, dicetur ergo sit perfectio simpliciter simplex. Dicetur distinguo maiorem: quod dicitur de omni superiori suppositione simplici, dicitur de inferiori concedo, non maiorem: quod dicitur de omni superiori suppositione personali, dicitur de inferiori concedo maiorem: ... et ... ergo ... non dicitur de ... et Paulo ... ratione ... conveniunt ... sequitur sub ad ... descendere, in quo ... status in statu ... immutabilitatis, vel in statu ...

30\. ... pars non rapiat priori, ex ... quilibet ... parte simpliciter ... duplici veris acceptione ... alias ... quantitatis ... non excedit ... distinctum

ut evidentissime e. 2o, quia nullam habet, ... distinctam perfectionem, ... scilicet non excedat omnem alterum talit distinctam entitatem, sufficit, ut sit perfectio pure simplex, hoc est, quae non pertinet ad genus simpliciter simplicis; quae etiam ... sufficiens est in alio sensu, ut vocari possit perfectio pura, hoc est, depurata ab omni imperfectione, ... perfectio simpliciter, quatenus nullam habet sibi admixtam imperfectionem. ... in quo genere relatio ... excedit quamlibet perfectionem creatam, quae sub se creata est innumeris imperfectionibus. Haec de re, ut varias voces simplicit. et pure usurpatas agnoscas.

Sectio 7a

Concluditur nostre vere quaestionis explicatio.

1o rogabis, an Divinitas ... ut sic sit perfectio simpliciter simplex: Resp. quod realiter est perfectio simpliciter simplex, quia idem realiter ... essentia; at formaliter ... sed ... virtualiter distincta illarum a perfectionibus ... absolutis non est perfectio simpliciter simplex. ... realiter sit perfectio simplic. simplex, quia, quod melius est ... Persona ... non est essentia ... formaliter ... est perfectio simpliciter simplex; ... virtualiter ... formalis essentia ... perfectio simpliciter simplex, quia ... in nullo inferiori ... neque ... est perfectio simpliciter ... ut ... a ... absoluto: ... ut ... non est perfectio ... in aliis ... est, non enim ... in inferiori est perfectio simpliciter simplex ... Mechanice in inferiori ... reperiri perfectio simplicit simplex: at non ... talis est ... neque ... nec in alio ... inferiori sit perfectio

simplicit

simpliciter simplex: ergo sumpta ut ultra sic dicta ab omni absoluto, non est perfectio simpliciter simplex.

32. 2º rogabis; an collectio totius D. Perfectionis sit perfectio simpliciter simplex? Dico quod illa collectio realiter est perfectio simpliciter simplex, siquidem Trinas personalitatis et idem realiter cum essentia: at Trinas illa ut dicta ultra ab omni absoluto non est perfectio simpliciter simplex: ergo etc. Probatur: quia non est melior Trinas personarum omni non ipsa: ergo Trinas personarum non est perfectio simpliciter simplex: Antecedens patet ex Fide: quia Trinas personalitatum non est melior solo Patre, neque est melior solo Filio: ergo etiam dicta Trinas non est melior omni non ipsa.

33. 3º rogabis an perfectio illa quantiva pure simplex, quae reperitur in qualibet relatione D. sit perfectio infinita; Dico relationes D. non esse perfectiones infinitas utroque, et loquor de D. relationibus secundum esse ipsarum ultra ultra dictum ab omni absoluto. Probatur: quia perfectio infinita est perfectio includens omnem perfectionem possibilem [illegible] saltem simpliciter simplicem, hoc est, omnes excellentias entitativas: at relationes D. non includunt formaliter omnes entitativas excellentias, sumptas secundum esse proprium ultra: ergo sumptae secundum illud esse non sunt infinitae perfectionis; minor patet: quia in illo esse relationis ultra, non includit omnipotentiam, omniscientiam, omnilocationem etc. ergo in illo esse relationis ultra ut sic dicto ab omni absoluto non includit omnem perfectionem [illegible] simpliciter simplex. Quod si dicas includi [illegible] perfectiones omnes [illegible] [illegible] [illegible], non probabis simpliciter [illegible] [illegible] realiter omnis includit omnem perfectionem [illegible] [illegible] est infinita perfectio. Perfectio quod ultra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], non est absolute infinita perfectio, quae propter [illegible] [illegible] [illegible] est apud me [illegible], [illegible] [illegible] de D. [illegible] attributis [illegible].

[illegible]

34. Dices: quoinfinitudo n'l spale attributu, s.d. Iceptus includens oems p̄fectiōs D. Resp. absolute Ïcedendo loqui de eius explicaē in predicto actu agendy e'. Dices itaq; quod deitas formalit accipienda e' in infinitudo le entativa: Resp. Ïcedendo loqui quod in sad Iscipiente Deus & Illectis oīus p̄fectionu, ab se ascendy e'. l. s.d. debitis & dictis in p̄fellecto actu. Dixi D. Relloes secundu le vialit dicty, quod tentabessas, n' est utq quod p̄fectionis infinitas intelligat etiā illa utquod.

35. Rogabis 4o, an D. Relloes sint infinita p̄fectio, et perfectio simpli simplex saltem utquo? Resp. quod p̄fectio simpli simplex utquod e' illa p̄fectio, qui melior e', quā oīu ipsa ut expatiy e', p̄fectio vero simplit simplex utquo e' ro formalis hendi quidi p̄fectionis; sicut albedo e' forā illa hendi utquod: at unio sive inhesio albedinis in subto, e' albedo utquo, sive ro formalis hendi albedinis.

Igit assero, quod Relloes D. secundy istud esse vialiter disty ab ola absoluto e' sit p̄fectio simplit simplex, imo infinita perfectio utquo. Pt quia istud esse vialit idisty ab oi absoluto scd sipso sufficiens, et aquata identitas cu oi p̄fectione esse simpliter simpli et infita: quo istud esse vialit idisty ab ola absoluto e' vialiter ro formalis hendi infinitas p̄fectionis vialiter et oems simpliter simpls: quo e' vialiter infinitas p̄fectio simpliter simplex utquo. Pt conq: quo infinita p̄fectio utquo e' ro formalis hendi vialiter infinitas p̄fectionis: hec idem... de Ïcepti formali viti...: quo infinita p̄fectio utquo e' de Ïcepto... Relloes.

Disputatio 8

De Sublimitate quo aiās persanis.

36. Ex hisa pe... deducit, quo nos pact defenda ... Personalitas quas adstruit fides D. enimvero cu quid... D. Perse ... dicendy e' de Relloe... formalit...

... pria

... oria Pris et Filij, nec Colcabitis ... Spiritui Sancto ... sit per fectio tamen simplex, et n. infinite simplex; hinc etiam quælibet ... perfecta, n. sit melior omni nulla ... alias ver. sibi æquival ... equivalenti: quod sit ... infinite, adhuc alia erit ... infinite perfecta. Et con: quod quadessent ... participando ... omnes sint æque pares, et æquales, aliunde in perfectione pares sunt: quod absurdum est pares in perfectione, sive æquales. Dices 1º: Infinite perfecta est illa entitas, cui nulla deest perfectio possibilis in omni linea, quæcunque illa sit; at Patri deest perfectio Filij, et Filio deest perfectio Patris: quod Pater non est infinite perfectus, sicut et Filius ...

38. Neo. ... arguit immate ... pugnare ... æqualitate Personarum, quas ingenti defendimus, ... infinitas perfectionis uniuscujusque Personæ. Neo 2º ... maior, infinite perfecta est illa entitas, cui nulla deest perfectio possibilis, ex his, quæ non admittunt sibi æquivalenti; concedo maiorem; cui nulla deest perfectio, ex illis, quæ admittunt aliquas distinctas æquivalere sibi; nego maiorem; simili distinguo minorem; Patri deest perfectio Filij, quæ est perfectio pure simplex, nec excludit alias sibi æquivalentes, concedo minorem, quæ est perfectio simpliciter simplex, nego suppositum, quod perfectio Filij sit perfectio simpliciter simplex, excludens omnem alias a se distinctas sibi æquivalere.

39. Dices 2º: simpliciter ... perfecta illa entitas, quæ admittit alias sibi æquivalentes, sed ... quæ permittit alias Personas a se distinctas sibi æquivalere ... entitas simpliciter perfecta maior ... quia ... sibi ... non ... perfecta, imo nec absolute perfecta: quod ... Neo ... arguit ... ex hac, non enim impugnat ... æqualitatem Personarum, sed impugnat, infinitas illarum perfectionis, ... illarum dispone... ... Videtur etiam arguens supponere, quod si distincte sint ... ... et sint æquales, contendit ... non possit dici ... Personas inter se, quatenus ... disquam ... nulla erit ... perfectio.

40. Resp. 2°, distinguendo maiorem. Ad salvandum concedo ant., et nego cons., si daret alia Deitas, haec non esset perfectio simpliciter simplex. Et contra Deus non includeret omnem perfectionem simpliciter simplicem, inter quas dubio procul annumeranda est unitas sive solitudo; At Pater Persona D. admittat alias Personas sibi aequales, non ideo caret aliqua perfectione simpliciter simplici: quia unitas in perfectionibus productivis immanentibus intra Deitatem non est perfectio simpliciter simplex, sed imperfectio physica, cum necessaria sit distinctio inter perfectiones producentes, et productas.

41. Replicabis 1° contra praedictam solutionem: unitas in Deitate est perfectio simpliciter simplex, qua carere est imperfectio: ergo unitas in Personalitate. Alter erit perfectio simpliciter simplex, qua carere sit imperfectio. Resp. negando cons., quia unitas D. quae est perfectio simpliciter simplex, ea est quae conjungitur cum fecunditate physica ad intra; at si esset unitas in Personalitate, non sponeret unitas Deitatis cum physica fecunditate ad intra: ergo unitas Personalitatis non est perfectio simpliciter simplex. Confirmatur: Unitas D. quae est perfectio simpliciter simplex est ea, quae sibi est aequivalenter distinctionalis; at nisi diceret distinctionalis Personalitatis a se invicem, unitas D. non erit aequivalenter distinctionalis: ergo unitas in Deitate est perfectio simpliciter simplex, cum unitas Personalitatis excluderet multiplicitatem, et Trinitas Personalitatis sit imperfectio physica.

42. [illegible] perfectio simpliciter simplex, ea est, quae [illegible] fecunditate: ergo [illegible] Dei ad intra est perfectio simpliciter simplex [illegible] Dei ad intra. Resp. [illegible] perfectio [illegible] simplex. Resp. 1° negando absolute cons. Resp. 2° claritatis gratia, distinguendo cons.: fecunditas utraque est perfectio simpliciter simplex, concedo cons.; fecunditas utraque est perfectio simpliciter simplex in se, nego cons.

Et

etiam hoc sub non minori sub. importan. quod scilicet fecundo, vtrauo sit relo Pr. fecundo enim vtrauo, tamen est relemtor... cum fecundate vt quod: quae est relo producentis, vt constat ex dictis. Hec autem relatio vt sehabet ex... dicitis, est perfectio Amplit. simplex, qui proinde concedet sub... perfectionibus absolutis quibuscunque... Desiarum.

Sectio 9ª

Vltimum Argumentum pro pono 9ª Equalitate Personarum.

43\. Dices 1º: fecundo est melior non fecundate: ergo perfectior est Paternitas, Spiratio pavas, et filiatio... Patri filio et vtrique Spiritu Sancto. Ans probatur 1º ex rebus creatis in quibus productivus vt tale, sive productivus vt tale perfectior est non productivo. Et 2º ex omnipotentia ad intra, si Deo deficeret potentia productiva ad extra, deficeret perfectio Amplit. simplex; ergo potentia ad intra est a fortiori perfectio Amplit. simplex, et contra Pater huic potentia ad intra productivus, Spiritu Sancto est perfectior non potente producere ad intra.

44\. Alternando absolute ans, ... fecundat, tam Pr. ad intra, quam Pr. ad extra. ... quod fecundas ad intra est ... ... quod alicui ... facit alio Pr.: ergo fecundans Pr. nequit ... ... non fecundo ... ... est certa ... ... ans ... Pr. hoc ... ... nequit ... ... Pr.: quod enim ... ... fecundo Pr. debet esse ad ... ... perfectio enim fecundanis ... ... : ergo fecundas ... ad intra ... nequit esse perfectior ... ... non fecundo ... ex dictis ...

45. An (Pras) qd reb. nandoarg. Ad La. ifsig, bati, reb in rebg creatis est perfectior illa entas, qui productiva e, n' productiva, no tn in Divinis. Ejusdi argum. vigere pt. roes adductas: Notatu dig. Libr pductiva sit pfecto simplit simplex: at pductivy Divis sibi equalis n' e pfo simplitr simplex, contra Ex adco. Nec ad rem ejusd. antis pbationem qua enodanda, concedo ans, et ndo coam. Rõe. quia cy poa Dei pductiva ad intra nullam oppoem dicat cu aliqo D. nec, respiciat ad ter Deo equalt. Hinc e, qd Omnipoa ad extra e pfectio simplit simplex: at poa Dei ad intra pductiva, n' sit pfectio simplit simplex. Hoc e, qd. Omnipoa ut e ad extra reddit repugnantem oem aliam entatem a se sibi equalem: at fecunditas Dei ad intra n' excludit, imo nrarium reddit aliam entatem a se sibi equalem, ut habeant tres sibi aequales.

+ extra

46. Certe argum. hoc potius pugnat 3o. Mysteriu, ut, fide nostra revelatu e, quam 3os nras de pfectionibus Divinis atq. adeo ab oibus Catholicis nario solvendu. Et manifeste evincto: nam si dicas Relaes D. nullam dicere pfectionem: ita efformo argum: poa pductiva in rebus creatis, sive fecunditas, dicit pfectionem in creat: qo etiam fecunditas D. Qo. Omnipoa, aut e fecunditas Dei ad extra dicit pfectionem: qo et fecunditas pductiva Dei ad intra, dicit pfectionem. Pari dicas Relaes secundu esse ad, n' dicere pfectionem: [illegible] poa in rebus creatis ut e ad trium e perfectio: qo in Divinis. [illegible] quia [illegible] secundy esse ad [illegible] sive secu[illegible] e perfectio: qo idem dicendu e in rebus D. atq. [illegible] e aliqua pfectio fecunditati D. Relativa, n' in [illegible] n' e illa fecunditas ad intra, nisi Relativa.

47. Opponies [illegible]: In Deo n' bis asserendi [illegible] poam pductivam ad intra esse ess[illegible], sive alium pratum [illegible] dicunt enim fecunditatem Dei ad intra in absoluto consistunt, [illegible]

explant, cur secunda P. adintra sit in fieri perfectio simpliciter simplex. Resp. 1° non cogere ut asseram secundam P. ad intra esse perfectionem simplex. Resp. 2°, eos qui secundam P. adintra in absurdo statuunt, relabi in absurda et ingentis ponderis, quae satis supra expendimus. Resp. deinde, ut praesentes adversarios, adhuc in tali casu non explari, cur actus 2us substantialis producendi, quiè producere substantialiter actu, non sit perfectio simpliciter simplex. Enimvero sicut fas est illis concedere tres aliquas substantias P. quae sit actu exercere producere, quin sit perfectio simpliciter simplex, ita et mihi licebit concedere secundam P. adintra, quae non sit perfectio simpliciter simplex; nam in mea sententia secunda P. adintra non est aliud quam ca[illegible] substantialis, quae se ipsam dat esse alteri.

Disp.° 3.ª

An relationes D. incommunicabiles, sint personalitates D.ae

N. 1. Nomine relationis in praesenti, praecipue cuiusque P. personalis intelligimus. Unde tam 1° tertius est relationis spirationis, ut potè communicabilis alio a Patre non est personalitas P. Quaestio solum agitatur de relatione paternitatis, filiatione, et spiratione passiva. Ex sta supono personam ex diffinitione receptam tam a Philosophis, quam a Theologis esse rationalis naturae individuam substantiam, seu individuam personam. Dicitur autem individuum ens quod rationalis, quod exit indivisum in se, et divisum a quolibet alio. Hinc est, quod natura rationalis in se divisa, persona non sit, sicut nec alteri unita, quapropter natura humana in Christo D. persona non manet; quia in tre manet alteri collocata. Videtur nostri de Incarnatione sta 9° versia 2ª.

2. Dico 1°: [illegible] probabile est personalitas D. [illegible] sitas [illegible] [illegible] sua ad [illegible] [illegible] [illegible] posse [illegible] quolibet pers[illegible] [illegible] [illegible] realis [illegible] exeris divisa a quolibet alio, ac [illegible] [illegible] [illegible] impossibile [illegible] [illegible] realiter reddit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: quod valde probabile est, quod in rationes [illegible] [illegible] rationem [illegible], hoc est, quod [illegible] denotare illam subsistentiam posse subsistere [illegible] sive personam [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] satis clarum et maiorem [illegible] [illegible] [illegible]

Pers. [illegible]

Personalitas quas ex Boetio probavi, tum in Metaphysica, tum in materia de Incarnatione Verbi. Minor probatur: quia tertia totalitas, est quod proprium formaliter, nempe, aut identitas, aut unio: ergo intotalitas, sive divisio, et separatio ab alio, est quod nativum formaliter, sive natio. Hinc discursus probabilibus niti praemissis, nemo negabit: ergo probabile est, quod tota substantia nova Patris formaliter reddit divisa a quocunque alio natione: at probabile est, quod ea reddens formaliter substantias divisas a quibuslibet aliis, est Personalitas: ergo probabile est Personalitas Patris in esse talis formaliter istius natione.

3. Dices hanc sententiam declarari, et opponi cum suis communibus Patribus, tum Theologorum, qui tres subsistentias relativas concedunt, et tres Personalitates quibus identitas communis sit in natura Dei, atqui implicat quod natura Dei concedat identitatem nationi: ergo ex sententia Patrum et Theologorum Personalitates non dicunt pro formali nationem.

4. Respondeo Patres solum contendere, quod dentur Personalitates proprie, ceterum non declarasse, an proprietates positivae sint seipsis Personalitates formaliter an solum fundamentaliter, formaliter vero a natione suis addito, sicut in communi Philosophorum sententia individuatio ut Petri, est quid positivum, nihilominus ex Sectis aliqui ultra entitatem positivam Petreitatis, requirunt nationem, ut Petreitas sit formaliter individuatio, cum ex se ante nationem in illa sit ... nationis, sive individuatio fundamentaliter. Alii vero dicunt entitatem positivam Petreitatis sine ulla natione seipsa esse formaliter individuationem.

5. Dico 2°: Relationes Dei incommunicabiles, sive proprietates Personarum sunt seipsis formaliter secundum eorum, qui dicunt Personalitates Dei independenter a quacunque natione seipsa addita. Probatur: Personalitas in substantia creata ... ea propria creaturae reddit formaliter incommunicabilem intrinsece, ... quam ... substantiam, at haec formaliter Patre ... est positiva proprietas: ergo ... est Personalitas in Patre, ... instaurat ... alterius Personae. Medior est mihi certa ... Locis nuper citatis, ubi expressissime istam tradidi: Minor est ... proprietas Patris seipsa est incommunicabilis, et ... cuicunque ... a

Petra Petri: ergo seipsa formaliter incorrecta. Pr 2a: quia
exercitus seipso formaliter excludens vocalitatem, nequit non formaliter
excludere vocationem: quia formaliter opponi alicui rei, est formaliter
opponi rei ipsi: ergo cum incarnatio opponatur formaliter positivis vocationi
formaliter opposita vocationi, per quam actualiter intrinsece vocaret per
cuicunque subsistenti. Dixi intrinsece, quia non repugnat quamlibet D.
personam extrinsece vocari, terminando eamque unionem sibi extra
se aliquo creato, sicut de facto Verbum unitur in Christo D.
humanitati creatae.

6. Dices 1° vocationem intrinsecam Petri alteri subsistenti
excludi per rationem suae additam: ergo vocatio, qua P.
D. vocet intrinsece alteri subsistenti, excludit per rationem suae
additam. Probo, negando consequentiam. Disparitas deducitur immediate ex eo,
ubi probavi exigentiam excludi a rationem ex alio rationem exigentiam, verum
impossibile per entitatem extrinsecam cui est positive formaliter [illegible] reddit
impossibilem formaliter, sicut ergo identitas Petri cum Paulo excludit per en-
titatem propriam Petri, cui est impossibilis talis identitas, at ubicatio Petri
Romae non nisi per rationem contingentem excludit. Ita vocatio intrinseca
personae, excludit per rationem contingentem unionis, ut vocatio
intrinseca Paternitatis Petri, excludit per entitatem propriam Paternitatis.
Ad 2a patet, quia sicut Petrus reddit impossibilem identitatem sui cum
Paulo formaliter seipso, ita formaliter seipso reddit se non identificatum
at Petrus seipso, nec reddit impossibilem suam ubicationem Romanam, ne-
que reddit seipso se non existentem Romae, [illegible] potuit utramque habere
et ubicationem Romanam, et rationem eiusdem ubicationis.

7. Dices 2°: Paternitas D. formaliter tamen
non [illegible] formaliter excludit seipsa vocationem intrinsecam. Probo ex-
plicando terminum formaliter. Formaliter ergo iste accipitur a Scholasticis
1° quando est idem, ac per modum formae physicae, quae inhaeret et
informat subiectum. In hoc sensu certum est proprietatem Petri non excludere
formaliter omnem vocationem sui intrinsecam. 2° quando sonat idem

ac

ac essaliter, sive eo, quod, cuius ad intrins., et quidditative talis sit. In hoc sensu dicitur Angelus sua substantia, et se ipso formaliter intrinsece. Dicitur autem formaliter intrinsece, quia gratum esse intrinsece est forma metaphysica. In hoc 2° sensu dicere asserimus proprietatem Patris formaliter excludere omnem sui communicationem intra, quia exclussio cuiuslibet communicationis intra, est essaliter et quidditative proprietati Patris, neque enim intra Deum est communicabilis, sicut natura divina, neque extra Deum intrinsece, cum hec communicatio intra, ad extra cuilibet perfectioni Dei repugnet.

8. Dicitur 3° personalitas est id, quod excludit omnis communicatio intra, at per quamlibet perfectionem Dei excludit communicatio intra cum aliquo creato: ergo quaelibet perfectio Dei, sive absoluta, sive relativa, est partialiter personalitas. Neo concessa maiori, et minori, nando consequentiam, personalitas illa perfectio, quae excludit omnis intra communicatio; non vero perfectio quae aliqualitercumque excludit. Ergo perfectio absoluta excludat se ipsa communicationem intra cum ente creato, non excludit communicationem cum ente increato, sive ad intra, sola tamen proprietas excludit omnem communicationem intra, tam ad intra, quam ad extra. Dispo 4°.

Dispo

Disp.o 4.a

V. Pret tres Relativas subsistas, sive Personalites, det etiam subsista absa?

Sectio 1.a

Referuntur sententie.

N. 1. [illegible] prius moveri [illegible]
[illegible] quia nec explanatione punctum [illegible]
[illegible] quod nomen subsistas, nec explanatione
quod [illegible] nomen subsistas, nisi [illegible] questionis decidamus, [illegible]
[illegible], ex quo [illegible] hanc [illegible]
[illegible] assignato [illegible], et scholasticis [illegible]
[illegible] circa questionis [illegible].

2. [illegible] in Deo dari [illegible] subsistas
[illegible] absolutas et communem tribus Personis; relativas vero [illegible]
[illegible] modos, quibus [illegible], et [illegible] incommunicabile
[illegible] Personalitates [illegible] incommunicabiles [illegible]
[illegible] Personalitas duplex [illegible]; [illegible] qui
[illegible] per se [illegible] et hunc [illegible] simul [illegible]
absolutam et communem tribus Personis. [illegible], qui [illegible] incommunicabilis
[illegible], et hunc [illegible] Personalitas [illegible]
[illegible] Divinis, [illegible] nisi [illegible] Relationem [illegible]
P. Vazquez [illegible] licet [illegible] ostendere [illegible]
[illegible] ab eiusdem [illegible] nullus [illegible]
[illegible] mortuus [illegible]
[illegible] Doctores [illegible]
[illegible] intempestive [illegible]
[illegible] Castello, Salidang, et Ferraronii
[illegible].

3. [illegible]
tribus Personis [illegible]

[illegible]

[illegible]

i bessar, sive subsistas col tamin xoē. Hec sa doc . . .
subsisti, ut sic solum dicere exam quase sine inhesione ad aliud
in alio sit, s. tamquam accidens in subiecto, s. tamquam paae
in toto. Atque ccepti subsisti, ut sic generatim divisa
hec sa in duas divisas, aliae subsistas coicali, alia incoicali,
subsistas coicalis e exa ꝑ se, hoc est absque inexam in alio, tam
quam in subiecto, s. tamquam in toto exercendi, ut dicet . . .
subsistas incoicalis, e eadem ꝑseitas, ut antiqui loquuntur, et exer-
torij coicalitis. Prior subsistam ꝯcedit . . . , ut pote ꝑ . . .
simplit simpl., posterior uero sibi ꝯcedit esse . . . a se. s. . . .
a relatiob, ꝑ quas icdlit . . . se exens sive excludens
cem inexam in alio, tamquam in subiecto, et toto, et sub incoitalis.
exens. Hanc sam defendunt scotisti, et Thomisti contra
si aliquam excepiam. Vide inter scotistas Sosam lib. I. . . .
dist. 2a q. 7a art. 5o diffalt. 56. Ex Thomistis Caiet.
1. p. q. 39 art. 3o.

3a sa nat omnem subsistam absolutam, sive
4. ꝯveniat Deitati, sive Deitis patre, prout est ꝯcepti ante relatio-
nes deo ꝯ subsistere non nisi a relatiob. realitas, et eo ꝯvenire posse
. . . existimat enim non esse aliud subsistere, quam exere
ꝑ se ultimo, et incoicalitex. Ita ex nris P. Vidal . . . 1. p.
. . . 12 f. P. Valent. 1. p. disp. 2. q. 13. punct. 3. Et
ex novioriob. acutissi quisque Magistri. Ex Thomistis aut
Cane, 1. p. q. 4a art. 4o dub. 2 et Araus. q. 39 huiꝰ
1. p. . . . dubit. unica.

5. Hanc rem arbitror . . . , et
prioꝯ differentia decla . . . posse non subsistas nomine . . .
mis et aequivocis . . . , alia enim sumit esse . . .
tali, quapropt . . . Deitia dicunt . . . unam subsis . . .
. . . qui dec . . . absoluto . . .
. . . nex . . . pietes . . .
. . . nam nomen subsista . . . Deitatis

x f

... frustra tunc essad. 2° quia ... subsistentia in ... Persona, ... Deitas dicitur ... in Deo una subsistentia ... intrinseca ... in Deo una est ... suppositum. Unde ... in Deo una subsistentia ... existere ... nomen subsistentia ... subsistit ... in abstracto, ... subsistentia. Sectio 2a ... praeferenda ...

Sectio 2a.

Absolute praeferenda est 3a sententia.

6\. Dico 1°: si nomen subsistentia significet ... ita per se existere, ut nec sit in alio existens alteri, tanquam subiecto, nec sit in alio tanquam pars physica in toto physico, nec sit in alio, tanquam in substantia physica, certum est in hac acceptione dari subsistentiam absolutam convenientem essentiae ad relationes, et communem tribus Personis.

7\. Hoc 3° supponitur ... fide ... revelatis ... Trinitatis ... certa, immo evidens. 1°, quia evidens est ... existere independenter a relationibus ... ... existere ... excludere ... evidens est ... ... tanquam ... se physice ... ... extrinsecum ... ... existere independenter a relationibus subsistere ... subsistentia nihil aliud sit, quam ... ... physica ... ... dependentia a relationibus. 2° ... ut evidens est ... necesse ... nec ... substantia ... nec pars ... physice producta: quod ... ... imperfecti ... subsistere ...

sit, quam exercere quoddam exclusivum imperfectionum illius. Atque hanc duplicem usurpationem vocis subsistentiae reperies quandoque apud Conciliorum, et Patres, ut in sequentibus.

8. Dico 2°, absolute dicendum est, naturam essam sumptam independenter a Personis non subsistere, sive nullam habere subsistentiam absolutam communibus Personis. Constat in acceptione scholastica vocis subsistentiae, et substantiae. Probatur: subsistere, praecise sumptum, dicit existere rem, ita in se, ut excludat esse in alio. At essa natura, ut sumitur praecisa divisibilis a Personis, non ita existit in se, ut excludat esse in alio; immo vere inter se in alio: quod est, natura, ut praecisa divisibilis a Personis, non subsistit in rigorosa, et stricta usurpatione vocis subsistentiae. Maior admittitur ab omnibus, minor probatur, quia essa natura est pars alicuius totius substantialis, est enim pars suorum Personarum constitutiva, sicut essentia est pars suppositi, et pars constitutiva Personae, Persona enim constat ex quae in recto, et essentia constituit, tum ex nostra consideratione, tum ex propria ratione Personalitatis: quod natura vere est pars in [illegible] totius substantialis: quod vere est in alio, tamquam in toto, non quidem in alio recipiente, sed dicto, sed in alio divisibili tamquam a [illegible] [illegible]

Confirmatur: Summas [illegible] natura nullam retinet subsistentiam, [illegible] et rigorose sumptam, non ex alio capite, nisi quia manet inter [illegible], ut pars totius quoddam substantialis, in quo existit, non tamquam a[illegible] in subiecto, sed tamquam pars constitutiva in toto constituto, in recto [illegible] agnoscere aliquem influxum physicum, quam spectat a Verbo, a [illegible] [illegible] absolute sumpta [illegible] subsistentiae, sicut enim nam quae [illegible] [illegible] substantiae a proprio [illegible] [illegible] sumptae [illegible] natura, sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], non est natura, quia [illegible] [illegible], sed quia [illegible] pars [illegible] [illegible] alicuius totius: quod natura [illegible] existere existit perfecte pars intra [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] quidquid [illegible] [illegible] divisibile a [illegible], quoniam est intra et [illegible] existit pars.

16

10. [illegible] ... Spiritus Sanctus [illegible], et [illegible] independentia a Patre et Filio [illegible] in Deo subsistentia [illegible] alteri [illegible] subsistentia incommunicabilis, [illegible] in Patre [illegible] in Filio, tamquam [illegible] hec [illegible] rigorosa subsistentia [illegible] minoris [illegible] extra [illegible] versibus. Morum [illegible] Theologorum, [illegible] et Gabrielis [illegible], [illegible] Spiritum in [illegible] subsistere [illegible] Patre et Filio, [illegible] Spiritu Sancto, [illegible] spirandi, et quidem [illegible] subsistentia absoluta [illegible]. Supposita, [illegible] subsistentia alia communicabili tamen [illegible] Deus [illegible] quidem [illegible] abhorrent [illegible] reliqui Theologi, et [illegible] subsistentia absoluta. Sectio 3ª Precluduntur adversi effugia.

Sectio 3ª

Precluduntur adversi effugia

11 Dices 1º Scotus in quolibet [illegible] 4. [illegible] mentis suae expressisse his verbis: quod nomen accipit subsistentia [illegible], quod excludit inhaerere [illegible], ut pars in toto, et hoc modo vere est in Deo subsistentia, [illegible] et [illegible] loquuntur [illegible] auctoritate Augustini. Alio modo subsistentia [illegible] et hoc modo [illegible] subsistentia, sicut [illegible] Deus quia sit [illegible] in [illegible]. Haec Scotus. Ex quibus [illegible] subsistentia [illegible] excludit inhaerere [illegible] tamquam pars in toto. [illegible] ideo est in [illegible] aliud [illegible] excludit [illegible] instar partis in toto. Et [illegible] excludit inhaerere accidentis in subjecto. Utrumque [illegible] excludit [illegible] ante Deus: ergo subsistit.

12. [illegible] subsistentia [illegible]

excludit

excludit esse in alio realiter dicto, sed etiam esse in alio virtualiter aut formaliter dicto; at natura Dei est in alio virtualiter dicto, scilicet in suppositis: quod excludit se sufficienter ad subsistendum etiam in secundo acceptione sumpti. Maiorem durabiliter probo: quia si non posse subsistere etiam in secundo acceptione sumpta, oportet enim doctores excludunt naturas superiores a subsistendo. Et tamen non possunt nisi quia est in alio formaliter dicto; sive etiam exercere: quod exercere in alio virtualiter dicto, tamquam pars virtualiter dicta a toto, est sufficiens impedimentum ad subsistendum etiam in secundo acceptione subsistentiae. Secundo etiam individuatio, quae supponit addit rei communi, aut si addita non subsistit tamen etiam subsistentia aut specificat naturam communem sub. et individuationem: quod exercere in alio formaliter tamen dicto debet excludi a ratione subsistentiae.

13. Respondeo ad 2um: In 2o acceptione, quam statuit subtilis Doctor vocis subsistere, rei subsistentiam debet esse incommunicabilis alteri etiam virtualiter dicto, ut probat; nam si solum requiratur ad illud genus subsistendi rei esse incommunicabilem alteri dicto realiter, etiam tunc diceres naturam Dei secundum esse absolute subsistere, si quidem non est communicabilis alteri realiter dicto: quod quando in 2o acceptione vocis subsistere requirit Scotus, non quod res sit incommunicabilis naturaliter, requirit quod sit incommunicabilis alteri etiam virtualiter tamen dicto, ut excludatur natura Dei quae communicatur est alteri virtualiter tamen dicto: quod quando in 1o acceptione vocis subsistere requirit quod res subsistens non sit in alio, debet intelligi quod non sit in alio etiam virtualiter dicto, tamquam pars virtualis distincta a toto. ... ponit.

14. Dices 2o: humanitas Christi ... est in alio ... dicto, scilicet in Verbo, ideo admittere ... subsistendi, at natura Dei non est in alio formaliter dicto ... virtualiter dicto, quando est in supposito Verbi. Respondeo ad 1um ... praeadducta ... probant impedire rei subsistentiam, quod est in alio virtualiter dicto, etiam si non sit in alio formaliter dicto. Respondeo ad 2um ... esse in alio et communicari alteri idem omnino sit, ut patet manifeste, in ... est in alio ...

se exhiberalteri, q. fieri nequit, nisi unione cum illo: P. quia identitas ad rem in alio est unione. P. quia identitas est communicari alteri: ergo esse in alio, et communicari idem sunt. Nunc sic arguo ex Scoto communicare se alteri virtualiter tamen, ... ex natura rei impedit subsistentiam: ergo esse in alio virtualiter dicto, impedit subsistentiam: ergo non bene respondent haecceitas, essentia divina non subsistit, quia communicatur alteri, in 2.º acceptione subsistit in 1.º acceptione, quia non est in alio, implicat enim, quod communicet alteri, et quod non sit in alio.

15\. Ex quo id est clarius, ideo excludit natura divina secundum absolutum praecise consideratam a subsistendo in 2.º acceptione scotica, quia communicat alteri: ergo ideo excludit, quia est in alio, nunc sic utrumque dicimus, natura divina secundum absolutum praecise considerata est in alio, ergo secundum illud absolutum praecise consideratam non subsistit etiam in 2.º acceptione. Probatur consequentia utrumque subsistat in 2.º acceptione, requiritur quod non sit in alio, natura divina secundum absolutum praecise inspecta est in alio: ergo in 1.º acceptione non subsistit. Contra utrumque arguo: in 1.º acceptione natura divina subsistit: ergo non est in alio: natura divina non est in alio: ergo non communicat alteri, non ... alteri: ergo etiam subsistit secundum absolutum praecise inspectam in 2.º acceptione vocis subsistere. Non ergo apte divisit ... vocis subsistentia, utrumque 2.º dicat unum subsistentem ... in 2.º tamen ... subsistentes relative, sive ...

16\. Dices: 1.º ... acceptione asserit Scotus subsistere ... se rei, quia ex ... in alio, tamquam ... debere intelligi de ex ... dependentia ... tamquam a substante. Ideo quod ex Scoto, natura divina ante relationes subsistit ... a ... relatione considerata excludit ... in alio, cui inesset, tamquam a substante. ... quod Scotus ... asserit ad ... subsistendi, tamen requiri, quod rei excludat inhaerere

alteri

alteri, et esse in alio, tamquam pars in toto. Dico 2.º: quia [illegible] realis non est in alio tamquam in substante, neque subsistit corpori unita (quamvis aliquid [illegible] cedant) eo solo titulo, quod est vera pars [illegible] totius [illegible]. Dico 3.º: quia Sum[ma] [illegible] non subsistit [illegible] subsistentia, nec ... est in Verbo [illegible] dependeat ab ipso, tamquam a substante; tamen eminenter Verbo sine aliqua alia speciali dependeat a Verbo. Sectio 4.ª no... [illegible] statutam [illegible].

Sectio 4.ª

Novis [illegible] statutam [illegible]

Iterum Inculco, quod initio [illegible] nota-
17. veram: scilicet, an esse [illegible], in quo de mero nomine agitatur [illegible] versiam. Unde, qui defendere velit subsistentiam absolutam, statuat subsistentiam esse [illegible]; excludentem oe [illegible] alteri et esse in alio realiter dicto, quo [illegible] simul statuto a [illegible], [illegible] defensat, non [illegible] dimovebit, [illegible] statuere [illegible] subsistentiam absolutam, statuat subsistentiam esse [illegible] rei, nul[illegible] alteri [illegible] dicatam, sive per unionem, sive per identitatem. Quare [illegible] tamquam [illegible] praesuppositam [illegible] nach- [illegible] me [illegible], quin immo [illegible] acceptione vocis apud [illegible] inveniri [illegible]; nihilominus, quia [illegible] acceptio vocis subsistentia est [illegible] Scholasti- [illegible] a [illegible] [illegible] semper [illegible]

[illegible] acceptione [illegible] accep-
18. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Substantiis. [illegible] P. Suarez [illegible]
subsistentia absoluta [illegible] tomo 2. in 3.ª [illegible]
sect. [illegible] lib. [illegible] cap. [illegible]

dicto 2° q. 7. art. 5. difficulte 56 § 2. n° 18. At suo-
sitas absoluta corpori, q[uo]d absoluta sit; et dic[itu]r ibi D. Quia
nequit contingere, q[uod] effectio illius ultima, aut illius substantiale
complementum; q[uia] illa acceptio, in qua o[mn]is absolutum, et
loco: (C)oncludi[tur] a loco subsisti e[st] confusio Thomistis scho-
lasticorum, et tam. Thomistarum defensorum subsistentia absoluta. Alnec
forte ... singulorum eius ... illa[rum] confusio.

19. Et amplius q[uod] n[on] D. secundum absolutum
posse, et loco ibi D. suppositum spectata n[on] posse habere aliquid
q[uod] in ipsa sit p[ro]prium tu substantia sufficiens ad subsistendum; ita
probo: tum q[uia] totalis dupliciter accipit[ur], 1° posite, 2° native;
(C)onsequenter loquendo posite accipit[ur] tunc, quando vere e[st] partis huc-
usque progreditur res; native accipit[ur], q[uo]d ulterius veritas huc-
usque res progreditur, et ultra n[on] transit. Communi tu, tantum
e[st] in natura D. secundum absolutum posse spectata. Sed ille
suffit ad constituendam subsistentiam, alias humana Christi
habebit p[ro]priam subsistentiam, quia sumpta humanitate vere dicere
hic e[st] tota humanitas: ergo quamvis sumpta Deitate ante ...
...es sit vere dicere: hic e[st] tota Deitas, n[on] ... ...
... eas sufficienter ad subsistendum. ... ...
... tu constituentis subsistentiam, q[uia] ... ... nativa
p[ro]p[ter] hic e[st] ... Deitate ... ...
... ...
... ...

20. Dices: Deitas ... ...
Deitas, ... nil ad ... requirat, imo ... ex-
... ... absolute; et ... in Deo. ... ...
... ... q[uo]d ... in Deitate sit tota Deitas, ... ab-
... ... requirat ... ut Deitas ... Deus

et absurdas praetas sint absurda. Nihilominus contendo id
non sufficere ut res dicatur subsistere, pars enim integra ... sic
nuata ut alia ut p. manus, et aequatur manus, recedit ... dicit
manus dependentiam a ... ingrediatur subsistere, quod et brachium non
requirat ad ... manus atque adeo manus sine
brachio aequate et ... manus sit, nihilominus quod
est in toto non subsistit. Meta ... Dni sumus scripsi
est aequate sumus, ... animalis in hoc scripsi aequatur
... nec ideo sufficienter insertat ad subsistendum, quod
supra dicatur, et dicatur sub est in alio: quod ... sufficienter
ad subsistendum sane exclusionem dicationis requirit.

21. ... quod non ... supra ... sec-
tionem ultimam substantialem, et quia ... non sit ultimo ...
... dicata ... substantiali, nequit dici esse ultima
perfectionem in lineas subst. Ultima enim illa est, cui aliam
... addit: ardena ... sumptas secundum ... ante ...
... dici, quod talis sit, ut nihil illi substantiale superaddat,
superaddit enim ... exercitatio ... quo ...
... ultimiter: quod ... per ... perfectionem
intelligo ... substantialem ... quod est perfectio ... ultimiter ... quam
... theologorum ... personalis ... per-
sonalis. ...

22 ... quod non ... esse ante ...
... non sit ultimo ... quod ... non est pars
actualis ... completa ... esse
ordine ad ... subsistendum ... non ... ipsa ...
substantiali: quod non est ... deleta ... sit deleta ... nec
subsistit ... essentia est ... esse ... quod
... esse ... id est ... anima rationalis subsistere ... a-
... rationalis ... non subsistit ... in statu separationis a corpore, alius rationalis non subsistit, quod
quamvis ... actualis ... est ... esse ... dominus ...

23. His accedit author Atanasii qui dialogo de Trinitate 3a Anomoeos pagina mihi 165 docet, Ecclesiae orthodoxae doctrinam esse Deum nihil ut in individuis spectatam, hoc est, in hypostasibus subsistere. Ubi notandum illud nisi exclusivum aperte [illegible] subsistentiam absolutam. Sectio 5a: An sit de fide Deum sanctum dari tres subsistentias relativas?

Sectio 5a

An sit de fide Deum sanctum dari tres subsistentias Relativas?

24. Suppono apud Concilia, et Patres, nomen subsistentiae, [illegible] idem significare, ac nomen concretum subsistens, sive Persona. Ita sumitur in Concilio Ephesino anatematismo 3o, Siquis, inquit, in Personis dualibus [illegible] subsistentias, eas voces dividit [illegible]. Sic etiam in 5a Synodo Generali docetur anatematismo 1o: Siquis non confitetur unam Deitatem in tribus subsistentiis, sive Personis adorandam, anatema sit. Et anatematismo 5o: Siquis conatur introducere in Mysterio Christi duas subsistentias, seu duas personas [illegible] et Paulo post, [illegible] non confitetur Dei Verbum carni [illegible] unitum, et propterea unam eius subsistentiam, seu Personam, et ita sanctam Calcedonensem Synodum unam subsistentiam Domini nostri Iesu Christi confiteri, talis anatema sit. Inter [illegible] aliis Conciliorum [illegible] nomen subsistentia explicatur [illegible] Personas [illegible] Legatorum [illegible]

Hoc praenotato [illegible] Ex quo assero 1o de fide esse dari tres subsistentias, sive nomen subsistentiae sumatur in sensu concreto pro subsistente, sive [illegible] subsistere. [illegible] praecedenti.

Assero 2o etiam esse de fide, dari tres subsistentias

[illegible] sumptas

Sumpta voce subsistentia in abstracto, si tantum nihil aliud significet, quam totam essentiam subsistentem, seu rei subsistentibus, ut talis. Sic etiam dico: nam in hoc sensu vox abstracta et concreta idem significant; ergo si subsistere in concreto multiplicetur, etiam essentia subsistentis, ut talis multiplicatur; hoc est denotatio subsistentis, quod & aut ita posita, tamen vox subsistentia, probatur, quia ens et entitas idem significant, sicut ens, et essentia. Sic etiam totum et totalitas idem significant extra scholas scholasticas apud quosdam, qui totalitatem nihil aliud esse dicunt quam essentiam totius. Unde totum et subsistentia a totalitate non disputant. Similiter etiam in probabilissima sententia, nihil aliud significat quam essentiam similis, ut talis. Ita ergo plerique explicant denotationem subsistentis, ut subsistentia in abstracto nihil aliud sit quam essentia entis subsistentis, et incommunicabilis, ut talis.

27. Assero 3o: si subsistentia sumatur in abstracto in eo sensu communi, quem theologi frequenter usurpant pro forma notionali distincta ab essentia Dei et ab omni parte absoluta, cujus munus sit reddere naturam subsistentem, sicut munus est albedinis reddere rem albam, in hoc sensu non est de fide multiplicari subsistentiam. Probatur 1o: quia nullum testimonium Scripturae aut Conciliorum hanc usurpationem insinuat, cujus doceat multiplicari subsistentiam. 2o: quia licet de fide sit dari tres subsistentias, non infertur ut male plerique arguunt, dari tres formas, quarum munus sit reddere naturam subsistentem, cum denotatio subsistentis [illegible] notionalibus omnibus [illegible], tam absolutis quam relativis cuiusvis [illegible] valde probabilis quam fuit Molinae tractatu [illegible], a dele in sua, quam 20 loco referimus sect. 4. hanc dicimus apprime salvat dari tres subsistentias incommunicabiliter cum una subsistentia communi: ergo ex eo, quod de fide sit dari tres subsistentias incommunicabiles non infertur dari tres formas relativas et notionales, quae sint tres subsistentiae, reddantque naturam Dei subsistentem; quod attinet de subs-

stentia

subsistitas, dicendum etiam est de Relativis.

28. Exsilicit interea hac disp.° colligit multo arguitorum, qui fieri solent pro subsistentiis absolutis, quia meo nullius pondere; quod si in tercio ponis, quod Persona importat tum ... in hac. Et sic ... Relativa ... respondere. Colligo, quid illud quod denotat subsistentiam incomunicabiliter ... subsistentiam Relativam. Sectio 1.a explicat veram opinionem.

disputatio 5.a

Utrum quod denotat subsistens incomunicabile per subsistentias Relativas?

Sectio 1.a Explicatur vera opinio.

Nº 2. Nihil frequentius audies inter Theologos Scholasticos, quam Deum non esse subsistentiam formaliter absolutam Personalibus, seu subsistentiis Relativis. Consideravit quod Theologi in Summulis non denotari subsistentiam a forma quadam absoluta, licet ... cuius nullus sit redolere formaliter ... subsistentiam, et ... personatam, ut ipsi dicunt. Ita similiter in Deo docent non ... quod denotat subsistentiam incomunicabilem, ... quidem a se ... proprietatibus Relativis, quarum nunc proprium est redolere non ... Relationes communicari aptas formaliter ab ipsis incomunicabilibus, Theologi assistunt non Deum ... differre ... inter subsistentiam incomunicabili subsistentiam Deum ... subsistentiis. Ita fere ... excepto ... 1. p. q. 29. art. 2. disp. 3. ... Recentioribus.

2\. ... opinionem de ... Caesaris, ... placuit ... id quod denotat subsistentiam incomunicabiliter ... subsistentia ... consurgere tamquam ex partibus ... Deus ... absolute ... inter ... communicata ... formaliter a ... incomunicata;

et evidenter cons. quia denominatio, quae ad dicit subiecto existentiam omnino destruit, nequit subiecto aliqua formam subiecto praebere. Sic incommunicatio naturae 2ae ad aliquam formam sit spiritualis et quod lapis a rationalitate formam sit discursivus. Antecedens: quod essentia Divina in Patre est essentialiter idemtitas, sive communicatio formalis, vi cuius actu communicatur Filio: ergo implicat quod natura Divina sit incommunicata Filio realiter, implicat ergo quod natura Divina vere sit, et denominet subsistens incommunicabilis quae paternitas Patris.

3. Probatur 2o: paternitas essentialis Patris identificans, non impedit naturae identificari Filio: ergo paternitas essentialis Patris, adhuc afficiens naturam, non reddit formaliter naturam incommunicatam Filio. Cons. est evidens, quia identitas naturae cum Filio, est ratio formalis communicandi actu naturam Filio: ergo quod non impedit identitatem naturae cum Filio, non impedit communicationem eiusdem naturae Filio. Antecedens autem ex fide constat, quod quamvis una sit, et singularis natura est realiter identica in tribus: ergo ratio formalis, qua natura est in prima persona, non impedit quod eadem sit in 2a persona: ergo non reddit formaliter incommunicabilem eam personae. Itaque argumentum adeo obvium est, ut nisi aliud mihi sonent, quam continuam articulorum fidei repetitionem.

Dices 1o: naturam, quae est in Patre esse communicatam, et communicari Filio, non tollit naturam illam ... Patre: ergo formaliter ... essentialis Patris reddit incommunicabilem. Sed concedo antecedens, nego consequentiam; quod natura, quae est in Patre, sit communicata Filio, et eadem est, et tota est in ... arguit, quod non paternitas Patris, non derivat in naturam esse incommunicabilem formaliter. Exemplum: si Praesul ex viro Cordubensi esset sub ... Hispali, arguet evidenter quod ad ubicationem Cordubensi non derivat ... denominatio ... non ... existens Hispali. ... evidens, quod ... ex natura, et paternitate, ... communicatione Filio ... illud realiter distinctum a Filio, et contra infert ... quantitatem ... : Ad dubium denominatio ... subiectum ... evidenter quod ... denominet ... causam alteram ... natura Divina est affecta paternitate, et

communicata

communicatas filiationi, infert evidentiam quod natura, quae natura est communicabilis, non denotat naturam incommunicatam filiationi, sive carentem identitate cum filiatione.

5. Dices 2°: Si persona est id quod incommunicatum, ergo incommunicabile est; hinc inferri proprietatem personalem esse personam, et subsistere, quia incommunicabilis est. Respondeo: solum dici subsistere id quod est totum substantiale, cum vero proprietas personalis, ut visum est distincta a natura, non sit totum substantiale, immo substantia natura omnino constituat, hinc est quod non subsistat proprietas, ut sic visum est distincta ab essentia, nec sit persona, sed solum totum illud substantiale resultans ex absoluta essentia et proprietate. Adde quod proprietas communicatur naturae, idque sufficit ut non sit persona, sicut nec natura esset persona, si tamen uni proprietati substantiali unitur, ratione impotens communicaret per identitatem.

6. Dices 3°: proprietatem nationalem Spiritus Sancti communicat esse: ergo proprium est ratio formalis incommunicationis. Respondeo, concedo antecedens, nam illud totum et ipsa communicet, consistit totum, quod ratione illius est incommunicabile alteri, sicut et alius rationalis, ensin completus sit, consistit totum quoddam substantiale, quod ratione illius sit completum. Sectio 2a pro quo supponat nomen Deus, et nomen Persona.

Sectio 2a.

Pro quo supponat nomen Deus, et Nomen Persona.

7. Hanc difficultatem [illegible] reddidi in [illegible] quaestionibus de Incarnatione, [illegible] sic [illegible] dicendus [illegible], quae ibi [illegible] calamo discussi [illegible] versiane [illegible] sectione [illegible] subsectione [illegible] quae tamen, quae praeter [illegible] sectionem, nam quae ad Incarnationem Verbi spectant, [illegible] loci vestigia lectorem remitto.

8. Dico 1°: Deus supponit a Deitate. [illegible] enim Deus idem, ac Deitas subsistens, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Deus importat in recto Deitatem, et in obliquo suppositum, vel etiam sub-
sistentiam, aut relationem, nam Deus ipse dicitur; ex quo fit quod in relationibus
intellectualibus pro illo suppositum tamen secretum, quod in recto importat, nihil aliud
aliquid aliud exigat appellationi praeter. Tamen autem Deus, significat in
recto Deitatem, id est quod Deitatem supponit. Hinc praestatur quod adversarii
propositio affirmatio requirit, quod praeterea vere esset directe illud. Cum ergo Deus
sit tantum unus, est manifestum quod Deus sit tantum unus. Et
sicut illas suppositas sit una Deitas, sic etiam tres suppositas sunt unus
Deus. Eodem modo dicendum de homine: homo, equus, et similibus,
homo est humanitas in supposito, sive persona, sive alieno, etc.

9. Dicendum tamen Persona supponit pro toto substan-
tiali et reali, quod nullatenus alteri communicatur ut pars intrinseca. Hinc est
quod Persona Divina non supponit pro sola Deitate. Haec enim non est totum incommunicabile
intrinsece, immo potius est quod intrinsece communicatur ut pars. Supponit ergo pro toto sub-
stantiali et reali coalescente ex absoluto, et relativo, hoc enim
totum est reale substantiale, et actu incommunicabile intrinsece alteri communi parti.
Hinc etiam est quod dantur tres Personae in Divinis, quia dantur tria tota
substantialia, et realia incommunicata, tota enim coalescunt ex Deitate et
proprietate personali, sicut non identificatur alteri Personae, ita nec alteri intrinsece co-
municatur, nulla enim est, aut esse potest communicatio intrinseca, nisi sola
identitas.

10. Eodem prorsus modo in creatis explicatur Persona,
nam haec Persona Petri est hoc totum substantiale incommunicatum, cum autem id quod est totum
substantiale, [illegible] humanitas, inde oritur quod hic homo sit haec Persona, nam hic homo est
haec humanitas in supposito, haec humanitas est totum substantiale incommunicatum: ergo hic
homo est totum substantiale incommunicatum. Et contra Persona. [illegible] in quo
sit verificetur de hac humanitate Christi quod sit Persona, neque enim verificatur,
atque adeo committit errorem; quia licet Persona non afferat. Nam humanitas sit
etiam intrinsecatum in obliquo, deficiente obliquo nabis [illegible] humanitate

19\. Persas, sicut existentes albedine, nobis de facto esse albos. Cur? quia de facto puto quod verat de facto esse albos. ac albedinem facit, ex qua non infert importari albedinem in recto quod nisi albos, sed affirmari albedinem in [illegible] [illegible], ex qua affirmatio constituit, quod deficiente albedine, veritas desistit pari. Sectio 3.a Ret. distinctiones, et stabilit ultima &c.

Sectio 3.a

Ret. distantibus, et stabilit ultima &c.

21\. Dices 1.o: solam identitatem affirmari per propositionem affirmativam, quamvis deficiat albedo semper manet identitas [illegible] albedinis, identitas enim non indefectibilis: ergo semper manet verum quod affirmat propositio affirmativa [illegible] albus. [illegible] nando [illegible] [illegible] identitas affirmaret propositio affirmativa, et sola identitas negaret propositio negativa, nulla esset propositio contingens, nec in materia dependenti: propositio autem [illegible] quod affirmativa affirmat identitatem cum recto albi, nempe [illegible] aliquid, sed aliud affirmat pro identitate, in recto praeterea, nempe [illegible] albedinis in illo recto, ut [illegible] ad illud declarandum; si quod utrumque affirmat et identitas cum subiecto, et inhaesio albedinis [illegible] [illegible] redditur falsa, ut evidens est.

22\. [illegible] In summa omnis in [illegible] [illegible] quae de facto, est persa, quia de facto est [illegible] [illegible] est [illegible], ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; quia obiicit [illegible] co- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: summas verbo illa ger- [illegible] [illegible] possibile, persa sive incorporatum, vel quod [illegible] sive [illegible] affirmativa in recto id quod non [illegible], et in obliquo in collocationem, sive ratione [illegible] [illegible]. [illegible] est hac [illegible] numero [illegible] [illegible] ultimate [illegible] [illegible] falsa est utrumque [illegible] dividissimum: [illegible] esse [illegible] [illegible], et non esse [illegible] persa. Sicut potest [illegible]

e connotata intra, et non connotata intra, possitque connotari [illegible] rationis con-
notationis intra, sicut quod possit albedinis dici non album, et per
albedinem ipsam albedinis dici non albus. Quae quam false explicatur, quod
Patri summus sit Persona summa, et quod Christi summus non sit Persona
summa.

13. Dico 2º: Persona iuxta nostram priorem [illegible]
substantiam incommunicatam, atque adeo affert in obliquo rationem communicationis: quod
Persona Dei etiam affert in obliquo rationem communicationis intra. Quod evi-
denter constat in nostris principiis in quibus vocis modus significat tres Personas, sive
in summis, sive in Deo usurpetur: nunc sic quod ratio communicationis est ratio formalis
constituendi Personas ut tales; sive est Personalitas: quod nomen Persona in Deo
affert in obliquo Personalitatem: quod illa non affert in recto. Ideo concedendo
[illegible] vox illa affert sub in recto
et in obliquo, quia vox illa significat in recto totam personam substantiam, quam
Personalitatem Dei. Persona sit substantia [illegible] imposita in recto, affert
[illegible] ex modo significandi rationem communicationis in obliquo, quam hic sit
[illegible] imposita in obliquo, [illegible] intra, [illegible]
[illegible] Deo affert Filiationem, tum in recto, tum etiam in obliquo.

Dico 3º: Vox Deus imposita in obliquo supp[illegible]
aliquid ex tribus [illegible] illud, quod est ex modo significandi notionis,
[illegible] nihilominus quod
est ex [illegible] suppositum significat, non potest alia significat, quod [illegible]
unum, nec solius [illegible] aliud. [illegible] Ultimum [illegible] pri-
[illegible] vocis Deus non [illegible] quo
vox imposita [illegible] vox ad sui [illegible]
[illegible] suppositum, quam unum, nec ex [illegible] unum per aliud. Atque adeo
[illegible] Deus creat, et [illegible] imponitur [illegible]
non requiritur quod est ex parte vocis trinas Personas [illegible]
requisitas ex parte rei significatae, scilicet [illegible] creati [illegible]. Dico 6º

Disp. 6a.

De constitutione D. Personarum.

Sect. 1a.

An D. Relationes essentia coi, et Proprietate Personali realiter, an solum ratione distinguantur?

N. 1. Singulariter notas incurrit apud Theologos Praepositivus
qui negavit in D. proprietates, ut referunt Magister in 1o dist. 26
D. Thoma, 1a p. q. 32 art. 2, Scotus in 1 dist. 26 § Uno
Et eadem [illegible] citat P. Suarez, Gregorius in 1 dist. 26 q. 1 art. 2.
De hoc Authore dicam breviter, quod certo, ut verus catholicus, negare non potuit
aliquid esse proprium propriis Personis, quod de aliis Personis non praedicatur, nec enim
potuit credere tres esse Personas, esse Patrem, aut esse Filium, [illegible]
Ex his quod negavit esse aliquid proprium in D. quod sit ante proprietas. [illegible]
proprietas non includens realiter [illegible] esse. In hoc sensu asseruit [illegible]
valde probabiliter, [illegible] qui docent esse D. [illegible]
Personalitatem realiter includi. Hanc autem acceptionem [illegible]
Scholasticas, possem multis [illegible] parere [illegible] nota [illegible]
[illegible] Praepositivus negavit esse ullas Proprietates, quae realiter sint [illegible]
proprietates, asseruit esse de fide et hanc [illegible] mentem [illegible]
arguta.

[illegible] D. [illegible]
[illegible] proprietas specialis [illegible]
[illegible] Patre, Filio. [illegible]
proprietate quavis realiter [illegible], et [illegible] dispar. itaut nec essentia in-
cludat realiter proprietates, nec e contra. Suppendo esse, quod iuxta [illegible]
[illegible] ... [illegible] proprietates in divinis Personis [illegible]

Fatsor

Patris, Filiatio, et spiratio passiva, nam spiratio activa computatur inter proprietates ex eo solum titulo, quod sit communis duabus Personis. Haec est quaestio de nomine, in qua cum multis Theologis est 4° dicendum, et suspendendum est iudicium quoad Personas essentialiter reales, et cetera, quod in ipsa repetit.

3. Expositis inquirendum breviter, an Personae ex essentia et proprietate realiter distinguatur, an solum ratione. Invenit in praesenti acre bellum inter Thomistas, et Scotistas. Illi docent distinctionem D. Personam ex essentia et proprietate constantem distinctione rationis, et non realem, ita Caietanus 1. p. q. 40 art. 2. Capreolus, Ferrara, et alii, quos citat, et sequitur Araugo eadem q. dub. 2° ex nostris Molina, Vasquez, Granado, et alii. Scotistae mordicus defensant hanc distinctionem ex realem ex natura rei. Ita sese Auctoribus allegatis In 1. dist. 26 disputatione 85; et Felix de Trinitate cap. 4° diff. 8° D. Suarez, ex quo recentiores mediam viam aggrediunt, ut nec simpliciter asserant distinctionem realem, nec absolute rationis, sed participem utriusque ex natura. Deinde Omnes supponunt distinctionem requirere distinctionem inter distinctiva. Ex hoc principio Scotistae concedentes distinctionem ex natura realem inter essentiam, et proprietates, concedunt distinctionem realem ex natura rei, quam Persona evadat ex essentia, et proprietate realiter distincta. Thomistae [illegible] nantes distinctionem realem ex natura rei, solum concedunt distinctionem rationis.

4. Dico 1°: Si loquamur de distinctione adaequata, et Persona adaequata Personae, arbitror inter illas esse absolute realem, et nihil rationis inducendo. Probatur: distinctio adaequata in ratione talis Persona [illegible] identitatem adaequatam essentiale cum distincto; nulla [illegible] inter distincta, ut et [illegible] distinctio adaequata [illegible] multitudinem, et pluralitatem [illegible] ad identitatem essentiae [illegible] et proprietatis cum Persona, est realis distinctio, et haec distinctio est realis, nihil admiscens rationis.

5. Dico 2°: Si loquamur de distinctione partiali, et inadaequata Personae, suspendendum arbitror. I. loquitur de partiali ratio,

q. dicit. .... parti[a]le, et sic reale e, nihil involvens rois, loquimur
dei .... quantu partiale. Constituo, sive de roe formali, q. denotat partiale
constituo; hec ro formalis duo includit, seu idemtitas essale talis ... constituto
et hec quam talis e, nihil involvens rois. Q. distinguit ab alio sub ...
ente aliai n'est pars constituens, ... Ista constitutio. Et hec distinctio ...
sie anteoperosinte, hec dixe in presenti, quia est oio clara; mirum quod
debet cuilibet sine studio pariter inspicienti, q. scholae ... alber
audeat thomistas sugillare, q. deciderant .... constitutionis, et q.
alij premimio in .... scholas amore iactare n' dubitent ...
in Mysterio Trinitatis, ut dicant personas ex essa, et proprietate tamquam
ex partialibus constitui roe tantum, et n' realiter constitui.

6\. Dico 3°, q. dixi de constitutione, dico de compositione, nam
vox etiam compositio a scholasticis usurpat ad signandam constitutionem
essalem metaphysicam ex partibus roe tantum distinctis, q. enim plerique dicunt, si-
licet ... constitutio importat partem quarum neutra sit pura, et actus;
compositio vero puras, et actus, tamquam ... in praxi importet, et ludico
veritate alicuius. Omnium compositio ex partibus quarum neutra
actus. Et homo constituitur ex genere, et differentia quarum ...
altera e pura, et altera e actus, ut roe ...
... proprietas constitua ... Persona ... absoluta ...
sectio 1a questionis ..., et autorum placita.

An Proprietas .... Sectio 2 .... Persone ...

Subsectio 1a Questionis ..., et Authorum placita.

7\. Conveniunt ... quamlibet personam ex essa, et
proprietate constitui, de ... q. est essa, nihil ... in
hoc ... de ..., ut hic ....

...

de Deo ut uno spectat, Theologorum inquam, in presenti selytionem(?) adducamus circa istam [illegible] Petrus(?) ... Magister ille sit Ioannis Guido de Ripa ex Antiquissimis Theologis, opinatus est, in essentia divina ... absolutas, ac ... Ferrariensis(?) ... Scotus ... Hanc sententiam ... Scotus in 1. dist. 26 q. 1. ... Scoti ... ponit, et ... defendit ... docet ... censura Theologica ... ita se gerit Scotus in defendendo Ripam ... quoque sententiam amplecti aliquibus visus sit, presertim P. Vasquez ... Alij ... consent ... ... sententiam Scoti defendere tamquam ... Thomistice .

8. Igitur hec sententia ... machinatur, sicut in creatis reperit personas constitutas. Sicut ergo in Pro..., et essentias sive naturas summas ... quidam ... incommunicabilis ... constituendi, qui ... substantialis absoluta ... relativa, et est actio ... personas ... relatio ex actione resultans producentis ad producti. Ex ijs vero ... fundatur in actione, actio ... a Persona. Et contra nec relatio ... constituunt, sed supponunt Personas constitutas. Hec vero ... summas, et modis ... incommunicabiliter existendi ... coalescit ... eiusdem creaturas ... discurrunt, et est essentia, sive ... et ... absolutum incommunicabiliter existendi, et est origo activa, quo ... et tamen ultimo est relatio fundatur in origine producentis ... ex quibus nec relatio nec actio constituunt ... ... a ... ...

9. ... ...
... ...
... ...
sit. Ita ... entalis ... aequate distinguitur ab ... quod non est ... quia ... sit ... dicunt ...

XLVIII(?)

proximi distincti realiter, relō n° c: qd Persa P. cū redditur in
obliquo et identificatur realiter a dictis, potest reipsa distingui ab absolutis
anteq. ad relōes. Cū deceptus dicit, I. distingui realiter debeat relōem
doctores ex Christi, 9 Suarez et ominio Patrem incōi sal distinguat, sive
absolute spiritus P. cū tn Patrem incōi sal n° sit relō ad spiritum P. et sunt
ex illis sit, quasi entitatem vero absoluta.

10. Opposita sal. quæ docet Persam P. 9 prius
distinctam ex relōe, docet a D. Thoma 1. p. q. 40 art. 2.
adstruenda ijs qui dixerunt q. 36 art. 2 illi autem solum sive Theo-
logi, pauci recentiores excusant, 9. Magistro in 1° dist. 26 Suarez
lib. 7. de Trin. cap. 5. Arrriaga, ad quæ 40 D. Thomæ art. 2°
dub. 1. n° 32, ubi addit hoc, 1° statuit in eo quæ exclusimus, vel
opposita sit periculosa in fide, et temeritatis nota censenda. Pro aut
huius Vindictis censuram afferunt unica, q. scilicet sexto 5. Synodo
nobis figuraverit D. Personas nomine relativum Patris et Filii
Spiritus, nam Pater est relo, et Filius est relo [illegible]
tantum suos (…) molis tn valde infirma est, nam no
[illegible] quo [illegible] Persas, n° est relo [illegible]
prius, qui disquirunt relōem ab Origine, sive a [illegible]

11. Inter has extremas [illegible] alij mediant [illegible]
qui dicant [illegible] Personas distinctas et prius quand absoluta, reli-
quas vero 2as scilicet, et S. dic. esse per relationes, sive ex relōe
et Ita ex [illegible] quorum sunt [illegible]
[illegible] Persa [illegible]
[illegible] quas generet et refert [illegible] generare [illegible]
[illegible] presupponit ante relōem generationis est nasio absoluta:
qo distinctio est absoluta. Hinc desumitur [illegible]
Persa enim primo origine [illegible] ad dicit, nec [illegible] Persas, n°
potius est in se [illegible] et refertur ad generans [illegible]

etiam

etiam in 3ª Persona militat, ut patet ē.

12\. Denique possessor ultima 1ª [illegible] sic pre- anti [illegible] 1ª [illegible], clotersa, et 3ª Persona [illegible] q[uae] pri- etas absutas. 1ª vero q[uae] proprietas Relativa, quam si defenderet Deus alij, multa occurrerent argumenta, quibus et [illegible], et adversas posset opprimere, [illegible] proponimus viris Doctis ad calcem huius disputationis. Subsectio 2ª Prenotantur aliqua, ut inter prefatas sententias differentia dignoscatur.

Subsectio 2ª

Prenotantur aliqua, ut inter prefatas sententias, differentia cognoscatur.

13\. Suppendis 1° Joannis de Silipa, et reliquos Doctores, qui proprietatem [illegible] absutam dicunt, docere illud proprietatem esse realiter, et vere absutam; nec solum dici absutam, eo quod [illegible] rationes mentales abstrahat, et prescindat a [illegible] [illegible] [illegible] explanando notare oportet apud authores reperiri [illegible] [illegible] realitatis absutae, aliae, quae reipsa sit absuta, et [illegible] Relat., et [illegible], saltem precise virtualiter [illegible] [illegible]. et o[mn]ia [illegible] attributa, v.g. Immensitas, Omnipotentia &c. Aliae sunt realitates, quae reipsa Relationes sunt, [illegible] in divinitate [illegible] aliquid [illegible] quem istas inter [illegible] brute, hoc [illegible] quem illas [illegible] illas [illegible] ordine ad se cog- [illegible]. [illegible] asserere, q[uo]d [illegible] sunt [illegible] [illegible] absutas, [illegible] in [illegible].

14\. [illegible] Ducor ad istas sententias, q[uia] nisi sit [illegible] Dis. [illegible] alia intelligat, istam disquisitionem a. [illegible] D. Thome et Thomistarum, at [illegible], et mihi [illegible] illud [illegible] disqui- ne dicam. [illegible], et reliquos antiquos [illegible], q[uo]d [illegible] probere ab-

horrent

abhorrent, et impugnant, n. generatione; quae nisi sol. sunt, et de isto solo genere formalitatis absolutae loquuntur. Minor constat ex sectione subsequenti nam ex D. Thoma expresse docent hominis Personam non constitui relatione sub expresso conceptu relationis, sed sub conceptu hypostasis, sive quo existens personalis. Immo dicunt quod conceptus relativus ad, est posterior persona constituta. Addunt praeterea relationem dividi in duos conceptus mentales nostros inadaequatos, alterum hypostasis, alterum originis, et relationis; addunt insuper quod conceptus prior concipi per modum absoluti, quia subsistere dicit ad se, et non ad aliud, sicut hypostasis. Velit constitui personam per formalitatem, quae in seipsa sit relativa, concipitur tamen mentaliter conceptu absoluto, absolutus inquam ex modo concipiendi, non separantis ex parte rei, non discernit haec sententia a nostra theoria.

15. Dico 2.º quod plures recentes docent primi D. Personas et relationes transeuntes, non vero quod sacramentales, et utramque concedant in divinis. Dicunt enim in Persona Patris reperiri potentiam generandi generatione actuali, et relationem sacramentalem quam ducunt. [illegible] Personam Patris constituunt potentia generativa, quam vocant relationem [illegible] relationem vero sacramentalem constituunt constitutivo Personae, quod ut [illegible] ista secunda venit post Personam constitutam, nec his intendi docent esse relationem transeuntem non de proprie relationem, sed [illegible] formalitatem absolutam constituunt quo Personam quamvis esset absolutam, ut quod hi recentes distant a [illegible] quem impugnant, ita debemus [illegible] quod scilicet [illegible] cedat [illegible] praeter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible] absoluta, [illegible] concipi non conceptu [illegible] expresse [illegible]

16. Plurimum porro [illegible] discrimen [illegible] cere in utroque genus explanationis formalitatis absolutae. Ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] asserentes [illegible] constitutivas absolutas [illegible] hoc absolutas [illegible] [illegible]

Sectis proxis in princ. tamq. pugnabilis 3º a. exercere posset absolutas in 1º jus, hoc, valet absolutas absolute.

17. Suppendye prius Sectis ... aliquot tamq. recentiores exemplos, et probatis non nullis ex antiquioribus hoc. Relationes solum intelligere relationem predicamentalem, quam supra nominavimus, quae nihil aliud habeat esse, quam pure respicere terminum pure ut talem, nihil aliud circa ipsum exercendo, quam ipsum respicere, nec aliam denominationem subiecto, cui inest, praestando, quam pure respicientis. Hanc vocant absolute relationem talem. Secundum eam quam dicunt supponere, tamquam sui fundamentum naturam, actionem prius entem ... producit, quam respiciat terminum, ut a se productum, actionem vero vocant relationem transcendentalem, addunt non Relationem transcendentalem esse entitatem absolutam et contra non esse inter Relationem, sed tamquam vocem terminum, et secundum dicunt ... talis relatio addunt, actionem esse a priori, et illud praesupponere ut ... productivum ut tale, dicunt esse Relationem transcendentalem ad ... producibilem. Ex quibus omnibus infertur, quod ut Personae Divinae constituantur Relationes non debent constitui Relationibus transcendentalibus, sed praedicamentalibus. ... contra ... Authores, qui Relationibus transcendentalibus Personas constituunt, ad eam classem authores [illegible]unt, qui per proprietates absolutas Personas constitui censuerunt.

18. Hec notanda est pro intelligendis Quinque, quae, quibus maxime non calleat ... [illegible] ... varietate circa nomen. ... [illegible] ... sentiendi ... [illegible] in locis explicari, sed praesentiarum et novisse nihil ... Suarez ... im... Constituti D. Personarum, et pro praeteritis absolutos.

Subsectio 3ª

Impugnatur Constitutio Divinarum Personarum per proprietates absolutas.

19. Quibus ex capite impugnandae illorum sententiae, qui
l. Gerasiae destituunt aquatae proprietates realiter ab aliis distinctas,
dicendo eius proprietates realiter absolutas ab omni re in Deo reperiri. 2° ost-
tendendo, quod licet illa daret et adhuc illarum esset aquatus dictus proprius
l. Personae Dei. Personae ... in quibus ... pro omnibus ... deductus sub-
sectiones proximas.

20. Largo ... negotio, probo nullam esse in Deo
proprietatem, quae realiter ante omnes operationes intus sit absoluta, imo esse
... manifestam, quod sit proprietas, et quod sit absoluta. Enim
vero realiter absolutum istud est, quod realiter absolvit ab omni relatione, et con-
nexionem realem cum re extra se realiter distincta, at nulla esse potest in Deo Personis
proprietas absoluta realiter ab omni re, et connexione cum re realiter distincta: ergo
nulla esse potest proprietas absoluta realiter. Minor est apud me omnino certa
ut constat ex superioribus. Minorem probo: quoniam in Deo Personae ... ad
mutuas et essentiales ... quod ... interioritate, ... qui ...
esse exigit alias sine quibus ... [illegible] ... ergo nulla pro-
prietas divina Dei Personae est absoluta realiter ab omni ... [illegible]
utroque: nulla ergo est proprietas realiter absoluta ... [illegible]
... aliud est apud me quam proprietas realis ... connexionis ... [illegible]
realiter distincta.

21. Sed quia ... [illegible] ...
realiter ... [illegible] ... illorum, qui adstruunt
... [illegible] ... quae supponunt ... intelligendi
... [illegible] ... proprietas quae
... in Deo Persona est realiter et ... [illegible] ... quod realiter
realiter non est absoluta a relationibus, imo realiter ... et ... eadem
cum relationibus: quod tamen ... realiter ... intelligendi, sicut distinguitur
a relatione et ... ita etiam ... tamen absoluta ab

eiusdem sacramentali; sicut hoc dixeris, occurris in sua a nobis impugnandis sententiae proxima eorum scilicet, qui dicunt realiter ex parte nostri modi concipiendi clari in Deo proprietates absolutas, quae quasi constituant tres Personas, et quidem si simul dicas proprietates illas constituas Personas esse realiter actu, et virtute relationem intra, hoc contra praesens intentum; Et in istis addas eiusdem proprietates esse realiter ex modo nostro concipiendi absolutas: hoc enim, quamvis falsum sit in praesenti omitto, infra loco citato impugno.

22\. Totus hic discursus, ut vides, fundatur in eo prius, quod scilicet quaevis proprietates in Personas assignatae sit virtualiter realiter indistincta a relatione, nam causa propter probationem falsi, quod distinctio virtualis in divinis admittenda est, non videri, ergo ex fide constat praeter dicta realiter verificari de eadem realitate, ut constat verificari de Deo [illegible] communicantibus, et de relatione esse realiter incommunicantem [illegible], nisi enim hoc prius adstruat in innumeras labentur absurditates quas diximus expendemus [illegible], at ex fide [illegible] de proprietate aliqua [illegible] verificari praedicata realiter, quod negat [illegible] nullam proprietatem [illegible] et relationem eiusdem [illegible] distinctio, hoc contra intentum, quod nulla proprietas [illegible] virtualiter distincta a relatione, et contra quod nulla realiter absoluta [illegible] proprietates absolutas realiter, ista ratio [illegible] debet [illegible] virtualiter [illegible] relatione [illegible] proprietates [illegible] realiter respective [illegible] realiter capaces ad [illegible].

23\. Contra, nulla distinctio in [illegible] solvit, Et enim in curatis disquamus [illegible] relative opponunt [illegible], et [illegible] ratione, [illegible] enim quae absoluta sunt, ab oppositione relativa inter se liberi [illegible]

[illegible]

sit a dishes vali; ergo cont[ra]d[icti]o unig valit[e]r est: qo implicat q[uo]d p[er]

ergo dishuaz filis, sit a dotaz valite, aue sola abea oppo[n]e[re]t cum

filio; ergo idea dishuat valiter a filio, maiore [illegible] p[rop]ositio, ita

regula [illegible] ad dignenda identitaz vali, si vali patris dishoneri

indivisi, vnaliter enim docuit Augustinus, [illegible] Augustus [illegible]

evorata [illegible] vniz, quem oppone[re]t [illegible] illa vero [illegible] que relativae

opponit, nec sufficit quod identificetur vali [illegible] vt [illegible]

relative alia oppose alias [illegible] non opponeret [illegible] relative filio, aliquid

vali identificat [illegible] ad filium: quod [illegible] distin[illegible] dis-

guat valite a filio, non sufficit, quod identificetur [illegible] ad filium: [illegible]

[illegible] e, q[uo]d valiter sit relo ad filium. Subsectio 4a, impugnat [illegible]

prietas absoluta activa [illegible]

Subsectio 4a

Impugnat[ur] p[ro]prietas absoluta activa Personae [illegible]

24. Iam vero ad 4 impugnem caput devenien[illegible]

[illegible] dicere in [illegible] proprietatis, que [illegible]

[illegible] a quatz [illegible], sicaut [illegible]

sit de proprietas aliq[uo]d vel [illegible] valiter absoluta, [illegible]

[illegible] ad filium, sive hec relo [illegible]

nero activa, sive sit valiter dista [illegible]

quamtum [illegible] enim [illegible] dishonor, que [illegible]

dissideant [illegible] sententiat [illegible] reflexa [illegible]

relo hec e [illegible] ex meis [illegible]

[illegible]

[illegible] fessas [illegible]

[illegible] confessari

[illegible] dicta sit valiter

[illegible] separato [illegible] vt proprieta[illegible]

[illegible] possit [illegible] num [illegible] relativa

25 [illegible] relatio [illegible] vali [illegible]

nihilominus [illegible] prod. n. debet [illegible] quo [illegible] res [illegible] esse [illegible]
e. [illegible] nando [illegible] [illegible] [illegible] debuit [illegible] [illegible]
[illegible] quamvis n. sit [illegible] [illegible] aut [illegible], n. enim [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necesse e. [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] an sit prior [illegible] [illegible] in filio,
et an Pater prius [illegible] spirat, quam [illegible] [illegible] verus [illegible] et ultima.

26 Dicer 2.o Proprietas illas absolutas esse priores [illegible]
generis activa, atq. [illegible] proprietas absolutas debui [illegible] n. v.o [illegible]
[illegible] activas, ut [illegible] posteriores [illegible] prioras in [illegible] tam-
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] at origo activa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] proprietas absolutas [illegible] : quo origo activa n. e. posterior [illegible] [illegible]
[illegible] absolutas. [illegible] [illegible] esto [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible]
qua originem antecedat, adhuc n. tollit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub
[illegible] debuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absolutas [illegible]
[illegible] rationem, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proprietas absolutas,
ab [illegible] proprietates absolutas [illegible] [illegible] n. [illegible] [illegible] nec
[illegible] necessario; cur enim [illegible] repugnat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supponat et [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] origine adhuc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adhuc [illegible] erit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 3.o generis activas supponere [illegible] [illegible]
27 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expresse
[illegible] actionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] actio supponat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] constare [illegible] proprietates absolutas et origine [illegible] [illegible]
[illegible] ex aliquo priori, et aliquo posteriori, imo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] : quod [illegible] ex duplici [illegible] aliquo priori, et alio
posteriori n. repugnat, ergo quod [illegible] [illegible] repugnet [illegible] [illegible]

Subsectio 5ª

Refert [illegible], et fert Iudicium de 3ª sententia.

28\. Obiit 1º Augustinus, qui lib. 7º de Trinitate cap. 1º circa medium hec fatur, Sue [illegible] essentiam, qui relative dicit [illegible] aliquid excepto relativo, sicut homo Dominus, homo servus [illegible] homo ad se dicitur, et substantia est, [illegible] essentia, Dominus vero et servus ad aliquid relative dicunt [illegible] homo, idest, aliqua substantia, non esset qui relative Dominus diceretur. [illegible] Augustini [illegible] efficit argumentum [illegible] supponit aliquid [illegible] denotat relatum: [illegible] supponit absolutum [illegible] supponit absolutum [illegible] homo albus [illegible] supponit Paternitas non est essentia [illegible] ad [illegible] relationem [illegible] Pater supponit [illegible] relatum [illegible] relationem sub [illegible] inserit [illegible] Dominus supponit substantiam [illegible] quid dicit [illegible] Dominus.

29\. [illegible] 1º [illegible] ad verba illa [illegible] Augustinus [illegible] Sententiis [illegible] [illegible] Creaturis, in quibus [illegible] est accidentalis, [illegible] venit rei [illegible] substantialis [illegible] aliquam essentiam [illegible] ad [illegible], et hac [illegible] non [illegible] Divinis [illegible] in creatis [illegible] non est accidentalis [illegible] Augustinus [illegible]

servi, et Dni. Resp. 2° Augustinum solum intendere quod nulla sit relatio quae sit subsistens, quae tamen sit relatio, et nihil aliud praestet, quam referre quod quidem verum est in Patre, et non excludat proprietatem absolutam, nam illa proprietas relativa Patris non solum hic respicere, quod generare, et prius generari...

80 Obiit 2°: Relatio creata non est relatio quae creata sit. Prob. prius: quia relationes sunt, supponunt subiecta absoluta, quae referant. Ad D. relationes sunt verae, et proprie relationes: quo supponunt subiecta absoluta, quae referant. Confirmatur quod ad relationem non est sermo, et cetera; Nam nulla actio est quae sit ad relationem, sed ad aliquid absolutum unde resultat relatio: quo id quod producit in Filio non est relatio, sed proprietas absoluta. Confirmatur itemque quia omnis relatio producentis supponit actionem, relatio enim persona respicit productam, quia producit, et non e contra; actio supponit principium absolutum, et personam absolutam: quo relatio supponit proprietatem absolutam, et personam eiusdem proprietate absolutam. Confirmatur denique quod nulla relatio quae se [illegible] distinguit formaliter producto, sed supponit absolutam alio distinctionem absolutam: relatio Patris in Divinis non distinguit quae se quo Patrem a Filio, sed illum proprietate absoluta distinctum. Ans constat in rebus creatis.

His omnibus respondeo satisfecimus, quae tres supponunt [illegible] falsa conculcanda sunt uno verbo: relationes relationum subsistentes [illegible] subiecta absoluta, quae referat, nec supponere distinctionem [illegible] falsa absoluta, nec supponere actionem, cum [illegible] actionem producendi, et relatio [illegible] [illegible] reperit [illegible] enim, qua creata refert ad suum terminum, sit [illegible] subsistens [illegible] subiecta creata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ferens nota, sed falsa producentis actionem [illegible] ut vocant [illegible] et Theologi, nempe [illegible] relationis.

82 Obiit [illegible] ex Scoto, proprietas D. [illegible] debet esse incommunicabilis alteri, at relatio [illegible] non est incommunicabilis alteri

ad

goti Sanie Cstiva D. Pexe. Minor ... non impugna cessio
... Velat esset ... quam processio ... inter, sive si prius induceret
Spiritu Sancto, quam illis tunc Patres Concaret Spiritui S. quod
foret 2a R. nulla ... inversa ... Relo ... deserte in
concalis. Arguitur hoc enullis ... Ret ... circa mal. nando
minore, ad ... nando ... tunc Patres concaret Spiritui
S. ... 2o, q. tunc foret alla Patres concalis, ... Patres
presentes concat. ... 3o omittendo ... in illis ...
... concet Spiritui Sancto, nando ... pxxi, ... Patres ... n.
sit incoicatis spiritui S. ... potest incoicate ... poterit con-
caxi? ... ideo e ... quia ... foret ... incoicate concan-
dus fore.

33 ... ex his, impugnata manet ... quam 3o loco nu-
meravimus subsectione 1a, nam ... caput impugnatur, q. adversus
... adversus ... militat, ... opinio ... aliqua
... D. D. ... absurda sit ... Ex ... valit ...
in D. D. ... admittere ad ... D. Persarum, ...
cludat. Alia superexant argumenta specialia ... sane opinione ...
... omittimus, ... nullum discrimen sit inter ... et ... Persas
ut ... absurda sit, ... dicant. Sect ... Sub ...
priso ... Reloes D. Persas ... Subsectio ... in ...
xune discordantes ... opiniones.

Sectio 3a.

Sub quo Prisso ... Rel... D. ...

Sub...

... discordantes ... opiniones

... an D. D. ...
3o sub quo ... Reloti ... 4o an Reloes ...
... ducenti, et ... an trans ... et ...

... Sa ... D. ... quaesit

D. Persons substantiae originem, et relationes, sed fortassis D. Bonaventura in laxa fuit, qui origines non elusquit a relationibus producentes et producti, in quam nos sponte libenter, et in aliam a meliori, et antiquiori contra sustinentibus. Damascenus enim lib. 1. orthodoxae fidei cap. 1. deloquit, quoniam Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus secundum omnia idem sunt praeter ingenitionem, generationem, et processionem. Et cap. 10 subdit; in his enim solis hypostasibus proprietatibus absinumeriis fuerunt nec sit res hypostases. Clemente D. Bonaventura videat sosos Scotista in 1. dist. 26 diff. 36, n. 8.

36. 2.a sententia docet D. Personas constitui tam relationibus, ut esse ab originibus dicit. Ita S. Thomas 1. p. q. 40 art. 2. et Scotus in 1. dist. 26 q. unica, et in quodlibetis q. 4. lit. C ubi ait, dico quod altera relatio constituit 2.a Persona et altera sibi opposita 2.a Persona. In quibus recitat sancta eorum recentiores scotistae, qui has Personas per priorem absolutas constituunt et relativas eas, et quas. Huic accedit Suarez lib. 7o de Trinitate cap. 6. n. 6, et Vasquez 1. p. disp. 188 cap. 1.

37. 3.a sententia docet D. Personas tam originibus, quam relationibus constitui; quia videtur putat relationem producentis nihil aliud esse, quam originem activam, et originem passivam nihil aliud quam relationem, quam ipsi, sive habitudine eius qui ab alio. Ita P. Molina p. 1. q. 40 art. 2. disp. 2. membro 3o § quinto et § 3io, adhuc cum ex doctoribus qui censent Personas D. relationibus tantum constitui, non omnes conveniunt in explicando conceptu illo, quatenus relationis secundum quem relatio ponit et constituat Personas D. utique explico. Prius fundare oportet quod processionem tam procedere de Patre, et Filio, et processione productae spiritus Spiritus Sancti, ceterum enim relationem spirationis non esse activam, si activam distinctivam Personam cum sit eorum duabus.

38. Dicit D. Thomas q. 40 citato art. 4o docet relationem, quae Paternitatis considerari posse duplicem, 1o ut est relatio

2o

2º ut e formaliter constitutiva, prout ex nostro modo considerata, relationem docet esse posteriorem origine, nec posse constituere personas divinas. At posterioris nostro modo consideratas docet relationem esse priorem origine, et constituere personas divinas. Ita loquitur D. Thomas in corp. articuli, quod proprietas personalis divinas potest considerari dupliciter, uno modo, ut est relatio, et sic secundum intellectum praesupponit actum notionalem, quia relatio, in quantum huiusmodi, fundatur super actum. Alio modo secundum quod est constitutiva personae, et sic oportet, quod praeintelligatur relatio actui notionali, sicut persona agens praeintelligitur actioni. Ex hinc eius D. Thomae discipulis ut videlicet differtur expositio eius discipuli. Caietanus hic distinguit relationem ut exercitam, et relationem ut acceptam, docetque relationem ut exercitam esse posteriorem origine, relationem ut acceptam esse priorem origine, atque adeo posse constituere personas divinas. Ex placitis Thomisticorum Magistrorum [illegible] putantibus consultat [illegible] ad praedictum [illegible] 4º dub. 2º.

39. 2º Scotus in 1 dist. 28 q. 3. acute quidem et vere docet: 1a persona constituit relatione ordine ad 2am personam [illegible] nec oportet disquirere qualiter ista relatio consideratur ut est constitutiva, quomodocunque enim varietur secundum considerationes, eadem tamen est in re et secundum quod est in re constituit personam [illegible]. Affirmat ergo Scotus relationem non constituere [illegible] personas per mentis nostrae considerationes, sed secundum quod re ipsa est. Quamquam in re sit [illegible] actui exercito [illegible] differendi secundum hunc acceptum personas constituit, tamen secundum rem acceptum et [illegible] quoniam [illegible] a parte rei [illegible] mentis [illegible] personas constituere.

40. 3º [illegible]

[illegible] docet in [illegible] et [illegible]

[illegible] si enim de persona divina loquamur, non est difficile intelligere [illegible] ad productionem prius enim consideramus [illegible] personas constituat [illegible] generatio paternitas [illegible] et de spiritu [illegible] [illegible] ut [illegible] consideratio [illegible]

iungi Persis debent respicere generos, ut autem [illegible]
Dr sit sufficienter [illegible] inde Persis ante generos, hoc ait. 2o di-
cendum est conceptum posse [illegible] Persas [illegible] antequam intelligat actu generare
et quidem sub conceptu [illegible], id enim urgendum, quae [illegible] fundatur
in generando, [illegible] sub conceptu incommunicabilis, et secundo. Sic
Vasquez. In quibus aliter de [illegible] et [illegible] Persis aliter de
[illegible] [illegible].

41. 4o doctores recentes [illegible] Persas constituunt [illegible]
relationes transcendentales, quas vocant productivi, et productibilis, quas quidem
praecedunt [illegible] originem, quas relationes praedicamentales, quas putant in
originibus fundari. [illegible] [illegible] Vasquez [illegible]
[illegible] Persas [illegible] conceptum fecundandum ad producendum ante generare
actualem. Dr [illegible] in hac [illegible] [illegible] generativam [illegible]
[illegible] hoc, quod est generalis, et [illegible] [illegible] conceptum spirabilis
ita Franciscus de Lugo lib. 2. de Doctrino disp. 21 cap. 7.
[illegible] in hanc [illegible] trahendum est velit [illegible] Cattaneus, sive [illegible]
a suis nomine relationis conceptum intellexit relationem ut [illegible] 1o,
[illegible], ut potentia referre [illegible] ad [illegible], et relationem ut exercitam
intellexit relationem in actu 2o referendi, placet etiam haec [illegible]
[illegible] ingeniosis nostri temporis Magistris. Subsectio 2a nulla datur
prioritas inter conceptus qui reperiuntur in D. Progredere.

Subsectio 2a

Nulla datur Prioritas inter conceptus qui re-
periuntur in D. [illegible]

42. Varietas [illegible] [illegible] Persis
relationibus [illegible], si [illegible] attente [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] prioritatem aliquam inter eos conceptus
[illegible] [illegible]. [illegible] de hac prioritate [illegible]
est [illegible] ut [illegible] de [illegible] Persarum [illegible].

43. Dicendum [illegible] [illegible] productivum
Dr non est prius, quam actu producere, nec actu generare est [illegible] relatione

achaginanti, et a puncto omisso anitii dicept. realit disquant

rep. Et reali disquant, ad huc asserto livid deceptus non here int

se prioratus rei aliquas. Contra nec fecundatis Patris est prior

actuali genero, nec viam, sive originis esse prior relationis, quae

recipiunt filius, ut genitor eius a se genito. Unde falsa ludicra pia

ista, quae ratio a deceptis scribentibus usurpant nempe prius esse suam

operari, prius deinde res in se absoluta quam generet, prius est

ad se, quam sit ad aliud, relatio fundat in origine, ideo est Pater

quia generat, non vice contra. Haec, et similia, quae denotant prioritatem

rei inter deceptus subtiles a divinis indistinctis audito esse falsas, quod

interroger fundamentis relationis Patris rei, an sit haec dicendis fundamenti reale, et non.

Si dicendis, dabit prioritas realis inter fundamentis, et relationem Patris. Si non, Ideo

quod sicut realis non datur aliquid in quo relatio realis fundetur, ita nec ratio est ut

nisi forte ex fictionis mentis: ideoque theologia non curat.

44. Ista haec dicta et doctrina, quod fecunditas

non est prius reale generationis activae, tum relatio non accenderet realis a re

vero alia: quo nec ratio est verae cum fundamentis inter, relatio dependet ab

origine, nec origo a fecunditate: quo nec ratio est nova esse prior fe-

cunditas, nec posterior fecunditate origo. Et certe quia fundamentum unicum

quod esse poterat, ut si inter una ex his realibus esset prior alia, est

dependentia ex parte obiecti scientiae, aut ratio prius, haec dependentia non est realis

ex parte obiecti in eius distinctis realibus, quibus inter disquantur: quo nullus est fundamentum

a parte rei ad prioratum rei: quo si haec prioritas datur, illa est chimerica

utpote nullo fundato ex parte rei decepto ab intus fabricata.

45. Sed iam audio te multo clamore: non su-

fficere nostris discursus. Asseris quod fundamentum, id quod datur a parte

rei ... Patris ... fecunditas relatio, quam

assignantis non esse ... realitas, a non realis

... fecunditate Patris, utrumque falso fuerint. ...

... ad intra creaturis: cum in rebus creatis prius

Pr sit fecund. quam generet, et prius generet, quam respiciat
Filium genitum, huic secundo ex creatis desumpto nihil inest ut prius
respiciat Pr D. fecundus, quam actu generans, et prius generans ipso
relatum ad Filium.

46. Non me latet hic discursus, a quo tamen toto
mentis pondere semper abhorrui. Ratio est 1°. quia licet rusticus pos-
set crassa quadam Minerva apprehendere divina instar creatorum;
at Theologus excultus, qui novit non esse divina, sicut creata, nequit
D. et creata confundere. Implicat enim, quod ego evidenter noverim
divina non esse intra, sicut creata sunt, et quod adhuc pergam
concipere divina ad instar creatorum. Ratio est 2°. quia divina ex
creatis, a posteriori colligimus, ordo autem a priori rei cognoscendi
potius est inversus a divinis ad creata descendere; quod si discur-
sus a posteriori procedendo a creatis ad divina, inter D. datur ordo originis
quia datur in rebus creatis. Ratio procedendo discursu a priori in rebus
creatis, nulla dabitur ordo originis, inter illa talis enumerata; ergo
scilicet cum ex divinis ad creata descendamus, sicut in divinis nullus
perceptor [illegible] mens nostra inter fecunditatem, actum, et relationem, ita
nec in creatis agnoscet; quia scilicet in hoc ordine procedendo
a priori creata colligimus, a deo mysteria, quo divina concepimus.

47. Ratio est 3°. ea quae sunt opposita et distincta
secundum eam rationem secundum quam opposita et distincta sunt, nequeunt
prorsus fundamentum inservire ad eadem cognoscenda, ut [illegible] tenim
[illegible] ex eo quod [illegible] est mihi fundamentum ad cognoscendum [illegible]
[illegible] nequit talis fundamentum ad cognoscendum [illegible] Paulus
[illegible] [illegible] [illegible] mente [illegible]
[illegible] fundamentum inserire albis. [illegible] non [illegible] fundamentum
sufficiens ad cognoscendum [illegible] albus ad instar [illegible]
[illegible] creata fecunditas actus et relatio [illegible]
quod est fundamentum ad [illegible] mente nostra [illegible] creata non [illegible]

sufficiens sunt ad dependendum secundam D. prioritatem actu. et actu priorem
de eo, sine qua ista D. nullatenus dependebit, nam ex his ista creatura
differentia D. non secundum eam rationem secundum quam fundant prioritatem
infinite aequaliter ista creatura habet in se dependentiam, qualem habent
ista D. Idipsum explico, et expono, cum inter Petrum et Paulum
datur sanguinis cognatio prioritatis originis, quae datur inter Petrum et filium
ipsius non aequaliter inter fratres, et illis datur origo, quia in se in
extraneis.

48. 3ª et 4ª proximus sunt ad commendandam sine
ulla prioritate ipsamet carentia respectu dependentiae et prioritatis
quia alia illi dissimilis fiat eiusdem dependentiam ad cognoscendum quia alia prioritate,
at D. in se nec habet eiusdem prioritatem, nec dependentiam: quo proximus sunt
ad cognoscendam istam illam D. sine ulla prioritate, et ipsa illa respectu carentia
dependentiae et prioritatis, quam in creaturis illis eiusdem fiant eiusdem
prioritatem.

49. 5ª denique 5ª, et omnium denique, ex creaturis
ascendamus ad D. cognoscenda, demum insuper quod D. non nisi per speciem
rerum creatarum cognoscimus, demum insuper quod D. dicantur talia, et talia,
quae sunt in re cognosci, quamvis sunt non desumantur ex ipsis D.
ut ostendere ex creaturis. Attamen his sic bene positis, impugno pri-
oritatem in illa D. ita nominationem rationis quae fundatur in re a creaturis desump-
ta. In hunc modum D. cognitum ad instar rerum creatarum, at in rebus
creatis non agnoscimus prioritatem, nisi ubi est dependentia unius ab alio: quod
D. debemus apprehendere sine ulla prioritate nisi sit in ipsa de-
pendentia realis: atqui in illa D. nulla est realis dependentia, ergo nec
nominationem rationis quae fundatur in re a creaturis desumpta debet agnosci prio-
ritas [illegible] antecedenti quod sacrae doctrinae affirmant [illegible] quae in illa
D. [illegible] [illegible] Scotus licebit sub secreto [illegible], quam
[illegible] quae inesset illa Deo ipsi sine fundamento aliqua admittere
[illegible] [illegible] D. [illegible]

Subsectio 3ª

Quamvis daret prioras inter illos conceptus Relationis, sine fundamento alij admittunt, alij excludunt à constitutivo Patris.

Perse.

Impugnata prioritate rationis inter tria illa, fecunditatem

50. scilicet productivam productionem activam et Relationem, corruunt omnes illi opinandi modi circa constitutionem Patris. Paternitas, qui sunt sumpserunt ab eius prioritate. Sed age tam demum in praesenti tria illa enumerata, haberent inter se ordinem rationis more concipiendi, adhuc assero omnia illa deservire naturam constituere Patrem: Paternitatem. Probo intentum; nam potest constitui ex conceptibus inter quos detur prioritas utrumque in creaturis, homo substantialiter constat ex conceptibus animali et rationali, quamvis haec sit prior formaliter, et haec posterior. Similiter Paternitas constituitur in ratione communi, et magis, et Relationis, et haec sit conceptus substantiales ab illa sumptus in metaphysica, nam species constat ex genere et differentia, quamvis genus sit prius in subsistendo communi, quam differentia sit simpliciter limitatum. Denique intra conceptus totius substantiale Patris constans formaliter ex fecunditate, actione, et Relatione essentialiter constat tribus dependentibus ergo non bene arguit. Prior est fecunditas origine: ergo Paternitas fecunditatis tantum constituit non originem, imo apte nos arguimus: ergo Paternitas tres conceptus dictae in pore ex illis tribus ordine inter se habentibus, si Paternitas agatur sumpta sit totum illud formaliter constans ex tribus numeratis.

Dices 2º cum P. Vasquez et aliis, prius est constitutum, quam generet, aut producat: ergo implicat quod generando constituat esse rei. Resp. prius ratione esse constitutum aequale in esse potentiae generare, aut producere, quam actu generet et producat. Hinc autem non infertur Paternitatem esse constitutam aequale antequam actu generet; ... fecunditas aequata, et aequale constituta praecedere actu generationis ... Paternitas secundum ... esse aequatam simpliciter ...

sit, valet utrumque, et fecundos ad actum, et substantis ipse actum generandi. Quod autem actum generandi tantum supponat fecunditatem, et non personam aequate constitutam, probatur, quia actus tantum supponit de fieri prius sui sicut vestri et gratia propter non supponit totum substantiale, sed solum partem suis compositi scilicet materiam, quia hec est de fieri. Et aequatam prius illius male.

52\. Dices 2. fecunditas illa sit personis procerum actum generandi constituit personam, ut ad distinctam et non: quia prius quam intelligatur origo activa intelligitur persona patris aequate constituta. Respondeo, quia fecunditas illa ad generandum est quoddam incommunicabile alteri personae, ut patet, nam nec verbo sed eiusdem generativam fecunditatem, imo in illam per oppositionem relatio, tamquam vis generalis, nec etiam sed habet eiusdem fecunditatem. Explico... est, quod eiusdem fecunditas ... constituit aequate personam siquidem ... ex illa fecundate resultat totum quoddam relativale substantiale ... In ... quod illa fecundate supra ... addita non resultat constituta tantum persona ut sic ... hinc ab hac, et illam personam, scilicet personam primo ut 1o est, et ut distincta a ceteris personis, quia illa fecunditas ... constituit ... ut ... siquidem 1a persona ... et excludit originem ab alia, et explicat prius alterius, ... excludit origo ab alia et in conceptu fecundi explicat prius alterius: quod conceptus fecundatus ... constituit ... aequate ... personam, ut ... et ... constitue distincta a ceteris, nam in fecunditate generativa differt a ceteris, et in conceptu ... differt a ceteris.

53\. Hoc argumentum est ... ... Vasquez et ... ...

Obiectio 3. Nego consequentiam dando argumenta quod quae illis premissis le-
gitime extorquent, negando quod gratis sibi concedendum putant. Fa-
teor fecunditate generativa innascibili constitui Personam. Fateor constitui eam
ut eam ho(mo) est, secundum priorem conceptum eius. Fateor constitui ut distinctam a
2a. et 3a. Haec tamen sunt, quae ex praemissis argumenti recta ratione
inferunt, non tamen quod illa fecunditate generativa innascibili, ut distincta
realiter a generatione actuali, et Verbo constituatur adaequate illa Persona
quae Pater est, et quae est distincta a reliquis. Conceptum quidem adaequatum ut le-
het ex fecunditate, non tamen conceptum adaequate constitutivum illius Personae quae
est in Trinitate 1a. Nam haec non solum habet esse Patris, et constitui non solum constitui
conceptu suo, nec conceptu sufficiente illam distinguere a quavis alia
... sed omnia illa gratia quae realiter habet in se, scilicet etiam esse ...
essentialiter et substantialiter ..., et actuale prius reliquarum Personarum.

Enimvero hinc inquit quod sufficere constitutiu-
54. sal aliquam in ratione Personae manere constituta. Porro enim non esset in-
quirere de conceptu generativo Patris, sed quod haec Persona, quae de facto est
1a. sive Pater appellatur adaequate sumpta ... constitutionem essa-
liter exigat, quod ex parte opportet depositis talibus explicatis. Videba-
tur probatum fuisse, quod prius distinguere alicui apprehensivum mer-
taliter aut mentaliter iudicativum, antequam apprehenderet discursivum
intelliget sufficienter Personam constitutam, immo et quamlibet Personam
distinctam essentialiter ab omnibus aliis suppositis, tam creatis quam increa-
tis ... omnes non esse, non ideo tamen dicere ... apprehensivum aut
... iudicativum. Ex superiori actu sunt omnes ... constituta apte
habere, aut ... essentiam summam, quod omnino essentialiter et etiam discursivo
quaerendum iudicatum ... ad ... Personam ... nunc ...
... apprehensum ad ... asserendum est quod 1a Persona non solum est essentialiter 1a
innascibilis, fecunda sive formaliter genitiva ... actu
generandi, et ... filius genitus ... ...
... 4a. ... quod realiter ... essentialiter et ... Personam ...

esse

Etiam nro intelligendi modo.

Subsectio 4a.

Quidquid realiter est Persona, essentialiter et formaliter Personas constituit, etiam nro intelligendi modo.

55\. Dico 1o: D. Relationes verse Personalitates Relative constituunt D. Personas. Haec conclusio est sententia certa, et clara ex textus suppositis, quod Relationes Personalitates sint imo quamvis tamen essent formaliter incommunicabiles existendi. Probatur: Personalitas est formalis constitutiva, sive intellectiva existendi ... Personas, at D. Relationes sunt Personalitates: ... constituunt Personas. ... arguitur etiam probat Relationes nasci constituere Personas quam ... essent media ... ad existendum incommunicabiliter.

56\. Dico 2o: D. Relationes constituunt Personas quatenus sunt proprietates Personales. Haec conclusio est de mente S. Thomae, ut ... et est ... apud me certa, imo apud omnes, qui Personas non absolutis, sed relativis proprietatibus constituunt, imo clarius exit si utamur ... S. Thomae constituunt Relationes ut sunt constitutivae. Probatur, quia ... quod Relationes D. constituant Personas nequeunt ... constituere, ut ... ergo ut quid ... ut proprietates Personales.

57\. Dico 3o: implicat, quod D. Persona constituantur ... Relationes, etiam formaliter, nisi etiam formaliter ... originis constituant, et econtra; implicat originis constituere, nisi sint ... Relationibus formaliter constituant. Haec conclusio ... ex superioribus ... Relatio in ... nihil aliud est formaliter, quam originatio activa ... activa est formaliter Relatio ... Ad ... et formaliter identificatur Relatio ... Probatur: implicat ... constituant ... originis ...

etiam S. Pelag. producere, et productas servant, sed etiam e contra, quia nihil enim aliud in Deo fecunditas est quam vicere Filii, quam ipsum producere, sicut producere nihil est aliud quam vices producere. haec quoad 3um et 4um quae gravissimi et cum eo plures Doctores tam ex antiquis, quam ex recentioribus, sed mihi magis placet.

58. Dico 4o: Ratio formalis non solum constituitur fecunditatis productiva, sed etiam generationem activam actualem, et consequenter dictam Deo relationem producentis. Probatur: fecunditas illa Patris ut intelligatur fecunditas Dei perfecta ad intra, debet intelligi fecunditas actualis rationis, et ratio exercitata ab ipsa: quod ut intelligatur fecunditas perfecta ad intra Dei, debet intelligi Filius ut ratio procedens ab eiusdem fecunditate: atqui procedens actu est realiter ab origine tam activa quam passiva: quod ut intelligatur fecunditas perfecta Dei ad intra, debet intelligi utraque generatio, tam activa, quam passiva: At passiva considerata est quae fluit ab activa: quod activa intelligitur, ut perfectio ipsius fecunditatis: quod ut intelligatur perfecta fecunditas Dei ad intra debet intelligi de sua actione productiva Filii ratio nisi gradum tam ipso procedente, qui est generatio passiva.

59. Reclamabis forte: argumentum Filii Patris naturam intelligendam esse originem actualem, non vero Patris naturam intelligendam esse originem activam, ut intelligatur perfecta fecunditas Dei ad intra. Probatur: quia sicut ratio intelligenda est tamquam ipso ratio procedente, ut intelligatur patris fecunditas perfecta Dei ad intra, ita ratio intelligi necessario ipsius processionis, non tamen ex parte, sed etiam ex parte Patris ut mihi est evidens: atqui haec nunquam fuit et processio ... ex parte Patris ... ex parte ... ab ipso, est actus producendi activus ... actus 2us producendi ...

e aliud, quam casu fecundi tenens ex parte prii, vi cuius prius seipso ex- cludi et omnes indifferentias, ut ita fluat, et non fluat a prio: quo si intelligendum e prius seipso formaliter reddens naturam tam, ita etiam ipsa ratio intelligenda e origo tri activa, ut intelligatur essentialis conceptus ipsius fecun- ditatis perfecte D. ad intra.

60. Dico 2°: fecunditas D. ad intra e fecundans prii seipsa essentialiter excludens libertatem et contingentiam in producendo: quod seipsa declarata essentialiter ad unum e quod dicitur, et ad actum naturalem, qui e non procedere: quo ad actum suum producendi: atque declarata nec essentialiter prii seipso excludere formaliter omnem non solum libertatem sed etiam contingentiam in actu e origo activa: quod e F. Dico postea: fecun- ditas D. ad extra reddit seipsa agentem tam ad extra: quod fe- cunditas D. ad intra seipsa formaliter reddit expertem omnis agentis tam, non solum secundum se, sed etiam ut ab ipso prio fluentem, e quod e ipso essentialiter prius illud ut fecundans D. perfecte ad intra origo activa sui tri: hinc quod est, quod implicat personam D. [illegible] fecta fecunditate, quin istam originem activam, quia fecundans ipsa ut perfecte D. ad intra e formaliter origo; implicat etiam quod istam originem activam quin istam fecunditatem prii, quia origo activa innascitur e fecundans sui tri producenda ut suo loco diximus.

61. Dico 3°: personae D. procedentes se habent formaliter altera per modum Verbi, altera per modum Amoris [illegible] quas in superioribus [illegible]. Probatur: quia personae procedentes D. essentialiter et formaliter [illegible] per intellectum et voluntatem: quo essentialiter et formaliter [illegible] sunt, unde formaliter sunt ad imaginem altera, altera ad imaginem voluntatis [illegible] formaliter sunt ad imaginem altera et altera ad imaginem vo-

lunt[atis]

volatis, quo alta est verbum internum, sive dictio expressiva rei cognitae, alta donum, sive donatio volatis: quo istud modo conceptus verbi, et doni formaliter constituunt personas procedentes. Confirmatur: nulla productio est formaliter tantum ad productionem, sed ad entitatem, quae aliquid aliud est praeter relationem, et aliquid aliud ultra referri: quod persona procedens, quae procedere non est solum entitas producta, aut dilatata, sed talis entitas, hoc est verbum ab intelligente productum, et talis entitas, hoc est, donatio ab amante producta.

62 Dico 6°: Relatio spirationis constituit personas producentes. Haec conclusio: ex dictis, et ex dicendis manifesta erit; enimvero, si ante relationem spirationis intelligat Pater aequate, ut dr, sive in conceptu primo Patris aequate constitutum in probabili sententia, quae relationem spirationis a conceptu generantis ut talis omnino excludit, quam quo expendimus, adhuc non dicendum est, quod non intelligit illa persona, quae sit aequate constituta, donec intelligatur spirans, quod a fortiori dicendum erit in nostra sententia, quam ut sufficienter ad explandum diximus in generatione verbi, et processione Patris praedicto loco defendimus, quae asserit ab aliquo virtute spirandi intellectu personas etiam in ratione Patris, et generantis sufficienter constitutum. Subsectio 5a praecludit adversariis effugium de constitutione personarum.

Subsectio 5a.

Praecluditur adversariis effugium de constitutione personarum.

Ubi ex arguendis, quae saepe a nobis instituta sunt, colligere solet aliud esse loqui de constitutione talis rei ut est in se, aliud esse loqui de constitutione rei secundum mentem nostram, sive ut est in nostris considerationis; aliquando de constitutione rei ut est in se ... bentes fatentur, quod omnia praedicata realia rei, sive quae realiter ...

ipsarum, ratio sit activa ipsius, unde nimirum videlicet quare realiter
realit de essa Dij. Et oia Dei attributa sit de essa Deitatis,
Concurrentia secundas Patri, actus generandi notionalis, sive activa origo,
et Relatio sit de tali Ostitutione Patris, et illis equaliter se ipso
ante operationem mentis nostrae Ostituunt, at si loquamur de Ostitutione
mentis nostrae, id esse omnino falsum, nam post mentis nostrae Ostiderationem, non omnia
praedicata equaliter se habent, alia enim sunt, velut 1° radix, unde
cetera dimanant, illa ergo radix 1° mentis nostrae est tantum essa rei
mentis nostrae, illa vero quae a radice praesupposita pullulant, et manare
Ostiderantur, sunt attributa, passiones, et proprietates extra rei essentiam.

64. Haec millies audita mihi improbata millies hic
breviter aggredior impugnare: ante operationem intellectus omnia illa praedicata
scilicet Concurrentia secunda, Origo, et Relatio, quae enim de his dixerimus, de
ceteris indistincte realiter dixerit, equaliter inter se se habent: quo etiam post
operationem intellectus in ordine ad Ostituendam Personam equaliter se habent. Probatur
Consequentia, quia post operationem intellectus nihil illis praedicatis novum accessit, praeter distinctionem
rationalem, sive mentalem separationem, ratione cuius unum ex illis in mente est
sine alio: atqui, quod ex illis praedicatis unum in mente sit sine alio tantum
probat, quod in mente essa unius sit sine alio realiter, non autem probat
quod essa Personae aquate salvetur in uno, exclusio alio; quo sine fundamento
post distinctionem rationis fabricatam ab intellectu inter illos quidam Conceptus alij dicuntur
realiter Ostitui Personae, alij excluduntur a Ostituenda Persona. Consequentia vero est
omnino evidens, quod enim duo distinguantur inter se, tantum arguit, quod unum non Ostituat realiter aliud, non autem probat, quod non requirat pariter ad
realem Ostitutionem alicuius tertii [illegible] Sententia [illegible]
operationis cogni, aut non cogni, [illegible]
[illegible] orientalis [illegible].

[illegible], et exemplo [illegible], quando

sensatio

denoatione ralij equalit se hent illi 3cepta 3es, ratione quoad de-
noationem rois equalit se hent: go 1. ors sst 3stio Persi post opa
intus, q. sst nulla. Cons e evidens, etiam quoad 2a partem supponit ad-
versi. Probo quoad 2am, intus tamen precedentis denoationem cognit et
n cogniti; in hac denoatione equales sst isti 3cepta tres, nam equalit
quilibet Notus cognit, n cognitus alio: go quoad denoationem rois con-
venient ab intus equalit illi 3cepta se hent. Insuper ex 3sto: in-
tellectus tamen precedentis extra distinctionem rois. seu separes mentales
in hac aut separatione equales sst isti 3es 3ceptus, nam illi sst mutuo
separabiles mentalit ex doctrina eorum, de quibus e disputatio: go
tam ante operationem intus, quam post illa operatios equalit se hent illi
3cepta in 3stituenda Persas.

66. Item 3stio presentis doctrinae: Actiones
inaquatum rei afferentes talis tum distinctionem, ab alia Actione, tum identitatem
essalem cum re 3stituta; ut satis notum e, hinc arguo: ex his duobus 3cep-
tibus, quae afferunt 3stitutio 1. scilicet distinctio inter 3stituas dependentia ab
intus, 2a quae e identitatem essalis cum re 3stituta n dependens ab intus: go
qa tres illi 3cepta de quibus e disputatio, scilicet secundum D. origo
et Relo dicti sint, dependet ab intus. qd aut illorum alter identi-
ficet, aut n identificet essalit cum Persas, id n e ab intus dependens
sed e denoatio ralit competens rei esse ante intus operationem, atqui origo
ralit het identitatem essalem cum Persas, ut adversarii fatent, et simili
Relo het identitatem essalem cum Persas ralit ante operationem intus: go o-
rigo et Relo, ut dicti post operationem intus het qd qd requirit ut sint v-
trae 3 sit 3stitutivas Persas.

Evasiones aliae, quae his nris roibus reb[...]
nempe qd ex 3ceptibus dictis [illegible] inter alii se hent secundum rad[...]
alii [illegible] proprietatis dimanatis a radice ex superioribus 3futat[ae]

sst-

sit, tum quia, quod valet radix non est, nec mente nostra potest esse radix sine fictione, tum quia esto sit radix, non adhuc apparet cur nequeat reipsa valet nostro modo intelligendi distingui ex radice, et proprietate, quae pullulat ex radice, ut in superioribus demonstravimus; doctrina enim de accidentibus physicis non est ad rem quantum assequi possum, sed notas expendere sunt ingrenti. Plura servamus in [illegible] de [illegible] attributis. Subsectio 6 ret. non nullis obiectis.

Subsectio 6a

Retur non nullis obiectis.

68. Praecipua quae in nostram sententiam excogitata sunt ex doctrina nostra explicatae tali negotio solvuntur, quia tum diximus [illegible] et originem [illegible] non disqui etiam mente nostra; opponitur 1° Vasquez disp. 159 n° 15: ratio fatendum est inter conceptum originis et relationis esse ordinem aliquem non ratione nostra, aut prioritatem, sed rationis, aut considerationis nostrae, probatur: quia origo consideratur ut via ad rem, vel ut forma in facto esse, haec est in esse permanenti: quo unum debet cogitari ut prius alio, non quidem relatio: quo origo, non enim ideo a nobis intelligitur Pater generare, quia Pater est, sed potius e contrario intelligimus esse Patrem in [illegible] eorum, qui creati sunt, quia genuit, et de Filio similiter non ideo gignit, quia est Filius, sed ideo intelligitur esse Filius quod gignit.

69. Ret. quod relatio producentis etiam consideratur sive vere consideranda est, ut via ad aliud, quia relatio est illud principium, quo una res refertur ad aliud, illud autem est via ad aliud, sive activa origo, qua actu alterum producit, praeter [illegible] origo ut origo intelligitur, ut [illegible] in esse permanenti [illegible] [illegible] [illegible] origo [illegible] substantialis non est [illegible] [illegible] [illegible] permanens ut constat, notandum tamen est argumentum spectare tantum [illegible] [illegible] [illegible] originis, et relationem, prioritatem autem

2°. ordine in illa, nec 1° speh probare, q. entimoxigo sit via ad trum probat quidem, originem esse priorem trib., n. tm probat q. sit prior, quam gratis manens, quam ex eius di origine n. acquisivit. qualis é relo. q. si dicas originem esse finitam relatis, reo arguto prioriti id n. probari, et praeterea id esse falsum, q. si dicas ex eodem vasquez relationem n. fundari in essa: q. in orig., reo decisio anti-tiando cam, q. relo ut pote subsistens n. requirit fundam.

70 Oppones 2°: oe producens prius é, quam productum, n. quatenus actu producit, s. quatenus é talis rei, aut principium, ut producat: qo persona producens in D. prior é, quam producta, n. quatenus actu producens é, s. secundum talem naturam, et principium ut producat: qo prius quam intelligatur producens, iam é persona, hinc autem n. potest esse de constituta persona relatio; haec enim surgit ex productione: qo e constituta absoluto.

71. Huic argumento ex doctrina, dicendi abundanter satisfactum é, 1° é dicendum, q. producens, ut actu producens é simul cognitum producto, quia simul cognoscit producens, ut producens, et terminus productum, ut productum. 2° dicendum producens active, ut active producens, é origine prior, quam terminus productus. 3° dicendum, q. persona producens in D. inquantum é talis rei ut producat é prior origine filio, et q. illa principia personalis, quam constituit talem, ut producat, é origo activa. 4° dicendum, argumentum ad summum probare, q. in re D. considerari secundum producendi n. intellecto origine q. quidem verum é, quamvis probaverim n. posse intelligi fecundam D. perfecte ut D. ad intra sine actuali orig., quia debet esse fecundare includere actum suum illius sine quo ab ... probari ... illa fecunditas ... actu ... ... fecunditate ... actus ... ... persone n. ... producta n. solum suppo... ... priori origine fecundat...

actus primi, sed etiam fecundatem perfectissimam actus secundi activi in suo predicato.

72. Oppones 3°, relatio paternitatis, verbi gratia, est veluti forma personae Divinae quatenus persona est, omnis autem forma prius intelligitur, quam res, cuius est forma, et quam constituit ut forma: ergo prius intelligitur paternitas, quam persona Patris, atqui paternitas nequit intelligi sine filiatione, quia sunt simul cognitione: ergo antequam intelligatur persona Patris, intelligitur filiatio, quomodo ergo filiatio resultat ex generatione, quae convenit a persona Patris, siquidem ante personam Patris intelligitur. Respondeo formam physicam esse priorem re, quam constituit, quia est prius physice intrinsece totius constituti, at quasi formam non esse priorem re, quam constituit. Respondeo 2° aliud esse, quod mens prius intelligat filiationem, quam intelligat personam Patris in esse personae constitutam, aliud esse, quod mens intelligat filiationem esse priorem persona Patris. Primum non est inconveniens, 2um autem inconveniens esset non leve, sicut in discursu a posteriori nobis quotidie contingit, prius intellectus cognitum effectum, quam cognoscat causam, non tamen cognoscit effectum esse priorem sua causa.

73. Rogabis, an sit idem constitutivum personae, et illius distinctivum. Omissa quaestione inter Thomistas, et Scotistas, respondeo 1° non esse constitutivum esse distinctivum personae a qualibet alia, siquidem essentia est constitutivum personae, nec tamen distinguit. Respondeo 2°, quod plerumque sermonum distinctionis vocatur a Patribus distinctivum, et intrinsecum, non esse distinctivum, et ex constitutivum. Respondeo 3° in unaquaque persona esse aliquod constitutivum, quod est illius distinctivum essentiale a quacunque alia, verbi gratia, dictio activa in Patre, verbum in Filio, et donatio in Spiritu Sancto. Respondeo 4°, quod de constitutivo adaequato rei, est illius distinctivum essentiale a quacunque alia. Contra omnia haec [illegible] credo, quod non est una [illegible] per[illegible] in ordine respiciendum oratione [illegible]. Genus partiale, quod sit distinctivum [illegible] essentiale nam [illegible] distincta essentialis constitui possunt ex pluribus [illegible], quorum quilibet [illegible] sit generica. Si vero conveniendi

Sect.o 4.a an probabiliter defendi possit 1.a Persona Istui Relativa proprietate, 2.a, et 3.a absolutis.

Sectio 4.a

An Probabiliter defendi possit 1.a Persona Istui Relativa Proprietate, 2.a, et 3.a absolutis?

74. Sit unica 9c.o multa prius sunt recepta quibus aliorum, ut s.o etiam vidimus, nituntur circa Personarum D. Istutionem defendi probabiliter posse, quod Personae D. Istuant diversimode; 1.o scilicet per proprietates Relativas, 2.o, et 3.o per proprietates absolutas. Causa sua ita explananda est, quod 1.a Persona Istuat per esse primum activum seipso actu loquens, sive seipso actu producens Verbum. 2.o Persona Istuat per proprietatem, quae tamen sit Essentialis Verbum, scilicet est dictio pavada sive Imago repraesentativa Patris; 3.o vero Istuat per potestatem, quae tamen sit actus voluntatis scilicet Donatio, sive ita absolutis.

75. Probatur 1.o quod 2.o Patris Istuat sua proprietate Relativa, Istuit per primum fecundus, ut actu producens, at primum ut actu producens dicitur Relativum ad dictam hoc, cum ex producto: ergo Istuitur per proprietates esse, et ex receptu progresso Nalt Personarum ex producto: ergo Istuit per receptum Relativum, quia receptum Relativum est valit ad aliud se habere, sive, quo Tuppositum se exercet ad aliud, id est receptus, quo distinctum actum cum ex alterius. Probatur in Creatis Supposito Istuit sufficienter per esse primum Intellectionis directum: ergo sufficienter Istuit per Persona D. per esse primum Infinite per receptum ad intra, sed per continentiam ad intra, at primum Infinite per receptum ad intra includit actum 2.um activum producentis: ergo Persona Istuit per esse primum actuale activum Verbi.

76. Probatur 2.o quod 2.a Persona Istuat proprietate absoluta, contra inquam, ex omnibus probabilibus quorum plures

demonstravimus esse falsa, illorum argumenta qui probabilius huic opinioni ostendere conamur, et tum veros. Quod tamen est de distinctione, quod prius intendit producere suo ponere intellectus: at prius Patrum solum intendit ponere in se rem imaginem, qua manifestet audienti, quod ipse cognovit: ergo haec imaginis tamen est distinctione . . . producere, at ratio imaginis non est respectiva realis, imago enim solum dicit ad obiectum repraesentatum, ergo ad obiectum repraesentatum, ubi est ordo realis. Hoc tamen ratio . . . sive secundum dici, siquidem non est ordo inter distinctas reales: ergo ordo imaginis est deceptus, ordo absolutus.

77. Dices hanc imaginem quae se ipsam producit, et contra se ipsa esse . . . relatione, sive se ipsa esse rem . . . , quae est a principio: ergo est relativa realis. Deco ex prius probabilibus, quod licet ratio haec imaginis quae se ipsa sit producta, at prius non intendit, quod . . . se ipsum producat, solum enim intendit . . . ut manifestius sui conceptus, ut aut . . . esse manifestius, conceptu mentalis non est natura, quod se ipso producat: ergo quod se ipso producat, sive productio passiva, quamvis reperiatur in intellectu, non est id, quod accipit realitatem, ut realis intentio a principio, et contra . . . passiva non est respectiva realis, hinc etiam vocant passiones alia re . . . quibus probabiliter plures existimant procedere a principio esse de conceptu formali . . . qui procedit a principio.

78. Denique ex his apparet quod . . . quamvis defendi possit contra Personam distinctionem per proprietates absolutas, nempe per actum voluntatis, qui sit donum, et donatio, quin ex inculcatis in hac disputatione facile admodum erit diluere cavillationes, qui in probationis huius . . . . Unde extensiorem illorum narrationem . . . brevitatis studentes . . . missa facimus. De veritate . . . esse constitutas Personas, etc.

Dis. 3a.

. . .

De componenda unitate essentiae cum Trinitate Personarum:

Liceat mihi, Auditores, in parte operis initio praefari, componere aggredimur essentiae Dei simplicissimae unitatem cum Trinitate Personarum, hoc est unitatem cum pluralitate, identitatem cum distinctione, improductum cum producto, consubstantiale cum incommunicabili, quae adeo increatae unitatis et trinitatis rerum entitatem amplectitur, ut discordia quaevis cogimur. Imponitur concordiam exprimere, quae inter se specie pugnantia explanare cogimur, quod sine assistentia Dei sapientiae non valeo efficere, sed nec sperare. Pro hoc in Disputatione 1a quid sit identitas realis, sectione 1a veram definitionem breviter proponam et explicabo.

Disputatio 1a

Quid sit identitas realis?

Sectio 1a

Veram definitionem breviter propono, et explico.

N. 1. In metaphysica tradidi hanc definitionem identitatis realis: est ea ratio formalis, quo res est id quod revera est, seu est ratio formalis quare res est ipsa; quod haec definitio convertatur cum definito, imo quod reddat praestantissima definito evidentius est; solum dubitari potest an sit clarior definito. Cum non esse clariorem, nec universaliter requiri pro omni definitione quod clarior evadat suo definito; nam videtur res per se nota, sed essentia implebit, quod notiores explet, ut ex his constat: at res notissimae definiri possunt; ergo universaliter pro omni definitione peti non potest quod sit clarior suo definito. Constat autem identitatem quoad quid est et sit per se nota, evidenter patet, quod omnes norunt evidenter propositiones identicas esse veras, scilicet Homo est homo, Lapis est lapis: quando est idem esse lapidem secum ipso: sed evidenter constat quod si

ignor-

ignotum foret, quod sit sapiens ex vi idis seu ipso, non posset esse ignotum ex vi idis seu ipso, et contra, nec evidens foret vera ista res, sapiens sapis.

2. Diceres, nequit esse per se notum idis quod post tot retro saecula non dum satis a nobilissimis ingenijs explicatum est: atqui identitas hucusque non est explicata: ergo non est per se notum quod sit identitas. minor probatur, quia si clarissima identitas sufficienter explicari, imo esse per se notum, timendum erit, ne subdicam, Trinitatis Mysterium arcanissimum esse per se notum, siquidem tota illa difficultas consistit in explicanda identitate unius cum tribus relationibus.

3. Dicet, quod potius difficultas clara, et per se nota Mysterij Trinitatis argumentum est, quod identitas realis sit aliquid per se notum, ut probo satis urgenter, nequit esse per se notum nova difficultas intus, quod ponendi duo extrema, nisi per se nota sit saltem quidditative, et non comprehensive, nam cuiusvis extremi, si enim extremum ignotum sit, reperitur intellectus nova difficultas in assentiendo illorum propositioni. sed ignoras, sive clara sunt, ad aliquam ignoras. enim extremis non redditur intellectus nova repugnantia classis. [illegible] in medijs assensibus ex eadem sunt sufficientis, atque ubi est intus realis repugnat, hoc est, difficultas nova summa, et apparet in assentiendo verbati esse subiectum Trinitate Relationis: quod nota est cuilibet intuitu quidditative comprehensiva, sed abstractiva et quidditativa cognitio quod sit quodlibet quod sit identitas, sive unitas, et quod sit Trinitas, sive distinctio, taliter non reperitur nova sunt ad repugnandum assensui, quo assentiatur unitas essentiae, simul multiplicitati identificari relationibus.

4. Dicit clare: quibus intus, cui proponat Mysterium Trinitatis, [illegible] repugnabit realis assensui, hoc est, sentit et difficultatem summam, [illegible] copulando in eadem entitate unitatem et trinitatem, reddet quod nova rem sui difficultatis, at difficultatis rationem nullam aliam exhibebit, nisi nam unitatis, et pluralitatis: quod est nota est cuilibet intuitu nam unitatis et pluralitatis, sive quod sit identitas

unius cum tribus quoad praesentiam, rationem identitatis. In fragoroso,
conceptus identitatis quoad quidditatem, abstrahendo a materia solum esse
ingeniosis. Sed a Bardo quoque Dei sufficere cognitionem ut apprehensivam
apprehensivam, sed quidditativam, cum cognoscatur quidditas identitatis
et evidenter deponit dubium, an identitas essentiae cum tribus necessario tollat
et destruat unitatem essentiae. In quo dubio est difficultas Mysterii Trinitatis.

5\. Pro quo advertendum duplicem esse quaestionem inter
se connexam circa identitatem, 1o interrogat quid sit. 2o
an identitas exigat mutuum consensum in praesentibus tribus inter iden-
tificata. Quando ergo resolutio quaestionis sit per sensum et
evidenter constet quid sit identitas cognitione quidditativa, adhuc
potest esse summa difficultas circa resolutionem 2ae quaestionis, quia
re aliqua quidditative cognita evidenter, adhuc possunt multa plu-
ra dubia circa illam pati, immo plura de illa ignota re:
cum cognitione quidditativa evidenti de unitate Dei deponit obscu-
ritas, et ambiguitas in cognoscendo an illa unitas sit compossibilis
cum Trinitate. Cum cognitione quidditativa evidenti hominis asserente
quod est animal rationale, deponit dubium an hoc quidditative necessario sit po-
tentia risibile; ratio autem proxima est, quia cognitio quidditativa evi-
dens comprehensiva non est, atque adeo relinquit plura de eadem
re ignota, et plura dubia; difficultas ergo Mysterii Tri-
nitatis non est circa 1am quaestionem, quid sit identitas, resolutionem
huius quaestionis evidens quidditative est, tota difficultas versatur circa
2am quaestionem, an scilicet identitas necessario exigat consensum mutuum
in re praesentibus inter identificata.

6\. Dices 2o, aliam esse identitatem per sensum, a-
liam identitatem nimis obscuram, ut quod lapis sit lapis, est
identitas per sensum: at quod essentia trinitas dicta sit relatio
aucta nequit esse identitas per sensum, immo obscurissima. Hoc
te esse aequivocationem decepit: quia non est circa dubium diversarum
1o est quid sit identitas, 2o an debeant dari possint identitates inter

Sec

hec extrema ignorata, vo in essar impoducta, et hoc producta. Resolutio 1ª questionis ẽ oio per se nota, 2ª autem questionis solutio ẽ oio difficilis, et ingeniorum tortura, imo ideo torquent ingenia, quia non satis notum ẽ, q. sit identitas. Unde nobis quoad notum talem identitatis, quoad questionem quid sit, imo implicare in terminis, ut probo: evidens ẽ quoad conceptum qd ẽ identitas inter lapidem, et lapidem: ergo quoad conceptum qd ẽ, evidens ẽ, q existit identitas inter haec, et illa, si detur, loquor de concepto identitatis ut sic abstrahente ab extremis partibus, et evidenter cons: quia in conceptu tali abstractissimo identitatis talis convenit identitas lapidis secum ipso cum quacumque identitate tali inter alia quecumque extrema: ergo quoad conceptum quidem, nequit una esse per se nota, et alia ignota, et possit esse notum inter lapidem, et lapidem intercedere identitatem, quamvis sit obscurum an inter cedat identitas inter hec extrema, haec, et illa hora.

Sectio 2ª

Quedam alia deffinitio identitatis in examen adducitur.

7\. Rogabis: an recte deffiniat identitas his terminis, ẽ intra rationem obtinens similitudo, sive collatio, vincula omnia sunt, q excedunt eorum alterum? Resp. clusa esse, quamvis ab eiusdem deffinitione deterreri. 1ª ro ẽ, quia cum probatur habet identitas talis esse a per se notum, quoad primum conceptum, q ẽ ut abstrahit ab eo, hoc ẽ, ab extremis; haec deffinit per terminos, qui per se noti non sunt, ut probo, quia excessus iste exclusus per conceptum identitatis, ẽ excessus intensiva perfectionis, qd autem sit excessus secundum intensivam perfectionem, prout distinguitur ab excessu extensivo, ẽ omnino dubium, et ipsum verum: ergo per terminos ignotos, et omnino dubios deffinitur identitas per se nota.

8\. 2ª ro: q explicat identitas per conceptum inter similitudines cum potius deffinienda foret per exclusionem similitudinum. Unde nec esset melior, et aptior identitatis deffinitio, ẽ collatio adeo valde

ut excludat omnem similitudinem, quod autem hoc sit probatio definitionis, ostenditur quia communicatio formarum est duplex, scilicet per modum unionis, et per modum identitatis, at communicatio duorum per modum unionis est formalissime duorum similitudo: ergo communicatio
Cachorra. talis, quae excludat similitudinem, est conceptus excludens unionem: ergo est
que quiere dezir Cachorra? conceptus assentiens explorans identitatem. Et evidenter constat. Ergo omnis communicatio quae formalissime talis est, ut conveniat unioni formalissime manet conceptus assentiens in nos identitatis. Constat ad hominem: omne valet excedens, disparatum valet ab excesso, non alio excedit nisi quia excessus est similitudo realis inter excedens et excessum: ergo quicunque est similitudo realis includit distinctionem: non ergo apte definit identitatem duorum extremorum ut valens, contrarias similitudini illorum.
9. Secundo: quia definit identitatem per similitudinem inter extrema realia, cum potius spectat ad conceptum identitatis, quod non sit inter extrema realia, imo sit impossibile nec non ex nomine posse explicari conceptum lapidis, a posteriori lapis esset idem secum ipso: ergo non petit ad conceptum identitatis realis pluralitatem realis extremorum, nec pluralitatem rationis: male ergo petit, quod sit inter extrema realia.
10. Haec levia sunt, notari tamen debuerunt in praedicta definitione: graviora producamus: a posteriori identificatur realiter ex quibus invicem communicatis resultat quod de lapidibus totum, quod non excedit singulas partes: scilicet ergo debet totum existens coalescere non excedere in perfectione singulas partes, scilicet debet non excedere in numero, scilicet utrumque requisitis ad identitatem partium, quod scilicet totum existens coalescens nec excedat in perfectione, nec in numero singulas partes, nihil existens dici potest: ergo est. Minor constat quoad priorem partem: duae partes aquae unitae habent communem mutuam, et existens resultat totum, quod non excedit in perfectione singulas partes extensive intensivo perfectionis, quod distinguitur ab extensivo: quod totum convenit definitioni identitatis, nihilominus non identificantur, quod sufficit ad adstruendam identitatem inter duas partes, si sibi invicem communicantur, quod totum existens resultans, si sit intensive perfectius quaelibet

parte seorsim.

11. Si autem dicas requiri, quod totum resultans non excedat in numero singulas partes, dicis quidem verè, est enim evidentissimum apud me, quod totum ex duabus partibus non excedit in numero singulas partes, illae partes non efficiunt numerum, et contra non sunt plures. Exclusiva autem pluralitatis partium, excludit inter illas dictio, et admittit identitatem. Itaque apud me, licet aliqui negent infinitum additum infinito augere numerum, nihilominus arguo obscuratam doctrinam, quia cum minori multo verborum circuitu posses plane dicere, et infra illa idem astant, quod sit unum realiter, scilicet quae addita sibi invicem non efficiunt numerum, scilicet quae plura non sunt, scilicet est locatio excludens pluralitatem inter sibi invicem coexistentia, maluisti inutilibus verborum ambagibus explicare remoto per solam in summum, est intra realium obiectorum hitudo, scilicet excedi, vi cuius totum sunt non excedunt (numero scilicet) eorum alterum.

12. Dices, finitum additum finito ratio augere perfectionem, et contra duas aquae guttulas unitas esse perfectionem intensive maiorem singulis seorsim. Ad 1um, quia infinitae aquae guttae non efficerent infinitam intensiva perfectione, sed tantum quod extensive infinitum, sic essent efficerent per finitam perfectionem infinite multiplicatam: quod finitum in perfectione additum finito non efficit perfectionem quod intensive ratio. Contra est 2um ad hominem, infinitum additum infinito non facit maius, si quo infinita aqua esset intensive infinite perfecta, totum resultans ex duobus infinitis aquae non exit intensivae perfectione singulis partibus, nihilominus unum infinitum aquae ab altero distinguitur. Ad 2um, quia apud omnes Philosophos est solo certum duas partes caloris aequales, finitas quoad extensionem, non efficere calorem intensive maiorem.

13. [illegible] quod de hoc sit comprehendemus, quod [illegible] addita realiter parti finitae efficiat intensive maiorem, non sic earum idem infinitum realiter, ratione quod totum ex illis resultans non sit maius in numero qualibet parte [illegible] maius in numero [illegible] finita et

finalisse intensive maius requirit, quam non sit intensive: ergo requirit, quod non sint maius in numero, si istud sit extremum, si autem hoc dixeris, fateor iterum te verum docere, arguo tamen obscuratum horum, ut supra arguebam, quam eandem arguo, si dixeris utrumque requiri ad identitatem duorum extremorum, quod scilicet alterutrum existit, nec intensive, nec extensive sive numero entatum et perfectionis sit maius singulis partibus. Addo, quod ad conservandam identitatem valde sufficit hoc 2o pars, quod scilicet totum non sit maior numero, quam illorum extremorum alterum, inter quae identitatem investigamus, atque adeo non necessaria requirit 1o pars, quod scilicet totum resultans non superet intensive perfectionem ut potest dessumere obscurare. Sectio 3o ex dicta de totis corruit Mysterium Trinitatis.

Sectio 3o.

ex dicta de toto corruit Mysterium Trinitatis.

14. Alia impugnatio predicti dessumitur, quod illa stante penitus everteret Mysterium Trinitatis, quod exhibet in distinctione reali Personarum cum unitate esse, ut probo. Trinitas Personarum non est intensive perfectior singulis Personis: ergo Personae non distinguuntur a se invicem realiter. Patet consequens, quia istae identificantur, quae sumptae collective, non excedunt in intensiva perfectione illorum alterum.

15. Huic argumento tres rebus fortasse, 1o, quod Trinitas excedit in numero singulas Personalitates. Contra 1o, quia per te statuta est in explicatione de totis tradita conditio haec scilicet aequivalentia et aequivalentiam intensivam inter se comparatis, sive seorsim, sive collective acceptis, afferre rationem realem identitatis: ergo tueri debes, numquam stare posse, quod collectio partium sit aequalis in intensiva perfectione singulis partibus, et quod partes distinguantur realiter: at in praesenti fateris solutionem concedis, quod Trinitas non excedit singulas Personalitates quoad intensivam perfectionem: ergo vel debes negare distinctionem inter Personas, vel debes delere conditionem illam, quam tu in rerum caput probabas, asserebas conditionem aequalitatis

in

in intensiva perfectione totius ad partes, nam non afficere valem in-
distinctione partium. Unde P. Fallias praefata solutione liberetur
a meo arguto, non tamen liberatur defectione, ut a me explatur.

16. Confirmatur 2º: quod probabilissimum sit duas medietates
in istis lapidis multitudinis simul sumpta nec numero, nec perfectione
excedere illarum quamlibet seorsim. Et tamen est omnino evidens illarum
medietates distinguendi: quod Japtus notissima identitatis explicari non potest
et desideri perfectionem accepta ita dubio, et marte Confirmatur versus, qualis sit
excessus in intensiva perfectione, et excessus in numero. Confirmatur denique
3º est, quod supra dixi, scilicet verum omnino esse, quod illa extrema totius
sic falsum, quae simul sumpta efficiunt maiorem numerum, quam singula
seorsim. Nihilominus tamen arguo obscuratum definitionis, quae
rem adeo notam explicant per illorum verborum circuitum, et clarius
diceret idem sunt illa extrema, ex quibus non resultat numerus,
id est adhuc clarius, illa sunt idem, quae non sunt plura.

17. Debis fortasse 2º, quod Vasquez dixerit Trinitatem
perfectiorem singulis Personis, abs ut abstracta distinctis, tanta est vis dis-
tinctionis ad constituendum excessum praefatum. Confirmatur est 1º, quia aliud est, quod
Vasquez dixit, aliud, quod ipse suam veritatem defensam. Ex quibus
si Trinitas Personalitatum, ut abstractarum ab essentia, est quod perfectius sin-
gulis, etiam erit perfectior Trinitas singulis Personis in concreto
includentibus essentiam, siquidem Trinitas addit aliquam perfectionem realiter
distinctam a Persona Patris, etiam sumpta in concreto. Confirmatur 2º ad
hominem, tanta sit est vis distinctionis ad constituendam inaequalitatem, ut cum
Vasquez dixerit tres Personalitates in abstracto esse quod maius simul sump-
tas, quam singulas seorsim, atqui non solum Personalitates in abstracto,
sed etiam Personae in concreto distinguuntur realiter: ergo tanta erit vis distinctionis
realis Personarum in concreto, ut dicendas sit Trinitas Personarum in concreto
excedere in perfectione singulas Personas etiam sumptas in concreto
et includentes essentiam.

Lectio 4ª

Expenditur vis Arguti facti.

18. Nobis, verius utrumque dici Paternitatem et Filiationem, non se sibimetipsis intime et immediate communicari. Unde infert eas non identificari, quia ad identitatem duorum requiritur intima, et essentialis, ac realis eorundem communicatio, requiritur intima, et realis eorundem communicatio. Consequentia est 1°: quoniam posse per impossibile accideret unio realis nec tamen immediate Paternitatis Filiationi, et econtra, eo ipso illae Paternitates non solum unitae, sed et identificatae resultarent, quod est aperte falsum, quia posita ex suppositione addita unione inferrerentur distinctae, ut ostendo evidens est, nihilominus maneret intima Paternitatis communicatio, quae sub sumpta, non excederent singula: quod est [illegible]. Consequentia est 2°, quia ista haec doctrina ad dolorem traditur, aliquando enim in isto excessu, qui excludit ab identitate, loquitur de excessu intensivo; cum vero demonstrat exclusionem sub excessu non requiri, requiritur, et recurrit ad excessum intrinsecum, aliquando probans identitatem inter duo ex sola exclusione excessus, et arguta solam, quae adducit in favorem huius definitionis id solum probant. Cum autem demonstrat id non sufficere ad identitatem duorum recurrit ad communicationem requisitam, quod quidem videtur arguere malam doctrinam, et ipsi displicuisse Authori.

19. Consequentia est 3°, quia per circuminsessionem, quae vis divina est in alia, ego in Patre, et Pater in me est, aiebat Christus Joannis 14: ergo quamvis Aversa, qui citas, neget communicationem mutuam Paternitatum posita stante est Christo Domino, contra Aversam. Consequentia indicas Paternitatem esse in Filiatione mediate tantum, et immediate, Consequentia est 1°, quia D. Thomas q. 42. art. 5 corpore docet, quod Filius est in Patre secundum originem, et relationem et e converso: ergo de Propriet. his Personalibus secundum se, hoc est immediate verificatur unam esse in alia, et non solum ratione essentiae. Consequentia est 2° quia Processiones Divinae sunt immanentes: ergo terminus finalis productionis

maneret

manet intra prlium producens immatē, nam matā cõicatio n̄ ē ab-
sutē, et simpliciter cõicatio. Pᵃ ē 3ᵒ ā priori, quia eē rrelativ
valē scilicet essa immatē cõicat alteri rrelō: go si rrelo cõicat
immatē cõicat. Pt coñs dupliciter, 1ᵒ; quia Patres immatē valit
producit ad extra, quatenus producit per essam, quæ ē ipsa valit: go Pa-
ternitas immatē cõicat alteri rrelōi, si vere cõicat, quatenus cõicat
per essam, quæ ē ipsa valiter, 2ᵒ quia cõicet Pater Filio, et, 3ᵒ
unus ē in alio absutē, et simplit, Pt eandem coñs 2ᵒ ā priori
ad cõicationem matam, nam ē, quod duo extremā se cõicent medio vali-
disto ab utroque: at Paternitas, et Filiatio, n̄ se cõicant medio valit
disto, sed medio, quod ē valiter utrumque extremum, et contra, quod
n̄ ē physicē, et valiter medium, sed tantum soge: go immatē valit
se cõicant.

20. Pᵈ ē 4ᵒ, ad cõicationem matam duorum, nam
ē, quod se cõicent tantum in 3ᵒ, at Pater, et Filius, seu Pa-
ternitas, et Filiatio, n̄ se cõicant valiter in 3ᵒ: go n̄ se cõicant matē.
Minorem probo, quia essa n̄ ē valiter 3ᵐ entitas inter Patriam, et Filium
nec habet chumrosam ternariam cum rrelativis: go proprie, formalit,
et valiter n̄ se cõicant in 3ᵒ vali, Paternitas, et Filiatio, dum
se cõicant in nā, siquidem nā Dei n̄ ē valiter, et proprie 3ᵃ entitas, si
go nā n̄ ē 3ᵃ entitas, dummodo rē, et eidem rē identificatur Filius, n̄ ē dicendi
cõicare se mediatē, nam cõicare se invicem matē, ē cõicare se mante
entitate 3ᵃ. Pᵃ ē 5ᵒ, ē nā, et rrelā se cõicant immatē, quia 3ᵃ
entitas, scilicet unio tantum se habet ut ratio formalis cõicandi: nullum extremum
go ā priori Paternitas, et Filiatio se cõicant immatē. Deinde nā Dei
ratio cui se cõicant, ē tantum ratio formalis cõicandi Paternitati Filiationi, dixi
ā priori, quia unio ē valiter 3ᵃ entitas, at Dei nā ratio cui Paternitas
et Filiatio se cõicant, n̄ ē 3ᵃ entitas.

21. Dices: Paternitas, et Filiatio se cõicant immatē,
ergo at se cõicant per identitatem: go identificantur inter se. Pro dubio

mai

mai, disquendo minorem, se colcant immatae et identificatur cum 3o virtuali
dicendo minorem, se colcant immatae. Sine 3o virtuali, ing.o sint unum non
minorem, et non dicam, quia 3y illud virtuale, si absolute remedi et
nec absolute sit 3m entem, quia tri é cadem entem realiter, et proprie, vir-
tute tri, hoc é improprie distas a Paternitate, dat locum, ut ipsa identificata
cum processione Filij, maneat Paternitas absolute, proprie, et rigore realiter distincta
a processione Filij.

22, Dices iterum, ideo Paternitas, et Filiatio non identificantur
inter se, quia tamen identificantur in 3o virtuali, sive in 3o, quod absolute
non é 3m entem: ergo Paternitas, et Filiatio se colcabunt tamen immatae si
quidem se colcant mante 3o virtuali, quamvis non sit absolute, et simpliciter
3a entem: Negatur, neando consequentiam, quod natura Divina sit virtualiter a Paternitate
distincta, argutye non demonstrat mutuo naturam Divinam et Paternitatem in omnibus praedicatis
realibus, atque adeo praestat, quod natura identificet Filio, quamvis Paternitas
disquat a Filio, non tamen praestat, quod natura sit 3o entem, et faciat numerum
ternarium cum Paternitate et Filio. Ut ergo Pater realiter, et proprie dis-
quat a Filio, quamvis natura Filio identificet, sufficit, quod natura sit
3m virtuale, ut autem Paternitas mate absolute, et simpliciter colcet Filio, non
sufficit, quod natura Divina sit 3m virtuale, siquidem ad colcationem realem matam
requirit 3a entem, quae faciat realiter numerum. Ad capacitatem
aliorum praedicatorum 3o dicentium inter naturam et Paternitatem non requirit entem realiter
mediam, aut absolute 3a. Disp.o 2.a An sola distinctione virtuali post
operationem intellectus explicari possit Mysterium Trinitatis, quoad unitatem, et
Trinitatem Personarum. Sectio 1a. Explicat dictas Mysterij Trinitatis.

Disp.o 2.a

An sola distinctione virtuali post operationem intellectus explicari possit Mysterium Trinitatis, quoad unitatem essentiae, et Trinitatem Personarum?

Sectio 1.a. Explicat dictas Mysterij Trinitatis.

Dices.

N. 1. Docet Diva Fides, unum Deum sub eo tres Personas, dixi unum Deum singularem, servata scilicet simplicitate, et indivisibilitate, et individuitate esse, quia licet illa Persona, habent eandem Deitatem simplicem indivisam unam, et singularem, ubi notandum non fore difficile, quod tres Personae essent unus Deus, si ly unus solum afferret unam collectionem, ut plura aliquis millia et unam vocat, nec fore difficile, quod Personae tres sint unus Deus, si ly unus tantum afferret unam similitudinem, ut omnes homines sunt una species humana, ... si tamen afferret ... unitatem, ut omnes fideles sunt primitivae Ecclesiae, erat cor unum, et anima una; est tamen valde difficile quod tres Personae sint unus Deus indivisus, et simplex ... ; ... nec foret difficile, quod eadem Deitas foret ... in tribus Personis; est tamen valde difficile, quod sit in tribus ... identitate realem cum singulis, et cum illarum qualibet.

2. Ex his autem resultat difficultas, nam licet sint in unum trinitas saltem per se, nequit de eadem indivisibili entitate realiter affirmari praedicatum idem, et negari eo ipso, quod Deitas sit cum tribus realiter distincta, et una in se ... simplex, de eadem entitate simplici affirmat, et negat idem praedicatum, nam Deitas est impartibilis ... Personalitates sunt tres, Deitas identificat Paternitati, et Filiationi identificata Deitati, nullo ... affirmat Paternitas, Deitas est communis tribus Personis, nulla tamen Persona est communis ... sui identitate tribus. Ecce quomodo cum essentia, et tres Personae sint realiter idem, de essentia dicitur, non est pluralitas, de Personis dicitur esse plures, de essentia dicitur esse communis, cum sit idem realiter ac Personalitas; de qua non esse communis, de Deitate dicitur, quod est Pater, cum sit realiter idem cum Filio, qui non est Pater.

3. Huic ergo difficultati, ut satisfaciam, variae Authorum meditati sunt evasiones invicem ... Prima est, nulla ... dicta praedicata verificari de Deitate, et Relationibus ante opus intellectus, sed ... contradictoria alterum tamen verificari alterum, non nisi falso praedicari. Nihilominus post operationem intellectus, qui praecisive ... distinxit essentiam a Relationibus convenire praedicatum aliquod ei, quod negetur de Relatione, ... suppositum ... distinctae nihil vetat quominus de una affirmetur ... de altera, natura vere ... Pater dicitur, ... virtualiter ... ... nisi ... cum autem ... intellectus ... distinguat a Relatione ... ...

non

Martinez.

pertoperoem intus essas disquenda a Releo, essas n generet, sy Patres generet, et filios gener, et nessa, Sic contra Thomistas. Videat noster Granado 2o p. tomo 3. 3 versias. att. 3o disp. 3 sectio 4.

4. Notandy tr. q. D. Thomas 1 p. q. 3 articul. 1. ad 2 y itaret arguto facto, ad 2 y dicendy q. inquantu essas, et Relasin Dinis differunt secundy intelliqe ratem, sequit q. aliq. possit affirmari de uno, q. neget de altero. Quas doctras saepius repetit in decursu suorum operum. Iter verba ista interpretat Capreolus, Vtiss. inde duplicy suy affect, et 3o Aureoly tueas. 1 9 sus é advertenda 9o dicta in Dinis ee naxias distinctiony actualy Relioy ab essas, ven ficsolnta, praescindensy ut ea distinctas actuali supposs. Sine 9o diches dicant, quy ablata distinc. extrinsecay, nasto repugnantia att. 2 9 sus é advertanda 9o dictas in D. nullay requiri actualy distinctiony rois, s. vislem sufficere, quy dat a pte rei independentem ab operoe intus. Ita Capreolus in 1 y distinc. 2o q. 3. articul. 3o ad 1 y Aureoli. In 1o interpretatione favet predictus Author cos Thomistarum. Sui, in 2o recentioritos favet, ut constabit ex dicendis. Sectio 2a ante operationem intus Conveniunt prata. aliog 9o dictas esse, et Releoibus.

Sectio 2a.

Ante operatione, intus Conveniunt prata, aliàs 9o dicta, essentiae, et Relaoibus.

5. Antequas 9cs statutas probare aggrediar, suppo. ser.ndi ee de pratione formali, que é actus intus, assensus, s. dissensus, ut nos explamus, s. tactas Compoisi, et divisionis, ut loquunt Thomistae, quibusdy affirmativy Compoem vocant, et Judicy negativy divisionem. Certy enim é hoy prationey, cy sint actus intus n. reperiri in rebus intus ante operoem intus assentientis, s. dissentientis, Componentis, s. dividentis, Cy go docemus pratas aliog 9o dicta convenire ess., et Releoibus. Loquimr de pratis obiectivis, hoc é de affirmatione et negatione obiectiva, que veritas affirmationis, et negationis mentalis.

6. Hinc q. ad 9cm statuta arguitur 1o, ante omnem

operoem

operoemintu Persas Patris disquit a Persas Filij. Et hic ppo ex Fide D. docente vere, et realiter vnu Deu esse tres Personas realiter distas, I. go Pr aquate disquit a Filio, secundu se totu, I. inaqte Filiu, et secundu aliqd sui. Si tu dicas, nempe Patrem aquate et secundu se totu a Filio disqui, similiter et a Patre, et Filio, Spiritu Sanctu; nasto Dcedit tres Persas in nullo coicantes et eontur tres Deos. Et hec vltima ilatio, quia tres Perse, quaru quelibet sit Deus, si in nullo realiter coicant, nasto erunt tres Dii; quia quelibet habet Deitu distau a Deitate alterius, ideo enim Fides D. docet tres Personas distas realiter, esse realiter vnu Deum, quia in vna Deitate coicant: go si in nullo coicant erunt tres Dij, vt ost. Itaq eligas ex, si licet Patrem a Filio inaquate disqui, sed intentu. Dcedis enim aliquid Patris disqui a Filio, aliquid Patris n disqui a Filio, cu tn Pr sit vnica, et simplicissima entas.

7. Arguitur 2°, ante omn operoeminta, datur reuera Vnu Deus singularis, qui realiter tres Perse: go ante omne operoeminta Vnus Deus est tres Persone. Rursus ante operoemintu Pr n est tres Persone; n enim Patri, Filius, nec Spiritus Sanctus: go ante omne operoemintu dcuenit vni Deo esse tres Personas, et Patri n dcuenit esse tres Personas; at Deus vnus et Pr sit eadem simplicissima entas: go ante omne operoemintu he opposita, est tres Perse, n est tres Perse, hoc est affirmatio, et natio ole eadem simplicitatem verifcant. Nec dcendo meruens eiusdi affirmationem, et nationem in isto subiecto D. requirere distinctionem, sive opperoemintu dictas. Nam dcendo affirmationem, et nationem eiusdem prout dcuenire ante omne operoemintu eidem entati simplici, nam hic Deus singularis, et Pater sit eadem simplicissima entas, quod sit ans subiectu D. tale sit, vt admittat distinctionem affirmationis, et nationis.

8. Arguitur 3°, ante omne operoemintu datur in D. Trine Personas generans, et n Genita, similiter alia genita, et n generans, vt Pater generat, nec generat, Filius generatur, et n generat, nunc sic arguo, I. vtrumq oppositu, generat, n generat, verificatur de Deitate

eius

ut e a parte rei, v. neutrum, v. illorum alterum. Si dicas 1m, hoc intentum, nempe generat et non generat, generat, non generat, verificari de Deitate ut e a parte rei. Si dicas neutrum convenire, hoc intentum, nam cum Divinitas a parte rei sit idem, quod Pater et Filius, et Pater a parte rei generat, Divinitas non generat, et Filius sit idem a parte rei Filius, et Divinitas non generat, Filius generat. Si dicas alterum tantum convenire, elige, et quodcunque elegeris, hoc ipsum intentum. Cum Deitas convenire Deitati, ut est in re, generare atque non generare convenit Filio: ergo hoc intentum. Si dicas convenire tantum Divinitati non generare, atqui Patri convenit generare, ergo hoc intentum, scilicet quod cum sit unica, et simplicissima entitas Divinitas, et Pater, Divinitas non generat, Pater generat. Sectio 3a precluditur coisevassio.

Sectio 3a.

Precluditur coisevassio.

9. Solent aliqui Thomistae rem aliam mirabilem esse, quidem quedam nomina significantia rei, ut est in se, qualia sunt entitas, esse, realitas quae e essentia, entitas, v. realitas, quae e Deitas. Alia esse nomina significantia rei, ut praecise absolute huius generis sunt essentia, Deitas, nam Pater, Paternitas, etc. Hoc supposito dicunt duas propositiones esse veras: Deitas est incommunicabilis, Paternitas generat, non est communicabilis, quia cum nomina illa Deitas, Paternitas non significent huiusmodi perfectiones Divinas, ut distinctas, non tamen important solum aptitudinem, ut definitionis, et nec idem praecise, directa. Quo dicit ut diximus in creatis de distinctionibus realibus, a aliorum, de quibus verificantur esse, in se sicut dicta essentia ut e a parte rei e incommunicabilis, nam est suppositum his et subjectis appositis, quia essentia, ut hoc nomine importatur, videtur, ut dicta a Deitate non e a parte rei. Sicut loquamur de Divinis perfectionibus, nominibus non generis. Vera est utraque propositio, entitas esse generare, entitas esse non generare, entitas Deitatis non communicat, entitas Deitatis communicat.

10. Contra est 1o, quia ex principiis doctrinae inferetur

plures ppo Catholicor vera secundum Adequandum &c. ut vrabsute fal-
sa, I. nandu illis de supp. , v.g. Deus unus a parte rei creat mun-
dum, tamen e unus Deus a parte rei, et n. plures; sit ppo catholica et
tu in utraq. afferi Deus unus, ut prissus a trinate personarum. Ita enim
signat Deus utrumq., ut ex vi illius conceptus n. appareat Deus ut trinus.
qd affert Deus ut unus ex vi illius ppois prissus a Deo ut trino, nihilo-
minus deridendus esset, qui p. posita ibi, hac ppo, ante omne operationem intus
Deus creat mundum, verificandum supponendum, q. ante omne operationem intus dicat
Deus, ut hoc nomine importat, quia hoc noe importat Deus ut prissus a trinitate,
qd ipsa n. sit prissus a trinate: qo inepte refer sua ppo, Divinitas a parte rei
e communicalis, no supp., q. dicat Divinitas a parte rei, ut hoc noe importat, q. hoc
nomen signat Deitas, ut prissam a relationibus, cum a parte rei, q. nulla a relatione
prissus. &

11. Confirmatur 2°, quia fere nulla ppo erit vera, si eo
doctrina stabiliat, nam si n. cognamus similiter fore numquam ullam nominibus
similaribus, s. unalibus, v.g., substant. arden. homo, equus &c. Quis
autem dicit pri ante operationem intus homo differt ab equo. Debet nandum supp.
q. det homo ante opus intus, ut eo noe signat. Certe nalliquis sua ppo
Omnis homo a parte rei discurrit, narem supp. q. det a parte rei ois homo
ut hoc conceptu offisso signat, ois homo, et iterum verit famyle a parte
rei Petrus et Paulus &c. nihilo fore ab scholasticis excipiendum, ni allit
actille. qui nabat rem ullam &c in mundo, si fieno aut lapide in tracta
arid. et vult tu rebat hic lapis e, res non e. Confirmatur e 3° quia in contrar. sio
dicit, q. hi tri esse ut e a parte rei s. dictionem involvunt. Aptum hi tri valitatem
esse sine ulla implicatione possint assumi. Rogo enim hic sufficienter, in quo distant
valitas esse, et esse secundum valitatem. Si autem hi tri sint synonimi, ergo
sibi equivalent esse secundum valitatem, esse valitatem, tamen et esse ut e
a parte rei. qo de 2. ad ultimum, sicut hi tri valitatem esse n. involvunt im-
plationem, ita nec hi esse ut e a parte rei implationem involvunt.

12. Confirmatur 4°, quia n. nisi falso dicit, q. hic trius

essa D. et hic Ideo D. signant D. illas p̄cisiones, ut mente dictos, cum sit evidens, q. n̄ sit tri 2ᵉ intentionis, s. 1ᵉ. Et significant p̄scindendo unam p̄fectionem ab alia, sicut etiam Homo, n̄ signat sumtam ut p̄cisam ab inferioribus, s. illam ab inferioribus p̄scindendo, et contra n̄ ē 2ᵉ intentionis, s. 1ᵉ.

13. 3ª e[st]o, quia in contrario dicit, q. terminus hic essa D. signat Deitatem ut p̄cisam a Relationibus, terminus v° realitas esse n̄ signat essam, ut p̄cisam a Relationibus, nam realitas esse etiam ē terminus p̄scindens a Trinitate Personarum, unde Iudeus, et Gentilis negans Trinitatem Personarum, concedit realitatem esse: ergo ē terminus p̄scindens realitatem esse a Relationum realitate, n̄ enim p̄scindit realiter, s. formaliter, et contra n̄ efficit duas realitates realiter, s. solum duas realitates formaliter, sicut concedunt a Scoto duas realitates formaliter ex natura rei. Ergo dum assumitur iste terminus realitas esse, n̄ retinendo suppositum, q. detur a parte rei realitas esse, ut ab hoc nomine importatur, nempe sub p̄cisione a Relationibus. Sectio 4ª Ulterior impugnatio doctrinae p̄cedentis.

Sectio 4ª

Ulterior impugnatio doctrinae Precentis.

14. Sed age iam demonstremus, q. sola rationis distinctio duas formalitates n̄ sufficiat, ut de illis verificentur affirmatio, et negatio eiusdem praedicati, eo modo, quo verificantur in Mysterio Trinitatis. Probatur 1°, q. formaliter hoc, q. libere, s. n̄ ē, demonstrat realiter, et vere ante omnem intellectus operationem, nec utrumque simul abesse posse, nec utrumque simul esse in eodem subiecto; nunc sic, s. aliquid communicabile D. ē realiter q. incommunicabile, s. nihil communicabile D. ē realiter quid incommunicabile, veras sunt propositiones evidenter nota ē, siquidem ē distinctio ex probationibus 1° dicentibus, si 1ᵃ dicas, sed intentionem iam enim concedis idem esse realiter communicabile simul, et incommunicabile, si 2ᵃ dicas, 3ª d: ergo nihil communicabile D. ē realiter Persona. Probatur consequentia, q. omnis Persona ē realiter q. incommunicabile nihil communicabile ē realiter q. incommunicabile: ergo nihil incommunicabile ē realiter Persona, qui syllogismus ē in Camestres: ergo unus, et idem, et eo

n'evalit Patet q. e' 9o dictamen fidei.

15\. Dices in Qntis est fallax argum: Persa e incoicalis, Coicalis e Persa: ergo coicale e incoicale, xeo me n'intendere, q. coicale sit incoicale, de eo enim infra: S. q. de eadem realiter simplicitate verificet utrumque, nempe esse coicabile et esse incoicale, et contra de eadem realiter simplicitate verificari affirmationem, et negationem ejusdem praedicati, quod quidem aperte demonstravi argumento facto, quia sit n' probet coicabile esse incoicale, probat tamen evidenter coicabile esse realiter Persam, si ergo realiter est eadem simplex entitas coicabilis et Persa, hoc intentum, q. eadem simplex entitas sit sub coicalis, ut supponit, et aliquid incoicale, videlicet Persa.

16\. Probo 2o: post operationem intellectus coicale distinguitur ab incoicabili parte: ergo ante operationem intellectus est idem realiter coicale, et incoicale. Patet conseq. quia intellectus operante n' distinguntur, nisi quae sunt realiter idem, ut evidens est: hoc ergo intentum, q. scilicet eadem realiter entitas sit quid coicale, et realiter simul sit, aliquid incoicabile.

Probo 3o: distinctio rationis duorum n' tollit, quominus unum de alio affirmari possit virtute realis identitatis, copula est: ergo distinctio rationis inter essentiam, et relationem, n' tollit quominus in sensu realis identitatis sit vera haec propositio: essentia coicalis realiter e' Pater n' coicabilis. Veras autem suis propositiones mihi sufficit ad concludendum intentum propositum, q. scilicet una, et eadem entitas realiter sit quid coicale et quid incoicale. Probo: distinctio rationis n' impedit, quominus in sensu realis identitatis relatio sit essentia, et e contra essentia sit relatio: ergo distinctio rationis n' impedit, q. essentia sit id, quod est relatio, et contra quod essentia sit realiter incoicalis, cum supponatur esse realiter coicalis.

17\. Probo 4o: etiamsi assumantur nominalia, et realia quaestionis, apparent 9o dicta aliis praedicata in Qntis, ut ostendo: generare realitas, quae est essentia coicalis generat, et realitas, quae est essentia coicalis n' generat, quia per te propositiones isti sunt parallelae, et contra sub 2o xi, scilicet illa realitas quae est essentia generat, v.g. Pater, aliqua realitas quae est essentia n' generat, nempe Filius: nunc sic arguo: quaelibet rel est realitas, quae est essentia [illegible] generat, quod e' essentia coicalis, cum sit realitas Patris, [illegible] quae est realitas generans [illegible] essentia, quae realitas

generat

generat, et ralitas, quae est essa non generat, cum aut essa quae e ralitas, et ralitas, quae de essa, sit eadem ...; hoc intentum sit, cum dico scilicet, quod essa illa, quae est ralitas, non generat, hoc aliter intentum, nam essa, quae est ralitas, non generat, et ralitas, quae est eadem met essa generat.

18. Ex his relinquitur non posse Mysterium Trinitatis sufficienter exponi sola distinctione rationis inter essam, et relationes asserta. Omitto alias impugnationes doctorum recentiorum, quia illarum casus sufficienter ... cursum, vitant ... Capreolus citatus ... 3. ... articulo sequenti Aureoli ... D. Thomas, quae post solutiones Capreoli in ... manent. Disputatio ... ... distinctio formali media sive ex natura rei sufficienter explet unionem cum trinitate Personarum. Sectio 1a Scotica mens fideliter asserit.

Disputatio 3a

An distinctione formali media, sive ex natura rei, sufficienter expletur unitas essentiae cum Trinitate Personarum?

Sectio 1a.

Scotica mens fideliter asserit.

N. 1. Arcanissimum Trinitatis Apocalypsim suo Joanni ... ... reputant Scotistae, eo quod mediam quandam distinctionem inter essam D. et relationes excogitavit. Videamus ergo quanta lux a distinctione a Mysterio ex medio

praecipue. + distinctionis affulgeat. Scotus pluribus suae doctrinae locis, sed praecise in ... distinctione 2. q. ... S. hic ... difficultatem Mysterii catholici his verbis urgit. ... distinctionis, non enim videtur intelligibile, quod essa non pluri ... et suppositum ... plura ... nisi aliqua distinctio ponatur inter rationem essae, et rationem suppositi, ideo ad salvandam istam impossibilitatem praedictam opportet videre de illa distinctione. Ecce apertissime Scotus docet ecce apertissime Scotus docet non posse salvari, quod essa sit in pluribus formaliter, et supposita plura, nisi aliqua distinctio inter ... inter essam et suppositum, et contra ad ... distinctionem ante ... intellectus inter essam, et suppositum, difficultatem Mysterii intelligibilem

evacuaret

evassuras. Vide dictione assertivi, et prelud. 3 meliori, q. 18, q. fralitas suppositi e incomicale. Et ideo esse utessas, hec aliquas distinctiones presentis omnis actum intra creati, et increati.

2. Postquam vero statuit distinctionem aliquam intensam, et absolutam, ratio esse ponendas 2ª secundo loco inquirit, qualis sit ista distinctio, que ponit precedere omnem actum intellectus. Huic questioni respondet ponendo varios, et inequales unitatis modos. 1ª e unitas aggregationis. 2ª e unitas ordinis sive aggregato. 3ª e unitas per accidens, ubi extraordinem e in esse accidentis in subiecto. 4ª e unitas per se compositi substantialis. 5ª e unitas simplicitatis, que e vere identitas. Tandem supra omnes unitates, utpote unitas maxima, e identitas formalis. Vocavit verba sit Scoti, identitatem formalem, ubi illud quod dicitur sic idem, includit illud cui sic e idem in sua ratione formali, et per se primo modo. In proposito autem essentia non includit in ratione sua formali proprietatem suppositi, nec e conversa. Et ideo potest precedere ante omnem actum intellectus e realitas essentie, que e comunicabilis, et realitas suppositi, quam suppositi e incomicale, et ante actum intellectus hec realitas formalis non e illa, id est non e eadem formaliter illi. Hec Scotus.

3. Cuius distinctio absolute talis prelucet aliquo identitate, preter enumerat modos, sive gradus unitatis, et identitatis, ut explicet, quenam identitate prelucet distinctio hec, nimirum ab ipso asserta: quod duplex e identitas realis ex maiori, id est in identitate reali duplex gradus excogitari potest. 1us e, quando verificatur hoc e illud. 2us quando verificatur, hoc in ratione sua formali, et quidditativa diffinitione includit illud. Prima identitas potest dari sine 2ª, nam rationale non explicat formaliter animal, nec illud in sua quidditate formali includit, ut patet, et rationale, ut tale e talis, at homo includit in sua quidditate animal, adeo quod omnis duplex distinctio, 1ª quod non habet illud. 2ª quando non esse de ratione formali illius. Utraque e realis, una maxima, hec minima, sive formalis. In divinis ratio preter modum, verificatur identitas, sicut essentia e Deitas, non tamen verificatur 2ª, scilicet essentia e de ratione formali Deitatis, aut econverso. Ideo non datur distinctio realis maior, datur tamen hec minor, vel formalis intensa, et debet quam constituitur eo quod essentia non sit de conceptu formali, et quidditativo relationis, nec e converso.

4. Franciscus distinctionem explicat de ea ab Lacmellis preter ista distinctione.

2°, inquit, si ponat albedo species simplex n' hens in se duas nos, é tr in albedine x alc aliquod, unde het xoim Coloris, et aliquod unde het xoim diffe, et hec ralitas fralitex n'é illa xalitas, nec eoverso, imo una é extra xalit alteri, fralitex loquendo. Postmy a S° ista aut suam sap tribus Autharibus Augustini affrat, prius aut S probo sic tribus xoibus oflravixat, qui me iudice, plus probant, quam vellet Scotus. Hec dixe distiones fralis.

5. Deno e aut distionis fralis actualis quesitum hec verba numquid quod distet occidi aliquo distio? Red melius l ut ista natura hoim' e fralit idem, quam hoce, sicut et Scotus. s. n' ne sequit A, et B n' esse idem fralit: go esse fralit disti. Red. quod n' oppostet sequi, quod fralit inane non, et alonta affrat. Et si ta quesit, s. nunquid hec disti dicer xalis? Red n' é propriè xalis actualis; in illig sicut dict dicit xalis actualis illa, que é diffra xerum, et in acte, quia in una sexea, n' é aliqua diffras xerum, et simul et O. et sicut n' é xalis actualis, ita n' é xalis potentialis, quod nihil é ibi in pod, quod n' é in acte, poes aut vocari diffras xois, n' quod ro accipiat p diffra frato ab intrà, s. ut xo accipit p quiddate xei, secundum quod quiddelas é obiectum inte. s. alio modo poes vocari diffras virlis, quia ssead, quod het tals distionem in se n' het rem, et rem s. é una xes hens virlis, sive eminenter, quasi de qz ralites, quia virtus ralitati, ut é in in Dare opetit illud sprius, quod inest tali ralitati, ac si esset ipsa xes dista, ita enim hec ralitas disquit et illa n' disquit, sicut illa esset una xes, et illa alia.

6. Vltimo tandem n' satisaquiesceri Scotus nolnibus distio xois, et distio virlis, hec fat, breviter quod dico, omittendo ista verba de distes xois, et de distes virli, n' quia sint male dicta, s. quod n' oppostet eis uti, dico quod in essat O. ante actum intus é entas A, et é entas B et hec n' é fralit illa, itaque intus Patrem O sidixans A, et B het ex na xei inde ista opositio sit vera A n' é fralit B, n' aut pritie ex aliquo actu intus circa A, et B. la dictum xo est dists 8. 9. 3 et dists 13. 26, et 28. Sectio 2 adius supras dists Scotica n' exstat diffras Myster

Sectio 2a.

Adhuc suppa distinctione Scotica, non explatur difficultas Mysterij Trinitatis.

7\. Fateor ingenue, quod si difficultas Trinitatis Mysterij in unitate essentiae distinctionis mediae beneficio emoliretur, in eam sponte rem, et certe viriliter pugnare pro distinctione formali, et post victoriam assertae distinctionis nullum assequi laboris praemium, inutilisse conatum fuxeropere. Igitur licet Relatio, quae Relatio sit diversa ab essentia formaliter, ab essentia quidditative, et licet haberant diversas differentias formales, denique licet differant quidditative, aut formaliter, adhuc est insuperabile, quod Paternitas sit realiter idem essentiae, et non sit realiter idem omni identificato realiter cum essentia, quod adeo verum est, ut Guillielmus Rubionis in 1 distinctione 2a quaestione 5a art. 2. et si quis alius merito dixerit, dico quod hoc est a Viatore inintelligibile, nisi sit fidei lumine illustratus. Unde hoc solum est meo Iudicio ad intelligendum magis difficile, et difficilius, quam alia, quae sunt fidei omnia, sunt simul. Haec Insignis Scotista, postquam defenderat distinctionem mediam.

8\. Expenditur quod difficultas in hunc modum: in creatis datur distinctio media, sive formalis ex natura rei, non tamen potest in creatis reperiri Mysterium Trinitatis, quod scilicet unum sit similiter identificetur tribus, et ipsorum identitate intrinsece: ergo ex praedicta distinctione formali, sive ex natura rei modus non probatur, quod unum illud vere identificetur alicui medio realiter, quin identificetur realiter extremis, quod est realiter tale medium. 2o ex parte animal hominis distinguitur ex natura rei ab hoc rationali, et hoc rationale ab hoc visibili similiter distinguitur ex natura rei: at ipsa non evacuat omnis huius arguti, quod claritate sua demonstrationem appellat, hoc rationale est hoc animal, hoc visibile est hoc rationale: ergo hoc visibile est hoc animal: ergo quamvis distinguantur formaliter ex natura rei Paternitas, essentia, et Filiatio, non tamen evacuatur legitima huius syllogismi, haec essentia est haec Paternitas, haec Filiatio est haec essentia: ergo haec Filiatio est haec Paternitas. duorum +

9\. Praeterea 3o distinctio formalis tantum explicat, ut essentia sit formaliter Relatio, et e contra ut species ex... merito Scoti explatum est, non tamen tollit quod essentia sit realiter Relatio, et e contra: ergo licet distinctio formalis tollat quod Paternitas sit formaliter

Correlatio

colcalis, et colcatas Filio, n tu tollet, q.d. Patrez sit realis colcabilis et colcato Filio, et econtra, sit distinctio realis tollat, q.d. essa sit realiter incommunicabilis, et opposita Filio; Filio, q.d. q.d. essa sit realis incoicatis, et oppa Filio, n tu tollet, q. essa sit realis incoicatis, et oppa Filio, et sibi sit distinctio realis int essam, et Patratem imediate. q.d. Pr coicet suam Patrat Filio, n tu tollet, q.d. Pr in suis realiter coicando suam essam Filio, coicet sibi suam Patrat realiter, atq adeo n tollet q.d. Patrez identificet realit Trio pducto. Coaqt: quia etiam realiter e colcalis q. implicat, q. in sua realis identitatis n preint. de Patrat grata essas oeq. e de roe realiter esse.

10. Pretas e 4.o in sa Scoti Patr colcando Filio realit intellectionem, vt intellectio e, nequit n realiter eadem colcatie colcare amorem, q.o amor e idem realit cum intellectione, quamvis n sit realit, et ex natura rei idem. Unde sit Filius et evadat ex vi reali suae pcessionis, vt amor, evadit tu ex vi identica, hoc e, ex vi identitatis realis cum intellectione, amor. D.: go sola distinctio realis int amorem, et intellectionem, n sufficit, vt colcata intellectione, n colcet sibi amor realiter: go sola distinctio realis, l. ex natura rei int essam, et Patratem, n sufficit, vt coicata Filio essa, n coicet simul realit Patrez: go aliqd. vltra distinctionem realem, sive ex natura rei int essam, et Patratem e inca ad, ut Pr coicando suam essam Filio, q. Filius Pez evadat, n coicet realit Patratem: sive realit ee Pez. Idco, q. addendum e, inquirima, q. fortassis sufficeret distinctio realis ex natura rei ante operationem intelq.

11. Pretas 5.o Spirituo activa, et Patrez dirguint int se et ab essa distinctione media reali ex natura rei, nihilominus et int se, et cum essa identificant: go ad explandum, qui possint Patrez, et Filius int se disqui cum identificent esse, n sufficit asserere Filios, et Patrat distinguiab essa realit ex natura rei. Denique 6.o quia copula e seclusa tro realit, prat vere de essa Patrez: go vere prat de essa opp, et distincta a Filio: go pratym cludens realit distinctione a Filio, prat sui veritate quia copula est de essa: go etiam eadem copula prat vere essam ee oppam realit Filio, ee distinctam a Filio.

Qd. si dicas de essa. praxi ee Patrat. oppa. n. vero ee Deit. oppa, hoc ingui ximg. n. sola enim distio gralis n. e suffens, ut essa sit entos, qui e Patros, n. vero Patro ipsa: go sola distio gralis int essa, et Patrat n. suffet ad explanda hoc difficile Mysterii, scilicet cur essa sit vere Paterni oppa, n. vero sit oppa. Itemque Potias e gralit essalit, ut disquendi: go implat qd. Patro, q. copulata est, dicat de essa, sive ut Thomistis loquuntur, forma essa q. Ludiq affirmus, qui n. dicat de essa q. copulat est, nec disquendi a Filio: go ralit Tas q. essa coem, qua q. Patrat, disquit Filio, qd. ne cedat inventa e potissi distio media. Sectio 3. ultimy argutu ponit, et subtilis Doctoris evasiones elevant.

Sectio 3a

Ultimu Argutu proponit, et Subtilis Doctoris evasiones elevant.

12. Ut aut clarig constet, quanti molimis res sit solvere difficult. Myst. Trinis, etias post assertas distioy medias, sic ultio argutor ad Scotu 9o. Sectu. ipse enim xern ad Ly argutu qis 4e eads distios sup citata dup vexat illud axioma, quy sst eadem uni 3o, sstidy inter se, sic his verbis: dico qd. maior sic e intelligenda, quecumq aliq. idemte sst eady alicui, illa tali idemtate int se sst eady, quia n. pot secludi aliq. idemtas extremorum int se, nisi secundy istas idemt. q. sst eady medio, et p. sanc ppo. sic intellectas tenet bis ecras syllutio. Hec Scotus. Ex quibu sic arguo: eady idemte sst idy int se extmia, qo. sst idem medio, s. Pr. et Filig sst idem medio, scilicet essa D. idemte reali, quamvis n. frali: go sst idy int se Pr. et Filig idemte reali, quamvis n. frali. ubi et eras sula arguti Latere Scoty n. potuit, prosteren.

13. Dicet 1o. q. argutu hoc n. valet, scilicet Deitas e Pr. Filig e Deitas: go Filig e Pater. quia n. arguit solt. q. Pr. et Filig sst idem essalit sive sst unares quae essa, n. a. et ratio q. sst suppotalit idy sive uny suppos. Texte ad hunc genorodi

quamvis differat idemtitate suppositi inter se, ex identitate enim cum una essentia
singulari. Ergo enim sicut infert visibile A, et visibile B est idem realiter
et unum reale visibile, ex eo quod identificantur eidem simpliciter reali; ita infert
suppositum A, et suppositum B est idem reale, et unum tale suppositum, ex eo quod sint
realiter idem eidem esse singulari; nisi forte dicas esse identitatem ex natura, quae est
uni 3.o idem, excipiendam tamen esse ab hac generali regula ex natura, quae est supposita.

14. Dicet secundo, in hoc syllogismo, Deitas est Pater, Filius est Deitas, ergo Filius est Pater, committi fallaciam figurae dictionis. Commutari enim quale quid in hoc aliquid, nam Deitas est tantum visibile tantum realis, ut homo, est terminus singularis realiter pluribus; sicut ergo non legitime concludit hic syllogismus, animal est homo, equus est animal: ergo equus est homo, ita nec iste, quia in hoc medium scilicet animal est terminus universalis, in isto medium scilicet Deitas est singularis. Contra est 1o, quia medium scilicet animal cui identificantur equus, et homo, non est idem reale animal, at in nostro syllogismo Deitas, cui est idem Pater et Filius, est eadem realiter Deitas: ergo in syllogismo 2o negatur illatio fundari in illo principio, quae sunt eadem uni tertio, quia equus, et homo non sunt idem uni tertio reali, sicut uni animali, scilicet duobus, at in 1o syllogismo fundatur optime illatio in illo principio, quae sunt eadem etc., quia ex natura Pater, et Filius, non identificantur duabus Deitatibus, scilicet unitate tantum realiter.

15. Quia est 2o: quia argumentum innititur valde evidenti, ostendit non posse evadi, nam singulare sit suppositum plurificationis contrariis pluribus, nam inferret natio illa plura non esse plura, si quidem identificantur uni tertio singulari contra principium illud a nobis decantatum, quae sunt eadem etc.; huic autem difficultati, cui rigide inita succumbit, nihil alterius Scotus, nisi supponendo quod natura est singularis, communicabilis, eo quod est realiter pluribus: ergo revera succumbit cum omnibus Scotus difficultati. Et post asserta distinctione media, nihil lucis attulit de Trinitatis Mysterio, siquidem hanc eandem solutionem adhibent Thomistae sine adiutorio distinctionis mediae quam abhorrent, et ad istam suam solutionem nihil prorsus conducit media distinctio, ut evidens est: hoc quod intentum, quod scilicet ad explandum Mysterium Trinitatis inutilis sit distinctio.

16. Dicet 3o, quod in consequentia illius syllogismi debet tantum

inferri, quod Pater et Filius sint idem in essentia, sed sic debet inferri, quod eludit sua ergo bitur est idem cum eo, quod est Pater. Sed quidem 1°, quia si illa tamen identitas in recto inferenda sit, sed in quo etiam assignabit identitas extremorum cum medio non vero eorundem inter se, et contra destruit tota ars syllogistica, quae in illo inventa est, ut aliquid aliud afferet, concluserat bene illa quae ex utraque premissarum. Quidem est 2°, quia in hoc syllogismo, hic homo est Alex., Philippus est hic homo; ergo Philippus est Alex., non tamen sed inferre, quod Alex. est id, quod est Alex., et etiam absolute, quod est Alex., imo si inferret tantum, quod Philippus est ille homo, qui homo est Alex., nihil aliud esset conclusio, quam mera premissarum repetitio, ut patet.

17 Quidem denique est 3°, quia eadem solutio valet ut hominis sine distinctione media: ergo ad solvendum illud argumentum non est necessaria distinctio media, ut probatur hic inferre ad explandum Trinitatis Mysterium, cum inutilis distinctio mediata, siquidem difficultas tota Mysterii sita est in solvendo syllogismo expositorio, atque ille solvi potest sine distinctione media: ergo etc. Sectio 4ª ostenduntur vani conatus Scotistarum.

Sectio 4ª.

Ostenduntur vani conatus Scotistarum

18. Sed 1° Liquetus in Commentario ad Scotum § occurrit tu difficultas. Dico, inquit breviter, quod maior est distinctio inter Paternitatem et Filiationem quam inter Paternitatem et essentiam, quia Paternitas separata ab essentia, propter huius infinitatem transit in identitatem realem cum ipsa, at vero separata a Filiatione non potest transire in realem identitatem cum ipsa, quia nec Filiatio est formaliter infinita nec Paternitas, sicut enim impossibile est oppositas non includerent in essentia esse omnino distinctas, quod nec Paternitas esset relatio aliqua conveniens cum Filiatione, nec e contra, sunt enim tota diversa.

19. Quidem haec solutio est 1°, quia Filiatio et Paternitas conveniunt inter se, quam Paternitas aeterna, siquidem Filiatio et Paternitas conveniunt in eo relativo, in quo differunt ab essentia. Sed est 2°: quia Spiratio activa

nullam dicere infinitam formaliter in sua . Secundo identificari Paternitati, et filiationi divinis realiter, et nullam dicentibus perfectionem : quod quod essentia sit formaliter infinita nihil conducit, ut possit Paternitas identificari cum ea, quamvis non identificet filiationi, quae dicit realiter cum essentia, consequentia est 3°. Intrinseci extrema quorum neutrum dicit infinitatem, identificantur inter se, ergo quod Relationes Paternitas, et filiatio non dicant infinitatem non est ratio sufficiens, ut non identificentur, dum identificantur eidem simpliciter medio. Consequentia denique est 4°, quia prius illud quod est eadem essentia tam videtur esse evidens in extremis finitis, quam in infinitis.

20 Ait 2° Sosa cum ipse Scotista in 1 distinctione 2 q. 7 art. 3. diff. 54 § 8. n. 52, quod ideo Paternitas, filiatio, et spiratio passiva distinguuntur realiter inter se, quamvis sint realiter idem essentiae, quia cum essentia nullam incompossibilitatem habent ex rationibus communibus, aut peculiaribus, ad invicem tamen sunt incomposibiles inter se ex suis formalibus, et peculiaribus rationibus, ex quo parte convenit eas ad invicem realiter distingui etiam stante earundem realiter identitate cum essentia.

21. Consequentia est 1°, quod clarior est repugnantia, sive incompossibilitas localis cum incolocali, quam producentis cum producto, atqui ad identitatem talium cum deitate tollendam, nihil conducit, quod Paternitas sit incolocalis, et essentia colocalis, ergo nec impediet identitatem Paternitatis cum filiatione, quod altera sit producere, et altera producta. Consequentia est 2°, quia arguitur et concludit non posse producere, et productum identificari realiter cum, quia identificantur ratione inter se, quod est impossibile. Sequela vero probatur, nam eadem identitate, qua utrumque esse producere et productum, scilicet identificare tali, essent idem inter se, si Sosa recte non identificari inter se, quia essent incompossibiles, nihil effectus esset, debebat enim ostendere, cur possit manere incompossibilitas ex [illegible] inter se, quamvis sint composita eidem medio per identitatem realem, dum enim recte non posse identificari Paternitatem, et filiationem, quod sint incompossibiles, quamvis identificentur essentiae, est recte non posse identificari inter se, quod non possunt identificari, quamvis identificentur essentiae.

22 Consequentia est 3°, non solum est impossibilis contradictio formalis, sed etiam id, unde ratio infertur contradictio formalis : quod non solum est impossibilis identitas

Paternitatis

Paternitatis producentis cum filiatione producta, sed etiam est impossibile id, unde conseq[ue]nter infert eius distinctionem; at ex identitate Paternitatis et Filiationis cum essentia infert identitatem illarum inter se: ergo non solum est impossibilis identitas Paternitatis et Filiationis inter se, sed etiam identitas earundem cum essentia: ergo non solum sint incompossibiles ex suis rationibus formalibus inter se, sed etiam cum essentia donec ergo ostendatur non inferri ex identitate Paternitatis, et Filiationis cum essentia earundem identitatem inter se ex principio quaecumque sunt eadem etc., nec potest ostendi Paternitatem, et Filiationem esse incompossibiles inter se, hoc est inter se non identificabiles, quamvis identificabiles sint eidem essentiae. Sed dimissa est 4º: quia in realitatibus, ex eo quod rationale, et irrationale sint incompossibilia inter se, legitime infertur, nec esse compossibilia idem [illegible] medio. Ostendere ergo debebat solum, cur in [illegible] non liceat inferre Paternitatem, et Filiationem esse incompossibiles inter se, ergo et eidem tertio medio.

23\. Dicet 3º Felix Sotomayor quod ad verificandam propositionem contradictorias de eadem re, sufficit distinctio formalis, nam de eodem homine verificatur a parte rei, quod sit risibilis, ut rationalis est, et quod non sit risibilis, ut animal. Contra est 1º fallacia, quia non aliter dicit de Paternitate, et essentia [illegible] incommunicabile, idem Patri, et dicitur a Filio, nisi in eo sensu in quo dicitur, quod animal non est risibile, quia animal, et rationale vero quatenus rationale est risibile, sicut ablata particula reduplicativa est verum dicere, quod animal est risibile et quod animal videt videntem realiter, ita essentia realiter esse, dicetur Pater communicari Filio, et esse realiter idem cum Filio, et producta, et dicetur producens, quod est plus quam falsum. Sed de contradictoriis, quae verificantur realiter, distinctionis formalis iam diximus contra Felicem impugnando distinctionem.

24\. Pars secunda, quia iam subiicimus contra distinctionem formalem. Sectio 5ª directe impugnatio distinctionem formalem.

Sectio 5ª

directè impugno distinctionem formalem

25\. Proxima non [illegible] [illegible] [illegible] Scotisticam impugnandi [illegible] illam impugnandi [illegible] [illegible] impugno; rationale formaliter [illegible], est idem [illegible] [illegible] [illegible]

Suarez

idemptas est realis, quia identitas realis est formalis idem prius discursu. Probo conseq: implicat contradictionem alicui quod identitas realis realis nisi conveniat eius quod identitas realis esse formalis realis: atqui esse formaliter realis est idem formaliter cum prius discursu: ergo implicat contradictionem alicui quod identitas realem reale nisi eius conveniat quod identitas realis esse formalis idem cum prius discursu. Discursus hic est legitimus et evidens: atqui alicui convenit quod identitas realis reale: ergo alicui conveniat quod identitas realis esse formalis idem cum prius discursu: ergo alicui non solum est a parte rei idem realiter, sed etiam idem formaliter, ac prius discursu: implicat ergo, quod detur identitas realis inter aliqua et reale, quin detur etiam formalis identitas.

26. Probatur explicatur. Si est de essentia formalissima et quidditativa realis esse idem formaliter prius discursu, si non, quodcunque eligas, habeo intentum ut probo. Si primum eligas sic arguo: quod identitas realis praedicatur de aliquo est reale quod identitatem realem praedicatur de aliquo praedicata omnia formalissima realis: atqui unum existit est esse formalissime et quidditative prius discursu: ergo de aliquo praedicatur quod identitas realis esse reale de aliquo praedicatur quod identitas realis esse idem quidditative et formaliter, ac prius discursu: ergo sicut haec propositio est vera aliquid est realiter reale, ita et haec: aliquid est realiter idem formaliter cum prius discursu. Si ergo aliquid est realiter idem formaliter cum prius discursu, realiter formaliter est reale: nec maior identitas habetur a parte rei reale cum prius discursu, quam aliquid si quidem reale realiter formaliter est prius discursu, et aliquid realiter, ut argumentum probavi, est realiter formaliter prius discursu.

27 Si autem secundum eligas, et dixeris non esse de essentia formalissima et quidditativa realis esse idem formaliter cum prius discursu, sic arguitur: quod non est de essentia formalissima et quidditativa realis, non est idem formaliter cum reali. Patet evidenter consequentia: nam prius discursu et reale sunt formaliter idem: ergo si non est de essentia quidditativa et formalissima realis, esse idem formaliter cum prius discursu, non erit de essentia quidditativa illius esse idem formaliter reale. Ulterius ergo excedit arguens: ergo idem formaliter reali non est formaliter idem reali. Probatur tandem consequentia, quae ab illatione evidens, non est formaliter reale idem quod non est de essentia formali et quidditativa realis. Sed idem formaliter

reali

roali, n'e deessal formalissa; et quidditivas roali, s. q. gotis formalit roali, n'e formalit idq roali, nec q. in hunc notitiq desig impingat, dicendu e' qs de quidditiva, et formalit essal roali; hoc praty; idem formalit roali; ... q. ... idemtis ralis ... vere aial e' ralit roale, verificat ratio hec: aial e ralit idq formalit roali; sive e idq formalit, et ralitea roali. 30

28. Impugno 2°; aial idemtificaty ralit roali, sc ipso ralit e roale; go formalit, et quidditive e ralit roale illud aial, q. idemtificat ralit roali. Probo coaj, quia hi 4or tri sc ipso, essaliter, quidditive, formaliter, ss. oio sibi equipollentes: go si aial idemtificaty ralit roali, e' sc ipso roale aial, illud e' essalit quidditive formalit q. roale; q. si dicey, aial sumi pote secundu quidditatj raly, et secundu quiddaty formaly aialis; sumptus secundu quidditaty raly e' sc ipso roale, at secundu quidditatj formaly, n' e' sc ipso roale. Cra e', quia ... Scoty locis allegatis formalem idemty explat, ut dis-tinguit a rali minori ... quidditiva idemtitate: go nomen quidditatis n'e indiffens, ut expli- quidditatj raly, l. tamen formali. Pratia, nay ... tries loci dupli sensici diffensi, n' explat dictras unius speciei ab alia: go si ralis idemtay, ut distinguit a formali, e' quidditiva, n' sufficienter explat ... quidditivas idemtay formalis, ut distinguitur a rali. Impugnatio distinctionis ralis; ...Sectio 6ta. Ulterior impugnatio distinctionis formalis.

Sectio 6ta.

Ulterior impugnatio distinctionis formalis.

29. Quia sc vassis ... distinctio formalis e' dictio deffrum formaliu, ex quo intelligit Scotus distiny formalem ralitaty eiusdem, oportet eiusdem vasilum destruere, ut toto subruat sub importa dictri. Probo go: quia hanc deffoem primus discursus deffri formalit aial, ... dicit formalit roale, ... de aiali idemtificato ralit roali, nay de disto ralit nullus e' quit. Ex ... impugnad, quis tenet ... e' ralit aial, deffty formalit hanc deffoem ... discursa e' ralit ... roale

go̅ deffinitum ꝑralit̅ ꝑ hanc deffonem̅ priꝰ discursꝰ, é ꝛalit aial. Ad—
lus é oīo certꝰ: quia ampliꝰ Dcꝰ. go hoc aial é ꝛalit de—
finitū ꝑralit ꝑ deffoem istā priꝰ discursꝰ: go ū minꝰ ꝑvenit a—
iali idemtificato ꝛalit ꝛoali, quā ꝛoali, deffiri ꝛalit, et ꝑralit ꝑ
hanc deffonem̅, priꝰ discursiuꝰ.

30. Impugno 4º: de eadē ꝛalitr entate ꝛoe distiōnis
ꝑralis verificari possūt hec duo ꝑtata ꝑª dicta sine ꝑº dictæ,
ꝛoale é ꝑralitr priꝰ discursꝰ, aial ū é ꝑralit priꝰ discursꝰ:
go etiā verificari posūt hec, aial é Cordube, et ū Hispali, ꝛo—
ale é Hispali, et ū Cordube. Mihi attente inspicienti vrgen—
tissima é coal, naj si vim ꝛoxꝰ attendā ꝑ quā opponitur. et ꝑº
dictiones includunt ꝑralit priꝰ discursꝰ, ū ꝑralit priꝰ dis—
cursꝰ: go si ab hac affatiōe, et natiōe diximꝰ ꝑº dictio, ꝛoe
distiōnis ꝑralis, etiā diximꝰ poterit ꝑª dictio sui, affatiōnis et
natiōnis, é Cordube, ū é Cordube, miranda go ꝛes foret, qd aialitas
migraret Cordubā, Hispali manente ꝛoalitē. Qd si dicas propter
distiōnē ꝑralem ū posse verificari de eadē ꝛalit ꝛe, alia ꝑº dicta
tale + ꝑtata ꝑter hec duo, é ꝑralit ꝛoale, ū é ꝑralit tale, ex multis
tis capitibꝰ reiicieris.

31. ꝑº reiicit ea solutio, quia de natura D. et filiatiōe
verificantur alia ꝑª dicta, verificatur enim de Deitate ū unit Suma—
ni Xpi in sacr. scdo, et de filiatiōe verificatur qd unitur. Reiicit 2º,
quia sicut dat dictio ꝑralis efficiens aialē ū ee ꝑralit priꝰ discursꝰ,
et ꝛoale sit ꝑralit priꝰ discursꝰ, cur ꝛugnabit separalitas localis
faciens separalē quoad locū duas ꝛalitates? quis enim apparebit hic
ꝑº dictio, nempe, anqz eadē ꝛes sit Cordube, et ū sit Cordube? atqui eadē ꝛes
é ꝑralit discursiva et ū é ꝑralit discursiva, sine ꝑº dictie, benefi—
cio separalitatis ꝑralis: go ū ꝛugnabit separalitas localis int identifi—
cata ꝛalit prestans, ꝑ qd sine ꝑª dictie verificent hec duo, aialitas é
Cordube, ꝛoalitas ū é Cordube. Reiicit 3º, quia faliꝰ videtur admit—
tere in eadē ꝛalit ꝛe ꝑtata accentialia ꝑª dicta, quā ꝑtata ꝛealia:
go falsū é admittere, qd eadē ꝛes secundū distas ꝛalitates sit Cordube, et
ū

n sit Corduba, quam admittere, quod eadem res secundum distinctionem rationis sit formalis, et quidditative discursiva, et non sit formalis, nec quidditative dis-cursiva.

32. Impugno 5°: Ubi opposit. formalit. sumpta eadem est in quibus contradictoriis includentibus praty, et negationem illius, quamvis non simul admittat posse [illegible] sine contradictione [illegible] alij, et [illegible] inferri legitimè [illegible] repugnare, quod [illegible] sit [illegible], et non [illegible], quod [illegible] est [illegible] contradictionis formalis. Hoc supposito sic arguitur: [illegible] distinctionis formalis possit verificari aliqua contradicta: ita expresse ubi supra [illegible] res de aliquo. Ubi docet affirmationem et negationem verificari de eadem reali, non de eadem formali, quam doctrinam defendit Felix de [illegible] cap. 3. diff. 2. num. 15: ergo contemplat, quod verificentur haec duo: animal est rationale, animal non est formaliter rationale, et loquor de eodem animali. Probo hanc consequentiam: non est maior oppositio inter formaliter discursivum, non formaliter discursivum, quam inter rationaliter discursivum, non rationaliter discursivum: isti duo possunt coniungi sine contradictione in eadem re rationaliter: ergo in eadem re realiter possunt alij duo coniungi.

33. Dices prioris [illegible] posse iungi, quod distinctionis formalis reperiuntur animal et rationale; posteriores autem [illegible] coniungi non posse, quod ad [illegible] distinctionem realem inter animal et rationale. Contra est 1°: nulla sine distinctione reali exhibit [illegible] aliquid posse [illegible] distinctionem realem, etiamsi duo sint contradictionis semel admittantur opposita, omnes quotquot imaginari possumus, sunt opposita: ergo sicut opposita sunt hi duo, sine distinctione reali, est formaliter discursivum, non formaliter discursivum, ita erunt opposita hi duo: distinguitur realiter a proprio discursu, non distinguitur realiter a proprio discursu. Contra est 2°: [illegible] formalis [illegible] est quam capacitas in eadem re ad verificanda haec duo, est formaliter principalis, non est formaliter proprius discursus: ergo sicut capacitas non [illegible] ad [illegible] [illegible], ita nec implicabit capacitas [illegible] in eadem re ad istas [illegible] verificandas, est realiter proprius discursus, non est realiter proprius discursus: [illegible] [illegible] realiter [illegible] discursu, distinguitur realiter a proprio discursu.

34. Ex plo discursu [illegible] per [illegible] capacitas adverificanda haec duo extrema contradicta, est formaliter discursivum

n

n̄ ē formalit discursiva vocat Scotista distinctionem formalem, vocet, si placet distinctionem A. ergo capaciam advertendi hec duo extrema 1° dicta, ē formalit. discursiva, et n̄ ē formalit discursiva, voco distinctionem B. Scotista docet posse verificari de eadem re, q̄ sit formalit discursiva, et n̄ sit formalit discursiva, quia supponit intellectum capacem ad illud verificandum quæ ē distinctio A, ergo contendo posse verificari de eadem re, q̄ sit realit discursiva, et n̄ sit realit discursiva, quia supponit intellectum capacem ad illa verificanda quæ ē distinctio B. Scotista contendit hanc distinctionem B ā me assertam esse impossibilem, quia verificarent contradictoria, ergo contendo distinctionem A q̄ Scotistæ assertam esse impossibilem, quia verificarent pariter contradictoria. Scotista contendit n̄ verificanda contradictoria de eadem re formalit, s.ᵗ de realitatibus distinctis distinctione A: ergo contendo etiam in mea sententia verificanda fore contradictoria de realitatibus distinctis distinctione B. Inquam quomodo contradictoria impinget distinctio B, in quam n̄ incurrat distinctio A q̄ Scotistæ asserta?

35. Hec dicta sint amore veritatis indagandæ, non et Scoti veneror, et illius ingenium suspicio. Ceterum opinionem censeo utrumque falsa sit, ea tamen ante excogitata ē, et acumen in suis defensoribus requirit, imo et in impugnatoribus, ut sectione proxima demonstro. Sectio 7 Fiet argutatio pro Secto, et contra Scotum.

Sectio 7ª

Fietur Argutatio Pro Secto, et contra Scotum.

36. Obiicit pro Secto: Ly supponit terminatum hec realit entitatem co[n]natam, alioqui n̄ posset eam connotare, hec etiam realit entitatem in connotatam alioqui n̄ esset realit supponitum: quo aliquo distinctio ē ante operationem intellectus entitatem connotatam, quæ ē in Patre, et entitatem inconnotatam, quæ ē in eodem Patre, n̄ distinctio realis maior: ergo minor, sive formalit.

37 Fiet argumentum solum probari minorem distinctionem hocē formalem. si esset realem maior formali, neque sententia aliqua ē in Patre realit connotabilis, illa n̄ ē realit inconnotabilis, v.g. essentia ē realit connotata, n̄ potest esse realit impotens connotari quæ aliquando n̄ connotaret

quo essa n e ralit incomicabilis, et consequenter distinguit ralit ab incomicabili et ab formalitate solum. Discursus e' legitimus, propterea dicendum e', quod in Divinis capacitas adverifanda quoad dictas non e' distinctio absolute dicta, sed perfecta quaedam, quae cum distinctio non sit equivalens distinctioni reali. Hec profundius sufficiant nam doctrinae solutionis in fine examino disputatione 4a.

38. Obiicitur 2o Pater intelligens se, intelligit essam et proprietates suas, ut duo dicta formalia, seu ut unum diversimode se habentia, ut nequitur dici potest, quod est. Minor probatur: si dicatur 2um; quia non plus differre essam a proprietatibus, quam homo differt ab homine, seu quam Deus differt a Deo; quando plus cognoscit essam communicabilem quam proprietates, nec plus incomicabilis propriae quam essam, quod e' impossibile. Consequenter necessario dicendum e' 1um, scilicet cognoscit essam et proprietates, ut duo dicta formalia, adaequate cognoscit intuitive: quod verum est ex obiecti cognitione correspondere diversos actus ex parte intellectus obiectis communicabili et incomicabili. Resp. Patrem intelligentem se intuitive, nihil aliud intelligere quam quod sit de revera in obiecto; quam essam, et proprietates non sit duo, seu unum unum, capax verificare illa praedicata communicabile, incomicabile. Ideoque intelligit Pater ea aut capacia adverifandum communicari, et non communicari, non e' distinctio seu equivalens distinctioni; nam si esset distinctio, profecto foret distinctio realis maxima, non solum minima formalis.

39. Quarto Scotus contra pugnat in hunc modum: 2o. de Trinitate adaequate dividit in ens reale et ens rationis; distinctio formalis, non e' distinctio rationis; quod necessario e' distinctio realis. Hoc argumentum non magni faciendum e'. Concedit Scotus libenter distinctionem formalem esse realem adistinctam ex divisionis membris, et contineri intra lineam entis realis, ut adaequate distinctam ab ente rationis: Ceterum additur quod intra lineam entis realis e' duplex distinctio, Crisforte ex mente Scoti vulgariter e nomen distinctio, alia e' distinctio realis maxima, alia minima; ista excludit hoc esse illud, haec excludit hoc esse formaliter illud, sive hoc differri cadit de ratione formali quadam illud. 1o distinctio, nec e', nec concedi potest inter essam, et personas. 2o distinctio e' necessario inter istas duas rationes, siquidem essa de forma e' communicabilis et quam defini nequit Paternitas.

40. 2o Obiicit quarto Scotus: Deus essa e' simplex, et infinita: quod comprehendit in se formalitates, et generantis etiam omnium aliarum ...

Ret pro Scoto, nandu eorum multiplicitate. 1º quia Relivum ut relivum fralit in sea Scoti n' dicit effectionem : gout essa sit fralit infinita n' e narium, q. fralit includat relivum. 2º quia in sa pluri extra Scholas Scoti, n' quelibet effectio distinit, si sequit ad deshendum infinitum

Relo + simplit, s. tamen effectio simplit simplex, at Relo, ut fralit relo, n' e effectio simplit simplex, quamvis sit effectio : gout essa evadat infinitas fralit n' e narium, q. includat fralit Relorum. 3º quia ut sit infinita n' e narium, q. fralit sit Relo, s. q. ralit sit Relo, et sa nra, quia ad dshendam rem simplit infinitum e narium, q. ralit heat, q q ralit ipse debet, inquantum reperiat omnis effectio simplit simplex.

41. 3º obiit 2am sem. Patiesse distinctum ex duabus realitibus fralit dictis scilicet ex trias, et Relos : go et esset compositum sicut Angelus compönit ex genere et differia, et contra n' esset simplicius ; nam simpliciter esset si excluderet hanc compositionem ex dictis fralit ante intro. Ret, q Scoto, q. sicut n' e contra simplitatem, q. in Deo sint plures Personalitates ralit disti, multo minus erit contra simplitatem D. q. in eo sint plures ralites fralit disti, sicut go simplex D. effecti distat, eo quod tres Personalites disti sint ralit unaessa, ita a fortiori distabit, si eae fralitates sint ralit unaresa. Adde, q. nulla e complatio q. Deus componat ex genere, et differia, quia compositio ex q. et differia excludit simplitatem ralem, quae sit effectio simplit simplex, sicut multiplicitas Personalitum n' excludit simplitatem, quae e effectio simplit simplex ; haec enim esse debet compatibilis cum fecundate rali.

42 4º obiit : quiddam Personalitum n' e intrae essa D. ao e intrae crea. Ret pro Scoto aliquando ars : quiddam Personalitum n' e intrae essa D. formtatis frali. Secundo ars, d' intrae ralitatem esse D. ndo arg, et ndo, Sicut go in sa comistarum quiddam Personalitum n' e fralit mente nra, essa vel nihil omnino ilegatione infi ? : ao e menti nra fralit crea ; ita ex sa Scoti n' est infinite, n' e fralit essa : go e fralit intrae crea

quia e aliq mej, per quem sit intrinsece essentiae, et contra, quae excludat circa scilicet intrat ralis identitas, non formalis. Disputatio 4a De distinctione rali virtuali quam recentiores mirabilem nuncupant, et explet mysterium Trinitatis. Sectio 1a Proponit distinctio virtualis ut explicatur a recentioribus

Disputatio 4a

De Distinctione rali virtuali, quam recentiores mirabilem nuncupant, explet Mysterium Trinitatis.

Sectio 1a Proponit distinctio virtualis, ut explicatur a Recentioribus.

1. Diversimode nomen distinctio virtualis, apud Antiquos sonat, ac apud recentiores Magistros, illi, ut videre licet, in operibus thomistarum, et scotistarum distinctionem virtualem nihil aliud intelligebant, quam eminentiam quando perfectiones complectentur in una ralitate plurium aliarum ralitatum distinctarum perfectiones, ut homo est ralis sicut Angelus, et est sensibilis ut bruta, haec perfectionis, et una ralitas sit, dicitur ex virtute multiplex, quia convenit multis, hoc cogitin... simplici unica perfectionis perfectiones, quae reperiuntur diversis in multis raliter entitatibus, unde quod unica simplex entitas praestat plurium munera, discurrit, siquidem ac si foret Angelus, et sentit, ac si foret brutum, haec etiam virtualis distinctio dicitur fundamentalis, quia fundamentum est rationis pro aliquibus ad distinctionem rationis. Igitur haec virtualis multiplex ab omnibus libenter conceditur, nec repugnat eidem rali perfectiones illarum, quae virtute multiplicant, et contra, nec eius rali simplicitate.

2. Alias excogitarunt ... salutem elucidarunt recentes distinctionem, quam virtualem compellare libuit, et est equivalentia quibus distinctis, in quantum distinctis, scolasticis alii explicant: est capacitas ad dirimendam contradictionem per esse, et non esse dicta de eadem entitate rali. Sive est capacitas adversanda sine contradictione praedicata aliqua contradictoria. Pro quo explicando supponunt quod distinctio ralis ut distinctio ratio ... affirmationis, et negationis, sive de subiectis distinctis, ut distinctis ratio potest verificari de uno praedicatum, quod de altero negatur, nam eo ipso quod Petrus distinguitur a Paulo, de Petro affirmatur esse Petrum et de Paulo negatur esse Petrum, cumque ... distinctis, ... sit verificare esse, et non esse, in illa entitate, quae non realiter rali ... et non esse.

e quivalebit dictis, ut dictis in numere p(er) ord(inem) distinctionis. Talis ergo Deus sona Patris etc., quae cum simpliciter sit virtualiter realis, quod colere essam filio, et non coleret Paternitas: ergo subsistentias et relationes eiusdem ... nam secundum rationem colerat realiter, et non colerat realiter secundum Paternitatem.

3. Ex hunc discursu de distinctione virtuali opinantur de identitate. Alia est identitas realis solum formalis, alia est identitas realis virtualis. Identitas realis virtualis est inter illas formalitates, quae excludunt distinctionem virtualem, sive est inter illas perfectiones acceptas, aut formalitates, quae habent mutuam ... in obliquo, ita ut praedicatum quod de una dicitur, sed dicatur de alia et econtra; illae vero, quae habent ... in aliquo praedicato reali erunt quidem idem realiter, sed non idem virtualiter, immo erunt virtualiter distinctae. Hinc est, quod essentia Divina et Paternitas identificantur realiter formaliter, non tamen realiter virtualiter, quia de essentia praedicatur aliquid, quod de Paternitate negatur, nam de essentia dicitur, quod est spiratio, cum tamen de Paternitate dicatur, quod non est realiter filiatio. At essentia Divina et intellectus Divinus, sive volitio identificantur realiter virtualiter, quia habent ... reciprocum in obliquo praedicato reali; nihil enim de essentia praedicatur, quod non sit praedicabile de intellectu, et volitione Divina quamquam sit ... distinctio virtualis inter aliquas perfectiones absolutas.

4. Sed antequam de re huius opinionis disputemus, de nomine ipso libet disputare, nomen distinctio virtualis, aptissime impositum est ad significandam eam equivalentiam distinctioni reali, quam explicuimus: at eo ipso nomen identitas virtualis est impositum ad significandum id, quod intendit, ut probo, nam distinctio virtualis ideo dicitur apte virtualis, quia non est formalis distinctio, nec habet ... distinctionis formalis, sed est quaedam perfectio, quae cum non sit distinctio praestat ... distinctio: ergo identitas virtualis illa erit, quae cum non sit identitas, nec habeat formaliter ... identitas realis, est tamen quaedam perfectio, quae praestat id, quod praestaret identitas realis: quo implicat, quod inter essentiam Divinam et intellectionem essentiae detur identitas virtualis. Et hinc colligitur: aliquam non adesse veram identitatem realem inter essentiam Divinam et intellectionem. Et autem consequentia est mihi certa, quia quod formaliter est tale non dicitur virtualiter tale, unde, quod est formaliter rationale, non dicitur virtualiter rationale, quapropter Deus dicitur virtualiter ... eas perfectiones, quas formaliter non habet.

5. Ergo: Pater, et Filius in Divinis, non distinguuntur

virtualiter

virtlit: ergo essentia, et intellectio non identificantur virtualiter. Et consequentia ideo non distinguuntur virtualiter Pater et Filius, quia distinguuntur realiter vera distinctione habente istam formalia distinctionis realis; sed essentia, et intellectio identificantur veraidentitate habente omnia istam formalia identitatis vere, et proprie: ergo essentia, et intellectio non identificantur virtualiter. Itterum ostenditur: Deus non est virtualiter simplex, sed formaliter ergo identitas vera formalis inepte appellatur identitas virtualis. Et consequentia: quia simplicitas Dei nihil aliud est, quam identitas inter praedicata Dei mutua inter se stabilita sint, sed in aliquo medio (ut volunt aliqui) si relativa sint. Atqui identitas formalis sint absoluta est virtualis identitas: ergo simplicitas Dei est simplicitas virtualis, et contra quod factorum simplicitatis habet Deus virtualiter.

6. Unicus autem, in quo nititur eiusdi locutio, nullus est, scilicet essentia Dei, et intellectio non sunt distincta virtualiter: ergo sunt identificata virtualiter: nanda est consequentia tamen existimantur inferri: ergo excluditur a se distinctione virtuali: distinctio autem virtualis excludi potest modo multiplici in omni praedicato, qui est etiam formalis identitas, nec potest excludi quam identitas virtualis. Fallaciam autem praedicti illius adnotavit Scotus in similis, cum enim sibi obiecisset: Pater, et essentia non sunt idem formaliter: ergo sunt distincta formaliter, negavit consequentiam, quia sic formaliter manet affirmatus in consequenti, cum natus fuerit in antecedenti, sicut non bene valet, non est homo albus ergo est homo non albus, ita non valet essentia, et intellectio non sunt virtualiter distincta: ergo sunt virtualiter idem: id est formaliter omnis praedicatorum inter identificata realiter vocabitur identitas formalis excludere etiam virtualem distinctionem non vero vocabitur identitas virtualis. Sectio 2a distinctio virtualis asserta non explanat difficultatem Mysterii Trinitatis.

Sectio 2a
Distinctio virtualis asserta non explanat difficultatem Mysterii Trinitatis

7. Lay dicuntur, quod in casum quae titulo posita ponit scilicet quod distinctio virtualis nihil prorsus lucis afferre ad occultissimi Mysterii caliginem non modo dissipandam, sed nec temperandam quidem, quod quod sit admittenda distinctio virtualis dei in divinis eo modo, quo a Recentioribus explicatur.

8. Probo 1o: difficultas summa Mysterii huius in eo consistit, ut explicetur, quomodo possit de eadem simplicissima re verificari aliquid contrariorum, communicatur realiter non communicatur realiter ... ita sicut

Deitz, ubtr coicat suay Patiat, Filig accipita Pre le Dey, n accipitee Pri, cy in Pri stridz ee Deum, qd. coicat et ee Prem qui n coicat. In hac autz sat ret huic diffalti, quod poss coicari essam n coicata Patrate, quia poss coicari essa n coicata Patrate. Pt: qd. here capacitz ut vna coicet, et altera n coicet idem e, ac posse vnay coicari n coicata altera, nec tamz sit formalisse idz, sed etiay res quoad explicitz, quia capacitas, et poa idz proxse sonat, et idem eadz claratz signant: go qui dicit in ea simplici entate dari capacitz, ut vna coicet, altera n coicet, nihil aliud dicit, quay posse vnay coicari, quin altera valit coicet: go qui roganti, quomodo possit vna coicari, n coicatas altera, ret ideo posse, quia illa sit valit dista, nil aliud ret, quay ideo posse quia het capacitatz, sive ideo posse quia possit coicari, et n coicari.

9. Probo 2°: Lumen rois hucusq dictabat, ut Priscis Phis dictavit, ante revelationem Trinitatis, n posse eandz rem simplr ralitez, sive ralit indistz, produci ralit secundz vnay fformalitz, aliam ralit improducibili, et improducta, et consez n posse convenire oppata: go dicta eidz rei ralitez, ex quo prio reddit diffile Mysterium Trinis, debet enim illis vera infallis in Concordias vocari cy illo prio lumenis noto: go qui n Opponit Mysterium revelatum cy illo prio nali, n evacuat diffalti Mysterij: atqui Authores distionis virtlis n opponunt Mysterium cy illo prionali: go n evacuant diffaltz huig Mysterij. Anis subsumpty pt: quia n opponit Mysterium cy prionali destruendo prium nale; Authores autz distonis virtlis nant reipsa priy illud, priyenim dictat n posse veri fari de eodz ralit subsistere et n ee; Authores autz distonis virtlis dicunt posse veri fari de eodz ralitez subsistere ee, et n ee: go revera nant priy lumen ry notz, impolle e idz sul ee et n ee, cy dicant polle e idz sul ee, et n ee.

10. Probo 3°. Li dicunt hi Authores, qd. in divinis ros distionis virtlis dat sul res, et nato eiusdz rei: Li n? Prty dicatur dicunt cc prium 2y Lumenis notissy dictans, qd. nequeunt sul ee ry, et natio destruere ipsay rem, itaut sit verz ee id, quod sul verz e ee, qd. quinat, negat se realiz ee, et cy dicatur genuina dstinctio virtlis sive in

incessimbili ad verifanda prata altaî 9º dictoria, sicut, quae dicerent de alio subiecto 9º dictoria forent. Et clar. quia in nullo subiecto etiam creato continui 9º dicto. exaltij exmis, quae ex his duobus, nempe ex xi. et natis eiusdem rei, . quod idem est ex esse rei. et destructe eiusdem. Sectio 3º distinctio virtualis assertia reddit nugatorias omnes veritates fide divina circa Deum revelatas.

Sectio 3ª.

Distinctio virtualis asserta reddit nugatorias omnes veritates fide Divina circa Deum revelatas.

11. Caput, unde probat ex asserta distinctione virtuali nullam afferre lucem pro explanando Mysterio Trinitatis, quia nullo reddit rationem pro ibus oppositas aliqua tanta prata 9º dictas verificent in Divinis, alia vero non verificent. unde in explicata omnes relinquunt: ergo. Deducunt authores distinctionis virtualis in Deo verificari Deitatem non producere, Filiationem produci, Deitatem communicari, Paternitatem non communicari. ergo cur etiam non possunt verificari, et hae propositiones: Deitas communicatur Filio, et non communicatur. Paternitas communicatur Filio, et sic communicatur. Filiatio producit, et non producit. Denique cur non possunt verificari omnes propositiones, quae fiant de Deo attributo, sic verificent 9º dicti affirmative, ergo, cur non verificatur Deus esse simul immensus, et non esse. Deum esse simul aeternum, et non esse.

12. Dices 1º: ideo non verificari: quia Deus non distinguitur virtualiter a Deo. Contra est 1º: quia secundum plures assertores distinctionis virtualis, distinctio virtualis fundatur in Dei infinitate simpliciter: ergo Deus est infinitus, ut verificet simul communicari, et non communicari, hoc vero ut verificet simul esse immensum, et non esse. Contra est 2º: quia distinctio virtualis est capacior ad verificanda 9º dicta, quam 9º dicta 9º realis esse posse verificari. sed duo Deus est et Deus immensus, distinctio Deum a seipso distinctione virtualiter: ergo cur Deus non est distinctus a seipso virtualiter, ita ut verificet ista duo est, et non est immensus, sicut est distinctio virtualiter Deitas a Paternitate ad verificanda haec duo. Et realiter quia verificantur haec duo communicari, et non communicari.

13. Dices 2º: non esse immensus est imperfectio, et contra necessitatem Deo verificari. Contra 1º: etiam est imperfectio et imperfectio quae destruit perfectionem simpliciter simplicem. Scilicet immensitatem, et tamen Deus verificet distinctionem ... immensitatem ...

n deesset perfectio simpliciter simplex, nempe immensitas: ergo non immensitas est possibilis, immo actu possibilis, et immensitas non foret imperfectio. Probatur 2a: quia imperfectio est natura deesse perfectionem simpliciter simplicem: at immensitas non est perfectio simpliciter simplex, si admittat dictio virtutis Dei a se ipso, de qua loquimur: ergo si ea admittatur, non immensitas non erit imperfectio. Aliunde probatur quia ut immensitas sit perfectio simpliciter simplex, necesse est, quod sit melius immensum non immenso: at si ibi verificent de Deo ratione esse immensum, et non esse immensum, non erit melius immensum non immenso: ergo immensum non erit perfectio simpliciter simplex, et contra non immensitas erit imperfectio: ergo ex eo quod Deus dignatur a se ipso virtute capacitatis verificandi simul esse et non esse immensum, nulla inferetur in Deo imperfectio.

14 Probo 2o. et simul explico, atque confirmo idem precedentis; nam qui propterea assereret naturam aliquam asserentem fidei, nec esset evidenter haereticus, nec convinceret evidenter repugnare fidei, immo probabiliter defendere posset, concludi potest naturam, probando scilicet eam non esse contrariam dictorum revelatis, quod probo: revelatum est filium factum esse hominem; si quis assereret filium non esse factum hominem, non convinceretur dicere evidenter contra fidei: patet quia ut homo hic evidenter contradicat fidei, necesse est, quod sit evidens filium non esse capacem verificandi haec duo, et non est homo: atqui non est evidens filium non esse capacem verificandi illa duo: ergo non est evidens hunc hominem contradicere fidei asserenti filium esse hominem, quamvis mordicus contendat filium non esse hominem, nec fuisse incarnatum; similiter non esset evidens contradicere fidei, qui diceret filium non esse Deum: quia non est evidens filium non esse capacem verificandi haec duo, est idem Deus quod Pater, et est idem Deus quod Pater.

15 Confirmo, et explico: si Pater dicat filium Dei esse aequalem Patri, et ego dicam filium Dei non esse aequalem Patri, non erit evidens me contradicere Patri, nisi sit evidens me, et Patrem loqui de eodem ratione filio naturali: at probabile Patrem loqui de filio naturali, me vero de filio adoptivo probabile erit, et optime non contradicere: ergo nisi sit evidens me, et Patrem loqui de eodem filio in dicta virtute, non erit evidens me contradicere Patri, quia in ordine ad dirimendam contradictionem inde loqui de diversis filiis ratione, ac de diversis virtute, ut hi authores docent: atqui non est evidens filium Dei naturalem non dignari a se ipso virtute

imo

imò ē probabile, et priari quæ hi Doctores tertij repetunt: ergo 3. sectio 4a distinctio virtualis asserta reddit inane principium illud narratio quodlibet est, vel non est.

Sectio 4a

Distinctio virtualis asserta reddit inane principium illud: narratiò quodlibet ē, vel non ē.

16. Tertium caput unde utriusque effectus beneficio distinctionis virtualis non explicari mysterium Trinitatis ē, quia distinctio virtualis destruit principium illud quod a Deo authore nobis cum naturali accepimus, scilicet, narratiò quodlibet ē, vel non ē, sive impossibile ē idem simul esse, et non esse, hoc enim principium abstrahit à materia sive à subiecto, et ex repugnantia formali horum ē, non ē, infert evidenter illa duo in nullo subiecto talium contradictionis sit, posse simul coexistere, sive de nullo subiecto posse verificari, et contra docet, quod ē impossibile subiectum capax verificandi illa duo ē, non ē, sive ergo inde reperiri, quod ē impossibile subiectum dirimens contradictionem ab illis extremis ē, et non ē: atqui distinctio virtualis, ut ipsi eius assertores docent, supponit tamquam saltem possibile esse subiectum unum realiter capax illorum ē, et non ē, et proinde dirimere contradictionem et contra ad cognoscendam contradictionem formalem non solum attendendum esse ad illa duo dicant de eodem subiecto: sed ultra indagandum esse an illud idem realiter subiectum de quo dicuntur sit capax illorum: ergo assertores huius distinctionis virtualis deserunt lumen illud naturalis luminis, quo docemur principium illud.

17. Utriusque illud reddunt inane, nec ipsi explicant ut ipsi explicant in ipso litterarum extremorum contradicentium, quam aliorum oppositorum, ut probo: dicunt præterea contradictoria non posse verificari de subiecto indistincto virtualiter, posse tamen verificari de subiecto distincto virtualiter, hoc ē, alii præterea clarioribus posse verificari præterea contradictoria de eodem realiter subiecto capaci contradictionis, vel possent autem verificari de subiecto incapaci contradictionis: ergo nihil plus est in illo principio, quam in illo ē album et non album, quam album, et dulce, et ideo eandem repugnantiam habent hæc duo extrema album, et dulce, quam habeant album et non album, præter hanc contradictionem album et dulce non possit verificari de eodem realiter subiecto, nisi subiectum sit capax illorum, possit tamen verificari de eodem subiecto, si subiectum ē illorum capax: album, et non album similiter possit verificari de eodem subiecto, si subiectum ē illorum capax, et possunt autem verificari de eodem subiecto, nisi subiectum sit illorum capax: ergo eandem oppositionem habent

hent ex suis vocibus formalibus albi, et dulcis, quas habent: album, et non album:

18. Quis ergo non videat in hoc casu, quem authores dictionis visalis contendunt, omnino esse illud primum illud, quodlibet est, vel non est, illud enim specialem repugnantiam agnoscit inter esse album, et non album, quam non reperiat inter esse album, et esse dulce, quae autem specialis repugnantia est illa, quam nobis dictat rationis lumen inter album, et non album, nisi quod haec ex natura talia exiesset vel ex vi illorum formali appareat impossibile subiectum capax ad illa duo in se vno cogenda, quae album, et dulce, non sunt concepto formales, ex quorum collatione mutua inter se evidenter colligat impossibilis capacior in eodem subiecto illa sibi in se hendi, imo ex eo quod videamus album, et dulce componi in eodem subiecto, evidenter inferimus illa non habere repugnantiam inter se; ergo si semel videamus album, et non album reperiri simul in eodem subiecto, et consequenter si semel videamus capacitatem in aliquo subiecto ad illa duo verificanda, evidenter inferemus illa inter se non habere aliquam specialem oppositionem ex suis vocibus formalibus.

19. Praeterea valde notandum est, quod principia naturalia utriusque explicant, adhuc manet evidens ipsis etiam [illegible] album, et non album vel productum, et non productum esse non posse verificari de subiecto eodem realiter, et non distincto virtualiter, hoc est, de eodem subiecto incapaci verificandi illa duo: est, et non est album, vel est, et non est productum, quod ipsi putant evidens ex illorum primo est evidenter falsum; ut probo, non est evidens, quod non possit verificari est, et non est album de subiecto incapaci formaliter: ergo principium utraque explicatum est, adhuc non est evidens: antecedens probo: non est evidens, quod non possit subiectum verificari illa praedicata, quorum non est capax, nam alias tale subiectum posset verificare, est album, et non est album: cum non posset verificare, est capax ad illa duo verificanda, et non est capax. Vel sit haec illa verificat, et non est capax illa verificare, imo est evidens, quod si de aliquo subiecto propter suam capacitatem verificari possit illa duo est album, et non est album, implebit subiectum, quod taliter sit ut de isto dicant posse simul verificare illa duo. Et si possit vel necessario verificat cum non possit.

20. Tandem vltimo confirmatur, ex principiis quibus nituntur assertores distinctionis virtualis, quod probant quod ut subiectum verificet esse album, et dulce requirit non minus distinctio virtualis, quam ut verificet est album, et non est album: probat consequentia: ideo subiectum illud, de quo verificatur productum, et non productum, album, non album

cuius

usq. e dist. virlis, quia verificat ea prata, qui 3o dictorum stati destruxerint, dicta de alio subto, nisi adet dist. ralit, hoc e capaxi illorum, et idem prorsus reperit in ijs pratis albus, et dulce, si enim n. dicerent de distis ralit subtis, sed de uno subto incapacii illorum 2o dictorum destruxerint, ut patet, nam illud subtum esse albus, et si esset albus, esse dulce, et si esset dulce, ut e omnino evidens, a subto illorum pratorum incapax, illa duo prata habet, quo ut subtum idem, sit albus, et dulce, nam a distio virlis, hoc e capacitas ad illa duo subtinenda, quae alia 2 destruxerint 2o dictorum, hoc e, si dicerent de eodem ralit subto sine ista capacitate. Sectio 5a distio virlis asserta destruit prius illud, quae sunt eadem uni 3o ralit, sunt ralit idem inter se; et contrarias sillogisticas.

Sectio 5a

Distio virlis asserta destruit prius illud: quae sunt eadem uni 3o ralit, sunt ralit idem inter se; et evertit artem syllogisticam

21. 4um caput, unde confirmo, ex distio virli nullum accrescere scholasticis lumen pro explanando Trinitatis Mysterio, e, contra, ista distio evertit prius tantum ante decantatum, scilicet quae sunt eadem ralit uni 3o etc. hoc enim necessarium, itandeis authorum sulla valetudo inficit, ut ralit asserat ex identitate ralit duorum cum uno ralit medio inferri necessario identitatem illorum inter se. hoc autem prius omnino evertit, et inane reddit cum principalibus nihil distio virlis, non hic oppositum docet, posse scilicet identificari ralit cum uno medio uno, innovatio unitatis ... quin sint idem ralit inter se. Et si vindicant eius authores prius illud explanando, revera explanatio e mera illius eversio. si enim semel asserat posse identificari cum medio, quin sint idem ralit, prius illud manet falsum, ac si esset falsum hoc prius, quae sunt separata ab uno 3o, sunt separata inter se. siquidem e evidens, posse esse identificata inter se, quae sunt separata et distincta ab uno medio, e aeque ac me omnino evidens, quod non explanatur Mysterium Trinitatis, evertendo principia naturalia, et etiam ralit usurpata, quae principiis philosophis evidenter inculcantur emendare enim per supernaturalis mysterium revelatum, non e declarare principia naturalibus mysterium obscurum, sed occultare Mysterio obscuro claritatem principiorum naturalium.

Martinez

Videamꝰ q. quã interpretãt afferunt illi prio, quęcumq sunt eadẽ uni 3º, sunt insultat, virli, sst eadẽ int se, si vero, quę sst eadẽ uni 3º

realit. sst eadẽ int se ralit, hoc é, q duo exm̃a sst eã.

t sst id q int se ex identitate uno 3º, q 8º 3 ʒ illud identificat ratio int se ora. ibi idem fato, in quo sw. pry. illud é oio inane, et si vulg. ra ... in hoc sw etiã é veru, q quę sst pducta ab uno 3º, sst pducta a se invic., nã hoc prly, ut lacet, het eandẽ explationẽ verã, scilicet tunc duo exm̃a sst pducta a se invic, ex eo q pducant ab uno 3º, q 8º 3 ʒ tale é ut faciat ratio pducta a se invic ea, quę pducant ab ipso. Si vº 3 ʒ tale sit, ut n faciat ratio pducta a se invic ea, quę sst ab ipso pducta tunc ex pductione duorũ ab uno 3º n infert pductio eorũ a se invic.

23. Præterea infert nullã eẽ demonstroẽ, aut sciã p discursũ ꝑparatã, quia nullꝰ é sylẽ demonstraẽ. Pro hoc facit, ut sylẽ sit demonstratio generans sciã, necãe q illatio sit evidẽs ex pmissis evidentibq, ut aũt pmissę sint evidentes, necãe, q sit evidẽs exm̃a uniri cũ medio identite virli, quã ipsi vocant: atqui de nullo exm̃o assignali é evidẽs identificari cũ medio identite virli, nã sit dicas Deꝰ é Deꝰ, n é evidẽs hęc duo exm̃a identificari identitate virli, et sit dixeris hõ é homo, n é evidẽs int hęc exm̃a nullã inẽ cadere distioẽ virlẽ, sicuti int hęc exm̃a n é evidens identitas virlis, ergo int quę exm̃a evidẽt exit intercedere identitas virlis. Sig ad demonstroẽ generandã, necãe é q pmissę in suis identitatis ralis, et virlis, sint evidentes, cũ nullę sst pmissę in suis ralis identitatis, et virlis evidentes, nullę erunt demonstroes genitę p discursũ. Quod aũt n sit evidẽs Deũ eẽ Deũ, sit hoẽ eẽ hoẽ identite virli, excludenti distioẽ virlẽ, iã satis in superioribq demonstravimꝰ.

24. Deniq ꝑ reductio sylorũ ad impossa penitꝰ evertetur, nã tunc censet reduci respondẽ ad impossle, q 8º cogit ratio pom in sylº oimp effecto ꝑcessã, sit ꝑcedere antea negatã: atqui hoc nullꝰ é in ꝑsequens, adducit iã beneficium maxũ a distioẽ virli accepimꝰ, q scilicet possit sal [illegible] [illegible], et negari q sit [illegible] sine ulla ꝑdictione frali distinctione [illegible] [illegible] a [illegible] virlis. Unde enim, quæro, ꝑvincet evidenter ꝑdictionẽ fralẽ, si al. atque [illegible] eẽ distinctã a se ipso virlit, et contra hæc capax, ut sit [illegible] [illegible]. Acho [illegible] iuxta distionis virlis

assertores

assertores qui explicant cur non sit possibile Mysterium Trinitatis in creatis.

Sectio 6.

Quid dictionis virtutis assertores non explicant, cur non sit possibile Mysterium Trinitatis in creatis?

25\. Hoc caput ex quo nonnullis impugno veram dictionem virtutis, impugno tamen fidelius oppositorum doctorum instantiam promissam. Quamvis enim clararum Mysterium lucem liberalissimas responsiones promiserint, nihil severa mirum praestant. Inde enim probant dictionem virtutis in divinis, quia fide docemur, Ingenitum, unam deitatem esse realiter Patrem, et esse realiter quid distinctum a Patre, sicut nonnullis interrogantibus ... quod realiter non posset esse verum quod sensibile, et quid realiter distinctum a sensibili. Proinde quidem nullam reddunt distinctionem, ut in hac sectione breviter demonstro.

26\. Primo: dicunt aliqui, etiam in creatis repertam dictionem virtutis sive capacitatem ad verificanda contradictoria, ideoque libenter concedunt praedicata contradictoria posse essentiam creatam, quae sit realiter prius sensibilis, et est realiter quod distinctum realiter a prius sensibili, ita ut audio, licet non in ... philosophiae ... dico, quod non impugno, quia adhuc non scio; si enim posuissem mihi istam parare, nihilominus tamen assero, quod qui dictionem istam virtutis concedit rebus creatis, posse non docere succumbere difficultatis oneri, quam portare.

27\. Secundo docent aliqui solum esse concedendam dictionem virtutem in rebus infinitis perfectionis, non vero in rebus perfectionis finitae. Contra est primo: quod lumen rationis aequaliter excludit capacitatem ad verificandum, et non est ab extremo infinitae perfectionis atque a finita perfectionis: quo reverso nam prius ... in lucem naturalem, non dicat nec lumen. Contra est secundo: quia si prius spectet rationale lumen et est maior ratio, ut concedat dictionem virtutis rebus infinitis, et neget definitis, quam ut e contra concedat finitis, et neget infinitis: quod non verum, quia rationale lumen evidenter ... Contra est tertio: quia capacitas ad verificanda contradictoria non explicat infinitudinem in suo conceptu formali: unde quod habuit illam esse inseparabilem ab infinitudine, non audit probabiliter ex principiis revelatis, quia ea dicunt nihil in hac materia de rebus finitis, nec ... sibi: ... quoad capacitatem verificandi contradictoria ... sint, ac etiam finitis, et contra ... ambo ... dictionem ... explicant cur non sit possibile Mysterium Trinitatis in creatis.

Sectio 7ª

An per aliquam identitatis realis deffitionem explicate, cur non sit possibile Mysterium Trinitatis in creatis?

28. Aliqui recentiores summo mihi semper in honore habiti, supponunt identitatem realem sic deffiendam: est coeaho [illegible] cum exclusione excessus [illegible] perfectionis, ita ut nec alter alterius realiter excedat, nec utrumque simul sumptum excedat realiter eorum alterum: ex hac deffinitione colligunt, ut distinguunt 1º, quod in rebus creatis non possit distingui virtualiter solum aliqua duo, quin eo ipso distinguantur realiter: quod ut clare probetur, finge rationale, et animal identificari realiter, distinguo virtualiter, quatenus rationale sit realiter spiritus, animal vero non sit realiter spiritus, tunc essent distincta virtualiter rationale, et animal, siquidem, ut supponimus, sunt identificata realiter, [illegible] [illegible] mutuum [illegible] reali, siquidem rationale realiter est spiritus, animal realiter non est spiritus. Probo iam hanc distinctionem virtualem destruere identitatem realem, quam supposuimus inter animal, et rationale et contra probo esse distinctam distinctionem inter animal, et rationale. Probo, inquam: nam spiritus est perfectio: ergo rationale habet realiter aliquam perfectionem, qua caret animal, quod quidem animal caret realiter ratione spiritus. Rursus rationale habet omnes perfectiones reales animalis: ergo rationale est absolute perfectius animali. Patet evidenter consequentia: quia rationale habet realiter omnes perfectiones animalis, et addit realiter aliquam, nempe rationem spiritus, qua caret realiter animal: ergo habet realiter plures perfectiones, quam habet realiter animal. Et hec consequentia: quia cum hic sint perfectiones finitae, ex finito addito alteri finito, fit maius.

29. Colligitur 2º excedens defferens quod in rebus divinis, et infinitis possit dari identitas realis cum distinctione virtuali. Probatur: quia licet deitas sit realiter filiatio, quia filiatio caret realiter Patre, cum deitas sit infinita, et Patre identitas realis cum essentia etiam realiter infinita, patet aperte, quod filiatio, quae supra addit realiter deitati, non faciat deitatem perfectiorem paternitate, quia id quod supra addit, nempe filiatio, ultra id, quod dabat in deitate, quae est realiter

Patris, et in Paternitate quae est, valit Deitatis, sicque addit infinito et cont

n resultat quid maius: nam infinitum est, quod nequit augeri. Excedis

Cumentur valitas Divinae identificatae valit, et valitas creatae

identificatae valit; nam Divinae etiamsi dissentiant in aliquo gradu vali

adhuc excludunt omnem excessum in entitate perfectae; at vero creatae si distingu-

antur vestit excludunt omnem excessum, quia unica habet praeter valitatem quo

caret altera eo ipso erunt inaequales, et aut signum evidens distinctionis

valitatis inter duo extrema inaequalitas eorum valitatis in entitate perfectae, quia

inaequalitas unius sit perfectior alius minus perfectum.

30. Vitalis hoc v. Eminentissimi incipiamus impugnare huius

doctrinae authores, sibi designarit evidentias, quas vident videntes, et

quae nolunt videre ignorarent. Quarum est 1º. evidens est non posse duo identi-

ficata valit ita se habere, ut unum magis perfectum sit et aliud minus per-

fectum entitate: ergo etiam est evidens impossibile, quod duo identificata valit ita

se habeant, ut alterum sit valit sibiliq. et alterum non sit valit sibiliq. Probatur

consequentia impossibile tale est quam 1º dictorum, et repugnans extremorum: ergo illud erit

evidentia impossibile, quod habuerit nos evidentiam in 2º dicto, sive quod situ-

at ex 2º dicto evidentiori: at evidentior est 2º dicto, repugnans, sive

incompossibilitas in his extremis sibiliq. non sibiliq. quam in his, magis et minus

perfectum: ergo evidentia est quam hos terminos sibiliq. non sibiliq. destrui identitatem vali

subiecti, quam quam hos terminos: magis et minus perfectum.

31. 2º impugno praefatum discursum: ideo magis

et minus perfectum esse evidens in possibilia in eadem entitate vali, quod minus per-

fectum valit, caret aliqua perfectione, quam habet magis perfectum: ergo similiter

evidens inter haec extrema, magis et minus perfectum, reducitur ad eorum

2º dictorum: ergo nisi sit evidens 2º dictorum destruere identitatem subiecti de

qua vera fit, non erit evidens magis et minus perfectum destruere identitatem

vali subiecti, de quo dicunt: at illa repugnans extremorum 2º dictorum in

eodem vali subiecto, etiam non est evidens: ergo esse est idem non esse extremi-

[illegible]

magis, et minus perfectis, nec distinguuntur de loco realiter, sub isto dicto non distinguitur.

32. 9º impugno: totum resultans ex Paternitate et Deitate, est maius innumero perfectionum, aut entitatum, quam sola Paternitas, sed non est maius innumero perfectionum, si dicatur sic, hoc intentum tamquam evidens est maius innumero, et distinctum realiter a minori innumero, quod sit maius a minori in perfectione: at haec evidentia non obstante, est maius innumero non distinguit realiter a minori innumero: ergo eadem evidentia non obstante totum maius in perfectione non distinguitur realiter increatis a sua minori in perfectione. Si dicatur sic hoc sollicit intentum, non minus evidens quod unitas sub addita unitati efficiat maius innumero, quam quod perfectio finita sub addita alteri finitae efficiat maius in perfectione, imo ut melius dicam illud sicut evidens, nempe quod unitas addita unitati efficit maiorem numerum, quam quaelibet unius seorsim, quod autem finitas in perfectione sub addita alteri finitae intensive perfectior efficiat, est solum probabile, quod plurimi negant inter quos ego: atqui ratio solutionis sicut realiter Deitas et Patternitas, illud totum ex illis resultans, non est maius innumero, quamvis illud totum ratione Deitatis identificetur cum unitate distincta a Paternitate: ergo quia ratio alterius, et ratio alterius identificantur realiter illud totum ex illis resultans, non est melius intensive, quamvis illud totum ratione realitatis habeat sibi collocatam perfectionem spiritus, qua caret realiter alia alterius.

33. Denique haec satis impugnare ex illis capitibus ex quibus impugnavi defensorem identitatis, qui in hoc discursu supponit disputationem huius quaestionis. Alia etiam omitto ne longior sim iusto. Sectio 8ª ex distinctione virtuali quae defendit distinctio realis Personarum.

Sectio 8ª

ex distinctione virli quae defendit distinctio realis Personarum.

34. 6 y habet impugnatio quod distinctionem virtualem, quod ut sextadis hoc ... in Deitate. Dat distinctio Persona realis propter oppositionem relativam producentis et producti, quae inevitabiliter efficit distinctionem realem inter eo...

que sic opponunt. at 2° hec ex doctrina dicti stantis virtus omnino fingit, ut
probo: quia evidentior oppositio est 1° dictum, quam distinctiva sive clarior
est oppositio in his exemplis Filius non Filius, quam in his Pater Filius; si dicta
virtus sufficit ut efficiant in eadem entitate realiter opposita Filius non Filius;
ergo eadem dicta virtus sufficiet ut efficiant sine 1° dicto in eadem entitate
reali Pater Filius. Maior autem est manifesta, quia omnis impositio occulta ut
declaretur semper reducitur ad 1° dictorum, et nisi 1° dictum oppositum demonstr-
retur involvi in aliquibus exemplis, numquam satis demonstratur in eis oppositio
invincibilis in aliqua exempla.

35. Hoc argumentum ultimum non sequitur, quia iis illius
propria supra locum a 1° versia 1°, et alibi 2°. Ergo quia illud late ex-
posui in metaphysica 9° versia 2°. Sectio 9ª ultimum caput impugnationis ex
varijs rationibus coalescit

Sectio 9ª

Ultimum caput impugnationum ex varijs rationibus coalescit.

36. Ejus caput est multiplex: 1°: nullum est praedicatum reale in
Paternitate, quod negetur de Deitate realiter. Patet hec oppositio, alioquin distinguitur realiter
Deitas ab aliquo praedicato proprio Paternitatis, et contra Deitas haberet idem
realiter cum omnibus praedicatis distinctivis: nunc subsumo: atqui praedicatum reale Paternitatis
est esse proprietatem non communicabilem realiter Filio: ergo hoc praedicatum non negatur realiter de Deitate:
ergo Deitas est realiter proprietas Patris non communicabilis Filio: ergo est quod non communicat Filio: ergo Dei-
tas non est realiter Filius, nec Pater communicat Deitatem Filio, siquidem non communicat non esse. Pr.
hec conclusio esse non communicabile realiter Filio quod identitatem et non esse Filium realiter idem formaliter
est: atqui essentia realiter est non communicabilis realiter Filio: ergo realiter non est Filius: Deinde
etiam: ergo essentia est non Filius realiter, cum autem alibi supponat quod essentia est Filius
realiter, etc. quod essentia distinguitur virtute a seipsa, siquidem ut verificentur hec duo:
realiter Filius, realiter non Filius, ipsa sufficientia [illegible]
subsistentia quin nascatur [illegible] impossibilitate [illegible]
prout nascendi Paternitatis.

37 [illegible] 2° [illegible] Pater [illegible]

realitas

esse, l. n.? contradicit requisit, ut sup. probavis proxe: quod si dicendo ei: quod sicut pratur de Patrate generat, ita de essa, et sicut pratur de filio generari etiam pratur de essa generari, et sicut pratur de Patrate est incomunicabilis filio ita de Deitate dicet quod incomunicabilis: quia omnia non accederent realiter a parte rei veri ficari de essa, ita veritas est possibilis distinctio virtualis.

38. Dices: omnia prata Patratis comunicant realiter, non est intrinseca, quod sicut dicit Patrem incomunicabilis filio, et generare, dicatur Deitas incomunicabilis, et generare, satis sufficit quod dicat Deitas est realiter Pater propriae, est realiter Paternitas generare, est realiter Pater incomunicabilis. Quod est quod sufficit Deitas comunicat omnia sua prata realiter realiter Patrati. Probo hanc conam: si aliquod pratum non comunicaret Deitas Patrati, maxime esse filium l. filius atqui hoc comunicat realiter: quod omnia comunicat realiter. Et minor: ut Deitas comunicet omnia sua prata Patrati, non est necessarium, quod si de Deitate dicit esse filius, de Pre dicatur esse filius, sufficit quod dicatur Pater esse natus. filius sive esse Deus qui est filius, sicut enim Pater comunicat non divine realiter suam distinctionem a filio, quia de Deitate verificatur, quod est Pater, qui est distinctus, etiam dicat Deitas comunicare filios Patri, si afferet de Patre, quod est Deitas, qui est filius, si quod Deitas comunicat realiter omnia sua prata Patrati, et Pater reciproce Deitati, habebunt consensum mutuum in omni prato reali, et consequenter assalbit distinctio virtualis assertam inter naturam, et Patratem.

39. Quod prata inter prata essentia conceptum virtualiter Patratis, dabit distinctio virtualis, et probo: Pater affirmat de essa, et oppositum realiter filio non affirmat de essa: quod Pater distinguit virtualiter ab eo prato virtuali Patratis, scilicet ab esse oppositum filio. Consequentia: quod illa distinguunt virtualiter (suppositum identitate reali) qui realiter subeunt contradicta, l. qui non habent consensum mutuum in omni prato: at hec duo extrema, sive Realitas Pater, oppositum filio, ita se habent, nam altera pratur cum veritate de Deitate altera non affirmatur cum veritate de Deitate, sicut enim est vera hec: Deitas est Pater, est falsa hec: Deitas est oppositum filio: quod ex his Realitas Pater, et oppositum filio. Pater affirmat copulate est de Deitate,

oppositum

oppum Vitton. affirmat quod copula est de Deitate. Quod autem illud praedicatum Paternitatis proprium, scilicet oppositum Vittor., neget de Deitate realiter, patet apud me, quia haec propositio natura est vera, Deitas non est realiter opposita relatio illa autem particula non ut potest malignantis distribuit praedicatum, atque adeo equivalet huic: nec est realiter hoc oppositum, nec est realiter illud oppositum, et sic de aliis oppositis.

40. 4° praeterea: quod praedicatum identificatum virtualiter cum Paternitate dicit quod copula est realiter de natura Divina: at hoc praedicatum, idem virtualiter cum Paternitate, dicit virtualiter de Paternitate; ergo hoc praedicatum idem virtualiter cum Paternitate dicit quod copula est realiter de natura Divina. Ergo si formetur propositio, cuius subiectum sit natura Divina, cuius copula sit est realiter, cuius praedicatum sit, idem virtualiter cum Paternitate evadet vera propositio: ergo haec propositio est vera, natura Divina est realiter idem virtualiter cum Paternitate: atqui hoc ipsum, et nihil aliud verificatur de Paternitate, quod scilicet sit realiter virtualiter idem cum Paternitate: ergo sicut Paternitas est realiter virtualiter idem cum Paternitate, ita et Deitas realiter est virtualiter idem cum Paternitate, falso ergo dicit quod Deitas non est realiter virtualiter idem cum Paternitate.

41. Plura alia brevitatis amantes omittimus contradictionum virtualem assertam, et eo modo explicatam ne deleant, in explicabilitate, quo recentiores multo verborum ambitu nobis intrudunt, partim videri poterunt in nostra metaphysica 1° vers. partim colligi ex iis quae de distinctione media, sive ex natura rei diximus; transeunti de promptissime. Disp. 5a. An Mysterium Trinitatis opponatur cum principiis naturalibus.

Disp. 5a.

An Mysterium Trinitatis opponatur cum principiis naturalibus?

1. Dico 1° affirmativa: Mysterium enim Trinitatis, ut pote certa veritas nequit discordare a dictamine rationis naturalis cum hoc verum sit, nequit ab alia veritate dissentire, nulla enim veritas alteri inimica est; nihilominus nobis est admodum difficile utramque veritatem componere, et quamvis dictamen evidens rationis naturalis lumen, et quamvis attribuit

inibi a

certissas, et obscura D. Fides. Hanc difficultatem evincere aggredimur ut illam assequamur. Sectio 1. explatur quonam distinctionis genere distinguantur realiter inter se Divinae Personae.

Sectio 1a

explatur quonam distinctionis genere distinguantur realiter inter se Divinae Personae?

2\. Supponendum est quod sit Fidei D. certum in hoc Mysterio. Docet D. Fides 1o Deum esse unum, et ita unum Deum, ut errorem damnet eorum, qui asseruerunt esse plures Deos. Docet 2o praeterea hunc unum Deum esse realiter plures Personas, docet praeterea 3o quamlibet ex his Personis esse Deum. Docet praeterea 4o quamlibet ex his Personis esse eundem Deum ac alia est ita ut Pater sit idem Deus ac Filius, et Filius sit idem Deus ac Spiritus Sanctus et ex his, quae nobis in praesenti posita sunt supponenda, quam probanda.

Rejiciunt ergo ij, qui dixerunt tres Personas esse eundem Deum ad eum modum quo tres partes hominis sunt unus homo. hi rejiciunt per praeterea 3o, nam singulae partes hominis non sunt homo: ergo si tres Personae essent unus Deus ad eum modum quo tres entitates materia, forma, et unio sunt unus homo, nulla ex tribus Personis esset Deus. 2o rejiciuntur ij, qui dixerunt tres Personas esse eundem Deum ad eum modum quo tres partes aquae sunt una aqua, et quaelibet pars sit aqua, hi rejiciuntur per praeterea 4o, nam quaelibet pars aquae non est eadem aqua, ac alia pars: at quaelibet D. persona est idem Deus, ac alia Persona. Rejiciuntur praeterea per 2o, nam sicut tres partes aquae sunt tres aquae, ita tres Personae, quarum quaelibet sit Deus distinctus a Deo, quid est alia Persona, essent tres Dij.

3\. Hinc ergo asserendum est tres D. Personas ita distingui realiter vera, et propria, et rigorosa distinctione reali, ut haec distinctio non impediat quominus eaedem Personae identificentur, sive sint idem vera, et propria, et rigorosa identitate reali, et ita identificari sive esse idem vera, et rigorosa identitate reali, ut haec identitas non impediat quominus tres Personae realiter distin-

vere

Vera, et propria, et rigorosa distinctione reali eo modo, quo tota distinctio explicatur;

4\. Haec 2° principalibus probari potest, 1°. scilicet ex veritatibus revelatis: ex quibus constat dumtaxat unum Deum esse, et tres Personas. Patet ex Ioannis 10 num° 30: ubi ego et Pater unum sumus, aiebat Christus D.: ergo Filius et Pater absolute, et simpliciter sine ulla restrictione sunt unum ergo eodem modo sunt idem: ergo eodem modo identificantur. Nihilominus notandum est, quod acutissime notavit Augustinus Libro 5° de Trinitate cap. 9 ita semper esse temperanda vocabula, quae sonant identitatem Personarum, ut adiungatur vocabulum exprimens earum perfectissimam distinctionem, quod quamvis identificent, identificantur tamen identitate facienti unum Deum plures Personas, et quamvis distinguantur distinguntur distinctione facienti distinctas Personas unum Deum. Revera inquit Augustinus, cum Pater non sit Filius, et Filius non sit Pater, et Spiritus Sanctus, nec Pater sit, nec Filius, tres utique sunt, ideoque pluraliter dictum est: ego et Pater unum sumus, non enim dixit unus est, quod Sabelliani dicunt, sed unum sumus, tamen cum quaeritur, quid tres, magna prorsus inopia laborat humanum eloquium: ergo haec identitas, de qua loquimur, talis est, ut faciat esse idem tres Personas, quae realiter sunt tres reali distinctione.

5\. Patet 2°: quaelibet Persona est in altera: ergo quaelibet communicat alteri nexu unionis: ergo per identitatem. Dices per identitatem relationis. Contra quaelibet relatio realiter est in alia: ergo quaelibet immediate realiter est in alia: ergo quaelibet immediate realiter per identitatem est in alia, nihil enim magis immediate convenit rei, quam id, quod illi convenit ratione sui, sive ratione suae esse reale. Dices iterum: identificantur in 3°. Fateor, quod identificantur in 3° reali, sive quod 3um sit [illegible] post operationem intellectus distinguentis Deitatem a Personalitatibus Patris, et Filii; at cum realiter actum sit aliud a Persona Deitatem, realiter actu non identificatur per 3um, quod [illegible] quid 3um, sive 3° entitas inter utramque Personalitatem, sed quod sit realiter ipsa existentia identitatis. Ergo Pater et Filius identificantur realiter ipsis immediate identificantur. Dices

iterum identitati in Deitate. Fateor identitati in Deitate Personis, nihilominus assero hoc identitati in Deitate, sive ut sint duae Deus et Suffragium, ut absolute hoc est, non secundum quod dicant identitati fateri, et contra, quod identitati sint realiter, quae realiter distinguuntur, atque quod idem est, quod detur in Deo talis identitas Personarum distinctarum realiter, quod est intentum mihi propositum.

6. Reddebat 3º: Pater, qua Deus identitati fatetur Filio realiter, scilicet Pater se toto realiter Deus est: ergo se toto realiter identitati fatetur realiter Filio: ergo absolute, et sine restrictione identitati fatetur Filio. Et confirmatur: quoniam quod se toto tale est, sine ulla restrictione tale est, et non solum secundum quod, praesertim cum identitas realis non sit identitas secundum quid, scilicet pleno ore identitas. Confirmatur 2º: Pater essentialiter identitati fatetur Filio: ergo absolute identitati fatetur. Et confirmatur: quoniam quod essentialiter convenit rei, nequit illi convenire secundum quid, et restrictive, scilicet absolute. Confirmatur iterum: quod Pater qua Pater distinguitur a Filio, absolute distinguitur: ergo quia Pater qua Deus identitati fatetur Filio, absolute identitati fatetur. Et confirmatur: quia cum denominatio, quae competit Patri qua Deus est, sit essentialis, et illa, quae convenit Patri, qua Pater est, in aliqua saltem acceptione non sit essentialis, debebat praevalere denominatio essentialis non essentiali et consequenter potius absolute diceretur esse idem cum Filio, quam distinctus a Filio. 2º, quia distinctio sit acceptio saltem logica, naturalis, et identitas potius debebat praevalere denominatio conveniens acceptione potius quam a natura, quia hic videtur destruere omnis identitas, scilicet revera neuter praevalet, quia optime conveniunt haec duo, quod sint duae Personae distinctae et quod identitati fatentur absolute iuxta dicenda. Sectio 2º quid sit haec realis identitas distinctorum realiter.

Sectio 2º

Quid sit haec realis identitas distinctorum inter se?

7. Iam vero pungit audientium aures gravior, quam

Ɔcepirarr dist.as, quonam pacto possint sine aperta Ɔ.ᵒ dictas esse duo
rali distas ab̄ te, et ab̄ te identificata rali? Pro quo suppo, q.ᵈ no
tū é, scilicet identitas creata rali praestare duo sy, reddere scilicet unum
q Ɔ extrema, & excludere ab illis omnē distionem rali ipsorum ab invicem,
sicut distio fr̄alis creata ralis praestat duo ey reddere extremas distas,
& excludere ab ipsis omnē identitatem ralem, unde identitas fr̄alis
ralis é incompatibilis cū distione eorundem fr̄ali rali, et distio fr̄alis ralis é
incompatibilis cū identitate eorundem fr̄ali rali: quia identitas fr̄alis ralis essa
liter é exclusio distionis, et distio fr̄alis ralis é siliter exclusio identi
tatis, ex quo constat aperte Ɔ.ᵃ dictio evidere, quae Ɔtingeret, si forte duo
essent fr̄ali identitate idem, et fr̄ali distione distas. Vocavimus fr̄alem
identitatem, quae fr̄ale oppit eminentiali, quam mox explo.

8\. Praeteras suppo q.ᵈ etiam notum é, ut scilicet
identitas ralis fr̄alis, quae dat int Petrum et ipsum Petrum fieri, q. ita Petrus
et Petrus sit unus homo, ut sit etiam unica Persona, et n̄ plures:
sicut ex vi distionis fr̄alis ralis, quae dat int Petrum et Paulum fit,
q.ᵈ ita sint plures Personae, ut etiam nario sint plures hoies, ita q. identitas
fr̄alis ralis, quae reddit A et A unum hoiem, reddit siliter
illam unicam tantum Personam, et contra tollit ab illis esse plures
Personas, et distio ralis fr̄alis, quae efficit A et B rali plures
Personas, rali efficit plures hoies, casu quo quaelibet Persona distincta
ab alia sit essaliter homo, hec ergo in creatis necessario evenire
esse constat, quin etiam fr̄a probabit, dum probavero n̄ esse pole
in creatis mysterium trinitatis.

9\. His suppositis excogitanda é in Divinis
Personis quaedam Ɔ̄fectio, quae n̄ sit fr̄alis distio, hoc é, univoce Ɔ
veniens cū Ɔceptu fr̄ali distionis creatae, nec sit fr̄alis identitas, hoc
é, univoce Ɔveniens cū Ɔceptu fr̄ali identitatis creatae, s.ᵈ sit quaedam

Ɔfectio

q. facto eminent. Ḋcens idemtitz fralz Creatay, et distiony fralem Creatz sut, quatq ab idemtites frali Creata accipit efficere tres Personas vnus et eandz Deum, itavt quelibet sit ids Deus, ac alt tra e, n tm accipit excludere ab illis omny distiony, et pluralitz Persany. sillt a distiōes frali Creata accipit reddere Persōs plures, et distay ralit, n tm accipit excludere ab illis omny idemty ralz, ita quas quelibet sit ids Deus, ac alt tra e, quia qd sut idemtificat dista fralit Personas vt sint vnus, et idem Deus, et sut disquit ea, que sit vnus et ids Deus vt sint plures Personæ dist. eminenter ḋtinet distiony, et idemtitz fralz Creatay ralz, et e quedas vtxlis, s. eminentialis distiō, et alio vocabulo quedas vtxlis, sive eminentialis idemtas.

10. Q. ea facto D. n sit fralis idemtas, hoc e, vnivoce ḋveniens cu ḋcepto frali idemtitatis creatz, patet, qa fralis creata essalit excludit distiony, et pluralitz, imo ess essalit oppit atquihec idemtas Persaty Dinary n oppit distioni, et pluralit earundz, imo sut e distio earundz: q. hec idemtas Dinary Persary n e fralis, hoc e, vnivoce ḋveniens cu frali Creata. sillt probat, q. illa q facto Dina disquins Persōs, n sit fralis distiō, hoc e, vnivoce ḋveniens cu frali Creata, s. tamn analogice, quia fralis creata distiō essalit excludit omny idemtitz distiony: at hec D. q facto, sive distio n excludit idemtitz a sic distis, imo e eorund idemtas, atq ḋ aeleo efficit vny ralit Deum plures Persōs, quary quelibet sit ids Deus, ac alt tra: q distio Dina n e fralis, hoc e, vnivoce ḋveniens cu frali Creata.

11. Dices 1o: n e vnivoce ḋveniens cu Creata distio illa Divina. q illa Divina n e proprie distiō. Nolcay, etiay Paternas Divina, et Filiatio Dina, et generatio D. in multorz opinie non ḋvenit vnivoce cu creata, et tn e propria Patny, Filiatio, et generatio. q. si dicas: salty Patnas D. e fralit Patnas: Resp., q. etiay hec eminentialis distio Dinary Persary e fralis in suo esse eminentiali, cuiq ḋceptz fralem ignoramq, nihilominq tm ad explandas distiay illa

a creata, vocamq istas eminentiales, quatenus in suo esse formali sup[er] eminent omni identitati, et distinctioni creatae nali roe nostr.

12. Dices 2°: implicat, quod eminenter coniungat distinctionem, et identitatem creatam; nam cum identitas creata essentialiter evertat distinctionem creatam, eminenter coniunget rem, et illius destructionem. Sed argumentum est frivolum: nam licet formale esse identitatis creatae destruat esse formale distinctionis et e contra, non ideo esse eminentiale identitatis destruet esse eminentiale distinctionis. Sic esse formale rationalis destruit irrationale, nihilominus eadem perfectio eminenter continet rationale, et irrationale, quin esse eminentiale irrationalis destruat esse eminentiale rationalis, aut e contra. Imo in favorem meae opinionis argumentum retorqueo: licet sit evidens rationale, et irrationale pugnare, si sumantur in suo esse formali, at est verum, quod si sumantur in suo esse virtuali, seu eminentiali, non repugnant inter se. Ergo licet sit evidens, quod formalis identitas realis et formalis distinctio realis duorum extremorum pugnant inter se, adhuc non erit evidens pugnare in aliquo esse eminentiali, quod non sit formalis identitas, aut formalis distinctio, imo erit explicabile, cur non repugnent, nec se destruant in isto esse eminentiali. Sectio 3° suadet eminentialem identitatem sive eminentialem distinctionem Personarum Divinarum.

Sectio 3°.

Suadetur eminentialis identitas, sive eminentialis distinctio Divinarum Personarum.

13. Doctrina sectionis praecedentis ex eo reddit mihi facilem, quod in ea nil restat, quod operosiore probandum sit, duo enim de aliqua perfectione probari possunt, et solent: an sit, et quid sit. Priori quaestioni satisfeci sectione 1° ubi probavi vere, et realiter Personas Divinas identificari, et sint una essentialiter eadem Deus, ac alia essentialiter est, quae sunt realiter Personae plures; atqui haec ex ipsis terminis est identitas realis distincta, et distinctio realiter identificatorum; ergo datur haec identitas distinctorum in Deo et distinctio identificatorum. Circa 2°, haec identitas distinctorum realis non est formalis, quia ... demonstravi non convenire distinctioni Personarum Divinarum ... distinctionis

formalis omnibus nobis, et tamen istorum analogice dici distinctorum, si quae parent cum
hac creata, et nobis nota. Quod autem praeeminentialis vera illius creat[ura]
aliter gaudet, nam perfectio divina coniungens in se realiter, quae in suo esse formali
creato sunt opposita, dicitur apud omnes eminentialis istorum: quapropter vocatur per-
fectio ista divina super eminens identitati, et distinctioni creatis, illasque
in suo esse formali opposita in esse divino coniungens, eminentialis, idest virtualis
distinctio, et eadem de causa eminentialis, sive etiam virtualis identitas.

14. Si autem interroges, quid sit ista perfectio D. Neo
me sicut omnibus catholicis ignorare quid sit, nam licet de aliis divinis
perfectionibus habeamus conceptum quidditativum obscurum, et imperfectum: at de hac
perfectione divina nullum captum quidditativum habemus, qui possit absolute dici
quidditativus, nam licet diximus v.g. istam perfectionem divinam, quae sit identitas
verius, et eorundem distinctio sit super eminentia quaedam identitati, et distinctioni
creatis, conceptus iste hic, per quem explicuimus eandem perfectionem descripti-
vus potius est, quam quidditativus, eius modi describendi Trinitatem ex Arist.
Sausimus, ad quem ex Iudaeorum doctrina aliqua, licet confusissimis,
Trinitatis notitia devenit, quam sic explicuit lib. 1° de Caelo, et mundo,
et citatur a D. Thoma 1. p. q. 32 articulo 1. per hunc numerum ternarium
adhibuimus nos ipsos magnificare Deum unum eminentem proprietatibus eorum
quae sunt creata. Ecce Deum esse numerum ternarium, et tamen unum Deum, explanat
per quandam eminentiam divinam, quae super eminet omnibus creatis: in
his enim unitas excludit pluralitatem, et pluralitas unitatem, non sic in divinis,
quod si dicitur Iudaeis non fuisse conceptum Trinitatis notitiam, reor, quia non fuit passa
vulgaris omnibus, sed aliquibus speciali Dei privilegio, ut videre est apud
Galatinum de arcanis catholicae Libro 2°.

15. Nihilominus tamen diximus sane perfectionem esse identi-
tatis distinctorum, et distinctorum identificatorum. 2° diximus hunc eundem conceptum
quem descripsimus a nobis ignorari quidditative quid sit, quia supra omnem
naturam est. In priori parte huius asserti secuti sumus Damascenum Libro
de divinis traditionibus cap. 49, et citatur a Galatino lib. 2° de arcanis

cap.

cap. 1. novimus, inquit, Divinas hypostases unificatas in se ipsis, et præsentes esse, et unificant, distincte atque indistanter. quid est, quæso, aliud Divinas hypostases esse unificatas, nisi esse tres identificatas? et quid, quæso, sonat aliud esse distincte indistanter, quam esse perfecte distantes quadam indistinctione seu identitate quadam mirabili modo, et humani ingenii captum superante, nec unitas tollit pluralitatem Personarum, nec distinctio harum Personarum, qua sunt plures Personæ, tollit eorum indistinctionem, qua sunt unus et idem Deus.

16 Consonat Athanasius in Symbolo, ita ut per omnia sicut iam supradictum est, et unitas in Trinitate, et in Trinitate unitas veneranda sit. ecce quomodo intelligenda est Divinarum Personarum Trinitas, nempe Trinitas cum unitate, sive Trinitas Personarum unius esse, sicut et unitas esse Trinitatem, hoc est, identitas unius esse plurium Personarum. egregie vero id deduxit D. Thom. 1. p. q. 31. ad 1. ergo dicendum, quod hoc nomen Trinitas videtur significare unam essentiam trium Personarum secundum quod dicitur Trinitas, quasi trium unitas. distinctio mysterium Trinitatis in se flectens illa, quæ est unitas trium, cum autem una sit identitas, et pluralitas distinctio, fit manifestum quod Mysterium Trinitatis consistit in quadam perfectione ineffabili, quæ est identitas distinctio, hoc est, distinctio unius, per quam est plures Personæ, et identitas plurium Personarum unitas, quæ facit, quod plures Personæ sint unus Deus. distinctio sunt, quæ facit unum Deum plures esse Personas.

17 In 2o parte assertio, in qua fassi sumus libenter nos fugere aptum quid de divinis Trinitatis huius, sicut sumus Augustinus, qui incipiens expositionem verbi illa: in principio erat verbum, tract. 1o in Joann. sic concludit, postremo adderit misericordia Dei fortasse et omnibus satisfiat, et capiat quisque quod potest, quia et qui loquitur, dicit quod potest, nam dicere ut est, quis potest? Audeo dicere fratres mei, forte nec ipse Joannes, dixit ut est, sed et ipse ut potuit, quia de Deo et homo dixit. et quidem inspiratus a Deo; sed tamen homo. quia inspiratus dixit aliquid, si non inspiratus esset, dixisset nihil; quia vero homo inspiratus, non totum quod est dixit, sed quod potuit homo dixit. ... Augustinus ...

Martinez

oraxogantis omnimoda in hoc Mysterio clarat. Progrediamur ad exponendam illud veratis cum prioris nalis evidentia. Sectio 4a. Exponit mysterium Trinitatis cum prionali, quæ sunt eadem uni 3o: sunt idem inter se.

Sectio 4a.

Exponit Mysterium Trinitatis cum prionali, quæcumque sunt eadem uni 3o etc.

18. Lag go tam facili cursu, et inexpectato concordiam veniunt prionalia, et ipsorum veram cum veritate Chatholicæ fidei, ut nil prorsus in hanc rem suppositis iis, quæ dicta sunt desiderari possit. Igitur dicendum est hoc primum realis, ne sum nobis ingenitum tradit, quæ sunt eadem uni 3o, sunt idem inter se esse verissimum, in tota sua unitate, sine ulla limitatione, et restrictione tam in divinis, quam in creatis, tam in perfectionibus Dei absolutis, quam relativis. Unde cum Pater et Filius sint idem Deo, sive etiam Deitati, eadem idem sunt inter se. Fatemur ergo quod sit idem, absolute, sicut est ab te unus et Apostolus Ioannes Epistola 1a canonica capite 5o numero 7: quoniam tres sunt, qui testimonium dant in Cœlo: Pater, Verbum, et Spiritus Sanctus: et hi tres unum sunt. Nihilominus, ut clarius loquamur, dicendum est Patrem, et Filium esse idem identitate eminentiali, hoc est, identitate non excludente, imo imbibente perfecta, distinctam earum relationum, quæ sic sunt idem. Replica quæ possit fieri, imo statim supponunt in hac doctrina decursu totam disputationis sedant.

19. Constat in supra tota harmonia artis sylogisticæ huic Mysterio Trinitatis aptissime consonare, nam ille syllogismus: Deus est Pater, Filius est Deus: ergo Filius est Pater: est perfectissime demonstrativus, et legitime concludere exigit, nihilominus omnes tam præmissæ, quam conclusio explicanda est, et distinguenda in hunc modum: distinguo maiorem: Deus est Pater identitate pura reali: nego maiorem: identitate eminentiali faciente eundem Deum cum eo qui est Pater, et non Pater, concedo maiorem. Aliter distinguenda est minor: Filius est Deus identitate pura reali: nego minorem: identitate eminentiali, sive eminentialiter mixta, efficiente eundem Deum eos, qui est realiter Filius, et non Filius. Concedo minorem: et distinguo consequens: ergo Pater est Filius identitate pura reali nego conse-

Pater est idem, ac Filius eminentialiter idemtitate, sive eminentialiter mixta facienti, quod sint idem Deus, qui est Filius non Pater, et Pater non Filius: concedo totum.

20 Videsergo quod talis syllogismus sit semper esse legitimam: nam si agat de idemtitate pura formali, in isto sensu non peccat in logica, peccat tamen ex ratione premissarum inveritatem; nam in sensu idemtitatis pure formalis, premisse falsae sunt, quid ergo mirum, quod ex falsis Parentibus generetur falsa proles, scilicet conclusio illa, Filius est Pater; quia in sensu idemtitatis pure formalis est falsa propositio, in eo enim sensu, ita idemtificari dicuntur inter se Pater, et Filius, ut excludat distinctionem realem a se invicem, quo sunt duae Personae distinctae: at in sensu idemtitatis eminentialis, sive eminentialiter mixtae ex idemtitate, et distinctione premissae verae generant veram conclusionem, scilicet Filius est idem, ac Pater idemtitate eminentiali, seu quamvis Filius est idem Deus ac Pater, quamvis non sit Pater.

21 Quod autem in premissis partialiter solum signetur idemtitas eminentialis: patet: nam idemtitas eminentialis est illa, qua realiter non Pater idemtificatur Patri: at idemtitas Divinitatis cum Patre talis est: ergo idemtitas allata in maiori eminentialis est. Discursus est legitimus. Maior patet: nam non Pater, et Pater realiter distincti sunt, ergo idemtitas faciens, quod sint unus Deus Pater, et non Pater est idemtitas distinctorum. Minor patet: quia Deus realiter est Filius: at Filius realiter est non Pater: ergo Deus realiter est non Pater, hoc est Filius: ergo idemtitas Dei cum Patre est idemtitas rei, quae realiter est non Pater cum Patre: et ideo est eminentialis idemtitas Dei cum Patre: atqui haec idemtitas est sermo in maiori illius syllogismi: ergo maior illius syllogismi solum potest verificari in sensu idemtitatis eminentialis, non vero in sensu purae, et formalis idemtitatis, et eundem discursum formalis accomodandum idemtitati allatae in minori inter haec extrema Filius et Deus, necessario quaeram formalis seu eminentialis ... replica ... doctrinam precedentem.

Sectio 5.ª

Replica 3.ª doctrinæ præcentis.

22 Dices adhuc, in nostra sententia non explicari quomodo illius syllogismus sit legitimus, nam consequentia illata, in quocunque sensu accipiantur præmissæ, semper est falsa. Consequentia enim est hæc: Filius est Pater; atqui etiam in sensu identitatis eminentialis hæc propositio est falsa; nam per identitatem eminentialem non fit, quod Filius sit Pater, nec quod Pater sit Filius, imo fit, quod Filius non sit Pater, quamvis sit idem Deus cum Patre.

23. Respondetur 1.º, quod ut syllogismus legitime concludat, sufficit, quod in consequentia affirmetur Filius esse idem aliqua identitate cum Patre, non est necessarium, quod affirmetur Filius esse Pater. Probatur, quia vis tota artis syllogisticæ in hoc genere syllogismorum fundatur in illo principio: quæ sunt eadem uni tertio, sunt idem inter se. Unde ut syllogismus perfecte concludat, sufficit quod de illis extremitatibus, de quibus in præmissis affirmatur esse idem cum tertio, affirmetur in consequentia eadem identitate esse idem inter se: ergo ut syllogismus prædictus recte concludat, sufficit, quod in consequentia affirmetur Filius esse idem ac Pater, id est, Filius, et Pater esse idem, sive identificari inter se, quamvis non possit affirmari, quod tali identitate identificantur per quam Filius sit Pater. Quod enim possit affirmari Filius est Pater, non requiritur, ut identificentur inter se, et contra nec requiritur ut syllogismus ille perfecte concludat fundatus in illo principio quæ sunt eadem etc., hoc enim principium solum exigit, quod Pater et Filius sint idem inter se, non vero exigit, quod Filius sit Pater, si forte detur identitas aliqua inter Patrem et Filium, per quam non nascitur formaliter quod Pater sit Filius.

24. Respondetur 2.º, quod ut syllogismus prædictus perfecte concludat in sensu identitatis eminentialis, in quo sunt veræ præmissæ, non solum non requiritur, quod verificetur hæc propositio Pater est Filius, imo requiritur.

q^d. Aversiset hec: Pater e Filius, sed opposita: Filius n e Pater. Unde q^co, que legitime infert ex istis premissis, simpliciter in suo idemtitas eminentialis, n e hec: Filius e Pater, sed hec: Filius n e Pater: e tres sunt Deus ac Pater. Quo e manifestum: q^d idemtitas eminentialis Deitatis cum Patre, et Filio, que affirmatur in premissis, e in illis quedam q^m fectio, faciens Filium realiter n Patris esse Deum qui sed d e: conequit ex vi harum premissarum in q^cl inferri q^d Filius sit realiter Pater, alias in q^cl inferret opposium illius, q^d in premissis affirmatum fuit, siquidem in premissis affirmata fuerat quedam idemtitas, sed quam Filius non sit Pater: Ostenditur, quod ex vi illarum premissarum tantum licet inferri q^m fectam idemtitatem Filii cum Patre, sed quam fiat, quod Filius sit absolute, et simpliciter idemtificatum cum Patre, et q^u qua sponat quod Filius n sit Pater.

25\. Dicet 3°: q^d in aliquo sano sensu e vera hec propositio: Filius e Pater; quamvis n sit absolute, ut iacet, concedenda, sed addita sufficienti explicatione, ne videamur personas confundere, nam cum paritio e realis idemtitate identitas sit, nam e sane, q^d. si inter Filium, et Patrem intercedit vera realis idemtitas, vera sit illa propositio: Filius e Pater, nihilominus quia illa particula e imposita fuit ad significandam idemtitatem puram excludentem omnem distinctionem, ne videamur hanc idemtitatem asserere inter Filium et Patrem, oportet explicare nos de alia nobiliori idemtitate loqui, secundum quam Pater, et Filius, et sunt distincti personaliter realiter, et realiter unus Deus: Hac autem explicatione addita bene concedi potest, quod Filius e Pater, sicut conceditur, quod in Filio e Pater in quibus q^m unionem, et q^d. q^m circuminsessionem que apud me e vera idemtitas. Ratio q^m ostendit prius aliquo naturali lumine evidenter dictans n posse idemtificari realiter, que realiter distincta sint?

Sectio 6

An detur principium aliquod naturali lumine evidens, dictans non posse identificari realiter quae realiter distincta sunt?

26. Dices: adhuc salvari veritatem illius principii naturalis quae sunt eadem uni 3°, sunt idem inter se, nam illud principium non solum dictat esse idem inter se quae sunt eadem uni 3°, sed etiam dictat non esse distincta inter se quae sunt idem uni 3°, sed saltem quod de hoc sit evidens, non esse distincta realiter quae sunt realiter idem: ergo ut salvetur veritas illius principii, quae sunt eadem uni 3° etc., ex vi identitatis eminentialis destruitur veritas alterius principii non minus noti, et evidentis, quod dictat non posse duo perfecte distingui inter se, et eas perfecte identificari.

27. Sed oppositionem inter identitatem, et distinctionem, non posse esse evidentem, nisi sit evidens conceptus identitatis, et distinctionis quidditativus, nam suppono hanc evidentiam non esse innatam attestanti ex testimonio Divino, nec a posteriori, sed a priori ex genuina essentia, et conceptu quidditativo identitatis, et distinctionis: itaque quod solum potest dictare naturale lumen non esse compatibilem distinctionem realem cum identitate reali eorundem extremorum si ea distinctio distinguant, et ea identitate identificent, quae sibi nota, nam de sibi ignota identitate, et distinctione, nil decernere potest naturale lumen cum autem identitas, et distinctio Divinarum Personarum sit identitas quaedam, quae dam distinctio omnino incognita naturali lumini, et solum cognita ex revelatione Divina facta manifesta, quod naturale lumen non dictat Personas Divinas non posse identificari ut sint unus Deus, et distingui, ut sint tres Personae identitate sibi ignota, et alterius generis ab ea, quam ipsum novit, ad summum dictabit id non posse fieri identitate, et distinctione sibi nota, hoc est, eiusdem generis cum iis, quas viribus suis assequitur.

28. Dices 1°: ut lumen rationis naturale dictet naturaliter

nullo

nulla prorsus identitate posse esse distinctionem realiter, quam ssr dicta valet naturaliter.

i. q. Lumen rois evidenter cognoscat naturaliter esse quidditatem omnis identitatis spolis, et contra naturaliter e, quod cognoscat nullo alio modo, i. genus identitatis esse pole praeter illud, quod ipsum novit: at naturale lumen rois, hoc non cognoscit evidenter, imo prudenter potest suspicari aliud genus identitatis esse pole, quod ipsum naturale lumen suis viribus relictum nec assequitur, nec assequi potest: ergo naturale lumen nequit universaliter dictare de identitate poli, quae sit incompatibilis cum distinctione reali: ergo cum dictat identitatem esse in spolis cum distinctione, id solum dictat de identitate sibi quidditative nota.

Constat ergo quod quae Fides docet Divinas Personas identificari, et diagnoscit identitate quadam excedente omnem intelligentiae nostrae conceptum, docet aliquid praeter lumen rois, non tamen contra lumen rois; hoc enim dum dictat identitatem esse in spolis cum distinctione, loquitur de identitate naturaliter cognoscibili: at cum Fides dictat identitatem esse compossibilem cum distinctione, loquitur de identitate ignota naturali lumini.

29. [illegible] confirmatur, et explicatur. naturale lumen solum consequitur esse pole generationis factae ex fecunditate producentis aliud simile, non tamen propria naturale lumen evidenter docet esse impole alio modo generationis naturalis praeter sibi notum: unde cum Fides Divina docet Patrem Filium generare ex fecunditate intellectus, illius eiusdem cum Patre nihil revelat contrarium lumini naturali, sed aliquid ultra id, quod naturali solum lumine obtineri poterat, imo si lumen rois dictaret non esse pole alio modo generationis sibi ignoto, penitus erraret, nec illud dictamen esset evidens. ergo similiter si lumen rois dictet non esse pole alio modo identitatem sibi omnino incognitum quidditative, hoc dictamen non esset evidens, sed omnino falsum; ut autem sit evidens, debet se continere intra similem identitatem, et distinctionem sibi notam, intra quam si se contineat tantum dictabit repugnantiam identitatis sibi notae quidditative, non posse duo identificari sub ea; at nisi qui hoc autem absolute dictet, relinquit locum Divino naturali lumini docenti aliud esse genus identitatis ineffabilis ignotum naturali lumini [illegible]

Sectio 7a

Replicatur 9a doctrae precenti.

30. Dices: lumen nale lumen dictet evidenter quodlibet esse, vel non esse, nempe quod cognat omnes entitates possibiles, imo reflexe dictat nale lumen evidenter in hunc modum: quamvis sint possibiles infinitae entitates mihi ignotae, adhuc de illis omnibus hoc unum evidenter pronuntio, scilicet nullam illarum posse simul esse, et non esse: ergo similiter quamvis intellectus nalis non cognoscat omnes identitates possibiles, adhuc poterit reflexe dictare in hunc modum: infinitae identitates fortassis sunt possibiles mihi incognitae, de illis tamen hoc unum scio, quod nulla illarum est possibilis cum distinctione xali eorundem extremorum inter quae versetur identitas.

31. Resp. negando conseq. quia illa veritas, quodlibet est, vel non est, est veritas habitualiter discursiva, nam ad hanc veritatem indigemus alia precognita ab extremis in ipsis, cum ergo sit ipso veritas abstrahit a materia, atque adeo prius cognoscit intellectus in omni materia et entitate possibili, tam in hac nalis cognitio, quam occulta ab veritate plurium illud, identitas est impossibilis cum distinctione, non est ipso veritas, sed veritas habitualiter discursiva a priori: presupponit ergo cognitam naturam identitatis et distinctionis ex qua, conceptu evidenter cognito, presupposita notitia illius veritatis, quodlibet est, vel non est, infert intellectus non posse simul in eandem entitatem convenire identitatem, et distinctionem, ex quo deducit posse aliquid simul esse, et non esse: ergo intellectus debet ad affirmandam incompossibilitatem identitatis cum distinctione xali, et quidem identitatis, et distinctionis precognitae nequit se extendere ad affirmandam eandem impossibilitatem de identitate incognita, si qua est. Solum enim nalis illius identitatis quam ipse novit, illius debet ad affirmandum esse impossibilem identitatem cum distinctione, quam habuerit tamquam nam, quam ille cognovit, non vero

poes hec identitas nas cognita destrahere intus, ut assereret esse in oppositum cum distinctione Identitatis alterius rei, et distinctionis, quam ipse adhuc non cognovit, nec in suo huius Identitatis nas cognita poes destrahere intus ut asserere esse in opposito Identitatis alterius rei analogice tamen conveniendis cum ista.

32. Confirmo: ideo destrahat intus ad affirmandum Identitatem esse in oppositum cum distinctione, quia novit distinctionem oppositi naturam Identitatis, et presupponit cognitionem prius illud, nequit sine suo esse, et non esse: ergo tamen destrahat ex vi illius prius ad affirmandum excludit in opposito de distinctione, quam novit contrarium naturam Identitatis: ergo ex vi illius prius quodlibet est, sive non est, non destrahat intus ad affirmandum esse in oppositum cum Identitate, distinctionem alterius generis, quam non contrariat naturam Identitatis, imo destrahat ad affirmandum, quod exit oppositio cum Identitate distinctio, quae non contrariat naturam solum supra Identitatis: at illa distinctio inter divinas personas talis est, ut dicitur illo, qui docet fides non contrariat naturam Identitatis: ergo de illo genere distinctionis non poes affirmare intus ex vi illius prius quodlibet est, sive non est, quod sit in opposito cum Identitate.

33. Praeterea: si intus ignoret plures Identitates positivas quoad suum esse difficile, adhuc illas omnes cognoscit secundum conceptum generis, et abstractissimum, in quo conveniunt: at conceptus iste abstractae distinctionis essentialiter est exclusivus distinctionis: ergo ut intus cognoscat omnes identitates positivas etiam sibi incognitas excludere distinctionem non est necessarium, ut cognoscat omnes Identitates possibiles secundum differentiam ultimam propriam, sed sufficit cognoscere conceptum abstractissimum Identitatis, ut sic est exclusivus essentialiter distinctionis; clara evidentia, qua cognoscit intus omnes Identitates conv[enire] in illo conceptu abstractissimo Identitatis ut sic, cognoscit evidenter omnes Identitates positivas excludere distinctionem.

34. Dices: omissa ... non minor est non evidens, quod conceptus analogus Identitatis est essentialiter exclusivus

distinctionis

distinctionis, q. si id sit evidens de conceptu univoco Identitatis, q. probatur extendit solum ad Identitatem rerum Creatarum, non est tam evidens de conceptu analogo prout se extendit Identitatem tam rerum creatarum, tam divinarum perfectionum.

35. Dices iterum: de omni Identitate possum cognoscere evidenter inter nonnullos quod per illa formalit sit A et B, praeterea de omni distinctione possum cognoscere illa verificari formaliter A non est B; ergo de omni Identitate possum cognoscere evidenter, quod illa non possit componi cum distinctione eorundem extremorum. Resp. Conc. evidenter cognosci inter implicare et verificari simul duas propositiones A est B, A non est B: at quod Identitas, qua simul foret distinctio inter A et B, verificarent illae duae propositiones A est B A non est B. ergo eadem evidentia qua cognoscitur inter nullam esse entitatem posse in qua verificentur illae duae propositiones; cognosci non esse ipsas perfectiones quae simul sint Identitas, et distinctio, quo dicitur sit evidens inter illas duas propositiones non posse simul verificari, et, quia sit evidenter contradictio.

35 Dices: evidens esse, nullam esse posse perfectionem in quam verificentur illae duae propositiones simul, in quo sit evidenter contradictio at non esse evidens non posse verificari in eo in quo non sit contradictio, imo aequivalentes. Si 1ª propositio A est B importet per copulam est Identitatem puram, et formalem, et hanc negat 2ª, est contradictio sit: at si propositio affirmativa A est B, afferat per copulam est Identitatem eminentialem et secunda negativa A non est B per particulam non est importet eminentialem distinctionem, propositiones non modo non sit contradictio, imo evidens est illas non esse contradictorias, sed aequivalentes. Dicendum: evidens ergo est nullam esse posse Identitatem puram formalem compositam cum distinctione pura, non est tam evidens nullam esse posse Identitatem eminentialem compositam cum eminentiali distinctione. Doctrina huius solutionis declaranda est a sectione 9ª, sectione 8ª componitur principale in quo fundantur solutiones, et mysterio Trinitatis.

Sectio 8ª.

Exponitur principale in quo fundantur syllogismi negativi cum Mysterio Trinitatis.

36\. Principalis constantibus duabus praemissis affirmativis stabilit rectarum tamquam primum fundamentum illud principium: quae sunt eadem uni tertio sunt idem inter se. Hoc syllogismorum genus, et principale, cui nititur, magis evidens supra exposuimus cum Mysterio Trinitatis a sectione 4a. Alii sunt syllogismi ex altera praemissa constantes affirmativa, et altera negativa, qui fundantur in alio principio non minus evidenti, scilicet, quando duo ita se habent, ut unum identificetur cum tertio, a quo alterum distinguitur, illa distinguuntur inter se. Propterea quod in syllogismis negativis in altera praemissarum affirmatur identitas unius extremitatis cum medio, et in altera distinctio alterius extremitatis ab eodem medio, ut inde colligatur distinctio illarum duarum extremitatum a se invicem, ut nullus lapis est vivens; omnis homo est vivens: ergo nullus homo est lapis.

37\. Alii syllogismi, qui constent praemissis pure negativis excogitari non sunt, et si forte aliqui reperiuntur, qui non constant praemissis pure negativis, sed alteram virtualiter satis affirmativam, nam ex eo quod duae extremitates distinguantur ab eodem medio, nec infertur eas identificari, nec infertur illas distingui inter se, quod si dixeris hic syllogismus concludit, omne non vivens non est homo: omnis lapis non est vivens: ergo omnis lapis non est homo et tamen constat praemissis negativis. Respondeo illam minorem esse affirmativam satis virtualiter, atque eadem ipsa illam affirmari, quod omnis lapis identificatur cum re non vivente, ex qua identitate lapidis cum re non vivente et distinctione hominis ab ea re non vivente infertur praedicta distinctio lapidis ab homine, nam ex eo ipso quod lapis et homo distinguantur ab aliquo medio, nec infertur lapidem et hominem esse idem, nec infertur esse distinctos; sic etiam dici posset, quod maior est virtualiter affirmativa, et equivalet huic, omnis homo est vivens. omnis lapis non est vivens: ergo omnis lapis non est homo.

38\. Hoc ergo supposito ex illo principio contra Mysterium Trinitatis arguitur: Deitas, et Paternitas sunt duae extremitates, quae sibi identificantur cum uno tertio, scilicet cum Filiatione, Deitas enim identificatur, Paternitas ab

ab illo 3° disquit: go Deitas et Patern. disquunt realiter a se invicem
ut constat in hoc silo: hic Deus est hic Filius, hic Pater non est hic Filius, ergo
go hic Pater non est hic Deus. Ad per primum illud esse verum, non tamen petere ad
sui veritatem, quod extremitates illae inequaliter se habentes ad idem medium dis-
quantur inter se pure formaliter. Sufficit, quod disquantur cadem di-
stinctione sive eodem distinctionis genere, quo alterum extremum disquitur ab
illo 3°. In praesentia vero Paternitas et Filius disquunt distinctione eminen-
tiali opposita identitate, cadem autem distinctione eminentiali disquit Deitas
ab Filio: sicut ergo Paternitas et Filiatio disquunt, et identitate formali
Paternitate + eminentiali adaequatur vni Deo, et duo personae disti, ita similiter eadem distinctione
eminentiali disquit Paternitas a Deitate, nempe eminentiali distinctione opposita cum
identitate pro stante vni Deo, et duos personas distinctas in eadem Deitate, nec te mo-
veat, quod in eadem Deitate disqui a Filio, quia non sic eadem hanc propositionem absolute
et sine addito, sic enim sonat identitatem puram formalem, scilicet quatenus, et ex-
plicate sufficienti scilicet Deitas formaliter sumpta disquit eminentiali quadam
realiter + distinctione a Filio, quatenus quasi eminentialis distinctionis, quod Deitas sit realiter
vnus Deus cum Filio, et simul sit persona distincta realiter a Filio.

39. Ad silum 2°, disquendo praemissas, quae si accipiant
in sensu formalis identitatis pure affirmative, et in sensu formalis purae distinctionis negativae
ambae sunt falsae, si autem accipiant in sensu eminentialis identitatis altera, et altera
in sensu eminentialis distinctionis, sunt verae, in quo sensu, et 2° vera est, et sufficienter
explicata concedenda, disquo maiorem: hic Deus est hic Filius identitate pura formali
nego maiorem, identitate eminentiali, quatenus quasi est hic Filius, et simul est hic non Filius,
nempe Pater: concedo maiorem, simul disquo minorem; hic Pater non est hic Filius,
si sic non est importet distinctionem puram formalem, nego minorem, si sic non est importet
distinctionem eminentialem, quatenus quasi est ille Deus, ac Filius, et persona distincta
a Filio: concedo minorem, et similiter disquo consequentiam: ergo hic Deus non est Pater,
scilicet hic Pater non est hic Deus, si sic non est importet distinctionem puram formalem,
nego; si sic non est importet eminentialem distinctionem, quatenus quasi hic Deus
simul est ille Deus ac Pater, et simul est quidam persona realiter distincta a Patre
scilicet Filius, concedo [illegible].

Repete quae diximus sect. 4a, et explanabis alia assertiva. Reliqua autem, quae hic dicta sunt, quae exercere videbis ex sectione praecedenti, et sequentibus solvenda erunt. Sectio 9a exponit mysterium Trinitatis cum principio naturali quodlibet est vel non est.

Sectio 9a.

Exponitur Mysterium Trinitatis cum Principio naturali quodlibet est vel non est

41 Dicendum est praedictum mysterium Trinitatis nec eludi, nec falsificari principium naturale quodlibet est vel non est in tota sua latitudine acceptum in qua, et cognitum, et acceptum a philosophis naturalibus sine ulla probatione excepto. Unde contentum dicendum est in modo probationis esse, quod de eodem subiecto reali verificetur esse, et non esse. Illud enim impossibile esse capacitatem in eodem subiecto reali, ut verificetur esse, et non esse, sicut impossibile esse dictorum utriusque, sic eadem definiatur esse capacitatem ad verificandum praedicata alterutrum contradictorium. Illud est manifestum, nam illud non esse evidenter incompossibile cum esse, est quoddam non esse reddens falsum illud esse quod supponimus esse verum, at in omnibus illud esse, quod supponimus semel verum, numquam est sub falsum: ac numquam in omnibus exponitur esse cum non esse, sicut loquamur de non esse, de quo loquitur naturale lumen. Hic discursus evidens, quapropter intendum nobis est probare hoc esse, quod in omnibus verificatur secundum assumptum: et abstrahendo a subiecto non esse contradictoriis illius esse, quod sub verificatur. In quo non solo peccaverunt authores distinctionis formalis, qui ex alia parte supponunt esse, et non esse omnino ex se esse contradictoria, ex alia vero se dicunt contradictoria formaliter tollis capacitatem subiecti, in quo se vehementer implicant, nam supponunt praedicatorum contradictoriorum implicatoria est capacitatem in subiecto, quicunque fingant addimentum illorum contradictoriorum formalem.

42 Accedamus iam ad dissolvendum argumenta, quae contendunt in omnibus de eadem simplicitate verificari praedicata contradictoria. Praeterea haec, hic Deus, qui est Pater, est eadem persona verum, et nihilominus est verum dicere, hic Deus est Filius, hic Pater non est Filius. Idem in humanis: hic Christus. Et Paternitas est una entitas, nihilominus verificantur haec, hic Deus est relatio, hic Pater non est relatio. Item

illa prata e' villis, ut e' villiatio cadunt sup. eand(em) entat(em), quae sunt Dei, et Petri.

43\. Ad 2^m dicitur libos eadem prata, quae in argum(ento) ponunt, unico et eodem prio a 2° dicta libas, quocumque tallo prata, quae videant 2° dictionis sonare, demonstro: 9. suppo. 9. prata e, sumpta in uno copula prior, importat identitatem inter subiectum et prata; parla vero non e' sumpta in una copula natura importat distinctionem; 9. quod quaelibet due copule applantur sectionibus tractatis, important 2° dictionem, 9. increatis identitatem. Et dictio est prata in gradu et lege 2° dicta, quamvis non sint phice. at istae duae copule quae applantur sectionibus divinis, de quibus e' sermo, nullas 2° dictiones inducunt siquidem important, aliam identitatem eminentialem, aliam distinctionem divinam eminentialem, quae sectiones nemo non oppunt, imo una libet sit ratio alterius dicta, et econtra: equivalentes his propositionibus: divinorum eminentiali identitate e' villis. Patrias eminentialiter distinctione nor e' villis, quae ut videlicet non sit 2° dicta, imo ex doctrina posita evadunt equipollentes.

44\. Pistas, ut essent 2° dicta, istae propositiones, naturaliter erat q. 2° dissentiret eidem identitati, cui 1° assentit, at nulla e; ergo non sit 2° dicta. Maior e' mihi certa ex propriis, quae recolo in Philos. Minor probatur: quia si 1° assentiat identitati pure, et 2° dissentiat huic identitati pure, erunt 2° dicta, sed 1° falsa erit, et 2° erit vera. 1^a e' falsa quia asserit identitatem puram formalem inter Deum, et villos, quam non dari sufficienter probavimus: unde 2^a natura dissentiens huic identitati pure, vera erit, atque 2° assentiat identitati eminentiali inter Deum, et villos, 2^a vero natura, huic identitati eminentiali dissentiat, erunt illico 2° dicta, sed 2° affirmativa erit vera, 2^a natura erit falsa, siquidem 2° negat identitatem eminentialem formalis cum villoe, quam dari sufficienter probavimus: Indubie quo sunt explicatae, e' evidens 2° dictio illarum propositionum, ideoque in utroque sensu e' evidens unam esse falsam, alteram veram, et econtra; nullus

ex

ex his sensibus, e quibus intendimus. Restat 3° ut sus illas duas pp^{les} propositiones, quod una est 1° quae copulative est, importat identitatem eminentialem, et 2° quae copulativa non est, importat distinctionem eminentialem. In hoc suasserimus istas propositiones non esse contradictorias, immo esse aequipollentes, et utramque esse veram. Probatur: quia 1° propositio: Deitas est filiatio ex vi parte est enuntiat identitatem eminentialem, hoc est, perfectionem, quae identificat Deitatem filio, sublegendo distinguit intra Deitatem Paternitatem a filio: at 2° propositio: Paternitas non est filiatio, ex vi parte non est, importat perfectionem, quae distinguit Paternitatem a filio, et identificat intra Deitatem Patrem cum filio. Quin hoc sunt illae duae propositiones sunt aequivalentes: ergo contradictoria identificare unum Deum cum Patre, et filio distinctis, et distinguere Patrem et filium identificatos, ut unum Deum idem realisse est, ac copulativa affirmativa est, importat perfectionem quae identificat unum Deum Patrem et filium distinctos: copulativa non est, importat perfectionem, quae distinguit Patrem, et filium, quos sub identificat, ut sint unus Deus. Quin hoc sunt illae duae propositiones, minime non sunt contradictoriae, immo sunt aequivalentes. Sectio 10, quo pacto in divinis eadem realis perfectio, sit communicabilis filio, et incommunicabilis filio, sine contradictione.

Sectio 10

Quo pacto in divinis eadem realis perfectio, sit communicabilis filio, et incommunicabilis sine contradictione?

45. Superest ergo inferre, quo pacto illius Patris communicabile filio, et quid incommunicabile sine ulla contradictione, quamvis communicabile, et incommunicabile sint eadem persona Patris: si enim communicatio realis est de qua in praesenti sermo est, sit identitas, et incommunicatio sit distinctio, fit manifestum, quod sicut Pater sonat identitatem Deitatis cum filio, subleque distinctionem Paternitatis a filio, ita ... [illegible] ... Deitatis Paternae, subleque incommunicatio ... [illegible] ... a filio: ... enim communicat suam Deitatem filio, non identificet ... [illegible]

illo

illa entitate reali sumpta, quae distinctionem a Filio, sed idem eminentiali,

et quoniam fit, quod Pater sit unus Deus cum Filio, et distinctus Persona a Filio. Quando autem dicit Pater non communicare suam Paternitatem, sed natam hanc propter identitatem eminentialis Paternitatis cum Filio [illegible] quia sit unus Deus cum Filio, sed affirmat quod illam partem non communicat distinctione eminentialis, per quam Pater non est Filius, nec eadem Persona cum Filio, et unus Deus, et idem Deus cum Filio. Unde idem affirmat quod 2a propositio Pater non communicat Paternitatem, ac fuerat affirmatum quod 1a, nempe Pater communicat suam Deitatem Filio.

46. Dices: Pater non se toto communicat Filio: ergo aliquid sui communicat, et aliquid non communicat. Antecedens probatur: quia si Pater se toto communicaret Filio, communicaret Filio esse Patrem: atqui non communicat Filio esse Patrem: ergo non communicat se toto Filio. Resp. quod apparet Pater se totum communicat Filio communicatione eminentiali, sive identitate eminentiali, unde non licet inferre quod aliquid sui communicat, et aliquid non communicat illa communicatione eminentiali, sequitur quod est Pater totus communicat Filio identitate illa eminentiali, et totum illud, quod est Pater, sit idem Deus cum Filio, non tamen Filius. Ad probationem distinguo maiorem: si Pater se toto communicaret Filio communicatione pura formali, communicaret Filio esse Patrem: concedo maiorem: si Pater communicatione eminentiali communicaret se toto Filio, communicaret Filio esse Patrem: iterum subdistinguo: communicaret Filio esse Patris, ut Filius sit idem Deus cum Patre: concedo maiorem: ut Filius sit Pater: nego maiorem. Concedo itaque quod Pater communicat suam Paternitatem Filio non communicatione pura, et formali, sed eminentiali, et non eminentiali quacumque, sed eminentiali tali, quae faciat Paternitatem non esse sive distingui a Filio quamvis sit Pater, et Filius sint una realiter Deitas.

47. Dices iterum: Pater non se toto distinguitur a Filio: ergo aliquid illius distinguitur realiter a Filio, et aliquid illius non distinguitur. Antecedens quia si Pater se toto distingueretur a Filio, Pater et Filius forent duo Dii [illegible] et haeretici: ergo etc. Resp. similiter, quod si loquamur de distinctione pura, nec Pater se toto nec secundum aliquid sui distinguitur [illegible] congerie a Filio: at si loquamur de distinctione eminentiali, verum est, quod eo

genere

genere distinctionis secundo distinguit a Filio, ita enim distinguit a Filio tamquam a Persona distincta, ut sit idem Deus. Unde si illa 2ª propositio: secundum aliquid sui non distinguit: neget hanc distinctionem eminentialem, est falsa propositio: Pater enim 1º afficit distinctionem eminentialem, et 2º non afficit identitatem eminentialem, in hoc sensu non sunt illae duae propositiones; secundum aliquid sui distinguit: secundum aliquid sui non distinguit, ut sunt 2ª dictio, imo negatio: Pater secundum se totum distinguit Pater secundum se totum non distinguit.

48. Concludendum igitur est: quod communicatio idem est, ac identitas, Incommunicatio est idem, ac distinctio. Communicabile est idem, ac identificabile. Incommunicabile est idem, ac distinguibile. Sicut ergo identitas opponitur cum distinctione ex supra dictis Ita identificabile, et distinguibile opponuntur inter se, et consequenter communicabile, et incommunicabile. Deitas est identificabilis in Divinis ut identificabilis identitate eminentiali. Identitas autem eminentialis sit sub distinctione, quae est ei eadem, quod dicitur loco supra, de quo patet identificabile eminentialiter predicatur sub distinguibile eminentialiter; Denique si Deitas est eminentialiter identificabilis Filio, sub erit distinguibilis eminentialiter a Filio, et sicut Pater est eminentialiter distinguibilis a Filio, ita erit, et eminentialiter identificabilis, quae omnia explicabant, quod eadem est Deitas una, quae facit unum Deum, et Personaliter distincta. Sectione 2ª demonstratur esse solum apparens 2ª dictio, quae debet inesse, et non esse Divinis.

Sectio II.

Demonstratur esse solum apparens 2ª dictio quae debet inesse, et non esse Divinis.

49. Multae propositiones sunt antiquae, quibus oriendam nullam inesse 2ª dictionem veram, sed tamen apparentem in iis, quae circa Trinitatem Divinarum Personarum explicant esse, et non esse, ut hoc Deitas est Filius: Hic Pater non est Filius: Haec Deitas communicatur: hoc Pater non communicatur, est proprietas, et Persona: Deitas non est proprietas, Pater et alius. [illegible] et ut evadant [illegible] definitionem [illegible] [illegible] idem praeter sed [illegible] eandem identitatem [illegible] [illegible], natam in altero per haec: nam hae propositiones: Prius est accidentaliter albus: Prius non est essentialiter albus

Clarane?

n' sit 9° dicta quamvis subiectis Petri, sitich, et praedicatis albus, sitich in utrag 9 pp°, Ergo vero non sit 9ª dicta, quia 1ª affirmat identitatem accidentalem, 2ª non negat identitatem accidentalem, sed essentialem: unde utraq evadit absolute vera pp°, quia ut essent 9ª dictoriae debebant importare eandem identitatem in una affirmatam, negatam in altera: hoc suppono.

50 Ad 1um facile propositiones de quibus est sermo esse 9ª dictas, quia hae duae propositiones Deitas est relatio, Paternitas non est relatio, quamvis loquantur de eodem realiter subiecto, et de eodem realiter praedicato, nihilominus 2ª non negat identitatem illam, quae fuerat expressa priori affirmata, nam prior affirmat identitatem eminentialem, 2ª vero non negat identitatem eminentialem, nam si eam negaret, fatemur, quod esset 9ª dicta 1ae, sed esset falsa. Ex hinc 9cludo, n' negat identitatem eminentialem, quae fuerat affirmata in priori propositione: ergo non est illi 9ª dicta: ergo salvatur apprime evidentia illius principii quodlibet est, vel non est: idem, quodlibet est eminentialiter, vel non est eminentialiter: quodlibet est formaliter, vel non est formaliter, quodlibet est accidentaliter, vel non est accidentaliter, quodlibet est essentialiter, vel non est essentialiter. Quod si interroges, quam ergo identitatem negat haec 2ª propositio Paternitas non est Deitas? Dico, quod identitatem puram formalem: nullam identitatem negare, sed affirmare distinctionem eminentialem.

51 Replicas 1°: distinctio est negatio identitatis: haec propositio Paternitas non est relatio affirmat distinctionem: ergo importat negationem identitatis. Dico quod distinctio creata non est negatio physica identitatis, ut in metaphysica probavi sed est physice entitas positiva, potest tamen dici negatio logica, quatenus verificat dissimilitudinem identitati. Ergo autem verificat dissimilitudinem identitati, quatenus est incompossibilis cum identitate creata, quae est pura, et formalis, distinctio autem divina quae non solum est compossibilis cum identitate, immo realiter ipsa identitas, nec est negatio physica identitatis, ut patet, nec est negatio logica, quia non verificat dissimilitudinem identitatis: unde haec propositio: Pater non est relatio n' importat negationem identitatis, sed tantum eminentialem distinctionem compossibilem cum identitate.

52 Dices 2°: distinctio sola: Paternitas a relatione

Verificat

Verifat hanc ppm: Sr n e illa: qd Lt non sit natio phica, est tn natio Loga Idemtis, na natio Loga e illa, quae cum sit in se aliquo modo verifat tn ppm nativa. Et

53. Ret: nando coaq, quia ppo illa in eo sensu accepta in quo verifat, n e diss Idemtati, S. ass eminentiali distioni: Unde obiectu illi non e natio Loga, na, ut saepe dixi, si ea parla non e sit diss Idemtati eminentiali, erit ad dicta S. falsa, ut aut vera sit, et non ad dicta, n debet explari p diss Idemti abstrati p priore ppm, S. p assensu distioni eminentiali. Insuper equivalet huic: Patri eminentialit disquit a Filio, quae n mi n ad dicit, imo equivaletalit alteri, quae e Patri, valet identifat Filio eminentiali Idemtate. Adde, q. distio creata n est prisse e natio Idemtis Loga, q explat p natore, s. q destruit Idemt, et aut distio divina n destruat Idemt eminentialem, n poterit ees natio Loga Idemtis eminentialis, est explet p natore, nunquam enim explabit vere p diss Idemti eminentiali.

54. Replas 3o: implat, quod haec ppo: Patri non e Filiatio: sit ass, nam evidens e eam ees diss. Probo nam eadem certitudine constat ees dissensu, qua constat ees nativam S. evidenter constat ees nativam: go evidenter constat ees diss. Ret in mente Loquentis illam copulam n e, correspondere posse duplicem ppm mentalem, altam, quae sit diss Idemtati, alteram, quae sit ass distioni, et utraque ppo mentali substitui externe illam vocam. Assero go, quod si substituat loco diss mentalis, atque adeo importet et exigat ad sui veritatem natorem Logam Idemtis eminentialis, erit falsa ppo; si aut substituat loco mentalis ass, quae intus assentit distioni eminentiali, ppo e vera et ipsius ass, imo illi equivalet. Pro utraque aut ppo mentali possum posse illa

vocal

Vocalis est evidens, nam omnes supponunt hos propositiones esse equivalentes Lapis est non vivens, Lapis non est vivens, siquidem sunt equivalentes: quoniam subiciuntur loco 2e, at 2o est assumpta dictioni: quoniam in illa Lapis non est vivens, potest substitui vocaliter ad supplendam propositionem mentalem, que sit assumpta dictioni.

55. Resp. ad 4m: evidens esse, quod illae propositiones Paternitas est filiatio, Paternitas non est filiatio, sunt contradictoriae: quod etiam est evidens quod hae Deitas est filiatio, Paternitas non est filiatio, sunt contradictoriae, si supponat Deitas, et Paternitas esse identitas. Ideo esse evidens illas propositiones hereticas aliquem sensum, in quo sint contradictoriae, nam si 1a loquatur de identitate pura et 2a neget hanc identitatem puram, et si 1a afficiat identitatem eminentialem, et 2a hanc identitatem eminentialem neget, erunt evidenter contradictoriae, si tunc una erit vera et altera falsa. Nihilominus asserimus hoc posse alium sensum, in quo est evidens illas non esse contradictorias, et in eo asserimus utramque veram esse. Et denique in eo sensu tamen sunt credimus esse revelatas. Sensus autem ille est, quem explicuimus, si sit non est, non sit dicta identitati eminentiali, sed assumpta dictioni, quia enim in creatis omnis dictio signat illa particula non est. Ideo etiam traducimus eandem particulam non est ad signandam distinctionem divinam cum hoc tamen discrimine, quod particula non est, cum loquimur de creatis, signat distinctionem in eodem cum identitate, et contra sufficiens ad verificandam dictam identitatem: at particula non est, cum loquimur de divinis, signat distinctionem: at eam cum eodem cum identitate reali, et contra insufficiens ad verificandam dictam identitatem. Sect. 12 Illatio notabilis ex dictis.

Sectio 12.

Illatio Notabilis ex Dictis hucusque &

56. Colligitur ex dictis, quod ad explicandum supremi Trinitatis mysterium, satis esse abstractionem a parte naturalis separata

Sit

ftiv, et ulla affirmativis de prato infinito, ug melig erit dicere: P r
e n filij, quam P non e filij. Hoc e: q prior ppo explatur
a Logicis Infinitum: P r e quidditas a filio, q. quis verij e voc
distinctis eminentialis, quamvis sit etiam verij: quod P e Identificatij
filio voc Identis eminentialis, quam e ids Deg cum filio, sed
Persona dista a filio: at vero ppo nativa P r n e filij, secundy
Logos, et cos usu poim negat omnem Identh Patris cu filio, atque
adeo nat etiam eminentialij: falsa ago erit absolute plata, et sine suf-
ficienti explatione, cum enim parla n malignantis [illegible] sit, omnem
Identh negat, nam affirmativa copula e aliquid illy Identitate [illegible]
Idio copula n e disquit Identh, et aequivalet huic: nec hac, nec illa, nec destruit +
illa Identitate, neq formali pura, nec eminentiali mixta e ids, nec
e ids Identitate faciente unam Personam, nec e ids Identitate faciente unij
Deum, in quo ppo omnino fallit, e enim P r aliq Identitate ids cu filio
nimp eminentiali, quae facit Patrem, et filium eundem Deum, quasi
Personas distinctas.

57. Sed ulterius Incommodo possit dilui, si nunquam
explicat nativa ppo, mediante copula affirm eminentialis perfectionis
Divinae, vi cuius verificatur de Identificatis, ut sint unus Deus, parla n e. Si
enim eminentia illius perfectionis Divinae sit Identitas, fiet ig. parla
n e nostra subscientia [illegible] posit natae cum Identh: Siquidem aliquod
genus Identitas affirmativ supplet, ug non debet [illegible] absolute, Patrem n e filij,
sed Infinitum: Pater vi alicuius distinctionis eminentialis n e filij; sic
enim [illegible] nil aliud [illegible], quam quod P r habet aliquam per-
fectionem eminentialem, quam et Identificatur filio, et ab illo [illegible]
Identificat ea Identitate, quae facit utrumque unum Deum, [illegible]
distinctis, quae facit utrumque distinctam Personam, quarum alia e filij, P,
et altera Pater n filij, quia vero e [illegible] in Patre, [illegible]
e idem Deus cu filio, et illa, quae [illegible] Persona a filio [illegible]

q.d illa perfectio dicit eminentialis distinctio, hoc est, diversitas cum identitate et eminentialis identitas, hoc est, identitas fere cum distinctione.

58. Unde ulterius colliges quod propositiones affirmativae in hac materia quae sonant identitatem, fere semper ita ut possint sine alia explicatione, et etiam servato rigore logico, nisi aliquando ad maiorem claritatem conciliandam doctrinae, ne videamur Sabellianis sentire, prudentia ventis explicationem expostulat, praesertim si audiant male animati aliqui. Ratio est quia attento rigore logico affirmativa solum exigit aliquam generis identitatem, quae supplementum adesset at vero negativae fere semper indigent explicatione, et opportuna distinctione et doctrina superius tradita. Ratio est: nam ut talis ait Augustinus supra citatus, ad loquendum de Trinitate magna laborat inopia humanum eloquium, ideo a creatis assumendae sunt voces ad explicanda divina quia tamen voces sonantes identitatem in creatis excludunt distinctionem, et voces sonantes distinctionem excludunt identitatem, unde fit, quod eaedem voces in divinis usurpatae videantur prima specie aliae identitatem, aliae distinctionem excludere, propterea ita loquendum est, ut constet nos de ea identitate loqui, cum dicimus esse unum Deum, quae non excludat ab hac Deitate distinctionem trium Personarum, et de ea distinctione loqui, cum asserimus esse tres Personas distinctas, quae non excludat ab hac Trinitate perfectam identitatem, quam habet unus Deus.

59. Denique hanc doctrinam existimo tradidisse licet obscure Caietanus 1a p. q. 39 art. 1. ubi enim arguit: scilicet et explicans, quo pacto eadem entitas realiter relativa sit, immo ac relatio, eadem quae sit incommunicabilis, et incommunicata tribus, sic fatur, ad evidentiam horum scito, quod sicut in Deo, secundum rem est una res non pure absoluta, nec pure respectiva, nec composita ex utraque, sed eminenter habens quod est respectivi et quod est absoluti, ita in ordine rationali secundum se non quoad nos loquendo est in Deo unica res formalis

n

n pure absolutas, neque pure respectivo, n pure communicabilis, neque pure incommunicabilis, sed eminentasse Ithnery, et quidq absolutae perfectionis est, et quidquid trinas respectiva exigit. Et paucis interiectis addit. Et propterea quemadmodum virtutis inferioris non ut dearticulate, et distincte sed ad unam simul utrumque, etiam formaliter elevant, multo magis absolutum, et respectivum ad unam rem, et rationem formalem Dei elevant. Unde ad sensum Scoti natur... ... ex hoc enim ... est unigenitus formalis in se non sequitur: quo tamen est communicabilis secundum statum quo est et communicabilis, et incommunicabilis. Haec Caietanus.

Sect. 13 Satisfit obiectionibus aliquibus.

Sectio 3a

Satisfit obiectionibus aliquibus.

60\. Obiicies 1o: quod formaliter distinguit Deitas Patris a Deitate Filij, ac Paternitas Patris a Filiatione Filij: hoc autem est omnino absurdum et nullatenus concedendum. Satisfit, quod formaliter distinguit, distinctione eminentialiter mixta Deitas Patris a Deitate Filij, ac distinguit eadem distinctione genere Paternitas a Filiatione. Quod si recte explicetur, et intelligatur non modo non est absurdum, immo est catholica veritas; nam sicut Paternitas distinguit a Filiatione, ut duae Personalitates, et una Deitas, ita Deitas Patris distinguit a Deitate Filij, ut una Deitas, et duae Personalitates, in quo formaliter distinctio eminentialis distinctio.

61\. Obiicies 2o: Deus non est realiter tres Personae Dei; Deus autem est realiter tres Personae divinae: quo aliquod praedicatum convenit Deitati quod non convenit Patri, sive quod negatur de Patre. Satisfit, quod Pater est identitate eminentiali idem cum tribus Personis, sicut Deus est idem cum tribus. Unde licet idem sit a parte rei ... ... Paternitate ac Deitate cum tribus Personis, nam sicut Deus est idem ... ... Paternitas Patre est idem Deus tres Personae et ... non ... ... Deitas est Patre taliter, ut ... ... tres Personas ...

i, ita ut asserere, quod Pater secluses aliis est tres Personae, sed quod Pater est Deus tres Personae, idest, ita idem formaliter cum tribus, ut subsit unus Deus cum tribus. Ad formam quod nanda est maior, si de identitate eminentiali sermo sit, de hac enim loquendo vere Pater est tres Personae vel Deitas.

62. Obices 3°: Deitas non generat, nec generatur, Paternitas generat, et filiatio generatur: ergo aliquid dicitur de Paternitate quod non dicitur de Deitate, et aliquid negatur de Deitate, quod affirmatur de filiatione. Fatetur, quod realiter loquendo Deus generat, et Deus generatur, unde si sufficienter explicemus nos loqui in sensu reali, et non in sensu formali, possumus optime dicere, imo necessario dicendum est, quod Deitas generat et Deitas a parte rei generatur, nam cum copula est ut aliud significet quam identitatem realem implicat, quod si identitas realis non sit vera, quod Deitas generat, sive est generatur, quod Pater est generans, ut patet explicando per nomen humanum. Deitas realiter identificatur cum generante et realiter identificatur cum genito, cum autem definitionem Deitatis nec generare, nec generari, definitione in sensu formali; hoc est, quod Deitas ut possit esse non includit generare, alias exit de omnibus Personis generare.

63. Dices: nullius momenti dicitur communem ecclesiae tradentis Deitatem, nec generare, nec generari, si tamen loquatur in sensu formali post operationem intellectus disquirendo Deitatem cum proprietatibus particularibus singularum Personarum, quid enim refert scire quid habeat ipsa post operationem intellectus, ut id accurate ab ecclesia definiatur, quae solum intendit fidelibus tradere, quid habeat ipsa Deitas ante omnem intellectus operationem: Deus fideliter refert ad cognoscendum quis sit Deus, et qualis sit Personarum Trinitas nosse, quod semel. vel formaliter est. utilis ante operationem intellectus formalis post operationem intellectus disputat Deitas ut est a propriis Personalibus, eaut accidit et nec generat, nec generatur. Refert enim scire an tres Personae

sint

sint Patres, an una Idea sit Pater, et non Filius, et altera Filius
et non Pater, et altera spirata, nec genita, nec generans.

64. Obies 4°: Filius Incarnatus fuit, et non fuit Incarnatus Pater: ergo distinguuntur Filius, et Pater. Resp.: Concedendo Conseq. de distinctione Eminentiali. At dices: innata Ia unio hypostatica terminat ad naturam D. et non terminat ad Patrem: ergo aliquid praeter convenit naturae D. quod non convenit Patri. Resp.: haec solum arguunt in praecedentibus esse soluta. Sicut enim Deitas de reali idem Deus Pater, et Filius, non tamen propterea Pater est Filius identitate pura, ita Deus Filius terminans unionem hypostaticam est idem Deus cum Patre, non tamen propterea infertur, quod Pater terminet unionem. Infertur quidem, quod Pater est idem identitate eminentiali cum Filio terminante unionem, et incarnato, non tamen infertur quod Pater incarnatus sit. Adeo, quod sit Pater sit idem identitate eminentiali cum Filio, non tamen propterea infertur Patrem esse Filium identitate faciente unam Personam, sed identitate faciente unum Deum. Ita Pater non incarnatus, et Filius incarnatus sit idem Deus non tamen propterea Pater est incarnatus, quod autem Divinitas in Filio incarnata sit definitum invenio in Concilio Remensi sub Eugenio III. Credimus, inquit, Concilium, et confitemur ipsam Divinam, sive substantiam D. sive naturam D. dicam incarnatam esse, sed in Filio. Legat Vasquez 1. p. q. 120 cap. 2.

65. Obies 5°: Innata Ia non reddit rationem sufficientem propter aliam aliter affectiones Divinae non distinguantur distinctione Eminentiali. ergo etc. Resp. quod rationes illae, quibus colliguntur probant ... Scholastici tam esse in Divinis aliquam processionem, et contra tam tres Personas sufficienter probant in nostra Ia nulla alia praeter Divinam distinctione Eminentiali ad faciendam ... Personam, nam distinctio emi-

nentiali

eminentialis multiplicatur ratione Personarum.

66. Obies 6°: In nostra sententia non explicari, cur non detur praeter Mysterium aliud Trinitatis inferius Divino, scilicet, quod reperiri possit in rebus creatis distinctis eminentiali distinctione: ergo etc. Dicendum, quod omnia illa tum Sacrae Scripturae, tum etiam Patrum testimonia quae probant Mysterium Trinitatis esse supernaturale et superare omnes captus intellectus creati, probare sunt eam Trinitatem et unitatem substantiae esse incommunicabilem cuicunque creaturae siquidem hoc se evidens est, quod si illa perfectio tanta est, ut solum supernaturaliter possit cognosci a creatura, etiam solum supernaturaliter haberi valet hoc esse ab eadem a creatura.

67. Obies ultimo, a nobis non adhuc explicari, quid sit haec eminentialis distinctio, et consequenter nec quid sit Mysterium Trinitatis: ergo etc. Dicendum: In tota hac disputatione mihi non fuisse propositum explicare Trinitatis Mysterium, sed solum ostendere, quod revelata a fide circa Trinitatem Personarum Divinarum non pugnant evidenter cum principiis naturalibus, nec ab illis refutari. Ostendi autem non pugnare evidenter, quod quaecunque argumenta excogitavit naturale lumen contra veritates revelatas de Mysterio Trinitatis omnia aperte dissolvimus, et quidem posse, sed tamen nativae. Disputatio 6ª An Divina essentia ante opus intellectus distinguatur a Divinis Relationibus?

Disputatio 6ª

An D. essentia ante opus intellectus distinguatur a Divinis Relationibus?

1. Dico 1°: non distinguitur distinctione pura formali eius generis, quae reperitur in creaturis, nec tamquam res a re, nec tamquam modus a re. Haec 1ª conclusio est de fide definita contra Gilbertum Porretanum in Concilio Remensi sub Eugenio 3° ut testis est D. Bernardus serm.

8o sup. Cantica, et D. Bonavent. in 1 sent. dist. 33 q. 2 D. Gregory et Gilberty Porretany. Videant acta Concilii ap. P. Vasquez disp. 120 citata cap. 2. In hac veritate probanda n. immoror, q. est via ê vo cuivis catholico.

2. Dico 2o: nec distinguit essa D. à Relationibus distinctione formali, media, sive ex natura rei. Hec 2o statuit 2o Subtiliores Doctores, et sufficienter probata à nobis ê tota disp. 3a huius 2o versic.
Dico 3o: nec distinguit essa D. à Relationibus distinctione virtuali, quam recentiores mirabilis nuncupant, sic eorum explet, quam aut his illis intendunt q. sufficit sit capacis ad 2o dictam. Hec 2o sufficienter probata nobis ê tota disp. 4a huius 2o versic. Ex quâ pretendo exunt arguta, nullius robur et firmitas.

3. Dico 4o: Divina essa distinguit ante operationes intellectus distinctione eminentiali, et in hoc sum etiam virtuali à Relatione qualibet. Divina distinctio eminentialis, et virtualis explicatur, ut à nobis disp. proxima dictum ê. Hec 2o const. ex dictis: nam distinctio eminentialis ê sum realis identitas, sive perfectio, sum identitas transcendens realis, et realiter distinguens: at essa D. ê perfectio sum identitas fata, et sub hoc suo ee tali distinctionem aliter à Patre: 2o distinguit eminentialiter à Patre, q. identificet Deitas Patri, ex fide constat q. Deitas realiter sumpta distinguatur, etiam ap. nos distat ex fide, nam Deitas in Filio realiter ê Deus Filius: 2o si Deus Filius distinguit à Patre, Deitas realiter sumpta, sive realiter Deitas distinguit à Patre n. tamquam duae Deitates, s. tamquam duae Personae, et una Deitas, q. sufficienter constat ex dictis, nec ê, cur ulterius in hoc explicando moram trahamus. Disp. 2a An Deitas ratione realiter objective ex 2o se distinguatur à divinis Relationibus?

Disp. 7a.

An Deitas roe roata objective Prescindenti, disquat à Divinis Relaibus?

N. 1. Dico 1o: disquit Deus roes roata à Divinis Relaibus, seu Personis. Hec 1o est mihi omnino certa, quam probo 1o: Distinctio rois roata nil aliud est, quam multiplicatio Conceptuum, logice non equivalentium circa eandem realiter entitatem: at Conceptus explanantes Deum, ut unum, et Deum ut trinum non sunt equivalentes: ergo faciunt distinctionem rois roatam, sive fundatam in utroque fundamento dolt. Maiorem mihi certam ex prius, que supposui, in Antologia, et in metaphysica: minor autem manifestè constat, nam Deus esse productivum Creaturæ, et esse productivum Personarum Divinarum, non sunt Conceptus logice equivalentes: atqui esse productivum Creaturæ pertinet ad Conceptum essentiæ Divinæ, et esse productivum Personarum Divinarum pertinet ad Conceptum Relationis: ergo Conceptus explanans essentiam, et explanans Relationes, non sunt Conceptus logice equivalentes.

2. Confirmatur: distinctio roatis fit per Conceptus explanantes eandem rem realiter in ordine ad diversa Connotata: at Conceptus Omnipotentiæ, explanantes entitatem Divinam in ordine ad creaturam, Conceptus vero explanans Relationem Paternitatis, explanat eandem Divinam entitatem in ordine ad Personam Divinam producendam: ergo explanat eandem rem in ordine ad Connotata diversa, atque adeo inducunt in illa entitate distinctionem rois roatam.

3. Dico 2o: Non disquit essentia Divina à Relatione Paternitatis distinctione precisionis ex parte obiecti. Sed solum formaliter prescindenti, et loquor de his Conceptibus Deitas, Pater, et ex distinctione roatis ex dictis Conceptibus resultante.

4. Hec 2o; qui ita supponit ex Philosophia 1o distinctionem rationis circa naturam distinctionis rois roatæ 2o distinctionem inter obiectivè prescindentes,

et

Et n praescindentes ob aue, in eo potissimum stat, quod ob aue praescindentes asserant unam partem obi cogni formalit, et aliam partem incognitam remanere, siveri cognosci formalit, sed solum materialiter, quitamen praecisiones ob aua s oderant, instantes defendunt esse impossibile; quod una pars obi cognat, et alia non cognat formaliter, si partes obi inter se realit, et ex se nulla sint distinctione discreta. Perinde tenent omnes entitates obi ex parte sua sumpti, cognosci formalit quod unam cognem praescindentem, et tamen cogni omnimodo formali posse cognendi, nam ens hoiis, quando cognit per conceptum a tali, est tota cognat, non tamen cognit totaliter, quia cognit in ordine ad sensationem, cum tota eadem cognosci possit in ordine ad ratiocinia. Hanc sa, 2am defendi in toto physico dicursu et in mat de attributis Divinis, noviter firmabit Deo dante.

5. Hoc posito: Dico 3o: Conceptus attingens essam attingit totam, illam realiter esse, et tamen modo, quo cognilis est. Conceptus attingens essam est praescindens a relationibus, tamen formalit, sive ex parte actu cognentis, et tamen ex parte obi cogniti. Prob: quia rego interrogationem, illud quod attingit cognitione sit realiter, seu formaliter? Si vis affirmare: ergo totum illud obum quod attingit a b actu realit, et etiam formaliter ex parte sua, quia est, et eadem identitate. Si ergo: non est tamen ex parte sua deitas: ergo totam illa realiter cognitum conceptu dei, qui praescindit de singulis perfectionibus: ergo totam illam realiter cognitum formalit a b actu. Probat: quia cognosci formalit, nihil est aliud quam denominari cognitum a cogne tamquam a forma. At totum obum realiter sumptum denominari cognitum a cogne illa, tamquam a forma: ergo totum obum est formaliter cognitum. Maior patet, nam formalis denominationis est aliud, quam subjectum, et forma. Minor: totum obum est subjectum denominationis cogniti, et cognitio est forma data cogne totum obum evadit formaliter cognitum. Inhiat enim, quod debet denominatio cognitum a forma, nisi subjectum formaliter tale denominet.

6. Dices: ... [illegible]
Secundo dicta: ergo ... [illegible] cognosci non cognitum ... [illegible]

Praeterea

cognitas Relatas. Relinquendo autem, quod nandum est tota disputatione precenti probavimus.
Dices iterum: Filius cognitus, non cognito Patre; ergo vel cognitus sunt filio cognitus
esse, vel non cognitus esse. Si dicatur cognitus esse, habetur intentum, iam enim
cognitus esse, et non cognito Patre; si dicatur non cognoscit esse, habetur similiter intentum,
iam enim cognitus filius non cognita esse. Ergo nostro dicendum est, quod posset cognosci
Deitas non cognito Patre, vel posset cognosci filius non cognita Deitate. Et dicitur
quod cognito filio cognoscitur Deitas, non sub conceptu formalis communi omnibus per-
sonis, sed sub gradu formali dicernente inter unam et alteram Personam; et similiter
dicendum est, quod tunc cognoscitur realitas Patris conceptu proprio filij, non conceptu
formali Patris, et hec quidem omnia tam ex doctrina Philosophica tradita pro libris huius
rationis, tam ex doctrina Theologica tradita in precenti disputatione, quantum arbitror, abunde
de constant. Controversia 4ª de ijs, quæ pertinent ad Personam Patris.

Controversia 4ª

De ijs, quæ Pertinent ad Personam Patris.

Materia huius Controversiæ quoad precipuas eius di-
fficultates ex ordine expendimus controversia 1. et si quæ restant alia gravioris
momenti controversia proxima, cuius materies est ortus divinus, nobis expendenda
veniunt. Cum enim Filius ut talis sit conceptus correlativus ad Patris inseparabilis
est notitia de Filio, ut talis, a notitia de Patre, ut prolis Patre, et tota dicta
ad Filium. Solum restat inquirere an Innascibilitas sit propria Patris notio, et
an constituat formaliter aliquid positivum an formaliter consistat in natiuo. Utro-
rumque quæstionum facilis est resolutio. Dicendum est, quod Innascibilitas est conceptus
notionalis Patris, si eo nomine excludat omnem processionem Patris ab alia Persona;
Patri namque procedere est de Filio, et Spiritui Sancto: quod solum Patri est, qui
ab alia Persona intra Trinitatem non procedit; ergo in hoc sensu Innascibilitas
est conceptus notionalis Patris: at si Innascibilitas tantum excludat processionem ab
alio per veram Nativitatem, in hoc sensu Innascibilitas non est Patris notio, nam etiam
Spiritui Sancto convenit nec esse natum nec nascibilem.

Circa

Circa 2am 9s nonparum immorandum foret, nisi ea diffuse unaliter solvissem in metaphysica, ubi docui, quod omnis conceptus excluderis a subiecto prat... illi impositus, est conceptus positivus, et autem innascibilitas sit conceptus excludens a Patre prat... illi imposite, impossibile enim est Patri oriri ab alia Persona hinc est, quod innascibilitas Patris sit conceptus positivus, sive ipsa entitas positiva Patris, se ipsa formaliter excluderis ortum ab alio: hinc est, quod conceptus distinctionis realis, et irrationalis apud me sint positivi conceptus, sicut insensibilitas in lapide, et irrationalitas in bruto. Haec autem doctrina in materia de attributis omnis, iterum inculcanda est, cum de attributis Dei nativis, seu quae per naturam explanare agendum erit, ideo innovandi ab ea repetenda opportune abstinendum duxi.

Controversia de iis, quae pertinent ad Personam Filii. Disputatio 1a. an sufficienter explicetur 2a Persona esse Filium, quia accipit a Patre naturam secundam. Sectio 1a. statuit de fitio generatoris vitalis constituentis Filium.

Controversia 5a

de iis, quae pertinent ad Personam Filii.

Disputatio 1a

An sufficienter explicetur 2am Personam esse Filium, quia accipit a Patre naturam secundam.

Sect. 1. statuit de fitio generationis vitalis constituenti Filium.

1\. Fide Divina constat, Iussiue 2am tamen Trinitatis Personam esse Filium, et a Patre procedere per veram generationem, quae denotat terminum productum, et utcumque productum, sed genitum, sive natum; Spiritus vero S. nec nasci, nec generari, sed spirari, ut patet ex simbolo Athanasii Spiritus S. a Patre et Filio, non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens. Et antea de Filio dixerat, Filius a Patre solo est, non factus nec creatus sed genitus. Ex his autem quae fides ab omni errore fidelis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Spiritus Sanctus [illegible] [illegible] a Patre et Filio [illegible] landis nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sectio

concendy non est, et augeri difficultas ex collatione 3ae cum 2a Persona; si enim in modo procedendi altera ab altera disparet, difficile admodum apparebit discrimen inter utriusque processionem, et quod 2a sit filius, 3a filius non sit; hoc ergo discrimen in hac et proximis disp. examinandum est, nec pro-spondeo omnem me satis examinaturum, singulare hoc foret et prolixitatis immodicæ, et modicæ utilitatis.

2. Explicanda vero est definitio generationis vitalis: est origo viventis a vivente a principio coniuncto in similitudinem naturæ. Generatio hæc reperitur solum in viventibus, nec in viventibus quibuscumque, sed in viventibus sensitivis; nam viventia vegetativa etsi procedant alterum ab altero in similitudinem naturæ non consueverunt vocari filii. Propterea origo hæc debet esse viventis substantialis, non accidentis vitalis, nam actus intellectualis non dicitur proprie filius mentis, et analogice, et fictum, et conceptus mentalis dicitur: debet ergo esse origo suppositi alicuius viventis a supposito vivente. Et si aliqui dicant originem hanc debere esse alicuius viventis in actu 2o, non vero viventis vitalitate: vivendi explicationem non probo, quia vita Dei est vita 1a in actu 2o vitali [illegible], intellectiva, et volitiva, et ex hoc ipso capite non excluderet suppositum procedens a ratione filii; si essentialiter excluderet a se vitam omnem in modo actus primi, dummodo esset suppositum essentialiter vivens vita propria actu 2i, si videlicet principium esset essentialiter cognitio substantialis, non ex hoc capite excluderet a vera generatione vitali talis processio.

3. Particula illa a principio coniuncto, aliqui omnino reiiciunt, putantes ex illa definitionem non statim destitui propria generationis vitalis dummodo cetera adsint. Si enim, inquiunt, vivens procederet a vivente in similitudinem naturæ, quamvis non procederet ex principio coniuncto, foret vere filius. Alii tamen eam particulam ut necessariam requirunt, quia sufficienter [illegible] existimant inductione facta, in omnibus enim generationibus vitalibus reperimus filium a suo principio fluere ex principio coniuncto. Et ergo explicatur conditio hæc, quod scilicet a principio producente

fluat

fluat pars aliqua prīj subsij, quę sal maneat in tr̃o genito. An autē partula hęc substalis deffluens a prīo generante, et in tr̃ij genitij decidens, concurrat effective ad illiq productionē, an solum passive, velutt pars materiae, ex qua formet, et componat terminus genitq; etiam quamvis de facto effective concurrat, iste concursq effectivq natiqs sit ad constituendā essentiā generationis vitalis, de qua in prenti ē sermo, adhuc explanatū n̄ ē.

4. Ulttimo tandē petit, quod ter̃ij productij viuens procedat in similitudinē naturae, partula hęc multipliciter explanari solet a theologis; sunt qui dicant filium esse tr̃ij, qui producit a suo prīo movere, seu producente ad instarre, seu producente eo peculiari modo, et tn̄ processio, quem nam unaliter servat. Hunc autē modū tn̄ propriū unusquisq pro libito explat. Alij dicunt eū tr̃ū producere movere, qui procedit a prīo naturali; eum autē, qui procedit a prīo voluntario, et libero n̄ procedere movere, sed more voluntatis. Hinc infferunt, quod 2a Trinitatis Persona procedens pr intellectū, quię potentia naturalis procedit a prīo operante movere, et quod 3a Persona procedens pr voluntatē, quę ē essentialiter, et radicaliter potentia libera non procedit movere, sed more voluntatis. Unde tandē concludunt 2am Personam esse filium, non vero 3am. Demum alij dicunt eū trium procedere movere, qui procedit ab unico prīo, eumautē n̄ procedere movere, qui procedit a duobus prījs ut ab unico, quę ideo dicunt, ut tandē concludant 2am Personam esse filium, non vero 3am. Omitto explicationes alias, quę et excogitatę sunt noviter, et ingeniose inventę. — p cedere +

5. Circa similitudinē autē tr̃i producti cū prīo generante non ē una doctorum omnium mens, sunt qui reputent, n̄ esse sufficient intentionalē similitudinem perfectam imaginis, qua dicitur intellectualis, et vitalis expressio, et viva imago ab intus producta suā debet repraesentare. Sed requisi. aiunt realem similitudinem quę consistit in eo, quod unum ex natura sit, sicut aliud ē, ... in qua conveniant univoce in perfectione essentiali. Demum ... aliud dicunt, quod scilicet conveniant, et similitudo requiratur, aliis tamen genetica convenientia in esse vitae ...

Martinez.

ut sufficient admittunt. Alij univocam convenientiam in specie atoma, sive infima, ut naturae reponunt. Alij vero similitudinem in natura exponunt, qualis non est apud illos idemtitas. Alij idem in eadem natura a subsistentia exsistimant, ut in decursu disputationis patebit. Sect. 2 explicatur discrimen petitum a fecunditate.

Sectio 2ª

explicatur discrimen petitum a fecunditate naturae.

6\. Igitur supposita definitione generali vitalis, quam nomine tenus omnes admittunt, in re vero potest petere definitiones, quot casus. Ingeniosi Doctores e recentioribus docuerunt, ideo esse personam fecundam, non vero naturam, quia persona dicitur natura proprie dicta, et stricte accepta, hoc est, essentia cum potestate illam alteri communicandi. Si vero dicitur essentia quae non nisi latiori accepto vocatur natura, quia est fecunditas, ut dicitur (Deus non dicitur potens) effective communicandi, sed verbis productionis ad intra.

7\. Pro huius doctrinae explicatione supponunt discrimen esse non levem inter essentiam, et naturam, ut constat ex D. Thoma 1. p. q. 36 articul. 2. ad 3m: sic aiente: quia natura designat principium actus, essentia vero ab essendo dicitur, possunt dici aliqua unius naturae, quae conveniunt in aliquo actu, sicut omnia calefacientia, sed unius esse dici non possunt, nisi quorum est unum esse. Et ideo magis exprimitur unitas Divina, per hoc quod dicitur, quod tres personae sunt unius essentiae, quam si dicatur, quod sunt unius naturae. Et q. 42 art. 5º, dicendum, quod natura quodammodo importat rationem principii, non autem essentia. Haec D. Thom. In quibus vides quod nomen naturae proprie loquendo sonat rationem productivi.

8\. Igitur essentia nihil aliud est, quam id quo aliquid est, quaecunque illud sit. [illegible] [illegible] natura, at natura proprie, et stricte accepta [illegible] [illegible] principium. Et cum [illegible]

quere eliq in quo e' 1° ipse ?, et secundu acciden. In hac deffoe ?
? plexus e' na omb. perfectiz creatz. et increatz, hancauh ? ab omb. perfec
tionib. ne creat. separemq, in hunc m. deffire possumq e' ?, et radicalle
prin. operon. Immanentis: Igit ut na aliqua perfectissa na sit, non
requiit ut sit ca. productiva ad intra, nec quod sit capax mot., hec e-
nim potius spectant ad omb. perfectiorum ne ? comitant na creatz ut ?
? fectaz, quaz petunt ex ? , solum exigit, quod sit ? prin.
sive substalle prin. operois intus se producti, sive ita producti ut ? producti
maneat intra prin.

9. Ex hac deffoe ne constat discrimen int. secunda
et 3a persona, suffins ut 2o sit filius, et ut excludat 3o a roe
filij. Pt: quia 2a persona procedit ut filius in na proprie, et stricte accep-
ta suo prio: go est filius. Ansp: quia na proprie, et stricte accepta
e' prin. substale ? operois immanentis, sive manentis intra suum prin.
at 2a persa ? ut verum prin. substale operois immanentis, sive
manentis intra suum prin: go 2a persa procedit, ut silis in na stricte
accepta suo prio. Conspt: quia ? prin. immanens substale, e' ?
na in su stricto vocis ? in ? prin. immanentis, sive producentis ad intra,
assimilat 2a persa ?: go in na stricta assilit 2a persa ? suo
scilicet prio, hec go 2a persona ? petit ex deffoe generao ?ultallis, g.
scilicet sit origo viventis a vivente a prio ? in silitudine ne.

10. Hinc clare apparet, quod 3a persa, n' sit
filius. Pt: 3a persona non procedit ut similis in na stricte accepta
suo prio: go 3a persa non e' filius. Ansp: quia 3a persa n'
procedit ut prius immanenter productiva, sigi ? 3a persa nil ?
ad intra producit: go non procedit ut filius suo prio in virtute immanenter
productiva: ergo procedit ut simil. in na stricte accepta: ?
? quia na stricte accepta [illegible]

+ virtute

Spiritus Sanctus non procedit ut sic proprie sed virtute adintra productiva qua non procedit ut Patri Filius innata stricte accepta. Et cum passim Eccl[esiae] Doctores, et Patres clamant Spiritum Sanctum unius esse cum Patre et Filio, nomine naturae latissime accepto utuntur, comprehendentes naturam, cum qua de esse essentiali, et Deitate, quae est communis Spiritui Sancto cum Patre, et Filio dubitat Catholicorum nemo. Igitur quamvis eque consubstantialis sit Filio Patri Spiritus Sanctus, ac Filius Patri, Spiritus Sanctus Filius non est, quia consubstantialis est Patri, et Filio in Deitate communi, sive in essentia, non tamen in natura stricte accepta prout est principium immanens productivum.

11. Doctrina haec non leviter roboratur ex Concilio Florentino sess. ult. in literis Unionis, in quibus Latini Patres rationem reddunt, cur in Symbolo apposita fuerit particula, quae ex Patre Filioque procedit. Hoc enim hanc designant, neque aliqua ambiguitas relinqueretur an Filius Spiritus Sancti principium sit, et in aliquam incideret haeresim nam credentes Spiritum Sanctum ex Filio nequaquam procedere, necesse est ut inficiantur Spiritum Sanctum ex solo Patre procedere, ac consequenter non esse Filium. Ex his verbis sic arguitur: qui crederet Spiritum Sanctum non procedere a Filio, vi legitimae consequentiae tenet procedere Filium non esse Filium: ergo Filius in ratione Filii constituitur per activam productionem, qua producere potest adintra Spiritum Sanctum. Et ideo quod nisi Filius ex ratione Filii requirat virtutem adintra productivam Spiritus Sancti, nulla foret consequentia haec: Filius non producit Spiritum Sanctum: ergo non est Filius. Probatur: nam ante virtutem spirandi supponitur Filius in ratione Filii sufficienter constitutus ut voluerunt oppositi Doctores: ergo eadem tollatur a Filio post Filium adaequate constitutum, quamvis sit spiratio activa, nequit ab illo tollere rationem Filii. Hoc consequentia intra [illegible] authoritatis efficax.

12. Notandum in vero, quam plures ex Patronis huius sententiae unanimiter asserere, nam esse de constitutione Filii, quod Filius producat

Spiritum

accipiatũ suo prio virtute productiva alterius personae, seu suppositi sibi similis

In hoc arbitror rationem huius rei, et sine fundamento et sine causa loqui

esse mihi manifesta: quia nos, ut nos stricte accepto non est formaliter

prium productivus alterius suppositi, sed potius Immanenter productivus: quod

ut illius productum assitet suo principio in natura stricte accepto non requiritur, quia

illius productum assistet suo principio Inutiliter productiva alterius personae, seu suppositi

patet evidenter causam, quia potius Immanenter productivus non est formaliter potius

productivus alterius suppositi, Imo In creatura productivus alterius suppositi non est

Immanenter productivus: solum petit filio, quod sit potius Immanenter

productivus, et In hoc assistet suo principio: quod non petit pro filio, quod sit potius

productivus alterius suppositi, petit tamen filio Dei: quod sit potius productivus

alterius suppositi, quia In Divinis simplex potius productivus adinitia, quod

non sit productivus suppositi. Sect. 3ª defenditur ab argutis doctrina praecedens

Sectio 3a.

Defenditur ab argutis doctrina precedens.

13. Doctrinam superiorem tradidere noster Zuniga tomo de Trinitate disp. 1 dub. 10. P. Petrus Hurt. In manuscriptis de Trinitate et 3. p. disp. 87 de Incarnatione sect. 5. subsect. 12 § 108, et Doctores ad modum recentiores huius Provinciae, quibus se refferunt August. Anselmus, Richardus Victorinus. D. Bonaventura. Aureolus, et alios, quos In textu alii viderint, qui testimonia praedictorum Doctorum In proposito fundare potuerint. Alii tamen doctrinam praefatam vehementer stomachantur, ut nova, novit loquens Inaudita antiquis Patribus, et Theologis, quibus tamen textus depromserint expendamus.

14. 1º opponunt: Filius Divinus formaliter est filius, per quod cum omni filio creato convenit, ... et ab eo non filio ... Spiritus Sanctus excludit a ratione filii, ... quod convenit cum

omni, quod non est filius, et differt ab omni quod est filius: at filius Divinus non convenit cum filio creato per virtutem ad spirandum, nec Spiritus S. differt ab omni quod est filius per infecunditatem ad spirandum: ergo 2a Persona non ideo est filius, quia fecunda ad spirandum, nec ideo Spiritus S. excluditur a conceptu filij, quia infecundus ad spirandum. Similiter patet. Quia id propter quod secunda Persona est filius, scilicet virtus spirativa, deficit filio creato. Rursus id propter quod filius creatus vere et proprie filius est, deficit filio Divino; scilicet accipere a suo genitore naturam fecundam ad generandum: ergo etc. Hoc argumentum [illegible], ut constat ex notabili praesupposito ad calcem sectionis praecedentis.

25. Dicet ergo, quod filius Divinus in ratione communissima et abstractissima filij ut sic, convenit cum filio creato, non in ratione particulari et individua talis filij. Ultimum, quod de ratione communissima filij ut sic in qua convenit increatus cum creato filio, non petit virtutem spirativam seu productivam voluntatis, imo nec generativam alterius filij, imo nec productivam alterius Personae; tamen petit similitudo in conceptione perfectissimo, qui solum salvatur in virtute ad intra productiva, quia ergo 2a Persona habet virtutem ad intra productivam, hoc est, immanentem, qua caret Spiritus S. 2a Persona est filius, non vero 3a. Praeterea, quia virtus haec ad intra productiva in 2a Persona est virtus spirativa. Ideo dicitur, quod 2a Persona est filius, quia habet virtutem spirativam, non quia ex conceptu filij abstractissimo a creato, et increato petat virtutem spirativam: Sicut ideo Rex est filius sui Genitoris, quia accipit humanitatem a suo Genitore, licet non petat ex ratione filij quod producat humanitatem, sed solum similitudinem Patris. In forma dispositionis [illegible]: per se [illegible] filius Divinus est filius secundum conceptum abstractissimum filij, per quem cum filio creato convenit: concedo maiorem; per id est talis filius [illegible] conceptu talis filij, per quod convenit cum filio creato: nego maiorem: Caetera [illegible]

2° opponunt: quamvis Filius Q. n accipiat à Suo patre vim fecundam ad generandum, de qua Filius creatus sufficienter evadit Filius, adhuc est propriissime Filius, quia fecunditas ad generandum Q. Filio repugnat, et aliunde producitur vivens à vivente per principium conjunctum more rei ... eadem essentia, sive Deitate: ergo quamvis Spiritus S. n accipiat vim fecundam ad spirandum, de qua ... dictum Filius, adhuc Spiritus S. potest esse propriissime Filius, quia illi repugnat fecunditas omnis, et sufficienter aliunde Filii defectum expleret, si ... produceret, ut vivens à vivente per principium conjunctum morem.

[illegible]

Negando suppositum, quod Filius creatus evadat Filius propter fecunditatem generativam. 2° nego suppositum, quod Filius Q. ideo evadat Filius, quia illi repugnat fecunditas ad generandum. 3° nego suppositum, quod Spiritus S. possit aliunde defectum Filii explere, nisi sit fecundus ad intra, siquidem defectio Filii nasio exposcit similitudinem inter genitum et genitorem in natura proprie accepta, non vero defectat principium immanenter [illegible].

3° opponunt: naturalis similitudo Filii, quam debet esse n minor specificam Filius ... genanti, silis in specie, sed generice ... quoad vim spirivam: ergo vim spirandi n est sufficienter Filius. Negando, quod vice similitudinis, quae est unoque immo specifica, idem ... in natura abundantia sufficit ad ... Filius ... quae ... adintra productiva habeat 2a persona idem ... cum 1a, quae est specifica unitas habet enim eandem vim spirandi, quam 1a habet, hinc est, quod si similitudo in hac vi spirativa sufficeret, idemque in hac vi a fortiori sufficit. Quod si dicas Filius debere assimilari Genitori in ea vi ... quam Pater generat Filius, nandum est ... Ex ... in natura ... Patris, pro qua à fortiori ... in ... Patris, ... in aliquo prato ... [illegible]

sit idem ergo in nostro prato quae si g. non sit.

19. Opponunt 4º: fecunditas in infinitum se propagandi propria est rerum immaterialium, et incorruptibilium in quolibet individuo, quae ideo multiplicatur, ut saltem in specie perennitate duret: quare fecunditas haec nec perfectioni repugnat, nec ad perfectionem spectat, generationes habitus et fecundas possidere. Sed generatio Verbi Divini, convenit, quia accipit Verbum, quod est infinite perfecta, et propria nec corruptibilis, nec multiplicabilis, quoniam enim in individuo aeternum perennat, ergo nec indiget vi se collocandi per infinitum progressum: ergo generatio utcunque ea non collocat, non exigit ex suo conceptu rationem esse fecundam traducere in habitum ad suppositum aliud producendum, ut inde non servetur, alioqui propagatio in infinitum. Respondetur: concedendo antecedens, negando consequentiam sumptam: petit enim ex conceptu habitus similitudinem, quae proprie, et stricte accepta est prius ad intra productivum, nec ideo 2ª persona accipit vim emanativam productivam, ut duret aeternum, non perfectioni sufficienter finitum esse debet in creatis, non consistit habitus, et conterminis hic extra conceptionem habitus est. Sectio 4ª: alia adhuc argumenta proponendo praecenti discrimine solvunt.

Sectio 4ª.

Alia adhuc argumenta proponendo praecenti discrimine solvuntur.

20. Opponunt 5º: si possibile esset non quaestionibus aliud aut 4º suppositum vocabilis foret, et non ultra, postremum individuum acciperet ultimam personam, et in fecunda ut est in ipso, quia substantialiter saltem ultra 3am personam aut 4am nequaquam distincte, ergo et in fecunda tunc foret ex eadem productione ergo fecundae... personae ... et existens conveniret

habitus

Filio creato vi generosis vitalis, qualis opus ē ad accipiendam eandem Patris essam, aut omnino similem, quod si posset aliqd sine fecunditate Filij habere eandem Patris essam, nihil detraheret essi Filii, nisi aliquid aliud obstaret. Rt 1°: cassum est impossibile, si loquamur de nat creata, quam Filio comunicat distinctam numerice a nat Patris, et illi specifice similem, nam virtutem generativam substantialis, et radicalis de essa fontis nat paternae, implat quod Filius hens nam eiusdem speciei cum paterna, careat ea vi substantiali, et radicali generativa alterius suppi. Rt 2°: concedendo totum, quod argumentum intendit, demonstravi tamen in superioribus ex conceptu Filij non requiri vim alteri suppo se comunicandi.

21: Opponunt 6°: Spiratio activa supplet Patrem, et Filiationem, et utraque constituit posterius origine, virtute cuius venit comparari, quo Filius a Patre generatur ante spirationem activam, et assimilatur illi formaliter quoad spirandi vim, sicut Filius quoad essam, et perfectiones alias absolutas: at in eo priori Filius ē Patri similis in una longe perfectione quam Filius creatus Patri similis ē: ergo si ē de ratione Filij fecunditas ad spirandum. Rt: negando originem illam virtutis, sive virtutis productionis spirationis activae a relationibus Paternitatis, et Filiationis; de enim prius virtualiter productivum, sufficienter relectum ē.

22 Instari enim posset: prius origine, quam sit Filius, est Pater constitutus in esse Patris. Et hoc non in nam comparationis originis, nil aliud sit, quam vera processio, et realis origo inter eas Personas, et proprietates Personarum, dabit prioris originis, in ea quam debet esse, et realis processio: at est prius descendit Filius, et Paternitas Filiationem: ergo prior ē origine Pater quam Filius et Paternitas, quam Filiatio: loquamur quod est illo priori, in quo precedit Pater Filium: in isto priori ē Pater constitutus non precedit spiratio activa: at in illo priori

ē Pater sufficienter constitutus in ratione Patris: ergo sufficiens constitutivum Patris in ratione talis, non includit spirationem activam. Et evidenter constat: si Pater in ratione talis includeret spirationem activam; in nullo priori originis esset Pater, in quo non esset spirator activus: at in eo priori originis, in quo Pater praecedit Filium ē Pater, et in eo non ē spirator activus: ergo spiratio activa non includitur formaliter in conceptu Patris, ut Pater ē.

23. Solet solum praecedere origine, i. e. prioritate originis ante terminum productum, ea proprietas, quae vere ā prius formaliter termini producti. Unde solum ea affectio, quae ē prius formaliter, praecedit originem Filii, sive ē in alliquo signo prioritatis originis ante Filium: quo propter cum spiratio activa, non sit prius Filii, spiratio activa non ē in signo priori originis formaliter ante Filium productum, ē quo in illo priori, Paternitas, per actionem productivam. Et vocatam effectivae spirationis activae. Unde ad conceptum Patris proprium, ut formaliter Pater ē, non pertinet spiratio activa, continet tamen vocatio activa spirationis activae. Cum autem productio activa 2ae Personae, sit etiam essentialiter vocatio activa 3ae Personae spiratoris, fit, quod in quocunque priori originis in quo intelligitur productio activa 2ae Personae, intelligatur vocatio effectiva spiratoris, sive spirationis activae. Et contra vera Paternitas quantum Paternitas exigit in actione productiva.

24. Si autem defendere velis, quod Pater in ratione Patris constituit cum ipsa formalem spirationem activam, id aptius defendere poteris, si dicas in illo priori originis ante Filium solum praecedere actionem productivam, quae ē generatio activa. i. e. productio secundum conceptum adaequatum, id est secundum denominationem adaequatam generationis, sane enim hoc formaliter, non vero in illo priori originis, quia denominatio adaequata generationis ut talis solum ... in illo signo ... propter dicendum

erit

erit, q. Spiro activa e insigno posteriori post activa productionem, quo producit 2am Personam, qualis activa producitio secundae Personae. Si sit prius Spiratio activa, nec tunc Spiratio activa collocetur in aliquo signo post activam productionem 2ae Personae, nec legitime infertur. Et Spiratio activa non e in illo priori in quo e actio Patris ad 2am: quae e insigno posteriori; ratio nanda e contra hec, quia in illa, Intellectus non dat [illegible], nulla dari aut prioritas aut posterioritas Originis.

25. Et si instes: in illo priori, in quo intelligit Pater, intelligit Spiratio activa: ergo Spiratio activa e prior Filio et ea prioritate qua Pater e prior Filio. Distinguo ant. Id e, in illo priori, in quo e Pater, naturae intelligit Spiratio activa. Concedo ant: id e, intellecto illo priori intelligit esse in illo priori Spiratio activa: nego ant. Concedo itaque q. intellecto illo priori, scilicet actione communicativa Spirationis, intelligit Spiratio activa, quae ut talis actionis communicatur. Nego q. intelligatur esse Spiratio activa esse in illo priori, quod aperte demonstro: nam Filiatio intelligit naturae intellecta Paternitate, unde intellecto illo priori, quod e ante Filiationem, intelligit Filiatio, non tamen ideo intelligit Filiatio esse in illo priori, sed in posteriori Originis. Igitur cum actio Patris productiva Filii, sit essentialiter communicativa Spirationis activae, intellecta actione Patris, quae e prior origine Filio: intelligit Filius, et Spiratio activa communicari Filio: non tamen propterea intelligit, aut Filius, aut Spiratio activa esse in illo priori Originis in quo e actio productiva Filii.

Hec dicta sint, ut saltem nec non appareat adeo absurda, sicut aliquibus visa e, propterea vero tantum disputationem proximam proponimus, ubi adhuc e aliqua notabilia, quae in hac doctrina desideramus. Circa 2am Discrimen q. Chonus noviter defendit. Sectio 2o opinionem Doctoris referunt.

Disputatio 2a

Discrimen

Discrimen D. Thomae noviter deffendit.

Sectio 1a

Opiniones Doctorum referuntur.

N. 1. 1o loco referri potest ... D. Basilij Lib. 5 2a Eunomij cap. 12. Dicimus ergo, quod si quis filium ex filio diceret in Sagittarium multitudinis filiorum Deitatis adduxisset apud homines, qui hoc audivisset; falsi namque suspicari erat, quod si filius ex filio natus est, ex hoc utique alius esset &c. Ex hac oratione Basilij inferunt aliquid discrimen petitum ex natura fecunda collata Verbo, sine qua fecunditate non intelligitur filius; ait enim Basilius, quod si Verbum filium genuisset, 3o haec persona genita ut filius alias narrantur producere et constituere non Trinitatem, sed quaternitas personarum in Deitate concedenda foret. Sed de hac satis superius diximus disputatione praecedenti, et in hac ultima de illa etiam fecimus.

2. 2o loco numeranda est sententia quam docuit Suarez Lib. 11 de Trinitate cap. 5 scilicet Deum esse formaliter, sive in quidditate, et metaphysice per Deitatem quam esse intellectivum, ita ut haec perfectio sit secundum modum nostrum intelligendi, quasi differentialis specificativa quod Deus est in esse Dei, sicut rationale est in metaphysica et specificativa quo homo est in esse hominis, quod ceterae hominis perfectiones rationalitatem consequuntur, ut esse volitivum, risibile &c. Ita ergo Deus est per esse intellectivum quam perfectiones ceterae divinae consequuntur, ut esse volitivum, immensum &c. 2o docet in Deo nullam esse potentiam intellectivam, aut volitivam sed conceptum Dei pertinentem ad lineam intellectivi esse intellectivum, et conceptum pertinentem ad lineam volitivi volitionem. Unde etiam in Deo

intellectio

Intellectio sit prior volitione, quia prius intelligit Deus ipsum intellectu, quam volitione. 3° docet Pater, et potest procedenti sine intellectu, vel Communicari ex vi sua ratione processionis intellectiva, quae est natura divina. Spiritui S. cum procedat sine volitiva communicari tamen ex vi mali intellectionem, ex vi autem formalissima processionis solum communicari amorem. Intelligit ergo 2am personam esse filium, non vero 3am, quia 2a ex vi formalis suae processionis accipit naturam Dei a Patre, 3a vero non est filius, quia accipit a Patre ex vi formalis processionis naturam Dei. Sed tamen ex vi mali.

3. Haec sententia per multa displicet, 1° quia non docet esse formalissime agnatum intellectionem, et excludit volitionem a istituendo Deo. 2°, quia intellectionem tamen docet communicari Verbo ex vi formali, et amorem ex vi mali, et contrario Spiritui Sancto tamen communicari amorem ex vi formalis processionis, et intellectionem ex vi mali, cum apud me sit inexplicabile, quid sit communicari ex vi formali, ut distinguitur a vi mali, ut infra dicetur. 3°, quia procedere Verbum sine intellectu non explicatur in hac sententia, quia nihil aliud sit, quam ipsi communicari formaliter intellectionem, cuius oppositum supra docuimus 3° versu 1°. 4°, quia addit definitioni generationis vitalis illam particulam ex vi formalis actionis productivae, quam quidem non video quo iure addiderit tum Suarez, tum antea ipsum, et post illum alii Theologi. Enimvero increata actio genesiva fortassis ex vi sua formali non tendit ad producendum filium similem in natura, quod in horum Doctorum principiis posset haud difficile probari, sed brevitatis causa plures alias impugnationes omittimus.

4. 4° loco numero sententiam, quam docuit Torres 1a parte q. 27 art. 2, 4a p. commentarii, scilicet non sufficere quamlibet similitudinem inter terminum producentis, et terminum producti, ad rationem verae generationis, sed requiri similitudinem imaginis propriae, quae autem V. C. sit imago

Patris

Pris, spiritus vero S. non sit Imago sui, quod hinc est, quod Spiritus Sanctus non sit filius, sicut autem filius est verbum. Haec sas partim discipliti partim nobis infra probabit. Displicet quatenus addit particulam aliquam definitioni numquam antea Philis cognitam, ut narrat ad tocem generois, scilicet similitudinis Imaginis. Primo, quia non est satis explicare quo pacto filius Sumus sit Imago Pris, et reperit... dici ut similis secundo ptio, non sufficit ad constituendam Imaginem. Secundo, quia nisi Iunctas sas non explicat quo pacto 2a Persona sit Imago sui Pris, et non Spiritus Sanctus. Sectio 2a noviorum placita recitatione ipsa refutant.

Sectio 2a.

Noviorum Placita recitatione ipsa refutantur.

5. 4o Loco refferero sas aliquorum Recentiorum, qui... dicunt 2a Persona esse filium non 3am, quia 2a procedit ut pavas Intellectu reperari ex sua speciali proprietate ... et conterissi similis ... Intentionali similitudine. 3o vero procedit ut pavas amor, de cuius ratione non est specialis aliquo, nec quidem Intentio sit similitudo cum obiecto amato. Quod supponunt, quod licet 3a Persona sit eiusdem naturae cum suo Spiratore, et Verbum sit eiusdem Deitatis cum Patre, ... Deitatis non est similitudo, sed Identitas; Ideo quod 2a et 3a Persona participent eandem Deitatem Pris, nihil penitus conducit ad eam similitudinem ad s... quae requiritur ex Rep. filii; ... similitudo requirenda est, quae proprie sit similitudo, haec non reperitur in speciali ... spiritus ... quia amor non est similitudo sui obiecti, reperitur autem in speciali ... verbi, quae Intellectu pavas cum sit ... fundat Indocte et falso

quam

quas late Impugnavi S° v° I. de pavo amore, parvo q(ue) Intellectus.

6. 5° loco recenseo opinionem aliam Recentiorum, qui dicunt Verbum Ideo esse Filium, quia est Persona à qua procedit summe similis eius Spiritus S. non sit Persona a quibus procedit summe Filius. Pro quo explicando plura supponunt 1° Filium esse debere summe similem suo patri. 2° Vice similitudinis supponi posse Identitatem, sive unitatem in prato col. 3° Verbum esse summe simile suo patri, quia assimilatur Patri in virtute spirativa Spiritus Sancti, unde cum in patre et ducti Verbi Filius det Patras, et activas spirationes, Verbum assimilatur Patri in spiratione activa: at Spiritus S. non assimilatur suo patri in relatione relata ad ipsum scilicet in activa spiratione, nec assimilatur in relationibus, quae sint in patre, et non transeunt ad ipsum, quales sunt Paternitas, et filiatio, unde cum filius accipiat a patre quidquid habet pater, praeter esse Patrem, Spiritus S. non accipit ab spirante quidquid spirans habet praeter relationem spirativi.

7. Omnino mirandum est, quod authores huius discursus In primis probent Ideo Patrem esse Patrem, et Filium esse Filium, quia Pater locat Filio spirationem activam, quam habet ultra Paternitatem: Siquidem iidem doceant non posse constitui Patrem in ratione Patris per fecunditatem productivam ad intra Spiritus Sancti, quia ut dicunt spiratio activa est posterior quam et Filius sit per se constitutus: Enimvero, ut manifeste constat, si Pater et Filius praecedunt constituti in ratione Patris et Filii ante spirationem activam, et haec supponit eum Paternitate, eum filiatione, ut ipsi volunt, implicat quod Filius constituatur in ratione Filii per se ipsum per spirationem activam, sive ipse desideret ut Filius sit summe similis Patri, sive desideret, ut sit fecundus ad intra. 2°, quia si haec summa similitudo constituit Filium est summa sui Personae Patris, et sic Spiritus Sanctus habet summam similitudinem sibi paternam. [illegible] maxime [illegible] in tota Deitate. Cum aut vice similitudinis supponatur Identitas: Quae persona non erit Filius

quia

9º Intra Deum maior identitas est Patris cum eo quod fit Verbum, siquidem maior est identitas quam Spiritus sancti, quam Filii ad Patrem.

8. 6º Loco numeranda est illorum sententia, qui dicunt ideo 2am Personam esse Filium, quia procedit a principio coniuncto interno operante more naturae. Statim ab illis exigo, quid sit principium internum operans more naturae? Respondent, quod ex terminis constat nam esse primum principium internum, ita producens immanenter, ut ipsum non sit immanenter productum. Hinc autem vicissim colligunt solum Patrem, dum gignit Verbum, operari more naturae, quia est operans ut principium suum internum, hoc est, ita immanenter producens, ut non sit immanenter productum. At Spiritus Sanctus, inquiunt, non producitur a quo, a principio operante more naturae, quia voluntas, et eius principium est Filius productus immanenter a Patre: ergo procedit Spiritus S. a Filio, tamquam a principio interno sive immanenti: cum suum principium immanens non supponat aliud spiritum immanens, verum autem supponat principium sui productum immanenter. Revera haec explicatio nimis est violenta, nam Spiritus S. procedens a Patre, vere procedit a principio operante more naturae: ergo quamvis non sit Filius Verbi, erit tamen Filius Patris. Quod autem spiratio activa etiam in Patre producat virtute a natura D. satis supra refutavimus, et quamvis id verum esset, non obstaret, nam etiam paternitas, a quo producit Filium, producit virtute immanenter. Sectio 3ª explicat propriam sententiam ex mente Sancti Thomae.

Sectio 3ª

Explicatur propria sententia ex mentem Divi Thomae.

9. 1º Supponendum est ex Theologis, quo ordine se habent Verbum, et Spiritus S. unde Filius est interrogaturus, ut vere est secundi Filii, propter quam Verbum est Filius, et non Spiritus

Sanctus

Sanctus, ea petenda e ex proprietatibus Personalibus. Probatur: quia diversitas includit distinctionem: ergo secundum ea, secundum quae exercet distinctionem, exercebit etiam diversitatem in divinis. At solum exercet distinctionem in proprietatibus Personalibus: ergo in iis exercebit ea diversitas propter quam Patris secunda Persona est Filius, et non Spiritus Sanctus. Confirmatur: quia Pater et Filius sunt in absolutis omnino idem, et aequales, ideo diversitas inter Patrem et Filium colligenda est ex proprietatibus Personalibus: ergo quia Verbum et Spiritus Sanctus sunt in omnibus absolutis omnino idem, et aequales, diversitas Filii a non Filio, sive propter quam Verbum est Filius et non Spiritus Sanctus erit inquirenda in proprietatibus Personarum Verbi, et Spiritus Sancti.

10\. Quarto supponendum est quod secunda Persona tantum est Verbum, et non tertia. Hoc supposito de fide est, illius tamen explicatio vera desumenda est ex quarto versiculo in qua habuimus proprietatem personalem secundae Personae consequendam intentionaliter repraesentationem, qua a se producta manifestat Pater loquendo quod quod ipse intellectu essentiali praenovit. Unde sit ea repraesentatio, sit forte intellectio et repraesentatio obiecti, quod in presenti inutile foret examinare, sit, inquam, ea repraesentatio, quae sit intellectio, scilicet intelligere sit communis omnibus divinis Personis, ea tamen repraesentatio, quae est locutio passiva, sive Verbum emissum ad manifestandum alteri, quod loquens intelligendo novit est propria secundae Personae. Spiritus autem Sanctus ex sua proprietate Personali pertinente ad lineam voluntatis, et non ad lineam intellectus, repraesentatio, sed tamen donatio, qui actus non est amor, sed essentialiter est ad alterum supponens amorem, sicut Verbum essentialiter est ad alterum supponens cognitionem.

11\. Quinto supponendum est quod ex notabili discentia differt Verbum ex suae specialis proprietatis independentia ab omni absoluto, ab aliis Personis communi ex dignitatis Patris, quod inflammat ... appetitione ex ... et confert secundum eam proprietatem distinctam a Patre ... amplitudinem ... expressa intentionaliter ad repraesentandum Patrem ... comprehensive, non solum quam Legem Sancti ... Patris ... ...

Martinez.

dividat In similitudine conveniunt, quo duo participant eadem patri, et In similitudine patrum, quae appellari solet Intentionalis, haec 2a similitudo tamen est propria secundae Personae, secundum quod Verbum est, sive Imago perfecta sui Parentis.

12. 4o Supponendum, quod ex conceptu Filij requiritur similitudo naturalis, sive substantialis, nec sufficit similitudo quaevis naturalis, et substantialis, sed Insuper requiritur similitudo eiusdem substantiae cum principio a quo producitur, haec autem Identitas substantialis Filij cum principio producente debet esse ut minimum In ratione specifica, et formali ultima, et si perfectissima generatio sit, debet esse Identitas substantialis In eadem numero natura, dummodo In salvetur ratio perfectissimae similitudinis.

13. 5o Supponendum, quod similitudo formalis ut talis dicit realem distinctionem Inter simile In eo principio, In quo similia sunt, sicut dissimilitudo realis realem distinctionem dicit Inter dissimilia In eo principio, In quo dissimilia sunt, requiritur ergo ad rationem Filij, et vera distinctio In eo principio in quo assimilatur, et vera Identitas Filij cum principio generante. Vera distinctio requiritur ratione similitudinis, Identitas ratione substantialitatis. Haec autem duo sunt Imperfecte, formaliter In creatis conciliantur quo Inter Filium, et Patrem datur vera distinctio numerica, et Identitas summa nempe specifica, haec enim est illarum omnium Identitatum maxima, quae reperiri possunt Inter distincta. at In divinis similitudo convenit est Identitas In eodem principio. Propterea quaerenda est similitudo alia, quae Includat, et distinctionem In eo principio, In quo simila similia sunt, et perfecta substantialitatem cum principio producente, haec autem est, et similitudo repraesentativa propria Imaginis, quae convenit Verbo Divino ut Verbum est, haec enim est similitudo Intentionalis, sive similitudo formalis Includens distinctionem Personae a Persona, et perfectissimam substantialitatem proprio, ut latius explicabitur. Sect. 4a Probatur ex dictis num. 5 1ae

Sectio 4a

Probatur è dictis nra sentia.

14. Probatur 1° ratione. 2a Persona procedit ut verè et realiter similis ei, ita ut prorsus, in quo est, sit similis; sit ergo realiter distincta a 1a. Praeterea haec similitudo, est realiter [illegible] prout distincta realiter a 1a Persona, et tamen substantialis similitudo, et eiusdem naturae, sive substantiae cum suo principio: ergo 2a Persona est Filius. Probatur cons. quia ex differentia [illegible] nihil aliud requirit ad rationem filiationis ut constat ex D. Thom. hic q. 27 art. 4, nisi quod sit similitudo distincta a Patre repraesentans Patrem distincta [illegible] similis similitudo, in qua substantialis, et nimis substantialis, scilicet eiusdem etiam substantiae cum suo principio: at haec omnia reperiuntur [illegible] fecisse in 2a Persona, ut procedenti a 1°, nam procedit a 1°, ut [illegible] et comprehensive illam repraesentans, ita ut haec similitudo sit [illegible] repraesentatio [illegible] ac intellectio est [illegible] intellectio [illegible] Trinitas, ut similitudo naturalis, sive substantialis, necnon substantialis scilicet eiusdem substantiae cum Patre: ergo evadit [illegible] fecisse Filius, ut evidenter constat quod de similitudine Verbi ad Patrem, et de consubstantialitate eiusdem cum Patre dubitare non licet viro catholico.

15. Probatur 2°, demonstrando Spiritum Sanctum non esse Filium ex eiusdem principiis, enimvero Spiritus Sancti Persona [illegible] considerari potest secundum ea quae sibi communia sunt cum suo principio, scilicet secundum [illegible] et propria. Si attendatur secundum communia, non est similis suo principio, scilicet [illegible] cum suo principio. Unde Spiritus Sancti Persona non est similis Deus, nec similis Creator, scilicet idem Deus [illegible] Creator cum 2a. Praeterea secundum [illegible] non est similis suo principio, quia si loquamur de similitudine conveniente [illegible] sicut [illegible] circa [illegible] Spiritus Sancti Persona non est [illegible] non enim est [illegible] realiter [illegible]

ex intr, ut 2° . ył similitudinr convenit nulla, set cum Pre. et
Filio. Præterea similitudinr repratuæ imaginis, nulla set, ut ex
nay proprietas Spiritus Sancti n'ē repræsent: sc. expressio obti, sed actus
family volatis . qui vocat donatio, sive impulsus ad alterum . ut
9° vers° l. explicuimus : go ē.

16. Ex 3°: Filiq nisi latitud ē, qua similitudo qui
dea substalis pducta, inqua refret Pater: go sequit 9ª pro-
ductio tendat formaliter ad similitudinr, sive 9ª similitudo, et repratio
queda Paterna pducat, atq proprietas 2æ Persæ secundum 9ª pro-
prietas ē, ē queda substalis similitudo, et substalis imago Patris
formaliter producta, seu formaliter terminare actionē, 9ª pendeta suo
prio. go 2ª Persa ē Filius . quod aut sit substalis Pri proprie-
tas illa 2æ Persone, certa est, 9ª et dicuat eminenter, sc. virlis
a Deite : adhuc essaliter ē seipsa realiter idē cum Deite et hme
dio alio: go ē seipsā substalis similitudo eius Pre, hinc aut prt Spi-
ritu sancti non est Filius 9ª proprietas Spiritus S. n'ē similitudo, unde
quamvis sit pducta proprietas n'ē similitudo pducta . Dictas sit illa
proprietas sit substalis Pri, substalitas cum Pre, n'ē similitudo,
sed ex facta idemtas cum Pre, qua go ē idē cum Pre, n'ē silis Pri
ut mihi certū ē.

17. Prt 4°: 9ª teste Augustino, eō 2ª Persona
Verbum ē, quo Filius ē, et eō Filius, quo Verbum : go ex eadē roe, ex
qua 2ª Persona desumit roem Verbi, et in ea discriminat a
1ª Persa desumit roem Filii, et in ea discriminat a 3ª Persa:
at ideo 2ª Persa Verbum ē, n'aut 3ª, 9ª ex vi formali sue proces-
sionis, accipiat 2ª ... et Spiritus S. amoris. sed 9ª
... illa 2ª Persona ... pducta Verbum mentale agit
dictum

dist[illegible] ab intellectu, expressio [illegible] nalis, et substantialis Imago esse Patris, qua expressione, S. repraesentari ducit [illegible] mũ Verbi in [illegible] ut manifestet alteri quod ipse cognovit, quae omnia Spiritui S. non conveniunt: quo 2a Persona Ideo est Filius [illegible] est Verbum substantiale, sive substantialis Imago repraesentativa Patris, et manifestativa esse Patris; Spiritus autem Sanctus, non est Filius, quia non est Verbum ex sua Specialiproprietate manifestivus, et repraesentativus Patris.

18\. Atque hinc elucet explicatio Verborum D. Thomae quibus probat Spiritus Sancti processionem non esse generationem 1. p. q. 27 art. 4° corp. processio, quae attendit secundum rationem Intellectus est secundum rationem similitudinis, et in tantum potest habere rationem generationis, quia omne generans generat sibi simile. Processio autem, quae attendit secundum rationem voluntatis non considerat secundum rationem similitudinis, sed magis secundum rationem impellentis, et moventis in aliquid, et ideo, quod procedit in Divinis per modum amoris non procedit ut genitus, velut Filius, sed magis procedit ut Spiritus, quo nomine quaedam vitalis motio, et impulsio designatur, prout aliquis ex amore dicitur moveri, seu impelli ad aliquid faciendum, ecce quo pacto 2a Persona de mente D. Thomae, Ideo procedit Filius, quia quod procedit per intellectum procedit ad repraesentandum obiectum. 2a [illegible] Persona procedens per intellectum procedit, ut repraesentativa esse Patris, non sic 3a Persona. [illegible] in [illegible] Spiritus S. In [illegible] D. Thomae non procedit ut amor, sed ut Impulsio pressi [illegible] amoris. Sect. 5 satisfit difficultatibus occurrentibus.

Sectio 5a

Satisfit difficultatibus occurrentibus

19\. Prima difficultas [illegible] [illegible] explicant Augustini Verba: eo Verbum est quo [illegible] [illegible] quo Verbum [illegible]

Verbum, ut Verbum est repraesentativum sui ipsius, et Spiritus Sancti; at ut Filius non est Filius sibi nec Filius Spiritui Sancto: quia non est eomet Verbum, quo est Filius, et eo Filius, quo Verbum. Ergo, quod 2a Persona eo est Filius, quo Verbum Patris. Ideo est Verbum Patris, quo Filius est, est autem 2a Persona Filius non solum qua Verbum est Patris active, hoc est, a Patre productum, sed etiam qua est Verbum Patris obiective, hoc est Patrem adaequate, et comprehensive repraesentans, quod autem repraesentet se, et Spiritum Sanctum, et creaturas omnes, id non obest, quominus per recessarium Verbi Patris, sit per recessarium Filius Patris, ut potest imago Patris consubstantialis intellectualiter producta. Addens quod Augustinus dixerit ideo esse Filium 2am Personam, quia Verbum est: unde veluti intensiva ratio Verbi constituit Filium, sed non requirat extensio tota sui verbi ad repraesentandum alios a Patre, ut Filius sit..

20 2o difficultas est: quia Verbum non solum repraesentat Patrem sed etiam seipsum; ergo similitudo illa, qua Verbum est simile Patri, non est ex sua ratione formali distinctiva Filii a Patre: patet evidenter consequentia, quia similitudo 2ae Personae ad Patrem est vis repraesentativa Patris: at vis repraesentativa propria Verbi non petit distinctionem ab obiecto repraesentato: ergo similitudo illa, qua 2a Persona similis est Patri, non petit ex ratione sua formali distinctionem a 1a. Ergo, quod sit repraesentatio propria Verbi non petat ex ratione sua formali distinctionem ab omni obiecto, quodcunque illud sit, illa tamen repraesentatio propria 2ae Personae petit distinctionem a 1a, quia essentialiter est Verbum ad alteram Personam a Patre, et illa altera Persona adaequate dicipit locutus Patris, ut supra explanavimus rationem Verbi, docuimus. Unde similitudo illa, qua talis essentialiter petit [illegible] a Patre, est enim essentialiter Verbum directum a Patre [illegible], et altera Persona adaequate dicipit Verbum a Patre ut ipse docuimus. Etiam datur manifestum. Unde manifestum nec petit

petit

pertinere talis ex re ex alterius, ut constat.

21\. 3º diffase, quod similitudo hec est intentionalis, et non realis, similitudo, inquam, quam assignamus Verbo, ut reprentativo objecti; similitudo autem intentionalis, non constituit filium, qui tamen constituitur per similitudinem realem. Contra, quod similitudo hec est intentionalis realis, non solum formaliter verbo et a parte rei existens, unde ex hoc capite non impeditur constituere filium. Quod autem addit, scilicet similitudinem intentionalem non constituere filium, certum mihi est, si similitudo illa non sit consubstantialis suo principio, ut patet in actibus nostris intentionalibus; at si similitudo foret aliquid in creatis intentionalis, consubstantialis que suo principio, dubio procul ea similitudo foret filius sui principii.

22\. 4º diffase: similitudo petita ad constituendum filium est similitudo in natura; at Verbum secundum specialem suam proprietatem non est simile in natura suo principio: ergo non est filius sed similitudinem intentionalem. Contra Verba illa Similitudo in natura tria tantum hic esse posse. Primum est, quod terminus reperiatur natura sui principii. Secundum est, quod terminus sit similitudo naturalis, hoc est substantialis, et non accidentalis. Tertium est, quod terminus sit eiusdem rationis cum principio, et propterea equivalet huic: similitudo in eadem natura. Hec omnia habet Verbum, nam similitudo illa propria Verbi reperitur natura principii, preterea est similitudo naturalis, hoc est substantialis, ac demum est similitudo eiusdem rationis, et substantie cum suo principio. Nihil ergo desiderabile est constituendo Verbo in ratione filii, siquidem apud omnes constat, quod illas per se exit ratio filii, que explevit particula illa diffinitionis: in similitudinem procedere enim ut vivens a vivente principio conjuncto, utrisque Doctoris quae venit, Deus, et Spiritus.

23\. 5º diffase, quod ... non ... filius sed similitudinem intentionalem: ... requisita similitudo in natura sufficit ... similitudo ... naturalis sive substantialis, et consubstantialis suo principio: intentionalis hec similitudo constituit filium est

Intentionalis

convenias in praedicatis rei, quae non summa, et creata quaelibet variabilis est in-
pluxes hoc eiusdem rationis: atque non Deus sit impartibilis in plures non
similes, sive convenientes in esse. Inde Caelitis, nam prius est, quod
similitudo naturalis filii Dei non sit similitudo convenientiae in natura specifica, sed similitudo intentionalis consubstantialis suo principio, sive eiusdem rei; et Caelitis cum suo principio
ut supra demonstravimus ex D. Thoma, qui similitudinem consubstantialem filii divini
probavit ex linea intentionali, constatque quod ad lineam intentionalem solum pertinet
similitudo intentionalis, non vero convenientiae.

24. 6a difficultas est quod similitudines diversarum linearum
quantumvis singulis crescant in sua perfectione, nunquam conveniunt ad
confundendas lineas, hoc est, nunquam altera transibit in alteram lineam: at
similitudo intentionalis, et similitudo naturalis sunt diversarum linearum: ergo nunquam con-
veniet similitudo intentionalis ad lineam similitudinis naturalis. Respondetur quod similitudo
intentionalis, et naturalis, non sunt similitudines naturaliter convenientes ad diversas li-
neas, unde in Deo eadem similitudo est simul et intentionalis et naturalis, naturalis,
inquam, intellectui suo sensu explicato: naturalis, hoc est separans non per principii, naturalis,
hoc est, substantialis, naturalis tamen, hoc est consubstantialis principio. Similitudo inten-
tionalis et similitudo, quae consistit in convenientia specifica praedicatorum eiusdem rei con-
tinent ad diversas lineas, et ideo similitudo intentionalis quam concedimus Dei
Verbo, non est similitudo convenientiae in praedicatis specificis multiplicatis realiter et
continentibus unam speciem eorum, et tamen similitudo naturalis, hoc est substantialis, nec non
substantialis realiter consubstantialis suo principio, ut saepe explicatum est. Sectio 6
Corollaria ex dictis.

Sectio 6a

Corollaria ex dictis.

25. Infertur ex dictis 1o, additionem generationis non esse
addendam ... ... ex vi ... processionis. Sed nulla additio partis Dei Ver-
bo verificari ... Generationi. ... non verificetur, cum Verbum
sit

ut similitudo Patris producta, spirationis similitudo non est similitudo producta, neque
idipsum quod ducit in Spiritum S. nempe proprietas, non est similitudo ulla a termino
prius relata; at vero id quod producit in 2a Persona, scilicet proprietas
illius, est similitudo intentionaliter realiter ducta a Patre.

26. Instat 2o: quod ratio Verbi, et ratio Filii in 2a
Persona non per accidens coniunguntur, sed omnino per se, siquidem nequit esse Filius
Verbum consubstantiale ipsi, nisi sit Patris Filius, nec aliter obtinet esse Patris
Filius, nisi foret Verbum Patris. Praeterea non per accidens est Filio produci per
intellectum, si omnino per se reconteret, ut foret Patris Filius, quia producitur mentaliter
natura, ac ratio termini producti linea intellectiva, est repraesentatio, et in Deo re-
praesentatio haec, quia repraesentat Patrem, [illegible], et est aliter est consubstantialis Patri, et
coniunctus, propter hec non admodum placet sententia recentiorum in examen
adducta docens 2am Personam ideo esse Filium, quia accipit fecunditatem a Patre
sive virtutem spirandi, nam in hac sententia mere per accidens coniunguntur in 2a Persona
ratio Verbi, et ratio Filii, siquidem in ratione Verbi non includitur virtus ad intra fe-
cunda, scilicet spirativa Spiritus Sancti Personae, nec in ratione Filii includitur repraesentationis inten-
tionalis, qua manifestet Patrem. Alibi in hac sententia mere per accidens coniungerentur
in 2a Persona ratio producti per intellectum, et ratio Filii contra communem Theologorum sententiam
ex D. Augustino et D. Thoma depromptam.

27. Instat 3o: ex altera [illegible] non
probatur ea sententia de fecunditate ad intra productiva [illegible] 2a Persona ea fe-
cunditate [illegible] Filii, ex altera [illegible], quia scilicet in ea sententia non
evadat 2a Persona per fecunditatem ad intra Patris Filius. [illegible]
[illegible]: nam spiratio activa [illegible] accepta [illegible]
dicit aliquid [illegible], et [illegible] activa non est
in [illegible] Patri. [illegible]

roe Spirationis achve n assimilat Filiat Pri sed e ids Filij cy Spirat Amor sa roe repratonis notialis est Filij Pri i silisi natura, silitudine nali, fiori, eluid, ri, et esse cum Pre, ut septe inculcat e. Ex his duobus capitibus nobis n admodum arridet illa sa de fecunditate Coicata Verbo qui tn nullis in Pveniens duxerit Pcedere in Pa Persa Pceptus esse disparatus Verbi et Filij, n potest aperte falsitis Pvinci. Nos ex Augustino, et Thoma Ductibus, oppm censemus esse probabilius.

28. Insistet 4o. qd. ut intellectio dis sit expressio et repratio sui obti, illa tn non e silitudo, n. sui ad obtum, n. unius Personae ad aliam. Prob. quia silitudo vera, et propria, et realis e pluribus rale relois. Unde natura exigit dictorum int silitia Cpauthys; intellectio dis sit dstibus Dnis Pexsis, nec e silis alicui pr Personarum, nec e ro propt quam altera Persa altri assilet, sed potius e ro qr quam tres Persae sint sibi rallit. Idem Pdeo; at vero repratio notialis Filij sit n sit silitudo ad naturam com Patri cy reliqui, e tn vera silitudo ad Pris, et roe illius Filius e vere silis Pri, et e silitudo reprans Patrem, sive exprimens Pnientialit suum prim. Unde hec Pnientialis expressio propria Verbi, et e vera silitudo Pparata ad obtum raliter distm, et e expressio ad obtum raliter idm. Quiprop3 que perfectiones coicent Verbo exvi rali sue processionis. Sectio 10 ressiext, et explare sa cois.

Disp.o 3.a

Que Perfectiones coicentur Verbo ex vi rali sue Processionis?

Sectio 1.a

Ut servemus etiam explicatur sa communis

1. Cors opinio distinguit perfectiones aliquas communicatas

Verbo ex vi formali sue processionis, aliquas ex vi tantum materiali, et identica communicatas, ubi notandum est fere ab omnibus supponi hanc differentiam

Inter communicationem perfectionis ex vi formali, et communicationem materialem, et identicam, supposita hac differentia, dissidium est non leve inter authores

In designandis ijsdem perfectionibus, quae ex vi formali communicantur cuilibet

Personarum procedentium, et discernendis ab ijs, quae tantum ex vi materiali,

et identice communicantur. Prius tamen me Judice, inquirendum est, quae certitudo,

et constans sit eiusdem differentiae vere dari inter unam, et alteram communicationem

quod non aliunde melius demonstrabitur, quam explanando discrimen

Inter communicationem materialem, et formalem, ut ab authoribus illius explicatur.

2. Quatenus Inter authores, quos legi, rem hanc

exactius explicatam tradidit Aegidius de Coninck, placuit illius ex-

plicationem In presenti examinare, nam reliqui Doctores parum, et nihil ab illo

distant. Quod hic Author disp. 5. de Trin. dub. 5. sect. 6. n. 97

sic aggreditur explicationem. Nota, inquit, 2° aliquid duplicite aliquorum

actionem posse produci, aut communicari, 1° In communicatione quae dicitur 1°, et per se,

ita ut talis actio, ex formali sua ratione abstrahendo ab omnibus aliis, sit

nata communicare, sive principiare, aut causare eiusdem rem.

3. 2° communicatur aliquid concomitanter ratione

naturalis connexionis, quae habet cum eo, quod per se directe communicatur, aut

causatur, eo quod neutrum ab altero separari possit, haec autem Inseparabili-

tas, sive duorum connexio est duplex, quaedam enim est omnino essentialis, ita ut ex-

tremas per talem inter se identitatem essentialiter postulent non separari; adeo

ut Immutabile, et ob se Immo[illegible]

attributa D. Inter se, [illegible]

sssly Int^o se Inechint vt Deri a Verbo ꝓ. aut nalis aliculus
in tri oio Immutalis exire, quare aia Xpi ꝓ. Inectitur
suo Corpori, et vtriq. ꝓ Diuinitas, et alias suo subto, aquo
nequeunt nalr separata exere, sup nalit tri possit.

4\. 3° Coicat aliq. mereq. accideris roe subti cui aliq. Coicat, aut alterius Circumst. 1° Coicationis mod Ignis producit calorem in Luto, hypostasis Verbi vnit humanam, ac In Consecratione Panis vi Verborum ponit Corpus Xpi ꝓ. sub speciebus panis. 2° Coicois mod humana vnit Diuinam, sic ex vnione humanae ad Personalitatem Verbi Diuinitas etiam vnit humanae propter Identitatem realem Diuinitatis cum Personalitate vnita, hoc etiam 2° mod sub speciebus panis ponit vi Verborum Sanguis Xpi ꝓ. quia Sanguis Inectit corpori, quod ex vi formali, et omnino directe Illoca sub speciebus panis. 3° mod Caar duritiei In Luto applato Igne, et actione sua producente calorem, et mollities In Cera roe Vnt. Iditionis ipsius subti, Inquo producit calor, nequia actio productiva caloris exse formalit. et directe tendat ad productionem mollitiei, s. duritiei, In Luto, S. In Cera.

5\. Hinc iam deducunt aliqui 2^a Personae Coicari tantum ex vi frali, et directas eius productionis Intellectionem ꝓ. Spiritui vero s. n Intellectio. s. amorem tantum ꝓ. ex vi frali Coicari, quod si Insites etiam Verbum amare, Creare, Immensum ee, Omnipotens ee Alent hec oia here n a se sine gtio, s. a Ṗrio principio nempe Patre, nihilominus dicunt hec habere ex Coenti & Inexione Intellectionis ꝓ. nam Cum enumeratis [illegible] Coicatas Intellectio, nequit n inquiunt [illegible] Intellectioni, n v^o, quia productio Verbi ex se [illegible] [illegible] amoris processio, Spiritui v^o

Sancto

Sancto dicunt Intellectionem Colocatia[m] suo principio per inexionem intellectionis seu amore, ad quem collocandum directe tendit spiritus, non quia hic ultimate intendat producere eum, ut [?] Intelligentias. Sect. 2 In examen vocat[ur] precedens doctrina.

Sectio 2.a

In examen vocatur precedens doctrina.

6. Accedenda est in primis explicatio, que supra 3.o vers. 1. fuse tradidimus discernentes productionem a collocatione. In creatis productio alicuius intra subiectum dicitur collocatio activa talis qualitatis in subiecto, ut productio caloris in manu dicitur activa collocatio, qua ignis vel calorem manui collocat. Distinguenda est praeterea collocatio formalis ab activa collocatione. Collocatio formalis est formalis [?] perfectio aliqua, in accidentis, in quecumque alia forma inest subiecto ut est unio qua calor est in manu. Collocatio activa est productio collocationis formalis vel actio, qua producit calorem intra manum, in formas corporeas [?] intra corpus organicum. In divinis autem cum excludat omnis unio, que componit physice, consistit omnis collocatio formalis, qua alicui personae precedenti collocatur a suo principio [?] perfectio aliqua, et identitas realis, quam habet persona procedens formaliter cuius [?] perfectionem. Actio vero que producit a principio talis identitatem dicitur collocatio activa.

7. Ut ergo deveniamus ad examen doctrinae precedentis, assero igitur. Collocatio qualitatis facta [?] accidens subiecto ab [?], qui est [?] modus collocationis ab [?] recensitus, non est collocatio [?] talis qualitatis. Productio vero ignis calorem in [?] caloris, assero non esse [?] [?] [?] [?] accidens

Iungi

conjungit conjunctionem activam, seu productionem duritiei, sicut productio coloris non est productio duritiei; sed productioni caloris per accidens omnino rei extrinsecus subito conjungitur altera productio valde distincta, quae est productio duritiei. Illud est manifestum, quod ubi est prius distinctum, et prius distinctum, distincta est actio, at calor, et duritia sunt inter se distincta productio prius distincta: quo actiones tendant ad calorem, et ad duritiem sunt distinctae. Minor probatur: quia calor producitur ab igne, duritia a calore, et reliquis dispositionibus prius existentibus in subiecto, quod autem per accidens conjungantur una et altera productio, altera tendens ad calorem, altera ad duritiem patet: quia actio productiva caloris proveniens ab igne eadem est in cera, et in luto, in cera non conjungitur cum productione duritiei; ergo illa actio productiva caloris ex se non exigit productionem duritiei. Constet ergo, quod in 3° modo conjunctionis nulla est conjunctio identica, et realis, quia revera per conjunctionem activam caloris nec identice, nec realiter, nec realiter conjungitur duritiei; immo nec una conjunctio alterius qualitatis conjunctionem exigit.

8. Praeterea si loquamur de 2° modo conjunctionis, qui vocatur conjunctio accidentaria, non possumus inficiari, quod aliqua est conjunctio qualitatis, seu sic facta in subiecto per actionem aliquam, quae connectit ex se cum conjunctione alterius qualitatis distincte facta in eodem subiecto; nego tamen quod conjunctio unius qualitatis, seu sic, sit realis conjunctio alterius, exceptis si, quod una conjunctio aliam exigat, nam verba consecratoria panis fiunt actiones, quae collocant corpus Christi sub speciebus panis, nihilominus in quo tendat + sunt eius discursu; nec actio tendat ad positionem corporis sub speciebus panis, tamen realiter ... unionem, quae ponit Christi sanguinem ... ad hanc unionem, quam connectit ... exigit, ... communi, scilicet corporis Christi cum illis

speciebus

speciebus panis aliqua actione, quia producat eandem, quae formaliter facit adesse sanguinem Christi D. sub speciebus panis. Ita actio unicatiua et productiua unionis, qua corpus Christi D. et unionis qua sanguis Christi D. est sub speciebus ex vi formalitatis illius actionis; itaque corpus, quam sanguis Christi D. sunt sub speciebus panis, non per concomitantiam; licet quod ex vi signis verborum sit sanguis sub speciebus panis, quia aliquid potest esse ex vi formalis actionis, quod non est ex vi formalis signis verborum.

9. Status actio productiua unionis, qua est Christi corpus sub speciebus panis, non est actio productiua praesentiae sanguinis ad easdem species, illa tamen exigit, et hinc sub distinguo: Si illa actio productiua praesentiae corporis exiret et abinvicem peteret actionem productiuam praesentiae sanguinis, et si formaliter sit, secundo actio productiua praesentiae corporis non est collocatio actiua sanguinis eisdem speciebus, ita tamen proprie inferens eiusdem collocationem. Largo tamen modo posset dici collocatio, quatenus est praemissa, ex qua infertur collocandum esse sanguinem illis speciebus. Si illa actio productiua praesentiae corporis, esse non exigit actionem praesentiae sanguinis productiuam, tamen quia illa coniungit vel formalis, neque corpus Christi quod collocat sub speciebus est formaliter unitum sanguini. Et si ita sit nec late, nec stricte, non possumus dicere quod actio productiua praesentiae corporis sub speciebus panis collocet eisdem speciebus sanguinem Christi D. Si autem coniungeret eam actionem productiuam praesentiae sanguinis per unionem vniuersalem ... corporis, et sanguinis, licet casus isti in quibus unus tantum collocat formaliter sub toto ex vi actionis, et alterius actionis se concomitanter sit impertinentes ad praesens institutum.

10. Sequitur enim ... de actione ... formaliter vere, et proprie collocet ... duorum ... actiones ... sub

I. quaeri subito una comunicet ex vi specialis suo, et directa; alia non ex vi specialis, et directa, sed tamen ex vi materialis et indirecta. Exemplo quid adducta probant, si forte aliquid probarent, dua [illegible] specialis distinctas posse [illegible]. [illegible] ex [illegible] talem, quo unius productio petat alterius productionem, [illegible] casu, et [illegible] ita [illegible] ni sit productio unius [illegible] productio alterius: at vero in divinis personis [illegible] omnino [illegible] divinae haec comunicata a Patre [illegible] non nisi alia comunicatione, nisi [illegible] illa met, quae producit a Patre, et quae ipsi comunicat intellectio: Cum ergo sit una, et eadem [illegible] comunicatio illa, quae [illegible] comunicat Verbo sapientia, et quae comunicat illi amorem, nullus erat [illegible]. Authores vero aliter ex his adducti explanassent possent, et [illegible] productionem [illegible] comunicationem amoris sunt, et sapientiae, illi vero materialiter [illegible], huic specialiter. Cum ergo nullum exemplum a creatis adducatur, in quo actio productiva unius termini, non sit comunicatio specialis istius subiecti, sed tamen materialis, quae a [illegible] de [illegible] et [illegible] comunicationis est prorsus extra [illegible] intellectus. Sectio 3. quidquid habet persona procedens comune cum suo principio ex vi specialis suae processionis a principio comunicatum habet.

Sectio 3ª

Quidquid habet Persona Procedens comune cum suo principio, ex vi specialis suae Processionis a Principio comunicatum habet.

11. [illegible] stabilita [illegible] 1º: quia processio [illegible] est activa [illegible] ex [illegible] principii; sed ex parte [illegible] habet, [illegible] tale, at Verbo ex vi specialis et immanata utriusque processionis accepit amorem, et [illegible] perfectione [illegible] Patre ergo [illegible] [illegible]: quia processio activa [illegible] ex [illegible] ex vi [illegible] specialis, et specialis [illegible] terminari ad hanc non similare

processionem

processionis pavae; ergo ex vi sua formali habet, et producere, quod producitur
in processione passiva, et locare, quod in illa locatur. Probatur
quia nisi illa processio passiva produceret a Patre, et haberet a Patre
locationem amoris, non esset terminus formalis processionis passivae, nec
esset Paternitas haec Filii, sed esset alia forma[illegible] Charitas, et omnino
distincta a Filii Paternitate, sicut distinguuntur ens, et non ens; porro
tertia processio passiva reipsa est identificata cum amore ergo ex suo
[illegible] habet illius identitatem cum amore. Probatur quia locans
formalis nihil aliud est, quam identitas; illa processio passiva habet ex se identitatem
cum amore: ergo habet locationem formalem amoris: ergo processio
activa Filii terminatur ad hanc identitatem Patris cum
amore producendam, terminatur ad producendam communicationem formalem amoris
termino producto.

12\. [illegible] Probatur 2º processio [illegible] activa terminatur ad com-
municationem formalem intellectionis Verbo, quia terminatur ad producendam perfec-
tionem, quae reipsa est identitas realis cum intellectione, et perfectio illa pro-
ducta Verbi formaliter est identitas realis cum volitione: ergo sicut terminatur
processio activa ad communicationem formalem intellectionis, ita et
ad communicationem formalem amoris. Probatur minor, quia perfectio notionalis Filii
formaliter se habet in ordine ad identitatem, et distinctionem cum amore
ac cum intellectione in sensu [illegible] qui distinguitur ex natura rei ab intellectione
et ab amore in sensu [illegible] virtualiter distinguitur
perfectio illa notionalis ab intellectione, ac distinguitur ab amore: ergo perfectio illa
producta in Filio formaliter est identitas cum intellectione, ac cum amore; ac
perfectio illa producta in Filio [illegible] intellectionis,
ac amoris; ergo activa [illegible]

Cui

tlis. rat, qualit rat ad producend. coicoem formalis amoris, ac ad producenda coicoem formalem intellectionis: ergo qualit e coicatio activa uni, ac alterius.

13. Probatur 3º ratiter coicatio intellectionis e coicatio amoris Verbo. Probatur hec pt in nostris sui, supponunt enim omnes, quod Verbum habet amorem essentialem a se sine proprio, s. a suo principio per formaliter coicatum. Unde non dat duplex ratiter coicatio activa tlis, eadem ratio e coicatio intellectionis, ac coicatio activa amoris Verbo. Nunc sic arguitur: coicatio illa, ut coicatio amoris reduplicative e formalis coicatio amoris, sive vis formalis coicandi activè amorem. Probatur etiam hec propositio: nam partio illa reduplicative, ut coicatio amoris reduplicat rationem formalem, qua e coicatio amoris: ergo coicatio illa, ut coicatio amoris e, non e tamen idem tantum coicatio amoris, sed formalis coicatio amoris: ergo formalitas coicandi amorem inest processioni activae Verbi: ergo amor coicatur ex vi formali illius coicationis activae. Probatur evidenter conclusio: quia coicare amorem e ab illa coicatione activa ut formaliter coicativa amoris, sicut discurrere actu e ab anima ut formaliter discursiva, et actu videre, e ab hoc ut visibile formaliter.

14. Dices: identice tamen communicari amorem Verbo per communicationem intellectionis. Contra est: quia per identitatem realem intellectio e amor, et coicatio intellectionis e ratiter coicatio amoris: ergo in illa entitate omnino ratiter, et simplici coicationis activae conveniunt ... idem ratiter et ... formalis, sive vis formalis coicandi intellectionem, et ... sive vis formalis ... amorem: ergo amor coicatur ex vi formali ... coicationis prout ... quamvis hec coicatio amoris sit idem ... intellectionis, ut formalis

coicatio

coicatio intellectionis. Probatur evidenter Conclusio: quia anima ex vi sue formali est productiva volitionis, quamvis nec vis formalis productiva volitionis sit tamen identice et realiter vis productiva intellectionis, quod enim productivum intellectionis et productivum volitionis in anima, tamen inter se invicem realiter, et non formaliter identificentur, non tollit, quominus anima ex vi sua formali sit productiva volitionis: ergo quamvis coicatio formalis intellectionis, et vis coicativa volitionis conveniant in eadem entitate tamen seu identificentur realiter, id quidem efficiet, quod vis coicativa intellectionis concurrat realiter, et identice ad coicandum amorem, non tamen tollet, quod illa coicatio ex vi sua formali habeat utrumque: et coicare intellectionem et amorem coicare.

15\. Infero: quod te illa entitas realiter sumpta est coicatio intellectionis, et amoris: ergo habet praerogativas formalia coicationis amoris. Et mihi evidenter Conclusio, quia quod non habet praerogativas formalitatis istius hominis realiter non est homo: ergo quod non habet praerogativas formales, scilicet formalitatis istius actionis coicativae amoris realiter non est actio coicativa amoris.

16\. Infero alterum: illa entitas realis, est coicatio intellectionis, et amoris: ergo potest mens nostra distinguere duos conceptus in illa entitate, alterum, qui sit vis coicativa intellectionis, alterum qui sit vis amoris coicativa. Probatur Conclusio: quia ubi sunt duae veritates non equivalentes inter se logice, ibi mens nostra distinguit duos conceptus formaliter distinctos, sive duas formalitates: at coicare intellectionem, et coicare amorem sunt duae veritates distinctae non equivalentes inter se, quae verificantur de eadem realitate coicatione activa: ergo in eadem realitate coicatione activa potest mens nostra cum fundamento in re distinguere duos conceptus formaliter distinctos, sive duas formalitates, quarum una sit coicatio amoris, altera coicatio intellectionis: ergo utraque verificatur formaliter de ipsa entitate reali, quamdiu una formalitas illarum nec alteri [illegible] tamen identice

Et consequentia: quia est volitivus, et Intellectivus formaliter pravitate de eodem homine; quamvis una formalitas illarum malit, et Identice de altera praedicetur: ergo sicut de formaliter volitivus formaliter praedicatur, quod sit vis formalis amandi ita de formaliter Communicativa amoris formaliter praedicatur quod Communicet amorem, et sit formalis vis Communicandi amorem. Sect. 4a. novis rationibus probatur statuta conclusione de pugno.

Sectio 4a.

Novis rationibus probatur statuta conclusione de Pugno.

17. Argumenta supra facta mihi probant improre In Nobis, quod eadem Communicatio sit realiter Communicatio Intellectionis, et Communicatio amoris, et quod non sit vis formalis Communicandi amorem, sicut Implicat, quod eadem entitas sit realiter productivo Intellectionis, et amoris, et quod non sit vis formalis producendi amorem. Nihilominus alia sunt argumenta quibus conabimur probare sine puncto sufficienti In qualibet opinari Doctores aliquos de perfectionibus Communicatis Verse procedenti, ita ut alie formaliter, alie Identice tamen Colantur. Ex his aut argumentis, quae breviter Indicabo, Primum sit: quod primum infinitum ad intra producens per se tendit Intrinsece infinitum ad intra producendum. Et mihi proponitur hoc, quia eo ipso, quod foret capax producendi Intra se infinitum finitum ipsum ipsum non foret infinitum neque Infinito formaliter, ut infinito repugnat haberi intra se, sive Intrinsece quid finitum. At Pater vt Pater est primum infinitum ad intra productivum: ergo per se, et ex sua formali sua productionis tendit In terminum infinitum Intra se producendum: ergo tendit per se ad Communicandum terminum producto omnes suas per fectiones absolutas. Probatur mihi, et Inmediate prima consequentia, quia in Studio perfectionis consistat ex omnibus perfectionibus absolutis, quae sit simul ambiguus ergo primum per se tendens ad producendum infinitum perfectionis per se tendit ad Communicandum termino omnem ... perfectionem, et consequenter ad Communicandum termino

oes

oes p̃ fectiones simplic simples.

18\. Quaesit, quia Pr vi suae actionis generativae p se tendit ad producendum Filium sibi aequalem, enimvero non temerario casu vel indirecte tendit ad Filium aequalem sibi, sed omnino directe et per se. Contra vero oppositum, scilicet tendentia ad Filium inaequalem Patri immediate per se et directe destruat perfectionem Q. Quia Patris propria, nunc sic arguitur: tendere ad Filium inaequalem Patri immediate destruit Patrem Q. ergo Patris Q. esse tendit ad Filium aequalem Patri omnino directe et per se: ergo directe tendit ad Filium, ipsi coerandum aequalitate cum Patre. atqui haec aequalitas consistat ex omnibus perfectionibus absolutis, si enim illas Filius non haberet, immediate et formaliter esset inaequalis Patri: ergo per se tendit actio generativa Patris Q. propria ad coerandum Filium, id est, quod sit perfectionis Patri. Notandum tamen, quod licet aequalitas Q. necessario non consistat formaliter in ipsis perfectionibus absolutis, consistit tamen in perfectione quae ipsa sit identitas rationis cum omnibus perfectionibus absolutis, sive, quae sit, utque omnes perfectiones absolutae sive vero formalis illas tendi; quod sufficit praesenti instituto probando.

19\. Quaesit: quia actio generativa Patris per se est generativa: ergo per se tendit ad producendam similitudinem in perfectione substantiali cum suo principio. Atqui ut similitudo illa sit consubstantialis perfecte suo principio, requiritur se identitas illius cum principio in omnibus praedicatis, sive perfectionibus absolutis: ergo actio generativa Patris per se tendit ad hanc identitatem rationis cum omnibus perfectionibus absolutis, sive per se tendit ad totam rationem, quae constituit Q. ad Personam habens omnes perfectiones absolutas sibi communes cum suo principio. Ubi animadvertendum oportet quod sit ad consubstantialitatem Filii cum suo principio, nempe Patre, sufficiet [illegible] quamvis non essent [illegible] in dictione [illegible]

Isubstalitas tri cum suo prid, exigit Idemtas tri cum prid in oii'bus pratis, et perfectionibus, In quibus n' dupunt Relive P.v et Cltiv ut evidens e, mihi aut sul e oio textus actiory Generativa Pris Oini q se, et essalit exigere perfectiss Isubstalitatis suo prid.

20 Aus sit: Colcatio, T. productio Indirecte hinc dat ...us actionis A ... quando actio A q sit tamen exigit ... A, quitus 3 necht ... B quamvis elusdi B actio A nullatenus exipatilmo e que bene se ... in suo ... sive suo ... nempe A. Iungeret B. sive n' Iungeret: at ... actionibus, ... quas ... produin cedunt, id n' ... ng Cltiatio pars ... se e raliter Idemtitas ... amore, unde generativa actiua natis q se, et essalit inexa ... hac Caloe pava ... q se, et essalit exigit ... hunc, scilicet Cltioem pava, et quod hec sit Idemtas ralis ... amore unde amor Colcatus natis, et essalit petitur a generoe activa adeo stricto inexionis genere, ut hec actio generativa Pris desiceret, si Cltiatio hec pava n' esset sui Idemtas cum amore; go generoactiva ... necht ... amore Colcato: go cum sul sit ... Colcatio amoris, ut omnes fatent, Implatur q. Indirecte tamen Colcet amorem ... producto.

21. Dices: si amor n' Colcaret producto, desiceret genero activa raliter, ... Idemtice, n' ... deferet ... raliter. ... tamen hec actio illa Colcare pro ... ducto Intellectiory, quamvis ralit ... et Idemtice Colcet ... amorem. ... mihi sufficere, q. desierite Colcoes amoris verbo, desiceret Idemtice Colcatio Intellectionis, quatenus v d.t et Intellectio e ralit amor, et Colcatio Intellectionis e raliter Colcatio amoris. ... enim infero: q ... sicut ... raenta ... raliter e Intellectio, et amor ... Fatissa ... Intellectionis, ... amoris, ... rs ... ralis Intellectionis ... rs ... ralis amoris. ... raentas illa

illa[m]q[ue] realit[er] e' com[muni]catio Intellectiva, et com[muni]catio volitiva realiter
h[ab]et gratia realissima distinctionis com[muni]cationis Intellectivae, et com[muni]cationis volitivae, et
subsistentiarum, ut com[muni]cativae Intellectionis realiter, et actiones se h[ab]eat concomi-
tanter, et identice vis com[muni]cativa volitionis, Intellig[entia] enim dicitur quis decur-
su n[on] intendo q[uod] processio activa, ut realiter com[muni]cativa Intellectioni
sit etiam realissime com[muni]cativa volitionis. Cu[m] illi intendo q[uod] processio illa d[icitu]r imp-
ta realiter h[ab]et utramq[ue] vim realiter se distinctam, et conter amoris com[muni]cari
Verbo ex vi realiter illius processionis, quamvis in illa distinguantur realiter
et vis com[muni]cativa volitionis, et vis com[muni]cativa Intellectionis. Et haec ratio
realiter alta sit realiter loquendo p[er] accidens alteri; sicut Deus ex
realiter alta sit realiter loquendo p[er] accidens alteri; sicut Deus ex
vi sua realiter h[ab]et amare, quamvis Deo ut p[ri]mo Intelligens e' idem-
tice tamen convertiat amare. Sect. 5 illos ex dictis p[robatu]r.

Sectio 5a

Illationes ex dictis proponuntur.

22 Infero 1o 2am Personam ex vi realiter suae processio-
nis com[muni]cari a P[at]re vim spirandi Sp[iritu]m S[anctu]m. Haec illatio p[robatu]r ex dictis, et
iisdem rationibus, quia e' p[er] factio com[muni]cata 2ae Personae n[on] aliunde, quam p[er]
illa[m] ipsa[m] processionem, qua procedit a P[at]re: ergo processio qua procedit 2a Persona
a P[at]re, vim h[ab]et com[muni]candi spirationem activam.

23. Dices, tamen det 2am Personam ex vi suae pro-
cessionis esse Filium: ergo tamen h[ab]et ex vi suae processionis id, q[uod] requirit ad
formalitatem Filii: at qui com[muni]cari Filio spirationem activam, e' quid extra constitutionem
Filii, et extra omnia requisita ad constituendum Filium: ergo ex vi suae processionis
n[on] accipit 2am Personam spirationem activam. Resp. 1o: nanda sunt. Resp.
2o, quod ex vi suae processionis accipit Filium esse hunc n[on] Filium, p[er] factio sunt
et aliqua ad constituendum Filium, ut sic n[on] requiritur com[muni]catio spirationis activae at
vero ad producendum hunc Filium p[er] [illegible]

Spiroem activam, non enim esset hic Filius, nisi esset sub hic Spirator, et contra, nec esset haec activa processio Filij, nisi esset activa communicatio virtutis spirativae. Dicatur ergo, quod post decisionem modo Filius, sed etiam Filius quoad constituatur et sustentetur, conditum ab ipsa creato, quin decipiatur ut spirator, quin etiam decipiatur illius processio esse activa communicatio relationis spiratoris; at Filius quod aequate sumptus, ut est in se nequit decipi sine relatione spiratoris communicata.

24\. Quaesiteris: In eo priori, in quo est prior origo Filio, non est activa spiratio in Patre: ergo actio generativa Patris non habet se communicari relationem spiratoris. Respondeo concedendo antecedens: nam licet constitutiva necessario in illo priori est Pater secundum omnia, quae constituunt Patrem, sed tamen secundum actionem generativam. Ceterae enim quae sunt secundum eam, non sunt origine priora, unde nec intellectio est in illo priori originis per rationem dictam, et in in hoc quod non communicatur ex vi formali suae processionis Verbo, quamvis autem secunda spiratio activa non esse in illo priori originis ante Filium non tantum propter procedit; debet esse in aliquo posteriori originis post Filium per eandem rationem, quia cum sit idem formaliter cum Filio nec est prior, nec posterior Filio, nec producit, nec producitur a Filio, tamen autem est in illo priori originis quod producit Filium, et in posteriori originis post Filium quod producitur a Filio, sed de hoc infra.

25\. Infero 2° ex vi formali suae processionis communicari Spiritui Sancto praeter omnia communia, quae habentur suo modo, reiecto discursu dispositionis factae quod sustentet debebant. Unde infra 9° versio 6. non restat ulterius examinandum quod communicet Spiritui S. ex vi formali suae processionis.

26\. Infero 3°: communicari Verbo ex vi formali suae processionis paternitatem, et personam, sicut communicari ex vi formali suae processionis personam, et proprietatem, habendas in illa eminenter

eminentiali

eminentialiter, sive sub 3a parte illum dictis realiter et eminentialiter, sive
alijs talis Collocari exui formali sui processionis Verbo circuminsessionis
illa mutua, qua posita inter Patrem et Spiritum S. et hi due Personae
vicissim possi insunt: Quod mihi clarum: quia exui formali sui proces-
sionis accipit Deitatem communem tribus ut communem: quo accipit circuminsessionem
In 2a, et 3a Persona exui formali sui processionis. Probatur quod
quia ratio formalis qua Deitas est Pater est ratio formalis, qua Verbum ut Deus
est in Patre: at Verbum exui formali sui processionis accipit eandem Dei-
tatem, qua Deus est Pater, et Spiritus S. quo exui formali sui processionis
accipit circuminsessionem In 1a, et 3a Persona. Ultimo probatur: quod
Persona ipsa ut realiter distincta a Paternitate et Spiratione passiva est exse
sufficiens identitas cum Paternitate, et Spiratione passiva: quo est exse sufficiens ratio
formalis, qua sit in Patre realiter, et in Spiritu S. Ans sup docuimus
3o versa 1o ubi egimus de Collocatione formali, qua Deitas est communis tribus
Personis. Sect. 6. Obiectunculae 3o dicta dissolvuntur.

Sectio 6a

Obiectunculae 3o dicta dissolvuntur.

27. Obies 1o: Verbum formaliter procedit per intellectum: quod
Verbum exui formali sui processionis tantum accipit perfectiones Dei pertinentes
ad lineam intellectus: Probatur Consequentia: quia ideo differt processio per intellectum a processione
per voluntatem, quod haec Collocat exui formali sua terminum productum amorem, et quod
est alia perfectio pertinens ad lineam voluntatis, processio autem per intellectum tantum
[illegible] exui sua formali [illegible] et quae est alia perfectio pertinens ad
intellectum: quod etc. Confirmatur: quia [illegible] Verbum exui sua formali Collocar-
[illegible] sive [illegible], Verbum procedit [illegible] et contra [illegible]
Personae [illegible] per intellectum [illegible] per voluntatem [illegible]

Immo

Immatē ex fecunditate, ut contendebat Durandus.

28 Ex hoc huius argumenti solutione petenda esse ex 2° vers. 1. huius art. 9, in quo cum aliis explicuimus quid sit, et in quo formalissime consistat, quod processio scilicet Verbi, sit per Intellectum. 2o per Voluntatem, non enim attendendum est ad id, quod dicatur termino producto ex vi formalis processionis, ut 1o dicatur esse per intellectum. 2o per voluntatem, nam utraque Persona procedens Immateriale, et formaliter, ex vi processionis collocant omnes perfectiones, quia habet communicatas cum suo principio: quod 2a Persona procedit per Intellectum sive possibile in reali, id est pertinentem ad Imaginem, quia est Verbum spirituale, sive spirituale signum expressivum, et manifestativum rei cognitae, quod ratione sui formaliter pertinet ad Intentionalem similitudinem, et conceptus productio est de similitudine Intentionali. Similiter proprietas Spiritus Sancti est donatio, sive Impulsus quidam ad alterum, qui esset In nobis ex amore In Deo per se exigit amorem, et ab eo non oriatur. Sicut etiam locutio In nobis ad alterum oritur ex cognitione; In Deo autem locutio ad alterum non oritur ex cognitione illa tamen per se exigit.

29 Ad confirmationem neganda est ans, si non sumatur utraque aequaliter condistinctum ab Intellectu, id est ab Intellectu. Etenim asseramus non esse Immateriale, et per se formalissime fecundum, et productivum, ut ostendimus esse falsum 2o v. 1. agentes de divinis processionibus. Adde, quod licet non Deus Immateriale concipiatur, non ideo non Deus erit formalissime fecundus, Immo ideo quod concipiatur a principio termino producto non est fecundus physice, quia est idem cum termino et principio, fecunditas autem physica natura exigit distinctionem realem a termino producto..

30 Obiices 2o ex P. Granado 3. [illegible] 2. disp. 4 tom. 2. in 1. p. emanationem Intellectus et voluntatis eo modo spectant, ut tamen illius ordinis, [illegible] contra non Immateriale ab

illis

illis exuoluunt, S. quatenus ista iuncta est. ut S. dicitur Intelli-
git eo solum spectat, ut habeat Verbum in quo loquatur, et quo exprimat
quidquid sapit, hoc autem perfectissime habet eo solum, quod producat Per-
sonam, in qua sit suus actus Intelligendi. Idem enim sufficit ut verissime
dicatur loqui, et exprimere quidquid sapit, sicut eo solum quod Angelus
producat actum Intelligendi sibi Internum, verissime dicitur spiritaliter loqui
et exprimere quod sapit: quocirca, qui Verbo locant pro solum
accipit, quod in actu Intelligendi valet, et in completo demum.

32. Pater emanans in virtualiter non eo prorsus spectare
ut producat Verbum quodcumque illud sit, sed Verbum Patri loquenti
omnino equale et substantiale. Unde totum id, quod gratis assumit
tamquam genitum corruit. Addo quod si valet esse determinat In-
tellectum, est mihi inintelligibile, quod productio spectet Intellectionem
locare vi sua, non vero econtra. Deinde prorsus Pater dicitur loqui
quatenus producit Personam, in qua est suus actus Intelligendi, sicut An-
gelus loquitur sibi, quando in seipso producit actum Intelligendi in mini-
Pater loquitur 2.o Personam, quam 3.am, tamquam Verbo suo, vere enim
Spiritus Sanctus est Persona producta a Patre, in qua collocat Pater
suum actum Intelligendi substantialiter longe rationem, quam Angelus in seipso
collocat Intellectionem. Siquidem Angelus in seipso collocat Intellectionem
unitam. Pater vero in Spiritu S. ponit suam Intellectionem, quod i-
dentitatem, quod si dicam non ponere ex vi formalis productionis Patrem in Spiritu
S. suam Intellectionem, gratis quidem petit ad rationem locutionis, quod scilicet
Pater, vel potius loquens ex vi formalis productionis ponat in audiente

Ita

Sug Intellectorij.

32\. Obies 3° ex eodem Authore: Si quod aliud preter amorem Colcaret Spiritum Sanctum maxime essentiam. hec colcari nequit: ergo. Minor probatur: quia si essentia ex vi sui ratione colcaret Spiritum Sanctum esset filius Patris et Verbi, et proinde genitus ab utroque, quod hoc loco est hereticum: ergo. Illatio probatur: quia ex vi rationis sue processionis evaderet Spiritus Sanctus filius Innascibilis suo proprio. Dico 1°, quod quamvis evaderet filius ex vi rationis sue processionis, adhuc non esset filius, ut docet P. Vasquez disp. 113 huius 1ae partis, quia ab utroque procedit Spiritus Sanctus. Esset similiter ex vi sue processionis innascibilis suo proprio, negat tamen esse filium; quia Imago non est; sed quia ad nobis non placet hec P. Vasquez doctrina: Dicet 2 ex Zuniga, quod si evaderet filius Spiritus Sanctus ex vi rationis in essentia. non tamen Innascibilis stricte accepto, prout hec dicit secundum ad intra. Dicet tandem 3° ex nostris pluribus, quod Spiritus Sanctus evadit ex vi rationis sue processionis ad terminum suo proprio, non tamen filius Innascibilis.

Dicas 4° qua prioritate et secundum quas perfectiones sit Pater prior filio. Ergo explicat propositas.

Disputatio 4a.

Qua prioritate, et secundum quas perfectiones sit Pater prior Filio?

Caput 1um. Explicat propria sua.

A. 1. [illegible] ad dispositionem maxime [illegible] essentia [illegible]
[illegible] proprie [illegible] in [illegible]
[illegible] secundum quas perfectiones
[illegible] prioritas innotescat [illegible]

pat.

v. pacto verb. Q. procedat ex se exigens, et essent inexy.

1 Cogn. quidditativa, comprehensiva, et intuitiva ibiq. [illegible]

2. ... prioritas, quae est vulgaris, e prioritas temporis, seu durationis realis, hac quiandta e. et extra pr[illegible] inclutis intus in explando Salboy n reposeit. Alia e. prioritas, et hac e. dependentia producti a suo prto sine ulla connex., et expras prius cum tsis producto, v.g. Ignis de alio ignem producit. Clare quidem vera prioritas intelligitur A producens, et B producta, quae vera haec ab illo dependentia quia haec dependentia B ab A e. sine connex. prius cum tali producto, nam A non exigit B, licet illud de facto producat. hinc, quod Ignis A dicatur prior igne B prioritate... prioritas originis e. dependentia effectus a suo prto cum connex. prius ad tale productum, v.g. de igne producit in seipso calorem, quem naturaliter et essentialiter exigit, e. prior origine calore, quia illud producit, et exigit, prioritate vocari solet prioritas in quo, et prioritas originis, prioritas a quo.

3 Nec n adeo constant inter omnes, ut non sit etiam inter... haec varietas aliq. ... vocem acceptae. Sunt etiam qui dicant prioritatem ... illa esse dependentia, quae dat ... productiva, ... modo acti ... distincti a actione, et ... producti sive eiusdem productiva ... acti ... distincta ab actione ... connexa sive sine connexa ... prioritas vero originis, sive a quo ... illa, quae dat inter actu ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

Sed mediatis rō se hent illa enī, quorū unū pendet ab a-
lio, tamquā à suo prio. actione hent Inter se Similitr prioris
et posterioris, si aut cesset illa dependa Inter duo Corpa dis-
parata se hent in hoc genere, nisi forte dicas, ut aliqui volunt
ees sub origine illos qui petunt oriri ab eodē prior et actione sine
ulla dependa Inter ipsos, quã unū oriat ab alto.

4. Tertio hãs prioritates, et alias priorū in Cogne
quando v. dt. duo ita se hent In eedo, ut unū illorū Cognit.
debeat ad aliã Cognem alterius. In quo genere premissa dho he,
sive doty premissarū est Cogne prius dho dcis, quia ab alia Cognem
Cognitionem premisse, ab alia doty dcis, hec tn a billa orita illo
[illegible] qui dat Inter Cognes redundat ad illarum dota [illegible]
tn discurrit [illegible] Cognes Inter se sst priores prioritate Origis, [illegible]
ne: at dota sst priora et posteriora prioritate Cognis. Si aut
duo dota ita se heant, ut unius Cognitio sit ratio, et causa
Cognis alterius dicunt ee sub Cogne, sic Relatio dicit ee sub Cog-
ne cum rō iquã coiteralit Correlativa ee sub Cogne, [illegible]
pit sub [illegible] sub [illegible] ut alicuius [illegible] et actio dum
[illegible] ut a [illegible] hoc noe actio, [illegible] ut alicuius [illegible] tamen
[illegible] dixerim [illegible] quod ota Correlativa sub dicunt exere
na [illegible] ota Correlativa [illegible] sub [illegible] necola Corre-
tiva ee sub origine [illegible] e sub Cogne [illegible]
[illegible] nostri [illegible]

5. [illegible] in Divinis
[illegible] ex suo [illegible]

aleis

dictis oris sextum 9o vo 2. ubi docuimus prius in Omnis, et ex ire-
xy Curris, et ex ipso actu 2o productio: at qualo sancti requi-
rit in scio prio et dicta, 2. In connexione et separatione a tali-
tem virtute productiva dista ab actu 2o producendi, sive quem non est de
ipsa actu 2o producendi: ao excludit naris prioritatem, seulnquo
a parte productivo divino est Persone adintra secedentis.

6. 9. 2o dicendum est oris productivum in Deo, ut formaliter
productum non est prius cognitione, sed sub et cognitione cum tro producto, et secundum
formaliter redundando subrationem ductionis quod scissa est dictum 2o. 2o
pt: quia productum divinum ut productum est actus 2o producendi: quod
implet, quod cognat anderis, ut actu producens, qui in cognat ut produ-
centis: ergo sub, et cognitione productio adintra. Et cognitio
tri saltem in hoc sensu productio est dixi sub hoc conceptu formali pro-
ductionis ex sub cognitione productiva, et hoc, quia idiq. est productio ipsi
potest conceptualiter referente productionem ad intra, sicut in creatis
abstrahimus concipimus conceptum relatiui et rei respectivi, quando a con-
ceptu absoluto, sic proprietatem propria divinis et hunc conceptum prioritate
Persone ipsimus in conceptu, qui producit eiusdem proprietate.
Unde quando dicimus correlativa ex sub cognitione cognitum ac concepti
frecti separante correlativum cum suo relativo, et hac enim cognitione
naris sit sub. Sectio 2a. adstruit prioras origin. in P.
et Filio D. secundum notiones proprietatis P.

Sectio 2a

Adstruit prioras originis in Patre et Filio

D. secundum notiones proprietatis Patris.

7. 3º dicendum est: Inter Patrem et Filium est prioritas originis, quod idem dicendum est de Patre et Filio respectu Spiritus Sancti. Haec secunda probata manet ex praenotatis. Pater est actu 2º producendi Filium: ergo Filius oritur a Patre, tamquam ab actu 2º producendi se: ergo Filius est posterior origine Patre, et Pater origine prior Filio.

8. Difficile est statuere secundum quas perfectiones praecedat origine Pater Filium: pro quo explicando aliqua breviter, et clare sunt notanda: Hoc est, has duas propositiones esse synonymas, hoc est posterius origine illo: hoc oritur ab illo, sicut et has duas propositiones: A est actus 2us producendi B: ergo A est prior origine quam B. Hoc est, quod prioritas originis dividit in duo instantia originis, quae etiam dici solent signa originis. In 1º signo est solum origo producens, in 2º est tamen id quod producit. Unde A est prior origine quam B, est actus 2us producendi B, est in signo priori originis ante B, sunt propositiones aequivalentes, et quae differunt tamen verbis, eandem prioritatem vocant, significant quae clarius dicit hoc vocabulo: hoc oritur ab illo. Ex his:

9. 4º dicendum est Patrem praecedere origine Filium secundum eas tamen perfectiones secundum quas producit Filium, secundum eas vero secundum quas non producit Filium, non est prior origine Filio. Haec 2ª suadetur ex dictis. Esse priorem origine et producere, sunt aequalis idem: ergo secundum eas tamen perfectiones competit Patri esse priorem, secundum quas competit producere. Consequens est evidens, cum ergo Pater secundum paternitatem, sive secundum proprietatem notionalem producat Filium, secundum eam tamen paternitatem est prior Filio; cum insuper secundum nullam perfectionem absolutam nec secundum ... producat Filium, secundum nullam perfectionem ... Pater ... est origine prior Filio, quam prior ... nec ... nec ...

sit superiori originis ante Filium, nec vero intelligantur esse vnaliquo

signo priori origi[ni]s ante Filium.

10. Dices 1.º: Pater producit Filium, et Persona Patris producit Personam Filii, quo praecedit prioritate originis. Pater constituitur linea Patris, et linea Personae ante Filium, quo praecedit prioritate originis sanctae[?] Filium. 2.º quia constituit Patrem linea Patris, et linea talis Personae. Atqui natura divina constituit Patrem linea Patris, et linea talis Personae, quae persona Patris praecedit origine Filium.

11. Dicet, quod sicut verificatur de Persona Patris producere, ita et non aliter, nec in alio sensu verificari debere de Persona Patris esse priorem et aliquod supposituum, nempe producere, et esse priorem origine, esse synonyma. Hinc plura. Ad 1.º: Sicut verificatur Persona Patris producit, ita verificatur Persona Patris est prior. Ad 2.º: sicut verificatur Persona Patris constituta [illegible] tum linea Personae, tum linea Patris producit, ita verificatur Persona Patris constituta linea Personae, tum linea Patris, est prior Filio. Sed, sicut non verificatur Pater producit Filium, secundum ea omnia secundum quae constituit linea Patris, et sicut non verificatur Pater secundum quae producit, sic natura Dei producit Filium, ita nec verificatur secundum natura Dei est prior, nec Pater est prior Filio secundum ea omnia distributive sumpta, secundum quae constituitur linea Patris, aut linea Personae divinae.

12. Dices 3.º: natura Dei est [illegible] ut Pater producat Filium; ergo natura Dei origine [illegible] quia non [illegible] praecedit [illegible] Filium, ergo [illegible] requirit [illegible]

Martinez

soly praecedit amorem elicitum dolor, qui est origo productivum amoris, sicut cognitio praecedit cognitio, quae est applicatio, et conditio sine qua non producitur amor. Dicet: quid quod requirit, ut principium producat, si requirat a termino, et sit ab illo distincta, est id a quo terminus realiter dependeat, et contra identitatem originis. Sed non prius producitur, quia haec prioritas nisi saltem est, quam dependeat, sicut aliud requirat ut identificandum termino, sed in est prius originis illi, nec ab illo elicit terminus dependere, quia illa instans prius originis realiter distinguit aequale ab instanti posteriori originis. Loquor ideo quod instantia haec claudunt, quia in illo est solum id quod producit, et in hoc id, quod producit. Sect. 3. solvitur, quae aliquibus visa est ingens difficultas.

Sectio 3a

Solvitur quae aliquibus visa est ingens difficultas.

13. Dices 3o: In illo priori originis est Pater, quin in illo posteriori originis est non Pater. Ergo quia implicat quod in aliquo priori originis sit tota Persona Patris integre constituta, quin in eo priori originis sint omnes, et singulae constitutivae personae, quorum unum est non Pater. Sicut implicat quod in aliquo instanti reali sit Persona Patris integre constituta quin in eo instanti reali sint omnes, et singulae constitutivae Personae Patris, quorum unum est non Pater. Unde sicut legitima consequentia licet inferre in hoc instanti reali est Persona Patris non constituta: ergo in hoc instanti reali est non ... licet inferre: in hoc instanti originis est Pater: ergo in hoc instanti originis est non Pater qua constituta Persona.

14\. Haec arguments falsa destitutis spectat parum attentis imponere, nam attenta diligentia eadem apparebit, quam inane sit praesertim in praecedentis negatione quae Inculcavi, neque aliud est dixisse aliquid esse in priori origine quam producere, ut rigorose loquendo, neque incidit in hunc modum apparente distanti, ut si praedicata essent in instanti A, tali debent non esse in instanti A ergo ut Persona producat [illegible] debet non producere [illegible] in illo instanti [illegible] ut Persona exit in instanti A, tali debet esse non in instanti A, ergo ut Persona sit in instanti A originis debet non esse in instanti A originis, etenim Persona est existens in aliquo instanti debent non esse in omni [illegible] singula existens Personae, unde bene valet: Persona existit in hoc instanti: ergo in illo est non existens Persona: at vero, ut Persona producat, non est necesse quod omnes existentes Personae producant, unde non bene valet Persona producit: ergo non existens Persona producit, aut generat: unde nec infertur quod non existens Persona sit in priori originis.

15\. Ex his quae praediximus, manifesta est ratio quare praedicata aliqua sint quae dicantur de existente, dicuntur non de qualibet existente: alia sunt quae denominative dicuntur de parte existente, non tamen praedicantur de qualibet alia existente: homo dicit discurrere, non tamen primus [illegible] discurrit, quapropter non bene valet: Homo in genere existens discurrit: ergo secundum materiam discurrit, aut [illegible] discurrit, quae ut videtur in necessaria [illegible] non discurrere dicitur de toto, sola denominatione dexteritas et bonitas a parte, denominatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

dicit de tota Persona Patris, non tamen propterea non Deus generat, nec alio prata, quae conveniunt tota Persona. In Christo non ratio conveniunt singulis partibus constituentibus Personam, neque Deus est incomunicabilis Filio, non tamen non est incomunicabilis Filio, hoc cum certum sit, scilicet generare dici de tota Persona Patris, quin dicatur de natura Dei, ratione Fragmentis Iudice, dicendum est esse in instanti priori originis dici de tota Persona Patris, quin dicatur de natura, quia producere, generare, distinguitque a Filio, ac esse in instanti priori originis ante Filium. Idem prorsus fatalisse sit

16. Addo, quod, nec ex eo, quod aliqua entitas constituatur talibus praedicatis, ideo licebit inferre dari in instanti A omnia, et singula illius constitutiva, eo, quod in huiusmodi instanti A dicatur res ipsa, si vel dicitur denominatio sumatur, ut contingit quandoque solet alio aliquo priori, prioritate talli temporis, ut non Filius est posterior Patre in hoc instanti, in quo Filius exit, non tamen propterea infertur in hoc instanti talli esse Patris anteriorem durationem, qua constituit Filium posteriorem. Aliae tamen sunt constitutiones, quae petunt ex suis specialibus rationibus omnia rei constitutiva, sive constitutiva simul coexistere, nec successivum eorum durationem sufficienter constituere, ut in instanti A sit materia sine forma, et in instanti B erat anima, numquam constabit homo, quia hominis constitutio, ratione exigit simultaneam entitatem durationem omnium praedicatorum hominem constituentium. Disp. 5. an Verbum Dei procedat ex se ex cognitione intuitiva illius Trinitatis. Sect. 1. statuit ut vera conclusio affirmativa.

Disp. 5.

An Verbum Dei procedat ex se ex cognitione intuitiva Trinitatis.

Sect. 1. Statuit ut vera conclusio affirmativa.

N. 1. Suppo 1.a propositionis stare in illo[do] quod

si lx ex denotet prium productum ex nulla cogne procedit verbum per

missum se, S. necesse adhere, q.o nec cognitum, nec aliud absolutum a primo

productum in divinis, ut sublata causa superius demonstratum est. Dictas

suppo 2.o, quod si lx ex denotet prioritatem aliquam ex parte, lx ex

nulla cogne procedit verbum, qui aut vidimus praesenti disp. nulla

cognitio est prior verbo, nihilominus q.o potest significare lx ex ratione causalitatis lo

quentis naturalis intellectus, sicut qui amat naturaliter cognit, sic nec quod

verbum D. ut potest fecunda parva naturali ex parte cognem [illegible]

loquente, hancque cognitionem, qua naturaliter ex parte verbum, ut verbum

in Patre loquente investigamus in praesenti. Cujus cognitionis conditio

esse solet intuitio, ratio quam cognitio illa naturaliter posita in Patre

ex ratione causalitatis verbi producti sit intuitiva, et ad totam trinitatem privatim

tendat, praeterea cum cognitio illa plura obiecta attingat, tum intra, tum

extra Deum, clarius patet in praesenti disp. Possibilites tamen in ex

men adducimus.

2. 1.a Ratio est Scoti, ut communiter interpretantur illius

Discipuli, qui docet obiectum se potestatem a cogne, qua procedit verbum, esse

tamen obiectum primarium intellectionis D. cujus obiectum primarium

sit tamen essentia, hinc est, quod verbum oriatur a cogne naturali quae

est ad solam essentiam se, et naturali, non vero a cogne [illegible] ad aliquam

perfectionem, [illegible] adde [illegible], antequod cog

nitum productum est verbum. Unde [illegible] [illegible] cedat verbum

ex cogne [illegible] [illegible] verbum [illegible] [illegible]

[illegible] aequale dicta a cogne, [illegible] [illegible]

Discipuli: probabilius [illegible] [illegible]

[illegible]

diffalte 89, In Sancto Intus Paterna fecundat esse ut dbt Intelligi adacty dictionis Verbi. Rogari go debet, et hanc sg an solo essas unita Intui Inerse dbt Intelligtis fecundet memoriā Pris ad dicendū Verbū, an sit etiā aliud dbtū qd fecundet ipsē memoriā Pris adactū dicendi. Praeterea In allo sulpoc et Scotica schola, quaestio praesens discutit, an sit de 6 Intellectionē producere et peteret hec ipse, ut Intellectio est soly, an etiā ut cognito attributorū et pro solutis, cui Interrogat ret Scotus In 2°. dist. 6. § ad solutionē quaestionis, soly dbtū primarium, qd e essas Instruere memoriā Pris fecunda adactū dicendi Verbū. Vide etiā Smisingy disp. 3. q. 5. n° 263.

3. 2a sas e P. Vasquez docentis Verbū Immate et pro seorsi ex cogne Intuiva, qua Pr se ipsū, et Verbū suy cognit, negat in ipse seratere ex cogne Intuiva ipsi Persō. Qd Verbū procedat ex cogne sui, probat, quia productio Verbi e Intellectio, qa producere Verbum e Intelligere Verbū, et Verbū produci e Verbū Intelligi, ly autē productio sit tū praesentis. Fit manifeste, quod Intellectio, quae e productio Verbi, si sit Intellectio sui Verbi, sit Intellectio dbti praesentis. Qo 2d pars, quod scilicet ex cogne Intuiva Spiritus Sancti, Verbum n procedat p se, pluribus probat, quae no Infra oportune ad extremū dissolvenda. Ac 2° tom. In 1° p. disp. 142. Sequunt Vasquez Turrianus disp. 18 dub. 1. et 2° Alarcon disp. 8 cap. 7. et 8.

4. 3a sas docet procedere Verbū pro se ex cogne Intuiva Pris, et ex cogne abstractiva 2e et 3e Persone. Ita defendunt Aegl. de ac Scotus lib. 5 q. 10. Ethert. dlis 7 disp. 4. et aliquibus fuisse e fuisse D. Tho. 1. p. q. 34. art. 3 Imo addidērunt alii Caietanus

docuisse

docuisse solam cognitionem abstractivam Personarum per se deservire ad productionem Verbi et intuitivam esse. 4° tandem sed, quam verissimo iudicio docuit D. Thomas supra loco nunc nuper citato, scilicet Verbum per se procedere ex cognitione intuitiva et comprehensiva omnium creaturarum tam quoad essentiam quam quoad existentiam quam Patres probavimus includendo a discursibus. Sect. 2 Verbum procedit per se ex cognitione intuitiva Spiritus Sancti.

Sectio 2a.

Verbum Procedit per se ex cognitione Intuiva Spiritus Sancti.

5. Concept. 1°: Verbum ex se ipso est dictio pavandi, qua Pater dicit a se, et Filio producit Spiritum Sanctum: ergo per se Verbum petit cognitionem in Proloquente, quam cognitionem tangat veritatis, scilicet Spiritus S. procedit ab ipso [illegible]. Prob. Conseq.: quia locutio alicuius veritatis per se petit in loquente cognitionem eiusdem veritatis: At verbum per se est locutio qua Pater loquitur [illegible] veritatis praedictae, scilicet processionis Spiritus Sancti: quae existit in Patre loquente cognitionem eiusdem veritatis; quae autem illa cognitio, esse intuitiva Spiritus Sancti probatur: quia cognitio illa fert ad Spiritum S. ut existit, sive ut stat ex [illegible] Spiritus Sancti: quae est intuitiva, nam cognitio intuitiva nihil aliud est, quam ea, quae versatur circa obiectum ut clare, et in se ipso, attingendo illud exam, nam exam obiecti, et praesentiam obiecti [illegible], nam dicitur exam realis, et praesentiam ad tempus aliquod [illegible] ad [illegible].

6. Dices: [illegible] in [illegible] quo Pater procedit Filium non existit Spiritus Sanctus: ergo [illegible] cognitio Spiritus Sancti praescientis. [illegible] in [illegible] non existit [illegible]

obiectiva praesentis, quod si in illo instanti prioritatis nullaretur cognitio Spiritus
S. si excedat solum esset abstractiva, non intuitiva. Quod autem non possit
esse abstractiva, independenter a parte videtur, quia nunquam est [illegible] cognitio Spi-
ritus Sancti possibilis, aut realis, cum utero [illegible] statu [illegible]. Quod vero
est: quia in cognitione ante Filium, quae praecedit ordine [illegible] Filii, nulla
est cognitio petita a Verbo, ut patet illius. Et conversum ut Verbum quod se pro-
cedat ex [illegible] cognoverit Spiritum S. non est necessarium, quod cognitio Patris
praecedat prioritate originis Verbum productum, ut sapientiores dicunt Doctores,
[illegible] [illegible] [illegible] dictas, quas [illegible] imposuit nobilissimi Theologis,
qui cum supponerent cognitionem [illegible] a Verbo, praecedere Verbum, [illegible]
intellexerunt cognitionem intuitivam Spiritus Sancti, non illam, quae [illegible]
Verbum petit, ut praecedat, cum nulla intuitio Spiritus S. praecedere possit
ipsum Spiritum Sanctum.

7. Sed ut clarius demonstremus, quae sit [illegible]
discursus huiusmodi probavimus, quod cognitio [illegible] praecedit Verbum, non prae-
ceditur [illegible] Verbo, demonstremus [illegible], quod quamvis ea cognitio
praecedat in Patre, ut [illegible] prior Verbo, immo [illegible] illius [illegible]: adhuc nihil
obstat, quominus cognitio illa sit intuitiva Spiritus Sancti. Probatur in-
[illegible] quia intuitio respicit [illegible] cum [illegible] in eodem signo originis,
[illegible] tamen (dummodo praesentia) in eodem numerali: at cognitio illa praece-
dens in Patre ante Filium, et Spiritum S. est in eodem numerali cum Spiri-
tu Sancto, quamvis non sit in eodem signo originis cum Spiritu S. ergo
nihil deest ex parte [illegible] obiecti, ut cognitio illa intuitiva
sit [illegible] Spiritus Sancti: [illegible] [illegible]. Probatur maior: quia
intuitio corporea obiecti praesentis, non est in eodem signo originis [illegible]
[illegible] [illegible] post [illegible] [illegible] intuitio [illegible] [illegible] durat [illegible]

e contra na . 1. orig.e obto, nihilominus e Intuitiva; quia

ut ferat ad obm, q.d origne in ceult, fert in adobm in eodem

Instanti reali pressens. Advertere ad ergo nono compis ita distinguimus

ut In 1.o ut tantum orig.o, In 2.o tamen 1d q.d orit

8. Evidentius 2.o: q.d simplex cognitio In

tuitiva effectrix subdobti, itaut cognoscendo et attingendo illud exerce

oimoda clarate illudque ducat: hinc cum cognitio intuitiva erit o

rig.e prior suo obto: go et d. Maior probari potest ex verbis ite

tris, que significant corpus Xpi et . ad esse: et illius pressentiam alii

quis illa variando producunt. Et denique 2.o: quia ut cognitio

Intuitiva fit, nec exigit caeram in eodem alius signo effecto, ut . 10

probavi; nec caeram habens cum suo obto in eodem Instanti reali nam

cognitio Dei de futuris e Intuitiva, nec non occurrit hodie cum sint

eadem durationes reali; Immo quamvis cognitio Dei destructibilis foret, et

antequam advenieret futurum, perisset, nihilominus ea cognitio tempore quo

processerat futurum, erat Intuitiva de futuro: quod a fortiori a cognitione ad futurum

quam cum stet credita de futuro, procedere [illegible] [illegible], quomino ea

cognitio et vere Intuitiva nus spiritus sancti.

9. Hanc doctrinam vidit, et probavit [illegible] in 4 . 11

dist. 10. a. 1. ubi cum posuisset sibi arguta hominis producit

et volatim, nisi re cognitat, sed spiritu producit et volat, quod ante

qua producat, non cognoscit. Sicut e inconveniens; quia cognitio illa

[illegible] [illegible] et esset intuitiva. [illegible] ad [illegible] [illegible]

posset in hunc modum, opponendo argumento [illegible] solutionem

Aliter posset dici, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] quia cognitio [illegible] [illegible] [illegible]

q cunq obj intelligibile; sicut Trinus cognovit crea etia intuitive antequa producat, q essentia sua, qua intuetur, e ro sufficiens cognoscendi sola illa; ergo cotns e ro cognoscendi intuitive qlibet possibile, et nullus existit in se. Sed Scotus, in hac doctrina ab ipso Scotistis contra dissentis. Non solus probo, probo t quatus docet Scotus n existens, antequa existat, posse cogn intuitive. Et quatus probat hanc veritatem ex futuro cognito a Deo intuitive antequa sit. Et quatus inde infert a fortiori, q cognit spiritus S. intuitive in eo priori originis, antequa spiraret.

20\. Ex his infertur ad 2m illius argumenti, vendo e concedendo arg, et disting conseq: q implicat quod in illo priori originis detur cognitio Spiritus Sancti presentis ipsi priori, ex prioritate originis: concedo cons; implicat, q in illo priori originis detur cognitio Spiritus Sancti presentis posteriori signo originis: nego cons. Sect 3a Verbum se procedit ex cognitione sui.

Sectio 3a

Verbum non procedit ex cognitione sui

11\. Haec conclusio e contra minus P. Vasquez, a qua in praesenti conclusione dissentimus, nihilominus eadem e huius etiam illius, ibi, ut probat; quia alioquin Verbum n procederet ex cognitione Spiritus Sancti, q debeat praecedere productionem Verbi cognitio Spiritus Sancti intuitiva, q implicaret, cum esset cognitio intuitiva Spiritus Sancti in eo priori, in quo n esset Spiritus S. Et hoc etiam probat, q Verbum n procedat ex cognitione sui: nam si diceretur Verbum procedere ex cognitione intuitiva spiritus Sancti, ex pari ratione ex cognitione sui. Aliunde P. q cognoscit in priori originis, antequa producat Verbum, Verbum

ipsum haec quidem intuitiva notitia Verbi, hoc est, ob hoc illo priori origi-
nis existentis: quod est. Ansportet: quia cognitio illa, a qua procedit Verbum, praecedit in nostro Patre ... authores qui ... priorem originis
Verbo: quod si illa attingit in illo priori intuitive Verbum, concedendum est, dari cognitionem intuitivam Verbi ante Verbum productum: cur
ergo non dabitur cognitio intuitiva Spiritus Sancti ante spiratum Spiritum
Sanctum. Notandum tamen, quod Vasquez non utitur pro factatores ad
negandum Verbo procedere ex cognitione Spiritus Sancti, quae pro adillud
redarguendum, nullius momenti est argumentum, quod ... est ... contra
alios authores, qui secuti Vasquez rationem illam reddunt.

12. Si dicatur 3.º: Verbum formaliter est ... se dicit
se: ergo supponit in Patre loquente cognitionem Verbi. Contra est clara
ex supradicta: quia cognitio Verbi alicuius nascitur ex ipso in
loquente cognoscenti: ergo si Verbum ... se habet dicere ipsum Verbum
... se supponit cognitionem ... Verbi in Patre loquente. Ans. 1.º
... se supponit cognitionem ... Verbi in Patre loquente. Ans. 1.º
minime: quia sicut cognitio Dei, eo quod sit ... se comprehensiva Dei.
... se habet cognoscere Verbum, ita Verbum ... se habet dicere Verbum. Haec ratio
etiam ... est Dei praecedenti probanda, et valide probat sententiam D. Thomae
negantis Verbum ... se habet ex sententia Augustini aequaliter cum hac intellectio-
ne ... se habet dicere quod illa intellectio ... se habet intelligere.

13. Ut autem appareat vis dictorum factum, et ... rei
... apria. Breviter dico: eadem prorsus ratione discurrendum esse
de operationibus propria Verbi, ac de operatione propria intellectionis
Dei. Cum haec tamen discrimine, quod intellectio est operatio ... intelli-
gendi, Verbum autem est operatio quaedam non propria ... quae intel-
ligit, ... quae alteri ... manifestat ...
... hoc Verbum ... intellectioni ...
... est huic Verbo ...

dicendum

dicendi e respicit a Verbo obj, q. manifestat illud dicendo, ac respicit ab Intellectu obj, q. repraesentat illud formaliter Intelligendo, Dicite q. sicut Intellectio Intelligit Deitatem, attributa, et Personalitates, et proposita Verbi repraesentat Loquendo, sive ut locutio formalis essentiam, attributa, Personalitates, et creaturas. Respondeo: sicut Intellectio petit se repraesentare non sola essentia, sed attributa, et Personalitates; ita et Verbum se petit repraesentare non solam essentiam, sed attributa, et Personalitates.

24\. Probo et explico: Intellectio se petit esse comprehensiva Deitatis: ergo Verbum petit se esse comprehensivum Deitatis. Probatur consequentia: quia sicut Intellectio Dei esset imperfecta si non esset se, et ex vi sua comprehensiva Deitatis, ita et Verbum repraesentativum esset imperfectum, si non esset se, et ex vi sua repraesentativum, et ex vi sua haberet esse repraesentativum comprehensivum repraesentativum Deitatis. Unde ulterius arguo: Intellectio Dei ob suam perfectionem petit esse comprehensiva Deitatis, et ut comprehensiva Deitatis petit se repraesentare omnes perfectiones in Deo formaliter existentes: ergo Verbum ob suam perfectionem erit comprehensivum Deitatis, et consequenter se formaliter petit repraesentare per modum formalis locutionis omnes perfectiones existentes formaliter in Deo. Expressissime in hoc discursu Augustinus lib. 15 de Trinitate cap. 14: *proinde tamquam se ipsum dicens Pater genuit Verbum sibi aequale per omnia; non enim se ipsum integre perfecteque dixisset, si aliquid minus, aut amplius esset in eius Verbo, quam in ipso*, ibi videlicet in Intellectione Paterna summe agnoscit est est, non non, et ideo Verbum hoc vere verum est, quoniam quidquid est in ea scientia de qua genitum est, et in ipso est. Accedit quia quidquid est in scientia Patris est in Verbo, et Communis quod est in scientia, est in Verbo, quod est se est quod scientia est quod est eius Verbi, quod ex suo quod est, natura est Increata. Item nihil est, quod est natura est in Verbo, quod necesse est in natura scientia proxime.

Lectio.

Sectio 4ª

Prioras Int. dbta reprata Verbo? n. imocedit quomin. ea omnia pse verbum repret.

15\. Desiderant aliqui, pse sertim ex scotistis, scendi... in ordine Int. cognis, quis e Intentibta. Ordels prior sit esse D. qua attributa, et hec, qua D.aniae, cuius ordine speculant Incogne D. Oravit prior sit scia esse, post hanc scia attributorum, post scia attributorum cognat. D.arum D., quia Incoprlori, in quo e scit e Intelligit, et contem cum speciones predict exant coordine Int. se, eode ordine sit Intelligi, Imo et Intellh. Hinc Insufe e, q. D. esse copno prior qua copnio attributorum, et qua cognis D.anaie sit pstr. Verti antequa sint in Dre attributorum et Persalitatis copnio. Unde tand. scluditt. q. ante cogn. attributorum et Perslitas alicuius e pduct. Verbi, quia ante copnem attributorum, et etia Persolitas cuiuslibet e copnio in Dre esse, qui copnioe sufficienter pductiva Verbi reprantis essa. In scaut Scotisticam Atg. diximus de cognescente precente copnem attributorum, cuitantis libere pse Persolitas, et Incoprlori pducente Verbum, dicendum e de essa secundante memoriam D.tis ante attributa et Persolitas, et Incoprlori Inquoante attributa et Persolitates secundante memoria D.tis, producentis Verbum, in quo D.t. Intelligitur q. e a ... ocutiant, aut attributa aut Persolitates aliqua p. modo Intelligibilis ... ad ... productivum ... memoria ... secund...

16\. ... ris, aut persolitibus aliqua ... aut ... secund... Inrores ... radicis ...

attributorum, ut probavi in hoc [illegible], manifeste exemplis [illegible] attributorum, et [illegible], tamen concedo prioritatem in subsistendi consequentia sive [illegible], ut vocavit [illegible] in posterioramentis, inter essentiam et notionem quatenus bene valet consequentia, est Pater ergo Deus: non tamen conversio: est Deus: ergo Pater, quae prior in eo [illegible], quod unum conceptum sit [illegible] alio, in quo fundatur quod bene valeat, est homo: ergo animal; non tamen est animal: ergo homo.

17. [illegible] 2º nego quod [illegible] ordinem prioris et posterioris, quos servant obiecta, servent inter se eorundem obiectorum cognitiones, quae quidem proportionem omnino gratis ficta est supposito. obiecta [illegible] servant ordinem prioris et posterioris, quia unum est prius origo, aut radix alterius: at evidens est quod non legitime infertur causalitatem aliquam inter cognitiones ignis et caloris, ex eo quod ignis sit causa caloris: ergo non legitime infertur ex ordine obiectorum inter se ordo cognitionum quatenus ad obiecta.

18. 3º [illegible] dico, quod [illegible] hec omnia demum, et quod essentia praecedat, ut radix attributorum et [illegible], et insuper quod intellectio ut est ad essentiam sit prior intellectione attributorum et personalitatum; et insuper quod in eo priori in quo est cognitio essentiae ut prae primarii obiecti [illegible] cognitione attributorum et personalitatum producat Verbum manifestivum eius [illegible] eiusdem cognitionem esse [illegible] supposita adhuc his omnibus datis dicendum [illegible] quod Verbum [illegible] praecedat ex cognitione attributorum et omnium personalitatum, et [illegible] praecedat [illegible] ut manifestivum non solum essentiae [illegible] attributorum et personalitatum. Concedo [illegible] praemissi quamvis [illegible] falsum sit, quod cognitio, quae praecedit Verbum sit [illegible] dictiva Verbi, et [illegible] Verbo, concedo primum falsum, quod cognitio illa in illo priori [illegible] attingat attributa, aut personalitates, producat Verbum manifestivum solius obiecti quod in illo priori cognitio

Patrino

Paternas attingerat, scilicet essentiam, deinde essentia, quod Verbum ut ma-
nifestivum essentiae sit productum antiquum in signo de cognitione attributorum
et Personalitatum. Negotium quod ex his colligitur gratis sono concessum.
Sufficerat Verbum non procedere ipso se, ut manifestivum attributorum et
Personalitatum; sed negotium adhuc illis omnibus datis Verbum non procedat
quod se ex cognitione attributorum et Personalitatum.

19. Probo id satis urgenter: quia essentia in . 62
illo priori antiqua ex illa pullulent attributa quod se exigit, quod
in posteriori pullulant attributa, ergo cognitio et comprehensio illius
esse, quamvis in eo priori in quo essentia non attingat attribu-
ta et Personalitates, adhuc in illo priori exiget naturam attingere mo-
posteriori signo attributa et Personalitates; ergo quamvis in eo pri-
ori cognitio illa attingens essentiam non dicatur quod attingens essentia producat
Verbum, adhuc poterit Verbum manifestans essentiam exigens in pro
posteriori signo manifestare essentiam. Unde licet cedat Verbum
in 1° signo esse manifestivum solius essentiae et in 2° attributorum et
in 3° Personalitatum, adhuc defendendum est quod se tenet manifes-
tare sic solas, et quod ipso se procedat ex cognitione horum omnium; licet in
2° signo producat manifestivum esse, et cognitione esse in 2° ma-
nifestivum attributorum ex cognitione attributorum, in 3° ex cogni-
tione Personalitatum Paternarum manifestivum Personalitatum. Confirmo: intellec-
tio ipsa scilicet potentia comprehensiva esse, licet intelligere essentiam in priori
signo antiquum sint attributa, et in 2° attributa et in 3°
Personalitates, quia Verbum potest ipso se ut potentia comprehensiva
Deitatis, in eo signo manifestare essentiam et productum a potentia esse,
in 3° manifestare attributa et ...

In 3° manifestare salt Perseditatem, et ea cedere a cogne Christi: sect 5 difficultates aliquae in praecenti doctrina insurgentes sedant.

Sectio 5ª

Difficultates aliquae in praecenti doctrina Insurgentes, sedantur.

20. Dices 1°: Implere eo successiorum deceptum in Verbo, neque cognemilla, ut in priori statu ad eius, et non cognens attributa producit Verbum Infinitum: quantequam sit in ipse cognio attributorum Verbum aequale producto, et ergo 3 s hic quo implat quod Item in 2° signo producat Verbum cognemattributis veniente in 2° signo.

21. Solutio haec potius explicat, et quod fiat doctrina praecens, ut probo: Intellectio, antequam tendat ad attributa et Intellectio Dei infinitas esse dotis infinitam, et sic postquam in 1° signo fertur ad dotem infinitam, et quod consistat in ea intellectione infiniti, in posteriori signo se fert ad attributa, et in 3° posteriori ad Perseditates: at et in 1° signo Verbum ut manifestivum est, ita sufficienter constitutum in ea Verbi infiniti divini, adhuc potuit in 2° signo se manifestare attributa et in 3° Perseditates. Dices mihi cum ... ratio ... intellectio ... infinitas ... intellectionis quod in 1° signo se tendit ad essentiam, et non ad attributa, in 2° ad attributa, et non ad Perseditates etc. ... Ridicas Simpliciter in eas intellectiones ... in illis tribus instantibus nullum esse intervenire ... ad ... ter ... et ter pauci ... tribus ... in eas Verbi infiniti ... Ridicas ex illis tribus

Intellectionibus

21. Intellectionibus partialibus fieri unam adaequatam Intellectionem, sicut dixi in
ex illis tribus repraesentationibus verbalibus ratione nostra inadaequatis dicitur unum
Integrum, et perfectum esse Verbum.

22. Praeterea In patris Communibus nulla est cognitio, et
repraesentatio In Verbo, i quae non acceptata Patre, sed productus sit Communicatus
Praeterea In eisdem patris Intuitio Spiritus Sancti est In Patre post Spi-
ritus Sanctus productus In re: quod Verbum repraesentat, et dicit Spiritus Sanctus
postquam Spiritus Sanctus est productus In re. Infero tandem: quod Verbum
est Intuitive dicens, et repraesentans Spiritus Sanctus producit a Patre, postquam
Spiritus Sanctus productus est In re, et sicut Verbum, ut dictio pura creatum
producit a Patre post totam Trinitatem existentem In re ... prius Scoti, qui post
completam totam Trinitatem ad Intra, et non antea censet apparere ...: quod
nil Impedit, quod Verbum ut dicens essentiam, sit ante attributa, et
ut dicens attributa sit ante Personalitates Patris, et ut dicens Personalitatem
Patris sit antequam dicat se, et ut dicens se antecedat se, ut di-
cens Spiritum Sanctum: quamvis haec omnia dicere, et manifestare sit se
et omnino aequaliter fiat.

23. Dices 2°: quia essentia est motivum infinitum, et
Spiritus movens Intellectus, qui est Spiritus mobile, et quod Spiritus movile primo
movet a movente secundo ad cognitionem essentiae. Deinde ad cognitionem attributorum.
Unde tandem Infferes: quod prius est cognitio essentiae, quam cognitio attributorum,
et Personalitatum: quod dicto Verbum est ante cognitionem attributorum et Personalitatum.

24. Spiritus antecedens est doctrina Scoti, nihilominus nego, quod
essentia moveat Intellectum. 2° nego, quod casu quo moveret, move-
ret prius ad cognitionem sui, quam ad cognitionem attributorum et Personalitatum
na

Martinez

neque si moveret 1°, et per se, moveret ad cognitionem comprehensivam sui, quia probatio est intuitiva omnium excelentiam, que sunt in Deo, sed intueatur habere ordinem illa, quae reipsa habent ordinem originis inter se, ut sunt Personalitates, et sed intueatur nullum habere ordinem, quae reipsa non habent inter se ordinem originis. 2° probatur, quamvis moveret prius ad cognitionem esse, quam ad cognitionem attributorum, et ad haec cognoscenda, prius quam ad cognoscendas Personalitates, inde solum infertur, quod haec omnia comprehensive et intuitive cognoscant antequam producat Verbum, quia comprehensio horum omnium est essentialis, ideoque debet praecedere, debet saltem in subsistendi consideratione productionem Verbi notionalis, sed ad summum infertur, quod eomet ordine, quo comprehensione essentiali cognoscuntur haec omnia a Patre eomet repraesentant et dicuntur a Patre Verbo suo.

25\. Dices 3°: implicat, quod Pater producat Verbum post Spiritum Sanctum: ergo nequit Verbum produci per se ex intuitiva notitia Spiritus Sancti, si notitia Spiritus Sancti supponit Spiritum Sanctum. Fiet enim velut gradatio haec, prius erit Spiritus Sanctus, post Spiritus Sanctus intuitio ipsius, et post hanc Verbum. Unde prior erit Spiritus Sanctus quam Verbum.

26\. Deo, quod similitudo, quod intuitio praesupponit obiectum; dicendum est, quod intuitio quam Spiritus Sanctus non producit ab ipso ut [illegible]; tamen non erit prior Spiritus Sanctus intuitione sui prae [illegible] quatenus scilicet sumto ex creaturis dissumpto, omnia in creaturis intuitio [illegible] distinctae a obiecto et tamquam a causa, ad eum [illegible] conceptum Spiritus Sancti antequam intelligamus a Patre videri Spiritum Sanctum [illegible] [illegible] praesupponendum, stat, quod Pater sit prior [illegible] [illegible] prioritate Spiritu

Sancto

Sancto prior, q. n. implicat q. illo genere prioris processionis originalis Spiritus S. sit prior Filio, et q. prioritate originis Filius sit prior Spiritu S. Sit implicet q. omnino causalitas realis sit in diverso genere, dummodo sit causalitas physica exigens ex natura rei aliquid ad producendum, de mutua causalitate, aut prioritate mutua inter duo. Notandum tamen quod illo genere processionis genere n. est prior Spiritus S. Verbo, ut expressivo essentiae, Patris et sui ipsius, solum est prior Verbo ut expressivo Spiritus S. Sectio 6. Concludit explanationem verae sententiae.

Sectio 6

Concludit explanatio verae sententiae.

Ex dictis concludit 1.° quod intelligere

27. est prior origine Filio, et Spiritu Sancto, quin propter intellectio sit prior Verbo, aut Spiritu S. 2.° Pater intelligens in divinis, prius sit Verbo, aut Spiritu S., quod dicit D. in Deo realiter essentia, attributa, &c., Verbum et Spiritum S. producit. quia propter concedendas sit procedas origine inter intellectionem, quia quin propter concedendas sit precedas origis inter intellectionem. ... cedit Verbum, et Verbum, neque intellectio illa non est origo Verbi. Sit Pater intelligens sit origo Verbi, et tamen intellectio quidem realiter pertinet a Verbo intelligens, sit origo Verbi, et tamen intellectio quid essentialiter ... explicat ... quia dictio seu locutio ... essentialiter explicat ... non sequente intellectionem rei, quia dicit, Nec tamen propter inferendum est, q. si Verbum ex parte originis exigit intellectionem, ideo intellectio erit prior Verbo, quia licet exigat intellectionem, ut sibi sociatam, exigentia illa n. fundat prioritatem originis inter intellectionem, et hinc ex parte originis, et Verbum productum.

Unde ... Verbum

28. n. procedit ex cognitione aliqua ... tamquam ex ... actione sui.

nec tamquam ex cognitione ... aliqua prioritas, quae reducatur ad

rationem prii, ut eas solet intricati applicationum distinctionum. Nihilo-

minus distinguo ab secundo, quod ille negans verbum procedere a cognitione tam-

quam ex prior, concedit tamen cognitionem aliqua prioritate antecedere verbi,

quod sive intelligat de dictione activa, sive de passiva, verum reputo: lo-

quimur enim de prioritate originis. 2° distinguo ab secundo, quod ille conce-

dens aliqua prioritate intellectionem ad dictionem, fatetur dictionem esse in

connexa cum intellectione, adeo ut, si impossibile Pater non intelligeret, adhuc

diceret. Ego tamen negans intellectionem prioritatem ad dictionem, do talem

connexionem, ut impossibile sit Patrem dicere verbum quin intelligat, quod dicit

tali verbo, non tamen propterea concedo verbum oriri per se, non habita sumpsi

distinctione intelligere, sicut si Pater non intelligeret, non amaret, quamvis intel-

lectio non distinguatur amore. In meis principiis ita se habet intellectio cum

locutione, sicut cognitio cum amore. Nulla est apud me prioritas intellectio-

nis ad amorem, nihilominus si Deus non intelligeret, non amaret. Ita

simili assero: nulla est prioritas intellectionis ad dictionem, nec distinguitur

dictionem, nihilominus si Pater non intelligeret, non diceret.

29\. ... quod intelligendo loquitur verbum sicut

intelligendo amat, ... intellectio quae ... et sequatur

... a dictione activa, quae est Paternitas ... a passiva quae est

verbum productum, est infinitio ... , potest autem esse infinitio verbi,

et Spiritus Sancti, quia ... non praecedit Spiritus S. propter

... quia infinitio potest praecedere suum obiectum, unde quamvis

... verbo et Spiritu S. ... adhuc posse ...

... praecederet ... Personarum

processione ... denique ... praecedat ... intellectione sui et

Conver-

Conter, ut Spiritus S. deberet prius sui antiqua illius P. Intueat

Id solum probat, quod Verbum, ut manifestativum Spiritus Sancti, est

post Spiritum S. in quidam posteritate ordinis, S. per conceptionis; nil

tamen obest, quod Spiritus S. tamen ex terminis desumptus prius concipiat

ante suam Intuitionem, et conter ante Verbum, et quod Verbum ulterius

prius Spiritus S. non tamen, quod Verbum non petat ut se ostendi ex terminis

Intuitionis Spiritus Sancti, quae omnia in decursu disputationis abunde patent.

3a. Dices: si Verbum est prius, et origo Spiritus Sancti, necessario prius concipit ante Spiritum S. quo impleat, quod Spiritus sit prius concipiat ante Intuitionem, et quod praecedit Verbum aliquo ordine per conceptionis erit prior Spiritus S. quam Verbum, et ordine per conceptionis erit prius Verbum, quam Spiritus S. Resp. 1°, quod licet tamen concipit quod concipit Verbum ut originem Spiritus Sancti non est prior Spiritus S. sed sub se ipso. Resp. 2°, quod quamvis Verbum ut dictio pavor possit prius concipi ante Spiritum S. id non obest, quominus Spiritus S. possit prius concipi ante Verbum, cum enim haec prioritas non sit realis, in entibus ipsis S. in modo tamen concipiendi, potest mens nostra diversimode sumpta a terminis concipere Spiritum S. ante Intuitionem ipsius, et alio concipere concipere Verbum ante Spiritum S. Haec omnia sequuntur ex dictis. Sectio 7 De Objectionibus...

Sectio 7a.

De Aliarum objectionibus.

31. [illegible]

sbi Intuitive cognit. produceret ad productionem Verbi, ducunt, quia Tapostq. si-
pre superet ad productionem Verbi, et aliter ad productionem sui. Preterea
docent, quod si Verbum procederet de cognitione sui, supponet non solum, ut obiectum
intrinsecum, sed etiam necessario ante se ipsum. Cui incommodo obviari in
superioribus.

32. Solvit 2° Sosa, ut probet, quod etiamsi Verbum
procedere ex cognitione, adhuc non procederet ex cognitione ut relata ad Patris
se, et formaliter, sed solum ex Intuitione esse. Sicque impossibile Pater non
se ipsum cognoscet ante Verbi productionem, sed tamen intuitive esse intelligeret,
esse quod esset suffensibilis, et formaliter prius ad conclusionem Verbi produc-
tionem: quae cognitio Patris non est prius quo formaliter pertinet ad productionem Verbi.
Probat consequens: quia quando duo (?) se habent ex parte prius, quod unum illorum
non concurrente, adhuc idem producere, ac si duo simul concurrerent,
illud, quo sublato, adhuc remanet suffensibilis, non est natura nec forma-
liter prius talis productionis: at circumscripta cognitione Patris, et posita tamen
cognitione esse idem Verbum ducere, quod produxit cum cognitione relata ad
esse sui, et Patris: quae cognitio Patris concomitanter tamen, et per acci-
dens se habet ex parte prius producentis Verbum, non formaliter, et per se.

33. Placet, quod in argumento desideratam comparari
pertinentibus, et minorem illi subsumptioni: nec per illud argumentum, quod
scilicet si Pater non se ipsum intuitive cognosceret, produceret Verbum hoc. Pro
praeterea concedo, quod cognitio ex qua procedit Verbum, non est prius Verbi, nec
antecedit Verbum, nihilominus assero per se resultat ex parte cog-
nitionis in suo intuitive attingentis (?) quod sic dico non cog-
nitione Patris possibile sed necessaria posse producere Verbum. Probo.
posse producere Verbum (?), non posse producere hoc Verbum, sicut

cognoscentem

carente [illegible] ergo [illegible] diceret in Deo cognito esse [illegible]
hec, sed quedam chimeras, sicut si diceret esse [illegible] ba-
diceret Deum non esse, sed aliquid aliud imaginarium, [illegible] loquamur
de objectionibus nostri intellectus, et dicas, quod dum concipimus Patrem intelli-
gentem esse immemorem an intelligat Verbum, concipimus [illegible] ut [illegible]
[illegible] producturum Verbi. [illegible] non concipimus inadequate [illegible] ut producti-
vum Verbi, quia Verbum adequate [illegible] debet cognitum, ut [illegible] com-
prehensive [illegible] Deitas, et contra ut [illegible] [illegible] cedere
a [illegible] Patre cognoscente comprehensive [illegible] Deitati.

34\. Obiicit 3o Vasquez: [illegible] cederet Verbum ex
[illegible] cognoscente Spiritum Sanctum, Verbum esset imago Spiritus Sancti. [illegible]
quia Spiritus Sanctus [illegible] cogniti concurreret ad producendam repraesentationem
sui valde abipso distantem, qualis est Verbum, nihil aliud requiritur, ut
aliqua repraesentatio sit vera imago sui obiecti, nisi quod procedat a tali
obiecto, tali ut cognito, et concurrente [illegible] obiecti, ut [illegible] in imagine
artificiali. Imago enim artificialis vera imago est sui exemplaris
[illegible] concurrentis, quatenus [illegible] et [illegible] cogniti, [illegible] enim intentionaliter
existens in mente artificis ipsum manuducit ad depingendam repraesentationem
talis obiecti intentionaliter sibi propositi?

35\. [illegible]
[illegible] quia Spiritus Sanctus nec [illegible] nec [illegible] cognitum nec [illegible] in-
tentionaliter existens est principium Verbi [illegible] [illegible] Verbum
cognitum [illegible] non est solum [illegible] [illegible] Verbum
Spiritus Sancti imago [illegible] cognito [illegible]

Verbum, quia mere intentionalis concursu concurreret, et non reali;
obiectum autem imaginis artificialis concurrit realiter ad producendum se in esse
intentionali, mediante quo esse intentionali obiectum existens in mente arti-
ficis producit imaginem; at Spiritus Sanctus esset pluraliter productus in esse
esse intentionalis, quod habet ipse in mente Patris producentis Verbum.
Secundo respondetur quod licet ad imaginem artificialem sufficeret concursum intentionalem
obiecti ipsius, id non sufficeret ad imaginem naturalem, imago enim naturalis
est expressio vere realis, et naturaliter producta a suo prototypo naturalis re-
praesentandi, unde Verbum non est imago sui necessarium, nec attributorum, nec
Spiritus Sancti, quia a nullo horum naturaliter producitur.

86. Petes, an in Verbo repraesentare attributa, et personas so-
lum, sit accidens metaphysicum, an essentiale constitutivum Verbi? Respondeo pri-
mo supra iis hoc esse accidens illum metaphysicum, quod non sit essentiale rei constitutivum,
unde Verbum essentialiter habet repraesentare totam Trinitatem, et essentialiter exigit cognitionem
notionalem totius Trinitatis in Patre, non ita ut quod cognitio sit essentialis Ver-
bo secundum quod Verbum est repraesentatio quaedam [illegible], id est eminenter
dicta a[b] [illegible] absoluto, sed quatenus exigam essentialem, et quia Verbum est
manifestatio totius sui [illegible] aequati, quod in Patre se dicente dicitur cog-
nitio totius Trinitatis.

87. Petes tandem, quod cognitio perfecta in Patre ut
Verbum praecedat in Patre? Respondeo videlicet ad mittendam solutionem
[illegible] asserat, quod cognitio existens in Patre praecedit Verbum est falso
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] suam cognitionem; si asserat, quod
cognitio [illegible] in Patre praecedit, secunda [illegible] quia in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cognitio ista est in Patre [illegible] licet sit [illegible] Patrem
[illegible]

cognitio illa, quae quidem vere procedit verbum, sicut beatitudo procedit verbum, ita et notitia illa abstractiva procedit verbum. Disp. 6 an verbum per se procedat ex cognitione creatum.
Sectio 1. Authorum, et suppositio aliqua.

Disp. 6

An verbum per se procedat ex cognitione creatum.

Sectio 1

Authorum sententiae, et suppositiones aliquae.

N. 1. In schola D. Thomae communis opinio docet verbum per se procedere ex cognitione creatum. Negat tamen per se procedere ex cognitione libera futurorum. Videatur Araujo 1. p. q. 34. art. 3. dub. 2. Noster P. Valentia in 1. p. disp. 2. q. 8. punct. 2 docuit verbum per se procedere ex cognitione libera futurorum, sicut necessariorum. In schola Scotistarum communiter disquirit duo instantia; in 1.º naturae secundum varia signa originis solet poni ordo processionum ad intra. In 2.º autem instanti est 2.º ordo originis, qui exercet in iis, quae ad esse extra se originem dicunt, scilicet creaturis, quia tamen talis ordo originis supponit originem ordinis, quo procedunt per se aequaliter [illegible] nec verbum nec [illegible] aliquod creatum [illegible] sui productionem [illegible] omne [illegible] esse. [illegible] venit postea cognitio [illegible] ab aeterno [illegible] ad [illegible]. Nonnulli supponunt verbum ante [illegible] creaturae, quae [illegible] productionem verbi nullo [illegible] [illegible] Mariana [illegible].

Videatur Scotus a dist. 88. Smisinch. disp. 2 n° 285. Vlad.
q° v. 11 art. 2 dc. 2. et 3°. Felix cap. 6 dist. 3 n° 7°.

2. Suppono 1° cognitionem possibilem esse priorem quo, nec pro-
ductionem actualem Verbi, et contentam in esse priori prioritatis originis Verbo,
ut patet ex superioribus. Unde solum quaestio vertitur an Verbum se
exigat cognitionem possibilem in Producente.

3. Supp. 2° creaturas posse considerari posse, primo secundum
esse aliquod virtuale ipsarum in productivo formaliter Deo. In quo dicuntur esse
virtualiter, et eminenter. Secundo secundum esse proprium ipsarum aquatae ex-
tra Deum, illud esse Dei quod est potentia virtualis creaturarum est perfectio
Dei naturalis, et quatenus ut, quantum est ex parte sua sufficienter productiva
creaturarum, vocari quoque potest possibilitas activa, et extrinseca creaturarum. Non ergo
hic quaestio an Verbum procedat ex cognitione huius possibilitatis extrinsecae, quae
formaliter Deus est, in hoc enim in alia quaestione satis fecimus, ...
precenti. Eloquimur ergo an Verbum exigat se in suo priori cognitionem
creaturarum possibilium tractatum ad esse ipsarum formale extra Deum creatarum. Et
sole pauci a Deo quodcumque illud sit.

4. Suppono 3°. possibilitatem creaturarum dici naturalem duplicem ... 1°
extrinsecae ab omni potentia naturali. ... 2° intrinsecae a possibilitate naturali ...
necessitate pro ... necessitate ... solis, ... aliis ...
... necessitate ... quarum exerc. est natura, et necess...
... percurv... qua ... ipsarum aliquis naturalis. ... necessar. est infinite
... ambiliter ... ... conclusionis, ... est ... ... sunt enim ... in hoc ...
... quasi ... ... necessar. non est in ... perfectio, immo ex se nulla

q Scotus dicit, consistit q. in eo quod posito ante n. possit n. in ss. rei coexistere ut posito cursu Petri, n. possit n. poni Petrus movens. Et aliter explicari potest. Est necessarium, quando nihil quod sub est necessarium est existere, sed qua aliquid est necessarium sub.. ut existat, ut Christo est necessarium ut existat, et natura non est necessarium Petrus existere, rogo enim, explicationis gratia, an Petrus possit existere sine rationalitate ut possit sine albedine et similibus. Si dicas Petrum n. posse existere quin sit in illo rationalitas, hoc ipso voco necessarium respective, nam in his duobus propositionibus sunt evidenter equivalentes, implicat q. si Petrus existat, non sit rationalis: necessarium est quod si Petrus existat, sit rationalis, quia ergo concedis.. teneris concedere.

5. Unde miror n. nullos recentes, & iusso sudore laborantes in probando implicare q. possibilitas creatur extra Deum, sit aliquod necessarium, et post plures paginas inutiliter insumptas id solum efficere q. scilicet omnis entis creata extra Deum, sit dependens, nam solus Deus est necessarius. Enimvero si de necessitate absoluta sive ante loquuntur dicunt res evidenter veras, solus enim Deus est hac necessitate necessarius, certa vero a Dei libertate dependent, si autem de necessitate consequentis seu respectiva loquuntur dicunt verum evidenter falsum. In hoc enim sensu sumpta necessitate n. dicimus possibiliter creaturas necessario existere, sed esse in tum creatas esse absolute necessarium, tamen dicit necessarium esse ... Christo ... n. repugnantibus, n. est ergo talis ... necessaria ... sed necessaria Christo, quatenus Petrus ... poterit, ... quandocumque, sed aliud, est necessaria talis ... necessaria ..., quatenus ... ex ... existente. Hec omnia fuse tradidi in metaphysica.

6. Aliter potest explicari hec necessitas possibilitatis creaturae ad distinctionem necessitatis divine: ... ... sumi ... in ut verbi, sed in vi copule ... ut ... in metaphysica ...;

Cq necessitas est sumpta est in vi verbi, et intransitive est necessaria propositio Dei, et infinita simplex perfectio, necessitas autem est sumpta est in vi copulae, sive transitive est necessitas cum omnibus creaturis etiam vilissimis, et qua necessitate nihil prorsus perfectionis infertur. Sit. 1o necessarius explicat haec propositio: Deus necessario est; ubi est sumitur, ut vides intransitive, sive in vi verbi. 2o necessarius explicat haec propositio: Petrus necessario est Petrus, ubi ut vides particula est sumitur transitive, et in vi praecisa copulae; illa autem necessitas transitiva est, et cum omnibus rebus excogitabilibus, nam chimera est chimera est necessarium; et peccatum est peccatum est necessarium, ni quidem necessitate absoluta, sit tamen respectiva, sive comparative ad subjectum, nam chimera est chimera est necessarium chimerae. Sect. 2. tres conclusiones.

Sectio 2a

Tres conclusiones propositae.

7. Dico 1o: Verbum ut exprimens creaturas possibiles, vel tum existentes, in quavis differentia temporis se se cedit, sive se exigit cognitionem creaturarum possibilium, tum existentium in quavis temporis differentia. Dico hoc sit ex dictis, quia sicut nihil potest amari, quin cognoscatur, itaque dici [illegible] formali, [illegible] amaris, formali: quo sicut amor Dei ut tendens ad creaturas possibiles, et futuras ex suppositione quod illas amet, necessario exigit cognitionem illarum. Ita dicto verbum exprimens creaturas possibiles necessario ut talis exigit in Deo praecedentem cognitionem possibilium, et dicto verbum exprimens futura necessario ut talis exigit in Deo cognitionem [illegible]. Creata [illegible]: [illegible] sicut amor Dei [illegible] exigit [illegible] cognitionem creaturarum [illegible] [illegible] complacens in ipsis, ut futuris necessario exigit cognitionem [illegible] [illegible]. Ita verbum [illegible] exigit cognitionem creaturarum possibilium aut existentium [illegible] [illegible] exigit. [illegible] [illegible] ut [illegible] creaturas possibiles et futuras necessario exigit praemissam cognitionem creaturarum futurarum [illegible]

aut

aut p̄les ee, cognere utramq̄ verit.

8. Dico 2.º: Verbū p̄ se exigit exprimere creas̄ futuras, ut p̄oses, si sint p̄les, et futuras expl. d. Non assero, q.d data hyp., in qua creaē sint p̄les, aut futuræ, verbum p̄ se, et essalit̄ habeat illas manifestare, na creaē essalr ei sint invariabilis. Si assumq̄ creaē n essent futuræ, verbū n haberet essalit̄ illas repræe, nec assumq̄ sint futuræ, habebit essalit̄ illas repræe. Replica pp. q̄ dilata puri- fata q̄dite transit in absurdū: q̄ si hēc q̄ditalis foret vera verbū essalit̄ haberet repræe creas̄ futuras, si sint futuræ, purificata q̄dite tran- siret in absurdū: at de facto ē purificata q̄ditio, na de facto creaē sunt futuræ: q̄ p̄ ps ablata foret vera ablata ei q̄dite, scilicet verbū essalit̄ het, et p̄ se repræe creas̄ futuras. R: Nonq̄ assero, q.d existend essalit̄ het, et p̄ se repræe creas̄ futuras. R: Nonq̄ assero, q.d ex sup.d q. sint creae p̄les futuræ, aut existentes verbū essalit̄ habebit illas repræe, na ut nunc dixi, ēt data hypotesi, et purifata q̄dite, verbū nor p̄ se, s.d p̄ accidens repræt creas̄. Solū assero, q.d in verbo ē p̄ fectio quæda ipsi essalis, quā voco exprem̄, quæ propter determinaō, et essalit̄ ē in verbo: unde ut hēc exp̄a sit in verbo, n dependet a creis, hēc aūt exp̄a n̄ petit ab͡te repræe creas̄ s.d tam̄ repræe creas, q.d tunc futuræ sint, na illa p̄fectio recedit naim q.d futuræ sint repræt verbo.

9. R.º: quia tanq̄ p̄fectionē quæ tam in ... fectiē in verbo ... ... Theol ... ... atq. ad ... p̄fectionē D. intellectionis spectat nullo ... verbo ... sive ... quod ... n ... ... Verbū spectat q.d nul ... vero ... n ... ipso verbo. ... ...

foret polis, aut futura, & a Deo ignosceret; argueret imperfectionem Dei.
Intellectionis, unde Dei Intellectio petit natura perfectione sua repraesentare
omnem Creaturam sibilem, quae si Creatura foret possibilis, aut futura, et non diceret Ver-
bo argueret Imperfectionem Verbi, nam hoc petit quod se aequat Intellectioni
Deo doctrina Augustini In superioribus expensa: quae Verbum quo ipso petit re-
praesentare possibile, sibi possibile, et futurum sibi futurum. Confirmatur: ex eo quod possibile
sit possibile optime infertur a Deo cognosci ut possibile, at haec illatio fundatur
in perfectione Dei cognitionis: quae perfectio Dei cognitionis fundat illationem hanc:
Si obiectum est possibile, aut futurum, a Deo cognoscitur possibile, aut futurum: quae Verbum
eandem illationem fundat, si Creatura est possibilis, aut futura a Deo dicitur quo
Verbum suum possibilis, aut futura, nihil enim, aut magis, aut minus
ponitur in Verbo dicto, quam in mente Paterna dicente Verbum.

10\. Dico 3º: In meis principiis idem dicendum est de
Spiritu S. illum Cvoluit quo se expetere Inspiramus possibili, ut im-
pulsum est omnia possibilia, nam In meis principiis etiam amor essentialis quo se exigit
natio amare possibilia sibi sunt possibilia: quae si se expetit Spiritus S. ut Im-
pulsus voluntatis In Creaturas possibiles procedere ex amore possibili, nam sicut Dictio
aequatur Intellectioni dicentis, Ita, et Impulsus voluntatis aequatur amori
Spirantis.

11\. Quibus Deo sedunt amore Sibi; ergo possibilia
omnia quae Deo debent amari amore omnia possibilia necessario, Concedunt fatentur di-
versso modo procedere Verbum ex cognitione possibili, ac Spiritus S. procedit ex amore
possibili, etiam casu quo sint [illegible] in te Dei [illegible] quo [illegible]
exigit natio repraesentare [illegible] si sunt possibilia Dei. vero voluntas de suo
[illegible] repraesentare se omnia necessario amandi possibilia, etiam si sint

possibilia

potest . Unde sic affectio Dei . Ante fundat bonitas huius illois , & Creat
e potest : quo cognita ut potest - Sed ex affectione verò voluntatis Dei . sive libertas
Dei in amando Creatam quicunque fundat improbitas huius
illois : Creat e potest : quo amat a Deo ut potest , sine Dei Con-
nexio omnino q. e . ex supposit quod sit , est nasty , roes affectionis scientiae
Deum autem amare potest , Etiq ex supposit quodsit potest semper e libus
roes affectiones voluntatis , haec autem quia sufficiunt ad Stus de voluntate
Dei ad eos locos Sectionis remittimus . Sect . 3 . duplici in qc proposito
concludit disputo .

Sectio 3ª

Duplici in qc proposita concluditur disputo.

12. Pro 4º , et ultima qc bus stabiliendis , sup-
posita examine de sciat , et voluntate Dei quodactus scie , et voluntatis Dei .
distissimode se habet ad objectum increatum , et ad objectum creatum : nam essentiale e
rationis , et amor objecti increati , Itaut essentialis ad actus scientiae , et amoris
Dei . pro specie essentialiter , et natio sibi ut obj omnino ? sua , q . increatum e , ad
eius modus quo cognitio , et amor increatus essentialiter pro quin sibi hoc obj
potius , quam istud , amor enim Creatus Dei , requirit Dei amor Creat
Itaut mutet objectum , et quia praecise in Dei fereclat , posset ... fundat
increatum : at actus scie , et voluntatis Dei . non praecise essentialiter hoc
obj creat , potius quam istud ... exi ... ut denominet et dep-
nit ... amati ... istud obj scilicet ... actu ... alia
impossib , sibi et potest , impossib ... eius ... posse ... exam

Rex mundi, i. negatio mundi non existente. Cum q(ue) indifferentiam
quam considerant aliqui in cognitione creata, ut denotet in illis Petrum, v.
Paulum, nam si ponatur in Petro, denotabit Petrum in illis. Cum vero autem
si poneretur in Paulo, denotaret Paulum in illis rationes dicunt applica-
tionis ad subiecta diversa, considero in actu creato non sicut creati, nam
si applicetur possibili Petri, repraesentabit possibile Petri, si applicetur impossibili eiusdem, re-
praesentabit impossibile, deservit aequaliter ad ... apta utrumque repraesentare,
hoc ... ex ... creatis.

13. Dico 4°: Verbum quod se exprimit cognitionem sufficientem
repraesentare possibilia, et impossibilia, futura, et non futura, existentia, et non existen-
tia, potentem quod denotare ea omnia cognita, si ipsis denotandis debite
applicetur. Probatur 4°: quia Verbum quod se exprimit sanctissimam cognitionem Dei.
.... haec cognitio Dei essentialiter habet hanc sufficientiam, ut denotet cognita
omnia obiecta, quibus debite applicetur: ergo Verbum essentialiter exprimit hanc sufficientiam
in cognitione Dei. Probatur circa vero: necessario repraesentativo modum dictionis eandem
effectionem tribuendam esse, ac cognitioni Dei essentiali ex Augustino supra
tradidimus: ergo sicut cognitio essentialis est indifferens ad denotanda cognita
obiecta creata ... eorum dictas, si applicetur debite ad pre-
hendendum eiusdem denotationem, ita Verbum essentiale est indifferens ad denotandum
omnia obiecta creata ... dictas, si debite applicetur, ... necessaria
applicatione addenda ... quam ad dicendum esse
impossibile.

14. Dico 5°: Verbum ... se exprimat actum ... cognitionis, istum ... denotant creata cognita, non tamen se exprimit denotationem

eiusdem

cludi, q[uo]d hæc denoant cogn[itione]m ut potes, aut fuit. Pr[ob]a[tur] pri-
oris, quia aliud e[st] f[orm]as aquatas denoationis, aliud ipsa
denoatio. f[orm]a enim aquata denoans Pr[opr]ij cognens e[st] cognitio
ut aux resultet ex hac f[orm]a denoatio cognitis, requirit ut h[abe]at
f[orm]a unio ph[ys]ica illi[us] cu[m] subto, sine qua applatio ad subtu[m]
q[uo]d Pr[opr]ij, quamvis daret ag[ua]ta f[orm]as denoandi Pr[opr]ie cognens non
denoabit Pr[opr]ij cognens: q[uo]d [pro]b[atur] se omnino clasu[m] e[st], quod ultro
aquata f[orm]a requirat ad denoationem applatio illius f[orm]ae ad tale
subtu[m]: at verbu[m] [pro]b[atur] se non exigit ea[m] applationem, quæ requirit ut
Pr[opr]i[us] pot[enti]is denoet cognit[io]: q[uo]d verbu[m] [pro]b[atur] se non exigit ea[m] denoationem
quæ Pr[opr]ij pot[enti]is denoat cognit[io]; esto [pro]b[atur] se exigat f[orm]a[m] aquata[m]
sui denoationis. Minor [pro]b[atur], quia applatio illa consistit in
eo quod Pr[opr]i[us] sit potis, at verbu[m] [pro]b[atur] se non exigit q[uo]d Pr[opr]i[us] sit
potis: q[uo]d verbu[m] [pro]b[atur] se non exigit ea[m] applationem, q[uæ] tantu[m] q[uæ] applat
Pr[opr]ium ut potis ad denoandu[m] illu[m] cogn[itu]m.

45. Maioris suppono ex Ill[ustrissi]ma de scientia Dei,
minorem vero ex Ill[ustrissi]ma de na[tur]a Dei, et attributis. Dices: creare
potest e[st] quid nasci: q[uo]d verbu[m] potest [pro]b[atur] se exigere, q[uo]d creare sit potis
quin propterea minuat necessitas Dei. R[espondeo] concedo: quia ag[itur] nasci
connectatur cu[m] natio nulla e[st] implicatio, nec enim tamen apparet
in eo q[uo]d nasci connectatur cu[m] libero sive illa exloat ad sui exig[entiam]
Pr[opr]ie, q[uo]d Pr[opr]iu[m] connecteret cu[m] libo, eo ipso destrueret nasci
in necessitatis, ut [pro]b[atur] hoc silo: si agens deficeret; [i]n eterna —
xiij potest e[st] agens deficere: q[uo]d potest deficere nasci: at ...

nec

Martine

hec evidens d.o dicto n'apparear dneo. q. narij dnecta necessario, nihilominus latet alia d.o dicto, q. scilicet destrueret D. facto necessitis dnenter summe naxio; hec enim facto malor e necessas quavis alia necesite creata. Et contra petit, q adhuc Deus duret illesus, etiam si quaecunque extra Deum supponantur deficere, s.o de dnex. etiam loquendo Dei cum quovis creato dn necessitate deinde, et attributis.

16 Id C.o go hec quoad applationem illam, quo D. cognito libere, et contingenter applatur ad denoandum cognitum creaturarum existentes dnquantis differentia temporis, quomodo comprehendo futuras, praesentes, et praeteritas, e adhuc clarior, et evidentior dn meis principiis. enim ut cognitio D. aquate Deo essalis, et amor aquate etiam Deo essalis denotet creaturas existentes cognitas, seu amatas, debet eiusdem cognitio, et amor applari eiusdem dolo denotando applatione libera, ut ex tali cognitione, tali applatione, et tali dolo, q. gerit dn hac denoatione cognitionis vices subiecti, resultet integra, et aequata denoatio cognitionis: at Verbum D. non exigit eiusdem applationem liberam: ergo nec exigit eiusdem denoationem cognitionis, aut amationis. Minor probatur, quia applatio illa e dncursus ad extra D. Omnipotentis producentis creaturas existentes; hic dncursus non naxio exigit a Verbo ut exstat, aliter ex a Verbi esset dngens, et liber: ergo etc.

Quod totius huius disputationis universa nihil dubium ... e ... cognitio D. ut denotare creaturas, aliquid aliud afferet ... aquata denoatione, hec enim e cognitio ... Deo

Deo Intras, et essalis. Quia potius est, quod de eis quae in incongruis, loquentes sub conditionali contrarii formaliter ex natura Dei, quibus suppositis doctrina huius disputationis est omnino plana. Disputationes ergo debellare debent aliquas ex duobus praefatis supra dictis, quae non ita sunt impertinenti defendere in toto Theologici cursus ordinis invictam, ut suppetere ex hiis de scientia, et natura Dei etc. Quo versio de 3. Persona Sanctissimae Trinitatis, Sancto, scilicet Spiritu. Disputatio 1. an si Spiritus Sanctus non procederet a Verbo, distingueretur a Verbo? Sectio 1. explatur quaestio.

3o versia

De 3a Persona Sanctiss. Trinitatis Spiritu Sancto

Disputatio 1.

An si Spiritus Sanctus non Procederet a Verbo distingueretur a Verbo?

Sectio 1a. Explatur questio.

N. 1. Aliqui Doctores fastidiunt omnes istas argutationes, quae ut plurimum supponunt aliquid impossibile, et quod ex tali necessario hypothesi inferebant, postmodum impugnabant, dicunt enim ex quavis impossibili hypothesi inferri utrumque contradictionis, ut si supponatur homo esse non risibilis, inferri, inquiunt, utrumque contradictionis scilicet quod ita sit homo, et non sit homo, sit, et non sit a ... ivo. Alii dispungunt duas fingi posse hypothesis, prima in qua praedicatum destruat formaliter immediate et directe quidditatem subiecti, ut si ... homo non rationalis. Secunda in qua praedicatum non destruat formaliter quidditatem subiecti immediate destruat

tur

tn aliquid nasci consequens subiecti, ut si ponatur homo non risibilis. Eiusmodi hypotheses dicunt inutiles, quia utrumque contradictoriorum consequentia dictionis infert immediate, nempe, et quod sit homo, ergo non sit. Quas autem hypotheses, ut utilissimas ad veritatem essentiarum cognoscendarum, vehementer commendant.

2. Ego certè, ut quid sentiam, sincerè aperiam, post annos aliquot in disputationibus tum privatis, tum publicis insumptos, experimento didici, ad veritatem essentiarum investigandarum parum utilitatis repositum esse in his suppositionibus impossibilibus, ut demonstro: defendit adversarius, hominem verum esse essentialiter et quidditative rationalem, arguo ego ab hypothesi impossibili fingens entitatem rationalem non risibilem, evidens est adversarium defensurum, hanc unam esse ex illis suppositionibus, in quibus ponitur formaliter, et immediatè, et directè destruit quidditatem formalissimam subiecti. Ego teneor probare praemissam illud non destruere formaliter quidditatem subiecti, quia non risibile solum destruit risibile, quod est extra quidditatem Solis. Illa ergo praemissas, ex quibus probavero suppositionem istam, in qua supposui hominem rationalem non risibilem non esse ex istarum genere, in quibus ponitur hypothesis, destruit subiectum, ista eadem mihi deservire poterant ab initio arguenti ante eiusmodi fictionem ad probandum risibile non esse de quidditate formalissima Solis.

3. Quaestionem hanc esse inutilem, defendit Godefredus quodlib. 7. q. 4. quem redarguerunt Scotus in 1, dist. 11. q. 2 sicut, Ista positio videtur esse supra quaestionis. Movet enim quaestio, utrum inquirat, quid sit prius distinctio realis Filii a Spiritu Sancto, et Filiatio, an solus spiratio activa, quod si Filiatio: qua circumscripta spiratione activa, qua cuius intellectu solet ipsa, adhuc vere manebit ratio distinguendi. His verbis rectè probavit Scotus, quod si filiatio est adaequata ratio distinguendi Filium a Spiritu Sancto circumscripta spiratione activa, ipsa manebit adaequata distinctio Filii a Spiritu Sancto. Tamen probat Scotus quod ex ista suppositione inferatur distinctio, dicit enim Godefredus, in isto casu mansuram distinctionem Filii a Spiritu Sancto, quia manet ratio distinguendi, scilicet Filiatio. Sed tamen non

mansura

mansura, quia sicut ex Filiatione infert distinctionem, ita ex non pro-
ductione infert indistinctionem in Divinis. Sed de his infra.

4. In hoc dubio 1ª sententia est Scoti loco citato docentis
quod adhuc si Filius non produceret Spiritum Sanctum distingueretur ab Spiritu Sancto quia
per filiationem activam, et in recte distingueretur a Spiritu Sancto. 2ª sententia
docet, quod si Spiritus Sanctus non procederet a Filio, non distingueretur a Filio.
Ita D. Thomas 1. p. q. 36. articul. 2. quem sequuntur Thomistae
omnes. Alii recentiores alias distinctiones excogitarunt, de quibus
in presenti curandum non est.

5. Suppono pro quaestionis resolutione, alia esse illationes materiales, alia
formalem. Formalis illatio est, quae solum attendit rationem
conditionalis, aliquam formalem hypothesis, et illud infert, quod eius dicit ratio expressit ex vi sua formali:
hypothesis, et illud infert, quod eius dicit ratio expressit ex vi sua formali:
ergo si homo esset hinnibilis, posset hinnire, haec conditionalis affert formaliter
ex hypothesi, quia posse ad hinnitum infert ex formalissa ratione hypo-
thesis, quod est hinnibile. Materialis illatio est, quae attendit subiectum
hypothesis additionem, ut si dicas, si homo esset equus posset
ratiocinari, posse enim ad ratiocinium non infert ex ratione hypothesis, quod est hin-
nibile, sed ex subiecto, quod est homo. Alia illatio vocatur mix-
ta, quae scilicet utrumque attendit, rationem, quam affert ex vi rationis,
quam quod affert ex parte subiecti hypothesis, et quia in eo casu
accideret affirmari ex meritis subiecti consideratis sui cum tali ratione,
et rationis sui prout in tali subiecto, ut si homo esset equus, esset
rationalis simul, et irrationalis.

Sectio 2ª.

[illegible] quaestioni.

6. [illegible]
Filio, attento eo, quod est ratio hypothesis, nec infert distinctionem nec indistinctionem
Spiritus Sancti a Filio. Probatur clare: ratio est non processio: atqui
non processio, nec infert identitatem nec distinctionem, [illegible] non pro-
cedi-

procedit à Filio, et tu non ideo distinguitur à Filio, Sed non procedit à Filio, et tu non ideo Identificatur Filio: quod attenta possibile illo statu hypothesis, scilicet non processio à Filio, nec infert Identitatem, nec distinctio à Filio:

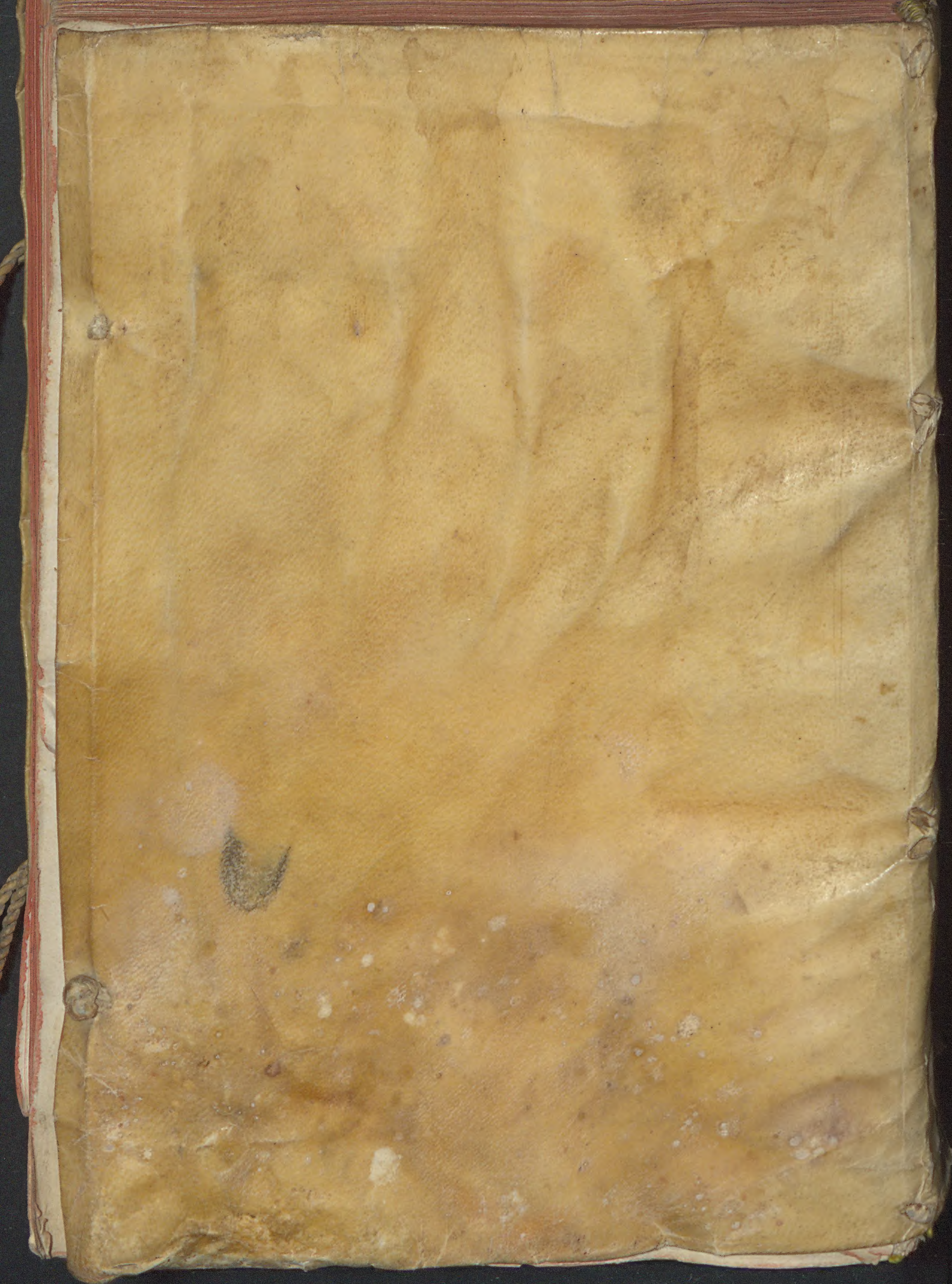
7. Dico 2°: si supponatur, quod Spiritus Sanctus est ens Divinum: nec procedens à Filio, nec producens Filium, attento possibili statu hypothesis, tamen infert Identitatem Spiritus Sancti cum Filio. Hanc conclusionem intendunt Divus Thomas, et omnes eius Discipuli, 2mo apud me omnes isti Patres, qui cum Graecis disputantes, contendebant, si verum foret, quod spiritus sanctus non procederet à Filio, idem esset sanctus Filio, procul dubio enim loquebantur de illo statu, sive, quem solum attendit [illegible] statu prati, et illud inferri demonstrabant, quod tale pratum ex vi sua stati exigebat, supponebant enim id, quod etiam Graecis in confesso erat, quod scilicet Spiritus Sanctus non producebat Filium.

8. Probatur: Ens Divinum excludens omnem oppositionem cum alio ad intra, necessario dicit Identitatem cum illo: ergo hoc pratum ens Divinum, nec producens Filium, nec productum à Filio, necessario dicit Identitatem cum Filio: quod si attenderetur possibili stati secundum pratum hypothesis, hec propositio conditionalis est vera: si spiritus Sanctus nec produceret Filium, nec produceretur à Filio, esset Identicum cum Filio. Probatur 2° conclusio: hoc pratum ens Divinum nec producens Filium, nec productum à Filio, excludit omnem oppositionem relativam cum Filio: ergo [illegible]: quia omnis oppositio relativa ad intra est producentis, et producti: ergo ens Divinum nec producens, nec productum à Filio, excludit omnem oppositionem relativam cum Filio; nec hic [illegible] productiva ab actuali productione, quia in Divinis omnis oppositio relativa est actu producentis, et producti. Addo quod quamvis [illegible] [illegible] et actualis productio, adhuc nata actuali [illegible] [illegible]. Inde ens Divinum nec potens producere, nec [illegible] [illegible] nec producente Filium, nec productum [illegible] [illegible] [illegible] omnis oppositionis relativae.

Ans

9. Ansi illud sit probandum ē: quod scilicet ens Divinum
excludere omnem oppositionem relativam cum alio intra Deum, natio explicat, et
importet idem cum ipso. Et, inquam, ex communi proloquio theologorum, quod ex Conciliis, et Patribus dimanavit, scilicet in Divinis
omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio. Concilium
Toletanum 2um in professione fidei: Divinae Personae hoc solum numerum
insinuant, quod ad invicem sunt, et in hoc numero carent, quod
ad se sunt. Concilium Florentinum sess. 18: nulla alia rei distinctionis
aut discriminis in Divinis ē, nisi hoc, quod Persona aliqua ē
ab altera. Idipsum docuit in Concilio Tridentino Bessarion
in oratione post sessionem 25 a toto Concilio non sine laudibus probato.

10. Flocchaus [illegible]: Ideo attributa valent identificari
docet idem, et ex eo solum capite probat Theologia, quod attributa
nec in se, nec cum essentia habeant ullam oppositionem relativam, qua opparent,
ut producens, et productum: ergo bona ē consequentia haec: attributa non se producunt, neque a se invicem producuntur: ergo sunt idem; signum
certissimum ē, quod praeter illud ens Divinum nulla dicens oppositionem relativam
cum alio intra Deum, natio dicit cum illo unitatem. Accita mihi
clara sunt, ut explicatione, et comprobatione non egeant. Deus habet
se perfectissimam unitatem in omnibus paratis, inquantum nulla datur oppositio
producentis, et producti, quapropter exclusio oppositionis relativae intra Deum,
ē ex se prorsus natio existens unitatem inter illa duo, quae relativam oppositionem
producentis, et producti a se invicem excludunt.

Martinez de Encarnacion